

מבחר עלזנים

יֵשֵׁב שנת תשפ"ג

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:55	05:33	05:18	04:02	ירושלים
05:51	05:29	05:19	04:16	בני ברק
05:51	05:29	05:17	04:05	חיפה
05:52	05:30	05:20	04:17	אשדוד
05:54	05:32	05:19	04:01	בית שמש
05:54	05:32	05:20	04:19	קרית גת
05:51	05:29	05:15	04:08	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"שינוי השם"

שיעור מס' 119 | פר' כי יושב תשפ"ג

במלאכתם כל ימות השבוע מחויבים ללמוד תורה כל יום השבת. לפי פסק זה מסביר רבנו הזרע שמשון כי יוסף הצדיק שעסק במלאכת רבו כל ימות השבוע ולא יכול היה להשלים חובותיו בלימוד התורה הקדושה, ולכן ביום השבת: "ויבוא הביתה לעשות מלאכתו". המילה: "מלאכתו" כוללת בתוכה שתי מילים: מלאכתו ו'. דהיינו: יוסף בא ביום השבת ללמוד תורה ולהשלים את לימוד התורה של ששת ימי המעשה. **יצא לי** להשתתף בארה"ב בשבת שכולה תורה ועונג "שבת הבינני", מסביב לשולחן של הרב שפיצר. ראיתי שם כמה אברכים שעברו "שינוי השם". שמו של השם יתברך נוסף לשם בעקבות השיעורים משני החיים הנותנים פרספקטיבה שונה לאתגרי החיים ונותנים כוח ותעצומות נפש להתמודד ולהתעלות.

סיפר לי שם אברך כבן ארבעים: "אני סובל מלחץ דם גבוה, משהו תורשתי במשפחתי. לצורך איזון אני לוקח תרופות על בסיס קבוע ומנהל מעקב צמוד אצל רופא המשפחה. מזה תקופה התוודעתי לשיעורי הרב שפיצר אותם אני מקבל במייל על בסיס יומי. התחברתי מאוד לשיעורי עשר הבטחון ב"חובות הלבבות" וראה זה פלא! מאז שהתחלתי לנסות לחיות על פיהם, לחץ הדם שלי מאוזן לחלוטין ואיני זקוק כלל לתרופות. את מקומן ממלאים הרוגע, האמונה, השלווה והביטחון. חיי השתנו לבלי הכר!"

יהודי שלצורך עבודתו נאלץ לנסוע בדרכים במשך שעות ארוכות התוודע אף הוא לשיעורי הרב שפיצר "בזכותם למדתי להפוך שעה אבודה לשעת עבודה, כלומר לשעת עבודת השם. למדתי ממנו, שגם שם ברכב לבדי בשעות של נהיגה מעייפת ומתישה, לו אחשוב על הבורא יתברך ואעזור בליבי רגשות אהבה וחובה אליו יתברך אני מקיים מצוות עשה של "ובו תדבקון" כפשוטו."

בהזדמנות אחרת שמעתי מאדם שנשבר מטה לחמו המסודר והוא מתפרנס באופן מזדמן שבמשך כמה שנים הוא הסתובב בהרגשה ממורמרת, כואבת ומדוכדכת, כאילו הבורא שכח אותו לחילה: "יום אחד גיליתי אוצר! האזנתי לסדרת שיעורי הרב שפיצר, בהם הוא מבאר יסוד חשוב מה"מאור עיניים" זיע"א על דברי הגמרא ש"אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין". שהפרנסה מגיעה לאדם באופן הסמוי אף ממנו בעצמו, כי כדי שהברכה והשפע היורדים מהשמים יגיעו אל האדם ולא ינזקו בדרך מהמקטרגים ר"ל, צריכים הם ושמירה וכיסוי יתר אף מהאדם עצמו. פתאום הבנתי שדווקא אני, שאין לי פרנסה מסודרת ומוצהרת, אני נמצא בעמדה הכי טובה

המזדמנות והמתאימה ביותר לקבלת השפע ממרומים. כך שיעורי הרב שפיצר הפיחו בי רוגע, בטחון ושמחת חיים."

את סבו של הרב שפיצר, רבי אורי שרגא שפיצר זצ"ל, זכיתי מעט להכיר. שמו קא גרים: "אור ושרגא". יהודי המאיר את סביבתו ("שרגא" בארמית נר). סיפר לי בנו, ידידי הרב ר' משה שליט"א, כי תורת חייו של אביו הייתה כי אם הגיע לידך מצווה כלשהי, אות הוא כי זה תפקידך כעת. כך למשל ר' אורי שרגא זצ"ל נהג להלוות כסף ליהודים כל עת שהתבקש. פעם בבית הכנסת ביקש ממנו מאן דהו הלואה של אלף דולר. ר' שרגא כדרכו ענה לו בחיוב אף על פי שלא ידע אם יש לו כעת. הוא רוקן את כיסו וארנקו והצליח לדלות משם סך אלף דולר אותם הלווה ללווה המאושר. לאחר כמה דקות ניגש אליו שוב יהודי אחר בבקשת הלוואה, אבל כעת הוא ידע מפורש כי אין לו כרגע. אך ר' שרגא בדרכו ובשיטתו, כי המצווה הזו נשלחה אליו במיוחד ממרומים. משך ענה לאותו אדם שיגיע אליו לאחר התפילה, בהאמינו שעד אז ימצא את הדרך לעזור לו. לא עברו כמה דקות ואל ר' שרגא ניגש יהודי שלישי אשר היה חייב לו כסף מזה תקופה, חוב ישן ונשכח, שבדיוק כעת עלה בידו ובמחשבתו לפרוע אותו. ר' שרגא החיש פעמיו לעבר היהודי שביקש הלוואה וסיפר לו בשמחה כי אכן יש לו להלוות לו! כך בכל מצווה שהזדמנה לידו ראה בה שליחות ונר מצוה להדליקה ולהאירה.

זוכה ר' שמעון, נכדו של ר' אורי שרגא זצ"ל, ובשליחות חייו לאוי"ט מדליק אור ושרגא בבשמות עם ישראל. הרב שפיצר בבהירות דבריו ומתיקות לשונו, נוגע, מקיף ומאיר את כל סוגיות החיים יעזרהו השי"ת ויוכה לאלף בינה עוד יהודים רבים, בכדי שיזכו אף הם לעשות בחייהם "שינוי השם".

"אתה יכול לבקש ממני ברכה..." פונה אלי ידידי ר' ישראל. וזאת למודעי: ר' ישראל אדם העמל לפרנסתו וקובע עיתים לתורה בעקביות, אך מכאן עד להענקת ברכות עדיין הדרך רחוקה... "מה קרה? סבך התגלה אליך בחלום והודיע לך שהגיע זמנך להתגלות?" אני שואל באירוניה. "אני מרגיש בבחינת יוסף הצדיק" הוא משתף בכנות ראויה לציון "אני עובד לפרנסתי במשרד כשר למהדרין. כשנכנסתי לעבודה שם בררתי היטב שלמחשבים יש סינון מחמיר כהוראת גדולי ישראל. אותם היום מצב רוח היה שפוף ומדוכדך. מסוג הימים בהם מנסה היצר להפיל את האדם לבאר שחת. שלום ביתי גם הוא לא היה במיטבו עקב איזה וכוח קשה שהתגלע בינינו. ובדיוק באותו יום בסל" נאלצתי להישאר במשרד לבדי לבקשת הבוס, להשלמת פרויקט דחוף. את הפרויקט התבקשתי לבצע על מחשב חדש שנרכש לשם כך. בעודי יושב לבדי במשרד, רכון על עבודתי, שמת לי לב כי טכנאי המחשבים שלנו עדיין לא הספיק להתקין את הסינון המבוקש, והמחשב כרגע ללא סינון, ר"ל. יצר הרע פעפעע בי כארס: "הרי אתה כל כך מדוכדך" הוא ניסה לשכנעני "קצת תתאוורר..." במחשבה לאחור, ברור שהייתי צריך לקום ולברוח! אך בקשת המנהל (שלא ידע כמובן על התקלה) לסיים עוד הערב את הפרוייקט והבונוס שהובטח לי בסיום הפרוייקט, הקשו עלי לעזוב... כך במשך כמה שעות לחם איתי היצר וניסה לשכנע אותי בכל טעדקי שבעולם להסתכל במקומות שאין רוח חכמים נוחה מהם. נזכרתי אז בסיפור שהבאת פעם על הרב עזריאל טאובר זצ"ל, כאשר נשאל על אודות פגעי הטכנולוגיה: "הן קיים הכלל ש"זה לעומת זה עשה אלוקים", וכמובא בזוהר הקדוש שערי גן עדן נמצאים בעולם מול שערי גיהנום. אם כך, בימינו אנו שיש כזה "אנטר" מסוכן אשר ברגע מביא את האדם למ"ט שערי טומאה חייב להיות "אנטר" הרבה יותר מהיר שמביא את האדם לנ" שערי קדושה! ילמדנו רבנו היכן ה"אנטר" הזה? וענה הרב טאובר זצ"ל: "זה אותו אנטר כשלא! לוחצים עליו".

כפסע הייתי משערי גיהנום וברוך השם לא נכשלתי. איני יכול לתאר לך את ההרגשה המרוממת איתה הלכתי הביתה. הבטתי לשמיים זרועי הכוכבים וחשתי שהם רוקדים איתי. תחושה עילאית מילאה אותי. חיפוק עצום, עולם התענוג במלוא עוצמתו. חשבתי בליבי: "הרי אף אחד מלבדך השי"ת לא היה יודע לו הייתי מסתכל היכן שלא צריך, ואף אחד מלבדך בורא לא יודע באיזה ניסיון קשה עמדתי!" הרגשתי שאני אוחז בכיסא הכבוד כפשוטו ונהנה מזיו השכינה" מסיים ר' ישראל.

"עדות ביהוסף" יוסף שקידש שם שמים בסתר זכה והוסיפו לו אות משמו של הקב"ה. את דברי הגמרא בסוטה, מסביר רבנו הזרע שמשון" בפרשתנו שהואיל שיוסף קידש שם שמיים בסתר לא היה נודע לנו זאת, לולי שהוסיפו לו אות בשמו, וכפי שמביא רבנו את דברי ה"עיון יעקב" שעל ידי שינוי שמו ישאלו העולם הטעם של שינוי השם הזה, ויבואו לדעת שקידש שם שמים. כיוון שאותו מעשה היה בסתר כמו הסוטה, דכתיב בה: "ונסתרה והיא טמאה" ומכל שכן שבמעשה זה הייתה אשת פוטיפר מכחשת, משום כך הוצרך לחיזוק גדול כדי לפרסם האמת.

דור עקביים שלנו, דור האינטרנט, מעמיד אותנו באתגרים בהם לא התנסו אבותינו ומספק לנו הזדמנויות להיות בבחינת יוסף הצדיק, "צ'אנסים" להתחבר לשכינה הקדושה ולהיאחז בכיסא הכבוד. ר' ישראל נותן את הקרדיט לעמידתו בנסיון הקשה לשיעורים של הרב שמעון שפיצר, להם הוא מאזין באופן קבוע. הוא מסביר לשיעוריו של הרב שפיצר אינם כאקמול או תרופה נקודתית למחלה זו או אחרת אלא כויטימינים, שכאשר לוקחים אותם בעקביות הם מחזקים את מערכות החיסון ונותנים את הכוח והעוצמה לעמוד איתן בעת ניסיון. **לעומת יוסף** שקידש שם שמים בסתר והוסף לו שם משמו של הקב"ה, יהודה נקרא כולו על שמו של הקב"ה. את דברי הגמרא הללו במסכת סוטה, מביא רבנו הזרע שמשון זיע"א" בפרשתנו ומסביר כי ליהודה שקידש שם שמיים ברבים היו צריכים להוסיף אותיות רבות בשמו, לכן מתחילה קראו לו את עיקר שמו כשם השי"ת.

מגיד השיעור רבי שמעון שפיצר שליט"א זוכה להוסיף את שם השם יתברך, בתוך שם של אלפי יהודים ברחבי תבל, המעידים על עצמם שעברו בזכותו "שינוי השם" - חייהם השתנו לבלי הכר מאז שהתחילו להאזין לשיעורי "הבינני".

ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו "מביא רבנו את דברי המדרש: "ר' אליעזר אומר שבת היה, שנאמר: כי בו שבת א' מכל מלאכתו". ע"פ פסקו של ה"בית יוסף" זיע"א בשו"ע פועלים העוסקים

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

והבור רק אין בו מים (לו, כד)

"אכל נחשים ועקרבים יש בו" (רש"י). ויש שמצאו פאן רמז: "אין בו" - ראשי תבות: אכל יש בו נחשים ועקרבים.

בדור הקודם חי בשכונת בתי הנגרון בירושלים, הדין רבי משה יוסף הופמן, שהיה צדיק ומקבל. פעם אחת הגיע אליו רבי ליב אוירבך וכשנכנס לביתו ראה אדם גבוה יוצא מביתו, ושאל את הדין: "מי הוא זה שיצא עכשו?"

ענה לו הדין: "היה זה ראובן בן יעקב שבא להודות לי ולומר ישר פח על הפרוש שפרשתי, שראובן בן דק וחפש בור ריק בלי נחשים ועקרבים. ומדק זאת מהמלים שאמר ראובן 'השליכו אתו אל-הבור הזה', והפונה לבור זה שנקי לגמרי, והאחים אמרו 'אחד הבורות' והשליכו אותו לבור אחר שהיו בו נחשים ועקרבים. אבל ראובן באמת התפון להצילו גם מנחשים ועקרבים. ועל זה בא להודות לי שהתפנתי בכון לכונתו."

הוא מוצאת והיא שלחה אליהמיה לאמר (לח, כה)

נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילפין פני חברו ברבים (רש"י).

רבי יהושע ליב דיסקין מגריסק, נהג למסד שעור מדי מוצאי שבת קדש. פעם הגיש לו המשמש כוס תה, אך בטעות התחלף לו הספר במלח, ומפני שהרב היה זקוק לכמות יתרה של ספר מפני הלשנתו, גזש המשמש את הפוס במלח.

טעם הרב את הכוס ועל פניו לא נכר היה שום שנוי. רק פאשר עמד לסים את הכוס, גלתה הרבנית את הטעות ונחפזה אליו בקריאה: "אוי, מלח בכוסך!" טעמו התלמידים את שירי הכוס והפתעו לגלות את כחות נפשו למשל ברוחו ולא להעיר למשמש על מעשהו.

פאשר תמהה הרבנית באזניו, ביצד לא חס על בריאותו, השיב הרב: "הרי אמרו חז"ל, שנוח לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילפין פני חברו ברבים, ובדאי נוח לו שלא יקפיד על בריאותו."

ויבר יהודה ויאמר צדקה ממני (לח, כו)

בראשית דרכו של רבי ישראל סלנטר בהצפת דרך המוסר, הגיע פעם לעיר וילנא והרעיש בחריפותו את למדני העיר. פעם העמידו המתנגדים עליו גדול נגדו והוא נסה למצא קשיות על דבריו של רבי ישראל, אך הוא הצליח לדחות את כל טענותיו. פעם הקשה העלוי קשיא חמורה באמצע השעור. נעצר רבי ישראל והרהר קמעא, ולבסוף הודה שהקשיא חזקה ועצר את שעורו.

לאחר מכן ספר לתלמידיו, כי מיד עלו במוחו חמשה תרועים לקשיא, אך מפני שידע שהאמת עם המקשן - ירד מהדוכן. והוסיף רבי ישראל: "אל תחשבו שהודאה זו באה אלי בנקל. חשבונות רבים של כבוד התורה ועתיד המוסר עלו בראשי, אבל רקעתי בגללי ואמרתי לעצמי: ישראל! הרי אתה לומד מוסר, ומה עם מדת האמת! ומיד הודיתי על האמת וירדתי מהבימה."

פנינים

את-דבתם רעה (לו, ג) - "דבתם" בגימטריה "מזות", שהמוציא דבה יגרם מות. (בעל הטורים)

ועשה לו כתנת פסים (לו, ג) - "פסים" מלשון פיוס. שיעקב אבינו הבחין הקפדת האחים על יוסף, וכדי לפיסו עשה לו כתנת זו. (חזקוני)

וישלחם מעמק חברון (לו, יד) - עמק בגימטריה 210, גלות מצרים. (בעל הטורים)

ויראו אתו מרחק... ויתבכלו אתו להמיתו (לו, יח) - גם נעשה ליוסף שעד שהתקרב אליהם התקררה רוחם והספיקו להצעה למכרו. מכאן ילמד אדם לשקל כל פעלה. (בו איש חי)

ויאמר יהודה אליהו מהיבצע (לו, כו) - "בצע" - ראשי תבות בקר, צהררים, ערב. שיהודה טען להם איזה טעם יהיה לנו בשלש התפלות של כל יום שאנו מתפללים אם נהרג את אחינו!?

לאיש אשר-אלה לו אנכי הרה (לח, כה) - רמזה ליהודה: לאיש ראשי תבות לאיש אשר יהודה שמו, אלה אותיות לאה. (בעל הטורים)

ויקרא שמו זרח (לח, ל) - "זרח" אותיות "חזר", כלומר חזר לאמו אחר שהוציא ידו, כפובא ברש"י. (רבנו אפרים)

ותלה אותה עליעץ (מ, יט) - מעשה בתערוכה של צירים שהצגה בה תמונה של אדם מחזיק סל פרות, והיתה התמונה מקשית עד שהיו העופות סבורים שאלה הם פרות והיו עטים עליהם לאכלם. תמונה זו עוררה התפעלות ונקבע פרס גבוה למי שימצא בה חסרון. בא פקח אחד ואמר: "אמנם הפרות מצולחים, אולם האדם המחזיק בסל אינו מצלה. אלו היה גם האדם נראה חי, היו העופות מתנראים מפניו..." וקבל את הפרס. גם כאן, כשספר שר האופים ליוסף, כי העוף אכל מן הפסים אשר על ראשו, למד מזה שאדם זה אינו נחשב עוד לחי, שהעוף היה מתנרא מאדם חי ולא היה אוכל מעל ראשו, לפיכך פתר לו את חלומו למיתה... (מהר"ם שפירא)

היה היה

בטול 'גזרת אמצי'סלוב' - בסלו תר"ה

ברוסיה הצארית לפני פמאה וחמשים שנה, חי סוחר יהודי אהוד, בשם ר' יצחק זליקין, שהיה ירא שמים מרבים ונהל עסקים רבים. את שמו קנה לו בעבור מסירות נפשו הגדולה לכל פונה, וביחוד בקד שהצליח לבטל את "גזרת אמצי'סלוב" בשנת תר"ה, ומעשה שהיה כד היה:

פעם אחת בחצות לילה, בשעה שכלם בארמונו היו שקועים בשנה, נשמעו פתאום דפיקות חזקות בפשפש השער, עד כי כל המשרתים התעוררו בבהלה בחשבם כי נפלה דלקה או קרה אסון אחר. אחד המשרתים מהר לפתח את השער, שם עמד יהודי זקן גבה קומה קבוע כובע סובל לראשו. כשראה הזקן את המשרת, אמר לו מתוך בהלה: "בשם ה'! העירה נא את ר' איצ'לה פרגע, חיייה של קהלה שלמה בישראל בסכנה, אסור להחמיץ אף רגע אחד!" לשמע הדברים האלה יוצאים מפי זקן, שזקנו היה מגדל ופרקו נאה, הבין המשרת כי הענין רציני מאד. הוא הכניס את האורח אל הבית ובעצמו נגש אל חדר השנה של ר' איצ'לה, העיר אותו משנתו וספר לו פכל הדברים אשר שמע מפי הזקן. ר' איצ'לה מהר לקום, נטל את ידיו, לבש את בגדיו ויצא לקראת האורח, נתן לו שלום ושאלו למקרה האסון.

והזקן ספר: "רבה של אמצי'סלוב פלך מזהליב אני, וקהלתי שלחה אותי אל כבודו לבקש ממנו כי ישתדל להציל את קהלתנו מצרה גדולה המתהפכת על ראשה. לפני מספר שבועות פרצה התגרה בין חבורת יהודים וגדוד אנשי צבא בשעת התקרבת סוחרה פסולה פתנות יהודית אחת. תוצאות התגרה היו כמה יהודים פצועים ומהם נפצעו גם פצעי מות. לפתע פתאום, אין אתנו יודע אי מזה, נשמע קול רבה ואחד מאנשי הצבא נפל מת. אימה ופחד נפלו על כל הקהל, כלם ברחו ממקום המעשה, גם היהודים וגם אנשי הצבא. שלטונות המשטרה והצבא הודיעו לשר פלך מזהליב ולמפקד הצבא, שהיהודים מרדו לצערנו ולחרפתנו נמצא מלשין מומר אחד אריה בריסקין, שמצא שעת הכשר להנצם בגני אמונתו הקודמים על שהיו מבאים אותו, ונעשה כלי שרת בידי השלטונות שזנאי ישראל להעיד לרעת היהודים".

"כשנתקבלו בפטרבורג הידיעות המחרדות על דבר מרד היהודים באמצי'סלוב, הובאו הדברים לפני הקיסר ניקולאי והלה הוציא את פסק הדין מיד בקצור נמרץ, להעמיד בשורה את כל יהודי אמצי'סלוב מזקן ועד טף ברחוב העיר, כל עשירי ימסר לצבא בין שהוא תינוק בן שלש או זקן בן שמונים, כל מישי יקבל עשרים וחמש מלקות, ומלבד זה יעמידו משמר חזק של אנשי צבא בבתי היהודים במשך חצי שנה. במקום אחת - כליה על קהלה שלמה בישראל. הפקדה נתקבלה בעירנו ביום תענית אסתר והעקב הקיפה את כל העיר, בבתי הכנסיות ומדרשות רבתה הבכייה ובעיר התחילו בלהות. נכבדי העיר נאסרו, ורק הודות למתן בפתר עלה בידי חשובי הקהלה לדחות את קיום גזר הדין למספר שבועות. עכשו נשלחתי מטעם הקהלה היהודית באמצי'סלוב לבקשו כי יהיה לנו למליץ, אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, וכבודו יהיה שליחו הטוב". כאן התפרץ הרב בבכי היסטרי, קולו רעד והוא הוסיף: "אוי לי שפך עלתה בימי לקהלה חשובה זו, אוילי חטאתי אני שהייתי לרב בישראל". ר' איצ'לה הקשיב לדברי הרב ולבו דפק בקרבו. הוא ידע כי רבה של אמצי'סלוב, רבי אברהם שמחה הוא בן אחיו של רבי חיים מוולוז'ין, ומפרסם בליטא וריסין בתור גאון וצדיק, פקח וממלא. הוא פנה אל הרב ושאל: "האם כבוד תורתו בטוחה כי רק עלילת שוא העלילו על היהודים באמצי'סלוב, ונקיים הם מדמי איש הצבא שנהרג?" "בטוח אני בזה!" ענה הרב מתוך אמוץ רות, "אדרבה יאמר לי כבודו אם יש מקום להחשב ככלל כי היהודים ירו והרגו את איש הצבא? מאין בא פתאום נשק ליהודים?"

"אבל כדי שאוכל להשתדל בענין טרגי זה בכל פח השפעתה, עד כדי מסירות נפש", אמר לו ר' איצ'לה, "רוצה הייתי כי כבוד תורתו ישבע לי כי ידי היהודים לא שפכו את הדם הזה. בטוח אני כי שבועתו זאת תפתח לפני את כל השערים בבית המלכות". הרב קם ממקומו והביט מסביב לו אנה ואנה, ר' איצ'לה הבין מה הוא מבקש והכניס אותו אל החדר השני ששם עמד ארון הקודש. הרב הוציא ספר תורה ונשבע כי ידי היהודים נקיות מדמי איש הצבא, ור' איצ'לה לא הוסיף לשאל עוד כי אם קרא לאחד המשרתים, צוה עליו לרתם במקרה ארבעה מבחירי סוסיו ופנה אל הרב: "רבי! נוסעים אנו לפטרבורג ועוד באותו לילה נסעו שניהם לעיר הביירה, מסמולנסק עד פטרבורג מהלך של שש מאות פרסה, והם עברו את כל המרחק הזה בשלש יממות, לא נסעו אלא עפו בחץ מקשת עד שבאו לפטרבורג. בפטרבורג סרו אל אחת האכסניות הגדולות, ר' איצ'לה השאיר שם את הרב והוא בעצמו הלך אל קוקרין שר הפנים. הלה קבלו בכבוד גדול, הכניסו לטרקלינו, כפדו בישיבה ושאלו לבקשתו.

ר' איצ'לה סח לו כל אותו המאורע ובקש ממנו לבוא לעזרתו כי הגזרה תבטל. קוקרין שמע את דבריה קמט את מצחו ואמר לו: "שמע, איצ'קה! יודע אתה כי מוכן ומזמן אני לעשות בשבילך הכל, פרם הפעם קצרה ידי, הקיסר מלא אף וחמה, אין הוא רוצה לשמע כלל בנוגע למעשה אמצי'סלוב וחלילה לאיש להזכיר לו זאת".

מאורות

הגאון רבי צבי פסח פרגע ז"ע ליום ההולולא כ"א בכסלו תש"כ

מגדולי דיני ירושלים, פוסק ומחבר פורה, מראשי היהדות החרדית בדור הקודם. מצעירותו היה ידוע בשקיפותו העצומה בתורה. בשלהי מלחמת העולם הראשונה, הסתתר בקיסון צר בסמטאות ירושלים העתיקה, מחשש גיוס לצבא הברי, והתנתק כליל מהסובב כשהוא שקוע בלו בתורה. פעם, לאחר הפגזה כבדה שהרעישה את הסביבה, עלו בני המשפחה אל בית הכנסת כדי לדרש בשלום. הוא ספר להם שלא שמע כלל את ההפגזה, בהיותו שקוע בתורה.

פעם, הלך לבית הכנסת במוצאי שבת קדש וישב ללמד תורה בשקידה. בלי לחוש, עבר עליו הלילה בלו, וכאשר באו ראשוני המתפללים לתפלת שחרית כותיקין, התפלאו לראותו יושב והונה בתורה כשהוא לבוש בגדי שבת מאש. כשראה את המתפללים, חמק בגרירות מן המקום כדי שלא תתפרסם התמדתו. רבים השפיעו לפתחו, כדי לשאל אותו שאלות בתורה ולקבל ממנו עצה ותושיה, ואת כלם קבל בסבר פנים יפות. התמסר למען נשות ישראל העגונות ופעל רבות להתירן מפבלי העגונות. רבות מעגונות השואה התירו על ידו ולעתים נתלה בסברות רחוקות כדי להתיר עגונה. פערב שבת אחד, לאחר שהתפללו כבר קבלת שבת מעבוד יום, ראה אדם שענן את אשתו והצליח לשכנעו לשרד גם מיד.

יוסיף דעת

בפרשתנו מסופר על מכירת יוסף עד שהגיע למצרים. החוקניו תב, שאחי יוסף באו להחלטה למכור, מפני שידעו שמברית בין הבתרים נגזרה גזרה על זרעו של אברהם, ואמרו למכור את יוסף וחשבו שזוהו לבדו בתקיים הגזרה והתבטל מכל בני ישראל.

מניין לציין את דברי הישר מקוביאה שמביאו החיד"א, שכל מי ששמו יוסף מסוגל הוא שיתקנאו בו, ויוסף בנימטריה קנאה.

חכמתו של יוסף הצדיק היתה גדולה עד מאוד והפליא מאוד את פרעה בחכמתו, מפני שברוך כלל כשארם נודד בדרכים והוא מטולטל בלי מנוח, אין חכמתו מתקיימת, ולעומת זאת גלה ונמכר לעבד ונחמתו השתמרה בקרבו. הסיבה שאחי יוסף לא הכירוהו בארמונו של פרעה, הוא מפני שיצא בלא חתימת זמן ומצאוהו עכשו עם זקן. וגם מפני שנקרא צפנת פענח ודיבר בשפת המצרית.

המפרשים נחלקו אם היו לו ליוסף בנים נוספים, חוץ מנשה ואפרים, כדי לקיים את הפסוק: "ומולדתך אשר הולדת אחריהם", ולפי הרד"ק באמת היו לו עוד בנים, אך החוקניו והסופרים כותבים שהכוונה לכדין בני מנשה ואפרים. בשם האבן עזרא מובא גם, שהיו לו בנים נוספים ולא הוליד עמו רק את הגדולים מנשה ואפרים. אפרים הקריב את קרבן נשיאותו בשבת, אע"פ שאן קרבן יחיד דוחה שבת, מפני שאביו יוסף שמר את השבת לפני קבלת התורה.

הסיבה שיוסף זכה לכבודו פי שנים בשני בניו, מפני שכלכל את אביו ברעב (ולכן מכונה הצדיק, וכן גם בנימין הצדיק בגמרא שכלכלו אחריהם) וגם מפני שהיה בכור לרחל שמהי ארשת מושבתו של אביו. הראשון שמת מכל שבטי ישראל, היה יוסף הצדיק וכתבו בתוספות הר"ש שהוא מפני שנהג עצמו ברבנות ואוי לה למלוכה שמקברת בעליה. ניצוץ נשמתו של יוסף הצדיק, היה התנא רבי עקיבא, שנקרא משום כן עקיבא בן יוסף.

פְּנִינֵי "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על התורה

ויעברו אנשים מדנינים סוחרים ומשכנו ויגלו את יוסף מרהבור - צריך לדעת למה הזכיר עבירת אנשים מדנינים, אחר שלא היה המכור אלא לישמעאלים כאמרו וימכרו את יוסף לישמעאלים. וכן מוכח מהכתובים למעלה והנה ארחת ישמעאלים וגו' לכו ונמכרנו לישמעאלים, אם כן ספור ויעברו אנשים מדנינים לא נודע פגנתו:

עוד רואני שאמר עוד הכתוב אחרי זה והמדנינים מכרו אותו וגו' אם כן מוכח כי למדנינים מכרהו וכתוב ראשון מכרשו. עוד אמר הכתוב אחר כך ויוסף הוריד מצרימה ויקנה פוטיפר מיד הישמעאלים, הרי העמיד המכור שהיה לישמעאלים כאמור בתחלת הענין ולא למדנינים. וז"ל אמרו למכור שגמפר מכירות הרבה, ואין מתישבים פשטי הכתובים בזה והבן:

והנכון הוא, כי פרשו של דברים הוא על זה הדרך. כי מתחלה הודיע הכתוב והנה ארחת ישמעאלים וגו', ודברי יהודה שאמר לכו ונמכרנו לישמעאלים, ולהיות שארחת ישמעאלים זו אינם סוחרים להגדר בכל מין קנון, וזאת כמה שהיו נושאים ואין מצויאית שיקנו את יוסף, אשר על כן הזמין ה' אנשים מדנינים סוחרים פרש משפדים כל מין סחורה אשר תדמון לקנותה להרוחה. ודע כי הסוחר אינו בעל המים אלא בעל הדיעה וההכר ובעל המים יקנה על פיו, כמו שדועה זה בפנות גדולות בעולם, ובאמצעות אלו הסוחרים נגמר הדבר של המכור לישמעאלים, והוא שאמר הכתוב ויעברו אנשים מדנינים סוחרים ובאמצעותם מכרו יוסף לישמעאלים כי זולתם לא היו לישמעאלים קונים.

דְּבָרֵי הַיָּמִים

כ"א בכסלו הוא "יום גריזים" שנחגג כיו"ט בזמן בית שני, מפני שביום זה ביקשו הכותים מאלכסנדר מוקדון להחריב את ביהמ"ק בירושלים ולהקים במקומו מקדש בהר גריזים ולא עלה בידם.

בכ"ב בכסלו ד'תתקמ"ח, הובס השליט המצרי צלאח א-דין במלחמתו עם הצלבנים הנוצריים, והללו הצליחו לכבוש את ירושלים, לאחר שברכסם לירושלים החריבו קהילות יהודיות רבות.

בכ"ג בכסלו ה' ק"ט, העלילו על היהודים על הרעלת הבארות ופרעות המוניות החלו בכל רחבי אירופה, מפולין ועד ספרד. מיליוני אנשים מתו כתוצאה מהמגפה השחורה.

בכ"ד בכסלו ג'ת"ח, החלו שבי ציון בירושלים לבנות מחדש את בית המקדש השני. למחרתו, נחנך המזבח החיצון והחלו להקריב עליו קרבנות. הבנייה נמשכה ארבע שנים עד ג'ת"ב. שנה לאחר סיום הבנייה, עלה עזרא הסופר.

בכ"ה בכסלו ג'תרכ"ב, עלו החשמונאים לירושלים, לאחר תבוסת היוונים, וטיהרו אותה מגילוליה. באותו יום הדליק גרות בחצרות קדש ולזכר נס זה, מתחילים ביום זה להדליק את נרות התוכה ח' ימים.

בכ"ו בכסלו תרע"ח, כבשו הבריטים את ירושלים מידי התורכים, וכך בא הקץ לסבלם של יהודי ארץ ישראל במלחמה.

אבל ר' איצ'לה לא נבעת ולא נרתע. הוא ידע כיצד מדברים עם שרים ורוזנים והוא אמר: "אדוני שר הפנים, זו אנה השוכה בשבילי. ברוסיה אין דבר שאי אפשר להשיג, הוד מעלתו מחיב להציל את קהלת היהודים באמציסלוב, ואם ירצה לא יקשה ממנו הדבר לעשות, והיה אם יצליח בדבר הרי אני איצ'קה בעל חובו של הוד מעלתו כל ימי חיי". דברי ר' איצ'לה קלעו אל המשרה, קוקרין התחיל מהלך באולם תפוש מחשבות, זמן רב חשב ולבסוף פנה אל ר' איצ'לה ואמר לו: "האחד שבנדו לעזר לך הוא יורש העצר, רק הוא יכול לבוא לפני הקיסר בענין זה. אנסה לדבר עמו הוא איננו שונא וישראל", פגנתו היתה לאלפסנדר השני, ואפשר כי הוא ימליץ טובות על יהודי אמציסלוב, מחר אגיד לך את תשובתו". ובערב אותו היום, הרב רבי אברהם שמחה ור' איצ'לה רק עכשו גמרו תפלת מעריב, והנה הופיע באכסניה שר הפנים בבבדו ובעצמו נכנס הביתה וקרא בשמחה: "נו, איצ'קה אל גדול לכם בשמים. יורש העצר הסכים לדבר בענין זה עם הקיסר, אלא שהוא רוצה קדם להתראות עמו ועם הרב. מחר בשלש תבואו אלי ואני אביאכם אל הארמון ואציגכם לפני יורש העצר".

נקל לשער כל אשר עבר על הרב ועל ר' איצ'לה בלידה ההוא. כל אותו לילה לא נתנו שנה לעיניהם והרבו בתפלה, למחר ענו נפשם בצום, לבשו את תכריכיהם שלקחו אתם למטה מעיליהם והתקינו את עצמם. בשעה הקבועה הלכו אל קוקרין, הלה נסע עמם במרכבתו אל ארמון הקיסר ובדרך נסיעתם הורה אותם לדעת כיצד לעמוד לפני יורש העצר. בבואם אל הארמון הכניס אותם לאולם גדול, העמידם על יד שלחן וצוה עליהם להמתין. האולם היה מלא שרים ונגרלים ורוזנים, כלם עמדו במנוחה וקופי קומה. ליד הדלתות עמדו כמה אנשי צבא וחרבות שלופות בידיהם. פחד גדול נפל ביחוד על ר' איצ'לה, הוא הסתפל בפני הרב והנה הוא הפך לגמול לאחור. קדם היה כפוף קומה תקופ עצב, ועתה קומתו וקופה פניו חורים פסיד אבל שלווים, בעיניו לוקטת אש התלהבות ושפתיו דובבות בלחש. על פני ר' איצ'לה התפשטה אימה והוא שאל את הרב בלחש: "דברי! הוא קורא ודוי?" הרב נענה בראשו וגם הוא התחיל לקרא ודוי. פתאום נפתחה דלת חדרו של יורש העצר והוא נגלה לפניהם. להם נדמה כאילו הוא בלוי לבוש זהב והוא הולך ומתקרב אליהם. נשימתו של ר' איצ'לה קצרה ועיניו חשכו, הוא התאזר כח, ברה בשם ומלכות "ברוך שחלק מבבדו לבשר ודם" והתעלף.

כאשר שבה רוחו אליו, ראה את עצמו שוכב במטה בחדר נאה ומקושט, לידו עמד רופא ממחה והשקהו סמי מרפא חריפים. אז זכר ר' איצ'לה את כל אשר קרהו ורעדו אחרתו, מלתא זוטרתא היא? התעלף לעיני יורש העצר! ביחוד הפהו לבו על שלא הגיד ליורש העצר את דבר בקשתו ועל ידי זה עתידה חליה לבוא בליה על קהלה שלמה בישאל. מרב צער פרץ בבכי גדול ובאותה שעה נכנס אליו קוקרין ואמר לו: "הרף מבכי, איצ'קה! אלקוה עמד שוב לימינה, דבר התעלפותך נגע עד לב יורש העצר, הוא ספר זאת לקיסר, והוא אמר אדם המתעלף למראה פני יורש העצר חזקה עליו פי לא ישקר, והקיסר בקש שזביאוד לפניו. ואמנם, מיד כאשר תשוב לאיתנה, אציגך לפני הקיסר ואתה תדבר לפניו כל אשר בפיך". שני ימים לא ירד ר' איצ'לה ממטתו והרופאים סמכוהו בסמי מרפא כל אותו הזמן, כדי לחזק את לבו.

בנוגע לרב, פגישתו עם יורש העצר פנים אל פנים השפיעה עליו כל כך עד שחלה, ור' איצ'לה שלחו הביתה במרכבתו. ביום השלישי הציג קוקרין את היהודי איצ'קה לפני הקיסר, וכפי שספר ר' איצ'לה אחרי כן בחלק מפני הקיסר עוד יותר מאשר פני יורש העצר. כאשר רק ראה ניקולאי את ר' איצ'לה קרא בכעס: "כיצד העזתם ז'דים להגיד איש מחיל הצבא שלי?" "אדוני הקיסר! התחזק ר' איצ'לה והשיב, "אין היהודים אשמים בדמי איש הצבא, עלילת שוא העלילו עליהם". "לי הודיעו" - קרא ניקולאי בזעם, "פי היהודים הרגו אותו, נאמנים עלי פקיד".

"אדוני הקיסר! הוסיף ר' איצ'לה, "הפקידים אינם אלא בני תמותה ועלולים לשגות, ישלח נא הוד הקיסר גנרל גדול ישר ותמים שיחקר את המאורע במקום המעשה ותתגלה האמת". רגעים מספר ישב הקיסר תפוש הרהורים, פתאום עמד על רגליו נגש אל ר' איצ'לה הביט ישר לתוך עיניו עד שדמו נקרש בעורקיו ושאלו: "ומה יהיה אם הגנרל ימצא גם הוא כי היהודים הרגו את איש הצבא, מה תענה אתה על זה שרמית אותי, את הקיסר שלך?" ר' איצ'לה נזכר בשבועתו של הרב וענה מתוך אמוץ לב: "אדוני הקיסר! מה אוכל אני רמה ותולעה לענות להוד מלכותו, קיסר גדול ואדיר? אולם אם הוד מלכותו שאלני מחיב אני להשיב, אם יבקש ומצא הדבר כי אני רמיתי את הקיסר, הרי אני מקים ומקבל עלי את הענש הזה: חמש פעמים ארבע מאות אלף רבל נתן לי אלקים ואותם יצוה הוד מלכותו להחריב לאוצר המלך, ושוב יש לי ברוך השם שבעה בנים, יצוה הוד מלכותו למסר את כלם לעבודת הצבא, ואותי יצוה לאסר בכבלי ברזל ולשלחני לסביר".

התשובה מצאה פגרה חן בעיני הקיסר. הוא פנה, אפוא, אל ר' איצ'לה ואמר לו: "סע לשלום הביתה, עוד היום אני שולח אחד מן הגנרלים שלי לאמציסלוב לחקור ולדרוש את דבר הרצח, והיה אם ימצא פי יהודים חפים מפשע זה אנקה אותם מפל ענש". ואמנם נשלחה לאמציסלוב ועדת חקירה בנשיאותו של הנסיך טוובצקי, היא חקרה ודרשה ומצאה שלא היתה ליהודי אמציסלוב כל שיכות אל אותו המאורע. פדור יצא במקרה מרובהו של אחד מאנשי הצבא. פגע באיש צבא שני והרג אותו. הגזרה נתבטלה ביום ג' בכסלו תר"ה שנקבע לדורות בתור יום חג ליהודי אמציסלוב. וקני היהודים בעיר זו היו מזכירים מפעם לפעם את ר' איצ'לה הסוחר, שבמסירות נפש הצליח להציל את קהלה מפליון.

משפחה

מטעים

אלה | תלרות יעקב יוסף (ל.ז. ב.)
יוסף מטעים בטעים גרשים, לרמו על גרושיו מאבי. וכן דומים הגרשים לשתי אותיות וא"ו, כי יוסף הוא חנו"ב ב' ליעקב עם דינה.

שמעון | החלום הזה אשר חלמתי (ל.ז. ה.)
שמעון נא מטעים בטעים ומה גדול המרמז על סמן של עליה למלכות.

וימאן (ל.ט. ח.)

מטעים בטעים שלשלת אותו מנגנים בקול רם, כי יוסף הצדיק סרב בהזקה לשדזוליה של זילכה אשת פוטיפר. ויש שמוהבים, שהוא רמז לשלשלת היוחסין בדברי חז"ל, שגראתה לו דמות דיוקנו של אביו ולא רצה לנתק את עצמו משלשלת אבותיו. ועוד כתבו ששלשלת הוא לשון מלמעלה למטה, כמו משלשלין את הפסח, ויוסף הצדיק העניק כח לבני ישראל עד סוף כל הדורות לעמד בנסיון.

ולא יזכר שוריהמושקים (ל.כ. ז.)

מטעים בטעמי דגנא תביר, שנשברה המשענת הריצצה עליה סמך יוסף, כנאמר ולא פנה אל רהבים, ובגלל זה ישב יוסף שנתים נוספות בבית האסורים.

מדגש

"ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו" (רש"י).
ספר רבי שלמה הכהן מוילנא, כי בהיות הגר"א מוילנא ילד בן תשע שנים, כבר התפלג אז בדיעתו המפלגת בתורה ובפסקותו הגדולה. שאולחו חכמי העיר: "מדוע הברה" חסר ו', והבור' שלאחריו מלא באותו פסוק, וברי בור נכתב בדרך כלל מלא? השיב הגר"א על פי דברי הרמב"ן, שהאחים לא ידעו שיש בו נחשים ועקרבים, כי אם היו יודעים לא היו משליכים אותו שם שמה יזקק שם ולא רצו להמיתו. ולכן כתוב "וישליכו אתו הברה" חסר וא"ו, כי הם חשבו שהוא בור חסר ואין בו מאומה ובודאי שאין בו נחשים ועקרבים, אבל התורה מעידה "והבור רק אין בו מים" עם וא"ו, שאמנם ריק היה ממים אבל מלא היה בנחשים ועקרבים כדברי חז"ל...

ממלה

"וימצאהו איש והנה תעה בשדה" - "זה גבריאל" (רש"י). הדברי חיים מצני, פנה פעם לחסיד שהתבקש על ידו לסייע לעני, אלא שהוא דחהו מלפניו וטען שעסוק הוא בתורה, וכך אמר לו: "מדוע באן דרשים חז"ל שהאיש הוא גבריאל, ואצל יעקב שנאבק עמו איש אומרים שהוא שרו של עשו? הרי בשניהם כתוב איש ומדוע מחלקים ביניהם? אלא שכאן פשראיו תועה ובא לסייע לו - הרי זה מלאך, ואילו שם אצל יעקב, במש שיברכו ואמר לו "צריך אני לומר שידה", איש כזה שרו של עשו הוא..."

בעת שפנה ה' נודע ביהודה הגאון רבי יחזקאל לנדא, ברבו של הישוב ומפלא, בקשו יהודי העיר הנודעת פרג, למנותו כרב בקהלתם המיוחסת. בקש רבי יחזקאל לתהות על קננתו של יהודי פרג, ושלח את חתנו רבי יוסף הצדיק מפוונא לבקר בעיר ולעמד מקרוב על אפי הקהלה. כשהגיע ר' יוסף לפרג, נכנס לבגדוק יהודי בעיר ולא גלה לאיש את זהותו. בעודו יושב בפנה ומעין בספר, נכנס חניט יהודי והחל לשוחח עם בעל הבגדוק אודות תמיהה גדולה שהתעוררה לו בדברי הרמב"ם בפרק ראשון בהלכות גנבה, שלכאורה הדברים נוגדים דברי גמרא מפרשת. פרץ פלפול גדול ביניהם, ומספר סנדלרים ונגרים שישיבו בבגדוק, הצטרפו אף הם לוכוח והראו את כחם הגדול בתורה. חתנו של הנודע ביהודה, לא ידע את נפשו מרב המהון, כשראה כמה גדול כחם של בעלי המלאכה ה'פשוטים' בפרג, והאזין לזכוח שנמשך עד שעה מאחרת בלילה. בסופו של דבר קם אחד מבני החבורה ואמר: "רבתי, עדין הסגיה אינה מתנרת וברורה, נמתין אפוא עד שיעבר ר' יעקב שומר הלילה, והוא יכריע". עולם מדברים, ואל הפגדוק נכנס יהודי עם עששית בידו, וכששמע כמה דברים אמורים, החל לברר את הענין כאחד מגדולי הדור, סר את כל השיטות והפוסקים עד שהיו הדברים ברורים כשמלה. כששב ר' יוסף לחותנו וספר לו בהתפעמות את אשר ראו עיניו בפרג, החזיר הנודע ביהודה את כתב הרבנות לקהלת פרג וכתב ברב ענוה, כי אם כה גאוני הם בעלי הבתים בקהלה, אין הוא רואה את עצמו ראוי לשמש שם ברבנות, אך ראשי הקהלה הפצירו בו לקבל את המוני והוא נעתר לבקשתם. מספר, כי לאחר שה'נודע ביהודה' דרש את דרשתו הראשונה, שהיתה בנויה לתלפיות וגרמה קורת רוח לשומעים, נענה אחד מראשי הקהלה: "עדין מקדם מדי לאחל מ'זל טוב' לרבנו החדש, עד שיגיעו גם הסבלים מבני הקהלה, שנבצר מהם להופיע בדרך, ולאחר שיאשרו את דרשת הרב, נוכל לברך על המגמר..."

פעם אחת, הגיע חסיד אל רבי יחיאל מאיר ליפשיץ, "היהודי הטוב" מגוסטינין, לבקש על פרנסה. ראה החסיד על השלחן את קפסת הטבק של הרבי, שהיתה מעטרת בעטורים נאים ועתיקת יומיו, והתבונן בה. חש הרבי במבטי החסיד אל קפסת הטבק, והחל לספר לו את תולדות הקפסה. פעם אחת, נסעתי אל רבי הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק, וקפסת הטבק בידו. "מאיין לך קפסה כה יפה?" שאלני הרבי, ותשובתי היתה: "חסיד פלוני רכש את הקפסה במדינת הים והעניק לי אותה כתשורה". שתק הרבי מקוצק ולא הגיב מאומה. פעבר זמן מה, הגיע לקוצק אותו חסיד שהעניק לי את הקפסה. כשנכנס אל הקדש פנימה, נענה הרבי ואמר: "שמעתי שפוחר אתה בעתיקות ואביזרי נוי, מדוע לא תרכש בעבורך את הפתגם הנאה שאמר חז"ל 'אה עניותא לישראל'?" הבין החסיד בפקחותו כי יכול הוא להתרושש מנכסיו חלילה, עקב דברי הרבי, ומיד התעשת ואמר: "רבי, אני אמנם רוכש חפצים עתיקים ודברי נוי, אך בסכומים נמוכים, אך לתת את כל כפסי והונו בעד דבר נוי אחד - אין זה לפי בח"ל... נהנה הרבי מדבריו המחפמים של החסיד והגיב: 'צדקו דבריד' ופטרנו לשלום, ואותו חסיד, לא ידע מחסור כל ימיו והיה עשיר מפלג - סים הרבי מגוסטינין את ספורו המפלא."

היה זה בערב ראש חודש ניסן תרפ"ח. רבי יוסף חיים זוננפלד כמנהגו, שרוי בתענית. בסיום הצום לאחר מעריב, התלויתי אליו אל ביתו בשכנת בתי מחסה. כשנכנסו לבית, הופיע פתאום אברך אחד וספר לרב שאשתו מקשה לילד וזקוקה להתקבל בדחיפות לבית החולים שערי צדק, לכן הוא בא לבקש מהרב מכתב המלצה. באין אמר ודברים, תלה הרב את מעילו על כתפיו, תפס את האברך תחת זרועו והחל פוסע במהירות לכיוון הדלת. והנה מתקרבת הרבנית מבוון המטבח עם מגש אכל. "היכן הרבי? שאלה אותי בתמהון, הרי טרם הפסקי את צומו". ספרתי לה את המתרחש, ומיד החלה לרוץ אל מעלה השכונה כדי להשיג את הרב ולהחזירו הביתה לטעם דבר מה. פעבר רגעים ספורים שבה הרבנית וספרה בנימה של יאוש: אחרי ששמעתי את הוכחה, האברך הפציר ברב להמתין ליד השכונה עד שירוצו לשער יפו ויביא ברכה שתתקם לבית החולים, ואלו הרב עומד על דעתו לרוץ יחד עמו עד שער יפו, הבנתי ששום כח שבעולם לא ישכנע את הרב לחזור לביתו, בטרם יסדר ענין הכנסת האשה לבית החולים."

"נוח לי לומר עשרה פלפולים, מלהתפלל אחת בתקנה"

(רבי יעקב יוסף מפולנאה)

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת וישב

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו" (לז, א)

ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה: לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה? (רש"י) והרי היו צדיקים שזכו לשני שלחנות, כגון רבינו הקדוש, שזכה לתורה וגדולה במקום אחד, וכן משה רבנו ורב אשי ושאל המלך. מדוע, אפוא, אומר רש"י: "לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא"!!

עונה על כך ה'קהלת משה': יעקב ועשו היו רבים ביניהם, עוד במעי אמם, על נחלת שני העולמות. לבסוף מצאו פתרון - יעקב בחר בעולם הבא, ועשו בחר בעולם הזה.

אמנם העולם הזה שייך לעשו, אך אם יבוא הקב"ה לצדיק, ויעניק לו מיוזמתו 'עולם הזה', חייב הצדיק לקבל.

לעומת זאת, אין זה ראוי שהצדיק יבוא מיוזמתו הוא ויבקש מה', שהרי אין זה החלק שלו.

לפי זה מובנים דברי רש"י: אכן תיתכן מציאות שצדיקים יזכו לשני שלחנות ויהנו גם מחיי העולם הזה, כדוגמת רבנו הקדוש, רב אשי ושאל המלך, אולם הם לא בקשו זאת מצדם אלא הקב"ה העניק להם את אותו שפע גשמי. לא כן יעקב שביקש - מצידו - מהקב"ה שיזכה לישב בשלוה בעולם הזה, ועל כך ענהו הקב"ה - חלקך מתוקן לעולם הבא.

"כי בן זקונים הוא לו" (לז, ג)

וברש"י: "ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה,

כל מה שלמד בבית שם ועבר מסר לו".

ראש ישיבת תורה ודעת באמריקה רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, שאל: יעקב אבינו למד תורה גם מאברהם ויצחק, וגם משם ועבר. את יוסף הוא לימד, לפי המבואר ברש"י, את מה שלמד משם ועבר. יש להבין מה ההבדל בין שתי התורות הללו? מדוע את יוסף לימד יעקב את "תורת שם ועבר", ואת יתר השבטים, כך משמע, לא לימד תורה זו אלא "תורת אברהם"?

והוא מבאר: תורתו של אברהם אבינו היתה להשפיע אמונה בעולם, להשפיע אידישקייט. "תורת אברהם" היתה מסכת עבודה זרה של ארבע מאות פרקים...

לא כן תורתם של שם ועבר. להם היה סוג אחר של "עבודת השם". שם חי בתקופת דור המבול, דור מושחת,

"כי השחית כל בשר את

דרכו על הארץ". עבר חי

בתקופה של דור הפלגה,

דור שהולך להילחם עם

ה', כביכול. תורתם של

שם ועבר היתה שלא

להיות מושפעים מן

הסביבה, שהסביבה

הקלוקלת לא תחלחל,

חלילה, אל תוך בית

המדרש שלהם.

"תורת אברהם" היא

להשפיע על אחרים.

"תורת שם ועבר" היא

"טְבַעְתִּי בְּיַדְךָ מִצֹּלָה" (תְּהִלִּים סט, ג)
"מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מְמֹנֵי" (תְּהִלִּים לה, י)

טיפים לטובע:

הִבֵּט בְּמִצִּיל. אַל תִּבְיֵט בַּגְּלִים.

תֵּן לְמִצִּיל לְהַצִּיל אוֹתְךָ כְּפִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ.

אַל תִּחְשַׁב כִּי אֶתָּה יוֹדֵעַ יוֹתֵר טוֹב מִמֶּנּוּ.

(הַחֲבוּרָה - סְפִינְקָא)

לא להיות מושפע מאחרים.

יעקב אבינו, בטרם לכתו לבית לבן הארמי, ישב בבית

מדרשם של שם ועבר, שם למד כיצד מפתחים את

הכוחות לחיות בתוך סביבה קלוקלת ולא להיות מושפע

ממנה לרעה. לימוד זה שנמשך ארבע עשרה שנה, נתן לו

את הכוחות לשהות במחיצתו של לבן הרמאי ולא

ללמוד, חלילה, ממעשיו הרעים.

את התורה הזאת, "תורת שם ועבר", לימד יעקב רק את

יוסף.

יוסף שעתיד לחיות עשרים ושתים שנה בתוך טומאת

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

לעשות מה שמוטל עלי. מוטל עלי קודם כל לדאוג שהאחים לא יהרגוהו.

איך אעשה זאת? איך אוכל להצילו מידם? אינני יכול כרגע להצילו לגמרי. לכל היותר אוכל לשכנע אותם לא להרוג אותי פיזית אלא להשליכו אל אחד הבורות. אם הקב"ה רוצה להצילו, הוא יכול להציל אותי גם משם!

זה תפקידי כרגע. יותר מזה אינני מסוגל לעשות!

זה בעצם גם מה שהיה עם החשמונאים. החשמונאים היו מסוגלים לנצח את האמפריה היוונית?

ודאי שלא! מתתיהו, חמשת בניו ועוד כמה מאות יהודים שרוח ה' היתה בקרבם יכולים לנצח צבא מיומן של אימפריה? לא ולא. לשם מה, בכלל יצאו למלחמה? הם ערכו לעצמם את החשבון הנ"ל: מלכות יון גורמת הרס נורא לעם ישראל. אסור לשמור שבת, אסור ללמוד תורה, והגיעו למצב שרוב היהודים היו מתיוונים.

מה תפקידנו בעת הזו? מה הקב"ה רוצה מאתנו כרגע? שנעשה את מה שאנו יכולים לעשות. מה בכוחם לעשות? להכריז מרד ביוונים, לצאת למלחמה נגדם.

קודם הם הרגו את ההגמון בעיר מודיעין. ב"ה הצליחו, והמשיכו לבדוק: מה הלאה? מה עוד בכוחנו לעשות. אם הקב"ה רוצה - הוא יעשה את השאר ואם לא - לא יעשה, אבל אנו את תפקידנו ממלאים במידת האפשר. לפי זה יתכן, שלכן מובאות שתי אמרות אלו יחדיו בגמרא (שבת כב ע"א).

אימרה ראשונה של רבי תנחום: "אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה - פסולה, כסוכה וכמבוי. ואימרה נוספת אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב: 'והבור ריק אין בו מים'. ממשמע שנאמר 'והבור ריק' איני יודע שאין בו מים? אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים' - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו".

זה הקשר בין נר חנוכה ל"בור ריק אין בו מים", אבל נחשים ועקרבים יש בו".

בשני המקרים מתגלה היסוד שהאדם מצדו צריך לעשות מה שבכוחו לעשות, על אף שלא נראה שיצליח, ואת השאר, אם הקב"ה רוצה - הוא יעשה, ואם לא - לא.

"היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר" (לח, כה)

ופירש רש"י: לא רצתה להלבין פניו... מכאן אמרו (בבא מציעא נט.) נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

פעם התאכסן הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל באחת האכסניות בשבת קודש.

והנה קודם הקידוש החל בעל האכסניה להוכיח ולבייש את אשתו בטענו שהיא תמיד שוכחת לכסות את החלות במפה שלהן.

מצרים, תועבותיה וערוותה, צריך ללמוד כיצד לא להיות מושפע מן הסביבה.

יתר האחים לא היו זקוקים ללמוד את התורה הזאת משום שכשהם ירדו למצרים - הם ירדו כולם יחד, ולמדו בישיבה שהקים יהודה לפני בואם מצרימה. (יחי ראובן)

"והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי" (לז, ז)

בעצם, שני החלומות שהלם יוסף, תכנם אחד הוא: אני המלך, ואתם - האחים - משתחווים לי. לשם מה, אפוא, היה צורך בשני החלומות?

תרץ הרב יחיאל גדליהו קאבצקי זצ"ל בספרו "גורל גדליהו", שהנה, כאשר הגיעו השבטים בפעם הראשונה למצרים, ועדיין לא ידעו שזה יוסף, אלא חשבו שזה סתם איזה מלך, הם השתחוו לו, שהרי כך נאמר בפסוק: "ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ, ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה" (מב, ו), הרי מפורש שהם השתחוו. אבל למי? לא ליוסף. לאותו מלך המחלק אוכל לכולם - אליו הם השתחוו.

אחר כך, כאשר הם כבר ידעו שזהו יוסף, השתחוו לו פעם נוספת, שנאמר: "וילכו גם אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים" (נ, יח) נמצא, שבפעם הראשונה הם השתחוו ללחם, ובפעם השנייה ההשתחוויה היתה ליוסף. זה בדיוק ההבדל בין שני החלומות: בחלום הראשון הוא חולם "והנה אנחנו מאלמים אלומים בשדה, והנה קמה אלומתי וגם נצבה, והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוינה". למי? לא לי, "לאלומתי" - ללחם.

בחלום השני, לעומת זאת, ראה יוסף ש"השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי" - ליוסף עצמו.

כמו כן, החלום הראשון אינו כולל את יעקב אלא רק את האחים, והחלום השני כולל גם את יעקב - אותו מסמלת השמש, והוא השתחווה ליוסף, כמו שכתוב: "וישתחו ישראל על ראש המטה" (מז, לא)

"וישמע ראובן ויצילהו מידם" (לז, כא)

ישב פעם ה"דברי חיים" מצאנו עם רבי ישראל משקלוב ואמר: "יודע מדוע נחשב מעשה ההצלה של ראובן שהציע להשליכו אל הבור, יותר מאשר יהודה שהציע למכור אותו למצרים?

מפני שראובן אמנם הציע להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים, אולם הבור היה בארץ ישראל, ושם שמור האדם יותר אפלו אם נחשים ועקרבים מסובבים אותו.

אולם יהודה הציע למכור את יוסף לישמעאלים ולהוציאו לחוץ לארץ, ושם גם אם האדם זוכה לעלות לגדולה, הריהו קרוב אל המיתה יותר מאשר לחיים..."

ובספר 'זכרון מנחם' לרב מנחם רוזנברג זצ"ל, אמר בזה דבר נפלא: ראובן עשה לעצמו את החשבון הבא: מה שיהיה - זה רק הקב"ה קובע. תפקידי בשעה זו הוא

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

החליט לנסות לשכנעה שתרד למישור. פנה לעיזה בקול רך, "את מסכנת את חיך, אנא, רדי למטה, גם כאן יש עשב טוב ומתוק".

הביטה העזה מטה אל הזאב הדובר אליה, והשיבה תשובה נצחת: "אכן, אתה צודק. אבל בינינו, יותר משדואג אתה לאוכל שלי, דואג אתה לאוכל שלך..."

היצר המתוחכם מתחפש לידידו האהוב של קרבנו, כביכול חפץ אך ורק בטובתו, בשעה שהשונא הכי גדול של האדם, הרי הוא היצר הרע.

יחשוב האדם לעצמו: אם יבוא אויבי המושבע, ויתן לי עצות והמלצות לעשות כך וכך, ויבטיח שרק את טובתי הוא מבקש, וכי יעלה על דעתי לשמוע בקולו וללכת אחר עצותיו!?! הרי בודאי טומנות הן בחובן מלכודות! מה שונה אם כן היצר הרע... מי הולך לשמע ולקבל עצות ממישהו ששונא אותו...

את ההסתכלות הזו על היצר - לומד הגאון רבי דוד דידו הכהן זצ"ל (מגדולי ראשי הישיבות בג'רא) בספרו "אני לדודי" מיוסף הצדיק.

איך הרגיש יוסף שאשת פוטיפר מתכוננת רק לטובתה ולא לטובתו?

ראה יוסף שהיא מנסה לדבר על לבו כל יום מחדש, והבין שאם מבקשת היא את טובתו, אינה צריכה להתחנן אליו יום יום, ולכן לא שמע אליה.

וזהו שנאמר "ויהי כדברה אל יוסף יום יום" - בגלל שהיתה מדברת אליו יום יום - "ולא שמע אליה".

בזמנו של רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל, הצטרף למשפחת המלוכה בפראג כומר שונא ישראל מובהק, שהציב לעצמו מטרה להשניא את היהודים על המלך.

מפעם לפעם היה נכנס לויכוח חריף עם רבי יונתן אייבשיץ. אך לרבי יונתן היתה סייעתא דשמיא מיוחדת, ה' חננו בשכל חריף, בהגיון בריא ומחודד, ופעם אחר פעם היה משיב לצורר מנה אחת אפים.

יום אחד, לאחר ויכוח נוקב מול רבי יונתן שהסתים בנצחון סוחף לרעתו של הכומר, קם הכומר על עמדו, ואמר בפני המלך: "יודע אדוני המלך כי כמובן הצדק אתי, ודת הנצרות הנה הטובה והמעלה שבכל הדתות, אלא שמוחו השנון ופיו החד של הרב איבשיץ הם שעומדים בעוכרי".

נמנו וגמרו כי היהודי הפשוט הראשון שיחלוף ליד ארמון המלוכה, יקרא פנימה לעמוד בוויכוח עם הכומר.

לא עבר זמן רב, ועגלה רתומה לסוס חלפה ליד הארמון, עגלון יהודי לבוש בגדים מרופטים ובידו שוט גדול, הוכנס בפקודת המלך, והכומר קיבל את רשות הדיבור.

"יש לי עסקה להציע לך", פתח הכומר תוך שהוא מחכך ידיו בהנאה, "מהיום ואילך המלך יאשר לך משרת 'עגלון' בחצר המלוכה".

המלך הנהן בראשו, והכומר המשיך: "משרה רמה זו תניב לך משכורת מכובדת וקבועה.

פנה רבי ישראל אל בעל הבית ואמר לו: הרי כל הטעם שצריכים לכסות את החלות הוא משום שלא יראו החלות בושתם בשעה שמקדשין על היין, ועתה התבונן בעצמך: אם לבושת הפת שהיא דומם, חששו, היאך לא תחשוש לבייש ולהלבין פנים של אדם הנברא בצלם אלוקים!?

בתקופה מסויימת אירע בישיבת פורת יוסף שנעלמו כספים וחפצים מהמעילים התלויים במקומם.

יד נעלמה פישפשה בכיסים ושלתה את תכולתם...

הציבו מארב, והניחו פתיון בכיס מקטורן.

והנה בחור נכנס, העיף מבט בהול לצדדים שלח יד... ונתפס. בקול תרועה הודיעו על לכידת הגנב.

מספר תלמידים נהרו החוצה לחזות במתרחש.

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שישב והגה בתורה הבחין בתסיסה המתרגשת בחוץ, ושאל "מה קרה" אמרו לו: "תפסו את הגנב!"

קם רבי בן ציון ממקומו, יצא ופנה לנאספים בתמיהה: "ובכן, באים לראות בהוצאה להורג!?"

לא הבינו: "איזה הוצאה להורג?"

הסביר להם: "גנב הוא וכבר נתפס. מדוע תתגודדו סביבו להכלים פניו? האם לא למדתם שהמלבין פנים כשופך דמים? מאימתי דינו של גנב במיתה!?"

(רבינו האור לציון)

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח" (לט, ב)

פשט הדברים הוא, שמאחר והקב"ה היה עם יוסף, הוא זכה להיות איש מצליח, הברכה שרתה במעשה ידיו, ובשל כך הוא זכה למצוא חן בעיני אדוניו פוטיפר.

אולם משמעות נוספת טמונה בכתוב, שאותה נבין לפי מה שאומרים העולם בשם ה'חפץ חיים', שהנה יש לשאול על נוסח ברכת החדש; מדוע מבקשים בברכת החדש פעמיים על יראת שמים, בפעם הראשונה: "חיים של יראת שמים ויראת חטא", ולאחר מכן "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים?"

אלא, שלאחר הבקשה הראשונה של יראת שמים, אנו מוסיפים ומבקשים: "חיים של עושר וכבוד", ומי שרוצה עושר, חייב לחזור ולבקש שוב ושוב שיזכה ליראת שמים!

לפי זה הסבר הפסוק הוא, שלמרות היות יוסף "איש מצליח", לא גרע הדבר מיראת השמים שבו, אלא אדרבה, "ויהי ה' את יוסף" כפי שמבאר רש"י ששם השם היה שגור בפיו תדיר.

"ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה" (לט, י)

עיזה רכה ליחכה עשב בשלוה על ראש צוק נישא.

והנה, הבחין בה זאב רעב, חפץ היה לטרפה, אך לא הצליח לטפס אל מקום הימצאה.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

העסקה, שכן כאן טמון מקח הגון, וכוונת הסוחר ישרה'. "אדוני הכומר", סיים העגלון ופנה ישירות אל הכומר, "הצעת לי כעת עסקה ובה כל טוב העולם הזה - בתוספת חיי נצח טובים בעולם הבא, ולמרבית הפלא אינך דורש ממני כל תשלום או תמורה, כל זה הוכיח לי שסחורתך פגומה, כנראה משהו רקוב בה... לכן אני מסרב בתוקף לעסקה!"

חיוך רחב התפשט על פני המלך. הוא צוה לאחד המשרתים שיעניק לעגלון מתנה יקרת ערך, ושלחו לנפשו לשלום.

הכומר המובס והכאוב פנה לרבי יונתן ששתק כל העת והודה בפניו: "נצחתי, רבה של פראג, גם הפעם!" כמה נכונה צוואתו של העגלון. השטן מציע לנו שפע של סוסים טובים ללא כל תמורה, שלל תחליפים מהנים ומענגים, ואנו, במקום

לבחון את הצעותיו הנדיבות, מתפתים פעם אחר פעם לקנות את סחורתו בלי לשאול מה הרווח שלו בהן, ובסוף מגלים שהסוסים גנובים וחולים. מופתעים לראות שהחלפנו עולם נצחי בעולם חולף.

(אוצרותינו)

"בעוד שלושת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך... בעוד שלשת ימים ישא

פרעה את ראשך מעליך" (מ, יג-יט)

מדוע בפתרון חלומו של שר המשקים נאמר "ישא פרעה את ראשך" - ש' בניקוד סגול, ואילו בפתרון חלומו של שר האופים נאמר "ישא את ראשך מעליך" - ש' בשווא? מבארים המפרשים ע"פ מה שאמרו חז"ל (נדה לא ע"א): "שלושה שותפים באדם: הקב"ה אביו ואמו", ומובא בספרים, כי שלושים יום לפני מותו של אדם מסיר הקב"ה את חלקו מן האדם. ואכן מי שהוא בעל מדרגה יכול לחוש כי קצו קרב, לפי תחושת חסרון השכינה שכל חייו חפפה עליו, ועתה נסתלקה ממנו.

אצל שר המשקים, שחלומו נפתר לטובה, אמר יוסף: "בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך", ש' בסגול (- שלוש נקודות) לרמוז שחלקם של שלושת השותפים שבאדם - עוֹדֵם עליו. אבל אצל שר האופים, שחלומו נפתר לרעה, אמר יוסף: "ישא את ראשך מעליך", ש' בשווא - לרמוז שמשלושת השותפים באדם נחסר חלק אחד - חלקו של הקב"ה.

(לאור הנר)

מכאן ולהבא לא תזדקק יותר לחסדם של אנשים. אתה ובני משפחתך העניים תוכלו להתגורר חינם בסמוך לארמון, תהנו מזכויות אזרחיות מלאות, תקבל גם תואר אצילים, ומאומה לא יחסר לך.

בנוסף לכך, נדאג לעולם הבא שלך ושל משפחתך, שם תתענגו בשכר נצחי".

הכומר השתהה לכמה רגעים, ומיד המשיך: "בתמורה לכל הטובות האלה, עליך להסכים רק שאתיז עליך מעט מים, ואכריז ש'מעטה ואילך נוצרים אתם'".

עוד לא סיים הכומר את דבריו, ופני העגלון הסמיקו. הוא לפת את השוט בחרדה, ונענע בראשו לשלילה נחרצת.

רק אחרי כמה שניות, הצליח להוציא מפיו מלים בודדות בקול נמרץ ותקיף: "לא! לא ולא!"

הכומר, שהיה משוכנע שעני מדוכדך כמוהו יקבל את ההצעה בשתי ידיים, עמד מולו נבוך.

מיהר הכומר להתעשת וביקש לברר: "לא נכריח אותך או את בני משפחתך לעשות צעד בניגוד לרצונכם, אך תואיל להסביר לי: מה ההגיון שבהחלטתך? מדוע מתנגד אתה לעסקה קוסמת שכזו?"

אזר העגלון כח והשיב: "כאשר הצעת לי את העסקה, נזכרתי בצוואתו של אבי המנוח ז"ל. אבא גם הוא היה עגלון -

נקי כפים וישר דרך. לפני מותו צוני לחיות כיהודי ירא שמים סר מרע ועושה טוב. מלבד זאת לימדני פרק במשא ומתן והליכות חיים.

'בני היקר', אמר לי, 'משאיר אני לך שני סוסים חזקים וטובים, מהם התפרנסתי בחיי. שמור עליהם והתפרנס מהם גם אתה. אך הזהר בני וזאת תדע, אם תיתקל בסוחר סוסים שיציע לך להמיר את סוסך בסוס משובח יותר, והוא גם מוכן להוסיף סכום כסף - אל תסכים! הרי לא סתם מוכן הוא לתת לך סוס טוב יותר, ועוד לשלם כסף על ההחלפה.

הסוס שנראה טוב ומשובח בודאי סובל ממחלה נסתרת או שהנו גנוב וכיוצא באלה. גם אם יבוא סוחר ויציע לך סוס תמורת סוסך, ללא כל תוספת תשלום מצדו, גם כן אל תסכים, כי גם במקרה כזה ודאי יש לו חשבון של רמאות והונאה, שכן לשם מה יחליף סוס בסוס ללא כל טובת הנאה לעצמו?!

רק אם יבוא סוחר ויאמר לך: 'קח סוס כתחליף לסוסך, ובתמורה שלם לי כך וכך כסף, תתחיל לבדוק את הסוס אם הוא אכן מתאים לך, ותכין את עצמך לקראת

הרה"ק רבי אליעזר הגר מויז'ניץ, בעל 'דמשק אליעזר', הִזָּה מְעוֹרֵר תְּמִיד עַל הַצֵּרֶף לְפַעַל לְהַפְצֵת אֹרֶת הַתּוֹרָה וְלֹא לְשַׁקֵּט עַל הַשְּׂמֵרִים.

פְּעַם אַחַת, בְּיַמֵּי הַחֲנֻכָּה, אָמַר: "מִנְהַג יִשְׂרָאֵל לְשַׁחֵק בְּיַמֵּי הַחֲנֻכָּה בְּסִבְיוֹן קָטָן שְׁעָלָיו כְּתוּבוֹת הָאוֹתִיּוֹת: נִגְיָה-שׁ - נֶס גְּדוֹל הָיָה שָׁם [בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל נִגְיָה-פ] - נֶס גְּדוֹל הָיָה פֹּה].

וְלִכְאוּרָה נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: אִם הַמְּשַׁרָּה הִיא לְפָרְסֵם אֶת נֶס חֲנֻכָּה, מֵדוּעַ לַעֲשׂוֹת זֹאת עַל גְּבִי סְבִיבוֹן קָטָן וְלֹא בְּאִמְצָעוֹת שְׁלֹטִים מְאִירֵי עֵינַיִם? אֲלֵא שְׁעָדִיף סְבִיבוֹן קָטָן, אֲבָל פְּעִיל וּמִתְנוּעֵעַ, מְשֻׁלְטֵי עֶנֶק הַתְּלוּיִים בְּחֶסֶר תְּנוּעָה."

גליון 553
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

זהירותו של רבי ישמעאל

פרדס היה לרבי ישמעאל בר יוסף, והשכירו לאריס, ביום שישי נהג האריס לבוא אל ביתו של רבי ישמעאל ולהביא לו סל פירות מפרדסו. בשבוע אחד הקדים האריס והביא את סלו ביום חמישי, שאלו רבי ישמעאל בפליאה: מדוע הקדמת והבאת את הפירות השבוע? השיב האריס: יש לי היום דין תורה פה בעיר, ולכן החלטתי להביא את הפירות היום, ולא אצטרך לבוא מחר באופן מיוחד.

קם רבי ישמעאל ואמר: פסול אני מלדון את דינך, מכיון שהקדמת להביא את הפירות יש בכך חשש שוחד, הזמין איפה רבי ישמעאל דיינים אחרים, והוא עצמו עזב את חדר בית הדין ועמד בחוץ. בשעת המשפט התגברו הקולות של המתדיינים והגיעו לאזני רבי ישמעאל העומד בחוץ. בכל פעם ששמע את טענות אריסו, נטה להצדיקו, ואמר לעצמו: הלוואי ויגיד כך וכך ויזכה בדין.

אחר כך סיפר רבי ישמעאל לתלמידיו את המעשה ואמר: אוי להם למקבלי שוחד! באותו יום חמישי לא נטלתי מאריסי את הפירות - והלא הפירות שלי הם! על אחת כמה וכמה, מקבלי שוחד שבוודאי אינם יכולים לדון דין אמת.

פרשת השבוע

הרב "אלשיך", שאם אדם בוטח בה' תבוא אליו מחייתו ללא כל סיבה. מה לי לטרוח בקור ובחום, להיטלטל בדרכים בשעה שפרנסתי תבוא לידי? עשו גם אתם כמוני. לימים מכר האיש את חמורו ועגלתו לגוי. יום אחד הלך הגוי לחפור גומא ומצא שם אוצר גדול של זהב, מילא את השקים בזהב והניחם על העגלה. ביקש הגוי לחפור עוד גומא אך התגלגלה עליו אבן מן ההר וימות. משבושש הגוי לחזור, נשא החמור את רגליו וחזר לבעליו הראשונים כהרגלו.

פתאום נשמע קול בחצר, יצאו כולם ועמדו פעורי פה. חמור טעון שקי זהב. הלכו ובישרו לאיש כי הועילה לו בטחונו בה'. לשמע הסיפור, באו תלמידי ה"אלשיך", אל רבם ורצו להבין במה גדול כוחו של האיש יותר משלנו? גם אנו כמוהו מבקשים את הביטחון ולא עלתה בדינו, ואילו הוא בפעם אחת כבר נושע בה'.

הסביר להם ה"אלשיך" הקדוש, יהודי זה קירב את הדברים לליבו דברים כהויתן, ללא ספקות, ללא שאלות, כאילו לא קיים בעולם מציאות אחרת כלל. משום כך בדין הוא שיטול שכרו. לא כן אלו הבוטחים עם פקפוקים וחששות, עדיין חסרה אצלם שלימות הביטחון.

כי אם זכרתי אתך וגו' והזכרתי אל פרעה והוצאתני וגו' (מ' - י"ד) איתא במדרש תנחומא (פרק ט'), ולא היה צריך יוסף לעשות בבית הסוהר אלא עשר שנים, ולמה הוסיפו לו שם שתי שנים, אמר הקב"ה אתה השלכת בטחוני ובטחת בשר המשקים ואמרת לו שתי זכירות, כי אם "זכרתי" "והזכרתי" תשתכח שתי שנים.

סיפר הסבא הק' מנובהרדוק זיע"א: בתקופתו של הגאון רבי משה ה"אלשיך" הקדוש זיע"א, אירע מעשה מופלא המעיד עד היכן הגיעה כוחה של בטחון אמיתי, איש אחד מתושבי צפת שכל ימיו התפרנס מהובלת חומר וטיט, נקלע לבית מדרשו של ה"אלשיך", ושמע אותו מדבר אודות מדרגת הביטחון העליונה הטהורה מכל השתדלות. אמר האיש לעצמו אם כן הדבר, למה לי לעמול כל ימי חייהי הרי כל השתדלותי מיותרת. אמר ועשה, קיבל על עצמו לבטוח בה' בכל לבו ונפשו. התיישב כל היום בבית המדרש ליד התנור, ואמר פרקי תהלים שוב ושוב. באו אשתו ובני ביתו ושאלו ללחם, אמר להם, הלא שמעתי מפורש מפי

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:17 ת"א: 5:18 ר"ת: 5:50

פרשת וישב

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:02 ת"א: 4:16

למה התמהמהה המגיד הקדוש להדליק נר של חנוכה

היה זה בלילה הראשון של חנוכה. המוני חסידים מילאו את בית מדרשו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, כולם דרוכים ומצפים. כל רגע צריך המגיד לצאת מחדרו הקדוש ולהדליק את נרות החנוכה בחנוכייתו המיוחדת. משום מה הפעם מתמהמה הרבי, הזמן חולף במהירות ותמייהת התלמידים גוברת מרגע לרגע. מעולם לא התעכב הרבי במצווה זו שכה חביבה עליו, הם לוחשים זה לזה, ומבטיהם חולפים בדאגה מדלת חדרו של הרבי אל חנוכייתו, וחוזר חלילה. הוא ממתין להרה"ק ר' זושא מהאניפולי, אומר מישוה, והכל מהנהנים בראשם. כולם יודעים כי בשנים האחרונות, ר' זושא הוא התלמיד שמתכבד להדליק את הנר ולהגישו לידיו של הצדיק, חביבות מיוחדת הייתה ניכרת על פניו של המגיד בשעה שר' זושא היה מגיש לו את נר השמש. לא ייפלא אפוא שבשנה זו התמהמה המגיד זמן רב בציפייה לתלמידו חביבו מדי שנה.

עם תום חודש החגים במחיצת המגיד, היה ר' זושא יוצא לזמן קצר ממעזריטש, ועורך גלות ביישובים ובכפרים הקטנים במחוזות שמסביב, מבקר בבתייהם ובבקותיהם העלוכות של היהודים הכפריים הפשוטים, בכל מקום הקדיש תשומת לב לכפריים ומקרבם לאביהם שבשמים. נהג לספר על רוב חביבותם של היהודים הפשוטים אצל הקב"ה ועל גודל נחת הרוח שיש לקב"ה מאמירת פרקי תהילים. אלה היו יושבים מולו ומתענגים על דבריו, בולעים בצמא כל מילה ועיניהם צמודות אל שפתיו כחוששים להחסיר מילה. לקראת חג החנוכה היה ר' זושא מסיים את סיבובו ושם פעמיו חזרה למעזריטש, באופן כך שבערב חנוכה יגיע לחצרו של המגיד הקדוש.

השעות חלפו, וכשהגיעה שעת חצות הלילה נפתחה דלת חדרו של המגיד, והוא יצא החוצה, ובדחילו ורחימו ניגש להכנותיו הרוחניות קודם הדלקת הנרות, עיניו כל עקבו ביראת כבוד אחר עבודת הקדוש של הרבי, חסידים היו מדמים את הכנותיו כשהוא מטיב את הנרות ומכין את החנוכייה להדלקה, לעבודתו של הכהן הגדול בעת שהיטיב את המנורה בבית המקדש. כשסיים את הכנותיו נתן מבטים חפזים-יוקדים על פני החבריא קדישא, ולבסוף זימן אליו אחד מתלמידיו הגדולים והורה לו להדליק את השמש. נראה היה כאילו הרבי משלים עם העובדה שרבי זושא כבר לא יגיע הלילה. הדממה הלכה והעמיקה.

עיני הכל היו נעוצות בפניו הלוהטות של הרבי. והנה הוא משתהה רגע, ואחר כן פותח בקול רועם בברכות ההדלקה, מעלה את האש, ופותח בהתלהבות "הנרות הללו"... בעוד הקהל מחרה מחויק אחריו, עיניו הרושפות של הרבי ננעצו בלהבה הקטנה המאירה באור בהיר וך, פניו מאירות וזוהרות ושמחה של מצווה ניכרת בהן.

למחרת בבוקר בעת שהמגיד ותלמידיו סיימו תפילת שחרית, נפתחה דלת בית המדרש ור' זושא נכנס בצעדים כושלים, ניגש לעבר מקומו הקבוע, התיישב בכבוד על הספסל הנוקשה, והניח בסמוך את צרורו הדל. רק אז הזדקף והביט כה וכה, כשאותות של שמחה ושביעות רצון ניכרים על פניו. חבריו הקדושים תלמידי הרבי הקיפוהו בשמחה

וקיבלו פניו בשלום עליכם' חם ואוהב. הרבי המתין אתמול זמן רב אמר אחד התלמידים. ר' זושא נאנח קלות ועיניו הטהורות הביטו בחיבה בחבריא קדישא. בשולחן שהרבי בוודאי יערוך היום לאחר הדלקת הנרות, אספר מדוע התעכבתי בדרכי, אמר, ומיהר להוסיף מובן שיהיה זה לאחר קבלת רשות מהרבי. החבריא קדישא ישבו מסביב לשולחן הגדול, בראש ישב המגיד כולו הדרת מלך, ועיניו מפיקות שמחה ואהבה. זה עתה סיים לזמר את פזמוני החנוכה, וכעת הפנה עיניו הטהורות לעבר ר' זושא ונתן בו מבט מחכה. הכל היו דרוכים ומצפים למוצא פיו של ר' זושא, עוד רגע ישב ומבט של יראת כבוד וחרדה נסוך על פניו עוד רגע קט השתהה ואחר פתח וסיפר.

כבכל שנה ושנה, יצאתי גם השתא, מיד לאחר ימי החגים, לכפרים ולעיירות השוכנים מסביב למעזריטש, בביקורים אלו אני מחוק ומעודד את היהודים הפשוטים הדרים בכפרים ובעיירות ומפיח בהם חיות ורוח של יהדות. בהגיע חודש כסלו, התכוננתי לשים פעמי בחזרה לכיוון מעזריטש, וכמו תמיד רציתי גם השנה להספיק ולבקר בכמה עיירות בודדות הנמצאות בדרך. בדיוק כשהייתי באמצע הדרך, החורף פתאום החל להכות בעוו.

סופות שלגים החלו להשתולל, השלג נערם לגובה רב וכיסה את פני הארץ, רוחות חזקות איימו להפילני כל רגע אל תוך השלג, לא הייתה בידי ברירה אלא להמשיך, בקושי גררתי רגלי, נעלי בוססו בשלג העמוק, הידקתי את שולי מעילי וכובעי כיסה את ראשי עד עיני, כל אותו זמן ניחמתי עצמי בתקווה, שכעבור ימים אחדים אגיע אי"ה בחזרה למעזריטש, שם אוכל לשבת שוב בבית המדרש ולהתחמם באור תורתו של הרבי.

אתמול בצהריים הייתי במרחק שעות הליכה אחדות ממעזריטש, לבי ומחשבותי כבר היו אתכם בבית המדרש, כשלפתע החלה להשתולל סופת שלגים נוספת חזקה מקודמותיה. הרוח שרקה נוראות, טלטלה עצים חסונים משל היו נטיעות רכות, חתכה וצרבה בפני ללא רחם, בכל כוחותי המשכתי לבוסס בשלג כנגד הרוח, כשלפתע הוטחתי בעוצמה אל תוך השלג העמוק. אני חייב להמשיך ללכת, אמרתי לעצמי שוב בחוסר כוח, אם אכנע לרוח אקפא כאן חלילה, ידעתי שלא ארוח מכאן צריך להיות כפר ובו ביתו של ר' יעקב יהודי פשוט ותמים, שבביקוריי הקודמים נוהג הייתי להתאכסן אצלו. אסור אליו לזמן מועט עד שתחלוף הסערה ואחר כך אמשיך בדרכי למעזריטש.

המשכתי אפוא בשארית כוחותי להילחם ברוח העז והלצעוד לעבר הכפר, לא ידעתי כמה זמן חלף עד שחשכת חורף כבדה ירדה על היקום, הוספתי לצעוד, כשלפתע נגלו מולי מתוך השלג והעלטה בתיו הראשונים של הכפר, איש לא הסתובב בחוץ בשעת סערה שכזו, הכפריים היו מכונסים בבתייהם, יושבים ליד תנורים מעלי חום והבל, ידעתי היטב היכן ביתו של יענקל, ומיהרתי אליו ללא שהיות, נקשתי על דלת ביתו ביד מכחילה וצרובה מקור, וציפיתי שהדלת תיפתח מיד כמו תמיד, אך הפעם משום מה לא היה מענה. נקשתי שוב ושוב, עד שלבסוף נשמע מתוך הבית קול חנוק וחלש שואל, מי שם? ענית, זושא ממעזריטש, ולאחר רגע נפתחה הדלת וראיתי לפני את אשתו של יעקב. פניה הביעו פחד וניכרו בהן סימני בכי, ילדיה ישבו מצונפים ומחובקים בפנינת החדר ועל פניהם אותות של בכי ופחד. מה קרה? שאלתי, והיכן יעקב?

משל ונמשל

ושבתם עד ה' אלוקיכם, ואז אשובה אליכם

משל לאחד משרי המלוכה אשר היה אהוב אצל המלך, ונתקנאו בו שאר השרים והעלילו עליו, עד שנאלץ המלך לצוות להביא אותו אל בור בית הסוהר. באמצע הלילה הגיעו שוטרים לבית השר והעירו אותו כשהם מצווים עליו לבוא עימם, צווח השר מה חטאי ומה פשעי? כי הינכם אוסרים אותי כאחד הריקים, אך לא ידעו לענות לו, ולקחו אותו והטילוהו לתוך בור עמוק חשוך ואפל, תיכף לאחר שהושלך שמה שקע השר בתרדמה עמוקה, כשנתעורר לאחר זמן רב ראה כי חושך סביבותיו, והיה בטוח שעדיין לילה ולא ידע כלל שהוא בבית הסוהר, כי חשב שכל זה היה בחלום הלילה, והתהפך אל הצד השני וחזר לישון, וכך חזר הדבר ונשנה כשהוא מתעורר ונדמה לו כלילה. בינתיים המלך חיכה וציפה מתי יזעק השר שרוצה הוא לעמוד בפני המלך ולהכחיש כל מה שהעלילו עליו, שהרי אהבו ביותר. אך לאחר שעברו כמה ימים ואין קול ואין עונה החליט המלך לירד לתוך בית הסוהר, ולבקר את השר ולראות בשלומו, ושמע אותו שואל לעצמו 'מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות' שנתארך הוא כל כך ועדיין לא עלה השחר. נכנס המלך לתוך הבור, וגער בו, כי כבר אתא בוקר וגם לילה, השמש יצאה על הארץ וחזרה ושקעה ושוב האירה, ועתה שקוע בתרדמתך ונדמה לך שלילה אחד ארוך הוא, ואינך שם על לב על מצבך.

והנמשל הוא, לבני ישראל השקועים בחשכת הגלות 'ומחשכים הושיבני כמתי עולם', ואינם יודעים שהיו זמני רצון ואורה כדוגמת היום, ושואלים מדוע האריך לנו הלילה, ואומר להם הקב"ה אין הדבר תלוי אלא בכם, קומי רוני בלילה, התפללו אלי שאוציאכם מבור הגלות, ושבתם עד ה' אלוקיכם, ואז אשובה אליכם.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

האישה התחילה לספר: היום השכם בבוקר עוד לפני הסופה, יעקב יצא כרגיל לעבודתו ביער, קודם שיצא אמר לי שהיום יקדים מעט לחזור הביתה כדי להספיק להיות נוכח בהדלקת נרות חנוכה, אולם בצהריים החלה לפתע להשתולל הסופה המסוכנת הזאת, האמנתי שיעקב ישוב מיד הביתה אך חלפו שעות רבות ובחוץ כבר החשיך ויעקב טרם חזר, מי יודע אם לא אירע לו חלילה משהו, סיימה בקול רוטט ופרצה שוב בבכי מר וילדיה הקטנים ענו אחריה ביללות קורעות לב.

לבי נקע בראותי את צערם ובכיים, הייתי נבוך ואובד עצות לרגע, לא ידעתי מה לעשות וכיצד להרגיעם, מחד גיסא, ידעתי שאני מוכרח ללכת ולחפש את יענקל, אולי חלילה אירע לו דבר מה עלול לקפוא למוות. אבל מאידך גיסא ידעתי שהרבי במעזריטש מחכה שאבוא ואדליק את השמש כבכל שנה, כיצד אחמיץ את המצווה הזאת ובמיוחד בלילה הראשון של חנוכה? שריקת הרוח הנוראה והמאיימת שנשמעה מבחוץ סילקה מחשבה זו, אל תדאגו אמרתי, ה' נמצא עמנו בכל מקום, אנו צריכים רק לבטוח בו ולדעת שהוא שומר עלינו, ואז לא יאונה לנו כל רע. מיד אצא ואחפש את יענקל. פניתי לכיוון היער שבפאתי העיירה לא הרחק מביתו של יענקל, ועד מהרה מצאתי עצמי מתבוסס בשלג שנערם בין העצים בשורה הראשונה, מחפש את השביל המוכר זה מכבר.

עודי מנסה להמשיך ולהתקדם, נתקלתי לפתע בדמות גוף אדם מוטלת בשלג כאבן שאין לה הופכין. גחנתי והבטתי מקרוב וראיתי לפני את יענקל, סילקתי במהירות את השלג מעל גופו, הוא היה חיזור כשלג שנערם מסביב ושפתיו כחולות, רק בקושי שמעתי את נשימותיו החלשות. בשארית כוחותי הרמתי אותו מתוך השלג והתחלתי לחממו, שפשתי היטב את רקותי עד שהתעורר ופתח במקצת את עיניו, במצב זה גררתי אותו לעבר ביתו. שעה ארוכה גררתי אותו במאמץ אדיר, בעודי נלחם ברוח העזוה שניסתה להביסני ולהפיל אותי עם יענקל לתוך השלג, עד שלבסוף הגעתי עמו בשארית כוחותי לביתו. האשה והילדים קיבלו אותנו בשמחה מהולה בדאגה, הושבנו את יענקל ליד האח הבעורת ואני התיישבתי לצדו, אט אט התאוששנו. האשה הגישה משקה חריף והלגימה חממה את הגוף ואת הלב.

רק בחצות הלילה קמנו ממקומותינו כדי להדליק נרות חנוכה, לא שכחנו להזכיר את הניסים שנעשו לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. הלילה נשארתי אפוא בביתו של יענקל, ומיד עם עלות השחר יצאתי בדרכי הנה. המגיד ישב שקוע בשרעפיו, פניו בערו ביקוד אש, עיניו עצומות וראשו מוטה. שקט מתוח של ציפייה שרר בבית המדרש. לאחר רגעים אחדים נשא המגיד את עיניו הביט במבט אוהב בר' זושא, אחר העביר את מבטו על פני שאר המסובים ואמר בשקט:

דע לך זושא, כי בשמים התעכבו כביכול בהדלקת הנרות עד אשר תדליק את נרות החנוכה עם אותו יהודי, זכות המצווה שהצלת נפש מישראל היא שעמדה לך. רק אז הבינו החסידים מדוע המגיד עצמו התעכב עם הדלקת חנוכייתו אמש עד חצות הלילה, אותה שעה שר' זושא ופמליית שמים הדליקו נרות.

צ"ן אדם לחברו

הצדיק מירושלים שקיבל
בזיונו באהבה,

מסופר על הרה"ק רבי אריה לוי
זיע"א, שהיה נוהג להתפלל מידי
בוקר כותיקין עם הנץ החמה בבית
הכנסת הסמוך לביתו. בין
המתפללים שם היה יהודי נכבד
ותקיף בדעתו, אשר היתה לו
קפידא גדולה על מתפלל אחר. רבי
אריה היה נוהג לחלק את כיבוד
העליות לתורה, והנה בעת שאותו
תקיף כעס על אותו מתפלל, כיבדו
ר' אריה בעליה והכריזו: יעמוד
ר'..... אך יצא הדבר מפי ר'
אריה, מיד ניגש אותו תקיף ושפך
אל ר' אריה את כל זעמו, תפס
בטליתו וזרקו מעליו, בישו ברבים
וזעק עליו, רשע מי שמך לאיש
מחלק עליות כאן? וכנהה המשך
להוציא את כל כעסו שהצטבר
בלבו משונאו על רבי אריה הטוב
והרחמן, וכל זאת על כי חילק עליה
לשונאו. רבי אריה התאור בגבורת
ארי, בלם עצמו וקיבל בזיונו
באהבה, וכדי למנוע מחלוקת
שתבוא מצד אלו שיבואו להגן על
כבודו, הפסיק החל ממחרת
להתפלל בבית כנסת זה, והרחיק
לכת כל יום באשמורת הבוקר,
לבית הכנסת 'זהרי חמה' הרחוק
מביתו.
לאחר ימים לא רבים חלה אותו
תקיף ואושפו בבית החולים. כבש
רבי אריה את מידותיו. והלך
לבקר שם כידיד ותיק. הלה
הופתע מעוצם טוהר מידותיו של
ר' אריה, ופנה אליו כי ימחול לו על
הבזיונות. הרבים שגרום לו ללא

עוול בכפו. וכמובן שר' אריה מחל
בכל לב.

מסירות הנפש והגוף כדי לא לבייש יהודי

מסופר על הרה"ק רבי ברוך בער
מקמניץ זיע"א, שישב בביהמ"ד,
בשעה שאחד המגידיים נשא את
דרשתו. באמצע הדרשה הרגיש
שצריך לצאת, אך מפני כבודו של
הדרשן נשאר לשבת על מקומו,
ישיבה זו עלתה לו בקושי רב, עד
שפניו האדימו מרוב התאמצות.
כראות הדרשן את פני רבי ברוך
בער אמר בליבו, שבוודאי
האדמימות באה מרוב התרגשותו
מהדרשה, על כן הפליג בדברים
והאריך יתר על המידה. לאחר
זמן כאשר כילה הדרשן לדבר
דבריו, נעמד רבי ברוך בער
ממקומו, ומיד נפל והתעלף.
לאחר שהשיבו את רוחו שאל
אותו אחד ממקורביו, האם צריך
לקרוא לרופא, השיב לו רבי ברוך
בער שאינו צריך לעזרה, וגילה לו
מדוע נחלש כל כך. תמה עליו
ושאל, למה לא יצא? והלא מקרא
מלא דיבר הכתוב 'בל' תשקצו את
נפשותיכם', ענהו רבי ברוך בער,
יודע אנכי כי איסור תורה יש
בדבר, אלא שאם הייתי יוצא
באמצע הדרשה הרי הייתי מבייש
בזה את הדרשן, ולא עוד אלא
שכל הקהל היו סבורים שאין
דעתי נוחה מדבריו, וכדי בזיון
וקצף, על כן עשיתי מה שעשיתי
במסירות גוף ונפש, והכל, כדי לא
לבייש יהודי חלילה.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג כסלו
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכונה
בעל שם - תקט"ז)

הרה"ק רבי אברהם מאולינוב ב"ר יצחק חריף
מסמבור (תקע"א)

הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש
(תש"ג)

יום ראשון כ"ד כסלו

הגה"ק רבי חיים חוקיהו מדיני ב"ר רפאל אליהו
(שדה חמד - תרס"ה)

יום שני כ"ה כסלו

הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד
מקרעמניץ (שבת ישראל - תק"ס)

יום שלישי כ"ו כסלו

רבינו אברהם בן דוד (הראב"ד בעל ההשגות
ד"א תתקנ"ט)

הרה"ק רבי אליעזר מקאנוניץ ב"ר משה אליקים
בריעה (תרכ"ב)

יום רביעי כ"ז כסלו

הרה"ק רבי חיים ב"ר שלמה (באר מים חיים -
תקע"ג)

הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן מתולדות אהרן ב"ר
אהרן דוד (תשנ"ז)

יום חמישי כ"ח כסלו

רבי חוקיהו ב"ר דוד די סילוה (פרי חדש - תנ"ח)

הרה"ק רבי עזריאל מיוזליש ב"ר צבי (עץ הדעת טוב
- תקמ"ו)

יום שישי כ"ט כסלו

הרה"ק רבי גדליה מליניץ ב"ר יצחק
(תשואות חן - תקס"ד)

הרה"ק רבי ישראל מאוסיאטין ב"ר מרדכי שרגא
(פייבוש) (תש"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מ"ס 'גם אני אודך' ר"פרום יוסף התרים" על המעשים.

הגבחת התורה (ב')

א) כשמראה הספר תורה לעם, והוא עומד
במזרח התיבה, פונה ממזרח לדרום, עד
קרוב לצד מערב, ואחר כך חוזר למזרח,
ופונה לצד צפון, עד קרוב לצד מערב, ואחר
כך חוזר ומניח הספר תורה על הבימה.
(משנה ברורה סימן קל"ד, ס"ק ט', ובשו"ת
משנה הלכות, ח"א, סימן ק"ג) ורבים
נוהגים שמסבבים את הספר תורה בהיקף
שלם, דהיינו שפונים לצד דרום ולמערב,
צפון ומזרח, בסיבוב שלם. (באר שבע על
מס' סוטה, פרק ב', שו"ת שבט הלוי, חלק ט',
סימן כ"ו)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכים חודש טבת

המולד ביום שישי בשעה

11:12 דקות 9 חלקים

ר"ח יהיה בשבת קודש וביום ראשון

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב - הַשְּׁגָחָה פְּרָטִית

"וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו" (בראשית לז, ג)

לעשות. המוהל אמר לרב השני: "איך טעינו ולא שמנו לב לתחנה שהיינו צריכים לרדת?" הרב ענה לו: "יהודי לא טועה. זה השגחה עליונה". הם התחילו ללכת ולחפש משפחה יהודית שתארח אותם לשבת.

הם שאלו אנשים בדרך: "האם אתם מכירים משפחה של יהודים בעיר?", אבל הם נענו בשלילה. הם אמרו: "עדיף שנשאל את הזקנים כי הם בוודאי ידעו אם יש ואיפה" וכך היה. אמרו להם: "היתה משפחה אחת בסוף הרחוב וספק אם הם נשארו בכלל".

הם הגיעו לבית וראו מזוזה. הם נקשו בדלת. בעל הבית פתח את הדלת. להפתעתו הוא רואה לפניו שני רבנים. הוא התחיל לצעוק משמחה: "נכון אתה הרב המקדש ואתה המוהל?". הם נבהלו ולא הבינו על מה הוא מדבר.

הוא סיפר להם שנולד לו בן והוא היהודי היחיד בעיר ואין מוהל ורב שיקדש. "לכן התפללתי ובכיתי לה' שישלח לי אותם כי ביום השבת זה היום השמיני שצריך למול את בני והנה ה' שמע את תפילתי ושלח אתכם. בכבוד ברוכים הבאים". הרב הסתכל על המוהל ואמר לו: "נו, יהודי טועה או שזאת השגחה עליונה!?"

לכן כל חכם לב יכוון את ליבו לאבינו שבשמיים ויודה לו. ידע שיהודי בכל מקום שהוא בעולם, הקב"ה לא מסיר את השגחתו ממנו אפילו לשניה אחת. כל מה שקורה לו ידע שהוא מכון מלמעלה כפי שראינו עם יעקב ויוסף.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

שעה	כניסת לכת	צאת לכת	היגיון תפ
17:46	17:15	16:03	י"מ
17:41	17:11	16:19	ת"א
17:40	17:11	16:18	מ"ב
17:45	17:15	16:23	כ"ג

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזירי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזירי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קנסט בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

יעקב אהב את יוסף מאוד מכל בניו. כאשר יעקב שמע את החלומות של יוסף הוא ראה בהם אות אמת שיוסף יהיה מלך. לכן עשה לו כתונת פסים. לאחר זמן יעקב מינה את יוסף מנהיג בבית ובשדה.

הספורנו מסביר שכאשר האחים ראו עד כמה יוסף אהוב בעיני אביהם לא יכלו לדברו לשלום למרות שהיו צריכים לדבר איתו בענין הנהגת הבית ומרעה הצאן, מכיוון שהיה מנהיג במצוות אביו, לא יכלו לדברו לשלום.

יעקב ראה ברוח קודשו שיוסף יהיה המשביר של עם ישראל. לכן הוא הכין אותו בבית שיהיה מנהיג. נראה להבין מהתנהגותו של יעקב כלפי יוסף שכל זה היה הכנה ליוסף לקראת תפקידו בהכנה לשעבוד במצרים.

לכאורה לאור ההשתלשלות של הדברים נראה שיעקב כביכול טעה בחינוך שגרם לזה שהאחים ישנאו את יוסף. אבל בהמשך אנחנו רואים איך ה' סיבב שיוסף יגיע למצרים לבית פוטיפר. כך יתחתן עם אסנת בת דינה ויהיו להם שני בנים מנשה ואפרים שיכללו בשנים עשר השבטים. לא זאת בלבד אלא גם הכנה לגלות של בני ישראל. כאן אנחנו מבינים שיעקב לא טעה בחינוך כי ראינו שהכל מכון מלמעלה. יש תמיד השגחה עליונה

מסופר על יהודי תלמיד חכם שנסע ברכבת ביום שישי לפני כניסת השבת. באחת התחנות עלה עוד יהודי תלמיד חכם שהיה שוחט ומוהל במקצועו. זאת היתה הרכבת האחרונה לפני שבת שנוסעת לכיוון שהם צריכים.

כמובן כשנפגשים שני רבנים הם מדברים בדברי תורה. מתוך הלימוד הם לא שמו לב שעברו את התחנה שהיו צריכים לרדת בה. רק כשהגיעו לתחנה האחרונה התעוררו מלימודם. כל אחד מסתכל על השני והם לא יודעים מה

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזירי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - חנכה - חלק ג'

אלו דינים נוספים שייכים לחג חנוכה?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בני ספרד נוהגים לכתחילה להדליק את הנרות מיד בתחילת הלילה, שהוא זמן צאת הכוכבים ולא קודם לכן. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב סעיף א: "אין מדליקים נר חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם סוף שקיעתה [צאת הכוכבים], לא מאחרים ולא מקדימים".

בני אשכנז - יש נוהגים להדליק בצאת הכוכבים כדעת מרן שו"ע - ויש נוהגים להדליק בשקיעת החמה. מכל מקום, גם המדליקים בשקיעת החמה ישתדלו לשים כמות שמן שתספיק לדלוק עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** משנה ברורה סימן תרע"ב ס"ק א.

בשעת הדחק - מי שנאלץ לצאת לדרך לפני השקיעה ולא יהיה לו פנאי להדליק אחר-כך, ידליק ויברך מזמן פלג המנחה [שעה ורבע לפני צאת הכוכבים לפי שעות זמניות]. בנוסף יקפיד לשים כמות שמן שתספיק לדלוק עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס"א.

בלילות חנוכה יש לפנינו שתי מצוות: א. תפילת ערבית. ב. הדלקת נרות חנוכה. מכיוון שתפילת ערבית תמידית, שכן בכל יום קיימת המצווה להתפלל ערבית, ולעומת זאת מצוות הדלקת נרות חנוכה היא רק שמונה ימים בשנה מכיוון ש"תדיר ושאינו תדיר- תדיר קודם", לכן אנחנו צריכים להקדים ולהתפלל ערבית ואחר כך להדליק נרות חנוכה.

בתי כנסת שמתקיימים בהם שיעורי תורה מדי ערב לאחר תפילת ערבית, אם נראה למגיד השיעור שהקהל יחזרו לשיעור לאחר הדלקת הנרות, יש להעדיף את קיום מצוות ההדלקה בזמנה. אם קיים חשש שאם ילכו לביתם להדליק נר חנוכה, יימנעו מלחזור לשיעור, יש לקיים את השיעור כמו בכל יום ולאחר השיעור ילכו להדליק נר חנוכה בביתם. טוב שיכריזו לאחר השיעור להדליק את נרות החנוכה בבית. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס" י"ב

מדליקים ומברכים על הדלקת הנרות בבית הכנסת, בתנאי שיש עשרה, מכיוון שיש בכך פרסום הנס. נראה שיש מצטרפות למניין עשרה להדלקת נרות חנוכה בבית-הכנסת ובפרט אם יבואו אחר כך עוד אנשים ויהיה מניין בבית-הכנסת. **מקורות:** שו"ע תרע"א ס' א,ג.

נוהגים להדליק בכל יום נרות חנוכה בבית-הכנסת גם בתפילת שחרית ללא ברכה. בפרט כשמתפללים בהשכמה. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"א ס' ז.

מי שנאנס ולא הדליק לילה אחד, אין לו תשלומין למחר, אלא מדליק מחר כמספר הנרות שכל העולם מדליקים. **מקורות:** שו"ע תרע"ב ס' ט"ו.

ניצול הזמן

הדיין הירושלמי הגאון רבי יעקב עדס זצ"ל נכנס פעם עם אחד מבניו לאחד מבתי הכנסת כדי להתפלל מנחה. אמרו לו שיש עוד חמש דקות עד תחילת התפילה. הרב מיד לקח מהארון ספר שו"ת הריב"ש ולמד עם בנו את אחת התשובות בספר באותן חמש דקות. לאחר מספר שנים, כשחזר מבית הדיין, קרא לאותו בן ושאל אותו:

"האם אתה זוכר את אותה התשובה שלמדנו בספר של הריב"ש?" משנענה בחיוב, רבי יעקב סיפר: "היום בא לפנינו דין קשה בבית הדין. אף אחד מהדיינים לא ידע מה לפסוק במקרה זה. נזכרתי שבתשובה היא של הריב"ש מופיע נידון זה עם הכרעה למעשה. לפי זה פסקנו את ההלכה. הרי לך מה אפשר להרוויח ברגע אחד של לימוד".

סגולות לחג חנוכה

- אמר רב הונא: הרגיל בנר חנוכה זוכה לבנים תלמידי חכמים. הזהיר במזוזה זוכה לדירה נאה.
- בשעת הדלקת הנרות מתגלה אור הגנוז, השמור לצדיקים לעתיד לבוא, ומשפיע לכל המביט בנרות. לכן, מעלה עצומה להביט בנרות במשך החצי שעה ולשאוב את השפע בשעת רצון זו.
- ישנה מעלה גדולה להדליק בשמן זית בבקבוק שתלה בסוכה ושמר אותו לחנוכה.
- סגולה לרפואה שלימה ולמחלת השושנה- לשמור בצנצנת את שיורי השמן שנותרו מהנרות בכל יום ולמרוח על מקום החולי.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

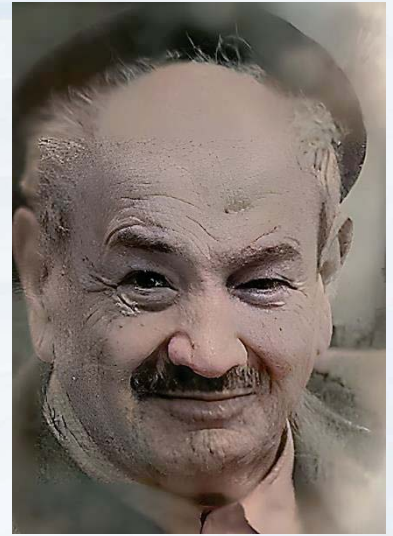
בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב ניסים נעים זצ"ל

הצדיק רבי ניסים נעים זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ד (1923) בעיר מדינין שבדרום תוניסיה. כבר כשהיה נער שקד על התורה הקדושה. בגיל 18 נבחן אצל גדולי הדור ובראשם הגאון רבי משה כלפון הכהן זצ"ל ראב"ד ג'רבה על הלכות שחיטה בפועל וקיבל הסמכה לשחיטה ומילה וזכה למול תינוקות רבים. בגיל עשרים שנה נלקח לחתן אצל הגאון ר' מ'מקיץ שלי. הרביץ תורה בתלמידים במשך שבעים שנה.

חכמי הדור הזכירו אותו בתואר "**החכם השלם השוחט ובודק**". כאשר עלה לארץ הקודש, גר בהתחלה בישוב שלומי בסמוך לחמיו. לאחר מכן עבר לגור בעיר נתיבות. שימש כחזן ותוקע בבית הכנסת הגדול בעיר. זכה לקירבה מיוחדת מהרב של נתיבות הגאון ר' רפאל כדיר צבאן. נפטר לבית עולמו בחג החנוכה ב-כ"ז כסליו ה'תשע"ז (2016). חי כ-94 שנים. ציונו בבית העלמין בנתיבות. הותיר אחריו חלל עצום בקרב תלמידיו ומאז העיר נתיבות אינה כפי שהיתה.

אביו: ר' פראג'י. **אימו:** מרת עזיזה. **אשתו:** הרבנית רחל רחימה (בת מרן הגה"ק רבי מקיץ שאול שלי). **ילדיו:** ארבעה עשר בנים ובנות - שבעה בנים ובנות נפטרו לו בחייו רח"ל. **חתנו:** הרב חי הכהן (מרבני עדת תוניסה בירושלים). **מרבתינו:** הגאונים רבי חומאני עלוש ורבי מקיץ שלי (מגדולי רבני ג'רבה. מח"ס 'כרמי שלי'), רבי דידו הכהן. **מתלמידיו:** העמיד תלמידים הרבה בחו"ל ובארץ הקודש. **מספריו:** חידושו התפרסמו בירחון 'הירח' שהיה יוצא לאור בג'רבה.

אהירותו המופלגת של רבינו במלאכת השחיטה היתה לשם דבר. רבים היו נוהרים לפתחו מכל המושבים בסביבה כדי שישחט בשבילם. פעם אחת בא לפניו יהודי שביקש ממנו לשחוט לו כבש. רבי ניסים ראה בעת השחיטה כי יש סירכה בריאה (דבר שהוא אסור לדעת מרן הבית-יוסף. אולם לדעת האשכנזים מותר לאכול).

היהודי שראה כך אמר לרבי ניסים: "לא נורא, אני אוכל את הכבש". רבינו ראה שאותו יהודי מזלזל בדעת מרן ועומד לאכול ח"ו המשיך כאילו לבדוק את הכבש ועשה בו נקב שפוסל לכל השיטות. לאחר מכן אמר לו: "טוב, אבל יש פה פסול לכל השיטות ולא תוכל לאכול מזה, אבל אל תדאג. קח כסף ותקנה לך כבש נוסף".

עיקר מעשיו היו בלימוד. תפקיד שהתחיל בו עוד כשהיה בחו"ל בעיר מדינין, בעצת חמיו הגאון רבי מקיץ זצוק"ל. בהתחלה לימד את התלמידים בישוב מעגלים ליד העיר נתיבות. אם היה תלמיד שלא היה מגיע ללימודים, רבי ניסים היה הולך לבית הורי התלמיד ושואל אותם: "האם הבן לא הרגיש טוב?" וכדומה.

לאחר מכן היה מלמד את הילדים בבית הכנסת הגדול בנתיבות. יש לציין, כי רבינו עד יומו האחרון מעולם לא פספס אף יום. גם בגילו המופלג ישב ללמד ילדים צעירים והשתעשע עימם על מנת להמתיק להם את הלימוד.

מקורבו ר' יעקב הרוש הי"ו סיפר כי פעם אחת בימי הסליחות הרב השכים כהרגלו לפנות בוקר ועמד מחוץ לביתו לחפש מונית שתיתקן אותו לבית הכנסת הגדול. השעה התאחרה ושום רכב לא הגיע בשעה זו באיזור.

בנתיים ר' יעקב חלם שהרב קורא לו להגיע אליו ואומר לו שהוא מחכה לו. ר' יעקב התעורר בבהלה וירד לבדוק מה קורה עם רבי ניסים. כשראה את הרב עומד בחוץ ממתין למונית, מיד לקח אותו ברכבו לבית הכנסת.

עוד סיפר ר' יעקב הרוש מקורבו, כי בהתחלה לא היה לו בנים כי אם בנות. בשנה האחרונה לחייו של רבינו אשתו של ר' יעקב עדיין לא היתה מעוברת. פעם אחת כשר' יעקב היה אצל רבינו, אמר לו ר' ניסים: "אל תדאג, הפעם יהיה לך בן". מדברי רבינו לא נפל דבר. נולד לו בן אחרי בנות רבות.

מסופר כי פעם יהודי ביקש ממנו עזרה כספית ור' ניסים נתן לו סכום כסף גדול. אחד ממקורביו שאל אותו לפרש הסכום הגדול. ר' ניסים השיב לו 'ולדבקה בו' שצריך להידיבק בדרכיו של הקב"ה - מה הוא רחום אף אתה רחום...

ר' אליהו שלום בוקובה בנו של ר' נתן בוקובה זצ"ל סיפר, כי הוא זוכר שבילדותו כשלמד אצל ר' ניסים, היו מדברים שהוא כנראה יודע את כל התורה כולה בע"פ. בלימוד היו יושבים מול ספרים פתוחים ואילו ר' ניסים היה יושב ללא שום ספר, מגיה ומתקן את הילדים. הכל בע"פ בלי שום ספר.

מעשה מופלא אירע בעת פטירתו של רבינו כאשר אנשי החברה קדישה רצו לקבור אותו במקום מרוחק ולא לצד רעייתו הרבנית שנפטרה עשרים שנה קודם. מאז שרעייתו נפטרה בית העלמין הלך והתרחב עשרת מונים. היה צריך לקבור אנשים נוספים בבית-העלמין ומטבע הדברים קברים רבים נוספו. כשהלכו לבדוק האם אפשר למצוא קבר פנוי שקרוב לצד קברה של רעייתו, גילו כי נותר באופן פלאי מקום אחד פנוי לצידה, למרות שהכל מסביב היה מלא קברים, ויהי לפלא בעיניהם - וקברו את רבינו לצד רעייתו. בחייהם ובמותם לא נפרדו.

(החומר באדיבות מכון 'ממלכת כהנים')

כחו של ויתור

למחרת מיד כשקמתי משנתי, שמעתי קולות מהומה בחוץ. יצאתי מהדלת, ניגשתי אל השכנים ושאלתי במה מדובר.

התברר לי כי במשך הלילה גנב נכנס לבניינים בשכונה. הוא נכנס גם לבניין שלנו. הוא עבר מקומה לקומה. בכל מקום שראה חנוכיה יקרת ערך, הוא לקח אותה.

בדיעבד התברר שגם בקומה שלנו היו שלוש חנוכיות יקרות ערך של שלושת השכנים שלי. הגנב לקח את שלושת החנוכיות!

החנוכיה שלי היתה יקרה יותר משלושתם גם יחד. 'למזלי' היא היתה שמורה היטב בתוך ביתי. הכל בזכות אותו המעשה של השכן לילה לפני.

אין ספק. קושי גדול עמד לפני באותה השעה. ההחלטה שלי לוותר לאותו שכן לא היתה קלה. לשמוע לקול של אשתי ולהדליק את החנוכיה על אדן החלון. יכולתי שלא לוותר ולהחזיר את החנוכיה מחוץ לדלת ביתי.

באותו היום לא ראיתי את אותו שכן. אחרי הדלקת נרות של נר שני נשמעו נקישות בדלת ביתי. כשפתחתי ראיתי את השכן בפתח.

הוא החזיק מגש של סופגניות ביתיות בידו. על פניו היתה ארשת התנצלות. הוא פנה אלי ואמר: "אני מבין שראית היטב את יד ה' שהיתה כאן".

"אחת משלוש החנוכיות שנגנבו אתמול היתה שלי! בורא עולם העניש אותי מיידית על מה שצערתי אותך. אתה בזכות הויתור שלך - הרווחת את החנוכיה שלך".

הוא הביט בי ארוכות ואמר: "בבקשה תמחל לי על מה שעשיתי ושציערתי אותך". אמרתי לו: "הסיבה שרציתי מאוד להניח את החנוכיה מחוץ לדלת היתה מפני שקיבלתי את החנוכיה היקרה הזאת השנה".

"רציתי להרגיש טוב שאני מניח אותה שם כמנהג ההורים שלי. אומנם היתה לי עוגמת נפש גדולה בכך שהכרחת אותי להניח את החנוכיה בתוך הבית".

"אבל בסיכומו של עניין אתה היית שליח מן השמיים למנוע ממני עוגמת נפש גדולה יותר. אם הייתי משאיר את החנוכיה בחוץ, הגנב היה גם לוקח אותה!".

הבטתי בפניו ואמרתי לו: "דע לך, אני חייב לך את הכרת הטוב שהחנוכיה לא נגנבה!". השכן חיך למשמע דברי והגיש לי בשמחה את מגש הסופגניות. מאותו היום נעשינו שכנים טובים יותר במשך אותן השנתיים שבהם גרתי בשכנותו.

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'מתיקות הפרשה'. יש בסיפור זה ללמדנו כי מויתורים לא מפסידים לעולם! להלן הסיפור מפי ר.ל. בעל המעשה:

בשנה הראשונה לנישואי חמי קנה לי חנוכיית כסף יקרה במיוחד. שמחתי מאוד על החנוכיה והמתנתי בקוצר רוח לחג החנוכה.

בערב יום הראשון של חנוכה הכנתי את החנוכיה להדלקה בפתח ביתי כמנהג הורי. מילאתי שמן והנחתי את הפתילות בכוסיות הנרות.

לפתע נשמעו נקישות בדלת. השכן עמד בפתח. הוא פנה אלי ואמר לי בנחישות: **"סליחה! אבל בשום פנים אופן אני לא מסכים שתניח כאן את החנוכיה שלך. זה מפריע לנו למעבר!"**

היה לי קשה להבין אותו. אומנם הוא צודק בטענה שלו, מכיוון שדלת ביתי נמצאת במסדרון שבהמשכו נמצאת דלת ביתו. אבל בכל זאת, מדובר בחג החנוכה. מקובל בכל מקום להניח את החנוכיות בפתח הבית, גם אם מדובר בחוסר נוחות זמנית.

דבריו ממש הציקו לי. חשבתי לתומי: "מדוע הוא מצר את צעדיי?!" החלטתי שלא להתייחס לדבריו והשארתי את החנוכיה בחוץ!

כשהגיע זמן ההדלקה, השכן כנראה היה באותה השעה בתוך ביתו. חששתי מעט, אבל לשמחתי הצלחתי להדליק את הנרות בחוץ ללא כל הפרעה.

אחרי שהנרות כבו נכנסתי לתוך הבית. לא עבר זמן רב ולפתע אני שומע נקישות על דלת ביתי. חששתי שמדובר באותו השכן, אלא שלא היתה עינית בדלת.

שאלתי: "מי זה?". אף אחד לא ענה לי. המתנתי מעט ופתחתי את הדלת. מיד כשפתחתי, ראיתי את השכן מבחוץ. הוא דחף לי את הכיסא עם החנוכיה שנמצאת עליה ישר לתוך ביתי ויצא.

סגרתי את הדלת, אבל נפגעתי מהמעשה שהוא עשה. אשתי יראת ה' הבחינה בכך והבינה לרוחי. היא התחילה לחזק את רוחי ואמרה לי:

"בעלי היקר, דע לך כי הכל מאת בורא עולם ולטובה. אולי משמיים דווקא רוצים שנדליק את החנוכיה בחלון הבית? אנחנו לא יודעים חשבונות שמיים!"

האמת שהיה קשה לי להיכנע למעשיו של אותו שכן. אבל החלטתי שאני מתגבר ומוותר. השארתי את החנוכיה בתוך הבית, כדי שמחר אדליק את החנוכיה בחלון.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
סעידה בת תפוחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	דב בן יצחק ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	סלים בן פרוחה ז"ל
ליטף בן פרוחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
אביבה לויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מתרזה) בת שרה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	מישא אסתר בת זרהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל		

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "וישב"

"ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם" [לז, ב]. העונש הגדול ביותר.

כל רעה שהיה רואה באחיו היה מגיד לאביו: שהיו אוכלים אבר מן החי, ומזלזלין בבני השפחות, וחשודין על העריות (אין הדברים כפשוטם חלילה, ויעויין בתחילה ספר "פרשת דרכים שהאריך בזה). ובשלושתן לקה. על אבר מן החי - "וישחטו שעיר עיזים" במכירתו, ולא אכלוהו חי. ועל הדיבה שקורין לאחיהם (מבני השפחות) בשם עבדים - "לעבד נמכר יוסף" על דיבת העריות - "ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף".

ותמה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: להימכר לעשר שנות עבדות כעונש על הוצאת דיבה - ודאי רע ומר הוא, עונש מחריד. לעמוד בניסיון החמור של אשת פוטיפר, בלחצים ובפיתויים של אותה מרשעת, בגינה הושלך לשתיים עשרה שנה לבית האסורים, לבור כלא - אף זה עונש נורא. אבל במה לקה יוסף כשראה את אחיו שוחטים שעיר עיזים, ולא אכלוהו חי. במה נחשב לו הדבר לעונש על שהוציא דיבתם שאוכלים הם אבר מן החי.

ותירץ, שאין לאדם עונש גדול יותר, מעצם הווכחו בטעותו! כאשר ראה יוסף את אחיו שוחטים שעיר עיזים, הבין שחשד בהם לחינם, והביא דיבתם חינם - וחי בטעות, ופעל על פיה - אין אנו יכולים לשער צערו ויגונו, אי אפשר למצוא עונש נוקב יותר!

מסופר, שגאון המוסר הסבא מקלם זצ"ל חלש ותש כוח היה ממחלת לב קשה ומייסרת, ופניו חיוורות מחוסר דם. אך בשבת קודש מתלהטות היו פניו בזוהר פנימי ומאדימות כשלהבת אש! באותה עת נודע לשימצה כתב עת ארסי של המשכילים, ששילח חיצו לעג מורעלים בכל הקדוש והיקר לנו, הסית והדיח לפרוק עול ולכפור בעיקר רחמנא ליצלו. בערב שבת קודש הגיעה לקלם הידיעה, שעורך הבטאון שבק חיים. בא אחד ממקורבי הסבא ובישרו את הבשורה: האפיקורס הנודע, עורך "המליץ", החוטא ומחטיא את הרבים - מת - ברוך המקום שהרגו! שמע הסבא והעמיק חיוורונו, ובאותה שבת לא זָהרו פניו באור יקרות!

תמהו הרואים, ובצאת השבת העז אחד ממקורביו ושאלו על כך. נענה ואמר: "מה התמיהה? הלא גדולה כל כך הרחמנות על אותו רשע! תאר לך: כל חיינו סבר שאין דין ואין דין, הסית לנטוש את המצוות ולכפור בתורה ולהצטרף אל ה"אור הגדול" - והנה מת, ורואה הוא שיש נשמה ויש השארת נפש, ויש דין ויש דין, התורה אמת ומצוותיה אמת, ורואה הוא שכל ימי חיינו עסק בקדחתנות בדבר אחד בלבד: להעמיק לעצמו גיהנם...!". "יהודי הוא- ואיך לא יתפלץ לבי בחשבי על פלצות לבו...!"

כלפי מה הדברים אמורים? בכל בית יהודי זוהרים נרות השבת ומאירים נרות החנוכה, נשמעת ברכת השבת: "שעשה ניסים לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה". ואנטיוכוס, אילו ניתנה לו חופשה לשעה ממדורו התחתון שבגיהנם, מיקוד אש התופת בה נצלות נשמתו שנות אלפיים, אילו ניתן לו לראות כיצד חכמת יוון נגוזה, ואליליה נשכחו בתהום הנשיה. משורריה והוגיה, סופריה ומדינאיה אינם אלא עניין להיסטוריונים שמחקריהם מעלים אבק במדפים נידחים בספריות מדעיות. ואילו ניתן לו לראות כיצד עם ישראל נגדו לחם בחירוף נפש חי וקיים, ודתו אותה ביקש לעקור ולהעביר מן העולם נשמרת בידי רבבות אלפי ישראל כן ירבו. כיצד תורתו אותה רדף ושרף נלמדת במאות מאות תלמודי תורה ושיבות קטנות וגדולות, בהיכלי תורה וכוללי אברכים, כיצד אלפי שיעורי תורה נמסרים בפני רבבות משתתפים וחידושי תורה לאין סוף מתחדשים וספרים רואים אור - עולם זוהר ותוסס, חי ומתרחב - היש עבורו גיהנם גדול יותר?! הלא כל נר שאנו מדליקים, ניצוץ נוסף הוא במדורת הגיהנם שלו!

ואנו קוראים: "גירא בעיניך אנטיוכוס, אבי המהפכה החילונית הראשונה!" (מעין השבוע).

"כה אמר ה' על שלושה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים" (מתוך הפטרה).

מיהו ה"אביון"? זה יוסף הצדיק, שמכרוהו אחיו בעשרים כסף, ובכסף שקיבלו קנו עשרה זוגות נעלים. מדוע קנו בכסף המכירה דווקא נעלים?

רבי יהונתן איבשיץ מבאר, שאם היו קונים בגדים חדשים, היו צריכים לברך שהחיינו. ואמרו האחים: איך נברך שהחיינו כשאחינו נמכר לעבד, ושרוי בצער!?

לכן קנו נעלים, שהן מעור, ויש בידינו כלל שעל בגדי עור לא מברכים שהחיינו. הרשב"א כותב, שהטעם לכך הוא שנעשו הנעלים מעור של בהמה, והיה בזה צער בעלי חיים.

זהו גם אחד הטעמים שלא מברכים "שהחיינו" על תפילין, בפעם הראשונה כשמניחים אותם - מאחר שנעשו מעור בהמה, והיה בכך צער בעלי חיים.

על פי זה מובנת תלונת הנביא, שמכרוהו "בעבור נעלים" - אתם דואגים בגלל צער בעלי חיים, ועל צערו של אחיכם, שבוכה ומתחנן אליכם, אינכם דואגים?! (דורש ציון).

"הישאג אריה ביער וטרף אין לו היתן כפיר קולו ממעונתו בלתי אם לכד" (מתוך ההפטרה).

שנינו במשנה באבות: "הוי עז כנמר וקל כנשר, ורץ כצבי וגיבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים". נדרש מכל אחד מאיתנו להיות "גיבור כארי". כידוע "גיבור" הוא זה "הכובש את יצרו". מדוע? הביאור בזה הוא על פי מה שכתב רבנו בחיי בספרו "חובות הלבבות" על החכם שראה את אנשי המלחמה חוזרים מן המערכה עטורי ניצחון, שמחים וצוהלים. "אמר להם: שבתם מן המלחמה הקטנה שוללים שלל, התעתדו למלחמה הגדולה. אמרו לו: ומה היא המלחמה הגדולה? אמר להם: מלחמת היצר וחילולו".
מה שניצחנתם במלחמה – הסביר להם החכם – הוא ניצחון קל לעומת מלחמת היצר. מלחמת היצר נמשכת יום – יום, שעה – שעה, וזוהי המלחמה הכבדה, שעדיין עומדת בפניכם".
"גיבור" אינו זה שהתגבר באופן חד פעמי וניצח את העומד מולו. "גיבור" הוא זה שנלחם שוב ושוב, ועליו להוסיף יום יום גבורה על גבורתו של אתמול. אסור לו להישאר באותה מדרגה של גבורה שעמד בה אתמול.
אלו הנלחמים ביצרם, שומה עליהם להוסיף בכל יום גבורה על גבורתם, בכל יום שהם זוכים לנצח את היצר, הוא, היצר, מתגבר ומתחזק, וכמו שאמרו "כל הגדול מתברו – יצרו גדול ממנו". וצריך לשנס מתנים, להגביר תעצומות, לקראת המלחמה החדשה, ביום הבא.

זהו אופיה של מלחמת היצר – מלחמה יומיומית, וזוהי ה"גיבור" הכובש את יצרו – עליו להוסיף תמיד גבורה על גבורתו. זהו "גיבור כארי" – כשם שהאריה מוסיף גבורה על גבורתו, כך הגיבורים האמיתיים, הנלחמים ביצרם, מוסיפים גבורה ותעצומות נפש בכל יום ובכל שעה, להתגבר על יצרם ולהתעלות בעבודת ה'. הצדיקים אינם מסתפקים במה שהשיגו אתמול, הם שואפים כל יום להוסיף ולטפס, עוד ועוד, במסילה העולה בית אל-ל.
הגאון מוילנא זצ"ל אומר, כי דרכו של האריה לשאוג שלוש שאגות, כדלהלן:
בחצות לילה מתעורר האריה לחפש אוכל. דא עקא, שכל החיות שבגינגל יודעות זאת ובורחות הרחק מסביבתו. כשהאריה מבחין במנוסתן – הוא שואג שאגה אדירה, השאגה הראשונה, והחיות קופאות על מקומן מרוב פחד.
האריה מתקרב לטרפו. הוא מעוניין לאכול בנחת, בלי שיקפצו או שירעישו לו. לשם כך הוא שואג שאגה נוספת, השאגה השנייה, ובאמצעותה הוא משתיק לחלוטין כל תזוזה. החיות הופכות להיות כמו אבן דוממת, וכך יכול הוא לאכול בנחת... השאגה השלישית, והעיקרית, היא כאשר הוא אכל, שבע, מדושן עונג.
מההתנהגות הזאת של האריה עלינו ללמוד מוסר השכל: האריה שואג כדי להבהיל את החיות, כדי לעצור אותן, וגם האדם צריך "לשאוג" כדי להבהיל את היצר הרע, לעצור את עצמו מלעבור עברה.
לדאבונו, מתי בן אדם "מרעיש" את הכותל המערבי? כשיש לו בעיות של פרנסה! אז הוא הולך לכותל להתפלל... ומה עם בעיות רוחניות? מדוע כשיש לו מחשבות רעות, מעשים רעים, הוא אינו הולך לכותל להרעיש בתפילות? למה האריה שואג כשהוא רעב, ואדם לא שואג כשהוא רעב לחזור בתשובה? למה כשיש מבצע בחנות יש תור של אנשים, ואנשים אפילו מתקוטטים מי היה לפני מי, ואילו על מי שיגיע בין הראשונים לבית הכנסת לא מתקוטטים? אדם "צועק" על מה שחשוב לו באמת!

בהמשך דבריו, אומר הנביא עמוס: "כי לא יעשה ה' אלוקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים". דרכו של הקב"ה היא, שכשהוא רוצה להביא עונש על בני האדם – הוא מזהיר על כך מראש! כי הוא רוצה שניצל!
המפרשים אומרים, שיש הבדל גדול בין מלך בשר ודם לבין הקב"ה: מלך בשר ודם שמתכנן מלחמה על הצד שכנגדו – שומר את כל התכניות בסוד גדול. הוא לא מעוניין שהאויב ידע על התכניות, וכך יוכל לנקוט בדרכי התגוננות לסכל אותן.
לעומת זאת הקב"ה, הוא מודיע מראש: "כי לא יעשה ה' אלוקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים". הוא שולח את יונה הנביא אל נינוה להודיע להם "עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת". הוא שולח את משה רבנו להודיע לפרעה מראש על המכה העתידה לבוא עליו.

כנגד מלך בשר ודם – אפשר לנקוט באמצעי הגנה, ולכן מלך בשר ודם שומר בסוד את תכניותיו. אבל כנגד הקב"ה אי אפשר לעשות דבר. אין מי שימנע בעדו מלעשות מה שתכנן! לכן, אדרבה: הוא מודיע מראש, כדי שאנשים ישובו בתשובה ולא יהיה צורך להענישם.

הנהגה זו שונה מהתנהגותו של האריה ביער. האריה – בתחילת הלילה לא שואג. אם הוא ישאג בתחילת הלילה, שעות ספורות לפני צאתו לטרף – כל החיות יברחו מפניו. הוא שואג רק כאשר הוא יוצא לציד. לפני כן הוא לא חושף את תכניותיו. הקב"ה כאמור, מכיוון שבלאו הכי אי אפשר להינצל מפניו, מודיע מראש, כדי שנחזור בתשובה וניצל (דורש ציון).

המשך הלכות ברכת התנים

א. כשמברכים שבע ברכות בשבעת ימי המשטה נהגו להביא שתי כוסות של יין, על כוס אחת מזמן ומברך ברכת המזון אחד מהמסובין, ואחר סיום ברכת המזון נוטל אדם אחר מהמסובין את הכוס השנייה, ומברך עליה את שש ברכות הנישואין, וכשמסיים נוטל המזמן את הכוס שבירך עליה ברכת המזון, ומברך בורא פרי הגפן, ואח"כ מערבים הכוסות זה עם זה ושותים המברך ברכת המזון והמברך ברכת החתנים כל אחד מהכוס שבידו. ומכוס של ברכת חתנים נותנים לחתן ולכלה, ומכוס ברכת המזון נותנים למסובין. ואם טעו ובירך קודם המזמן בורא פרי הגפן, ואחריו בירך השני ברכת חתנים, אין הדבר מעכב, ויצאו ידי חובה.

אחר ברכת בורא פרי הגפן שבירך המזמן, צריך הוא לשתות מכוס ברכת המזון רביעית לכתחילה, או לכל הפחות שיעור כמלוא לוגמיו, שהוא רוב רביעית. ואם אינו יכול לשתות – יכול לטעום מעט, וליתן לאחר ששתה שיעור זה. אולם המברך על כוס ברכת חתנים – מספיק שיטעם אפילו מעט מהיין ודיו.

ב. אם יש במקום רק כוס אחת של יין, מברך המזמן את שש ברכות הנישואין על הכוס שבירך עליה ברכת המזון, ומברך תחילה בורא פרי הגפן, ואח"כ מברך את ברכות הנישואין.

ג. המברך את שש ברכות החתנים אינו צריך לכוין להוציא ידי חובה את הפנים חדשות ולא את החתן וכלה. אבל המברך ברכת בורא פרי הגפן על כוס ברכת המזון צריך לכוין להוציא ידי"ח בברכתו את המברך על כוס ברכת החתנים, וכן את שאר המסובים, כדי שיוכלו לטעום אח"כ מכוס הברכה. וכן המסובים צריכים לכיון לצאת ידי"ח בברכתו, ולכן לא יענו ב"ה וב"ש אלא אמן בלבד. ויזהרו שלא לדבר עד לאחר שיטעמו מהיין, ואם עברו וענו ב"ה וב"ש יצאו ידי"ח בדיעבד. אבל אם עברו ודברו בין הברכה לטעימה לא יצאו ידי"ח, ולכן ימנעו מלטעום מן היין.

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מול ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי בהן בן פולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 915

חג החנוכה - "להודות ולהלל"

הנסיגות והקשיים היא לגרום לנו להודות, ולכן, ככל שנקדים להודות, ככל שנראה את הדברים הטובים הנעשים עימנו ונודה עליהם וככל שנוסיף הודאה גם על מה שנראה פחות טוב, כך נזכה להפוך את כל העובר עלינו לחסדים גלויים. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. כשהייתה בתנו רותי בת ארבע בלבד, כל זה התחיל. וכשאנו אומרים "כל זה", אנו מתכוונים לסיוט המתמשך, אימת הבלהות של כל הורה, כשמתגלות בעיות נשימה אצל בתו הצעירה. "בעיות נשימה" הן שם כולל למגוון רחב של תקלות במה שחיי כולנו תלויים בו, מן מחלה משונה כזאת, שביום יום כמעט אינה משפיעה, אולם כל התפרצות שלה היא סכנת חיים מוחשית. כך למשל, באמצע הלילה, עלולה הילדה להתעורר מתוך התקף שיעול נורא ולהתחיל לפרקס ממש. בעיצומו של טיול שנתי, לפתע פתאום יכולה היא להתיישב על אבן ולהתחיל להתנשף בחוזקה תוך שאינה יכולה להתקדם ולו צעד אחד. וכן הלאה, בעיצומה של מסיבה או סעודת שבת, שמחה משפחתית או הכנת שיעורי בית לכל רגע נלווית משמעות מעוררת פלצות, אולי עכשו יבוא התקף שיעזור את נשימותיה של הילדה, מי יודע אם לזמן קצר או לנצח... מטבע הדברים, ההורים וגם הילדה מצויידיים במגוון רחב של מיכשור ועזרי נשימה, שמוכנס לכל עת צרה שלא תבוא. הבעיה היא שעת הצרה הזו כן באה ובאה בגלים הולכים ותכופים, משבשים לגמרי את שיגרת חייה של הילדה והוריה, מאיימים על כל תוכנית או אירוע, הורסים את איכות החיים, ומציבים סיכון תמידי של סכנת חיים! ההורים עשו הכל למען הבת, התרוצצו עימה מרופא לרופא, ממכון למכון, מטיפול טבעי אחד למשנהו, אולם התקפי הנשימה הלכו וגברו, נעשו ארוכים יותר, תדירים יותר, מסוכנים יותר ומסוככים יותר. הם ניסו צמחי מרפא, תרופה חדשנית ואף קיימו עצת מומחה ושלחו את הבת לאריזונה שבארצות הברית שם האוויר יבש במיוחד, אולם גם זה לא עזר. שהות של 3 שבועות באריזונה העניקה שבוע של שקט, כשמיד לאחריו התברר כי בעיות הנשימה עודן כאן, הולכות ומחמירות. עשור קשה מנשוא עבר על ההורים והבת, ועתה היא כבר כבת 14 שנים, בוגרת ומבינה. ודווקא אז, ביום מן הימים, חל מהפך פתאומי: לפתע פתאום, אין בעיות נשימה, אין התקפי שיעול, אין כל בעיה. היא פשוט נושמת כאחד האדם! ביום הראשון זה היה פלא, ביום השני פלא כפול, וביום השלישי כבר החלו בני המשפחה לדון באפשרות שאולי הבעיה נפתרה, רק מי יודע איך קרה פלא שכזה?! הם פנו אל הרופא, והרופא אישר את שהרגישה. הממצאים השתנו, משהו החל לתפקד כרגיל, גם התוצאות הרפואיות השתנו באורח נס. כיצד זה קרה?! ביקש הרופא לדעת. ואז, פתחה הנערה את סגור לבה, וסיפרה כי חומר קריאה שנקלע לידיה סיפר על מעלת ההודאה, ועד כמה יהודי אם הוא זוכה מודה על כל נשימה ונשימה. הדברים עשו בליבה חריש עמוק, היא החליטה כי מאותו יום, תכתוב מזי ערב בפנקס מיוחד את חסדי ה' איתה ונפלאותיו עימה באותו יום, תודה עליהם מקרב לב קודם שתעלה על יצועה. ערב אחר ערב, כשנערכה לשנת הלילה, ישבה הנערה ורשמה בכתב יד צפוף את חסדי ה' יתברך. היו ברשימה חסדים נדירים שנראים לעינינו "גדולים" לצד חסדים רגילים שנראים לעינינו "קטנים". הנה, ה' החזיר לה את

הרב אשר קובלסקי שליט"א כתב בספרו הנפלא "פניני פרשת השבוע" כי הנה ניצבים אנו ועומדים רגע לפני כניסתנו לימים המאירים והמשמחים, המרוממים והמרגשים, ימי החנוכה. בעיני רוחנו צופים אנו בשלהבות המרצדות מהפתילות המבצצות מכוסיות השמן, את אוזנינו מענגות נעימות "מעוז צור" ושירת "על הניסים" נרגשת, ובאפינו כבר עולה ריח הסופגניות המקפצות בשמן, משמיעות קול פצפוף עליו. ימי החנוכה כבר כאן, משרים עלינו את אוירתם השמחה, ממלאים את ליבנו באושר ובהודאה. מתוך הבנה בגודל הנס שנעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, מתוך התבוננות ברחמינו של אבא שבשמים עלינו כאשר הצר היווני הציק לנו, מתוך מיקוד מבט אל הנס הנפלא במסגרתו חלשים הביסו גיבורים ומעטים ניצחו רבים גואה בלבו של כל יהודי התודה לה', והוא נרגש לנצל את ההזדמנות להודות לבורא עולם על חסדיו עימנו בכל עת. כל אדם שמתבונן ולו לשעה קלה, ליבו מתרונן בקרבו ונפשו עולצת מאליה בשירת ההודאה לבוראה. מהרגע בו היהודי פוקח את עיניו בבוקר במילים "מודה אני", ועד הרגע בו הוא עוצם אותן בשירת השבח "אדון עולם" – בכל רגע ורגע, בכל צומת בחיים ובכל התמודדות שיגרית, הוא חש את יד בורא עולם המלווה אותו ומנווטת את דרכו, ועל כך ליבו מתרונן בשיר ושבח. כשהכל מצליח, נחמד ופורה, קל לו לאדם לשורר ולהודות. אבל גם כשהמצב מסתבך, כשמתחילה התמודדות, כשצפים קשיים – לא רק שאף אז חייבים להודות, אלא שהאנשים המודים לה' בעת הקושי, המעצימים הודאה בשעת צרה, אלו שליבם מתרונן להודות על הקושי עצמו – מספרים כי ההודאה הזו נותנת להם כוחות, מעצימה אותם, מאפשרת להם להתמודד טוב יותר וגם פותחת להם שערי שמים לפתור את המצוקה ולקרב את הישועה הנכספת. וכאן גואה השאלה: האומנם? וכי אפשר להודות גם בעת הקושי? האם ניתן לשורר תודה לאבא שבשמים גם כשלא חשים בטוב ובנעימים?! מניין הכוחות להודות מעומק הלב על מה שנראה כה סבוך וחשוך? ומה באמת עוצמת ההודאה, ככוח עוצמתי במיוחד לפתוח את שערי השמים ולהרעיף ישועות בלתי נתפסות?! התשובה היא, שההודאה בעת הקושי מטמיעה באדם אמונה, ביטחון חזק. אדם שמודה לה' על הקושי – מבטא בכך שהוא בטוח שזה מתוכנן, שהוא מאמין שיש לו מטרה טובה, שהוא יודע שהדבר אינו טעות או תקרית בלתי צפויה, אלא שאבא שבשמים תכנן את הניסיון הפרטי פרטיו והוא בוודאי לטובתו. ולכן, ההודאה מעצימה בו כוחות של אמונה וביטחון, מאפשרת לו לצלוח את הקושי בקלות יחסית – כי הוא חש בטוח ומלווה בידי בורא עולם. מתברר, שכל מה שצריך הוא להגיד 'אבא, תודה על הכל וגם על הקושי הזה' – ואז הדרך לישועה מתקצרת משמעותית, קרובה מאוד. רק להגיד לאבא תודה ולזכות בישועתו בקלות ובמהירות! הנה בתחילתה של 'קריאת שמע', אומר הפסוק 'ואהבת את ה'... ובכל מאודך', וביארו רבותינו: 'בכל מידה ומידה שהוא מודד לך – הוי מודה לו במאוד מאוד'. כלומר, תפקידו של היהודי בעולמו הוא, שאף אם יעבור עליו מה שיעבור, יתמודד עם מה שיתמודד, בין מול הטוב ובין מול מה שנראה רע – עדיין הוא מודה, משבח, מפאר ומהלל לבוראו. זו הדרך הטובה ביותר להתחבר לבורא עולם ולהקל על התמודדותיו שלנו. כי מטרת

הנשמה בשבע ועשרה בבוקר. היא הצליחה לקום מהמיטה. חוותה התקף נשימה והצליחה לנשום. בבית היה ממרח טעים למרוח על הסנדוויץ'. היא הגיעה לבית הספר בזמן. אורות הרמזורים התחלפו לירוקים לקראתה. עוד התקף ויצאה ממנו. וכך הלאה... כך מדי ערב, יום אחר יום, ישבה ורשמה בפנקסה רשימה הולכת ומתארכת של חסדי ה' ורחמי עימה והודתה עליהם בפה מלא ובכל פה. הרשימה הארוכה ריגשה אותה, הציפה את ליבה ברגשות תודה עד שההודאה לה' הפכה ממשימה לתוצאה מתחייבת, משליחות למשהו שקורה כמעט מעצמו. כי שמתבוננים בחסדים הרבים, כשמבינים כמה טוב ה' גומל איתנו כל לב מתרונן בשירת תודה לבורא עולם! ביום הארבעים ואחד בו היא מתיישבת לכתוב בפנקסה, התבוננה בסדר יומה, ולהפתעתה גילתה כי ההודאה השתלמה. היום היה שקט, חף לגמרי מכל התקף, היא נשמה ככל האדם, כל בעיות הנשימה מהן סבלה פשוט לא היו היום, התאדו! לפיכך, כבר בשורה הראשונה, רשמה באותיות גדולות: "היום, תודה מיוחדת לה' על שנשמתי לרווחה, לא היה כל התקף וכל בעיה, נשימתי היתה סדורה כאחד האדם!" אבל זה לא היה רק ביום הזה. כך היה גם ביום שלמחרת וביום שאחרי, ועד סוף השבוע, וגם בשבוע הבא. הפלא ופלא! בעיות הנשימה נעלמו כלא היו, חלפו ובטלו לחלוטין! עתה, כשהדבר הוכח רפואית והכל שואלים איזה טיפול ייחודי עשתה, הסבירה הנערה: "זה לא טיפול חדשני, זהו דווקא טיפול עתיק יומין. להגיד תודה לאבא שבשמים על כל נשימה ונשימה ואז כל בעיות הנשימה נעלמות!". מדהים! ההודאה, היא לא רק רגש מתפרץ ומרומם, לא רק תחושה שכובשת לבבות, אלא גם כלי, מפתח ודרך, להוביל לפתיחת שערי החסד והרחמים ולהסיר כל צרה. כי הודאה נגזרת מחשיבה של חסד ותודה על רחמי ה' ומי שמאמץ חשיבה כזו זוכה להיות זכאי להם, לחוש אותם ולראות אותם באמת. ככל שנבין שכל פעולה פשוטה היא חסד ה', שכל מעשה שבשגרה ניתן לנו מידי אב רחום, שכל נשימה שלנו היא מתנה מהבורא כך ייקל עלינו להודות לו, ונפשנו תשתפך בערגה באמירת ההלל. ומימים אלה ניקח מסר להודות לה' בכל עת ובכל ימות השנה וזה מה שיפתח לנו את השערים להעניק לנו חיי אושר ושמחה, בריאות איתנה ואורך ימים! כשאנו מדברים על הודיה לה', אנחנו בדרך כלל מתכוונים למקרים מיוחדים שבהם ראינו את ידו הטובה והרחבה של הקדוש ברוך הוא. אנחנו לא כל כך רגילים להודות לה' על כל השיגרה ה"רגילה". פשוט כי אנחנו רגילים מדי ואדישים מדי אליה. אנחנו יכולים לסיים ספר תהלים שלם בהתרגשות ובדמעות הודיה, כי רכב עלה על המדרכה ו"כמעט" פגע בילד שלנו, אבל אנחנו לא כל כך זוכרים להודות לה' ביום 'רגיל', שבו כל הרכבים נסעו על הכביש ולא עלו בטעות על המדרכה, ולא דרסו מישהו מהקרובים אלינו. אנחנו מתרגשים עד כלות, ומוזים לקדוש ברוך הוא מקרב לב, שמישהו שאנחנו מכירים איחר להגיע למטוס שהתרסק, ושוכחים להודות לו באותה מידה על טיסה "רגילה" שלא איחרנו אליה והיא לא התרסקה, "רק" הגיעה בשלום. אנחנו יכולים לנוסע לכותל ולהודות לקדוש ברוך הוא שבעיה שהיתה לאחד הילדים שלנו נפתרה, אך בדרך כלל שוכחים להודות לו שהבעיה הזו (ואלפי בעיות אחרות), לא ביקרה אצל שאר הילדים שלנו. הימים האלו, של חנוכה, הם ללא ספק הזדמנות מדהימה לעצור ופשוט להכיר בטוב, ולהודות לה' על כל מה שיש לנו ועל כל מה שמתרחש איתנו. לא רק על הנסים החריגים, אלא דווקא על כל הרגיל והשגיר, מה שאנחנו מכנים בטעות 'טבע', שאנחנו יודעים היטב שבשביל הקדוש ברוך הוא הטבע ומעל לדרך הטבע היינו הך. וכדי להגיע לכך, אנו צריכים לחטוף טיפה יישוב הדעת, להתרכז ולחשוב על כל הטוב 'הרגיל' שיש לנו, אפילו על הנשימה הפשוטה והטובה שכולנו משחררים ברגע זה, שגם היא לא מובנת מאליה ולא 'טבעית' בכלל... ויותר מכך, יותר מההרגל

והשיגרה, פשוט התרגלנו להתמקד במה שאין לנו. התרגלנו להשוות את עצמנו לאחרים. לקרובי משפחה, לשכנים, למכרים, שיש להם יותר מאיתנו והרי תמיד יהיו אנשים שיהיה להם יותר מאיתנו, ושכחנו להתמקד במה שיש לנו. וכשאנחנו עוצרים לומר תודה על מה שיש לנו, אנחנו פתאום מקבלים פרפורציות. פתאום אנחנו רואים מול העין את כל מה שיש לנו. פתאום אנחנו מתוודעים לכל האוצרות שזכינו להם. פתאום אנחנו מרגישים עשירים, בני מזל, ילדים אהובים של אבא, של הקדוש ברוך הוא, שמעניק לנו כל כך הרבה. לחידוד הדברים נתבונן בקטע הבא שלפנינו. הנה תיאור של חלום שמישהו חלם והעלה על הכתב. איננו יודעים אם הוא אמיתי (כנראה שלא), אך המסר שלו הוא אמיתי מאוד וכך הוא מספר: חלמתי חלום שבו הגעתי לנן עדן ומלאך עשה סיור במקום. תחילה נכנסנו לחדר גדול מלא במלאכים. המלאך שהדריך אותי בסיור, עצר ליד האזור הראשון ואמר: "זו מחלקת הקבלה. כאן, כל הבקשות וכל התפילות לקדוש ברוך הוא מתקבלות". הבטתי סביבי וראיתי המון מלאכים עסוקים במיון בקשות, מאנשים מכל רחבי העולם. אז המשכנו לאורך מסדרון ארוך עד שהגענו לחדר נוסף. כאן המלאך אמר לי: "זו מחלקת הארזיה והמשלות. כאן, כל הבקשות והחסדים שהאנשים ביקשו מהקדוש ברוך הוא ממויינים ואז שולחים לאנשים שביקשו אותן". שוב התרשמתי מהפעילות הרבה. המון מלאכים עבדו פה, כי היו כל כך הרבה בקשות שצריך לארוז כדי לשלוח אותם ארצה. לבסוף הגענו לסוף המדרון, עצרנו ליד דלת של חדר מאוד קטן. ולהפתעתי הרבה, ישב שם רק מלאך אחד ולא עשה שום דבר. "זו מחלקת האישורים", חברי המלאך אמר במבוכה. "איך זה שאין פה עבודה?" שאלתי. "כל כך עצוב" נאנח המלאך. "אחרי שאנשים מקבלים את הברכות שהם ביקשו, מעט מאוד מהם שולחים חזרה אישור". "איך מאשרים ברכות של הקדוש ברוך הוא?" שאלתי. "פשוט מאוד" ענה המלאך. "רק צריך להגיד: תודה ריבוננו של עולם". "אלו ברכות צריך לאשר?" שאלתי. "את כולן, את כל הדברים שנראים פשוטים בעיניך ואתה מקבל אותם כמובן מאליו: יש לך אוכל במקרר? בגדים על גופך? קורת גג מעל ראשך ומקום לישון? יש לך כסף בבנק? עוד קצת בארנק? וכסף קטן בקערה? קמת הבוקר עם יותר בריאות מחולי? לא חווית פחד של מלחמה, בדידות של מאסר, ייסורים של עינוי או כאבי רעב? אתה יכול ללכת ברחוב ללא פחד? הוריד עדיין בחיים ואולי גם הסבא והסבתא? אתה יכול להרים את ראשך ולחייך? אם ענית "כן" על כל התשובות או אפילו רק על רובן... יש לך הרבה על מה להודות". את מעלת התודה וההודאה צריך לקשור לספירת הנצח ולא להפסיק להודות על כל הטוב שסובב אותנו 365 יום בשנה, ולא יום אחד פחות! (האור היומיומי). כן, להודאה יש כוח, סגולי, עצום, יוצא דופן, שובר מחסומים, מחולל מהפכות. כשיהודי מתחבר להודאה מכל הלב, הוא זוכה לראות ניסים, החיים שלו משתנים, הישועות "רודפות" אחריו. כאשר נתחבר להודאה ונעצים את רגשותיה, ניתן לה ביטוי נרחב, נשיר תודה מכל הלב. וככל שנעשה זאת כך נזכה שבורא עולם יפתח את אוזרותיו ויעניק לנו עוד ישועות. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. יהודי נכבד בשם רבי שלמה, העוסק לפרנסתו בייזום וניהול פרויקטים לבניה, חתם על עיסקת ענק לבניית עשרות דירות במתחם ייעודי באחת מערי הארץ. כדרכו של עולם, פנה רבי שלמה לבנק על מנת לקבל ליווי בנקאי לפרוייקט, תהליך שהוא הכרחי בכל פרויקט בניה, אלא שהפעם הבקשה נתקלה בקשיים. משהו בתוכנית השתבש, הבנק סירב לאשר... רבי שלמה ואנשיו לחצו בכל הכוח, ואז התברר כי קיים קושי מהותי בקרקע, מה שלא מאפשר לבנק להעניק ליווי לפרוייקט. רבי שלמה היטיב להבין את המשמעות הנוראה מבחינתו הוא תקוע עם הקרקע, בלי יכולת לבנות או למכור דירות. מדובר בהפסד כספי

באושר אינסופי. על כך נודה מעומק הלב ונמלא את נפשנו בכוחות נפש ותעצמות לעבור את רגעי המשבר, ואז בוודאי נזכה לראות בישועת ה'!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שכתב הרב צבי נקר שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, שכאשר אדם מודה לה' על הישועה – אפילו טרם שבאה לו – הרי הוא מגלה ומודיע, כי הוא מקורב לקדוש ברוך הוא, עד כדי כך שהוא מודה לשמו כאילו נושע. במצב כזה, אין כל טעם לנהוג בהסתר פנים עם האדם, וממילא הישועה מושפעת ממעל, בגילוי פנים מאיר ומנהיר...

כשגוף המטוס רעד והחל לנוע על מסלול ההמראה, חש גם יצחק רעד של התרגשות. המטוס האיץ ויחד עמו הואצו פעימות הלב של יצחק, בחור ישיבה מארצות הברית שגלה ללמוד תורה בארץ ישראל, ועתה עושה את דרכו בחזרה לביתו. ציפור המתכת המעופפת פרשה לה כנפיים והמריאה אל בין העננים בדרכה למוסקבה, תחנת הביניים במסע לניו יורק. בבטן המטוס, שכנו להן שתי מזוודות עמוסות בחפציו האישיים, ספרים, מתנות לאחים ואחיות וגם מזכרות שונות משנת לימודו בארץ. הוא דמיין את רגע המפגש המרגש עם הוריו, סופר את השעות והדקות לנחיתה. כשנחת המטוס במוסקבה, מיהר יצחק לקחת את המזוודות ולהמשיך לאולם הנוסעים הממשיכים, אלו הממריאים ליעד הבא. בצעדי ריצה קלים עשה את דרכו בנמל התעופה המוסקבאי הענקי, מביט בעשרות המטוסים החונים מסביב ותוהה באיזה מהם יזכה לטוס לניו יורק, עיר מכורתו. הוא מגיע לעמדת הבידוק, כצעיר ורגיל הוא מעביר את המזוודות בעמדות השיקוף וכבר ממחר להמשיך לאולם היוצאים, אלא שלפתע פתאום... צפצוף מחריש אוזניים נשמע ברמה ותוך כדי כמה מאבטחים חסונים הסתערו בנשקים שלופים והורו לו ברוסית מתנבלת באנגלית רצועה להשתטח על הרצפה ולהרים ידיים. יצחק הנבוך והמבולבל החל רועד בחוסר שליטה ומיד הבין שכדי להישאר בחיים עליו להשתטח ארצה כפי שהרו לו. בשניות בהן שכב על הרצפה הקרה בשדה התעופה, מנסה להבין מה מתחולל סביבו, הרגיע את עצמו כי כנראה מדובר בטעות בזיהוי. הרי אין שום דבר בעייתי במזוודותיו, הוא ארז אותן בעצמו והוא יודע בדיוק שיש בהן כמה פריטי לבוש, ספרים, מזכרות וצעצועים. כנראה זו טעות בזיהוי, הרהר כשהובל אזוק באזיקים לחדר צדדי בשדה התעופה, שם הצטווה להמתין עד שיבוא חוקר משטרה בכיר. כשהחוקר הגיע, נשאל יצחק לגבי תכולת מזוודותיו, והשיב כי אינו יודע על שום פריט בעייתי. ואז החוקר עטה ארשת פנים נרגזת, ולפתע שלף מהמזוודה של יצחק שלושה כדורי רובה, הניף אותם תוך הטחת אצבע מאשימה ושאל בשאגת אימה: "יומה אלה?? מדוע נשאת בחיקך כדורי רובה מסוכנים? וכי אינך יודע שזו עבירה פלילית חמורה, שלא נעבור עליה בשתיקה!?!". יצחק נבעת. הוא הכיר את הכדורים הללו היטב, אלו כדורים משומשים אשר קיבל פעם מכמה חיילים בגבול הצפון כששהה בכפר סמוך בשבת. לתומו סבר כי יביא את כדורים לארצות הברית להראות לאחיו ואחיותיו כמזכרת נעימה ולא העלה בדעתו כי יסתבך עד כדי כך. הוא ניסה להסביר את עצמו, אולם החוקר סכר את אוזניו ואטם את ליבו. הוא הושלך למעצר בתנאים מחפירים, לצד עבריינים רוסיים אלימים ומגודלים, שיכורים ורוצחים מכל המינים והסוגים. שבועות ארוכים שהה במעצר, כשהוריו עושים הכל כדי לנסות לסייע לבנם הכלוא בתא מצחין עם תחתית המין האנושי. לבסוף נקבע מועד למשפטו, בעוד כשלושה חודשים. נשכר עבורו עורך דין ממולח, שהסביר כי אמנם לפי החוק הבינלאומי מצבו אינו כה חמור, אולם ברוסיה אין לדעת. התביעה דרשה להטיל עליו עשר שנות מאסר בגין ניסיון רצח. ויצחק המבוהל, עלם צעיר שזרק באחת מספסלי הישיבה לתוך קלחת משפטית מסובכת, לא ידע את נפשו... בעודו בתא,

אסטרונומי עבורו, המאיים על כל יציבותו העסקית והכלכלית... לבסוף, לאחר תחנונים, נקבעה פגישה מכרעת בין עורכי הדין של רבי שלמה לעורכי הדין של הבנק. רבי שלמה כסס ציפורניים במתח, מקווה כי הפגישה תעלה יפה למרות שהסיכויים היו נמוכים. הפגישה התקיימה באחד הבקרים הבהירים של ימי החנוכה תש"פ, ובאותו יום רבי שלמה מיהר להגיע לתפילה מוקדם בבוקר, אולם התקשה להתרכז בידועו איזו השפעה יש לפגישה הנוכחית על עסקיו ועל הצלחתו הכלכלית... לאחר התפילה, קיבל רבי שלמה הודעה דרמטית מעורך הדין, שכתב לו מתוך הפגישה המכרעת: "המצב לא משהו. הולך ומסתבך. זה הולך לשלילי...". רבי שלמה קרא את ההודעה וליבו צנח, הוא היטיב להבין את המשמעות... בהחלטה של רגע, החליט רבי שלמה לשנות כיוון. הוא עטה על פניו חיוך רחב ואץ רץ למכולת סמוכה, שם קנה לחמניות טריות וסלטים משובחים, דגים מעושנים וכל מיני מטעמים ואת כל אלה הביא לבית הכנסת כשהוא מפציר במתפללים ליטול ידיים לסעודה. לשאלה מה סיבת הסעודה, השיב בפשטות: "סעודה הודאה, הודאה לה' על ניסי החנוכה...". המשתתפים לא שאלו הרבה, נטלו ידיים והסבו לסעודה, שתובלה בדברי תורה על עניין ההודאה לה' בימי החנוכה ובכלל, כשהם דנים במו שכתב הרמב"ן בסוף פרשת בא, על כך שמניסי מצרים אנו למדים על כל חיי היום יום שלנו שכולם רצף ניסים ועליהם אנו משבחים ומודים בכל עת. משתתפי הסעודה עסקו בהתרגשות בהודאה לה' על חוויות שגרתיות כמו על ניסים גדולים, ואז החליטו לומר יחדיו "מזמור לתודה" עשר פעמים, מתוך התרגשות ותודה... בבת אחת, הפכה הסעודה למקהלה של אמירת "מזמור לתודה" נרגזת, כשכל אחד מכוון ומהרהר על העובר עליו ועל חייו שלו, אולם כולם כאחד מודים ומשבחים לה' על חסדיו הרבים. איש מהם לא ביקש דבר, כולם רק התרגשו יחדיו ואמרו "מזמור לתודה" עשר פעמים, בזו אחר זו, כשעינים מיוזעו רבי שלמה, מצטרף לתודה הנרגשת... הם סיימו, ואז חלפה פחות מדקה (!!!) עד שהגיעה הודעה נוספת מעורך הדין, שהדליף מתוככי הפגישה: "מצאנו פריצת דרך, יהיה אישור בעזרת ה'!" כתב עורך הדין, מגלה כי בסופו של דבר מצאו עורכי הדין דרך להתגבר על כל המכשולים, יהיה ליווי בנקאי לפרוייקט, השקעת הענק לא תיכשל, ההפסד האסטרונומי התחלף באחת לרווח עצום! וההודעה הזו גילתה עוד משהו, שעורכי הדין אפילו לא ידעו: כמה כוח יש להודאה, איזו עוצמה יש לה. הנה כי כן, במקום אחד בבני ברק מסובים אנשים ומודים לה' בכל ליבם ובמקום אחר לחלוטין, במגדל משרדים תל אביבי, יושבים עורכי דין ומוצאים דרך לאשר ליווי בנקאי, המבטיח בסיעתא דשמיא רווח כספי עצום. זה לא קרה סתם, זה קרה בדיוק בדקות בהן נאמר "מזמור לתודה" ברגש, כשההודאה כבשה את הלבבות! וללמדנו בא: לכולנו יש בעיות לפתור, קשיים עימם אנו מתמודדים, בעיות בריאות, נחת מהילדים, פרנסה, ועוד ועוד. מעל כולנו מרחפת המגיפה הנוראה, כולנו שרויים במתח. עתה, בערב חג החנוכה, אנו יכולים לצאת מאפילה לאורה, אם נשכיל להודות לה' מכל הלב, למנף את לילות החג לתודה נרגזת, להפוך את לילות החג לנקודה ממנה נתחיל נעסוק בהודאה גם בכל ימות השנה! וככל שנתפוס את ההזדמנות לזמר "מזמור לתודה" ברגש מדי יום, הן בתפילה והן בכל שעות היממה, ככל שנמנף את רגש ההודאה בליבנו לקשר אישי ואוהב עם בורא עולם כך נזכה לראות בחסד ה' ובישועתו, והוא יתברך יפתח לנו את אוצרו הטוב וירעיף עלינו שפע חסדים, עליהם נוסיף ונודה כל ימי חיינו! הבה נזכור כי עת הקושי, משמשת כמנוף להודאה, כמגבירת לחבת התודה לאבא שבשמים. נכון שזו שעה קשה ועת מועקה, אבל בהתבוננות מעמיקה בקושי הזה נוכל להופכו לכלי עוצמתי שיחזק את הקשר שלנו עם אבא שבשמים וימלא את ליבנו

קצר ננעל הדיון, הראשון והאחרון בתיק. שליח חב"ד מקומי ייעץ לו להימלט מרוסיה עוד לפני שהתביעה תגיש בקשה לערעור והוא הצליח למצוא מטוס שהמריא מיד, כך שאת השבת כבר עשה מחוץ לגבולות רוסיה, אליה לא ישוב לעולם. אולם, יותר מהנס המופלא שקרה לו, מספר יצחק על נס גדול בהרבה: הוא גילה את כוח ההודאה, הוא הבין עד היכן היא מגיעה. ראשית, בעת הקושי עצמו, כשיהודי מתרכז בלהודות לה' על הדברים הטובים ועל מה שנראה כפחות טוב, על רגעים שנראים קשים כמו על חוויות חיוביות הוא מקבל עוצמות וגבורות רוח לעמוד בכל אתגר, להתמודד בכל מערכה. ושנית, בסופו של דבר, הרי מדובר בנס מופלא, אשר כל מי שמכיר את המערכת המשפטית הרוסית, תמה איך הוא ייתכן. אבל הוא ייתכן גם ייתכן. כי להודאה יש דרך משלה לפתור בעיות, יש לה כוח לגאול יהודי מצרתו וממצוקתו, היא פותחת שערי כלא מכל סוג, מובילה יהודי לגאולה אישית מצרותיו מתוך הודאה ושבת. מתברר כי להודאה יש כוח על טבעי. יכולה היא להציל, להגן ולהושיע, לגאול ולפתור, לסייע ולהאיר בחשיכה. הבה נאמץ את כלי ההודאה בימי מצוקה וגם בימי השגרה, בהם יש לנו ניסיונות והתמודדויות 'שגרתיות'. הכל יכול להיראות אחרת לגמרי אם נקבל על עצמנו להודות ולהלל, להביע שבת והודאה לה' בפנינו ובלבבנו תמיד. ככל שנודה לה' מעומק הלב, ככל שנקבל על עצמנו להביע שבת וגדולה על מעשיו ונפלאותיו, ככל שנחליט מעכשיו לשורר לו שירי תודה ודברי הודאה מקרב לה', על הדברים הטובים וגם על מה שנראה פחות טוב, כך נזכה כי עולמנו יואר רק ברגעים יפים ונזכה כולנו להיגאל איש איש ממצוקתו וצרותיו...!

בצר לו, נזכר בדברי מגיד השיעור שלו, הרה"ג רבי זאב דינר שליט"א, שהיה מפליא לספר על כוח ההודאה לה' כמושיע מכל צרה וגואלת מכל בעיה. עתה, ביושבו בתא ימים ארוכים ללא כל תעסוקה, היו לו דברים אלה למשיבי נפש, ומתוך התנאים הקשים נטל פנקס קטן והחל רושם בו סיבות להודות לה' על חסדו וטובו עמו מאז ומעולם, כולל גם חסדים גדולים וקטנים שהוא זוכה בהם תוך כדי המעצר הנורא שהוא שרוי בו. מאז אימץ את שיטת ההודאה, הפכו ימי הכלא למרוממים עבורו. עדיין הוא נתון בין שיכורים ורוצחים, אולם בתוככי ליבו מזדמרת שירת דביקות ותודה לבורא עולמים, ובכל רגע ורגע חש כי הוא מתחבר לאביו הטוב ומודה לו על כל חסדו כולל גם על המעצר המפחיד הזה. ההודאה מילאה את ליבו בכוחות לעמוד באתגר, הוא חש כי הקשר הקרוב עם בורא עולם מתהדק מאי פעם, הוא ממש מרגיש את ידו של הבורא נתונה איתו, בבחינת "עמו אנוכי בצרה". כך, לראשונה בהיסטוריה, הפך תא מעצר רוסי קפוא ומחניק, לאלומת אור של תודה לה'. את מיטב שעותיו הקדיש יצחק להודות לה', פשוט לומר תודה לקדוש ברוך הוא יתברך שמו על חסדו. פעמים נפשו יצאה בריקוד, לפעמים עיניו זלגו דמעות התרגשות, כך או כך פעמים כה רבות הוא כמעט שכח היכן הוא נמצא, כל העת חש נרגש מעוצמת ההודאה והקשר לקדוש ברוך הוא. ויהי ביום המשפט, היה זה יום שישי, שעות ספורות לפני כניסת השבת. שופט רוסי זקן ועב כרס נכנס לאולם הדיונים, קרא את כתב האישום בחופזה, שאל את עורך הדין לפשר העניין, ומשנענה בסיפור במלואו, קרע את כתב האישום מול עיני התביעה וזיכה את הנאשם מכל אשמה חד וחלק. תוך זמן

אחים יקרים!

רבותינו קבעו את הימים האלה לימים טובים, ימים של ישועות, ימים של גילוי חסד הבורא, ימים בהם הבורא מחולל ניסים, לא רק בימים ההם, אלא גם בזמן הזה. אולם הדרך לזכות בניסים ובישועות הללו, היא להיות בהלל והודאה להתחבר להודאה, לשורר תודה, להציף את הלב בהוקרה לבורא עולם. זו המהות של חנוכה, וזו הדרך להתחבר לימי החנוכה ולזכות בשפע אורם הקסום ובישועות הרבות שימים אלה נושאים בכנפיהם. כי ככל שנשקיע מחשבה בהודאה, ככל שנתבונן בחסדי הבורא עימנו בכל יום ויום, ככל שנחשב ונפרט את הטובות הרבות שגומל עימנו ה' ונציף את עצמנו בהודאה נרגשת על כולן כך נזכה לראות כי מתוך ההודאה הזו נפתח הפתח הניסי, ודרכה בורא עולם משפיע לנו ישועות, משנה את חיינו לטובה, גואל אותנו מכל קושי ומצעיז אותנו לחיים מוארים ומאושרים!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לרפואת שפרה בת ציפורה

ולרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה

לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: ימי החנוכה

פרשת וישב

בס"ד | גליון מס' 410

כיצד הצעה לכוס קפה העמידה תלמידים הרבה?

וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו (מתוך 'על הניסים')

ולנצח בכל אתגר והתמודדות. ימי החנוכה נועדו לגלות את הכח הזה ולהעצים אותו, להביא אותו לקידמת הבמה ולהפנימו אל הלב, כדי שבכל רגע נתון נדע ונזכור:

בתוכו של כל יהודי בוערת אש, להבה עוצמתית. גם אם הוא נראה חלש מול גיבורים, חיל קטן מול צבא אדיר, נמושה זעירה מול כוחות חזקים - זו אחיזת עיניים מטופשת, כי האמת הפוכה לחלוטין: הנשמה היהודית שבקרבו היא כור אטומי המוזן היישר מכסא הכבוד, ארון חשמל ומזוודת אנרגיה שכל כח בעולם לא יכול נגדה!

זהו המסר של ימי החנוכה, זהו האור העולה מבין הנרות, להאיר את נפשנו ולמלא אותנו באורה הבהיר של עוצמת הנשמה היהודית. וככל שנקדיש יותר זמן להתבוננות על הכוחות שהנשמה מעניקה לנו, ככל שנעניק לנשמה את היכולת לתפוס את מרחבי הזמן והפנאי הנפשי שלנו, ככל שניזן את הנשמה באוצרות רוחניים המחיים אותה - כך ניתן לה את היכולת להוביל אותנו, להעצים אותנו, להפעיל את הכוחות החזקים השרויים בתוכנו.

הבה ננצל את שעת הדלקת הנרות, להתנתק מהמירוץ הגשמי השוחק, מהתעשיינות המקיפה מכל עבר, מהדאגות שנטולות את שלוות נפשנו. ניחד את הדקות הללו לחשיבה, להתבוננות, להעמקת הקשר עם הנשמה היהודית שבקרבו, ואז נזכה שאורם הזך של הנרות ישאב אותנו לעולמנו הפנימי הקסום והעשיר, אל תוך מרחביה האינסופיים של הנשמה היהודית הכבירה שבתוכנו, וזה מה שיעניק לנו כוחות ועוצמות לכל ימות השנה!

היתר חריג במיוחד...

היה זה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, כשארופה כולה נרמסה תחת מגפי הקלגסים הנאצים, שהשליטו בכל מקום אימה ופחד. גם צרפת הגדולה נפלה בקרב והובסה בפני הצבא הגרמני, שהקים בה את מה שכוונה 'שלטון וישי' - השלטון ששלט בצרפת בתקופת המלחמה.

כדרכם של הנאצים בכל מקום בו דרכה כף רגלם, גם בצרפת החלו מיד בהצרת צעדי הציבור היהודי. כל מי שנמצא ברחובות צרפת ולא היה שייך לעבודה כלשהי בשירות המשטר הנאצי - חרץ בכך את דינו להישלח ברכבות המוות לאחד ממחנות ההשמדה. הדרך היחידה לשרוד את התנאים הקשים באותה עת, היתה להתקבל לעבודה במפעל כלשהו, שתוצרתו משמשת את הנאצים, וכך ניתן היה לזכות בחיים.

באותה תקופה, נשים ונערות יהודיות רבות התקבלו לעבודה במתפרות שונות ברחבי פריז וגלילותיה, מה שהעניק להן אשורת חיים. אחת מהנערות הללו היתה נערה צעירה בשם תמר קורנפלד, לימים הרבנית הצדקנית, אשת חבר לנאון הגדול רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל. הנערה שמחה על שהצליחה להתקבל לעבודה, והחלה לבוא מדי יום יום לעשות את מלאכתה במפעל.

ויהי באחד הימים, ומנהל המפעל קרא לכל העובדות, וקבע כי העבודה תימשך בכל ימות השבוע, כולל יום השבת רח"ל. מיד החלה תסיסה בין הנשים היהודיות

כלב הומה מהתרגשות ובשמחה של מצוה, אנו חווים בימים אלה את הימים הגדולים והמוארים, ימי החנוכה. אלו ימים ייחודיים ביותר, בהם מדי ערב ניתנת לנו ההזדמנות להדליק את הנרות ולהתכנס סביבם, להאיר את הלב באור הניסי של קירבה לבוורא עולם, ולשורר בהודאה על נפלאותיו עימנו, בימים ההם ובזמן הזה.

נעימות שירי החנוכה גאות ועולות, משתלבות בהרמוניה נפלאה של ניחוח הסופגניות. הילדים מקפצים בעליצות סביב סביבונים מוארים, וכולנו מקדישים זמן ומחשבה להתבוננות במשמעות הנס ובהשלכותיו לימינו אנו. אין לב יהודי שלא רוטט עם הדלקת הנרות ושירת 'הנרות הללו', כל נשמה יהודית נרגשת בשירת ההודאה 'מעוז צור ישועתי'!

כשאנו מביטים בנרות הדולקים ובשלהבות הנוצצות, אנו מעלים בזכרוננו את

הנס המופלא שהתרחש בימים ההם, כאשר קומץ חשמונאים יצא למלחמה על קידוש ה'. הם היו חלשים ומעטים, אבל טהורי מחשבה ואמיצי רצון. הם נלחמו נגד האימפריה הבינלאומית ששלטה בעולם שלטון ללא מיצרים, ולא רק שניצחו אותה והכריעו את גורל המערכה, אלא שמצאו פך שמן טהור ונעשה להם נס כביר שהוא הספיק לשמונה ימים.

סיפור נס החנוכה, מעורר שאלה ומחייב התבוננות: מה היה ההגיון מאחורי המהלך של החשמונאים? מנין היה להם האומץ לצאת למלחמה שנראית אבודה מראש? מהיכן נטלה קבוצה כה קטנה של אנשים כוחות ויכולות לצאת לקרב מול הצבא החזק בעולם?! ובעיקר - השאלה הנוגעת לימינו אנו - האם גם לנו יש כוחות כאלה? האם גם אנו מסוגלים להתמודד באתגר כזה? האם הכוחות והעוצמות הללו, האמונה בדרך ויכולת ההתמודדות בגבורה, שייכים רק להם או גם לנו?!

התשובה היא שכן, וזהו הסוד החבוי בתוככי הלבנות נרות החנוכה. הנרות הקטנים הללו מספרים לנו סיפור, מעמידים בפנינו עובדה, חושפים לנו תגלית והתגלית היא - שכן!

שיש לכל יהודי נשמה אלוקית, בעלת עוצמות כבירות ובלתי נתפסות. שהנשמה שנתונה בקרבנו, שהיא חלק אלוקי ממעל שניטע בתוככי גופנו, היא כור אטומי של עוצמה רוחנית אדירה, לבת אש של חיים אמוניים מעוררי השראה ועתיירי כוחות. הנשמה הזו מחיה ומפעילה אותנו, ובה בעת מעניקה לנו כוחות להתמודד, יכולות לוחמה גבוהות, עוצמות לעמוד בכל אתגר ולנצח בכל קרב.

מנגד, היצר הרע שבתוכנו פועל להסתיר ולעמעם את הנקודה הזו. הוא מבין, שברגע שנפנים את היכולות שבתוכנו ועד היכן אנו יכולים להתעלות, להתרומם ולהתקרב לאבא שבשמים - באותו רגע הוא יישאר מובטל, וכל שכנועיו יפלו על אוזניים ערלות. לכן, 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע, הוא פועל לגמד את עוצמתה של הנשמה שנטועה בתוכנו. הוא משווק שאין בנו כוחות, שאנו חלושי אופי, שבדורנו כבר אין יכולות התמודדות, שאנחנו בכלל לא בנויים לנצח ולהכריע במלחמה הרוחנית.

ואז באים ימי החנוכה, ואנו מדליקים את הנרות, מתבוננים בלהבות, ומאירים את האמת: בתוך כל יהודי יש כח עוצמתי וחזק מאין כמוהו, והוא בהחלט יכול להתמודד

הזדמנות פז!

בין שלל האוצרות שמעניקים לנו ימי החנוכה, נמצא עוד אוצר אחד שכדאי לייחד אליו תשומת לב ומחשבה. הלא כולנו מחפשים למחוק את ההיסטוריה הלא נעימה שלנו, לנקות את העבר, לזכר אותו מכתמים שדבקו בו. כולנו חשים שיש לנו מה לשפר, למרק, לטהר...

הנה אוצר יקר, אותו גילה בספר 'סוד ושרש העבודה' והובאו הדברים גם ב'קיצור שולחן ערוך': ימי החנוכה מסוגלים מאוד לתקן את פגמי הנפש, וזאת - בנתינת צדקה לעניים ובמיוחד לעניים עמלי תורה. הזוכים לתמוך בלומדי התורה, ולהחזיק בידי עוסקי התורה בימי החנוכה - בכך הם מתקנים את פגמי הנפש, ומזקקים ומזככים את ליבם לאביהם שבשמים!

הבה נתפוס גם את המתנה הזו. עוד נותר לנו די פנאי לתמוך בעמלי התורה, לתת צדקה ולהחזיק בידי לומדי תורה. הבה נעשה זאת בימי החנוכה, וכך נטהר את ליבנו ונפשנו, ונצא מימי החנוכה זכים ומטוהרים!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקשה בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרוץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

שעבדו במקום, היעלה על הדעת כי תיאצנה לחלל שבת?! האם אשה או נערה יהודיה יכולה להסכים לכך?!

מנהל המפעל שם לב לכך, ומיד קם והכריז בטון נחרץ: 'אשה שאינה מתעדת לעבוד בשבת - שתקום ותעזוב את המפעל עוד היום! אינני מוכן להחזיק כאן עובדות שעובדות ששה ימים בשבוע בלבד!'

המנהל ידע היטב מה משמעות האיום, והיה בטוח כי הוא יעשה את שלו... כל בר דעת הבין שעזיבת המפעל - הינה למעשה בחירה מרצון בחיי בריחה, רדיפה ונדודים, מפחד השלטון הנאצי. שהות בצרפת בלי תעודת עובד - כמוה כהזמנה לנסיעה מהירה ברכבות המוות, בואכה מחנות ההשמדה!

הנשים שמעו את האיום, ונרעדו. בצער רב ובכאב לב נוראי נאלצו להסכים לתנאים הקשוחים של מנהל המפעל, ולהסכים לעבוד שבעה ימים בשבוע. כולן, חוץ מנערה אחת...

הנערה תמר, היא לא הסכימה. מיד בשומעה את איומיו של המנהל, ארזה את תרמילה הקט והודיעה כי היא עוזבת את המפעל. בראש מורם ובגבורה יהודית הודיעה למנהל כי היא לא מוכנה לעבוד בשבת בעד כל מחיר שבעולם, ולפיכך היא קמה ועוזבת!

היא ידעה את המשמעות, הבינה את הסיכונים. ובכל זאת, האמונה שבערה בתוכה וכוחות נפשה לא הסכימו לכך שתעבוד בשבת, בכל מחיר שבעולם. היא ידעה שהיא נוטלת על עצמה סיכון לא פשוט ומחיר אישי לא קל - אבל בחרה מרצון לקום ולעזוב את מקום העבודה שהבטיח מחסה בטוח ומוגן!

כראות המנהל את אומץ ליבה וגבורתה של הנערה היהודיה, הודיע כי הוא מוותר רק לה על חובת העבודה בשבת. 'לאחר שראיתי עד כמה בוערת בה האמונה בדתה היהודית ועד כמה היא מוכנה להקריב ולהתמסר למענה - אני משחרר אותה מכל עבודה בשבת, והיא תוכל להישאר במפעל במתכונת עבודה ששה ימים בשבוע בלבד!'

סיפור נפלא זה, שהופיע בגיליון 'כאיל תערוג', חושף בפנינו פן נוסף על עוצמתה וגבורתה של הנשמה היהודית, על כוחה החזק ומבועי האנרגיה הנובעים בתוכה. מי שמחובר לנשמה היהודית שבתוכו, מי שמאפשר לאש האמונה היוקדת להבעיר את נפשו - מגלה בתוך תוכו עוצמות וכוחות שלא חשב שיש לו, יכולות כבירות שלא חשב שיש בתוכו.

זה בידיים של כל אחד ואחד מאיתנו, כי בכלנו בוערת אותה הנשמה, אותו הכח, אותה הלהבה. הגבורה החשמונאית כמו הגבורה היהודית לאורך הדורות, אינה נחלתם של יחידים סגולה, כולנו התברכנו בה והיא שוכנת בעומק נשמתנו. כל שעלינו לעשות הוא לחשוף את הכח הזה, לתת לו להוביל, לתת לו להנחות אותנו. כך נזכה שהכח המוביל אותנו יהיה כח יהודי רב עוצמה ואיכות, ונזכה לעמוד בכל האתגרים שלנו ולנצח בכל התמודדות!

רגע ששינה חיים!

הסיפור הבא התרחש לפני כ-25 שנה, בפרבר של רומא בירת איטליה, בשעת לילה מאוחרת. נער צעיר שיצא מישראל לטיול ברחבי אירופה, ישב על ספסל בתנתן האוטובוס והמתין לאוטובוס שיקח אותו למחוז חפצו. לפתע הוא שומע קולות משונים ומפחידים, ועד מהרה מבחין הוא בקבוצת גויים ששתו לשוכרה, שמתקרבת אליו בצעדי ענק...

הנער לא ידע את נפשו. הוא לא מקומי, לא דובר את השפה, ולא מחזיק כל אמצעי תקשורת או הגנה. הוא מבין שבריחה עכשיו כבר לא תועיל, ובסתר לבו מייחל הוא שהאוטובוס כבר יבוא והוא ייבלע בין דלתותיו. לצער, לא זה מה שקרה, האוטובוס הוסיף להתמהמה, כשמנגד, חברת הבריונים המפחידה הגיעה כבר לתחנה...

הפחד צימרר אותו, האימה שיתקה אותו. הוא הבין שהוא טרף קל בידי זדים ארורים, מי יודע מה יעלה בגורלו עכשיו. הוא מביט בבעתה בעיניהם המזוגגות, ולפתע שומע הוא כי הם קוראים קריאות גנאי לעברו וקופצים אגרופים כלפיו. הוא לא הבין אף מילה משפת דיבורם, אך הבין גם הבין שהינו מאויים על חייו, וייתכן שאלו הדקות האחרונות בהן הוא חי ונושם...

הנער, שלא זכה לגדול על ברכי האמונה ולא חונך לתורה ומצוות, חש אבוד לנוכח המצב. לאחר רגע התעשת, והחליט שינסה להציג מצג כאילו הוא מצטרף לחברתם, ואף הוא כמוהם, עד הרגע הגואל בו האוטובוס יבוא והוא ימלט לתוכו. וממחשבה למעשה, כשהתקרבו אליו וכמעט עמדו להטיח בו בקבוק זכוכית מלא במשקה חריף, אזור אומץ ופנה לראש החבורה בבקשה לשתות עימם, לחלוק עימם מן המשקה החריף-חריף הזה...

באותו רגע השתנתה הבעת פניהם. אם הזר רוצה להצטרף להוללות, הם יתנו לו את ההזדמנות. הם מגישים לו בקבוק קטן, הנער כבר מניף אותו אל על, תוך שהוא מעיף מבט בוחן על התווית...

'אוי ואבוי!' - נחרד לרגע בעומק לבו. על תווית הבקבוק נכתב מפורשות כי הוא מכיל שומן של חיה שאינה טהורה. אמנם לא זכה להתחנך לתורה ומצוות, אבל האם הוא מסוגל לשתות משקה כזה? האם הוא מסוגל לטמא את נפשו ולשקף את נשמתו במשקה פיגולים? האם יעלה בדעתו להכניס למעייו שומן האסור באכילה ליהודים?!

מלחמה התחוללה בלבו. מחד גיסא, קבוצת בריונים מסוכנת בוחנת אותו ואת צעדיו, ממתינה לראות כיצד הוא שותה עמה. מאידך גיסא, הוא אינו מסוגל לשתות משקה שאינו כשר! הוא לא מסוגל להכניס לפיו דבר שאינו כשר!

בתום רגע של מאבק פנימי קשה ומייסר, החליט הנער כי זה צעד אחד יותר מדי. באותו רגע נדלק בו הניצוץ היהודי החבו, והוא גמר אומר שלא ישתה את המשקה הזה, ויהי מה!

היה זה שבריר שניה של ממש. שבריר שניה של מלחמה, של קרב פנימי בעומק הנפש. הסכנה ברורה, הפחד מצמית, אבל הניצוץ היהודי הכריע: לא שותים משקה לא כשר, לא מטמאים את הנשמה היהודית במזון שאינו לרוחה!

כחרף עין, הוא מניף את הבקבוק, פותח את הפקק, מסתובב מעט על מנת שלא יבחינו, ותוחב את אצבעו בפי הבקבוק. כעת הוא הופך את הבקבוק לעבר פיו, כביכול הוא שותה לרוויה מתכולתו. האצבע שתחב בבקבוק שמרה על חסימה נאמנה שאף טיפה לא תזלוג לתוכו פיו, כשהחושך ועיניהם המבולבלות של חברי הקבוצה מקילים עליו בביצוע התרגיל מבלי לעורר חשד מיותר...

כמה שניות הוא 'שותה' כביכול, ואז משיב להם את הבקבוק, מנענע את לשונו לאות הנאה, ומחמיא להם על טעמו האנין של המשקה. הם חייכו בהנאה לשמע המחמאות, לחצו אתו יד, ורבע השעה הנוספת בה המתין בתחנת האוטובוס כבר עברה עליו ברוגע יחסי. הם כבר לא מאיימים עליו, הם רואים בו כאחד משלהם...

ובאותה רבע שעה, לפתע נייעור בו הרורה: 'רגע, למה התעקשת כל כך? למה נלחמת כל כך? מי אמר לך שאוכל כשר הוא כה חשוב? מדוע שמת את נפשך בכפך וביצעת תרגיל כה מתוחכם, רק כדי למנוע מכמה טיפות משקה להיכנס לפיך? ומנין היו לך כוחות להתאמץ עד כדי חירוף נפש כדי למנוע מהמשקה הזה להיכנס בלועך?!' השאלות האלו הוסיפו להטריד אותו גם לאחר שהגיע האוטובוס, שגאל אותו מהשהות ה'נעימה' בחברתם של קבוצת הבריונים. הן הוסיפו ללוות אותו גם בשובו ארצה, והוא החליט שהוא חייב לפצח את הסוד הזה ולגלות מנין היו לו הכוחות לעמוד באתגר המורכב. השאלות הללו הן שהובילו אותו להתחיל ללמוד על עוצמתה של הנשמה היהודית ורוח הגבורה הנושבת בה, וכך גילה כי בעומק לבו מסתתר כור אטומי קטן ממדים אך עתיר עוצמה...

וכהיום, בספרו לנו את סיפורו זה, הוא מגלה שכל התחזקותו בתורה ובמצוות, וכל הכח שהוביל אותו לבצע מהפך בחייו ולהקים בית של תורה ויראת שמים - הכל בזכות הגילוי המדהדד שגילה באותו לילה, במלחמתו הנחושה שלא להיכשל במשקה פיגולים. 'ברגע בו גיליתי את העוצמה הטמונה בתוכי ואת היכולת שלי להילחם למען האמונה שלי - באותו רגע חיי השתנו מהקצה אל הקצה!' - הוא אומר ברטט נרגש, ודמעה סוררת זולגת במורד לחייו...

וסיפורו האישי הזה, הנחשף כאן לראשונה, מעניק לנו הצצה נפלאה לכוחה של הנשמה היהודית. הנה כי כן, נער צעיר, נטול חינוך תורני, אבוד ובודד, ברגעי פחד ואימה משתקת, ובכל זאת - ברגע האמת עמד לצידו כוחה של הנשמה היהודית, עוצמתה של האמונה, והוא נאבק בצורה כה מתוחכמת ותוך מסירות והקרבה יוצאות דופן כדי לשמור על נפשו זכה וטהורה!

יהודים יקרים, בכלנו יש כוחות כאלו! לכולנו אותה נשמה יהודית, בכלנו נטועים כל מבועי העוצמה, האנרגיה והיכולות להתגבר, להילחם, להתמודד ולנצח. כמה כדאי לתת לנשמה היהודית את מזונה הרוחני, להרעיף עליה תורה ומצוות ומעשים טובים המעניקים לה חיות. כך ניתן לה להוביל אותנו ולשמור עלינו, להעניק לנו כוחות וללוות אותנו בכל מערכה, עד שבסייעתא דשמיא נצליח לעמוד בגבורה בכל האתגרים שלנו - רוחניים כגשמיים, ולהתעלות מעלה מעלה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור התורה

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
 alon089945291@gmail.com
מייל המערכת
 (לתגובות, הערות והארות בלבד):
 alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454
קו החיידות: 077-4103900
פקס: 08-9941870

אין לקרוא את העלון בזמן התפוצה וספרי חורף

זמן למכתבים: חזני 1133/4 נחיתות

העלון מוקדש לע"נ מו"ר הגה"צ רבי עזריאל בן כוכבה עטיה זצ"ל

מעשיות בפרשה

"אלה תולדות יעקב ויסק"א

לעולם אין לו ליהודי להסתפק במה שכבר השיג והליעצר במקום אחד, כי אם עליו לשאוף להתעלות מעלה-מעלה בסולם היהדות, להיות בבחינת "מוסיף והולד".
 "אלה תולדות יעקב" – אלה צריכים להיות מעשיו הטובים ("תולדותיהם של צדיקים – מעשים טובים") של כל יעקב – "יוסף" – להשיג יותר ויותר מפעם לפעם...

"והשיבני רב"

יעקב ידע, כי האחים שונאים אותו והיה חושש, שמא יאונה לו רע כלשהו! לפיכך אמר לו תחילה: "לכה ואשלחך" – כדי לעשותו לשליח מצווה לקיים כבוד אב, והרי "שליחי מצוה אינם ניזוקים". אולם, עדיין חושש היה מפני הדרך חזרה, שאז כבר איננו שליח מצוה, שכן ישנה שיטה האומרת: "שליחי מצוה אינם ניזוקים דוקא בהליכתם ולא בחזרתם". לפיכך אמר: "והשיבני דבר" – כדי לעשותו שליח מצוה גם בחזרתו...

"וישליבו אתי הבריה והבריה ריק אזו בו מים"

מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו. (רש"י)
 בכך רצו לרמוז לו, כי עבר על איסור לשון הרע, הואיל ועונשו של בעל לשון הרע הוא, להיות נשור על ידי נחש, כפי שאמרו חכמינו על הפסוק: "אם ישך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון" (קהלת י – יא).

"ויקח מן הבא בידו מנחה לעשר"

כאשר משדלים אדם לדבר-עבירה, הרי בראש וראשונה עליו להתנגד בתוקף, לא כל טעם ונימוק, מבלי להיגרר לויכוחים ולסברות, אלא לומר רק: איני רוצה, מכיוון שאסור! – "וימאן". ורק לאחר-מכן יכול הוא להסביר את עמדתו בנימוקים הגיוניים: "הן אדוני... אינני גדול... ואין אעשה..."

תשובת לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאור'.

אור התורה
 לע"נ בנימין בן רחל
 08-9941870
 אל למייל: alon7148454@gmail.com
 7665190

חידה: איזה פרי יכול להיות ג סוגי ברכות?
 תשובה לחידה משבוע שעבר: רבינא. אביו נפטר ואימו הייתה מוסרת לו מהנהגות אביו (ברכות לט: שפה ברורה ערה ב).

להצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו ל' 088649058

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר פרשת פרסטור מתנת 'כוספלא' אשדוד
כרטיספר מתנת 'מורשת' אשדוד
כוס כים מתנת 'כוספלא' אשדוד

עט יוקרתי | אוזניות בלוטוס | אונקי בעיצוב יוקרתי

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו' 0774103900 - שלוחה 5

דיון הלכתי בשולחן-השבת

כסף שניתן עבור השתתפות במעון האם צריך להפריש מזה מעשר כספים

שאלה: אשה שעובדת בבנק ילדה בת, וקיבלה תוספת 700 ש"ח השתתפות חודשית בהוצאות מעונות, האם יש להפריש מעשר כספים מכסף זה?
 השאלה היא שהרי כסף שניתן למטרה מסוימת מובא ב"דרך אמונה" פ"ז בציה"ל ס"ק ס"ז בשם החו"א שחייב להפריש מעשר כספים, אא"כ לא זכה בכסף.
 השואל שאל האם יכול להתכוון שלא לזכות בתוספת? השאלה אם בכלל זה שייך שהרי כשיוציא הכסף מהבנק מי אמר שהוציא בדיוק את 700 שקל האלו וגם השאלה האם מועיל כזה דבר שיתכוון שלא לזכות? (שאלת הג"ר מרדכי טטנבאום שליט"א).
 תשובה: כסף שניתן לצורך מטרה מסוימת כגון לצורך מעון, וכדו', אין צריך לתת מעשר כספים, ואף שהכסף עובר דרכו, הא ס"ס א"ז כסף שניתן לו לצורך שימוש, וא"ז כסף שניתן עבור רווח אין חיוב להפריש ע"ז מעשר כספים, והנה בספר חסידים סימן שכט כתב ואם אמרו לו ע"מ כן אנו נותנים לך שלא תתן לשום אדם אפילו לטוב ממנו לא יתן וכו' א"צ לעשר, משמע שאולי בכה"ד צריך לעשר, ואמנם מצינו בשו"ת משנה הלכות ח"ז סימן קכו שאם הוריו נותנים לו כסף לכרטיס טיסה וניתן ע"מ זה, ממילא אינו צריך לעשרו, וא"כ ה"ה הכא הרי אינו צריך את זה האלא ע"מ זה, והרי הוא מעביר מיד את הכסף למעון שיש לו שם הוראת קבע וכדו', ומה שיש לדון מהסברא שיתכוון שלא לזכות, יש לומר שלא מהני דהא ס"ס הרי הוא זוכה בכסף, וגם י"ל שדומה למש"כ בס' באורח צדקה עמ' קלו שמי שמקבל סיוע מהמדינה עבור שכיורת דירה אין צריך לעשר סיוע זה בין אם כסף זה משולם ישר למשכיר בין אם עובר דרכו, וכתב ששם הבערה שכן שמע מהגרש"א שמאחר שניתנו למטרה מסוימת א"צ לעשרו, אלא א"כ משתמש בו ליעוד אחר, אבל הכא אחר כיון שמשתמש בכסף זה למעון, שבלא"ה המחירים של המעונות היום יקרים והם כהפקעת שערים שאין כל אדם יכול לעמוד בזה, ברור דינא לעב"ד שאין צריך להפריש מזה מעשר כספים. ושוב מצאתי שכן כתב בשו"ת חשב האפוד ח"ג סימן לג שכיון שהיום מעשר כספים הוא רק מנהג לא יקבל עצמו שיקבל לצורך דבר מסויים וכן כתב בחוט שני עמ' שונא שתלמידים שמקבלים מבית ספרם כרטיסיות לנסוע בהם מהבית לבית ספר זה נחשב כחפץ ולא כממון וא"צ ליתן מזה מעשר כספים למה שנוהגים שלא ליתן מעשר מחפצים, אבל המקבלים כרטיס זיכוי וכו' יעו"ש, [ובדין תלושי מזון וכל כיוצא בזה אם צריך לתת מזה מעשר כספים הארכתו בפני עצמו]

(הר" יוסף אביטבול)

אמברה

סיפור לשבת

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

התאמצות לשווא

חלק מהנפילות שיש לבן תורה בתפילה זה המאמצים שלא מניבים תוצאות ישירות. צריכים לשים לב שהתוצאות לא מגיעות ישר אלא אחרי עבודה מאומצת. אז איך עושים את זה? בטור שלפניכם

הרבה בחורי ישיבות (ולצערינו גם אברכים יקרים) מתרפים בתפילה בטענה שאחרי כל המאמצים הם לא מצליחים לכיין בתפילתם וק"ו שלא להתפלל בדביקות, ובשפתיים דולקות, והדבר שובר את ליבם וזה גם מה שגורם להם שאינם מתעוררים לקום לתפילה מוקדם וגם כשקמים הולכים בעצלתיים ואינם מתעוררים להתפלל בשמחה וזאת משום שאינם מרגישים טעם ועריבות בתפילה.

אך צריך לדעת שזה ממש טעות, וכבר נשאל בעל "הבן איש חי" בשו"ת רב פעלים ח"א ס"א באחד שאומר תיקון חצות בלי כוונה, ורק דברים מוציא מפיו וליבו כל עיימו, ואם כן שואל שאולי יותר טוב שלא יקרא כי תיקון חצות נתקן לאומרו בצער ובבכיה וכיון שבקושי יודע מה מוציא מפיו א"כ מה תועלת באמירתם? והשיבו: כבר כתב בנפש החיים (בפרקים שבין ש"ג לש"ד פרק ה-ו) שהעיקר בכל המצוות הוא חלק המעשה, וטהרת המחשבה אינה אלא מצטרפת למעשה ולא לעיכובא, ואע"ג דתפילה נקראת עבודה שבלב אין זה אלא לכתחילה, אך אם מתפלל ללא מחשבת הלב, אף שאינה במדרגה שלימה וגבוהה, ואינה יכולה לעלות לעולם המעשה, אך ודאי אינו יוצא ידי חובתו, וכמבואר בזוהר ובכתבי האר"י ז"ל שתיקון העולמות בתפילה זה ע"י עקימת ותוענת שפתיו בחיתוך תיבות התפילה. ולכן אף שבוודאי מחשבת האדם היא העולה למעלה ראש בשמי רום בעולמות העליונים, אך לא המחשבה היא העיקר אצלנו, ואחר שהאריך בזה סיים: והנה הנך רואה שזאת הטענה אשר יצאת לטעון היא טענת היצר שמראה טלפיים בסימני טהרה כדי לבטל את האדם מקיום המצוות ומדברים שבקדושה.

והנה אם דברים אלו נאמרו בכל הדורות הרי על דורינו דור אחרון שכבר נתנבאו על כך צדיקי הדורות שדור זה יהיה בבחינת עקבתא דמשיחא דהיינו כמו עקב הרגל שנטול רגשות, וכמו שכתב הרה"ק יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל שבדור האחרון יהיו מצבים שיהיה קשה לקבל התעוררות בתפילה, אך אל ישבר לב האדם כי להקב"ה יהיה חביב מאד אז התפילה כמו של שרפי מעלה שבדורות הקודמים, ובזה רמז הפסוק: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמור" ולכאורה המילה 'לאמור' מיותרת? אלא רמז הכתוב שהתחנה אל ה' בעת ההיא, היינו קודם ביאת המשיח, היא בבחינת 'לאמור' כלומר: אמירה גרידא בלי התעוררות הלב כלל.

וכן הניא בספר שיחות התחזקות מהמדרש פר' אמור: "פנה אל תפילת הערער ולא בזה תפילתם" תכתוב זאת לדור אחרון, דהיינו דור עקבתא דמשיחא – הנמשל ל"עקב" שאז יהיה הלב אטום סתום, ואף כשרוצים וצריכים לשפוך את הלב מעומקא דליבא לא יהיה מתעורר שום רגש, אך מזה גופא יש נחת רוח גדול לבורא עולם שיהודי רוצה לבקש ולהתחנן מעומק הלב ואינו מצליח לעורר את ליבו ומתפלל ומבקש גם בלי הרגשה, והמח והלב מעורבבים ובחשוכא שרין – תפילות כאלו בוקעות וקיעים בבחינת תפילה לעני כי יעטוף – ואין עני אלא בדעת.

וכן מביאים מהמרח"ו שלפני ביאת המשיח יש נחת רוח לבורא עולם מעבודת התפילה של הדור אחרון שהם מבחינת ערבה שאין להם טעם וריח והעבודה שלנו היא השפתיים, שערבה דומה לשפתיים.

את הספר עולם הישיבה ניתן להשיג בפל: 0533141480.

איחז"ל!!

הרב שמעון גוטסמן שליט"א

הבקשה שהצילה את התינוק

ומוצלחת, וביום שישי התכוננו לשבת חתן, תוך כדי ההכנות אני מרגיש שמהו לא טוב עומד לקרות, אני אומר לאשתי שאני מפחד לצאת לדרך עם הרכב שלנו, והיא מתווכחת איתי ושואלת מה נאמר לאביה שסמך עלינו שניקח אותה בלב כל אחד ואחד ובנקודה הזאת יהודי צריך להאמין שגם שדברים קורים מסביבנו הרי

שהלכ מחושבן ומסודר על פי מה שקבעו מלמעלה ואם ככה האדם יחיה הרי שלעולם לא ירגיש רע.

ואת הראיה לדברי החיזוק הללו נבין מהסיפור המיוחד שסיפר מגיד המשרים הרב שמעון גוטסמן שליט"א.

אחד מידידי (י"ע מאזור קרית גת) התקשר אלי לפני כמה ימים (בו' בכסלו) וסיפר לי את "סיפור חייו" המופלא אשר התרחש בו' בכסלו תשס"ה, וכך הוא סיפר: לפני שמונה עשרה שנה נסעתי לירושלים לשבת, שם התפללתי כהרגלי אצל הגה"צ רבי נסים אמסלם זצ"ל גיסו של הבבא סאלי ז"ע אשר זכיתי לשמש אותו 17 שנה, יהודי קדוש וטהור בעל ראייה רוחנית, כשניגשתי להיפרד ממנו במוצאי שבת אמר לי

האוטו נכנס לסחרור תוך כדי נסיעה על 110 קמ"ש, עד שהוא נתקע ויצא מכלל שימוש, כשבחסדי שמים לא קורה לנו שום דבר!

הרב: "השם יעשה אתכם ניסים ונפלאות" התפלאתי מאוד לשמוע את הברכה הלא שגרתית ויצאתי מופתע מהצדיק. נסעתי למלאות דלק ופתאום האוטו נכבה, באתי להתניע אותו ברוורס ועקב החשכה לא שמתי לב ונתקעתי באוטו של חברת חשמל, באותו הזמן הייתי במשא ומתן עם חברת ביטוח וכבר סיכמתי איתם אישור עקרוני על ביטוח צד ג' אך הפליסה עדיין לא נכנסה לתוקף וכך נאלצתי לשלם תשע אלף שקל.

לאחר השבת אחות של אשתי עמדה להתחתן וכמה ימים לפני החתונה נסענו ברכב בכדי לעשות ניקיון בבית של החתן והכלה, באמצע הדרך עצר אותנו שוטר ובא לתת לי קנס אלף שקל בגין אי חגירת חגורות, התחננתי אליו שירחם עלי, אין לי כסף, ואנחנו ערב שמחה משפחתית. השוטר התחשב ואמר: אני יבוא לקראתכם, אבל על הילד אני לא מוותר, מי נוסע עם ילד בן חודשיים לא חגור?! על זה תשלם 250 ש"ח!

בהמשך השבוע הייתי אצל מורי ורבי עטרת ראשי הגה"צ הבבא אלעזר ז"ע שברך אותי לישועות בכל העניינים. ובהמשך נכנסתי גם לגה"צ רבי נסים מויאל ז"ע, הרב מויאל הפתיע אותי כשחזר על נוסח דומה אותו שמעתי לפני ימים ספורים מרבי נסים אמסלם: "השם יעשה אתכם ניסים ונפלאות".

ביום חמישי התקיימה החתונה בשעה טובה

והאוטו פונה ימינה, עד שכבר קיוויתי שאתקע באיזה משהו והרכב סוף סוף ייעצר, פתאום נתקעתי בעמוד חשמל, האוטו נכנס לסחרור תוך כדי נסיעה על 110 קמ"ש, עד שהוא נתקע ויצא מכלל שימוש, כשבחסדי שמים לא קורה לנו שום דבר! ומשפחת חמי רואים את הכל כשהם נוסעים מאחורינו, פונינו לבית החולים קפלן ברחובות בשלושה אמבולנסים ובחסדי שמים עד שבת כולנו שוחררנו ללא פגע, נשארנו במלונית עקב השבת שנכנסה כשהתינוק בן החודשיים היה נציג שלנו בשבת חתן... וכל השבת החלפנו חוויות על הפח שנשבר ואנחנו נמלטנו והודינו על הנס הגדול של כולנו, כשהנס הגדול ביותר הוא שהתינוק לא היה איתנו, אחרת הוא היה עף ומי יודע מה היה קורה איתו.

כששחררנו את רצף המאורעות שמנו לב איך הקב"ה ריחם עלינו וכלה חמתו בעצים ובאבנים וגרם לי הוצאת כספים שהדמים הללו יהיו במקום שיפכות דמים רח"ל, שהרי אם התאונה הראשונה הייתה נעשית לאחר ימים ספורים כבר היה לי ביטוח צד ג' ולא הייתי נאלץ לשלם תשע אלף שקל, והפלא הגדול שהשוטר שוויתר לנו על רוב הקנסות לא וויתר על התינוק... כי משמים ריחמו עלינו ודאגו שנאלץ להוציא כסף על התינוק במקום שלתינוק עצמו יקרה משהו, וזהו כאמור נס מופלא שהתינוק בן החודשיים לא היה איתנו.

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמצי!
אם אירע אתכם או מכירכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 נתניה 08-9941870

אספרה

סיפור לשבת

אור השבת

אמרי קודש בראי הפרשה

10

מוסר ואמרי קודש מהפרשת חיי

"ויבא אליהם יוסף בנקד וידא אותם והנם זועפים וישאל את סדיסי פרעה... מדוע פניכם רעים היום ויאמרו הלוכם הלמנו ופתר אין אותו ויאמר אליהם יוסף הלא לאדוקים פתרנים ספרו נא לי"
(בראשית מ, ז-ט)

הרב חיים זאיד שליט"א

נס הסיום החמישי

מספר מגיד המשורים הרה"ג הרב חיים זאיד שליט"א את הסיפור המדהים הבא:

בשבת האחרונה התארחתי בבית מלון 'לביא' שבקיבוץ לביא. כפי שסיפרתי כאן מספר פעמים שאני נוהג להתארח בשבתות אירוח עם משפחות כך שבמהלכה של השבת אני מעביר הרצאות וחידושים בשלל נושאים שאני חושב באותו רגע שהציבור צריכים לקבל.

את השבת האחרונה, כאמור, העברתי בקיבוץ לביא. מקום נחמד ומרהיב ביופיו. בשבת בבוקר אחרי התפילה שאני יורד לחדר האוכל לסעוד את סעודת שבת, אני רואה למולי מחזה שלא ראיתי מימי. שולחן מפואר ומלא בכל טוב פתוח ועליו יושבים בין חמישים לשישים איש המחנה המשותף בין כולם, שכולם היו נראים בני תורה ויראי שמים בתכלית, טיפת עושר לא נראתה על פניהם, ההתנהגות של המשפחה והמראה המרהיב שבה את נפשי והייתי חייב לגשת לאבי המשפחה לברר איתו את פשר הדבר שענייני רואות.

אני נגש אליו ומנסה לשאול בנכבדות את שאלתי, קודם לכן הקדמתי לדברי אמירה בדרך צחוק

שהסכומים שהושקעו כאן זה לא נראה על פניהם, כי כולם אברכים האבא לא נראה אחד שיושב על סכומים שהוא יכול להרשות לעצמו ככה לפזר כסף, ומיד פניתי לשאלה שהעסיקה את ראשי באותם רגעים.

"תסביר לי", פניתי לאבי המשפחה, "איך יתכן שכל המשפחה שלך שהם עשרות רבות כולם בני תורה ויראי שמים, בני ישיבות ובנות סמינר, כולם נראים תלמידי חכמים מהיכן קבלת את המתנה הזאת", שאלתי ובתוכי נימה קטנה של קנאה הלוואי ואזכה להיות כמותה, נחת רוח כזה אני מאחל לכל אחד ואחד מעם ישראל.

הוא לא היה מופתע מהשאלה והחליט לענות לי בדרכו. "כשנשאתי הייתי עובד למחייתי במפעל גדול שמניב כספים רבים. אבל המשכורת לא בשמים לא נהיים עשירים מכזאת משכורת, אבל דבר אחד שהיה חשוב לי כבר מתחילת ההקמה של הבית הקדוש זה העיין של לימוד התורה הקדושה, מהתחלה פניתי לרעייתי ואמרת לה שאכן גם אני יעבוד בבקרים הרי שבצהריים אני רוצה להיות אברך כולל ויהי מה. רעייתי ברכה על הרעיון ואני התקדמתי הלאה", מספר לי אבי המשפחה.

"ואכן נרשמתי לכולל מארבע בצהריים עד שמונה בערב. כולל לבעלי בתים למדתי שם בכל יום דף היומי, חוק לישראל מוסר וכמובן תפילת ערבית ומנחה כמו שצריך בישוב הדעת ממש חייתי חציו לכם חציו לה' אבל במלא כל מובן

המילה. "את הדרך הזאת לא הסתרת מבניי", הוא מספר לי, "ותמיד הראתי להם כמה חשוב לימוד התורה הקדושה בכל מצב שיהיה גם אם הם יעבדו וגם כל דבר אחר לימוד תורה זה הדבר החשוב ביותר. וכך היה בחיי היום יום עם בני הבית שהיו רואים לנגד עיניהם איך הייתי מוותר פעמים רבות על אירועים בשעות הצהריים מפגשים מזדמנים ומידי פעם גם ימים שיכלתי להרוויח כספים מרובים לא וויתרתי על השעות האלה ויהי מה. כך הילדים שלי ראו אותי וכך הם חנכו את עצמם. "במסגרת הלימוד של דף היומי כל פעם שהיתי מסיים מסכת בבית היינו עורכים 'לחיים' עם כל המשפחה וכל זה הייתי עושה כדי שיראו מה מעלתו של אדם המסיים את המסכת בשקידה מופלאת ועד כמה זה חשוב. ומאז סיימתי ארבע פעמים את הש"ס. בכל פעם שסיימתי הילדים היו מגיעים לבית עורכים סעודה קטנה והחיים היו ממשיכים כרגיל מלבד המראות של האהבה לבורא עולם שהייתי מקדיש שזה היה נשאר.

"בפעם הרביעית שהיא האחרונה שסיימתי את הש"ס בני המשפחה החליטו לערוך לי ערב מתנה וארגו אולם ליד הבית שם עשו ועשו ערב קטן על מנת להוקיר ולהעריך את הסיומי ש"ס שערכת.

"מה שקרה", מספר לי אבי המשפחה, "זה שבמהלך אותו ערב נכנס יהודי עתיר נכסים מחוץ לארץ לאולם ושאל אם הוא הגיע לאולם פלוני. בני המשפחה ענו לו שמדובר בטעות בכתובת וזה אולם סמוך, אבל הוא נורא התפעל מהשולחן הארוך עם עשרות בני המשפחה כשאני יושב בראשם ועורך את הסיום ש"ס, ושאל לפשר האירוע שקרה.

"המשפחה שלי הסבירה לו במה מדובר בין היתר אמרו לו שאני לומד דף היומי בכל יום וזה המחייב שלי ובזכות זה סיימתי ארבע פעמים את הש"ס וזו שמחה שכל בני המשפחה מתאספים סביב לסעודת מצווה ושמחה מאוחדת. אותו אחד התפעל מאוד ואמר כי שמחת סיום ש"ס רביעי לא חוגגים ככה ולכן הוא ביקש שהם יבררו מלון לכל המשפחה ושיערכו את הסעודה של הסיום בבוקרו של יום השבת. וכמובן ההוצאות... כולם היו עליו...

"עכשיו אתה מבין הרב זאיד. אדם שמשקיע למען התורה, התורה הקדושה מחזירה לו כפכל כפליים וכמובן הכל על ידי שליח ללא כל הוצאה מיותרת מצד הלומד.

"בפעם הרביעית שהיא האחרונה שסיימתי את הש"ס בני המשפחה החליטו לערוך לי ערב מתנה וארגו אולם ליד הבית שם עשו ועשו ערב קטן על מנת להוקיר ולהעריך את הסיומי ש"ס שערכת."

מין המשגח הגר"ש וולבה זצ"ל, מבאר בספרו 'עלי שור' את מידת 'הארת פנים' שהיא עניין של 'דעת' ולמד זאת מהפסוק שנאמר בשעבוד מצרים 'ודע אלוקים', ופרש"י ז"ל: "נתן אליהם לב ולא העלים עיניו". וברמב"ן שם כתב, "... ועל דרך אמת יש בכתוב הזה סוד גדול מסתרי התורה, לומר כי עלה עניינם למאור פניו וקרבו אותם אל הדעת כעניין בקרב שנים תודיע ברוגז רחם תזכור וכו'. [להלן נביא בס"ד עוד כמה קטעים מדברת קדשו הנפלאים, והרוצה לראות הדברים בשלימותם יעיין שם בפרק תשיעי, ויהנה מנועים זיו אמריו].

"כשברא הקב"ה את האדם בצלמו, לא רק שחלק מכבודו לבשר ודם להעטירו במעלות של שכר ומדות טובות אלא גם בזה בראו בצלמו, שיש באדם כח של הארת פנים. גם בהארת פניו של אדם טמון אוצר של ברכה וחנינה. סוד זה של 'הארת פנים' הוא הדעת. כח של התבוננות בלי העלמת עין. כמו שרש"י הנ"ל מבאר שהקב"ה "נתן אלהם לב ולא העלים עיניו", כך הוא מבאר אצל משה רבינו "וירא בסבלותם" - נתן עינו וליבו להיות מיצר עליהם. הרי משה רבינו ע"ה היה בסוד הדעת והארת פנים ובוזה היה ראוי להיות שליח הגאולה!

נפלא לראות איזה מעמקים מגלים לנו חז"ל בסוד 'הארת פנים'.
 "ה' אלוקים צב' השיבנו והאר פניך ונושעה" - (תהילים פ) - "אמר רבי יוחנן אנו אין לנו אלא הארת פנים בלבד, די לנו שנאמר האר פניך ונושעה; (שם, בילקוט).
 והנה ר' יוחנן הולך לשיטתו - "דאמר רבי יוחנן המלביץ שיניים לחבירו, יותר ממשקהו חלב, שנאמר ולבן שיניים מחלב, אל תקרי לבן שיניים אלא ליבון שיניים (כתובות קיא, א).

הרי כמו שאין לנו אלא הארת פנים בלבד מצד הקב"ה, כך גם אין לאדם מחבירו אלא החיוך והארת הפנים (שע"י החיוך מתגלה לובן השיניים - עיין ברש"י שם).

זהו מה ששינוי באבות (פ"ד טו) "ר' מתיא בן חרש אמר הוי מקדים שלום לכל אדם". "המשיב שלום" - מקיים מצוות דרך ארץ. "המקדים שלום" - מזריח שמש לחבירו. זוהי דעת תורה ורצונה שנדע: כל אדם מצפה להזרחת שמש מאת זולתו, ואני עצמי הנני שמש הזורחת לכל מי שבא במגע איתי [ע"כ מהעלי שור עיי"ש].

הנה כשמתבוננים בדרכו הנפלאה של יוסף הצדיק, ורואים את ההתעניינות שלו גם ב"שר המשקים" ו"שר האופים", רואים אנו כאן באופן מוחשי את הארת הפנים של יוסף הצדיק, ואת הרגישות של הבעת פניהם, ואי התעלמות ממצבם.

וביותר יש לנו להתפעל, שעל אף שהוא עצמו היה נתון באותו הזמן במצב נורא... בכל אופן הוא שם את המצב שלו בצד, ומפנה את מחשבתו לזולת, "מדוע פניכם רעים היום" וכו' אינו מתכנס בצרתו שלו ומתעלם ממצב זולתו, אלא נהפוך הוא, מניח את צרתו שלו, ועוסק בצרת זולתו ועוזר להם בכל יכולתו.

[ובסופו של דבר דרך אותה עזרה ודרך ההתעניינות שלו בהם היה זה תהליך בס"ד ליציאתו שלו, עד להיות מלך מצרים וכו', ויש הרבה ללמוד מכאן, איך שע"י עזרה לזולת והתעניינות במצבו וכו', הוא יכול לפעול בס"ד דרכו את השביל לגאולתו של עצמו... ויותר ממה שעוזר לזולתו הוא בעצם עוזר לעצמו... וחזרונידיבר בזה בלב שלם. ועיי"ש].

שאלות חידושים וצימוקים

נפלאות מתורתך

הרב צבי וינברג

10

חידושים

סיפורים אחזקים

אור השבת

מנהג לקשור קשר על ידי הבכורות (להבחין) ויהי בלדתה ויקח יד ותקח המולדת ותקשר על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה.

ב' ויצא (לעיל ל,מא) והיה בכל יחס הצאן המקשרות וגו'. וכתב רש"י, המקושרות כתרומה הבכירות ואין לו עד במקרא. וכתבו בבעלי התוס' שם: ונראה שהוא לשון קשר, שהיה מנהג באותן הימים שהיו קושרין על הבכורות מפני חביבותן קשר כדי להכירן ושלא להחליפן כמו שהיו עושין לבכור אדם שנא' ותקשרו על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה, שגם בדורנו דרך בני אדם לחבב הבכורות ולהחיותן ולהניח להם יותר מן האחרים.

אדם שיש לו שש אצבעות בכף ידו, האם ראוי שיחזיק כוס של ברכה?

(מ"א) וְכֹס פְּרֵעָה בְּיָדוֹ וְאָקַח אֶת הַכֶּגְמוֹת וְאִשְׁחַט אֹתָם אֶל כֹּס פְּרֵעָה וְאָתָּן אֶת הַכֹּס עַל כַּף פְּרֵעָה.

כתב המשגיב (ס' קפג סקט"ו) בשם השל"ה על פי הקבלה נכון שיעמיד הכוס (של ברכה) על כף ימיו והאצבעות יהיו זקופים סביב.

ושם בשל"ה מוסיף: ואתן את הכוס על כף פרעה". בס' לחם מן השמים (דף כב.) פירש בסימן זה את המילה "פרעה" מלשון גילוי ור"ל כשהכף היא גלויה בפישוט החמש אצבעות.

מקור הדברים בזהר הקדוש (הקדמת בראשית א.) וז"ל: כוס של ברכה אצטרך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר, עכ"ל.

ובשור"ת תורה לשמה (לבעל הבן איש חי ס' כט) נשאל על בעה"ב שיש לו בנים גדולים סמוכים על שולחנו ודרכו לברך בהמ"ז על הכוס, אך הואיל ואי אפשר לו לשתות יין, לכן נותן רשות לאחד מבניו לברך על הכוס. והנה בנו הגדול יש לו ששה אצבעות בידיו, והשני הוא כדרך כל הארץ, ושואל אם יש לבן הגדול דין קדימה בזה שהוא יברך בשביל שהוא גדול האחים, או דלמא כיון שיש מום בידו שיש לו אצבע יתירה אז עדיף טפי לברך השני שאין לו מום.

ומשיב ע"פ הוזהר הנ"ל שעדיף טפי לתת לשני לברך, ונראה שפירש שמה שכתוב "ולא יתיר" הכוונה שחמש אצבעות ולא שש. [בענין מי שיש לו שש אצבעות לגבי מום בכחן ראה בכורות מה: ובשור"ת שואל ומשיב מהד"ק ח"ג ס' טז לגבי הורדת אצבע שישית להניק כהן בזה"ז]

מי הרג את עשיו - חושים בן דן, יעקב אבינו, או יהודה? (ל"א) וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען.

בספר הישר (ריש פ' וישב) מובא שבתקופה זו בשנת מאה ושש שנים לחיי יעקב בשנה העשירית לבוא יעקב מפדן ארם, ותמת לאה אשת יעקב בת אחת וחמישים שנה במותה בחברון, ויקברו אותה יעקב ובניה במערת שדה המכפלה אשר בחברון אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחותו קבר [1]. והנה בילקוט שמעוני (וישלה אות קלג) מביא בשם מדרש ויסעו, שכאשר ראה עשיו שיעקב ובניו יושבים שבעה על מיתת לאה, בא עליהם בחיל גדול וכ'.

ומלבד יעקב ובניו היו שם ומאתים עבדים שלהם, וכיון שראה יעקב לעשיו שהצדיק פניו לבוא עליהם למלחמה להרוג אותם בתוך הבירה והיה מורה עליהם חצים, עמד יעקב על חומת הבירה והיה מדבר עם עשו אחיו דברי שלום ריעות ואחווה ולא קבל ממנו עשו.

מיד ענה יהודה ליעקב אביו עד מתי אתה מאריך עמו דברי שלומים ואהבה הוא בא עלינו כאויב לבוש שריונים להרגנו, כיון ששמע כן משך [יעקב] [2] בקשתו והרג לאדורם האדומי, ועוד משך קשתו והכה לעשו בכסל ימנית, ואז נחלה מן החץ, ונשאורו בניו והרכיבוהו על עיד והלך ומת שם באדורין, ויש אומרים לא מת שם.

וכל היות רענן שם שהיש אומרים שלא מת שם סוברים כמו דאמרינן בסוטה (יג.) שבזמן קבורת יעקב הרג חושים בן דן את עשיו.

בדחיפות!

זיכוי הרבים הגדול בעולם בידיים שלכם!

לצורך הוצאה לפועל של פרויקט תורני וזיכוי הרבים ענק לנשורות אלפי משפחות, זקוק תרומה עבור רכישת מחשב נייד ומדפסת. ללא זה הפרויקט לא יכול להתקדם. התורמים יוכלו להקדיש את שמם בראש הפרויקט! 052-7175443

ההגרלה הגדולה

לקראת יום היארצייט לגה"צ רבי משה אלפסי זצ"ל הנכם מוזמנים ליטול סדר לימוד מיוחד במשנה לעילוי נשמתו בין המשתתפים יוגרל:

זוכים נוספים:

כרטיסספר (2 זוכים) נגן MP3 כשר (2 זוכים)

ספר 'אוצר פלאות התורה' (2 זוכים) ספר 'אור השבת' (2 זוכים)

כללי המיזם:

ניתן להרשם דרך האפשרויות המפורסמות במדור 'אור התורה'

כל הפרטים בקו אור התורה

077-410-3900

שלוחה 5

יש ללמוד את פרק המשניות דווקא בתאריך ד' טבת תשפ"ג ולומר בפה לעילוי נשמת רבי משה בן עזרי' זצ"ל

אור הזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כהלל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

643

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-10,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פכ"ה ע"ה

סיפור לשבת קודש

הקב"ה לא שוכח מעשה שנעשה לפני שמונים שנה

מידת המידה כנגד מידה של הקב"ה מאפשרת לכל אדם לידע בשל מה באה עליו טובה פלונית או חלילה להיפך. כי אם האדם שוכח, הריבונו של עולם זוכר. כלל ברזל זה פועל הן לטוב והן למוטב. הקב"ה אינו שוכח לשלם לאדם שכר טוב על כל מצוה ומצוה ועל כל מעשה טוב שעשה, גם אם הוא שכח כבר את המעשה הזה מזמן, ובאותה מידה לא שוכח הקב"ה להעניש את האדם על דברים שאינם טובים שיצאו מתחת ידו.

ידיעה ברורה ומוחשית בענין זה עשויה להעניק לאדם את אחד החיזוקים הגדולים ביותר בחייו, כי כאשר הוא מרגיש שכל דבר נרשם ואין מציאות כזו שהקב"ה לא יזכור לו את מעשיו, הרי שכל החיים וכל יום ויום מן החיים עוברים על האדם בצורה הרבה יותר נעימה. שמענו מעשה מופלא מאין כמוהו, העשוי לחזק בנו את ההרגשה ב'מידה כנגד מידה' ובי"ש שכר לפעולתך:

הדבר קרה בהלווייתו של הר"ר פנחס יוסף רבינוביץ ז"ל, אביו של ייבדל לחיים הגאון רבי מרדכי רבינוביץ ראש ישיבת 'אור ישראל' בפתח תקוה.

היתה זו אחת ההלוויית המרשימות ביותר שידעה העיר פתח תקוה מעודה. אחרי מיטת הנפטר הלכו המוני המוני בני תורה, תלמידי הישיבה הקטנה של 'אור ישראל', והישיבה הגדולה, ומי חאה אותם יוצאים ואינו יוצא.

כל הרחובות שסביב הישיבות הללו הושחרו בעת ההלוויה, וכך עד שהגיע המסע לבית העלמין סגולה, שם הוטמן הר"ר פנחס יוסף ז"ל. והנה, כאשר ערכו לנפטר את הטהרה, הבחינו המוני המלווים ובהם ראשי ישיבות, ת"ח מפורסמים ולומדי תורה ועמליה, שבמקום נערכת הלווייתה של אשה פלונית שנפטרה בגיל מאה ושלוש שנים. הקהל שהגיע כדי ללוות את האישה היא לקבורה היה מאוד מאוד מצומצם, משום שלנפטרת כמעט ולא היתה משפחה וגם כל חברותיה ספו ותמו מזמן מן העולם.

אבל למרות הכל, זכתה אישה זו שמאות רבות של בני תורה ילוו גם אותה אל קברה שכן היה זה ממש באותה שעה, באותו מעמד ובאותו מקום בו נערכה הלווייתו של הרב רבינוביץ.

יתירה מכך, בבירור שנעשה במקום נודע, שהקשישה התגוררה בחיפה, והח"ק התכוונו לטמונה בבית העלמין בעיר זו. ממש ברגע האחרון לפני עריכת הטהרה בחיפה נזכר אחד מאנשי הח"ק שבעלה של אישה זו נפטר לפני עשרות שנים, והגם שלא הצליחו להיזכר היכן קברוהו הציע לערוך בירור במשרדי החברא קדישא ברחבי הארץ, כדי שיבדקו בפנקסיהן שמא יאתרו את קברו של הבעל ויבררו האם הנפטרת רכשה חלקה לצידי.

כיון שהבעל נפטר כאמור לפני שנים רבות, לא קל היה לערוך את הבירור הלז. אבל האנשים שהיו מעורבים בענין לא התעצלו, ועשו בירור אחר בירור עד שעלה בידם לאתר את קבר הבעל, בבית העלמין

בפתח תקוה.

ההפתעה הגדולה היתה שלמחות שהאשה לא רכשה חלקה בחייה, ולמרות שכבר חלפו שנות דור מאז פטירת בעלה, נותרה חלקה פנויה ליד קבר בעלה.

כמה מהת"ח ששהו בבית העלמין החליטו לברר על מה ולמה זכתה אלמונית זו לכך. הם התענינו אצל המלווים מה היו מעשיה ועד מהרה התברר להם שהקב"ה אינו שוכח.

לפני למעלה משמונים שנה, כאשר הנפטרת היתה בשנות העשרים לחייה, הגיעו לאוזניה שמועות שיישיבת 'תורה ודעת' שנסודה באותם ימים נמצאת במצב כלכלי קשה מאוד. היה זה בימים של טרום ישיבות באמריקה, ולכן גם איסוף כספים והשגת תרומות היו בבחינת מסירות נפש.

אישה זו החליטה על דעתה לצאת ולאסוף כסף עבור בני ישיבת 'תורה ודעת', וכך במשך זמן רב נדדה מבית לבית והשיגה כסף רב עבור הישיבה שהצליחה לצאת לבסוף מן המצב הקשה ולספק לבחורים את צרכיהם.

מי זכר את המעשה הגדול הזה של האישה? הרי לאחר שחלפו כל כך הרבה שנים מאז, ספק אם היא עצמה היתה נזכרת בו. אבל הקב"ה המיטיב הגדול עם בריותיו, זוכר, הוא אינו שוכח לעולם.

אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך. ומי שבמו ידיה איפשרה לבני התורה לשבת וללמוד במנוחת הדעת, זכתה שקהל גדול של בני תורה ילוו אותה בדרכה האחרונה.

(מאת הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א)

כל מה שאדם עושה לעצמו עושה

סיפור הרב מרדכי נויגרשלי: סיפור ששמעתי מכלי ראשון. גיבור הסיפור יהודי חשוב מאוד מירושלים, תלמיד חכם שמלמד באחד המוסדות שגם אני מלמד בו ורק משום שישנם חלקים בסיפור שאינם לכבודו לא אנקוב בשמו.

הוא היה נער צעיר בגיל שלוש עשרה, והוריו שלחוהו ללמוד במוסד חינוכי מוכר, אבל הראש שלו בלשון המעטה לא היה בלימודים אלא בשטויות.

יום אחד, לאחר סיום שנת הלימודים הראשונה, מצא מעטפה בתיבת הדואר, שעליה מתנוסס הלוגו של המוסד בו למד. הוא החליט לפתוח את המכתב ומצא כתוב בו כי הנהלת המוסד החליטה שלא ימשיך ללמוד שם בשנת הלימודים הבאה.

הנער דאג לבריאותם של הוריו ומשום מצות כיבוד אב ואם החליט לא להראות להם את המכתב. הוא קרע אותו לגזרים מבלי שהוריו ידעו מאומה. ביום הראשון של שנת הלימודים הוא התייצב במוסד כאילו לא אירע דבר.

כשמנהל המוסד הבחין בו הוא ניגש אליו ושאל אותו: "מה אתה עושה כאן?"

והנער מעמיד פני תם: "מה יש, מה קרה, מדוע לא?"

"לא קיבלתם מכתב הביתה?"

"מה מכתב? איזה מכתב?"

"הרי שלחנו לכם מכתב שבו הודענו בצורה מפורשת שלא תוכל להמשיך את לימודיך כאן".

גיל חיים בן רוזה לשלום בית ובריאות איתנה

לעילוי נשמת משה בן אסתר

אותו בשעתו מאבדון.

נסגר המעגל. התאפשר לאותו רב לפרוע את חובו למיטבו, מיישר דרכו, והוא זה שזכה ליישר את דרכו של בנו.

כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים

הימים היו ימי מלחמת העולם הראשונה. המלחמה המיטה אסון על הארץ, רעב נורא שרר בירושלים, מעל עשרים אלף איש, כרבע מתושבי העיר מתו ממחלות ורעב. הממשל התורכי גייס לצבא את כל נתיניו, כולל היהודים לעבודות כפייה.

כדי לחיות עמדו רבות מנשות העיר ומכרו את כל חפצי הבית. לא היה זה מחזה נדיר לראות פלאח ערבי גס עטוף בקפטן ירושלמי חגיג. בערב 'הושענא רבה' עבר הר"ר משה פרוש בשכונת 'מאה שערים' וראה את נשות גדולי תלמידי החכמים בעיר עומדות ומוכרות כרים ושמיכות ועוד.

אחת מהן, אשתו של אחד המיוחדים בבני ירושלים הגאון רבי יוסף סלנט, הציעה למכירה גפרורים וכפתורים. ר' משה פרוש שלא היה זקוק לגפרורים וכפתורים המשיך בדרכו.

אולם לאחר מכן נעצר, וחשב שאם אישה גדולה ומכובדת עומדת בשוק ומוכרת גפרורים אי אפשר שלא לקנות ממנה ולסייע לה. חזר וקנה ממנה קופסת גפרורים והניח בכיסו.

במוצאי שמחת תורה שכר ר' משה פרוש עגלה בה הניחו את מטלטלי הבית והרהיטים כדי לנסוע למושבא ביבניאל, בה הקים בית ספר חרדי לבני המושבה הצעירה.

העגלה יצאה דרך הר הצופים, מטה הפיקוד הטורקי שכן בבנין 'אוגוסטה ויקטוריה' במרומי הר הצופים. בירושלים שררה עלטה גמורה בשל ימי המלחמה - 'האפלה מוחלטת'. והנה כאשר עשתה העגלה את דרכה במעלה ההר ארעה תנודה פתאומית וארון היטלטל ונפל מתוך העגלה.

רעש הנפילה הבהיל את אנשי הצבא שעמדו על המשמר כדי למנוע מהעריקים להימלט מהעיר. עריק מהצבא שהיה נתפס עושו היה נורא. ראשית, מלקות נוראיות, שרבים קיפחו את חייהם מהם, ואחר כך עבודת פרך ולעיתים עונש מוות.

החיילים עצרו את ר' משה והרעימו עליו בצעקות וביקשו לדעת להיכן הוא בורח.

כשהשיב להם שהוא נתין אמריקאי לא האמינו לו, ולא התחשבו בכך, והחלו גוררים אותו לעבר ה'קישלה' תוך כדי שהם מכים ובוטטים בו מכות אכזריות.

ר' משה פרוש הוציא את דרכו האמריקאי וניסה להראות להם אותו, אך בשל העלטה הגמורה ששררה הדבר היה בלתי אפשרי. החזיר את הדרכון לכיסו והכניס את ידו פנימה לשמור על הדרכון שחלילה לא יפול ויאבד.

והנה הרגיש בקופסת גפרורים, אותה קופסת גפרורים שקנה אתמול בשוק מהרבנית סלנט. הצליח להוציא את הקופסה, הדליק גפרורים והראה לאנשי המשמר את דרכו. החיילים התורכים שנבהלו למראה הנשר האמריקאי המתנוסס על הדרכון הצדיעו לו ושחררוהו לשלום.

הרי כי באותן הפרוטות שבהן קנה את הגפרורים, שחשב שהוא מחייה את נפשה את אשת תלמיד חכם, החייה את נפשו ממוות והציל את חייו. (שרשרת הדורות, נר לשולחן שבת מקץ תשע"ב) (24/7)

הנער פרץ בבכי: "אנא נסו אותי שוב, אני מבטיח להשתפר, אנא, ניסיון אחרון, אני מבטיח שלא תכירו אותי לא בלימודים ולא בהליכות". אך ראש המוסד שכבר היה שבע מהבטחותיו של הנער בעבר, עמד בתוקף על כך שעל הנער לשוב לביתו, ולמרות כל הבטחות והבטחות הורה לו לשוב על עקבותיו הביתיים.

במקרה עמד באזור אברך, שהגיע מארצות הברית והתקבל לשמש כר"מ באותה ישיבה. אברך זה היה נשוי מספר שנים ולא זכה להיפקד בפרי בטן. רבותיו שבארצות הברית יעצו לא כסגולה לשנות מקום, כנאמר: 'משנה מקום משנה מזל', והמליצו לו לעלות לארץ ישראל שקדושתה עליונה, ואולי בזכותה בעזרת ה' ייושע.

דמעותיו של הבחור נגעו לליבו, והוא פנה לראש הישיבה ואמר לו: "אני לוקח אחריות על הנער הזה, אני אלמד איתו ואטפל בו ואדאג באופן אישי שיקיים את הבטחותיו". למשמע הדברים התרכך ראש הישיבה והסכים.

סיפר לי אותו יהודי: "היתה זו השנה הנפלאה ביותר בחיי. האברך הזה השקיע בי את כל הנשמה. למד איתי, שוחח איתי, הדריך אותי, הזמין אותי לביתו, והעלה אותי על הדרך הנכונה. קיבלתי טעם בלימוד ועשיתי בו חיל". מה נאמר ומה נדבר? אותו אברך זכה באותה שנה להיפקד בבן זכה וחזר לארצות הברית, ואותו נער המשיך ללמוד בישיבה והמשיך לעשות חיל והגיע להיכן שהגיע כמו שהקדמתי בראשית הדברים, אך בכך לא תם הסיפור, ליתר דיוק הוא טרם התחיל.

אותו נער גדל, וכיום הוא מתעסק רבות עם עולם התשובה. הוא ניהן בכח מיוחד להשפיע על הצעירים שימחפשים את עצמם, וחושבים למצוא את מבוקשם בשדות זרים. הוא מארח רבים מהם בביתו ולאט לאט צעד אחרי צעד משיב את ליבם לאביהם שבשמים.

יום אחד הגיעו לביתו בחור ובחורה שהיו בדרכם להודו, שניהם חצי מסוממים, ואיכשהו הם הגיעו אליו להתייעץ. הוא הזמין אותם אליו לשבת, ובמוצאי שבת לקח את הבחור לסיור בירושלים. בין השאר הם נכנסו לישיבת 'אור שמח' וכך לאט לאט החל לטעת מסילות איתנות של אמת בלבבו.

שבת ועוד שבת, לימוד ועוד לימוד, דיבור ועוד דיבור, והבחור החל להתייצב. אינני יודע מה קרה עם הבחורה, מה שברור שהם נפרדו והבחור החל ללמוד בישיבה לבעלי תשובה והרב המשיך לעקוב אחריו ולהזמין אותו לביתו, ללמוד איתו ולחזקו עוד ועוד.

אחרי שנתיים הבחור הכיר בחורה חסודה ויראת שמים, בעלת תשובה גם היא, והם החליטו להינשא. לבחור הזה היו למעשה שני 'אבות', אביו הביולוגי שהגיע לחתונה מארצות הברית, ואביו הרוחני הלא הוא הרב שטיפל בו והעלהו מבאר שחת אל המסילה העולה בית אלוקים.

כששני האבות נפגשו מתחת לחופה, הם נפלו זה על צוארי זה והחלו לבכות בכי תמחורים. הם הכירו היטב זה את זה. אביו הביולוגי של הבחור היה אותו אברך צעיר שהציל את הרב, האבא הרוחני, מלהיזרק לרחוב בהיותו בגיל שלוש עשרה.

התברר שאותו אברך שכאמור זכה להיפקד בבן זכה, הלא הוא החתן דנן, חזר לארצות הברית, שם הבן 'החליק' החוצה, התפקר ועזב הכל, השם ירחם. והנה הבן הזה התגלגל בהשגחה נפלאה תוך סגירת מעלה מופלא, דווקא לידי של זה שהיה חייב בהכרת הטוב עצומה לאביו שהציל

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, עמנואל בן אירן, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְבָמִיט בת שרה, מנשה בן טוביה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו, ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30
טל: 036766049

שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00
058-3297225
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

פניני ביה"כ

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

דמות דיוקנו של אביו

שנחקה לאדם בתוך תוכו מספיקה כדי להצילו, ולמנוע ממנו במשך הזמן מלעבור על עבירות ומעשים שלא יעשו.

אומר הרב זייצ'יק, הגמרא (שבת כג:) אומרת "הרגיל בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים", ושואל הרב מה הקשר ביניהם? הרי כל אחד יכול להיות זהיר בנר, לקנות את השמן היקר והאיכותי ביותר, ואת הפתילות הכי עבות ומהודרות, ולעשות הכל בתכלית ההידור, אבל אם הוא לא שומר תורה ומצוות, כיצד יזכה לבנים תלמידי חכמים? מתרץ הרב, שבזמנם לא היה חשמל, ובעצם רק לאור הנרות היו רואים. אומרים רבותינו, מי שרוצה בנים בעלי מידות טובות, תלמידי חכמים העמלים בתורה, שיהיה הוא זהיר לאור הנרות, ומשמעו שיזהר בכל מעשה וכל פעולה שלו, משום שהבן מסתכל על כל מעשיו, וזה הציור שיחקק בזכרונו מעתה לעוד עשרות שנים.

ישנו סיפור מפעים שהתחיל לפני כשמונים שנה, בשנת תרצ"ט בעיר קראקוב, כשהתחילו להגיע השמועות ליהודי העיר, על הצוררים הנאצים המתקרבים לעירם, כשהם עוברים מעיר לעיר וכובשים ומקימים גטאות. מסופר על יהודי בשם הרשל, אדם מיוחד וירא שמים העובד קשה למחייתו לפרנס את משפחתו מרובת הילדים, וביניהם ביתו בשם רייזל, שהיתה משחקת מידי יום עם ילדי השכנים הגוים. הרשל התחבט קשות האם לברוח? היו להם ספקות רבות, הם ידעו שמי שמאחר את המועד לא יוכל לברוח, אך מנגד עדיין לא ידעו האם הצוררים כבר בדרכם לקראקוב.

בעוד הרשל מתלבט, פנה אליו השכן גוי ואמר, מי שישאר פה עתיד להלקח למשפוחות, יש לי עצה שבבילך, הרי לנו לא נשקפת סכנה, תוכל לברוח ולהשאיר אצלי את אחד מילדיך לשמירה, ובתנאי שתעביר את דירתך לרשותי, הרי במקום או במאוחר גם כך לא תשאר פה. הרשל שאל את מי מילדיו ירצה הגוי לקחת, והגוי השיב שירצה את רייזל, שהיתה מוכרת לבני הבית כילדה טובה. היא יכולה לעזור לנו בעבודות הבית - אמר הגוי. בלית ברירה הסכים הרשל, ובמהירות הם נפרדו מרייזל והתחילו במנוסה מהעיר לפני שיהיה מאוחר מידי, אך לצערם לאחר מספר ימים הצוררים השיגו אותם, שלחו אותם לאושוויץ ומשם הם כבר לא חזרו בחיים.

רייזל קיוותה לשהות נעימה אצל השכנים הגוים כמו בימים עברו, אבל כידוע הלכה היא שעשו שונא ליעקב, ולעיתים הגוים המקומיים היו אכזריים יותר מהנאצים, ועתה כשאין מי שישמור עליה, הם התחילו לענות ולהשפיל אותה, והיא

פרשת השבוע ישנו יסוד נפלא ביותר, אומרת התורה "וְיוֹסֵף הֵנָּד מִצְרַיִם, וַיִּקְנֶהוּ פוֹטִיפֶר סָרִיס פְּרֹעֶה שַׂר הַטְּבָחִים" (בראשית לט, א). יוסף נמכר לעבד בבית פוטיפר, שם עבד בעבודות בית ומשק כמו שנהגו בעבדים בימיהם, אבל זה לא הפריע ליוסף, הוא קיבל את הכל באהבה ובאמונה, והיה משרת את אדונו בנאמנות, וכמו שמעידה התורה שהיה יוסף מצליח בכל מעשיו.

אבל היתה בעיה אחת, אשת פוטיפר נתנה את עיניה ביוסף, ראתה בחור יפה תואר ויפה מראה וחשקה בו, וכמבואר במדרשים היא התחילה בטובות, ובגדים שלבשה בבוקר לא לבשה בערב, ונהגה בכל מיני תכסיסים כדי למשוך את ליבו, אבל יוסף הצדיק לא התייחס לכל זאת, וכשזה לא הצליח היא התחילה לאיים עליו, שאם לא יתרצה היא תתנכל אליו, עד שהגיע היום שפוטיפר האדון יצא מביתו לחגוג את יום אידם, ויוסף נשאר לבדו עם אשת פוטיפר, והיא ניצלה את ההזדמנות וניסתה לכפות את עצמה על יוסף.

יוסף לא היה מלאך ולא עשוי מפלדה, אלא היה כמו כל אדם עם יצרים משלו, ואומרת התורה "וַיֵּבֵא הַבַּיִתָּה לְעֵשׂוֹת מְלֶאכֶתוֹ" (שם, יא). רש"י מביא שתי פירושים (כמבואר בסוטה ל"ו:), דעה אחת שנכנס לעשות צרכיו, ודעה שניה מלאכתו ממש. כלומר שלפי אחת מהדעות יוסף הבין שאין לו ברירה ושהוא עתיד להכשל, אך בסופו של דבר כשאשת פוטיפר תפסה אותו בבגדו, יוסף עזב את בגדו בידיה וברח כל עוד נשמתו באפו, "וַיֵּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה" (שם, יב), וכך ניצל בחסדי ה'.

כידוע אומרים חז"ל "אין אפוטרופוס לעריות", ובפרט שכתוב במדרש (בראשית רבה פ"ה, פסקה ב'), "רואה הייתה (אשת פוטיפר) באסטרוולוגיה שלה, שעתידיה להעמיד ממנו בן, ולא הייתה יודעת או ממנה או מביתה (אסנת, ממנה נולדו ליוסף מנשה ואפרים)", וגם יוסף ראה כן ברוח קדשו, והוא הסתפק האם עליו להיות איתה. אם כן, כיצד הצליח יוסף להמלט מן העבירה, ולעמוד בניסיון הקשה הזה ברוב עוז ותעצומות?

רש"י הקדוש מביא בשם המדרש, שיוסף הצדיק כמעט שנכשל, וברגע האחרון ראה את דמות דיוקנו של אביו יעקב לנגד עיניו, ודמותו כביכול הוכיחה את יוסף 'אל תחטא, אתה חלק מהשבטים הקדושים. אם תיכשל בעבירה אתה נמחק מהשושלת', וכשראה יוסף את אביו התאוה פרח ממונו. עצם הראיה של דמות דיוקנו של אביו, איתו למד תורה במשך שנים, הצילה את יוסף מהעבירה. מכאן רואים, שלפעמים הדמות

המשך
בעמוד 4 <<

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:03	17:14	17:46

לע"נ
יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ
שאל חי בן מרים ז"ל

לע"נ
רוג'ר אשר בן מרסל ז"ל

לע"נ
רחל בת שושנה ע"ה

חותמת מהודרת ומשתלמת

את המעשה ממקור ראשון. ולמדנו בא: לעולם לא יוכל יהודי לדעת, מה ההזדמנות שהנסיון טומן בחובו. לפעמים זה רגע של קרבת אלוקים, לפעמים רגע של השפעה שמימית, ולפעמים - זה עלול להיות הצלת חיים. מהותו של הנסיון - שהתמורה הגבוהה המשולמת בגינו נסתרת, כי לו היתה גלויה - לא היה זה נסיון כלל, עצם הנסיון הוא רגע בו האדם הולך לקראת הלא נודע, ומחליט להתגבר ולעשות את הצעד הנכון.

הרגע בו יהודי מתגבר על הנסיון, עשוי להתגלות כרגע הדרמטי בחייו. זהו רגע יקר ערך, שאסור לאפשר לו לחמוק מבין הידיים, כי לעולם לא נדע מה אנו עלולים להחמיץ במקרה כזה. בבוא עת הנסיון, עלינו רק לזכור ולשנן כי הרגע הזה הוא רגע שכולו הזדמנות, וככל שנשתמש בו טוב יותר ונתמודד עמו בגבורה רבה יותר - כך נצליח למקסם את הרווח הזה ולהפיק ממנו תועלת רבה, גשמית כרוחנית. אם מגיעה עת נסיון - זה הרגע לקפוץ קדימה. בורא עולם נותן לך הזדמנות - אשריך! רק תתגבר ותעמוד בגבורה - ותזכה לפתיחת שערי שמים נדירה, ולאוויר רוחני חסר תקדים!

נתבונן נא ונראה בפרשת השבוע, את התמודדותו של יוסף הצדיק מול הנסיון שנקלע אליו. ואז, בגבורה שקשה לתאר, אומרת התורה מילה אחת: 'וימאן' - יוסף הצדיק ניצב מול הנסיון, ופשוט ממאן ליפול בו. ומחזיק בכוח לא לו, כדי להצליח להתמודד! במילה הזו, 'וימאן', טמון גילוי מדהים, הנחשף בספר 'דברי שמואל'. וכך

היה זה לפני כשלושים שנה, כשמצב התחבורה הציבורית בישראל היה רחוק מאוד מלהיות מפותח. ר' יצחק א. ביקש לנסוע מירושלים לחצור הגלילית, ובימים ההם - מסע כזה עבר בכמה תחנות. ביום קיצי אחד, בהיר וחם, עלה ר' יצחק לאוטובוס הנוסע לתל אביב, כשתוכניתו ברורה - להמשיך לחיפה וממנה לחצור. היה ברור וידוע לר' יצחק כי עליו לנהל את המסע בתבונה, כדי שתמיד יספיק את האוטובוס הבא.

בבואו של ר' יצחק לתחנה המרכזית בתל אביב, היה זה לאחר טלטול ארוך באוטובוס ללא מזגן, בעיצומו של יום שרבי לוהט. ר' יצחק חש צמא הולך וגובר, לשונו דבקה לחיכו ולחיינו נדמו לו כמדבר צחיח. הוא פנה לקיוסק סמוך כדי לקנות משקה להרוות את צמאונו, ולנגד עיניו נגלה מקרר עמוס שתיה קלה מגוונת... ר' יצחק מביט במבחר העצום, כשהוא תר בעיניו אחר מה שחשוב לו - לא פירוט מרכיבי המשקה, לא טעמו ולא צבעו, ולא המותג המתנוסס עליו. מחפש הוא את חותמת כשרות מהודרת.

המוכר זיהה מיד את מבוקשו, והושיט לו בקבוק באומרו 'זה כשר, אדוני. כשר!' ר' יצחק מביט בחותמת, אכן - כתוב כשר, אך הוא לא מזהה את הרב החתום... לא, זה לא הכשר מהודר באמת... לפתע נזכר שבעוד רגע קט תצא מונית השירות לחיפה, ועליו להזדרז. מלחמה התחוללה בלבו. לרגע סבר שלא יתאמץ מדי, הרי המשקה בהחלט כשר, והוא מאד ממהר, והוא בכלל בדרך ארוכה ומייגעת... היצר אף יעץ לו להתבונן ברשימת הרכיבים, שום פרט בהם לא נראה לו קשור לאיסור מפורש.

'לא, תודה!' - אמר בגבורה לבעל החנות. הוא באמת ממהר, ובכל זאת - נותרו עוד כמה דקות. הוא יחפש חנות אחרת, לא יישל בשתיית משקה שכשרותו אינה מהודרת. פיו בוער בצמא, הוא חש כי מקרבו עולה עשן של יובש, ורץ לחפש חנות נוספת... אבל גם שם נשנה המחזה. מבחר עצום ומגוון גדול, אך ללא הכשרות המוקפדת המבוקשת... עכשיו הוא ממהר עוד יותר, מהרהר כי לא נותר לו פנאי להמשיך לחנות נוספת, וכבר עומד לבחור בבקבוק שכשרותו נחותה בעיניו...

ברגע האחרון נעצר, נעמד על עומדו. 'לא שווה! לא כדאי! כן צמא לא צמא, כן מונית לא מונית. לא מכניסים לפה משהו בכשרות לא מהודרת, נקודה!' - הוא קובע, ורץ לחפש חנות נוספת... כשהוא מגיע אליה, אורו עיניו. כאן ניצב בגאון בבקבוק המוכר לו, הנושא חותמת כשרות מהודרת. הוא ממהר לשלם ורץ לכיוון תחנת היציאה של מוניות השירות, ואז הוא מגלה כי המונית כבר יצאה לדרך לחיפה, מותריה אותו ובקבוקו בידו בתל אביב, ממתין למונית הבאה...

ההמתנה אורכת זמן, ר' יצחק מתחיל לאבד סבלנות. לבסוף, בתום המתנה מורטת עצבים, מונית השירות שעליה עלה יוצאת לדרך. הנסיעה חולפת ביעף, עד שלפתע בולם הנהג לאיטו את הרכב, ומבשר לנוסעים על עיכוב לא צפוי: 'אני רואה פקק ענק בהמשך הדרך...' ר' יצחק הופך למתוסכל. אם לא די בכך שהחמיץ את המונית הראשונה, עכשיו הוא גם תקוע בפקק אינסופי. המונית מוסיפה להזדחל בעצלתיים. קטע דרך שבימים כתיקונם הנסיעה בו היא כעשרים דקות, הופך לשעתיים וחצי של זחילה איטית ממושכת ומרגיזה. הוא מתחזק באמונה כי הכל מידי הבורא, ורק ממתין לראות מה הסיבה לפקק המפתיע...

לקראת סוף הפקק, כשהוא חולף על פני סיבת הפקק הפתאומי, הוא מנתר ממקומו ומשפשף את עיניו בתדהמה. בצד הכביש, צמוד לגדר הבטיחות, מושלכים שיירי מונית השירות בה איווה לנסוע. לפי יללות האמבולנסים שמסביב, ולפי מה שדיווח הנהג לאחר שיחה קצרה עם השוטרים שחסמו את הכביש - מונית השירות התנגשה בעוצמה במעקה הבטיחות, הרכב התרסק לחלוטין, ואף שלא ידע מה שלום האנשים שנסעו באותה מונית שירות, המצב הראה לו שבדאי הם נפגעו.

'ריבונו של עולם!' - נזעק ר' יצחק בתוכו במונית, בעוד כל הנוסעים היו המומים, 'אינני מאמין, נתת לי את חיי במתנה!' - הוא קורא ברגש, עיניו זולגות דמעות הודאה לה' על הנס המופלא. הוא מוסיף להביט בשברי מונית השירות בה רצה כל כך לנסוע, ואותה החמיץ רק בשל התעקשותו להקפיד על כשרות מיטבית בכל מצב ותנאי, והוא נדהם והמום: אכן, ההקפדה על כשרות מוקפדת של השתיה שהכניס לפיו - הצילה את חייו, פשוט כך!

את הסיפור המדהים שמענו מהמשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, שמכיר

ברגע האחרון נעצר, נעמד על עומדו. לא שווה! לא כדאי! כן צמא לא צמא, מונית לא מונית. לא מכניסים לפה משהו בכשרות לא מהודרת, נקודה! - הוא קובע, ורץ לחפש חנות נוספת...

הוא מגלה, כי המילה הזו נקראת בטעם 'ששלת' - זהו טעם שמופיע פעמים ספורות בתורה בלבד, וניגונו הוא בקול עולה ויורד לסירוגין. כביכול, המיאון הזה הוא מערבולת של עליה שוב ושוב, טיפוס לפסגות רבות במילה אחת, במיאון אחד!

כאן טמון סודו של הנסיון, כל נסיון באשר הוא: נסיון הוא הזדמנות לאדם לקפץ בבת אחת כמה מדרגות קדימה. נסיון הוא מנוף רב עוצמה, שמקרב יהודי בעוצמה אדירה לבורא עולם, ומציב אותו הרבה מעל המקום בו היה. בעמידה בנסיון אחד, בעקשנות משתלמת אחת להחזיק מעמד - זוכה היהודי למקפצה המציבה אותו במקום נעלה ומרומם פי כמה וכמה ממקומו הקודם. דווקא לכן, הנסיון הוא כה קשה ומורכב, והוא נועד כדי להצדיק את התשלום האדיר בו זוכה היהודי בעת עמידתו בנסיון, את אותה מקפצה אדירה לה הוא זוכה ברגע של גבורת רוח ואמונה יהודית כבירה!

יוסף הצדיק היה הראשון שירד למצרים - מקור הטומאה. הוא נשלח להכין את הקרקע, ליצור תנאים שיאפשרו את קיומו של העם היהודי בתחתית השפל המצרי. זו אינה משימה קלה, וכדי להצליח בה - יש צורך בנסיגנות לא פשוטים ולא קלים, כי רק בעזרתם ניתן לקפוץ קדימה עשרות דרגות, לרומם את האווירה ולטהר את המקום הטמא, למען יוכלו יהודים לשהות בו! התובנה הזו משנה לחלוטין את המבט על הנסיון, ומכאן מובן שלא רק שהנסיון אינו הוכחה על דרגה נמוכה, ובדאי שלא נועד לשבור או להקשות, אלא שהנסיון הוא מתנה והזדמנות! יהודי שנקלע לנסיון צריך לתפוס את הנסיון בכל הכח, ובגבורה ובנחישות לצלוח אותו, כדי לגלות עד מהרה שהקושי היה רגעי וחולף, ואילו שכרו נצחי!

הרב אשר קובלסקי שליט"א

- לע"נ אסתר בת נזירה ע"ה
- לע"נ מנחם בן תקוה גזר"גיה ז"ל
- לע"נ אברהם אבהרון בן גינינה ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

מציץ מן הבשמים

הלקח לפטפטן

"וְהָיָה שְׁלֹחָה אֶל חַמִּי" (בְּרֵאשִׁית לז, כה), כך מתארת התורה את אצילותה של תמר כאשר הוכיחה את יהודה חמיה. מִכָּאן אָמְרוּ, נָח לוֹ לְאָדָם שִׁפְיָלוּהוּ לְכַבְּשֵׁן הָאֵשׁ וְאֵל יִלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרִבִּים (רש"י).

שאלה: מעשה בראובן שהיה רגיל לפטפט בקול בשעת התפילה וקריאת התורה. המתפללים ביקשו ממנו לחדול מכך, אך זה אטם את אזניו ולא שמע להם, והמשיך להפריע לסובביו. שבת אחת הכריז הגבאי: 'עמוד ראובן בן פלוני', ורצה לכבדו בעליית חמישי. אך ראובן שהיה בלהט הפטפוטים, כלל לא שמע שקוראים לו לעלות לתורה, ולא ידע היכן הם בקריאה...

שכנו שמעון החליט ללמדו לקח אחת ולתמיד. מה עשה? ניגש לראובן ולחש באזניו: 'קראו לך לעשות הגבהת ספר תורה!'. ניגש ראובן בזריזות לספר התורה, ולעיני כל המתפללים הנדהמים, אחז את ספר התורה בידיו, הגביהו ואמר בקול: 'וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל...' אי אפשר לתאר את עוצמת הבושה שאחזה בראובן כשהבין מה אירע, במעמד מתפללים רבים שראו בקלקלתו, וכך במשך תקופה ארוכה לא יכול היה להרים את עיניו לעבר חבריו, ומצד שני עקב הבושה תפס ראובן את עצמו והפסיק לדבר!

כעת בא שמעון ושואל: האם נהגתי כשורה והיה מותר לי לעשות כך, ולהלבין את פני חברי החוטא ברבים, כדי למנוע מלשוחח באמצע קריאת התורה?...

תשובה: בשולחן ערוך (או"ח כ"ד ס"ז) מבואר, שגוערים במשוחח באמצע התפילה. וכתב הפרי מגדים (סי' א"א ס"ק י"א) בשם ווי העמודים: 'אוי להם למשיחים בעת התפילה, כי ראינו כמה בתי כנסיות שנחרבו עבור זה, ויש למנות אנשים ידועים על זה בעונשים רבים, ויביישו את המשיחים ברבים'. ועל פי זה, לכאורה שמעון המביש נהג כדין.

אולם, למעשה נראה שדוקא גערה במשוחח מותרת, כדי למנועו מעון חמור זה. אך להתל בו בתחבולות, כגון להזמין להגבהה במקום עליה, דברים מעין אלו הם דברים מתוחכמים, ואם נתר זאת לכל אחד, יכולים לצאת מזה מכשולות המובילים לקטטות ומחלוקות, וקשה לדעת להיכן יגיעו הדברים. ולא מצינו שהתורה הרצועה לגמרי, שכל אחד יעשה מדעתו ככל העולה על רוחו.

ולכן, בנדון בשאלתנו, שהבושה היא גדולה מאד, נראה שאין היתר להתל כך בפטפטן, ועל זה יש לבקש רשות מבית דין, או מהרב המרא דאתרא.

(אחת שאלתי 1, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

כאשר התורה מתארת כיצד יוסף לישמעאלים בדרכו למצרים, ישנו פירוט רב אודות אותם ישמעאלים, "וְגַמְלֵיהֶם נִשְׂאִים נְכֹאת וְצָרִי וְלֵט, הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִם" (בראשית לו, כה). רש"י הביא את דברי המדרש: 'למה פרסם הכתוב את משאם? להודיע שכן של צדיקים. שדרכן של ערבים לשאת נפט ועיטרן שריחן רע, ולזה (יוסף) נודמנו בשמים שלא יוזק מריח רע'.

ונשאלת השאלה: אחרי תלאותיו של יוסף, ואחר כל הסבל והבזיון בעת מכירתו לעבד, וכל היסורים הנוראים שעבר, והעתיד המר הצפוי לו בתור עבד, מה ערכו של החסד המועט הזה שעשה עמו ה', בהזמין לו גמלים נושאי בשמים כדי שיהיה לו ריח טוב? וכי יש חשיבות לדבר הפעוט הזה, כדי להשיב נפשו אל מול סאת יסוריו הגדולה?!

מבארים בשם הגאון רבי מרדכי פורגמנסקי זצוק"ל, מגאוני ליטא, ע"י משל לילד שחלה והוצרך לטיפול רפואי מורכב, וביום הכנסו לבית החולים ליוו אותו בני משפחתו, והעניקו לו שפע מתנות וממתקים. בבית החולים שהו עימו אביו ואמו עד הגיע שעת הטיפול, וכשהוא מובל לחדר הטיפול, קידם את פני הרופא, וביקש מההורים להישאר מחוץ לחדר בזמן הטיפול. ההורים נישקו וחיבקו את בנם וליוו אותו במבטיהם, עד הרגע שהדלת נסגרה בפניהם. הילד הדואג נשאר לבד... אבל לפתע הבחין בחלון קטן באחת מפינות החדר, ומבעד לחלון ראה את פניה המרגיעות של אמו היקרה מציצות, ואז מיד נרגע וחיך.

מה בעצם השתנה?! הרי המצב הרפואי עדיין על מקומו עומד, אבל לעבור טיפול שכזה בידועו שאמא צופה ומשגיחה בו, זו כבר הרגשה אחרת! כך גם ריח הבשמים שעלה באפו של יוסף, בעלותו על הגמל המיועד להורידו למצרים, אין בריח הטוב עצמו כדי למתק את מצבו של יוסף, אבל היה זה מעין חלון ממנו ידע יוסף שהקב"ה 'מציץ' ומשגיח. אמנם סאת היסורים קשה, אבל הידיעה וההרגשה של "עמו אנכי בצרה" ושהקב"ה "מציץ מן החרכים", משנה את כל התמונה.

כך צריך להרגיש כל יהודי בכל מה שעובר בחייו, אבא שבשמיים איתו בכל מצב! והוא אף פעם לא לבד! עמו אנכי בצרה בכל עת! די בהרגשה זו שבביל להעניק לאדם כוחות ותעצומות נפש, ולדעת כי הקב"ה מוליכו בידו בין הגלים לשומרו ולהצילו, וככל שיתחזק בהרגשה זו, קרובה ישועתו לבוא.

השקפה לבית היהודי

כל מקרינו הם ניסים

נמצאים אנו בפתחו של חג החנוכה, וידועה לכל קושייתו של מרן הבית יוסף, מדוע נחשב נס פך השמן לנס במשך שמונה ימים, הרי היה בו די שמן ליום אחד? תירוצים רבים הביא מרן על כך, ונעמוד על התירוץ השלישי ממנו נביא אור לחיינו. בתירוץ זה אומר מרן, שביום הראשון הוריקו את הכד, ומצאו שלא נחסר מאומה מהשמן, וכך היה מידי יום. רבים מקשים על כך, הרי בליל השמיני כבר נשאר די שמן מהנס של אתמול, ולא היה צריך בעוד נס ביום זה. תירץ רבי מנחם מאמשינוב ז"ע, שלאחר שבעה ימים של נס הגיעו החשמונאים להכרה שגם הטבע הוא נס, ואף בעירתו ביום השמיני הוא נס - לא פחות מימים הקודמים, ועשו זכר והודאה על שהגיעו להכרה זו. הוסיף על כך בנו, הרה"ק רבי שמעון שלום ז"ע, שעל כן נקרא היום השמיני 'זאת חנוכה', כי 'זאת' ההשגה שהשיגו ביום זה, היא עיקר התכלית של חנוכה, להגיע להכרה שכל הטבע הוא בעצם נס, ומהניסים הנגלים יכירו

הבינו החשמונאים שכל מקרינו הם ניסים, ואין בהם טבע ומנהג של עולם (הרמב"ן בפרשת בא), ומכך יתחזק האדם בבטחון בבוראו, וימשוך את הארת ניסי החנוכה לכל ימות השנה

בניסים הנסתרים. (אמרות טהורות - אמשינוב).

מסופר בגמרא (תענית כה). שפעם ראה רבי חנינא בן דוסא את ביתו בערב שבת קודש בין השמשות כשהיא עצובה, ואמרה לו 'כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן, והדלקתי ממנו אור לשבת', ועכשיו היא דואגת שמא יכבה הנר. אמר לה רבי חנינא: מי שאמר לשמן וידלוק, הוא יאמר לחומץ וידלוק, ואכן נעשה נס והיה הנר דולק עד מוצאי שבת, וממנו הביא אור להבדלה. ויש לשאול, הרי ראתה ביתו שהחומץ באמת נדלק, ולמה דאגה לאחר שראתה שהנרות כבר דולקים.

מתרצים בעלי המוסר, שהרי אסור להנות ממעשה ניסים, ואם כן סברה ביתו שלא תוכל להנות לאורם של נרות השבת שדלקו בנס, השיב לה אביה, כמו שהחומץ דולק בנס, גם זה שהשמן דולק בטבע הוא נס, כל מקרינו הם ניסים, וכל טבע הבריאה הוא נס אחד גדול. מי שנמצא במדרגת אמונה כזו, יכול להנות מהטבע ומהניסים גם יחד, כשהבינה זאת נתרצתה ביתו. מכך ילמד כל אדם להתחזק באמונה בקב"ה, כמו שהבינו החשמונאים שכל מקרינו הם ניסים, ואין בהם טבע ומנהג של עולם (הרמב"ן בפרשת בא), ומכך יתחזק האדם בבטחון בבוראו, וימשוך את הארת ניסי החנוכה לכל ימות השנה.

חיה בסיט מתמשך. לאחר זמן מה כשהגיעו מים עד נפש, בעודה נערה כבת שלוש עשרה, גמרה רייזל בליבה לברוח מבית זה ויהי מה, למרות שהמצב בחוץ בכי רע ולא נשארו יהודים ברחובות העיר.

לאחר חצות הלילה כשכולם ישנים, לקחה רייזל תרמיל קטן ובו ארוחה אחת ומעיל, ויצאה לעבר העולם האכזרי כשבחוץ קור אימים. לאחר כמה שעות הליכה כשאינה יודעת לאן פניה מועדות, הבחין בה חייל נאצי, לקח אותי בשבי וכך גם היא הובלה לאושוויץ, אך בניסי ניסים שרדה את המלחמה. כשגמרה המלחמה, ניסו חלק מהיהודים ששרדו ורייזל ביניהם, לראות מה עלה בגורל יקיריהם ורכושם. בכל עיר ושכונה היה מודיעין, דרכו היה ניתן לברר מה עלה בגורל בני המשפחה. רייזל הלכה למודיעין בקראקוב, ונמסרה בצער רב שלא נשאר מבני משפחתה זכר, ה' ירחם.

הידיעה הזאת שברה את רוחה, ובהרגשה נוראה ודכאון שאחז בה, הרימה רייזל את ידיה כלפי שמייה, ואמרה שהיא סיימה את חייה כיהודיה מאמינה, ובעודה בחורה בת שבע עשרה, החליטה לפרוק מעליה עול תורה ומצוות (ואמרו אדמו"רים ששרדו את השואה, שאסור לדון את אותם מסכנים ששרדו, כי מה שהם עברו לא ניתן אפילו להעלות בדמיון). רייזל נסעה לבלגיה, שם ניסתה להתחיל מחדש את חייה, ותוך זמן קצר מצאה את בחיר ליבה, מין במינו - בחור חסיד צעיר שגם משפחתו נכחדה בשואה, וגם הוא הגיע לכפירה. הם נישאו זה לזו וזכו לשני ילדים, אותם שלחו לבתי ספר של גוים, כשהם חיים כגוים לכל דבר וענין ללא כל קשר ליהדות.

יום אחד ביקשה רייזל מבעלה לטייל כדי להתחזק ברוחה, ואמרה שברצונה לטייל איתו ועם ילדיה בקראקוב עיר הולדתה, שם יש לה זכרונות ילדות רבים. הם הגיעו לקראקוב לעת ערב ולקחו חדר במלון, ולמחרת בבוקר יצאו לטייל. הם עברו בין השכונות עד שהגיעו לשוק, לשם סוחרים רבים הביאו את מרכולתם ביום השוק, ומוכרים לעוברים והשבים מכל הבא ליד. הם הגיעו לדוכן עם כל מיני חפצים, ולפתע רייזל התחילה לצרוח, "איך רואה מה יש כאן?", זעקה רייזל לעבר בעלה המבוהל. שם בין החפצים הרבים היו כמה כרכים גדולים של ש"ס, "זה הש"ס! זה הש"ס!", הוסיפה רייזל בצעקה.

רייזל פנתה למוכר וביקשה לקנות את אותם ספרים, אך המוכר השיב שזה לא עומד למכירה, רייזל התעקשה והשיבה שאינה הולכת מכאן עד שתקנה אותם. ראה המוכר את הנחרצות שלה והשיב לרייזל, "תוכלי לקנות את הספרים, בתנאי שתקני את כל החפצים שברשותי". רייזל הסכימה ושילמה, לקחה את ספרי הש"ס לידיה, ואילו את שאר החפצים זרקה, וכשבעלה עדיין משתומם הם חזרו לבית המלון כשהספרים בידיה.

היא הניחה את ספרי הגמרא על השולחן, ישבה מולם והדליקה נר, ולנגד עיניה

עלו זכרונות ילדות, כשהיא יודעת ובטוחה שזה הש"ס בו למד אביה! לאחר שנגרעה מעט אמרה רייזל לבעלה, "זה הש"ס בו למד אבי! ואני רוצה שהילדים שלי בעזרת ה' ילמדו בספרים אלה". לאחר שבכתה במשך כל הלילה, קמה רייזל עם עיניים אדומות ונפוחות, פנתה לבעלה ואמרה, "הנקמה שלי באותם אכזרים, היא להעביר את ילדי לבתי ספר יהודים, ולזכות אותם שילמדו בש"ס הזה, הם חשבו לשוב אותי אבל לא יצליחו". בעלה השתומם ושאל מה להם ולחיים יהודיים, וכיצד אותם ספרים גרמו לה למחשבות הללו.

השיבה לו רייזל, "דע לך שאבי נשרף על קידוש שם שמיים, הוא עבד קשה מאוד לפרנסו, והיה חוזר בכל ערב ממוטט, עוזר לאמי לטפל בכל הילדים ומשכיב אותנו לישון, ולאחר מכן יושב לצד השולחן, ולמרות העייפות היה פותח את ספרי הגמרא וצולל לעומקה של סוגיה, כשהוא שוכח מכל העייפות והטרדות. בתור ילדה קטנה לא הייתי נרדמת בכל ערב עד שאבי סגר את הספרים, ואני זוכרת כיצד אבא היה מונח בלימוד, והניגון שלו בלימוד עדיין מהדהד באוזניי. בשבילי זו היתה חוויה מרטיטה, ואת זה הגרמנים לא יצליחו לקחת ממני, עד עכשיו אני זוכרת את דמות דיוקנו של אבי יושב ולומד, והצורה שלו עד עכשיו מול עיניי, ועל זה אני לא מוכנה לוותר". בעלה שהיה רחוק מכל זיק של יהדות לא ידע כיצד להשיב ולכן החריש.

אחרי כמה שעות פנתה שוב רייזל לבעלה, "אני מתחילה חיים חדשים של חיי יהדות אמיתיים ללא הבלי העולם הזה, מכסה את ראשי והולכת בצניעות ורוצה קרבה לקב"ה, ואעשה הכל כדי שילדיי והדורות אחריהם ילמדו בש"ס הזה, אם תרצה להצטרף - מה טוב! ואם לא - נתפרדה החבילה". בעלה ביקש לחשוב, ותוך זמן מועט השיב לרייזל, "יש לנו קשר כל כך מיוחד, וזכינו לילדים טובים ולחיים טובים ומאושרים, חבל לפרק את החבילה, אני איתך עד הסוף - באשר תלכי אלך". לימים הם בנו בית לתפארת, עם צאצאים יראי שמים העמלים בתורה ובמצוות, ורבה של בלגיה מעיד שהוא מכיר היטב את המשפחה עד היום הזה, ומספר שרייזל חיה את חייה כשאותו ש"ס עדיין ברשות המשפחה, ולהם בנים נכדים ונינים לרוב, וכולם לומדים באותם ספרים.

אם ננסה לדמיין את הזמנים בהם הרשל למד לעת ערב, האם הוא העלה בדעתו שהלימוד הזה יזכה אותו לכאלה דורות מפוארים, ושלמעשה רק בזכות אותו לימוד יזכה מרייזל לצאצאים ונכדים לרוב, ובודאי שכל הלימוד הזה הוא לזכותו. זו האמת, 'דמות דיוקנו של אביה' - זה מה שהניע את רייזל ביתו, ובזכות כך הם זכו לדורות ישרים. זהו למעשה המפתח אותו נוכל להוריש ולהנחיל לילדינו, את אותה דמות וצורה יהודית. את חינוך הילדים הטהור הזה מסמל חג החנוכה, ואת הלהבה הזאת צריך להשאיר ולהעביר בליבות כולם, וכך בודאי נזכה שהדמות שלנו תמיד תהיה חקוקה לשם ולתפארת אמן ואמן.

בברכת שבת שלום וחנוכה שמח, הרב אברהם עטיה

אולם האירועים המחדש של בית הכנסת "בית לוי"

בסימן
טז

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // כנסים והרצאות

הכנסות קודש להחזקת הכול • לתחזוקת המקוה • לנדקקים

בית לוי
אולם אירועים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדרגות בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות: 054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

בשורה משתתף
אירועי שכונת בית וגן

הפתעה
ופרסים
לרחב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים
בבית"נ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48
14:00 - לימוד משניות בע"פ
19:00 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

לפניות לתרומות לעלון לזכירי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקמה, נא לשלוח בקשה במייל

ב"ד רבנו הרב משה אריאל

עלון "דבר המלך" לכבוד הקב"ה

פרשת וישב

נח לו לאדם שיכנס לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים

"הוא מוצאת והיא שלקה אל-חמיה לאמר לאיש אשר-אקלה לו אנכי הרה ותאמר הרה-נא למי החתמת והפתילים והמטות האלה" רש"י: לא רצתה להלבין פניו ולומר ממך אני מעוברת, אלא "לאיש אשר אלה לוי". אמרה: אם יודה מעצמו - יודה, ואם לאו - ישרפני ואל אלבין פניו. מכאן אמרו (סוטה י'): נח לו לאדם שיפלוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים המתבונן במאמר חז"ל ומעשה תמר רואה כמה מבהיל הדבר וכמה חמור הוא הלבנת פנים עדיף להשרף ובלבד שלא לבייש את השני

כותב אורחות צדיקים וז"ל: "ואפילו כשהתורה מצווה להוכיח את השני התורה, מזהירה (ויקרא יט יז): "ולא תשא עליו חטא". אל תביישנו כשאתה מוכיחו שעבר עבירה כיצד? תוכיח מתחילה בסתר ובנחת. אבל אם תוכיחו מתחילה ברבים ותביישנו - אז תקבל עליו חטא (ערכין טז ב)."
ירבעם בן נבט הוכיח את שלמה המלך על זה שהוא סגר את כל הפרצות בחומת ירושלים והניח שומרים בכניסה לבית המילוא, שיגבו כסף מכל מי שוכנס. אמר לו ירבעם 'אביך פרץ פרצות בחומה כדי שיבואו לבית המילוא מכל הכינונים, ואתה שם שומרים לגבות כסף כדי שתוכל לתת לבת פרעה?!' אומרים חז"ל שכיוון שיירבעם הוכיח את המלך, זכה ונעשה מלך ישראל. אבל בגלל שהוכיח אותו ברבים והלבין פניו, אין לו חלק לעולם הבא (סנהדרין ק"א). כל שכן המבייש חברו שלא במקום תוכחה. חורבן ירושלים נתלגלג על ידי בושת דבר קמץ (גיטין נה ב). לכן צריך האדם לזהר מאוד, שלא יעשה דבר אשר יניע מזה לשום אדם בעולם בושת.

גם בדברי תורה, אם ישא ויתן עם חברו ושמע שחברו טעה, לא יאמר לו "טעית" או "אינך מביין" או כיוצא בה, שלא יתבייש. אך יעשה עצמו כאילו לא הבין שטעה. וכן לא יכנה שם לחברו, שלא יתבייש. אלא אם יחפוץ לדבר על מי שיש לו כוונה, גם שלא בפניו, יאמר "פלוגי ממוקם פלוני" או "בנו של פלוני", או יאמר סימנים עד שיחא ניכר זולת הכינוי. ולא יאמר אדם ברבים או ביחיד "פלוגי רצה ליתן לי בתו, ואני לא רציתי אותה" - כי בזה הוא נותן כבוד לעצמו ובושת לחברו. וכן ידקדק בכל עניין שלא יגיע בושת לחברו מתוך דבריו. עכ"ל

אומר ספר רעה קדומים "בפרשת קדושים וז"ל: המלבין פני חבירו תכונתו נחל, ומי שתכונותיו רעות אין תקווה לאחרייתו, אין לו נחלה בקרב אחים בעולם האמת, כי רוע התכונה בנפש הוא חולי רע, ומלפפתו עד יום המיתה. ומזה תבין מה נשתנה עונש הלבנת פנים שמקפח חלקו לעולם הבא מיתר עבירות הקשות ממנו שאין עונשם חמור כל כך.

ובספר מעם לועז (על פרקי אבות קלד) כתב: וכשם שאהבת הבריות היא יסוד כל התורה כולה כמו שאמר הלל הזקן לגר מה ששנאו עליך לחברך לא תעביד, הפגיעה בכבוד הבריות שקולה כנגד כל העבירות שבתורה. כל שכן שפגע בו ברבים ושלף את דמו הריהו כאילו עבר על כל התורה כולה ולכן אין לו חלק לעולם הבא.

מסופר שפעם נכנס אל רבי יחזקאל לוינשטיין תלמיד חכם אחד והגיש לפניו תוכנית שהגה שלפי דעתו תוכל לבצר את חומות הדת ולחזק את התורה בארץ. הרגיש רבי יחזקאל כי בביצוע התוכנית עלול מאן דהוא להיפגע. קם על רגליו והכריז בהתרגשות, **כך מקובלני מרבותי, בניין בית המקדש יבוטל אם בנייתו עלולה לפגוע באיזה אדם מישראל,** שמע התלמיד חכם ההוא ובאמת נגז את תוכניתו.

"שאל אביך ויגדך" (ח"ב, דף רב) מביא מעשה בצדיק אחד שראה הלבנת פנים שעשו לאדם אחד ונזדעזע כולו עד עמקי נשמתו. וביאר בדבריו שאם היו רואים את הפוגע תוקע סכין בגבו של הנפגע ודמו שותת והוא מת כולם היו מזדעזעים. וכן **בהלבנת פנים** שדינו כשפיכות דמים ואין לו חלק לעולם הבא, בודאי שיש להזדעזע.

אומר האלשיך "שופך דם האדם באדם דמו ישפך" (בראשית ט, ו), זה המלבין פני חברו ברבים, ששפך דמו בתוכו, כלומר דם האדם בתוך האדם (תורת משה אלשיך פרשת נח).

מסופר על מרן החפץ חיים שהתארח והביאה האשה צלחת מלאה דגים והחפץ חיים טעם את הדג, והדג היה מלוח מאוד מיד לקח עוד כמה דגים לצלחתו, ואמר לבעל הבית שגם הוא ייקח ושלא יישאר כלום בצלחת כדי שהאשה לא תרגיש במה שעשתה כי היא עלולה לבדס ולא תשאירו כלום והאשה שמחה מאוד וחשבה שהם נהנים מאוד מהדגים והכל כדי לא לפגוע **מסופר על רבנו** הגר"א זצ"ל, שתלמידו בעל "פאת השולחן" (בהקדמת ספרו) מעיד על אמתותה. קרן מיוחדת היתה בוויילנה מעיזבונו של רבי

משה קרמר [סבו של הגר"א], ששמה לה למטרה להחזיק תלמיד חכם. בין הנתמכים היה הגר"א. הכסף שהיה מעבר מדי שבוע באמצעות השמש נועד לספק צרכי בני ביתו. לימים החליט השמש לטול הכסף, להקל בזה על מצבו הדחוק, ולא נרתע לעשות כן, שידע שהגר"א בצדקותו לא יגער בו על כך. ומשבה לפני הגר"א אישתו לתנות על צער הילדים, שאין לה להשבע את נפשו הרעבה, השיב כנגדה שתשלחם לבתי השכנים וירחמו עליהם ויאכילום, ודי בזה כדי שלא יגועו ברעב. כך היה כל ימי חייו של השמש, ולעולם לא ציערו הגאון על כך, אדרבה, שמחתו היתה גדולה וכבדים מבטישים את ישראל השמש, שידוע כל מעשיו ועומד כל העת בניסיון שלא לבייש יהודי עני. והדברים נפלאים ממש. (טעם ודעת) ורק כעמד להיפטר השמש התודה שלקח כל חודש את הקיצבה של הרב במקום להעבירה אליו.

חנניה מישראל ועזריה שניצלו מכבשן האש, לא מסופר בתנ"ך מה קרה להם אחר כך, אמרו בגמרא על כך (סנהדרין צג.) "רבי יהושע אומר ברוך טבעו", ופרש רש"י, שהגויים לעגו לישראל ואמרו להם "אלוה כזה יש לכם שהציל את החכמים שלכם מהאש, ואתם משתחוים לפסל!" וכאותו ביזיון ירקו הגויים עליהם והם טבעו ברוך הזה. והוסיף המהרש"א, שהיו עובדי כוכבים מביישים את ישראל כשראו את חנניה מישראל ועזריה יוצאים מהאש, ולכן מתו הצדיקים האלו כדי שתפסיק הבושה מעם ישראל. ורואים מכאן כמה חמור המבייש את חברו, עד כדי שה' הרג את אותם צדיקים כדי שעם ישראל לא יתביישו.

ישנה שאלה ידועה, למה לא הודיע יוסף הצדיק בכל ימי מלכותו במצריים לאביו יעקב שהוא חי והוא מלך במצרים, הרי מצרים קרובה לחברון מהלך ששה ימים, ואפילו אם היה מהלך שנה היה ראויה להודיע לאביו? (ועי' רמב"ן בראשית מב, ט). **והאור החיים הקדוש מתיר,** שיוסף הצדיק פחד שעת ידי זה יתביישו אחיו. כי יעקב יחקור מה בדיוק קרה, ואז הוא ידע מה הם עשו והם יתביישו מאד, והמלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא (ב"מ נט.). ורואים מכאן את חומר עוון המלבין פני חברו, עד כדי כך שיוסף היה מוכן שאביו יהיה בצער כל כך הרבה זמן, רק כדי שלא ילבין את פני אחיו חס ושלום.

מעשה בזוה"ק (שלח לך קסז). באחד שפגע בחברו פגיעה בשב ואל תעשה, שבזמן שהיה בשיעור תורה לא רצה לעזור לדרשן באמצע השיעור להשלים פרט שחסר לו, וענש להיות שעה וחצי בגיהינום וגם להיות מחויב לנג עין בצער גדול ארבעים יום **במסכת בבא מציעא פ"ק ה"ק** ה"ק שאלו בארץ ישראל במה הם זהירים מאד עונה הגמרא בהלבנת פנים, יהי רצון שהקב"ה ישמרנו מכל פגיעה ביהודי בין במתכוון בין שלא במתכוון

לסכן חיים והעיקר לסכן את עצמו ולא לפגוע בזולת ומעשה שהיה במרן הגאון רבינו איסר זלמן מלצר זצ"ל בהלוויתו אחד המספידים שזה היה גיסו, סיפר כך: שמרוב אהבתו לתורה שלא ידעה מעצורים הוא היה מוכן להפקיר את חייו, וזה היה בזמן שלטון הבריטיים שבשעה שש בערב עד שעה שש בבוקר היה עוצר כללי ומי שיעז להיראות ברחוב דמו בראשו ואין יוצא ואין בא. והנה מספר הגיס לילה אחד בשעה שתיים לפנות בוקר בהיותו מכין את השיעור למחר למסור בישיבת חברון, אני שומע דפיקות על הדלת, בתחילה נחלתני מי זה יכול להיות בשעה כזאת, ושאלתי מי שם והרב עונה לי ושואל אם אפשר להיכנס, מיד פתחתי את הדלת והרב נכנס פנימה, ואמרתי לו מדוע סיכנת את חייך האם זה דבר שלא סובל דיחוי עד לשעה שש בבוקר אם היו רואים אותך אזי היה עלול להיות אסון, אבל הרב כאילו התעלם מדברי ואמר לי יש לי קושיא גדולה ברמב"ם ואני צריך שתשב אתי ונלמד ביחד את הסוגיא ברמב"ם ואולי תוכל לענות לי על הקושיא, ומייד הספורים נפתחו ובסייעתא דשמיא זכיתי ויישבת לי הרמב"ם והוא שמח מאוד, וכל כך דערה אצלו אש התורה עד שהחיים שלו לא היו חשובים בעיניו כלל. אלא שלמען האמת אשתו לאחר זמן סיפרה את מהשהגיס לא ידע ומדוע הוא היה מוכן לסכן את חייו, הרב היה צריך להוציא את ספרו המפורסם אבן האזל חלק רביעי אלא שבעל הדפוס היה עמוס בעבודה ולכן זה לא התבצע, והנה לאחר שהתפללו ערבית בשעה שש ושרים בערך, יגש בעל בית הדפוס לרב ואמר לו אם אתה רוצה שאני אתחיל להדפיס לך את הספר, מחר תביא לי בשעה שמונה בבוקר את כל החומרואם לא תביא זה יתעכב שוב להרבה זמן, הרב הודה לו מאוד, והלך לביתו לערוך את כל החומר ולעבור עליו, בפעם האחרונה. והנה בשעה אחת וחצי בלילה הוא פונה לאשתו ואומר לה אני חושב שאני לא יכול להדפיס את הספר הזה! למה ומדוע, שאלה אשתו, מה חסר בספר? אני כתבתי דבר תורה בשם גיסי אחד ובשם הגיס השני לא הבאתי וחוששני שבניו של הגיס השני יחשבו שאביהם לא תלמיד חכם גדול ולכן הוא לא זכה שאכתוב דבר בשמו, ועוד לפני שהספיקה אשתו לענות לו, הוא המשיך ואמר יש לי רעיון, הוא בודאי עכשיו לומד אני אלך ואשאל אותו שאלה ברמב"ם והוא יענה לי תשובה ואת זה אכתוב בספר משמו והכל יבוא על מקומו בשלום וכן היה, כמה מוסר יש לנו ללמוד ממעשה זה, כמה דרך ארץ יש כאן ועל הכל מסירות נפש למען הזולת שלא יפגע. [יובחרת בחיים]

אחר את הדלקת נרות בכמה שעות בשביל רעיתו

לעיתים קרובות היה נוהג רבינו ה"חפץ חיים" לנסוע אל רבינו הקדוש רבי נחומקה מהורדנא, אותו החשיב החפץ חיים כמורו ורבו, והיה הולך אליו כדי ללמוד מהליכותיו והנהגותיו בקודש. פעם אחת ישב ה"חפץ חיים" בבית רבו באחד מימי החנוכה, השמש שקעה, הכוכבים יצאו והלילה ירד ואילו רבי נחומקה מתמהמה מלהדליק את נרות החנוכה. ממתין הוא לאשתו שיצאה מן הבית ועדיין לא שבה, עברו כמה שעות וכבר כלתה רגל מן השוק ורבי נחומקה עדין יושב וממתין. בשעה מאוחרת מאוד שבה הרבנית אל הבית, או אז מיהר רבי נחומקה והדליק את נרות החנוכה. מורי רובי: שאל החפץ חיים את רבי נחומקה- מדוע המתין לרבנית זמן כה רב, והרי על פי הדין הייתה יוצאת ידי חובתה בהדלקה בעלה גם אם לא הייתה נוכחת בעת ההדלקה עצמה, ומדוע ראה לנכון להמתין לשובה? הלכה מפורשת היא – השיב ר' נחומקה – שאם אין לאדם כסף אלא רק לנר אחד, והוא מסתפק מה עדיף נר שבת או נר חנוכה נר שבת קודם. משום שנר שבת יש גם משום שלום בית. רעיתי – סיים ר' נחומקה – מוסרת את נפשה למעני, בשביל שאוכל להקדיש את כל עיתותי ללימוד תורה והיא נהנית בכל שנה להיות נוכחת בעת ההדלקה "שלום בית" זה חייב אותי להמתין

הדלקת הנרות של החייט

באחד מימי החנוכה נקלע הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל אל העיר קראקוב. בשעת הדלקת הנרות, נתקע מעילו במסמר שהיה תקוע בקיר, ונקרע. מיהר רבי חיים עוזר אל ביתו של החייט המקומי, והלה ביקש שימתין לו עד שידליק נרות, שכן אסור לעשות מלאכה עד לאחר ההדלקה. יתב רבי חיים עוזר והביט בחייט. פשט הלה את מעילו, התעטף בבגדי שבת, והחל לברך על הנרות בשמחה ובהתלהבות מרובה. התפעל רבי חיים מאוד מהדלקתו של החייט הפשוט, ואמר: "אם זוהי מדרגתם של החייטים בעיר, אות היא כי מעלתם של יהודיה גבוהה היא. לא פלא הוא שיצאו מקראקוב גדולי תורה שהאירו את העולם כולו בתורתם!"

מעולת התפילה על חינוך ילדים בחנוכה

להלן סיפור שהזמן הטוב ביותר להתפלל הוא בזמן נרות החנוכה שדולקות שמונת ימי החנוכה – ימים של ניסים גלויים, עליהם **כתב האדמו"ר מסלונים** זצ"ל: "בזמן הדלקת הנרות יכול כל יהודי ואף הפשוט ביותר לצאת מכל המיצרים, מכל החולאים ומכל הדברים הקשים בחייו, והקב"ה יהפוך לו באותו רגע את הטבע לנס בקלות, וכל זאת ע"י התבוננות בנרות החנוכה בשעת הרצון בחצי שעה הראשונה". את הסיפור המופלא והמרטיטי הבא

סיפר מגיד המישרים, הרב מנחם שטיין שליט"א: "היה זה בשנת התשס"ח. בני היקר, ר' אוריה שטיין, חלה במחלה האינזימה, כשהוא אברך צעיר עם 2 ילדים. במשך שש שנים התמודד ונלחם אוריה על חייו, כשבמהלך אף הוציאו את אחת מעיניו – בכדי להציל את חייו. במהלך שנות סבלו, קידש הוא שם שמים וחיזק את הרבים במעלת הייסורים, כשבניגוד גמור לתחזיות הרופאים שלא נתנו לו יותר מחודשים ספורים, המשיך אוריה לחיות עוד שש שנים, ונולדו לו עוד שני ילדים נוספים. בשנת תשע"ג נפטר אוריה, בני לבית עולמו, והותיר אחריו משפחה שבורה – אלמנה וארבעה יתומים: שלושה בנים ובת. הילדים – היתומים – גדלו, ונכנסו כולם ללמוד באותו תלמוד תורה חשוב בשכונת "בית וגן" בירושלים. וכאן מתחיל סיפורנו... חורף תשע"ז. מנהל היתלמוד תורה יוצר קשר עם כלתי, אם הילדים ומדווח על חוסר חשק ללמוד של הבן היתום, כבן העשר וחצי שנמצא לאחרונה "מחוץ לעניינים". האם מאוד הצטערה, אך גם היא הבחינה שאין לו חשק ללכת לתלמוד תורה. כל המעורבים בדבר ניסו לטכס עצה כיצד לרומם את הילד ולהצית בליבו שוב את חשקת התורה. ניסו כך וניסו כך, ללא הצלחות מיוחדות. באותם ימים, חברו הטוב (לשעבר) של הרב אוריה ז"ל – חבר שהיה בקשר מאד טוב עימו בחיי חיותו, מתעורר בבוקר בבהלה. הוא ראה את אוריה בחלום – ככל שהוא מהרהר בחלום, נזכר הוא בכל הפרטים המצמררים: אוריה הגיע אליו ואמר לו כך: אחד מבניי לא לומד כל כך בתקופה האחרונה. אני מבקש ממך שתיצור קשר עם אמי, ותגיד לה שכיוון שכימי החנוכה מתקרבים, והילד הזה זקוק ליותר תפילות כדי שיחזור לו הטעם בלימוד, שתראה לנצל את העת רצון המיוחדת בשעת הדלקת הנרות ותבקש במיוחד עבור הבן הזה". חלום מוזר, חושב החבר לעצמו. וכי לא היה לו למי להגיע? מה הוא צריך

לבא אליו שאני אפנה אל אימו: אין הוא מכיר את כתובתם? חושב הוא לעצמו, ובכלל, מה יותר מתאים שאם הילד בעצמה תבקש עבור בנה, ולא לפנות אל הסבתא של הילד? ככל הנראה שיהא סתם חלום, "חלומות שוא ידברו", קובע הוא בעצמו. כעבור יומיים – ויחלום שנית, אותו החלום פוקד אותו שוב. החבר מבטל זאת שוב בליבו וחושב לעצמו: "כנראה שחשבתי ביום על החלום הקודם, ולכן חלמתי זאת שוב". עברו עוד כמה ימים. חג החנוכה מתקרב, הגר הראשון יחול בליל מוצאי שבת קודש הקרוב. הגיע ליל שבת קודש 22 שעות לפני חג החנוכה, החבר עולה על יצועו, מבלי להתכונן למה שעומד להתרחש בלילה הזה. והנה – אוריה ז"ל מופיע בפעם השלישית. והפעם, עם כל העוצמה! בלי להשאיר ספקות או סימני שאלה. m תגיד לי אתה חבר שלי או לא?!, זעק הוא בחלום לעברו בצורה נחרצת. אתה לא מבין שיש לי צער מזה שבני אינו לומד!....

אינני יכול לפרט לך מידי הרבה, אבל יש לי ממש צער מזה!!!. מה בסך הכל ביקשתי ממך, תפנה אל אמה שלי, סבתא של הילדים, ותגיד לה שתנצל את העת רצון בזמן הדלקת הנרות להתפלל על בני. שערי שמים פתוחים בזמן הדלקת הנרות ורצוני שהיא תתפלל על בני שיחזור לו הטעם בלימוד! מחר בלילה כבר חנוכה! מה יהיה?!. ואז מוסיף אוריה בחלום ומשיב לו על קושייתו: "אם אתה שואל מדוע אינני מתגלה ישירות להורי, זאת מפני שאינני רוצה להבהיל אותם". המשיך אוריה ואמר: "לכן, תגיד לאמא שלי שאמנם היא מתפללת עליהנכדים, ובשמיים רואים כמה זה עוזר!, אבל הבן הזה זקוק ליותר תפילות. ואני אפשר, וחס וחלילה, נפספס את העת רצון המיוחדת בעת הדלקת נרות החנוכה להצלחה בחינוך הילדים!". החבר היה המום!. הפעם לא היה לוספק באמתות החלום. תוך כדי החלום, אור אומץ ושאל את אוריה: למה אתה מגיע אלי, למה שלא תפנה ישירות לאשתך –

האלמנה אם הילדים, שהיא תתפלל עבורם!". עונה לו אוריה: "מכיוון שהיא נישאה פעם שניה, שוב אין לי יכולת להגיע אליה". תוך כדי הדו שיח, שם לב החבר כי פניו של אוריה מאירים בחלום ובפניו מופיעות שתי עיניים וברורות, פניו של אוריה מאירים בחלום ובפניו מופיעות שתי עיניים יפות וברורות, ומיד הוא שואל את אוריה: "היכן נעלמה הרטיה הקבועה שהיתה לך על העין בשנים האחרונות? הרי חסרה לך עין אחת,

וכיצד אתה נראה עכשיו עם שני עיניים יפות ובריאיות?". אוריה עונה לו בתוכחה: "שכחת היכן אני נמצא? אני בעולם אמת, ורואה הרבה הרבה יותר טוב ממך!. מה זה בכלל הגוף?! מעטפת חיצונית תלכד. רק מה שמר את העיניים, וזכה לראות כאן באמת!, חתם וכן נגמר החלום. החבר התעורר בבהלה. זה אמיתי! אמיתי לגמרי!!, הוא התעורר בפחד. עכשיו ליל שבת, לישון – כבר לא אצליח יותר הלילה הזה", קבע. הוא קם, פתח ספר תהילים והתחיל לקרוא ברגש רב עבור נשמת חברו הטוב – אוריה ז"ל. המחשבות רצות, והוא כולו לחוץ, "אני חייב להשיג את אמה שלו לפני שידלקו נרות במוצ"ש, ויהי מה" או יווי! אך יש בעיה!", החל החבר לדאוג, "מה אעשה אם הסבא, הרב שטיין מדליק נרות מיד בצאת השבת, ואני הרי כן נוהג להחמיר להוציא את

השבת רק בזמן רבינו תם". מראחו המתחנן של אוריה לא משאיר אצלו מקום לספיקות, ומחליט הוא לעצמו, כי על דעת מצב שכזה לא קיבל הוא על עצמו להחמיר את זמן רבנו תם. מיד, אבל מיד בצאת השבת, ניגש הרב מנחם שטיין שליט"א, ובלביו תפילה שיצליח במשימתו לתפוס את הרבנית שטיין – לפני הדלקת הנרות!. הוא מתקשר ומתקשר, שוב ושוב, אך אין מענה. "רבונו של עולם, תעזור לישוענו כבר, שיענו לפני הדלקת הנרות". עבר זמן רבנו תם. והוא מתקשר ומתקשר. הרב שטיין, מגיע הביתה, והרבנית פונה אליו בדאגה: "החל מזמן צאת השבת – של הגאונים – הטלפון לא חדל מלצלצל! אני מכירה את המספר, מי יודע מה קרה". הרב שטיין ממחר לענות לטלפון: שבע טוב הרב שטיין!. מדבר החבר של בנך אוריה ז"ל, האם כבר הדלקתם נרות חנוכה?!

הרב שטיין לא הבין את שאלתו התמוהה, אך הוא אז פרץ ברגש אדיר והחל לספר את החלום הברור והמצמרר. בכדי לאמת את הסיפור הוא שאל אותנו: "אומרים אתם שבנסים ז"ל טען בפני חבריו שיש לו צער מכך שבנו נמצא בירידה רוחנית. האם אכן הילד התדרדר מבחינה רוחנית בצורה משמעותית ח"ו או שירק' לא למד?". ענה הרב שטיין: "ממש לא משהו מיוחד. פשוט חוסר חשק ללכת לחיידר וחוסר חשק ללמוד". מדהים! לא היה מדובר בירידה רוחנית דרסטית, אלא מעט חוסר חשק, ודבר זה גרם לצער רב לאביו הנפטר בשמים שביקש לא להקל ראש בכך, אלא לשפוך שיח בהדלקת נרות חנוכה. שאלה שניה ששאל אותנו החבר: "האם הבן אמר להצמיד חברותא או לשלוח את הבן ליועץ מסויים וכדומ', משהו של השתדלות" או רק תפילה?!", עונה הרב שטיין: "הבן ביקש, אך ורק להתפלל!!!!". כתב ה'מאיר עיני חכמים' (יב, פ"ב): יאמין האדם באמונה שלימה, שבוודאי בעת עומדו להדלקת נר חנוכה, עומדים לפניו כל הניצוצות הקדושים שלו ושל אבותיו – אשר כולם מסובבים סביב כל אחד מהדליק נרות חנוכה, וכולם ממתינים לראות האם יזכה להרים אותם ולהעלותם לשורשם ע"י הדלקת נר חנוכה בהתלהבות".

האדמו"ר הקדוש בעל ה'יששכר ישראל' כותב כי מי שיש לו עיניים צופיות, יכול לראות את שם הימאיר בנרות החנוכה, ולכן כתב ה'ייטב פניו' כי מנהג ישראל תורה, ליטב אחר ההדלקה ולהביט באור הנרות, שעל ידי זה ממשיך על עצמו ניסים ונפלאות".

הסתכלות בנרות חנוכה ותפילה מעומק הלב החזירה לו את מאור עיניו

סיפר יהודי תושב העיר 'קוממיות', כי בוקר אחד התעורר הוא משנתו בבהלה גדולה. מה קרה?.. הוא פוקח את עיניו ורואה הכל כפול ומטושטש. אדם רגיל שראייתו נחלשת תוך מספר חודשים, לא מבחין בבת אחת בשניו עיניים בראייתו, אך כאן נתקף היהודי בבהלה כשקם בבוקר ורואה הכל מעוות לחלוטין. פנה הוא לרופאים מומחים שבדקו את ראייתו וטענו כי משהו מוזר קרה לו, וכי אין להם תרופה לעניין. "אין זה חולשה טבעית בראייה, אלא משהו מסובך ויוצא דופן שלא מוכר לנו", קבעו כל המומחים פה אחד. בשורת האיוב הקשה העיקה על ליבו של היהודי התמים, אשר מצא את עצמו לפתע באמצע חייו כמעט חסר ראייה. אותם ימים היו ימי חנוכה. שמע אותו יהודי על מעלת וקדושת אור הנרות בחצי שעה של הדלקתם, והחל לשבת מול הנרות, להביט בהם ולשפוך שיח ודמעות לפני ה' שירפא אותו מחולי העיניים, ויזכה לחזור ולראות כאחד האדם. כך לא הסיר הוא את עיניו כל אותה שעה מאור הנרות.

ונהג, אחר שסיים להביט בנרות הרגיש מעט יותר טוב בעיניו. כך יום אחר יום, במשך שמונה ימים שהוא מבטל בנרות תוך אמונה ותפילה מעומק הלב שיזכה לפעול ישועות בעיניו, עד שהרגיש אחר החנוכה כי ראייתו חזרה לחלוטין! – ללא טשטוש וללא כפילויות, והכל ללא עזרת הרופאים המיואשים. הוא ניגש לרופאים וסיפר להם על כך שכעת הוא רואה מצוין, אך הם אמרו לו כי אין הם מבינים מה קורה פה, שכן לפני כמה ימים לא היה להם שום הסבר רפואי להידרדרות והיעלמות ראייתו, ואף כעת הם לא מבחינים בשום דבר מיוחד שהחזיר לו את ראייתו. בתוך ליבי הייתי מאושר", חתם היהודי ואמר, "כי אני אכן ידעתי מה הדבר שהביא רפואה על טבעית לראייתי, והוא אור נרות החנוכה הקדושים". (באר הפרשה!)

לכן, כתב הגאון הקדוש, רבי משה מקאברין זצ"ל (תורת אבות וישב) כי הדלקת נרות החנוכה מביאה רפואה לעולם ע"י האור הרוחני הדולק, וכן כתב ה'ימנחת אלוט' כי אפשר לפעול רפואות וישועות בחנוכה. שעשה ניסים לאבותינו – בימים ההם, בזמן הזה", גם עכשיו בשמנות ימי החנוכה אפשר להשיג כל השגה רוחנית באור הקדוש של ה' יתברך שיורד לנרות, ע"י תפילה, לימוד, שירה ודבוק בה' יתברך. (באר הפרשה!)

כתוב בספרים הקדושים שימי חנוכה משובלים מאד ללימוד תורה ויש להרבות בהם בלימוד תורה, (אור החנוכה גורם לשפע של תורה כעין השפע של המטורה וזה מה שכתוב בחז"ל הזהיר בהדלקת נר אומר רש"י שזהיר בנר חנוכה ובנר שבת וזכה לבנים תלמידי חכמים (וא לחתנים תלמידי חכמים שחתנו כבנו (רש"י שבת דף כג) שעל ידי נרות חנוכה גורם להורדת שפע של תורה כעין המטורה שהיתה במקדש לכן החפץ בנין תלמידי חכמים יזכה בהדלקת נרות חנוכה ונרות שבת

וא בליל ראשון מברכים שלשה ברכות להדליק ושעשה נסים ושהחיינו, ואחר שהדליק נר אי יאמר הנרות הללו וכו', ויעמדו בני ביתו בשעת הדלקת כל הנרות:

[ב] הברכה היא "להדליק נר חנוכה" ואין אומרים "של חנוכה" כדי שיכוין המברך ברי"ת נח"ל שהוא שם קדוש

[ג] אם לא ידע בירך שהחיינו בליל ראשון יברך בליל שני, וגם האבל יברך שהחיינו, אבל אונן ידליק בלא ברכה ואם אפשר בשליח עדיף יותר

[ד] מצוה להניחה בטפח הסמוך לפתח אפילו זה שמדליקין בפנים, ואם אין מזוזה בימין יניחה בימין, ואם יש מזוזה יניחה בשמאל הנכנס, וכשיניח החנוכה על מזוזת הפתח בשמאל יניח בלילה הראשונה את הנר בקצה השני של מנורת החנוכה שהוא הרחוק מן הפתח, ובליל שני יניח נר השני בצידו שיהיה קרוב לפתח יותר מן הראשון, וכן מתחיל להדליק עד שנמצא בליל שמיני אותו נר הנוסף יהיה סמוך לפתח ממש, ובו מתחיל להדליק כדי שיפנה לצד ימין בהדלקה בכל לילה, אבל אם אין מזוזה בימין דאז מניח החנוכה בימין יעשה להפך דמניח בליל ראשון הנר קרוב לפתח, ובליל שני מניחו בצידו וכעז"ה" כדי שיהיה בכל לילה פונה לצד ימין כשהוא מתחיל להדליק נר הנוסף

[ה] מניחה למעלה משלשה טפחים, ומצוה להניחה למטה מעשרה טפחים, ובדיעבד אם הניחה למעלה מעשרה יצא, ועל פי הסוד טוב להניחה מעט למעלה משבעה, ואם הניחה למעלה מעשרים אמה לא יצא ידי חובה:

[ו] צריך להדליקה במקום הנחתה, ואם בעל הבית חולה לא ידליק ליד מטתו ואחר כך יניחו אותה במקומה, אלא יעשה שליח להדליקה, ויכול החולה לברך והשליח ידליק בחדר ההוא לפניו תכף ומיד(ה"ע- חולק שרק השליח יברך וידליק):

[ז] זמן ההדלקה הוא בצאת הכוכבים, וכשהגיע הזמן לא יאכל ולא ילמוד עד שידליק,(ה"ע-אשה יכולה לאכול ובפרט אם הבעל מאחר אם לא נהגה להחמיר) ואם התחיל לאכול או ללמוד פוסק ומדליק, אם לא הדליק בזמן, ידליק ויברך כל זמן שיש לפחות שני בני בית שאינם ישנים (ה"ע-ואם לא יוכלו להעיר המברך יש לו על מי לסמוך, זמן ההדלקה עד עלות השחר)

[ח] יתן בה שמן שידליק לפחות חצי שעה, ואם לא היה בה שמן כראוי בזמן הדליקה, אפילו אם הוסיף בה שמן אחר ההדלקה לא יצא ידי חובה, ואם בירך והדליק וראה שחסר שמן יכבנה ויוסיף שמן ויחזור וידליקנה אך לא יברך שנית:

[ט] אם הדליקה וכיבה הרוח אם הניחה במקום שליטת הרוח שאינה יכולה לעמוד בו לא יצא ידי חובה, וצריך שייניחה במקום הראוי וידליקנה בלא ברכה, אבל אם הניחה במקום שאינו שולט הרוח וקרה לה מקרה וכבתה אינו זקוק מן הדין להדליקה, ואם החמיר להדליקה ברוך יהיה:

[י] הדליק נ"ח ולא בירך אם עדיין לא גמר הנרות יברך ברכת להדליק וידליק שאר נרות ההידור, אבל הדליק כל הנרות ואחר כך נזכר אפילו שזכר תוך כדי דיבור לא יברך ברכת הדליק, אבל ברכת שעשה נסים ושהחיינו יברך אפילו גמר הדלקת הנרות: והא דדליק נר אחד וקודם שהדליק השאר נשפכו, או אם טעו ולא הזמינו נרות הצריכים לאותה לילה ששכחו מהם נר א' ולא הרגיש בזה אלא עד שברך, לא ישיח אלא ימתין עד שיביאו לו האחד המשלים המנין וידליקנו, ואם שח לא יברך:

[יא] מדליקין בבית הכנסת ומברכים על מדליק גם בביתו, אם הוא אכסנאי אינו מברך בביתו שהחיינו(ה"ע-גם על הנסים לא יברך) מפני שברך בבית הכנסת, וכן אם חל ליל א' של חנוכה בליל שבת שמברכין שהחיינו וכבר הדליק בביתו ובירך שהחיינו, ומדליק בבית הכנסת וכל הקהל שבבית הכנסת כבר הדליקו בביתם ובירכו שהחיינו, לא יברך שהחיינו בהדלקת בית הכנסת מפני שכבר הוא וכל הקהל בירכו שהחיינו בביתם,

[יב] שמן זית מצוה מן המובחר, ואם הניח השמן תחת המטה לא ידליקו בו נר חנוכה אצל נר שבת, משום שנסאסר משום רוח רעה, וממלא נאסר למצוה, משום הקריבוהו נא לפחתך, אבל אם השמן הוא מר דאינו בר אכילה אינה שורה עליו רוח רעה ושרי: (ה"ע- שמן לאכילה שהונח תחת המיטה מותר בהדלקה)

[יג] טוב שגם גוף הנרות יהיו שוין בגודלן ומראיהם ומינם משום הידור מצוה [יד] אסור להשתמש לאורה בין תשמיש קדושה בין תשמיש חול, אבל בשמש מותר ויש מחמירין, וכפי הסוד עושה פנס ודווקא בזמן שיעור המצוה: סומא אשתו מדלקת, ואם אין לו אישה ישתתף בפריטי, ואם יש לו בית בפני עצמו ידליק על ידי סיוע של אדם אחר אך לא יברך:

[טז] המנהג בבגדד כשהבן בחור אף על פי שהוא גדול, לא ידליק אלא יסמוך על אביו, ואם נשא אשה ידליק בחדר שלו שהוא ישן שם, אך לא יברך אלא יעמוד אצל אביו כשהוא מברך ויכוין לברכות של אביו ואחר כך הולך ומדליק בחדרו[יז] ב' בעלי בתים שאוכלין כל א' בפני עצמו ודרים יחד ישתתפו בפריטי כדון אכסנאי, וידליקו כל אחד לילה אחת בידי:

[יח] טוב ליתן לאחד מבניו הקטנים להדליק בידם נר הנוסף כדי לחנכם במצות, שגם בזה הנר הנוסף יש קצת מצוה, וכן אני נוהג וראוי לעשות כך, אבל לא ידליקו מנרות החיוב(ה"ע- ילד שהגיע לגיל לחינוך יכול להדליק מנרות הידור)

[יט] קטן שהגיע לחינוך לא ידליק בשביל אחרים, ואין מדליקין נר חנוכה מנר חנוכה על ידי אמצעי: [כ] נר חנוכה ידליק קודם נר שבת, ואם תקדים נרות שבת לנרות חנוכה אף על פי שהבעל מדליק נרות חנוכה עושה פגם לפי הסוד, מיהו אם השבת הוא בליל ז' או ח' שיש נרות הרבה והאישה רוצה למהר מחמת הזמן שלא נשאר עת עד שידליק הכל, וצריכין להזהר

בערב שבת שיתפלא מנחה ואחר כך מדליקין, ולא יעשה מנחה בורים שמדליקין נ"ח ואחר כך מתפללים דהוי תרתי דסתרי: (ה"ע-לא יתפלל ביחידות כדי להקדים נרות חנוכה לתפילת מנחה אלא יתפלל בציבור לאחר ההדלקה)

[כא] במוצאי שבת בבית הכנסת מדליקין נ"ח ואחר כך מבדילין, אבל בבית מבדיל ואחר כך מדליק נ"ח

[כב] בחנוכה אין הולכים לבית הקברות ביום יארציי"ט כנהוג, ומי שיש לו יארציי"ט בתוך ימי חנוכה ילך קודם חנוכה, אבל הולכין להשתטח על קברות הצדיקים זיע"א,

[כג] ביום כ"ד כסליו ילמדו בספר חגי סיי ב' בעשרים וארבע וכו' עד סוף הספר, ויש סגולה לשמירה לומר כל לילה אחר הדלקת נר חנוכה שבעה פעמים ויהי נועם וכו', ומזמור יושב בסתר:

[כד] אוכלין מאכלי חלב בחנוכה זכר לנס שנעשה בחלב שהאכילה יהודית את האויב שהיה ממלכי יון,

[כה], ובנוסח על הנסים יאמר חשמונאי בחיר"ק,(ה"ע-והנכון שיאמר בא' נחה) גם יאמר לשכחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, גם יאמר וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו:

[כו] בכל שמונת ימי חנוכה יאמרו בתי יאמר ומזמור היום, ואחריו מזמור שיר חנוכת הבית, וקודם מזמור היום יאמר היום יום פ' בשבת, ולא יסיים לומר שיר שהיו הלויים אומרים על הדוכן כדרכו בשאר ימים:

[כז] צריכין הנשים להזהר שלא יעשו מלאכה בזמן שהנרות דולקות: ראוי שיהיו הנשים שלא לעשות כבוד ומעשה מחט וכן שאר מלאכות ביום ראשון וביום אחרון של חנוכה וכל שכן בראש חודש, ורק הנשים שפרנסתם על ידי מלאכה אין להחמיר, וברושלים יש להם קבלה שאם אישה בסכנה תדור נדר לא לעשות מלאכה בחנוכה ותנצל, ויש נודרים יום אחד ויש נודרים שני ימים כפי מה שירצו:

[כח] ירבה בסעודת שבת של חנוכה יותר משאר שבתות, וכל שכן אם חל בו ראש חודש גם כן, וכן ירבה בראש חודש טבת, ומנהיגו להדליק נר לכבוד נשמת רבי מאיר בעל הנס זיע"א ביום ראש חודש טבת: מרווח, אז תוכל להדליק נר א' תוכל להדליק נר שבת אחר שהדליק הבעל נר אחד בלבד ולא תמתין עכ"ל

מכאן לקוח מחג החנוכה בהגדה ובהלכה מי שיודע שלא יגיע הלילה לביתו, מכל סיבה שהיא, יאמר לאשתו שתדליק בלילה זו את הנרות ותברך, ובכך יוצא ידי חובתו. וכן רשאי הבן הגדול מגיל בר מצוה ומעלה, להדליק. ומכל מקום לבני אשכנז, אם הוא נמצא במקום שיכול להדליק, טוב שמלבד הנרות שמדליקה אשתו, ידליק גם הוא במקום שבו הוא נמצא, אך בלי ברכה. (קמט. ת"ה לט)

מי שלא היה בביתו בלילה הראשון, ואשתו ברכה והדליקה, בלילה השני כשמדליק, יברך גם 'שהחיינו'. (קלח)

בן נשוי הגר אצל אביו וסמוך על שלחנו, אף שיש להם חדר מיוחד לעצמם, אינו חייב להדליק, ואינו צריך להשתתף בפרוטות, ויוצא ידי חובה בהדלקת אביו. (קנב) וכן, זוג המתארחים בבית הוריהם וישנים שם, כיון שאינם משלמים עבור ההוצאות, אינם צריכים להשתתף בפרוטות, ויוצאים ידי חובה בהדלקת האב.

זוג המתארחים בבית הוריהם בסעודת ליל שבת, וחוזרים לביתם לישון, חייבים הם להדליק את נרות החנוכה בביתם קודם השבת, כי חיוב מקום ההדלקה נקבע לפי מקום השינה, ולא לפי מקום האכילה. (קנה)

על כן, מה שמצוי היום שכשיש 'שבת חתן', מזמינים אורחים רבים ומארגנים לכל משפחה דירה לישון בה בשבת, ובסעודות השבת כולם מתאספים באולם אחד, על כל משפחה לשים לב ולהדליק את נרות החנוכה בדירה שישנים בה שם, ולא באולם שזהו מקום האכילה. (קנה)

זוג המתארחים בבית הוריהם בשבת, ובמוצאי שבת מתכוונים לחזור לביתם, לא ידליקו את נרות החנוכה, אלא כשיחזרו לביתם דוקא. (קנה) המתארח בבית מלון ולא מדליקים עליו בביתו, או משפחה המתארכת כולה בבית מלון, חייבים להדליק נרות חנוכה בחדר במלון עם ברכה.

חדר בקומה גבוהה למעלה מעשרים אמה משטח הרחוב, (שיעור אמה = 48 ס"מ. עשרים אמה = 9.60 מטר), ולערך מקומה רביעית ומעלה, יניח את החנוכה בפנים ביתו על יד הפתח בצד שמאל. אך אם יש בידן גבוה ממול ביתו, והדיירים שממולו יכולים לראות את נרות החנוכה שבחלונו, עדיף יותר שידליקה בחלון ביתו, שאז יהיה פרסום הנס גם לבני הבית וגם לשכנים שבבניינים ממול. (לו) [ויש לצרף גם את דעת הריטב"א שמונים עשרים אמה מקרקע הבית ולא קרקע הבנין וכך ירוויח גם את הריטב"א]

זהו הקדוש - מדוע ראובן שליח את יוסף לבור הרי גם שם יש סכנת נחשים ועקרבים ה"י

תרגום הזוהר ויפקחו וישלכו אתו הברך, רָמְזוּ עַל שְׁרָקוֹ אוֹתוֹ לְתוֹךְ הַמְצָרִים, רַבִּי יִצְחָק אֲמַר, אִם נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים הָיוּ בוֹ, לְמָה פְּתוּב בְּרָאוּבֵן לְמַעַן הִצִּיל אוֹתוֹ מִקְּדָם לְהִשְׁבֹּי אֶל אֲבִיו, וְכִי לֹא חָשַׁשׁ רָאוּבֵן לָרֶה שֶׁהֵינָה אוֹתָם נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים לְיָקוּ אוֹתוֹ, וְאֵיךְ אֲמַר לְהִשְׁבֹּי אֶל אֲבִיו, וְכִתוּב לְמַעַן הִצִּיל אוֹתוֹ! אֵלֶּה שְׂרָאָה רָאוּבֵן שֶׁהִנָּק נִמְצָא בְיַדִּי אֲחִיו, מִשּׁוּם שְׂנֵאָע בְּמֶה הֵם שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ וְרָצוּנִים לְהַרְגוֹ אוֹתוֹ. אֲמַר רָאוּבֵן, טוֹב לְהִפִּיל אוֹתוֹ לְתוֹךְ בּוֹר הַנְּחָשִׁים וְהַעֲרָבִים וְלֹא יִמָּסַר בְּיַדִּי שׁוֹנְאָיו שֶׁלֹּא נִמְרָמִים עָלָיו. מִפְּאֵן אֲמַרוּ, לְפִיל אֲדָם עֲצָמוֹ לֹאֵשׁ אוֹ לְבוֹר שֶׁל נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים וְלֹא יִמָּסַר בְּיַדִּי שׁוֹנְאָיו מִשּׁוּם שְׂפָאֵן בְּמֶקוֹם הַנְּחָשִׁים וְהַעֲרָבִים - אִם הוּא צָדִיק, הַקְּדוֹשׁ בְּרָךְ הוּא יִרְחִישׁ לוֹ גֵּס, וְלִפְעָמִים שְׁוֹכָת אֲבוֹת מְסַפְּעִים לְאָדָם וְיִנָּצֵל מֵהֶם. אֲבָל כִּינּוּן שְׁנֵמָסַר בְּיַדִּי שׁוֹנְאָיו, מִעֲשֵׂים הֵם שְׂוֹכָלִים לְהַצִּיל. וְלִכּוֹן לְהִצִּיל אוֹתוֹ מִיָּד, מִיָּדָם דְּבוּקָא וְלֹא כְּתוּב רַק לְמַעַן הִצִּיל אוֹתוֹ לֵאלֹהֵי מִיָּד

אמרי חז"ל כתב הצידוק הקדוש, בעל הייטב לב' (הוד והדר אות ב') כי עיקר מצות הדלקת נרות חנוכה שתיקנו רבותינו, היא כדי לעורר גם בימינו ניסים ונפלאות בשעת ההדלקה. וזה עיקר מטרותן ותשמישן - להיושע בהן גם היום" (אות כו). (וכן כתב החידושי הרי"ם) (חנוכה תרלא) כי הרואה נר חנוכה מברך: "שעשה נסים", לפי שהארת הנסים מתעוררת על ידי ראיית הנרות".
כדי כך שכותב הגאון הצדיק, רבי חיים פלאג'י (רפואה וחיים אות עא) כי בשעת הדלקת נרות החנוכה נעשית 'עת רצון' בשמיים, ומידת הדין מתבטלת, ומידת הרחמים מתעוררת על האדם כמו הרחמים המתעוררים בעת תקיעת שופר בר"ה המהפכים מידת הדין לרחמים. מבהיל נורא כמה גדול אור נרות החנוכה!.

שאלה: אדם שרץ לקיים מצוות חנוכה בזמנה ותוך כדי ריצה שבר כלי האם חייב לשלמו או שדינו שיהיה פטור כמו אדם שרץ בערב שבת בין השמשות שאם הזיק פטור כיוון שרץ ברשות או שיש מקום לחלק תשובה: החוות יאיר (הובא בפתחי תשובה) חתומה סימן ע"ח) כתב אדם שרץ למצוות קידוש לבנה במנין והזיק תוך כדי ריצתו האם שחייב שדווקא ברץ בין השמשות פטור כיוון שזמנו בהול כיוון שמדובר בין השמשות שהוא זמן קצר מאד ואיסור חמור של שבת אבל בשביל קידוש לבנה במנין לא נקרא "רץ ברשות" (כלומר שהתירו לו לרוץ וממלא יהיה פטור) שהרי אפשר לקדש ביחיד ולכן יהי חייב בנזקיו, וזוהי דעת המרדכי בח"מ בסיומן שעה"ח בב"י, אבל דעת האור זרוע שכבר מהצהרים של ערב שבת פטור כיון שרץ לשבת אע"פ שאין חשש חילול שבת משמע שפטור על כל דבר מצווה וכן דעת הישי"ש בפירושו שבכל ריצה לדבר מצווה פטור ולפי דבריהם יהיה פטור למעשה כנלע"ד, וה"ה לגבי מצוות הדלקת נרות לדעת החוות יאיר יהיה חייב כיון שאין פה איסור חמור ועל הדלקה בזמנה אין לפוטרו אבל לפי דברי האור זרוע שפטור כל ריצה בערב שבת לכבוד שבת הוא הדין כאן כיון שמצווה להדליק בזמנה לכן יהיה פטור

חנוכה

מבואר בספרים הקדושים, שכל כלי בהמה"ק היה מוריד סוג של שפע מהעליונים לעולם הזה, וכוחה של המנורה ידוע מרבנו הגרי"א זע"א (הוא הכח של השפעת התורה (שבע"פ) בעולם,

ידוע קושיית הבי" דלמה תקנו שמונה ימים את חג החנוכה, הלא הנס היה רק שבעה ימים, ששמן ליום הראשון היה להם. וכבר נתקשו בקושיא זו הראשונים. ומצינו להמאירי עמ"ס שבת [וכן תירץ בפרי"ח] לתרץ שקבעו יום ראשון לזיכרון ניצחון המלחמה.

ומקשים העולם, דלפי זה למה קבעו להדליק המנורה באותו יום, הא אין לזה קשר לנס המנורה, אלא לנס המלחמה. אם כן מה ראו להוסיף יום להדלקת נרות חנוכה לזכר ניצחון המלחמה חייבים לומר אם כן מוכח שיש קשר נס הניצחון לנס ההדלקה ומהו הקשר

והתשובה היא, מטרת היוונים היתה בעיקר לבטל מלימוד התורה וקיום מצוותיה ולכן חייבו אותם לכתוב על קרן השור ועל הפתחי הבתים ועל הבגדים שאין להם חלק באלוקי ישראל ח"ו דהיינו לעקור את תורת ישראל ולבטל את העבודה כיון שאמרו היוונים שכל זמן שהיהודים מדליקים את המנורה במקדש אין שום אדם יכולים על היהודים ולכן טימאו את כל השמינים וביטלו את העבודה במקדש וכן אסרו ללמוד תורה אם כן בזה שאנו מדליקים נרות ובטהרה אנו מבטאים את הניצחון שרצו לבטל את הדלקת הנרות שהיא מן לעם ישראל וכן המנורה מביאה את כחה השפעת התורה והיוונים רצו לבטל זאת וכשאנו מדליקים בטוהרה שנית אנו מחזרים את כח התורה שהוא מן על עם ישראל וכן כותב הרמב"ם שהסיבה שהיוונים בטלו את עבודת המקדש היא שנעשו משמים על כך שהכוהנים התרשלו בעבודתם ושמסרו החשמונאים את הנפש להחזיר את העבודה לתקנה, חזרה עבודת בית המקדש ולכן הדלקת נרות מסמלת את ניצחון המלחמה שאת בטלת העבודה שגרמו היוונים החזירו בהדלקת נרות בטוהרה ולכן גם נעשה להם נס שמצאו פך שמן טהור הרי טומאה הותרה בציבור יכלו להדליק בשמן טמא אלא כיון שכל מטרת היוונים לטמא את עם ישראל הקב"ה זימן להם שמן טהור לומר להם את מה שבקשו היוונים לעקור הם לא יצליחו והקב"ה סייע בידם למצוא שמן טהור היפך מחשבת היוונים החנוכה גורם לשפע של תורה כעין השפע של המנורה וזה מה שכתוב בחז"ל הזהיר בהדלקת נר אומר רש"י שזהיר בנר חנוכה ובנר שבת זוכה לבנים תלמידי חכמים (או לחתנים תלמידי חכמים שחתנו כבנו (רש"י שבת דף כג) שעל ידי נרות חנוכה גורם להורדת שפע של תורה כעין המנורה שהיתה במקדש לכן החפץ בבנים תלמידי חכמים יזהר בהדלקת נרות חנוכה ונרות שבת

כשהבעל והאישה יחד נזהרים בנרות שבת וחנוכה זוכים לשני בנים תלמידי חכמים מכח הדלקת נרות ואם רק האשה נזהרת יזכו לתלמידי חכם אחד הגמרא מסכת שבת כג: מספרת נר הונא היה רגיל שהיה עובר תמיד על פתחו של רבי אבין הנגר ראה שהוא רגיל להדליק הרבה נרות אמר שיצאו מבית זה שני תלמידי חכמים גדולים ויצא מבית זה רב אידי בר אבין ולרב חייה בר אבין. רב חסדא היה רגיל שהיה עובר תמיד על פתחו של אביו של רב שיזבי (רש"י שם ויש אומרים חמיו) ראה שהוא רגיל להדליק הרבה נרות אמר תלמידי חכם גדול יצא מבית זה יצא משם רב שיזבי (לגורסים פתח של חמיו יצא משם חתנו רב שיזבי ששחתנו כבנו רש"י שם)

שואל תוס' (שם ד"ה חזא) מדוע בבית אחד יצא רק תלמיד חכם אחד ובבית השני יצאו שני תלמידי חכמים ומתוך תוס' שבבית שיצאו שני תלמידי חכמים הבעל (הבעל היה מכין את נרות שבת) והאישה היו רגילים בהדלקת נרות ואלו בבית

שזכו רק לת"ח אחד רק האשה היתה רגילה בהדלקת נרות **על כמה מעלת הדלקת נרות מסופר** קהל של חסידים הצטופף בבית מדרשו של "החווה מלובלין" זצ"ל בשעת הדלקת נר חנוכה. הרב ברוך על הנרות בדבקות עלילית, הדליק ונותר לעמוד במקומו כשהוא מביט בלהבות האש המרצדות. כאשר כילה את מלאכת הקודש, התחילו החסידים להתקדם לעברו לפי הסדר ולקבל את ברכתו. והנה הגיעה לפניו קבוצה של יהודים מעיירה הסמוכה ללובלין, ובפיהם בקשה: "סבל רב סובלים אנו מיהודי בשם יעקב. האישי הוא "מוסר" - מלשין, וכבר מסר לשלטונות הגויים יהודים רבים, אשר נאלצו לשלם כסף רב. היו גם יהודים שנאסרו בגלל הלשנותיו, ועוד כמה יהודים עומדים ומחכים למשפט לאחר שמסר אותם, וצפויים הם לעונשים כבדים ומרים. אנא, יעשה נא הרבי כלה במלשין זה!" חשב הרבי שעה קלה, ואחר כך נענה ואמר בהשתוממות: "כיצד יתכן הדבר? איך יכול להיות שיהודי זה הוא "מוסר", הן מאיר הוא בכל העולמות!" נרתעו האנשים לאחוריהם, ולא ידעו את נפשם מתומהו.

ימי החנוכה חלפו, והרב שלח לקרוא לחסידים. שוב שמע את דבריהם, אלא שהפעם קילל את הרשע המוסר, שלא יוכל להזיק עוד ליהודים.

שמע בנו של הרב ותמה, מדוע בימות החנוכה טען כי מאיר הוא ואין הוא יכול לעשות דבר, ואילו עתה מקללו השב הרב: "מוסר זה, כמה ששפל הוא, בכל זאת הדליק את נרות החנוכה, וכאשר הדליק ראיתי שמאיר הוא בכל העולמות, על כך היה עלי לחכות עד לאחר החנוכה, כדי שאוכל להסיר את פגיעתו אליכם...". כמה גדולים הם ימי החנוכה, כמה גדולה מעלתו של המדליק נרות חנוכה!

קראקוב זכו לגדולי ישראל בזכות זהירותם בנרות חנוכה
באחד מימי החנוכה נקלע הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל אל העיר קראקוב. בשעת הדלקת הנרות, נתקע מעילו במסמר שהיה תקוע בקיר, ונקרע. מיהר רבי חיים עוזר אל ביתו של החייט המקומי, והלה ביקש שימתין לו עד שידליק נרות, שכן אסרו לעשות מלאכה עד לאחר ההדלקה. ישב רבי חיים עוזר והביט בחייט. פשט הלה את מעילו, התעטף בבגדי שבת, והחל לברך על הנרות בשמחה ובהתלהבות מרובה. התפעל רבי חיים מאוד מהדלקתו של החייט הפשוט, ואמר: "אם זוהי מדרגתם של החייטים בעיר, אות היא כי מעלתם של יהודים גבוהה היא. לא פלא הוא שיצאו קראקוב גדולי תורה שהאירו את העולם כולו בנרותם!"

התאמצות למצוות חנוכה
האדמו"ר רבי זאב וולף מזיטומיר נתקע פעם בימי החנוכה באמצע הדרך יחד עם כמה חסידים שנסעו עמו. הנסיעה התארכה מעבר לצפוי והם ראו שלא יספיקו להגיע למחוז חפצם הלילה, ויצטרכו ללון אחד הכפרים הסמוכים. הלכו ופנו אל אחד הכפרים לחפש מקום ללון שבו יוכל הרבי להדליק את הנרות. ולשמחתם מצאו כפרי אחד שהסכים להכניסם. "אולי יש לך חנוכייה עבורי לצורך הדלקת נרות!" אמר הרבי. "אחפשי", ענה הכפרי, "אולי במחסן העצים שמאל תנוכייה". חיפש ומצא, והביא לרבי חנוכייה שהיתה מפויחת כולה, דביקה ומצא, ובמכסה אבק ולכלוך. לקח הרבי את החנוכייה בשמחה ובהתרגשות, הפשיל את שרוליו, ובעצמו התחיל לנקותה ולצחצחה. חסידים שהיו שם סיפרו, שהרבי ניקה את החנוכייה בכל כוחו ובהתרגשות של קדושה, עד שזיעה רבה ירדה ממנו ופניו האדמו מרוב מאמץ בניקוי החנוכייה והכנתה להדלקה. (הסיפורים מימי חנוכה בהלכה והאגדה)

כידוע בזמן שנרות חנוכה דולקים מאור הגנוז מאיר וזה הזמן לבקש בקשות ובפרט על הצלחה בלימוד תורה של הלומד וגם של בניו שיזכה לבנים תלמידי חכמים ולחתנים תלמידי חכמים כח התפילה גדול מאד בזמן הדלת נרות

מילי דביחיותא: אדי-אמין לפתע מגיע גל והספינה מתהפכת. תנין בולע את כולם. שני השרים נפגשים בבטן מחפשים את אדי-אמין ולא מוצאים אותו. הולך אחד לתנין ומסביר לו בדרך דיפלומטית שצריך לצאת ויוצאים. הם שוחים לחוף ורואים שם את אדי-אמין יושב על כיסא נוח. "איך הגעת לשם?" "אמרת לתנין יאני אדי-אמין והוא עשה יספוי והעיף אותי לפה..."

רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דביחיותא ובדחי רבנן לסיפור ופתח בסוגיא [שבת ל:]

מי שביקר אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אחרון דוד ושלמה הוא יבקר יוספור ויעזור וירומם ויצלה את התורמים הקיריים ובני ביתם: חזד אשר, דוד ושרת חניה, צבן יגאל וציפור, יצחק ויובד תהלה חזד, גר חזד, ישראל קרוין חניה, ציפור חזד ומפתחה, חי ואביבה חזד, ובולון ובברבור חזד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חזד, רפי ואביבה זנדון, שמואל ונורית חזד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חזד, עמוס רויאל ואוריה חזד, יהונתן ושיבת חזד, הדס ודניאל פראגני, יוסף ומויה חזד, הרב אסף נתן, בת שבע חזד וכל משפחתה, אברהם וסיגליה מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אוביב, כהן חתמים וסווי, בר רבקה ובן, מווישן וינתן, לויזון הנון תהילה בת שרה, רות בת תמר, רבקה בת רות עינב ליטל ומול אורין בני ציפור, יתורמים לכוללי קול כמוסל, כולל יום, כולל כל ישי, כוללי בין חזונים, ועוד) ולעלון השבעי. מלך מלכי המלכים בחמיו שימרו וחיילים מכל צהר ונוק יצילים יגיבה כוכב מערכתם ובכל אשר ינו ישיכלו וכל אשר יעשו ויגלו ויבטל הא-ל-מלגיהם כל גזירות קשות ורעות ויגורו עליהם הא-ל-גזירות טובות וברכות מרובות, ויבטו התורה ויבטו בידם ויומלא כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה לכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומואזרים אכי"ר. לעיני: יורם בן זילר, רחל בת מזלה, אליהו בן מבייבך.
לקבלת העלון במייל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 הלכותיות שמורות לצורך יזכיר הרבים הכל מותר

גלין זה נתנדב ע"י ש.ש.ב.מ.
לפרנסה בהרחבה והצלחה
בכ"ע וכל מילי דמיטב

וישב תשפ"ג גלין קלד שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר חנמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי יזיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אריה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי דודק
מולובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אחיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק נקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ו, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישיעע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצרכים ישועה בעוה"ו ובעוה"ב,
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
(סגולה גדולה בבית לכל הדברים.)

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצחיותי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך בפיזו פרק מ"ב.)

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלובן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. ואמרו חז"ל: כל רעה שהיה רואה באחיו בני לאה היה מגיד לאביו, שהיו אוכלין אבר מן החי, ומזלזלין בבני השפחות לקרותן עבדים, וחשודים על העריות, ובשלושתן לקה, על אבר מן החי, 'וישחטו שיער עיזים' במכירתו ולא אכלוהו חי, ועל דיבה שסיפר עליהם שקורין לאחיהם עבדים, 'לעבד נמכר יוסף, ע"כ. ואינו מובן מה עונש יש ליוסף בזה ששחטו אחיו במכירתו שיער עיזים ולא אכלוהו חי, דאין זה דומה למה שנענש שהוא עצמו נמכר להיות עבד. וז"ל מהמפרשים (ספר החינוך מצוה תנ"ד) ביארו את איסור אבר מן החי, דזה כדי שלא יתהווה בנו מדת אכזריות. ונראה דזה הטעם שיוסף סיפר לאביו שהם אוכלים אבר מן החי, משום שיוסף חשש שמא יאמר יעקב שאחי יוסף שונאים את יוסף משום שראו בו דבר עבירה שמצוה לשנאותו (ע' פסחים ק"ג), וא"כ שמא יאמרו אותו יעקב. משום כך הביא דבתם רעה לפני יעקב אביו, וסיפר שאוכלים אבר מן החי לרמז לו שהטעם שהם שונאים אותו, הוא רק משום שיש להם טבע האכזריות שנולד להם ע"י שאכלו אבר מן החי. אמנם עתה בשעת המכירה, רצו אחיו להראות לו שאדרבה הם מתנהגים במידת הרחמנות ואינם אוכלים אבר מן החי אלא שוחטים מקודם. והנה הטעם ששחטו שיער עיזים היה כדי לטבול את הכתונת בדם לפי שדמו דומה לדם אדם, ולהראותו ליעקב כדי שיאמר 'חיה רעה אכלתהו', ובדאי שאם יעקב סובר שיוסף הוא צדיק, לא יעלה בדעתו סברא זו, ולא יאמין שמת ע"י חיה רעה, שהרי אמרו (שבת קנא) שאין חיה שולטת באדם אלא אם כן נדמה לה כבהמה, וא"כ ודאי שאם חיה רעה אכלה אותו, הרי מוכרח שלפי מעשיו היה חייב מיתה כדן המספר לשון הרע דחייב מיתה וראוי להשליכו לכלבים (פסחים ק"ח), וא"כ ע"י שחיתת השעיר נתפרסם ע"י כך שיוסף חטא וסיפר לשון הרע ונתחייב מיתה, וזה הוא העונש שהיה ליוסף ע"י שחיתת השעיר. (זרע שמשון אות ג')

לע"נ הג"ר רפאל חיים שלמה ב"ר יחיאל מיכל היימאן יא"צ י"ז כסלו
חצר שיש לה שני פתחים. הדין הוא דבן פקועה
 (ולד חי שנמצא במעי בהמה שנשחטה) נותר
 בשחיטת אמו, ואינו טעון שחיטה, אבל אם
 הפריס על גבי קרקע, דהיינו שעמד על פרסותיו
 והלך, אז מדרבנן טעון שחיטה, כדי שלא יבואו
 להחליפו בבהמה אחרת - מתוך שלא ידעו שכן
 פקועה הוא - ולכן הצריכוהו שחיטה מדרבנן,
 מפני מראית העין. (ע' חולין עה: וש"ע י"ד סי'
 י"ג ס"ב).

וכתב בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' תקכ"ה) שיש
 לברך על שחיטה זו כמו על כל מצוות דרבנן.
 אבל הפרי חדש (שם ס"ק ה') פסק מדברי הר"ן
 (שבת י. ד"ה אמר רב הונא) בחצר שיש לו שני
 פתחים דמדליק בשניהם, דכתב הר"ן דאין לברך
 על הפתח השני, הואיל דחיוב הדלקה הוא רק
 משום חשדא.

וכתב בחידושי מהרא"ל צינץ שם וז"ל: ולי נראה
 דגבי חנוכה, אי קי"ל מצות צריכות כוונה, א"כ
 בשני אינו מתכוין למצוה רק להוציא מידי חשד
 הבריות, א"כ לא שייך ברכה, עכ"ל.

וכוונתו, דשאני ברכת השחיטה מברכת הדלקת
 נר חנוכה, דברכת הדלקת נר חנוכה, הוא ברכת
 המצות, ואם אינו מכוין למצוה, אין לו מה
 לברך. לעומת זה ברכת השחיטה, אינו ברכת
 המצות, אלא בא להתיר הבהמה לאכילה, ודמיא
 לברכת טבילת כלים, דגם היכי דאינו מכוין
 למצוה, עדיין צריך לברך, כי הברכה בא על
 טהרת הכלי ועל התרת הבהמה לאכילה, ולא על
 קיום המצוה. (ע' ט"ז י"ד סי' א' ס"ק י"ז, ומג"א
 סי' ח' ס"ב).

עוד תירץ מהרא"ל צינץ וז"ל: ועוד נראה,
 דבחצר שיש לה שני פתחים שמדליק בשניהם
 מפני החשד, אם דלק בפתח שני מבעוד יום,
 אע"פ דבשביל חיוב הדלקה צריך לחזור
 ולכבותה (כדאיתא בסי' תרע"ה), מ"מ בכהאי
 גוונא סגי שידליק בפתח אחד, ואין צורך מעשה
 הדלקה בפתח השני. וכן אם הדליק חרש שוטה
 וקטן בפתח שני תו לא שייך חשדא, אבל כאן
 אינו פטור בלא שחיטה, לכך צריך לברך, עכ"ל.
 וכוונתו, דנר חנוכה שמדליק בפתח שני, אין בנר
 הזה תורת 'נר חנוכה', דאינו אלא היכי תימצוי
 לסלק החשד מהעוברים ושבים, ולכן סגי אם
 הדליק בפתח השני מבעוד יום, וכן אם הדליקו
 חרש שוטה וקטן, הלכך אין מברכין עליו.
 משא"כ בבן פקועה תקנו חכמים על זה חיוב
 שחיטה, ולכך מברכין עליו.

לע"נ הג"ר ישראל חיים מנשה פ"מ ב"ר יעקב צבי זצ"ל יא"צ כ"א כסלו
**ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את
 אחינו.** ובאונקלוס: 'מה ממון מתהני לנא'. ודבר

זה מפליא כל רואיו, הכי למען בצע כסף עשו צדיקי עולם אלו את כל זה.
 ונראה לפרש, דהנה המפרשים כתבו שהם חשבו את יוסף לרודף, ורצו

לכבוד עורך מליצי יושר

ראשית כל תודה מעומק הלב על
 הגליונות הנפלאים, ניכר העמל
 שאתם משקיעים בו בכל שבוע לפענח
 צפונות האבני נזר וחזון יחזקאל ושאר
 הספרים של הגליון, זכות הרבצת
 התורה שלכם בזה הוא לאין שיעור.

אבל בנוגע הסגולה שבזה, דהצדיקים
 מליצים יושר למי שמפרסם דבריהם,
 איני יודע הצורך בזה, כי אמרו חז"ל
 דמכל מצוה נברא מלאך סניגור, ומכל
 עבירה נברא מלאך קטיגור, וא"כ
 הסגולה הכי טוב הוא לקיים הפסוק
 'סור מרע ועשה טוב', ובוה ממעשים
 המקטרגים, ומרבים הסניגורים, ואין
 צריך לחפש סגולות מן הצד.

יודע אני שכך נהגו גדולי עולם
 להדפיס ספרי הרה"ק מפלאצק זי"ע
 לישועה, אבל תורה היא וללמוד אני
 צריך, מה הצורך בזה?
 נא לענות

רב תודות

מאיר רוקח. בני ברק

תגובת המערכת

ראה גליון פרשת וישלח שהבאנו מה
 שכתב הבן לאשרי חז"ל: אמרו רז"ל
 (אבות ד'יג) העושה מצוה אחת קונה
 ובורא לו סניגור, והיינו מלאך טוב
 שמליץ עליו, והנה כמו שאנחנו רואים
 בגשמיות, שאם אשה חושבת
 ומסתכלת בהריונה באיזה דבר, אז
 יכול הוולד להיות דומה לאותו דבר,
 ולא שוה להוריו, וממילא אין לו ממנו
 נחת רוח. כמו כן במלאך הרוחני
 הנברא ע"י מצות האדם, שאם עשה
 המצוה בלי חיות אלא כמצות אנשים
 מלומדה, או לשם פניה, אז נעשה
 המלאך הנברא מזאת המצוה בעל
 מום באיזה אבר, ואם האדם מצפה
 שיהיה לו ממנו איזה שום תועלת, הרי
 זה לשוא, כי אין בו ממש. וזה
 שפירש"י דמה שאמר הכתוב ששלח
 יעקב מלאכים שיושיעוהו מצרת עשו,
 דזה היה מלאכים 'ממש', שאותן
 המלאכים שעשה יעקב במצוותיו היה
 בהם 'ממש', ויכולו לעזור לו.

לקיים בו הדין של 'הבא להורגך השכם להורגו'. אך
 באמת לא חשבו את יוסף שהוא רודף בפועל ממש,
 כי איך יוכל להם, רק חשבו את יוסף לרודף במחשבה
 לגרום להם קללת יעקב וכדומה, ועל כן היתה טענת
 יהודה, כי מאחר שהוא איננו בא להרוג אותנו רק
 במחשבה, לכן אסור להשכם ולהרגו במעשה, רק
 במחשבה. ואף שבהשלתו לבור לא היה מיתה בידי
 כי אם גרם מיתה, מ"מ מאחר שמחשבתם ניכרת
 מתוך מעשיהם שלהורגו נתנוהו שם, הרי הוא
 כמעשה, כדאמרו (חולין יג.) דקטן אף שאין לו
 מחשבה, מ"מ כשמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו, יש לו
 מחשבה, משום דחשיב כמעשה. וזה הוא פשוטו של
 מקרא "מה בצע", דבשלמא אם היתה באה לנו הנאה
 מהשלתו לבור, לא היתה מחשבתנו ניכרת מתוך
 מעשינו, כי יוכל להיות שמחמת הנאת עצמינו
 נתכוונו, ושוב לא היה נחשב רק מחשבה (ע' רש"י
 גיטין נג.), אבל עכשיו שמחשבתנו ניכרת מתוך
 מעשינו, הרי היא כמעשה ממש, ולכן העצה היעוצה
 לזה "לכו ונמכרו לישמעאלים", ויקבלו בעדו בצע
 כסף, דאז יוכל הרואה לומר כי למען הכסף עשו זאת,
 ושוב אף אם יאבד במצרים, לא יהיה כי אם
 במחשבה. (נאות הדשא עמוד ר"ג).

לכו ונמכרו לישמעאלים. בזוהר חדש (סוף איכה
 במדרש הנעלם) איתא, דמעולם לא היה עיוות הדין
 כזה במה שנעשה לעשרה הרוגי מלכות בחטא מכירת
 יוסף, כי יוסף מחל להם הכל. והוא דבר מבהיל, ואיך
 יאמר הזוהר הק' כזאת על ב"ד של מעלה. אך
 הכוונה שהיה העונש מידה כנגד מידה, שכמו שהם
 עיוותו הדין, היה העונש ג"כ בעיוות הדין, כי כן הוא
 הדין. (נאות הדשא ח"ב עמוד ש"כ).

ימי חנוכה מסוגל להמשיך עשירות. הגם שזמן חנוכה
 הוא להמשיך חכמה, אבל הוא ג"כ זמן להמשיך
 עשירות, כי אמרו בסנהדרין (דף צב.) כל אדם שיש
 בו דעה לסוף מתעשר. (נאות הדשא ח"א עמוד ק"ע).

לע"נ הג"ר יוסף אהרן ב"ר דוד דובער ראבינוביץ זצ"ל יא"צ כ"א כסלו
קושיית הבית יוסף. נודע קושיית הבית יוסף על מה
 שקבעו חנוכה ח' ימים, הרי הנס היה רק ז' ימים,
 דליום אחד היה שמן בפך. ותירץ הטורי זהב (סי'
 תר"ע) על פי דברי הזוה"ק כי אין הברכה שורה על
 דבר ריקן, וא"כ הוכרח להשאר בפך ביום הראשון כדי
 שיחול הברכה, ונמצא לא היה די השמן שבפך אפילו
 ליום א', כי הוצרך להשאר כדי שיחול עליו הברכה,
 עכ"ד. והקשה עליו בספר אפיקי יהודה, דכל זה הוא
 רק בדבר הנעשה ע"י הצדיק, אבל דבר הנעשה ע"י
 הקב"ה הרי 'וכי יפלא מה' דבר' שיחול ברכה אף על
 כלי ריקן.

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מוודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני**

נזר - סוכאטשוב, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף**

ענגיל - ויען, **בן לאשרי און חזון יחזקאל** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי

מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

^א ווען זה כתב הכתב סופר שם, וז"ל: להט"ז ברכות שחיטה לאו על המעשה שעושה עתה
 מברך, רק על האיסור, וכל שעה היה ראוי לברך רק שקבעו כשעושה מעשה בשחיטה, לפיכך
 י"ל כאן גם כשעושה המעשה משום חשדא מכל מקום שפיר מברך על האיסור. משא"כ בנר
 חנוכה שמברך על גוף עשיית המצוה, לפי זה אם אינו מדליק רק משום חשדא לא צריך לברך
 מובן.

^ב וכתב ה"ר ירוחם אלשין שליט"א (ירח למועדים עמוד רל"א), דלפי דברי מהרא"ל צינץ
 יוצא איפוא, דבנר השני אין בו דין הרואה, ולכן אינו מברך עליו ברכת הרואה, וגם מותר
 להשתמש לאורה, ואינו חייב למכור כסותו עבורו, ולא שייך בו דין מהדרין, כי אין בו שם
 ותורת 'נר חנוכה' בכלל.

ונראה, דהנה נס חנוכה בא ללמדנו כי האדם צריך לעשות את שלו עד כמה שידו מגעת, וכשעושה מה שביכולתו, אז הקב"ה עוזר לו, ולכן הדליקו החשמונאים ביום א' השמן, אף שידעו שלא יספיק להם השמן לח' ימים, וכן יצאו למלחמה אף שלא היה להם בדרך הטבע תקוה לנצח, כי הם עשו מה שביכולתם, והעושה מה שביכולתו הקב"ה עוזר לו. לכן אף שודאי לא תקצר יד ה' שיחול ברכה אף על דבר ריקן, מ"מ כיון שנס חנוכה מורה ובא ללמדנו ענין זה שהאדם יעשה את שלו, על כן מאת ה' היתה זאת שישאר מן הפך ביום א', כמו בברכת בני אדם שאי אפשר שיחול הברכה על דבר ריקן, ללמדנו שהאדם צריך לעשות את שלו, ואז זוכה לעזר מה'.

לע"נ הג"ר יוחנן צבי ב"ר דוב קנטורביץ זצ"ל יא"צ כ"ב כסלו
וישב יעקב בארץ מגורי אביו. בפירש"י: ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף, דצדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם בעוה"ב אלא שמבקשין לישב בשלוה בעוה"ז, ע"כ. ומאמר הזה תמוה, דמי סאני ליה לקוב"ה דצדיקים אכלי תרי עלמי (ע' הוריות י:), ומה זה דכתיב "אשריך וטוב לך" (תהלים קכ"ח) אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"ב בתמיה וכו'. ומה כל הרעש הזה כי ביקש יעקב אחרי כל הצרות לישב בשלוה בזקנתו, ואיזהו שלוה רצה, לא תאות וחמדת עוה"ז של אלופי אדום, זולת לישב על התורה עם בן זקונים שלו במנוחה, ומה זה דכתיב "עוד ינובון שגיבה דשנים ורעננים יהיו".

אך הסכת ושמע, המאמר הזה הוא ממדרש רבה, ולפי הנראה נשתבש בפירש"י מה שכתב אמר "הקב"ה", כי זה טעות סופר, כי היה כתוב בכתב יד "אמר הש'", וטעה המדפיס וחשב כי הוא "אמר השם", והדפיס "אמר הקב"ה". אבל באמת אינו כן, כי הכוונה "אמר השטן", וכן הגיטא במדרש רבה (פרשה פ"ד) וז"ל: א"ר אחא בשעה שהצדיקים יושבים בשלוה ומבקשים לישב בשלוה בעוה"ז, "השטן" בא ומקטרג אמר לא דיין שמתוקן להם לעוה"ב, אלא שהם מבקשים לישב בשלוה בעוה"ז.² [ע"ש מדוע ניתן הכח להשטן לקטרג]. (תורת יחיאל).

ויהי כדברה אל יוסף יום יום וגו' ולא שמע אליה. שמעתי בשם הגאון ר' גרשון אב"ד דקאלאמיא ז"ל, דדרכו של יצה"ר להסית בהרבה דברים, כשם שהרמאי משבח ומהלל סחורתו, משא"כ המוכר אשר רוצה למכור דבר ששוה בעצם, לא ידבר ויסית ביותר. וכן יוסף היה מסופק אם היצ"ט או היצה"ר מסית בו, כי היא הראתה לו באיצטגנינות שעתיד לצאת משניהם זרע קודש, אך ע"י שדברה אליו "יום יום", לכן הבין יוסף שהיצה"ר מסית בו, דשקר נפישין מילייחו ומסית ביותר, לכן "ולא שמע אליה".

לכות מנחם נחום בן פרידא להללחה בכ"ע
ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם וגו' למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו. בזהר כאן: אמר ראובן ישתזיב מן ידיהו, ואי ימות בגובא ימות, ובגין כך כתיב וישמע ראובן ויצילהו מידם, ת"ח כמה

כבוד מערכת הגליון הנפלא מליצי יושר

ה' עליכם יחיה, שלום וברכה. בראשונה הנני להודות לכם על העבודה הנפלאה, ועונג רב הוא לנו להיות לכם לעזר ולסייע לכם בדברי התורה הנפלאים של רבינו **הזרע שמשון ז"ע** עתה באנו בענין מה שלפני כמה שבועות (גליון קכ"ז) נדפס בגליונכם הנכבד, מכתב מאחד הקוראים שכתב שנמצא מקום קברו של הזרע שמשון וכו'.

חושבני שמאד חשוב להשיב לרבים השואלים **כי דבר זה אינו נכון כלל וכלל**, אנתנו עוסקים בבירור דבר זה שנים רבות, השקענו בדבר זה דמים תרתי משמע זמן וכח רב, כי דבר זה מבוקש מרבים מישראל, אך לצערנו לא העלינו דבר, לעת עתה עדיין **לא נודע כלל מקום קברו**, היות והבית הקברות שבו נטמן בעיר מגוריו ריג"יו אמיליה שבאיטליה נחרב, ובנו במקומו בנין, והבית הקברות שקיים כיום בעיר זה, הוא בית הקברות חדש שהומתם הראשונים שטמונים שם נפטרו כחמישים שנים לאחר פטירת הזרע שמשון, ואין בבית הקברות הזה שום ציון או סימן אחר לקברו של הזרע שמשון.

אכן לפני כחמש שנים, בא יהודי יקר אחד שהרגיש שראוי לעשות מודעת זכרון עבור הזרע שמשון בבית הקברות שקיים בעירו, אבל לא שהיה לו בירור על מקום קברו, וכל כוונת השלט היה להודיע כי בעיר זה נקבר הזרע שמשון, אולם ברור הדבר כי **מקום קברו לא נודע לשום אדם בעולם**, וכל השפעתו וכוחו נמצא בספריו עד כי יבוא ינין.

ואדרבה דוקא מחמת כך צריכים להוסיף ולעסוק בתורתו בספריו. וכך גם אמר לי הגאון המפורסם שר התורה **רבי חיים קניבסקי** זצוקלה"ה כי רק כשמשיח יבוא יתגלה לנו מקום קברו. וכל כוחו טמון בספריו הקדושים. והוסיף במליצה שאז נוכל לשאול אותו היכן היו קברו... ז"ע ועל כל ישראל **ישראל זילברברג - מנחם בנימין**

לפאשקעס
 האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

תגובת המערכת

טעות לעולם חוזר, הדפסנו המכתב בלי לבדוק אמיתות הדברים. וכאן המקום להביע בזה תודתינו העמוקה ל"האיגוד עולמי להפצת תורת זרע שמשון" שפועל רבות ונכבדות למען הפצת תורת רבינו הזרע שמשון ז"ע וזאת למודעי: כי דברי תורה של הזרע שמשון הכתובים בגליונו "מליצי יושר", נלקחו בעיקר מתוך "גליון זרע שמשון" שיוצא לאור ע"י מכון הניל, וזו חן להם.

חסידותיה דראובן דבגין דידע דשמעון ולוי שותפותא וחכימותא ותברותא דלהון קשיא אינון דכד אתחברו בשכם קטלו כל דכורא, לא די לון אלא דנטלון נשין וטף וכספא ודהבא וכל בעירי וכל מאני דיקר וכל מאן דאשתכח בקרתא ולא די כל דא אלא דאפילו כל מה דבחקלא נטלו, אמר ומה קרתא רבתא כי האי לא אשתזיב מנהון, אלמלא רביא דא יפול בידיהו לא ישארו מניה אומצא בעלמא, ועל דא אמר טב לאשתזבא מנייהו דלא ישארו מניה אשתארותא בעלמא ולא יחמי אבא מניה כלום לעלמין, והכא אי ימות לא יכלין ליה וישתאר כל גופיה שלים ואתיב ליה לאבא שלים, ועל דא למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו אף על גב דימות התם, ובגין כך אמר הילד איננו ולא אמר איננו חי אלא אמר איננו אפ"י מת.

(תרגום: אמר ראובן, ינצל מהם, ואם ימות, מוטב שימות בבור, ומשום זה כתוב "וישמע ראובן ויצילהו מידם", דהיינו שהצילו שלא ימות תחת ידם, אלא אם ימות, יהיה זה בבור. בוא וראה כמה הוא חסידותו של ראובן, כי משום שידע ששמעון ולוי, שותפותם, וערמתם, והתחברותם, הוא קשה, כי כשנתחברו בשכם, הרגו כל זכר, ולא היה זה די להם, אלא שלקחו נשים וטף, וכסף וזהב, וכל בהמה, וכל כלי יקר, וכל מה שנמצא בעיר. ולא די להם כל זה, אלא שאפילו כל מה שבשדה לקחו. ואמר ראובן, ומה עיר גדולה כזו לא נצלה מהם, אם ילד הזה יפול בידיהם, לא ישאירו ממנו חתיכת בשר בעולם. ועל כן אמר טוב להצילו מהם, כי לא ישאירו ממנו שום שיעור בעולם, ואבי לא יראה ממנו כלום בעולם. אבל כאן בבור, אם ימות לא יוכלו לו אחיו, וישאר כל גופו שלם, והשיבותי אותו שלם לאבי, ולזה אמר הכתוב "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו", דאע"פ שימות שמה, אוכל להשיבו לאביו, ומשום זה אמר "הילד איננו", ולא אמר "איננו חי", אלא אמר, "איננו", אפילו מת.)

ומבואר דזהו מפרש קרא ד"להשיבו אל אביו", אהשבה בהיותו מת, ומיקרי השבת מת השבה, וכדכתיב "להשיבו אל אביו", ויש מזה כדמות ראייה דמת מקרי אדם, דאם לא כן, לא יפול על זה לישנא ד"להשיבו" כלל, כיון דבשעה שהלך יוסף מאתו, היה אדם, ועתה אינו אדם, והרי הוא דבר אחר לגמרי, ולא שייך ביה לשון "השבה" כלל. ונהי דבהשבת גזילה בעינן קרא ד"אשר גזל", לומר אם כעין שגזל יחזיר. ומוכח דלולא קרא ד"אשר גזל", אזי קרא ד"והשיב את הגזילה" לחוד לא היה ממעט שינוי, ואפילו אם היה משיבו אחרי שנשתנה היה קרוי השבה, עם כל זה לא דמי לכאן, דשם הוא על כל פנים הדבר שנגזל, אלא שנשתנה, וכגון עצים ועשאן כלים, דגם בהיותם כלים עדיין שם חומר העצים, אלא שנשתנו ויש בם שינוי במה שהם כלים, משא"כ כאן שהלך מאתו אדם ומושב לו גוש בשר ועצמות בעלמא, ודאי דלא יפול על זה לשון "השבה" כלל, ורק אי גם מת קרוי אדם, אלא דהוא אדם מת, ואילו כשהלך מאתו היה אדם חי, אז שפיר יפול בו לשון "השבה", מפאת השם אדם על כל פנים אשר עדיין לא נסתלק, שהלך מאתו אדם, והושב לו ג"כ אדם, משא"כ אי מת לאו אדם מיקרי, נראה דלא שייך בזה לשון השבה כלל וכלל. (בית האוצר מערכת א-ד' כלל ז' אות ו').

אמר אבי מריש הוה מהדר מר אמשחא דשומשמי, אמר האי משך נהורי טפי, כיון דשמע לה להא דרבי יהושע בן לוי מהדר אמשחא דזיתא אמר

¹ז"כ בשו"ת לב דוד (סי' פ"ח). והאמרי אמת (מובא בליקוט יהודה) כתב באופן דומה, וז"ל: הפירוש ברש"י כך הוא: "אומר" היינו השטן הידוע המקטרג בכל מקום, הוא אומר ל"הקב"ה", אתה הקב"ה "לא דיין לצדיקים מה שמתוקן" וכו'.

האי צליל נהורא טפי (שבת כג.). כתב הגר"י ענגיל (לקח טוב כלל ט"ז אות ו), דאביי נסתפק אם המעלה של הכמות עדיף או מעלת האיכות, וז"ל: מבואר דהיה מסופק בזה, דמעיקרא היה סבור דמעלת ריבוי הזמן עדיף ולכן היה מהדר אמשחא דשומשמי מפאת שהדלקתו נמשך זמן יותר משמן זית, ולבסוף סבור דמעלה של האיכות עדיף מריבוי הזמן, ולכן שמן זית שהאור צלול ביותר בשעה שדולק עדיף משמן שומשמי שאינו צלול כל כך אע"פ שדולק זמן רב.

לזכות ב.י.ב.ש.ה. לזוה"ג בקרוב ובניקל

וישב יעקב. במדרש (בראשית רבה פ' פ"ד א'): כינוסו וכינוס בניו הצילו מיד עשו. צריך להבין פירוש של 'כינוסו' אדם אחד מכנס את מי. ועוד במדרש שם: מה כתיב למעלה מן הענין ואלה המלכים, והכא וישב יעקב, א"ר חוניא לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתיירא מהם וישב לו ביניהם, ע"כ. וזה המאמר ג"כ אינו מובן.

ונראה לע"ד דבא להורות לנו מה שכתבו בספה"ק (אור החיים דברים לב:יא וראה חידושי הר"ם שער עבודת ה' עמוד שס"א), דאין הקב"ה שולח לאדם נסיונות אלא אם כן נותן לו כח לעמוד בהם, ואם תאמר א"כ מה זה הנסיון אם הקב"ה נותן לו כח לעמוד בהם. יש לומר ע"פ מה ששמעתי ממ"ר הגה"ק הר"ר יעקב מרדכי מבילגוריא זצ"ל, עה"פ "ורא את המקום מרחוק", ד"המקום" זה הקב"ה, "מרחוק", שבשעת הנסיון נטלו מאברהם אבינו ע"ה כל המדריגות ונעשה כאדם פשוט המרוחק מהקב"ה, דלולא זאת אין שום רבותא דצדיק גמור כאברהם אבינו ע"ה יעמוד בנסיון, אבל אז בשעת הנסיון לא היו לו מדריגותיו הנפלאים אלא היה כאיש פשוט, ואע"כ עמד בנסיונו.

וכן הוא בכל אדם, דתמיד צריך לחזק את עצמו ביראת שמים, ולצורך לעצמו שרוצים להעבירו על דתו ח"ו ומסכים בדעתו שיעבור עליו מה, ואע"כ יעמוד בנסיונו ולא יעבור על שום ציווי הקב"ה בתורתו הקדושה, ואז בשעה שיבוא אליו הנסיון, הגם שאז לא יהיה לו שום מדריגה, יחזיק מעמד בשביל שכבר נתרגל ברעיון זה והכנה זו. וזהו שאמר רבי עקיבא (ברכות מא:): 'כל ימי הייתי מצפה מתי יבוא לידי ואקיימנה'. דבבוא הנסיון, נעשה האדם מבלבל רח"ל מנפילתו ממדריגתו, וצריך ישוב הדעת ואמונה בהש"ת שבודאי גם כאן הקב"ה עמו, ורואה הכל, ורוצה רק שיפנה אליו, ואז יעזור לו הקב"ה תיכף שיוכל לעמוד בנסיון.

וזה כוונת "כינוסו", שכינס כל כוחותיו הרוחניים שלא יהיה לו פיזור הנפש, ו"כינוס בניו" פירושו, שנתכוון להעמיד בניו עובדי ה', שזה בטיחות גדול לתפילה, כמו שאנו מבקשים "עשה למען תינקות של בית רבך". לכן אע"פ שראה הכת כלבים וגם נתיירא מהם, אע"כ לא ברח, אדרבה ישב ביניהם בבטיחות גדול על הקב"ה בהאמינו שכל כחות שלהם אינו אלא מאתו יתברך, ואם הקב"ה עמו, מה לו להתיירא מהם, בפרט שאינו בוטח בזכות עצמו אלא בזכות בניו שיוכלו לעסוק בתורה הקדושה ולעבוד עבודת הש"ת, ובודאי יעזור לו זה שיצילו מיד עשו הרשע.

לזכות מ.ב.ה.פ. להצלחה מרובה בעסקיו

ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם. שתיים רעות מצאו את בני עמינו לפני אלפיים שנה כשעלה העריץ אנטיוכוס הרשע מלך יון ברוב חילו על ארצנו הקדושה, אך זה לעומת זה עשה אלקים, ושני נסים נעשו לאבותינו בימים ההם בזמן הזה: (א) הוא חילל את מקדש ה', ולעומת זה נעשה אחרי כן נס בבית המקדש. (ב) דם רב שפך ברחובות עיר ירושלים, ותרב ההרגה בכל הארץ, וכנגד זה נעשה להם נס במדינה. והנס שבחוף היה מעין דוגמה של הנס שבפנים, כי סמל אחד לשניהם. ונבאר הדברים:

(א) המלחמה בפנים. בחללם את המקדש, טמאו היונים כל השמנים שהיו גנוזים בבית ה', וכאשר גברה יד ישראל על אויביהם ונכנסו להיכל, לא מצאו שמן טהור בשביל הדלקת המנורה, כי מאד מאד הקפידה התורה על טהרת חמר הדלק על מנורה טהורה ועל שמן טהור, מפני שכל אור - גם אור החכמה והמדע - היוצא ממקור לא טהור, אינו אלא אור מדומה הלוקי בזוהמת הטומאה הדבוקה במוצאו הראשון, ואף כי שבראשיתו הוא נראה ונדמה כאור, אך באחריתו הוא מאפילו וממיט חשכה גדולה על כל העולם. וכמה גדולים הם דברי חכמים באמרם "חשך" זה מלכות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל, שהיתה אומרת להם "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל".

אחרי חיפוש רב, מצאו פך אחד שמן טהור שהיה מונח חתום בחותם של הכהן גדול, שלא נגעו בו ידי העירצים שידיהם דמים מלאו, השמן כפי מדתו לא היה בו אלא כדי להדליק ללילה אחד, והחרדים לדבר ה' דאגו דאגת מחור, כי מחור בבקר יכלה השמן, ולא יהיה עוד בידם להעלות את נרות המנורה ביום הבא, אבל השמן הטהור ברכה מרובה בו, ברכת ה', ונעשה בו נס והדליקו ממנו שבעת ימים עד שכתשו זתים והוציאו שמן טהור.

(ב) המלחמה בחוץ. מעין זה אירע קודם גם במדינה מחוץ לבית המקדש, אנטיוכוס וחילו היו עושים שמות בארץ ברשעתם ולא ידעו גבול, והיה אבל גדול לישראל בכל מושבותם, ורבים מבני ישראל לא יכלו לעמוד על נפשם, וישגו ממצות ה' ויעזבו את ברית הקודש ללכת בחוקות היונים. אך בית אחד חתום בחותם הקדושה של הכהן הגדול, בית מתתיהו הכהן הגדול ובניו היה כולו טהור על טהרת הקדש, וגאות ישראל עוד לא נשבתה בתוכו, ותצלח עליהם רוח הקנאה לישראל ולתורתו, והניפו את חרבם על הגוש היוני, ולא הניחו אותה מידם עד שגרשו את חיל אנטיוכוס מארץ ישראל.

משפחת מתתיהו לפי מספר אנשיה, לא היה בכחה לגרש מפניה את האויב, אך רוח עברי טהור כביר כחו ותעצומות עוזו, ולא בכח ולא בחיל של זרוע בשר, אך ברוח ה' אשר פעם בתוכם, העבירו את רוח הטומאה של העריצות היונית מקרב הארץ, וכיום צאת ממצרים, ותעז גם הפעם הרוח על הבשר בתת ה' גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך. (קובץ מאמרים עמוד ק"ד).

חדש ויצא לאור

חרושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

כרך ראשון

י"ד חדרש ברספת כבודות. ציונים. ציונים. כבודות. כבודות. כבודות.

מחדירה מושקעת ומרובחת
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאחר
הרבה שנים ביגיעה עצומה

מכון מורשת הגר"ח
morethesagradoc@gmail.com

קטח
המחיר הנמוך ביותר
האפשרי

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- מ'ראוט איין וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען. שווארע עת רצון מיט וואס די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מ'הישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי ווערט מען עס נישט.
- מקען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מוזאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.
- מ'רשייט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי כאר מען באקט די חלית און סיי נאכדעם אזוי ווי דעם אריווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** ווערט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבנה מלך - אבינו יין מלך - אבינו יין מלך - אבינו יין מלך**. **יחזקאל לבן לשמים** (לשמים - ריטויש די גאנצע ממשלה) **והאמ מלך - אבינו יין מלך - אבינו יין מלך - אבינו יין מלך**. מקען עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערע פון מכון דורות ישרים זאגן:

"מיינ קינד איז געווארען א אנערע מענטש ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא שמע"

"מיי זון בעהט מיך יונגע מיך און 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע"

"מיי יצחק האט ארויסגעלייגט א פילטער"

"איך האב נישט געהאט קיין מנותה כארדעס נישט וויסענדיג וואס מיי בחוד טוהט"

"דיאב אנהערבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכט נגיד יין פאר מיי חברים קינד"

מכון מורשת הגר"ח
morethesagradoc@gmail.com

הפנים ראשית - עס רוספו ליעו"י

ופירושו בספרים הקדושים על דרך הרומז, 'מרגלית שנפלה בין החול', הלא היא הנשמה הקדושה שנפלה לדאבון לב עד לעפר, ומתגוללת בצערה בחול. 'אדם ממשמש בחול וכוברו בכברה כו' משליך את הצורות מידו ונטול את המרגלית, שצריך לנפות מן הנשמה את הזוהמה ואת החול, ואת כל צורות העבירות שדבקו בה כד"א (חושע יג, ט) "צדור עוון אפרים", ואז 'נטול את המרגלית בידו' היא הנשמה הטהורה ומגביה ומרוממה. 'הפשתי הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן', הפשתן רומז על חלק הרע והגורע, כמ"ש (תחומא באבסאי ט) שקין הביא מהדבר הגרוע שהוא הפשתן, ותמה איש ישראל בנפשו 'אנה יכנס כל הפשתן הזה', הלא הוא כולו מלא רע ועוון מכך רגל ועד ראש.

היה פיקח אחד משיב ל' לבל יתיאש עצמו ח"ו, 'ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששוףך את כולו' הלא הוא הניצוץ הקדוש חלק אלקי ממעל הנוטע באדם בשורש נשמתו. - בנקודה הפנימית כל אחד מישראל מלא אמונה שלמה ומקושר בהש"ת, שהנשמה עצמה הרי היא חלק מאור אין סוף ב"ה. לפיכך 'ניצוץ אחד' של אמונה שלמה וטהורה 'יוצא ממך', ובכך שורף את כל הרע, וכל בית עשוי וגונדא דיליה נשרפים קשש באותו ניצוץ של אמונה קדוש וטהור.

אחד מתלמידיו של המגיד הגדול ממעוררש זצוק"ל ז"ע (יחסא דהילולא היה השבוע ביום ג י"ט סליה) היה נתון במבוכה רבה בענין האמונה שבהשתדלות הפרנסה, ואם מספיקה לו השתדלות מועטה לפרנסתו, או שעליו להשתדל יותר כדי להשיג את כל צורך מחייתו.

הוא נכנס לפני רבו והציג את כל ספקותיו ולבטיו הרבים, המגיד הקדוש הרהר קמעה ולבסוף לא ענהו שום תשובה לשאלותיו, רק הורה לו לנסוע אל כפר רחוק ונידח, קום נא סע לדרךך אל כפר פלוני אלמוני, וה' יהיה בעורך! - סתם המגיד ולא פירש. החסיד לא שאל כמובן שום שאלות, וכדרכם של חסידים לציית למצוות רבם בשלמות ובתמימות, נטל עימו את תיק הטלית והתפילין ויצא יתיך לדרך. הדרך לא היתה קלה כלל ועיקר, ובפרט בהיות אותו הכפר במחוז נידח עזוב ושומם שהדרכים אליו לא היו סלולות ומסודרות, ולאחר תלאות רבות הגיע סוף סוף אל מחוז תפוצו.

יתיך משונכס אל הכפר הקטן ונתן עיניו בגלגל חמה היורד אל שיפולי הרקיע, הבין שבעוד זמן מועט כבר תשקע השמש והוא עדיין לא התפלל מנחה! הוא התן לחשש אחר 'מינן' לתפילת המנחה, התרוצץ לכאן ולשם בחיפוש אחר בית הכנסת המקומי, אך מפי אחד היהודים שמע שאין באותו כפר כי אם מגין אחד בלבד לתפילת מנחה, והם כבר סיימו את תפילתם ובית הכנסת סגור כעת...

בלית ברירה החל לחפש אחר מקום נאות שיוכל לעמוד בו בתפילה, והנה ראה לפניו תונת אות קטנה לממכר צרי סדקית ורוכלות שמוזזה גדולה תקועה בפתחה, והבין מכך שזו היא חנות של איש יהודי. הוא פסע פנימה, והיהודי בעל החנות קיבלו בסבר פנים יפות, בירכו במאור פנים בברכת 'שלום עליכם' נדיבה, ושאל במה יוכלו לסייע בעוד?

מתפש אני כאן מקום להתפלל מנחה! - ענה האיש, שמא יש בחנותך הקטנה איזו פינה שקטה שאוכל לעמוד שם בתפילה, בטרם תשקע החמה?! בוודאי! ענה האיש בשמחה, והכניסו אל הקיטון הפנימי, שלא היו בו יותר מד' על ד"... והתלמיד נעמד להתפלל בלהב אש קודש כדרכו, שעה ארוכה עמד ושפך את שיח ליבו לפני קונו, וכדרכם של חסידים היתה תפילתו בעבודת הלב ובכוונה גדולה. לאחר שסיים את תפילתו, הושיבו היהודי בעל החנות המארח, והגיש לפניו כוס תה חם ומגביל, וכך נכנסו לשיחה נאה אודות בית המקום ומנהגיהם. בין הדברים שאל החסיד את בעל החנות, אמור נא לי במטונת, האם ניתן להתפרנס מחנות קטנה ועזובה שכזו? הרי אין כאן בחנות יותר מכמה מצרכים בסיסיים עם עוד מיני סדקית קטנים... והכפר הזה כולו אין בו יותר מכמה עשרות משפחות... והוא רחוק מן העיר מרחק רב, בין מרחבי ענק של מדבר שטמה סביב סביב... וכנראה כמעט שלא נכנסים כאן קונים, ואם כן כיצד מפרנס אתה משפחה שלמה מחנות קטנות כאלו?

במקום תשובה אענה לך בשאלתך! - חיך היהודי בעל החנות, הרי יהודי תמיד עונה בשאלה... שאל נא שאל, אמר החסיד. ובכן, הקשה היהודי, מי גדול יותר בעיניך המסבב או המסתובב? מה פירוש? תהה החסיד, מה היא פשר שאלתך, ומה כל זה קשור לעניינינו? הסביר היהודי הכפרי את שאלתו: כל דבר המסתובב נעשה בעולם, הרי ישנו 'מסובב' שגם וסיבב אותו הדבר שסתובב וימצא סיבה זו - למשל, 'עגלה' זו שהביאה אותך הלום להתארח בכפרינו, יש לה בודאי 'בעל עגלה' שהנהיג

אותה בכל הדרך הארוכה, והסייע אותה עד לכאן. - מי הוא אפוא גדול יותר בעיניך העגלה? עצמה שהביאה אותך הנה, או האיש 'בעל העגלה' המנהיג את החמור בדרכו? פשוט וברור, ענה החסיד, ש'מקסוב' גדול יותר מן התוצאה המסתובבת, שהרי הוא השולט והמנהיג ובידו לטובב ככל שירצה ויחפוץ!

הנה לך תשובתך, חיך היהודי חיך מנצח, כל החנות הזו שהנך רואה על כל תכולתה איננה כי אם סיבה ותוצאה, ישנו 'מסובב' שם למעלה שממנו תוצאות חיים, והוא לבדו מסובב כל סיבה וסיבה, מה ימכרו כאן בחנות ואיזה לקוחות יכנסו כאן, הכל מסתובב והולך על ידי מסבב כל הסיבות, עילת העילות ברוך הוא וברוך שמו! לא ייתן החנות הזאת תבוא פרנסתו... כי אם מאותו מסבב עליון שעולם ומלואו שלו, ומכיון שמידו בא הכל אין כאן עוד שום מקום לדאגה, והוא יתברך בעצמו 'קל זן ומפרנס לכל ומטיב לכל, ומכין מזון לכל ברייתו אשר ברא', ולמה לי להכניס עוד דאגות בלב? ברוך ה' מזה שנים רבות שהנינו מפרנסו כראוי מידו של המסובב הגדול והנאמן ובטובו חיינו!

כשמעו החסיד לזאת, הבין כבר היטב מדוע שלחו רבו המגיד אל הכפר הזה דייקא, כדי שילמד וישמע מאותו יהודי כפרי פשוט טיב אמונה פשוטה ברורה ובהירה, בלא שום ספקות והתחכמויות, ולקבל באהבה בתמימות ובלב שלם את הברכה ששולחים מן השמים. • § • § •

באחד מן הישעורים שמסר רבינו הגה"צ שליט"א בענין 'טיב האמונה', נשא את משלו הנאה ואמר: כמה הלכתא גברווחא בדרכי האמונה נוכל ללמוד מן המכשיר החדש שהתחדש בזמנינו, הנקרא 'יוזיף', מכשיר ניווט המלמד לאדם את דרכו עלי אדמות.

הנה נא נתבונן בדרכי פעולתו של ה'יוזיף'! מתחילה, בטרם שייצא הנהג לדרך נסיעתו בכבישים הרבים מציע הוא את שאלתו מן ה'יוזיף', ואומר הוא בקול רם וברור את הכתובת: 'שאלה צריך להגיע בנסיעתו, ותיכף נענה ה'יוזיף' ועונה תשובה כמו שצריך, ומלמד לאדם דרכו בבידור!

הנה לנו הלימוד הראשון שנוכל להפיק ממכשיר זה, כאשר לפעמים מהרהר האדם במחשבתו, וכו' מיני לו ששמע ה' את תפילתו, הרי ירדע אני בנפשי שאין אני מאותם צדיקים וחסידים תפלותיהם כוונה שלמה, ומדוע שתתקבל ותיענה תפילתי? - אך ממכשיר ניווט זה למדנו שעל כל שאלה יש לו תמיד תשובה מן המוכן... יהיה השואל מי שיהיה... כולם הוא עונה מיד את תשובתו הברורה והנאמנה. - ללמדך שאין תפילה שאינה נשמעת ח"ו, וכל תפילה ותפילה פועלת את פעולתה לטובה!

הנה נתבונן נא במהותו של מכשיר 'יוזיף' זה, הנקרא 'מכשיר ניווט' [מגלשום: ג' י"ט ע' 262], בעזרת מכשיר זה ניתן לנווט בדרכים כשהנהג אינו מתמצא בדרכו, או שנקלע למבוך מסובך ומעוקל בדרך ללא מוצא, ואינו יודע כיצד לצאת מן הסבך, שבעזרת מכשיר הניווט יוכל להגיע בנקל לכל כתובת בעולם. מכשיר זה אוצר בתוכו את כל הכתובות ואת כל הדרכים המתוכננות בו בדיק, על הנהג רק להציע את הכתובת המבוקשת מכל מקום שירצה אל כל מקום שירצה, ולהניח למכשיר 'להנהיג' אותו ולכוון את נתיביו דרכו. בכל דרך נסיעתו עליו להישאר צמוד אל המכשיר ולציית להוראות הניווט הבוקעים ועולים כל העת, כאן תיסוב לימין וכאן לשמאל, בעוד כבדת ארץ תפנה אל הנתיב שמצד ימין, ואז תפנה אל דרך פלונית... כאשר הנסיעה מתבצעת בדיק על פי ההוראות, הרי עד מהרה ימצא את מבוקשו ובמהרה תיבקע מפי המכשיר הבשורה המשמחת: הגעת אל היעד!

יתרה מזו המציאו לאחורנה בשדרוג מכשיר זה, שגם כשיודע אדם את דרכו, ומכיון היטב את הכתובת המבוקשת ומבאותיה, רק שאינו מודע למצב הכבישים עכשיו בעת נסיעתו, איזו דרך פתוחה ואיזו פקוקה, ומה הוא המסלול הקל ביותר להגיע עכשיו אל אותה כתובת, ללא שימצא את עצמו תקוע בפקק נעוה ארוך וכדומה... בכל זה יוכל הנהג להיעזר היטב במכשיר הניווט, המחובר אל הלוויין שסודק כל העת את הדרכים ואת המצב העכשווי בכבישים, והוא יורה לו הדרך הטובה והישירה כיצד לעקוף את כל המהמורות, ואפילו ידווח לו על מונחי תקועות ועל שולי הכביש המפיערים בנסיעתו... או על תאונה ועברות שברוך, ואף על רקב מטסרה המתקרב... כאשר הדברים ידועים. נמצא אם כן כל שנותר לו לנהג בעל מכשיר זה הוא רק להישמע להוראות הבוקעות כל העת מפי המכשיר, כאן היזהר ממכשול פלוני, בעוד כמה עשרות מטרים היזהר מן הכבד החונה בשוליים, כאן עליו להיצמד אל הנתיב שמצד ימין, ובצומת הבא לפנות אל דרך שמאל, וכך יגיע עד מהרה אל מקומו. כיצא בדבר היא דרכו של המאמין בעולמו, הוא יודע ומבין היטב שכל הבריאה כולה היא כעין 'מכשיר ניווט' מיוחד שברא הבורא ברוך הוא בשביל האדם, כדי שימצא בו את דרכו בעולמו. הבריאה כולה מלאה רמזים ורמזי רמזים נפלאים הנשלחים כל העת לאלפים ולרבבות ומאותתים לפני האדם, ומתוך שיתבונן אל נכון בכל הקורות עימו ובכל הנעשה סביבותיו, ובכל

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

פלאי החשבון הרפואי

ביום הכיפורים האחרון לא הצלחתי לקום מהכריעה והשתחויה כנהוג בסדר עבודת הכוהנים. כאבים עזים פילחו לי את הברך ולאורך כל הרגל, ישבתי שעתיים עד להתאוששות מסיימת המספיקה לקום ולהלך על רגלי בקושי עצום. חשבתי שזה משהו זמני שיחלוף, אבל הזמן הראה שלא רק שזה לא חולף אלא אף מחריף. הלכתי לרופא שהפנה אותי לסדרת צילומים, ובהמשך לצילום אולטרסאונד שם התגלתה הבעיה שיש לספל בה בדרך תרופתית בתקווה שזה יעזור.

המומחה הסביר לי שבמקרה הטוב אולי בכדור העשירים ארגיש שיפור כל שהוא, אך יחד עם זאת הכין אותי נפשית שהטיפול התרופתי לא יעזור. החלק המלחיץ שיש לטיפול התרופתי הן תופעות לוואי וכואב האי ואולי...

רכשתי את הכדורים והתחלתי להתפלל את הנוסח המובא בשולחן ערוך ונפסק להלכה שלפני שלוקחים דבר רפואה יש להתפלל לה' שיהיה לי עסק זה לרפואה. בזמן שהתחלתי את נוסח התפילה התחלתי לחשוב לעצמי 'מה ה' רוצה ממני? למה בכלל הגיע לי כזה דבר מוזר של כאבים ברכיים? מה עלי לתקן? שהרי אין ייסורים ללא חטא!!!'

התפללתי שה' יתן בליבי את המחשבה הנכונה על מה ולמה הייסורים האלו שמשביתים אותי ביום יום. ואז תוך כדי תפילה עוד בטרם בלעתי את הכדור הראשון חשבתי בליבי שמכיוון שאני מבוגר בשנים וקשה לי לעמוד אז אני מרשה לעצמי לשבת בתפילה גם במקומות שלפי ההלכה צריכים לעמוד כגון 'יברך דוד' ועוד מקומות. קיבלתי על עצמי באותו רגע שמכאן ואילך אעמוד כמו ילד טוב בכל המקומות שתקנו חז"ל ללא כל הנחה לעצמי, אלא אם כן באמת ארוש שאיני יכול עוד לעמוד, אבל לכל הפחות אנסה ולא אמשיר במנהגי לשבת במקומות אלו כאילו שזה לכתחילה.

קבלתי על עצמי בלעתי את הכדור בתפילה חמה 'שיהיה לי עסק זה לרפואה כי רופא חנים אתה'.

סיימתי את תפילת שחרית וחשתי הקלה עצומה בכאבים, ביום השני כבר לא חשתי דבר כאילו לא סבלתי מעולם מהתופעה. החלטתי שלא להמשיך ליטול את הכדורים שהלוא אני חש בטוב.

עבור חודש באתי לביקורת הרופא לא הצליח להבין כיצד חלפו לי הכאבים והכל נראה תקין? הרי הוא בעצמו גילה לי שהיה בטוח שטיפול לא יעזור באמת...

עכסתי על עצמי: 'איילו היה לי את השכל לעשות חשבון נפש כבר ביום כיפור ולשוב בתשובה על כך שישבתי במקום לעמוד, הייתי חוסך שבועות רבים של סבל נורא...' בעל המעשה: א.א.ה.

הפענוץ לכות את הרכים בסיפור של השגחה פרטית מוזנף לשלוח אל ר' שפחה ספואלס פקפס: 15326517922

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפנה ראשית מיני הספרים במחיריהם הרגילים 05-0194114

מה שרואה ושומע בעולם, יוכל להבין ולהאזין את קריאת השי"ת אליו, מה נדרש ממנו ומה מבקשים ממנו בכל עת ובכל דבר. והוא רק צריך לפתוח את מוחו ואת ליבו להיות קשוב לכל המתרחש עימו, להבין את התכלית הנרצה בכל דבר, ולציית להוראות הנשלחים אליו בהשגחה פרטית מדוקדקת מן השמים. כאן עליך להיזהר ממכשול פלוני, כאן עליך לשנות את דרכך לפנות לדרך הטובה בימין ולהתרחק מן השמאל, בעוד כבודת ארץ מונח מכשול בדרך ועליך לעמוד בניסיון ולא להיכשל בו, וכדומה.

הכנסת לא הסכים רבי זונדל להפריע את סדרי התפילה, והוא נעמד להתפלל במתינות ובכוונה כמונה מעות, וכך עד סוף התפילה התפלל לאט ובכוונה מילה במילה כדרכו בקודש. לאחר התפילה התיישב תיכף לומר את שיעורו הקבוע בדרך הימני, השיעור נאמר בהירות נפלאה כמו בכל יום ולא ניכר בו כלל שהוא מטורד ומודאג. כשנשאל לאחר מכן כיצד ניתן לגשת כך לתפילה ולימוד התורה שיעורים כסדרן, אחר גניבה קשה כזו? - אמר ר' זונדל בתמימות ובפשטות: הרי 'השלוחים' נטלו את זה!...

כך היה מכנה רבי זונדל את הגנבים, שבאמונתו התמימה נקראו אצלו 'שלוחים', כי אין הם אלא שלוחי ההשגחה העליונה, שכן הכל 'נשלח' בשליחות עליין! - והיה ליבו חודר באמונה פשוטה ותמימה, שבחודאי מושגת הכל בטיב ההשגחה העליונה, בעינא דאשגחונא תדירא, ומה לנו כי נמלא את ליבנו בדאגה מיותרת? - 'השלך על ה' יהבך!' (תהלים נה, כג).

מלחמה על ה' ועל משיחו. - לפיכך שומה עלינו בעת כזאת להתחזק היטב באמונה שלמה, ולכן לומד כל יום בסדרי מעשה בראשית של בריאת השי"ת בעולמו, שכן יש בהם בפסוקים הללו את שורשי האמונה השלמה בבורא עולם ברוך הוא ובורך שמו.

הקומוניסטית אשר הפיצה בעולם כפייה ואפיקורסות נוראה, והכריזה מלחמה על ה' ועל משיחו. - לפיכך שומה עלינו בעת כזאת להתחזק היטב באמונה שלמה, ולכן לומד כל יום בסדרי מעשה בראשית של בריאת השי"ת בעולמו, שכן יש בהם בפסוקים הללו את שורשי האמונה השלמה בבורא עולם ברוך הוא ובורך שמו.

הקומוניסטית אשר הפיצה בעולם כפייה ואפיקורסות נוראה, והכריזה מלחמה על ה' ועל משיחו. - לפיכך שומה עלינו בעת כזאת להתחזק היטב באמונה שלמה, ולכן לומד כל יום בסדרי מעשה בראשית של בריאת השי"ת בעולמו, שכן יש בהם בפסוקים הללו את שורשי האמונה השלמה בבורא עולם ברוך הוא ובורך שמו.

מורנו ורבינו הגאון הצדיק רבי זונדל קרוח צוק"ל בעל "אור החמה", החזיק בביתו גמ"ח פריטת שיקים גדול ומפורסם, ששימש את בני ירושלים הטהורים לפריטת 'שיקים' לכסף מזומן. - מלבד "גמ"ח כלים" שפתח בביתו, לעריכת שמחותיהם של ישראל בכלים נאים ומתוקנים.

אנשי ירושלים מכל העדות ומכל החוגים היו משרים תדיר לפתח הגמ"ח של ר' זונדל, והוא היה פורט להם את ה'ציקים' ונותן תמורתם כסף מזומן. הסיבה שבגינה פתח ר' זונדל גמ"ח זה, כאשר בימים ההם בטרם עידן הכספומטים, היו צריכים על פריטת כל שיק להמתין בתורות הארוכים שבסניפי הבנקים, וחשש ר' זונדל לביטול תורה של האבירים הרבים, שלא יכלו את זמנם שם. לפיכך לאחר שהצטרפו תחת ידו קבוצת שיקים היה הוא פורט את כולם יחדיו בסניף, וחוסר מזמנם היקר של בני קורא דשופרא.

שנים רבות ניהל רבי זונדל את הגמ"ח הענק ביד רמה, וכבר יצא שמו לתהילה ברחבי ירושלים! השמועה על הגמ"ח הגדול והמשומן במזמזמים זמינים ומוכנים, הגיע גם לאזניהם של הגנבים הממולחים, שהעדיפו תמיד לחפש אחר גניבות גדולות... וכשנודע להם שרבי זונדל 'מגלגל' אלפים רבים של מזמזמים החלו לעקוב אחר תנועותיו כדי למצוא מקום תורפה בו ניתן להזדהל ולערוך גניבה רבתי כדבעי.

והנה גילו העוקבים את הימים ואת השעות בהם נושא עמו ר' זונדל בצאתו מן הבנק כסף מזומן רב הסמוך בכיס מעילו, כדי לחלקו לאנשים השונים שהפקידו אצלו את השיקים שלהם והמתינו לפדיונם במזמזמים. - הם ארבו לו כמה ימים ומצאו את נקודת התורפה, ובעבורו בדרכו לבית הכנסת עם הכספים הרבים, הם 'כייסו' ממנו וגנבו בחטף את כל המעטפה השמנה שהיה בה סכום של כעשר אלף דולר! [10,000\$]

בלא שישם לב לכך. משהגיע רבי זונדל לבית הכנסת כדי לחלק לאנשיו את הכסף, התפלא ונדהם לגלות שכל הכספים שהוציא זה עתה מן הבנק נעלמו ופרחו עד פרוטה אחרונה... כשקבל על כך בפני המתפללים הנדהמים, החלו תיכף בחיפושם קדחתניים אחר אותם ברנשים שפלים, וכבר רצו לערוב גם את גורמי המטרה בחיפושם... - אך בהיותו שהגיע ובא זמן התפילה בבית

והוא היה פורט להם את ה'ציקים' ונותן תמורתם כסף מזומן. הסיבה שבגינה פתח ר' זונדל גמ"ח זה, כאשר בימים ההם בטרם עידן הכספומטים, היו צריכים על פריטת כל שיק להמתין בתורות הארוכים שבסניפי הבנקים, וחשש ר' זונדל לביטול תורה של האבירים הרבים, שלא יכלו את זמנם שם. לפיכך לאחר שהצטרפו תחת ידו קבוצת שיקים היה הוא פורט את כולם יחדיו בסניף, וחוסר מזמנם היקר של בני קורא דשופרא.

שנים רבות ניהל רבי זונדל את הגמ"ח הענק ביד רמה, וכבר יצא שמו לתהילה ברחבי ירושלים! השמועה על הגמ"ח הגדול והמשומן במזמזמים זמינים ומוכנים, הגיע גם לאזניהם של הגנבים הממולחים, שהעדיפו תמיד לחפש אחר גניבות גדולות... וכשנודע להם שרבי זונדל 'מגלגל' אלפים רבים של מזמזמים החלו לעקוב אחר תנועותיו כדי למצוא מקום תורפה בו ניתן להזדהל ולערוך גניבה רבתי כדבעי.

והנה גילו העוקבים את הימים ואת השעות בהם נושא עמו ר' זונדל בצאתו מן הבנק כסף מזומן רב הסמוך בכיס מעילו, כדי לחלקו לאנשים השונים שהפקידו אצלו את השיקים שלהם והמתינו לפדיונם במזמזמים. - הם ארבו לו כמה ימים ומצאו את נקודת התורפה, ובעבורו בדרכו לבית הכנסת עם הכספים הרבים, הם 'כייסו' ממנו וגנבו בחטף את כל המעטפה השמנה שהיה בה סכום של כעשר אלף דולר! [10,000\$]

בלא שישם לב לכך. משהגיע רבי זונדל לבית הכנסת כדי לחלק לאנשיו את הכסף, התפלא ונדהם לגלות שכל הכספים שהוציא זה עתה מן הבנק נעלמו ופרחו עד פרוטה אחרונה... כשקבל על כך בפני המתפללים הנדהמים, החלו תיכף בחיפושם קדחתניים אחר אותם ברנשים שפלים, וכבר רצו לערוב גם את גורמי המטרה בחיפושם... - אך בהיותו שהגיע ובא זמן התפילה בבית

ניצן אחד יצא - ושוחרף את מלוא לקבלת העלון כפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל המצוי"ב

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

לע"נ הרב יעקב מיכאל צוק"ל בן הבורא הרב' ישראל צוק"ל מיינר ולבע"י אל תשפ"ג תנצבה.	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה ולבע"י סיון תנצבה.	לע"נ הבחור שמואל שאיר ז"ל בן יבלחסיא רבי שראל יצחק ולבע"י יח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת תש"ע י"ב יקדים מכירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל-19
--	-------------------------------	---	--	---	--	------------------------	--	-------

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון כפייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

הַיָּפִי וְהַבְּגָדִים - חֵלֶק מֵהַסְטֵרָא אַחֲרָא

וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ (לט, יב) יש להבין: מדוע תפשה אותו אשת פוטיפר דווקא בבגדו? מדוע לא בידו או בזקנו?

אמר על כך הרה"ק הדברי חיים מצאנז זיע"א: היתה מחלוקת בין יעקב אבינו ליוסף הצדיק כיצד יש להתייחס לנושא הבגדים:

יעקב אבינו, איש תם יושב אהלים, סבר שאין לייחס להם כל חשיבות. הכל חיזוניות, הבל הבלים. אדרבה, בגדים מהודרים עלולים להביא לידי ניסיונות קשים בצניעות. לעומתו סבר יוסף שההופעה החיצונית צריכה להיות מסודרת ויפה. שלא תהיה אי הבנה: יוסף היה צדיק, בן תורה, ומכל מקום גם בתוך עולם התורה ישנן גישות שונות, שיטות שונות, לצורת ההופעה בין הבריות.

אותה מרשעת תפסה אותו בבגדו, כדי לרמוז לו: יעקב אביך צדק! כמה הוא הזהיר אותך שההתהדרות בבגדים והסלסול בשיער עלולים להביא אותך לניסיונות ומכשולות. או אז, הופיעה לנגדו דמות דיוקנו של אביו, ויוסף קלט שאכן השקפתו של יעקב היא ההשקפה הנכונה, והבגדים הם חלק מהסיטרא אחרא. לכן השאיר את בגדיו בידה ונס החוצה בלעדיהם.

*

הרב רבי לייב יצחק בונדר זצ"ל, מגדולי רבני ברסלב, סיפר סיפור מדהים על הפוסק הגדול בעל הלבושים, שחיבר את ספר הלבוש על השולחן ערוך. הוא מציין שאת הסיפור הזה ראה בעיניו, ובאזניו שמע:

בישיבה למד אתי בחור יפה תואר ויפה מראה, באופן מיוחד במינו. יום אחד אביו הגיע לבקרו בישיבה, והנה מראה פני אביו היה מכוער באופן מיוחד במינו, לא נראה כמוהו לרוע. לאחר שהלך, ניגשתי אל הבחור, ואחרי בקשת המחילה, העזתי ושאלתי אותו: הרי מראה פניך יפה כלבנה, ברה כחמה, ואילו מראה פני אביך איום ונורא. האם דומה אתה לאמך?

נענה ואמר לי: "שב, ואספר לך את כל הסיפור. הסבא הגדול שלנו היה רבי מרדכי יפה בעל הלבושים. בצעירותו הוא היה בחור יפה תואר ויפה מראה. לפרנסת ביתו הוא עבד בתור שליח, המביא סחורות לאנשים הביתה.

"גבירה אחת, שהביא לה סחורה לביתה, שמה עליו עין, ופעם אחת הורתה לשומרים לצאת מהבית, ולנעול אותו. כל ניסיונותיו להגיד לה שהוא יהודי ירא שמים שלא מוכן לעבור עבירה בשום פנים ואופן – לא שכנעו אותה לחדול מלהציק לו. הוא החל לצעוק לעזרה, בקולי קולות, אך היא חייכה ואמרה: 'הארמון ריק. אף לא אחד שומע אותך'..."

"או אז פנה אליה ושאל אותה: 'היכן נמצאים כאן השירותים?'

"היא היתה בטוחה שהוא התרצה סוף סוף לדבר עבירה, והראתה לו.

"באותה התקופה, בארצות פולין, בכל בית היתה כמין חפירה, שהיתה יורדת עד למקום הביוב הכללי של כל השכונה. כל הצינורות, של כל הבתים, היו מתנקזים אל המקום הזה.

"הוא נכנס לשירותים, קפץ לתוך החפירה, ודרך הצינור התגלגל לתוך הביוב המטונף, וזחל ממנו החוצה. הוא רץ מהר לביתו, רחץ את עצמו מכל הזוהמה, ואמר: 'ריבונו של עולם! על גועל הנפש הריני

מוחל. אבל דבר אחד אני מבקש ממך: בזכות המעשה שעשיתי – עשרה דורות, בניים ובנות, יהיו מכוערים! כדי שהם לא יצטרכו לעמוד בניסיון הזה שאני חוויתי!"

"דע לך" – סיים הבחור לספר את סיפורו לרבי לייב יצחק – "אבי הוא הדור העשירי לבעל הלבושים, ולכן מראה פניו מכוער. אני כבר הדור האחד-עשר ולכן חזרתי להיות יפה תואר כמו היופי המקורי של המשפחה".

היופי האמתי אינו יופי חיצוני. מי שמסתכל על תמונה של הרב כדורי בגיל מאה – אין כמוהו ליופי. אי אפשר שלא להתפעל מיופיו - זהו חן מיוחד, יופי מיוחד, של קדושה, של טהרה, של חכמת חיים.

הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא זיע"א לא ראה את עצמו אף לא פעם אחת. מעולם לא הסתכל במראה. פעם אחת נכנס לביתו של אחד מחסידיו וראה תמונה על הקיר.

"מי זה הצדיק הזה שבתמונה?" שאל. "מתוך מראהו ניכר שיש לו מראה קדוש, איש אלוקים, עובד ה' באמת".

נענה החסיד ואמר: "הלוא זו תמונה של הרבי..."

אוצר האמונה

מספרים שְהַרְה"ק הַדְבָרִי חַיִּים מִצְאָנֻז זִיע"א, שְהָה תְקוּפָה אֶצֶל הַרְה"ק רַבִּי צְבִי הִירֶש מְרִימִינוּב זִיע"א, וּבְשָׁעָה שִׁיִּשְׁבוּ בִּיחַד הִגִּיעַ אָדָם כְּשֶׁפָּלוּ מִבְּהֵל וּמִתְנַשֵּׁם וְזָעַק בְּכִי קוֹרֵעַ לֵב שֶׁאִשְׁתּוֹ כּוֹרַעַת לְלֶדֶת, וְזֶה כָּבֵר שְׁעוֹת שֶׁהִיא מִתְקַשָּׁה בְּלֶדְתָּהּ וְהַרְוֹפָאִים אָמְרוּ שֶׁאִם תּוֹךְ שְׁעָה הִיא לֹא תֵלֵד, הָרִי שְׁחִיָּה בְּסַפְּנָה, וַיֵּש סְפוּיִים גְּדוּלִים שֶׁתָּמוּת חֲלִילָה.

הַרְבֵּי מְרִימִינוּב לָקַח אֶת שְׁמָה וְחָשַׁב רְבוּת עַד שֶׁאָמַר לְאוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁאִם יָבִיא לוֹ עֲשָׂרָה זְהוּבִים, הוּא יִתְפַּלֵּל בְּעֵדָה שֶׁתּוֹשַׁע בְּדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, אִךְ הָאִישׁ כִּמְעַט וְהִתְעַלֵּף, מֵהֵיכֵן יִשְׁיֵג עֲשָׂרָה זְהוּבִים? אָמַר לוֹ הַרְבֵּי: תִּמְכֹּר אֶת כָּל תְּכֵשִׁיטֵי הָאִשָּׁה - הֵנָּה ג' זְהוּבִים, תִּמְכֹּר אֶת הַרְהוּט שְׂבִיבִית, וַיְהִי לָךְ עוֹד ג' זְהוּבִים, תִּלְךָ וְגַם תִּלְוֶה עוֹד ג' זְהוּבִים וְתָבִיא אוֹתָם הֵנָּה. וְכֵן הִחְזִיר לוֹ אֶת הַפֶּתָקָא וְשִׁלְחוֹ מֵעַל פָּנָיו, אֲלָא שְהַרְבֵּי מִצְאָנֻז לֹא "שְׁתַּק" וּמִהָרָ לְצֵאת אַחַר הַיְהוּדִי הַשְּׁבוּר וְאָמַר לוֹ: תִּשְׁמַע, תֵּן לִי אֶת שֵׁם הָאִשָּׁה, וְאֲנִי אֶתְפַּלֵּל בְּבֵית הַמְדַרְשׁ, אִם תֵּלֵד תּוֹךְ חֲצֵי שְׁעָה תוֹדִיעֵנִי, וְאִם לֹא - תְרוּץ וְתַעֲשֶׂה מֵה שֶׁאָמַר הַרְבֵּי מְרִימִינוּב.

וְאֲכֵן נִכְנַס הַדְבָרִי חַיִּים עִם תְּהִלִּים וְעִמְד וְהִתְפַּלֵּל מְקִירוֹת לְבוֹ בְּעֵבוּר אוֹתָהּ אִשָּׁה, וְעוֹד לְפָנָי שֶׁעָבְרָה חֲצֵי שְׁעָה בָּא הָאִישׁ וּבִשֶׁר לְהַרְה"ק מִצְאָנֻז שֶׁהָאִשָּׁה יָלְדָה בֵּן לְמִזְל טוֹב וְאִף הוֹדָה לוֹ מְקַרְב לֵב עַל עֲזָרְתּוֹ "וְהִבְנֵתוֹ" לְמִצּוּקָה בַּה הִיָּה שְׁרוּי.

אִךְ שֶׁד וְשָׁבֵר! יוֹם לְפָנָי הַבְּרִית, שְׁבוּעַ מִיוֹם הַלְדָּה נִפְטְרָה הָאִשָּׁה וְהִלְכָה לְבֵית עוֹלָמָה. עִמְד הַרְה"ק מִצְאָנֻז וְאָמַר: כָּל יְמֵי הַצִּטְעָרְתִּי מִדּוּעַ הִיָּה לִי לְהִתְעַרֵּב בְּעַנְיָנָיו שֶׁל הַרְבֵּי מְרִימִינוּב, שֶׁאֲנִי רִאִיתִי אֶת הַלְדָּה וְהוּא רָאָה לְזִמְן מֵאַחַר יוֹתֵר, רָצָה הוּא לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי הַגְּמָרָא בְּמַסְכַּת נְדָרִים (פד): שְׁעָנִי חֲשׁוּב כְּמַת וּבָזָה לְפָדוֹת אֶת נַפְשָׁה שֶׁל הַיּוֹלְדָת, וְאֲנִי חֲשַׁבְתִּי "לְרַחֵם" עַל אוֹתוֹ אָדָם וּמָה יֵצֵא מִכֶּךָ?

וּבָזָה לְמַדְנֻז שֶׁאֵין לָנוּ עֶסֶק בְּנִסְתְּרוֹת, אָנוּ מִתְפַּלְלִים לְפִי מֵה שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים וּמְבִינִים, אִךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ נוֹתֵן לָנוּ אֶת הַטּוֹב הָאֲמִתִּי בְּעֵבוּרָנוּ.

וְאָמַר הַרְה"ק הַיִּשְׁמַח מִשֶּׁה זִיע"א, בְּשֵׁם הַבְּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִיע"א, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה" בְּכָל אִפְן, וְגַם כְּשֶׁהַצְּדִיק מְבִיֵן שֶׁשְׁעָה בְּמָה שֶׁהִתְפַּלֵּל וְהוּא מְבַקֵּשׁ לְהַסִּיר אֶת הָרַע, שׁוּב מְקַיֵּם בּוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ: "וְאֵת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם", אִךְ צְרִיכִים זְהִירוֹת לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אֶת הַטּוֹב בְּיוֹתֵר עֵבוּרָנוּ וּבָזָה יְרוּחַ לָנוּ.

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 14

תגובת ראש הישיבה: 'אם הישיבה זורקת את הבחור, אני הולך יחד אתו!'

עם כלה מצוינת מבית של תורה. לפני שנכנס לחופה נכנס לביתו של אבי, וביקש בדמעות שיסלח לו על הסטירה ההיא שניתנה מתוך חוסר-שליטה, וללא כל כוונה. אבא חיבק את החתן בחום, ואמר לו שוב שמעולם לא הייתה בליבו כל קפיידא עליו.

לימים נפטר אבי בלא-עת בגיל צעיר למדי. ישבנו 'שבעה' והבית המה מנחמים. לפתע נכנס אל הבית יהודי שחזותו מעידה עליו כבן-אוריין, לבוש 'פראק' וכובע רבני לראשו, וכל כולו אומר כבוד. הוא מתיישב מול כל האחים ומשתתף בצערנו. לפתע קם האיש ההדור ממקומו, ומבקש מכל הנוכחים להאזין לדבריו, כי יש לו לספר דבר אישי, חשוב עד מאוד. תוך שהוא מתנשם בכבדות, וניכר שהדיבור קשה עליו, מספר הוא את כל הסיפור הנ"ל, וכשדמעות מציפות את עיניו הוא אומר: אני הוא הבחור שסטר לנפטר על לחיו, ובאתי לבקש את סליחתו לפני כולם. אני משמש כיום כראש כולל חשוב בצפון הארץ, יש לי עשרה ילדים בלי עין הרע, כולם בני תורה ויראי שמים, והכל-הכל בזכותו של הנפטר. אם היו זורקים אותי, לא הייתי פה היום.

תלמיד ישיבה גדולה מסויימת, פגש בידידיו, בחורים צעירים שעדיין לומדים בישיבה קטנה בשיעור ג' ומתחילים לברר על ישיבות גדולות. הם שאלוהו על הישיבה בה הוא לומד, הליכותיה, סגנונה, צורת הלימוד, על אנשי הצוות ועוד.

למרבה הפלא - הלה גינה את הישיבה ואורחותיה, מלמדיה ותלמידיה, ואף את צורת הלימוד ביקר בחריפות, למרות שהוא עצמו למד בה ולא התכוון לעזוב אותה בתקופה הקרובה.

איכשהו הדבר נודע לראש הישיבה שליט"א, בכבודו ובעצמו. באסיפת הצוות הבאה הוא העלה בפני רבני הישיבה את הסיפור ונערכה התייעצות מה לעשות עם אותו בחור.

הדבר היה ברור שבחור כפוי טובה שכזה שאף מזיק לישיבה, אין לו מקום בישיבה זו. אך רבני הישיבה העלו צדדים נוספים: האם לסלקו כעת באמצע הזמן, או להמתין לימי בין הזמנים? ועוד, מה תהיינה תוצאות סילוקו מן הישיבה? ומעל הכל - האם הוא מודע לחומרת מעשיו? האם הוא מודע לעוצמת הנזק שבדבריו?

לאחר דיון ארוך, הוחלט שלא לסלקו מן הישיבה, אך מאידך לדווח להוריו על מה שעשה.

למרבה הפלא, באותה תקופה הבחור היה נתון בדילמות קשות והתלבטויות רבות, והיה ניגש כמעט מידי יום לשיחות פרטיות עם ראש הישיבה כדי להוועץ בו כמעט על כל צעד ושעל. ראש הישיבה, לא זו בלבד שלא גילה כלפיו כעס או יחס עוין, אלא

סיפר בנו של תלמיד חכם חשוב, שכיהן כאחד מראשי ישיבה חשובה במרכז הארץ, ונפטר לבית עולמו:

מנהג היה לאבא לעבור מדי פעם בחדרי הבחורים, בשעת ההשכמה בבוקר, ולהעירם לתפילת שחרית. הוא היה עושה זאת בעדינות רבה, ומפיח בהם רוח-חיים על ידי טפיחה קלילה, והשמעת דברי מוסר בשמחה.

בוקר אחד, בהיותו ליד מיטתו של אחד הבחורים, נגע אבא ברכות בכתפו, והעירו. אבל, הבחור נבעת משום-מה, קפץ ממיטתו, ובתנוחה אינסטינקטיבית הרים את ידו ו...סטר לאבא על לחיו סטירה מצלצלת, וחזר לישון...

אבא נדהם לרגע מהתנהגותו של הבחור, יצא מהחדר, וללא אומר ודברים עלה להיכל הישיבה. לא לקח לו הרבה זמן להבין שהבחור בוודאי לא התכוון למה שעשה, ומן-הסתם גם לא היה שליט כלל במעשיו, כפי שידוע שכשאדם קם מהשינה הוא נמצא לעתים במצב של חוסר-שליטה, עד שהוא מתייצב על עמדו. את הראיה לכל זה לקח אבא גם מהעובדה שכשהבחור נכנס להיכל הישיבה, הוא אפילו לא ניגש אליו לבקש סליחה. מה שמגלה בבירור שהסטירה ניתנה במצב של חוסר-חושים מוחלט. יצוין שלאחר שנודע לו הדבר, הוא התחנן בפני אבא שיסלח לו, ואבא הרגיעו ואמר שאין צורך לבקש מחילה, כי הוא הבין שהדבר נעשה מתוך שינה. ברם, השמועה הגיעה לאוזניו של נשיא מוסדות הישיבה, שכנס על-אתר את כל הצוות הרוחני והחליט שהבחור הינו 'בן סוטר ומורה', ואחת דינו להיזרק מהישיבה, ומיד...

כאשר שמע אבי יצ"ל את ההוראה, נכנס לחדרו של נשיא הישיבה ואמר בקול תקיף וחד-משמעי: 'אם הישיבה זורקת את הבחור, אני הולך יחד אתו!' אבא תיאר בפני הרמ"ם את העמל הרב שהושקע בחינוכו של הבחור הזה שהגיע מעיירות הפיתוח, והוא בן למשפחה קשת-יום, ושאר אחיו אינם נמנים כלל על ציבור בני התורה, אלא יוצאים ונכנסים ב... שערי בתי הכלא. 'אם נזרוק אותו מהישיבה, עלול הבחור להצטרף לאחיו, ואנחנו נהיה אחראים לכך', זעק אבא, והודיע שהוא מחל מראש על הסטירה, ואין בליבו שום קפיידא.

'מה כבודו מציע לעשות?' - שאל נשיא הישיבה את אבא. כאן הפתיע אבא את כל הצוות, באומרו שה'עונש' שהוא מציע להטיל על הבחור, הוא, ש'במשך החודש הקרוב אני עצמי אלמד אתו מדי יום ביומו ספרי מוסר בעניין ההנהגה הראויה לבן-ישיבה... ההצעה התקבלה פה אחד.

חלפו שנים. הבחור-הסוטר סיים את לימודיו בישיבה, המשיך בישיבה חשובה נוספת בירושלים, ובהגיעו לפרקו זכה להשתדך

להמשיך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו,

מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכד'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

האיר לו פנים והשיב בסבלנות ובמתנות לכל לבטיו ופשט לו את כל ספקותיו.

לימים נודע לבחור בעקיפין כל הסיפור. הוא הבין את גודל כיעור מעשהו, ומיוזמתו הלך לאותם בחורים אשר איתם דיבר נגד הישיבה, והסביר להם בטוב טעם מדוע כדאי להם כן ללמוד בישיבה זו, ואף הצליח לשכנע אחדים מהם להירשם לישיבה

ולהבחן אליה. חלקם אף התקבלו לאותה ישיבה והפכו להיות מהתלמידים המצטיינים בה.

יש לציין שאותו בחור היום מרביץ תורה ומוסר בשיעורים רבים בשכונתו ואף מחוצה לה, ואף עסק שנים רבות בחינוך תוך הצלחה מסחררת בסייעתא דשמיא. מי יודע מה היה קורה איתו היום לו היה אז נזרק בבושת פנים מן הישיבה...

אנחנו וצאצאינו

מאת הרה"ג אברהם ארלנגר שליט"א ראש ישיבת נחלת שלמה

ילד בן 7 שחיבב מאוד יצירתיות, נטל סכין חדה מהשיש במטבח, ובעוד אמו עסוקה בבישולים ובהכנות לשבת, החל מגלף את משקוף דלת הסלון היוקרתית, חריץ וחיתוך, גילוף ואיור, "יצירה" של ממש.

בעודו שקוע בעולם האומנות שלו, ראה זאת אביו. הוא גער בו, נטל את הסכין מידו, והחל לאמוד את נזקי המשקוף. הנזק היה גדול. האב לא הסתפק בגערה, וחשב על עונש מרתיע שיגרום לו להבא לא לשוב על מעשיו. מתוך "מקבץ העונשים" שברשותו, העלה כמה רעיונות. אולי קנס בסדר גודל, שלא ילך בכל ימות החופש לשום מקום הכרוך בתשלום, ובכסף הזה יחליפו את המשקוף. מחשבה אחרת היתה לו, שהילד ילמד בעל פה משניות רבות בסדר נזיקין... הוא חשב גם על מניעה לצאת מהבית למשחקים לפרק זמן, ועוד כמה רעיונות שלא ניתן לדון אותם, כי היה זה בשעת כעסו.

סיפור כזה יכול לקרות בכל מיני אפשרויות. ילד חטא בתום לב, כל חטאו הוא אי שימת לב, והערכה לא נכונה של תוצאות מעשיו.

מה עושים במצב כזה?

ישנם שני שלבים בהתפתחות החינוכית של הילד. יש 'גיל חינוך' ויש 'גיל ענישה'. בגיל חינוך מחנכים מהו טוב ומהו רע, מה מותר ומה אסור.

גיל ענישה הוא השלב הבא, בו החניך כבר יודע מהו טוב ומהו רע, ובכל זאת בוחר ברע. על זה מקבלים עונש.

לעתים ילד לא יודע בכלל מה רוצים ממנו. הוא כלל לא חושב שעשה משהו לא בסדר. עונש במקרה זה אינו יעיל ואף לא מוצדק.

בספר "בית אברהם" על זקני הגאון רבי אברהם ארלנגר זצ"ל, מסופר כי כשהגיע לבית הכנסת הגדול בוירצבורג, ראה אותו רבה של וירצבורג, הרה"ג יצחק במברגר זצ"ל, כאשר על דש בגדו סרט שחור. הוא שאל אותו על פשרו, וזקני השיב לו כי הוא בשנת אבל וזה סרט שאבלים קושרים על עצמם. שאלו הרב: הרי זה מנהג הגוים! הלה השיבו כי אינו מבין מה בכך שזה מנהגם. כאן החלה שיחה ארוכה שהפכה לכמה שיחות נוספות, שהיוו את יסודותיה של משפחת ארלנגר האצילית על כל ענפיה, שריגיה ופירותיה המבורכים.

אילו היו מגיבים בצורה שונה, או חמור מכך, היו מוציאים מבית הכנסת את ההולך בחוקות הגוים, בזמן שהוא לא ידע או לא הבין כלל שהדבר אסור, היתה נמנעת הקמת משפחה מפוארת בכרם בית ישראל, וגם שורות אלו כנראה לא היו נכתבות...

נשוב למשקוף הדלת המגולפת - אין על הילד שום תלונה - וכי

במזיד הוא הזיק?! וכי משנה לו אם היה מגלף עץ סרק בחצר ביתו או את דלת ביתו? וודאי שלא. כל עונש שיושת עליו יהיה תמוה בעיניו אם לא ידע את חומרת מעשיו.

האב גער בו? מצוין! הילד הבין שדלת זה לא עץ סרק, נפלא! מעתה הוא ייזהר שבעתיים מלעשות כן להבא. אם בכל זאת ישוב לעשות כן להבא - כבר יש מקום לענישה. ודי למבין!

להלן דברים שאמר הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א [נשלח לי ע"י נכדו שליט"א]:

שמעתי פעם את הרה"ק מהר"א מבעלזא שהזכיר מחללי שבת בפרהסיא, וכינה אותם "הודים שאינם מבחינים בין שבת ליום ראשון", וכנראה לא רצה לעורר עליהם קטרוג או להזכיר בפיו גנאי על ישראל התועים ולכן דיבר עליהם כאילו הם אנוסים.

ובשבת שבע ברכות של גיסי הגרמ"ד סולובייצ'יק זצ"ל שנערך בנתניה, הלכתי עם מרן הגר"ז זצ"ל דרך רחוב שנסעו בו מכוניות בשבת קודש רח"ל, ושמעתי את מרן זצ"ל מוחה על חילולי השבת בהאי לישראל: "כל כך הרבה חולים ופקוח נפש יש כאן בנתניה?"

ובילדותי שמעתי מאבי זצ"ל שאם מנתקים לגמרי את הקשר עם מחללי שבת הם מתרחקים יותר, ואפילו בניהם לא ישובו, אבל אם יש קשר אך ורק לפעמים בזה שמבקרים אצלם לבקש כסף, נשאר על ידי זה קשר כלשהו, ולפעמים הם או בניהם מתביישים ומתחזקים וישובו.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

עלון זה נתרם לע"ג זקננו הרב יהודה לייב ב"ר מרדכי אברהם צוובנר זצ"ל
נלב"ע ט' מרחשון התשנ"ד

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 66

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

וישב - תשפ"ג

עניין של הינוך

"ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישייתהו על ארץ מצרים (מא, לג)" יוסף מסיים לפתור את חלומו של פרעה, ופתאום הוא הופך ליועץ, ולא סתם יועץ, הוא מתחיל לפרט מה בדיוק יעשו, כמה ואיפה. פרעה קרא לו כפותר חלומות, כיצד זה, לפתע, הפך הוא ליועץ?

הימתוק האורי מביא פרוש על דרך הפשט, על פי דברי מרן רבי חיים קנייבסקי זיע"א ב"טעמא דקרא": הנה כל מי שהזמין פעם בעל מלאכה הביתה מכיר את ההתנהלות הזו. בטלפון הראשון הוא אומר: "תוך חצי שעה אני אצלך". אחרי שעתיים מתקשרים: "מה קורה?" "אני יכברי אצלך! חצי שעה!". עוברות שעתיים נוספות: "נו, מה עכשיו?" "שתי דקות ואני אצלך, אתה כבר יכול להרתיח מים לקפה..." מה מים? מה קפה? הוא בא לכאן לשתות קפה? לא! הוא מתכוון לומר בזה: עכשיו אני כבר ממש פה! אומר ר' חיים: יוסף אמר את עצתו כדי לגרום לכך שפרעה יקבל את דבריו. כל החרטומים פתרו לפרעה פתרונות שונים ומשונים, פרעה לא השתכנע. יוסף היחיד שבא עם תכנית עבודה מסודרת, פרעה שומע דיבורים של "למעשה", הוא מבין - יש לנו כאן עסק עם בן אדם רציני, ומיד מקבל את פתרון החלום באמרו ליוסף: "אחרי הודיע אלוקים אותך כל זאת אין נבון וחכם כמוך".

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

בְּשֵׁם אוֹמְרָם – מֶרֶן הַגֵּר"ח קֵינִיבְסְקִי זִיע"א

"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגְרֵי אֲבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן": (ל"א, א)

ופרש"י: ביקש יעקב ליטב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. לדיקים מנקהים ליטב בשלוה אומר הקדוש ברוך הוא לא דיין לדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמנקהים ליטב בשלוה בעולם הזה:

סח מרן שהי"ת זצ"ל, שהיה אחד שביקש ברכה ממרן הח"ח זיע"א לזרע של קיימא, והפציר הרבה מאוד, ולבסוף נולד לו ילד שכל כך סבל ממנו שהצטער בכלל שנולד ושביקש ברכה עבורו. ומעשה מאביו מרן הסטייפלער זיע"א, מסופר שפעם באו למרן הסטייפלער זוג והתלוננו על השכנים שלדעתם אינם טובים להם וביקשו ברכה והסטייפלער אמר להם שאדם לא יכול להתחמק ממנת היסורים שנגזר עליו. והם לא קיבלו זאת וכצעד מנע החליטו לעזוב את מקום מגוריהם והלכו לעיר אחרת. אך שם, חלף הבעיות עם השכנים התעוררו בעיות קשות בחינוך הילדים, וכששבו למרן הסטייפלער בבקשה לברכה אמר להם: הוא אשר אמרתי שאדם לא יכול להתחמק מהיסורים שנגזרו עליו אלא שיש ביכולתו רק להחליפם....

והלימוד המעמיק שלמדים מכאן כי אכן נגזר על האדם מראש השנה הכל, והוא לא יכול לבטלם (באופן רגיל) אך אם ינסה להתחמק מהם הרי שהוא רק יצליח להחליפם בנסיונות אחרים. והנה כמה פעמים ביום אנו מוצאים את עצמנו מול נסיון ואפילו קטן ביותר ואנו אומרים לעצמנו שזה לא מתאים לנו, אך אם נעצור רגע ונתבונן 'האם אנו רוצים להחליף הנסיון הזה עם אותו כמות של צער בדבר אחר?! לבטח התשובה היא שלילית, על כן נתפלל תמיד שלא יביאנו לידי נסיון ולא לידי ביזיון, אך שומה עלינו לדעת שבענייני העולם הזה, יש לעבוד ולהיות דרוכים. על ידי כך נצליח לעבור את הנסיונות בהצלחה ונזכה מימילא להשלים תיקוננו בעוה"ז.

סגולת השבוע: הדרך להמתקת הדינים וקבלת השפע - ערוך מתוך

הספה"ק בת עין (ויחי) - לרבנו הרה"ק רבי אברהם דוב בער ב"ר דוד זיע"א.

'מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך' (בראשית מט' כ') ובאר 'הבת עין' שהתורה הקדושה מורה לנו איך נוכל להמתיק הדינים ולהמשיך שפע וברכה שהעיקר הוא להאמין באמונה שלמה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ולברך על הרעה בשמחה ובטוב לבב ממש כשם שמברך על הטובה ואפילו ח"ו כשהאדם מחוסר ממשאלות ליבו, אף על פי כן יהיו אשוריו ותהילותיו של האדם לבוא עולם... ובזה האמונה והתהילה גורם שנמתקו הדינים בשרשם ויהיה כל השפעות טובות. וזהו שכתוב: מאש"ר- לשון תהילה. שמנ"ה - אותיות נשמה ומורה על שממה- כלומר אדם שמהלל לה' על הנשמה המסורה בידו אף על פי שהוא שממה- לחמ"ו- היינו שהוא מחוסר לחם וממשאלות ליבו, אזי 'הוא יתן מעדני מלך' - היינו יכול ליתן ולהשפיע מעדני מלך וכל השפעות טובות לכל באי עולם, אמן כן יהי רצון (ראו בהרחבה בספה"ק הנ"ל)

מעשה שתיה...

מים קרים \ ספור על מרן רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן זיע"א

באחד הימים, באשר מרן ראש הישיבה קבל קהל בחדרו. נכנסו לחדר כמה מתלמידיו של מרן.

מחסר מקום, הסיט אחד הנכנסים את קערת המים לנטילת ידים ובה ספל מלא מים, הניח אותה על הכרית שעל המטה, והתישב על מקומו. והנה, לפתע פתאם, נשפף ספל המים הקרים על המטה, בדיוק במקום בו ישב מרן ראש הישיבה. מרן ראש הישיבה לא עשה דבר, הוא המשיך לשבת על מקומו, באלו בלום לא ארע. מרן המשיך לשוחח עם הנוכחים בשלום ובנחת, באשר בגדיו ספוגים מים קרים... רק באשר עזבו הנוכחים את החדר, ומרן ראש הישיבה היה בטוח שתגובתו לא תגרם צער לאיש, הוא מהר לקום ממקומו. בגדיו של מרן ראש הישיבה היו רטבים לגמרי, הסדין והשמיקה נרטבו, ואפלו המזרן היה ספוג במים. "ביצד זה ישב מרן ראש הישיבה על מקומו מבלי לנוע, ומבלי שהסובבים אותו יחושו בכך, שספל מים קרים נשפף על בגדיו?" תמהו בני הבית, ומרן ראש הישיבה הגיב בנחת: "וכי מה... האם עדיף לביש אדם מישראל? הלא אמרו רבותינו, כי מוטב לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילבין פני חברו ברבים..." זכותו יגן עלינו אמן. (ערוך מתוך סיפורי הרב א, אחויון שליט"א)

הילולת דצ'יקי"א

הילולת מרן רבנו אהרון יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל (נלב"ע בכד' בכסליו)

מרן רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל היה מנהיג הדור בענוות חן. מרן חיבב מאוד את עמלי התורה ועמד כנשיא בישיבות רבות ותלמודי תורה, פעם רצו שיבוא לכינוס אחד ואמר שאם יהיו שם עשרה אנשים כבר שווה להגיע... מרן היה מכתת רגליו להשמיע דבר ה' זו הלכה. מרן היה בורח כמטחוי קשת מהכבוד מספרים שלאחר ביקורו הראשון אצל מרן החזו"א סרב מרן לבוא שוב באומרו כי הכבוד שקיבל שם מונע ממנו לבוא שוב (שהחזו"א כיבדו מאוד) בצוואתו ביקש שלא יספידוהו ולא יערכו כינוסי הספד, וכששאלו את מרן שה"ת הגר"ח קנייבסקי זיע"א כדעת מה לעשות? כמדומה שהורה לערוך כינוסי חיזוק שודאי מה שאמר מרן היה פה בעוה"ז אך כעת שהוא בעוה"ב ודאי שרצונו בכך וזוהי זכותו. מרן היה חי בפשטות בדירה קטנה שקירותיה מתקלפים וסרב שוב ושוב לשפץ הדירה. מרן היה לומד על מיטתו וכמשענת היה משתמש בשרפרף אותו ניגר בעצמו מארגז תפוזים. מרן דקדק בהלכה כדעת בית בריסק שהיה מרן יליד המקום.

מרן היה פקח דיהודאי ובכל מקום היה אומר את חובת האדם בעולמו.

ת.נ.צ.ב.ה. זכותו יגן עלינו ועכ"א אמן

שיעורי לב ארי שיעורי השקפה ומוסר

מפי הרב אריה יוסף שליט"א
אור יהודה - בני ברק - פתח תקוה

'שמעו ותחי נפשיכם'

להזמנת הרצאות ופרטים על השיעורים:
במייל: ornm123@gmail.com

אופק חדרה

כניסת שבת	16:07	צאיאת רבינו	17:50
שבת	17:17	תם	17:41
לוח מקומי	16:07	אור החיים	17:10

לכבוד שבת קודש
 וישב
 חזקוני
 חזקוני

אך מסתבר שזה הרבה יותר קשה ממה שדמיינתי, אבל השכן אמר לי: שאני לא יכול לעשות את זה, כי ההורים שלו כבר מכרו אתי הדירה על סמך הדירה שלך שהסכמת למכור, וגם אל תשכח שיש לך רווח של 200,000 שקל.

הזמן הלך והצטמצם, ואני בלחץ: מה אני עושה? אני צריך לפנות את הדירה, ואין לי עדיין לאן ללכת? וללכת לשכירות ממש לא רציתי, רצית להיכנס לדירה משלי ולנשום קצת עם הסכום הזה. נכנסתי לבית הכנסת ברחוב ליד, תפסתי ספר תהילים ועם בכי ודמעות בכיתי לריבונו של עולם, ואמרתי לו, אני מתחנן לפניך, תושיע אותי, אני פונה רק אליך שאתה תמצא איך להוציא אותי מהלחץ הזה, ותמצא לי דירה טובה.

לאחר שסיימתי את כל ספר התהילים, יצאתי מבית הכנסת וראיתי על עמוד החשמל מודעה מאובקת שהיתה תלויה שם עלי: "למכירה דירה ברחוב כהנמן 64" היו שם מספרי טלפון על גזירי נייר לתלישה, תלשתי אחד ושמתי בכיס, אמרתי לעצמי, אני אגיע לבית ואתקשר.

הגעתי לבית וחיפשתי את הדף, אך הוא נעלם, הפכתי את הכיסים של המכנסיים, הפכתי את הכיסים של החליפה, ואין, אין, לא מצאתי, אמרתי לעצמי, לפחות אני זוכר את הכתובת: כהנמן 64!!! אני אעבור לשם, ואשאל אותם: אם יש שם דירה למכירה? מסתמא הם יודעים.

הוא עבר לכתובת הזו בשעות הערב, והתחיל מהקומה הראשונה, הוא דפק וכשפתחו לו, הוא שאל: שלום! האם יש לכם מושג אם יש כאן בבניין דירה למכירה???

הוא רואה שבעל הבית מתסכל עליו וכולו בהלם!!!! הלו!!!! מה אמרתי???: פנה אליו בעל הבית ואמר לו: תגיד לי, אתה נביא???

הוא הכניס אותנו, וסיפר לו שהוא קיבל משרה להיות מגיד שיעור בישיבה בדרום הארץ, והנהלת הישיבה התנתה את התפקיד במגורים ליד הישיבה, והחלטנו שאנחנו עוברים לדרום, ואמרנו: מה נעשה עם הדירה? ועכשיו ישבנו אני ואשתי והחלטנו, חמש דקות לפני שבת, שאנחנו מוכרים את הדירה, אשתי טענה: מי יקנה אותה? מה נראה לך, דירה זה אופניים חשמליות???: שאתה מוכר אותה תוך כמה שעות???

אמרתי לה: **היד ה' תקצור**???: ה' יעזור, ותראי שנמכור בקרוב, אני לא סיימתי לדבר, וכבר אתה דופק בדלת, ולא פחות ולא יותר, אתה שואל אותנו אם יש פה דירה למכירה, עכשיו, אתה מבין למה אני המום???

מה שאני לא הבנתי, אמר בעל הבית, מה הביא אותך לדפוק על הדירה שלנו, ולשאל אם יש דירה למכירה, תסכים אתי שזה לא נורמלי, לדפוק כך בדלת ולשאל אם אתם יודעים על דירה למכירה בבניין.

סיפרתי לו, על מה שהיה עם השכן שלי, שרצה לקנות את הדירה כדי שיהיה לו קל לטפל בהוריו, והתכנית שלו היתה לשבור את הקיר בין שתי הדירות, ואני רציתי לקנות דירה ולא מצאתי, וכמה שחיפשתי לא מצאתי משהו שאהבתי, ואפילו חשבתי לבטל את החוזה, מכיוון שנשאר עוד שבוע שהם צריכים להיכנס, ואני לא רוצה להיכנס לשכירות, הייתי בלחץ רציני ונכנסתי לבית הכנסת להתפלל, וכשסיימתי את ספר התהילים בתפילה לבורא עולם שיושיע אותי, ואיך יציאתי אני רואה על עמוד החשמל מודעה של "דירה למכירה ברחוב כהנמן 64" תלשתי מספר ושמתי בכיס, הרגשתי שבורא עולם שלח לי את המודעה הזו.

כשהגעתי לבית לא מצאתי את הדף, וכמה שחיפשתי לא מצאתי אותו, אך נזכרתי שלפחות אני זוכר את הרחוב ואת מספר הבניין, החלטתי להיכנס לבניין ולשאל אחד אחד, שכן שכן, אם הם יודעים על דירה למכירה, ואתם הראשונים שדפקתי אצלם.

אמר לו: הדירה שפירסמו היתה בקומה רביעית ונמכרה לפני כמה שנים.

אמר לו: תשמע, עכשיו אני מבין איזו סיעתא דשמיא שאיבדתי את הפתק, כיוון שאם לא הייתי מאבד, הייתי מתקשר למספר הזה והיו אומרים לי שזה לא אקטואלי, ולא היה עולה בדעתי לחפש באזור פה דירה.

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח... וירא אדניו כי ה' איתו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו" (לט, ב-ג)

הנה אנשים מחפשים הצלחה, ומי לא רוצה להצליח בחיים, וכאן התורה מלמדת אותנו מהו הסוד והמקור לכל ההצלחות, "ויהי איש מצליח... כי ה' איתו" ורש"י כתב "שם שמים שגור על פיו".

ובמדרש תנחומא (פר' וישב ח) מובא: "ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח... וירא אדניו כי ה' איתו". וכי פוטיפר שרשע היה רואה שהקב"ה איתו? ומהו כי ה' איתו? אלא שלא היה שמו של הקדוש ברוך הוא ז"ל מפיו. היה נכנס לשמשו, והוא היה מלחש ואומר, ריבון העולם, אתה הוא בטחוני, אתה הוא פטרוני, תנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ובעיני פוטיפר אדוני. ופוטיפר אומר לו, מה אתה מלחש, שמא כשפים אתה עושה לי? והוא מושיבו, לא. אלא אני מתפלל שאמצא חן בעיניך. לפיכך כתיב, "וירא אדניו כי ה' איתו". ומהו "וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו"? היה מוזג לרבו קונדיטון והוא אומר לו, מה מזגת לי? הוא אומר קונדיטון. ואומר לו, פסינתטון אני רוצה, והיה פסינתטון. הוא אומר, יין אני רוצה - והיה יין. הוא אומר, יין מבושל אני רוצה - והיה מבושל. וכן על המים. וכן על כל דבר ודבר, שנאמר "וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו", כיוון שראה רבו כן, מסר לו את כל המפתחות ולא היה יודע אחריו כלום.

ובמדרש שילה טוב מובא איך שעלה והתקדם אצל פוטיפר-בתחילה כשפוטיפר קנה את יוסף נתן לו לעבוד בשדה ובחצר, וכשראה שיוסף מצליח, הכניסו לעבוד בבית, שנאמר: "ויהי בבית אדוניו", וכשראה עוד שה' איתו והוא מצליח, מינה אותו למשרתו הפרטי, שנאמר: "וימצא יוסף חן בעיניו וישרת אותו", ובהמשך מינהו על האוצרות, שנאמר: "ויפקדהו על ביתו". ובסוף נתן לו את מפתחות גניו, שנאמר: "ויעזוב כל אשר לו ביד יוסף ולא ידע איתו מאומה". לא התעניין בשום דבר מענייני הבית.

והנה כל ההצלחות האלו באו ליוסף כי היה שם שמים שגור על פיו, לא רק בלב אלא בפיו. וכדברי התנחומא שלא היה שמו של הקב"ה ז"ל מפיו, והוא היה מבקש ומדבר, מתפלל ומברך את ה' כי יוסף ידע שרק עם האמונה והתפילה התמידית, כמ"ש "בקשו פניו תמיד" ורק ב-ו-ר-ג-ע-ו-ל-ם. ורק הוא שבידו הכל, רק הוא יעזור לו. ולכן כל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו.

מה שאנו למדים מכאן, הנה דוד המלך עליו השלום ציווה לפני מותו לבנו שלמה, "ואתה שלמה בני דע את אלוקי ידע ובעדהו בלב שלם ושבנו מפצה, כי כל לבבות דורש ה', וכל יצר מבשות מבין, אם תדרשנו ונמצא לך אם תעזבו יזינח לעד" (דברי הימים א, כח-ט).

דוד המלך ידע את היסוד הגדול הזה שרק על ידי שדורשים ומבקשים את קרבת ה' - אז "ימצא לך" ויהיה איתך בכל מקום. וכן אנחנו שרוצים הצלחה בחיים, נאמין ונתפלל על כל דבר ודבר, על כל פרט ופרט, נבקש, נודה ונברך את ה' יתברך בכל יום ובעל עת ובכל שעה ואז כל מה שנעשה ה' יצליח בידנו.

סיפר הרב אלקריף: על אדם המתגורר ברחוב באר מים חיים בבני ברק, ביום בהיר, ניגש אליו השכן שגר בדירה לידו בקומה הראשונה, עם בקשה מוזרה, אמר לו: תשמע, ההורים שלי התבגרו, ואני לא רוצה להכניס אותם לבית אבות.

ומה כל זה קשור אליי???: שאל השכן. אמר לו: תשמע, אני חשבתי להביא את ההורים שלי לגור פה ליד, כדי שאני אוכל לטפל בהם בכל רגע נתון, או אני או אשתי, ואם אתה מוכן למכור לי את הדירה שלך, אני רוצה לשבור את הקיר שמפריד בין הדירות, וכמובן שאני אשלם לך.

הייתי המום מהאומץ???: זה לא לבקש כוס סוכר או לבקש פטישון, זה לבקש ממני למכור בית שאני גר בו במשך שנים.

אבל הוא אמר לי: תשמע, אני מבין שזו בקשה לא פשוטה, ולכן אני מוכן לתת לך 200,000 שקלים מעל המחירון שלה, חשבתי על זה שאני מוכר ומיד קונה, ונשאר עם 200,000 רווח נקי, איך אומרים: למה לא!?! אם אפשר! הסכמתי.

חתמנו חוזה, וההורים שלו כבר היו אמורים להגיע, הם גם מכרו את הדירה שלהם, אני בינתיים לא מצאתי דירה, והייתי לחוץ מהעניין, עד כדי כך שניגשתי לשכן ואמרתי לו שיכול להיות, שאני אבטל את החוזה, כי אני לא מוצא דירה אחרת, חשבתי שזה ילך קל,

להחזקת העלון: 055-6700349

הפכות

דיני חנוכה - המשך

- פעמים שאדם מברך על נרות חנוכה אפילו אינו מדליק את הנרות, אלא רואה נרות חנוכה של חבריו, ובלבד שנתקיימו בו שלושה תנאים לדלהלן:

א. שלא הדליק באותו לילה נרות חנוכה, ולא שמע ברכת הדלקת הנרות מאחר.

ב. שאינו עתיד להדליק באותו לילה נרות חנוכה.

ג. כשאין מדליקין עליו בתוך ביתו.

וכל שנתקיימו בו כל שלושת התנאים הללו גם יחד, מברך ברכת 'שעשה שניסים' בלבד. אבל אינו מברך ברכת 'להדליק נר חנוכה', שהרי אינו מדליק. ובליהל הראשון מברך גם ברכת 'שהחיינו'.

- ברכת הרואה אינה אלא כשרואה נרות חנוכה של חבריו בתוך חצי שעה מזמן הדלקתם, אבל לאחר מכן, כיון שנסתיימה מצות נרות אלו, אינו מברך עליהם. ואפילו אם מסופק אם נרות אלו הודלקו בתוך חצי השעה האחרונה, לא יברך עליהם, שספק ברכות להקל.

- מותר לברך ברכת הרואה על נרות חנוכה של בית הכנסת, ובלבד שנתקיימו בו כל שלושת התנאים הנזכרים לעיל.

- מי שחייב לברך ברכת הרואה, וראה נרות חנוכה ולא בירך עליהם, רשאי לברך לאחר מכן כל שהוא בתוך חצי שעה מזמן הדלקת הנרות.

- הרואה נרות חשמל (חנוכיה חשמלית), או נרות גז, אינו מברך עליהם ברכת הרואה.

הדלקת הנרות במסיבות, חתונות וכיוצא בזה

- יש נוהגים להדליק נרות חנוכה גם במסיבות, כגון במסיבות חנוכה, או בחתונות, או בבר מצוה וכיוצא בזה, ואפילו כשאינם בבית הכנסת, מפני שרבים מצויים שם, ויש בזה פרוסמי ניסא, וכדין בית הכנסת. אולם לא יברכו על הדלקה זו. ואם מתפללים שם ערבית לאחר הדלקת הנרות, רשאים לברך על הדלקת הנרות.

מצה האדומים

'בורא עולם תן לי בבקשה דולר'

סיפור נפלא על רבי נח וינברג זצ"ל. "נח, אתה יודע שיש בורא לעולם?" - "כן!" עונה נח הקטן: "נח, אתה יודע שיש בורא לעולם? הילד אינו מתעייף ועונה שוב: "כן". יש בורא עולם." "נפלא, הרווחת עכשיו עוד מצוה. מצות האמונה". רבי מתתיהו לא מתעייף מלחטוף עוד מצוה ועוד מצוה ובלבד של נח וינברג, ילד אמריקאי בשנת התר"צ נדלקת אש של אמונה, האש שתאיר לעתיד את פני הדור כולו. משחק מסעיר התקיים באמריקה של אותם ימים. לא היה ילד בכיתת הלימודים של נח וינברג שלא שוחח בהתלהבות אודות אותו משחק. עלות הכניסה עמדה על דולר בודד. כל ילדי הכיתה הגיעו לכיתה כשדולר נח בביטחה בכיסם, פרט לילד נח וינברג. אביו הצדיק לא נותן לו סתם כך דולר, ודאי שלא לצורך משחקים העלולים להפריע את לימודו. ילדי הכיתה הלכו בהתלהבות אל המשחק והילד נח וינברג נשאר לבדו, הוא מיד ניזכר בבורא עולם, עליו אביו מדבר כל היום, ומליבו פורצת תפילה חמה: "ריבונו של עולם, תביא לי דולר, תעזור לי למצוא דולר, ריבונו של עולם, תעזור לי למצוא דולר". כעבור זמן קצר הוא רואה בצד הרחוב דולר! "ריבונו של עולם, אני מודה לך ששלחת לי את הדולר בצורה כה פלאית", הודה נח הקטן מעומק ליבו ונחפו אל המשחק. בעיצומה של הריצה נעצר, ואמר לעצמו: "אם הריבונו של עולם שלח לי דולר בצורה כזאת פלאית, האם אלך ואבזבז אותו על משחק על חשבון הלימודים? סובב נח הקטן את צעדיו וחזר ללימודו. (האמנתי ואספרה)

מתי הוא ראה את הפתק??? אחרי שהוא התפלל מעומק הלב, ישב ופנה לכתובת האמיתית!!! בלי שליחים!!! ישיר לבורא עולם!!! רק אחרי שהוא פנה לבורא עולם, הוא רואה את הפתק, מאבד אותו, ומגיע לדירה שנמכרת והוא הראשון שיודע מזה, ובאמת, לבסוף הוא קנה מהם את הדירה, ונשאר עם 200,000 נקי ביד...

מסופר על ר' משה גרטנר זצ"ל, שנולד בארץ החלומות במקום נטול כל זיקה לרוחניות. במאמצים עילאיים פילס רבי משה דרכו וביום מן הימים דרכה כף רגלו על מפתן דלתה של ישיבת פוניבז' בבני ברק, וכעבור זמן קצר, שכר דירה בסמוך לישיבה ולמד תורה כל היום בהתמדה עצומה. את אהבת התורה המופלאה שקיננה בו, אי אפשר היה לשכוח גם אחרי שנים רבות. כל כולו היה שקוע בתורה.

לאחר תקופה, הועמד ר' משה בפני דילמה קשה. נפשו היתה קשורה ברבו המשגיח, הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. "אני זוכר, מספר ר' אשר זליג רובינשטיין שליט"א בהתרגשות, שכשהיה המשגיח מוסר שיחה לבני הישיבה, היה ר' משה יושב על המדרגה של הבימה, כדי להיות קרוב למשגיח ויוכל לשמוע כל מילה שיצאה מפיו. והנה, ר' משה בא בבגדי האירוסין, מועד החתונה קרב ובא, אמו רכשה כרטיס נסיעה מארה"ב כדי להשתתף בשמחת נישואי בנה בארץ הקודש. זמן הנחיתה של המטוס היה ביום רביעי בשעה 7:00 בערב!

הוא לא ידע את נפשו מרוב צער. באותה שעה בדיוק היתה מתקיימת שיחתו של רבו האהוב, אשר את דבריו שתה בצמא, ר' משה פנה למשגיח והשיח את נפשו: איני מסוגל! לילה לפני חתונתי שמתקיימת ביום חמישי להיעדר מן הקביעות שלי מלהאזין לדברי מוסר וכיבושין בימי רביעי!!! "כבד את אביך ואת אמך", פסק המשגיח נחרצות. גש לבית הניתבות, קבל את פני אמך וכבדה כיאה וכיאות. אני, מספר רבי אשר זליג, התבקשתי ללוות את ר' משה לפני חתונתו, כמנהג ישראל שממנים לחתן "שומר" ביום חתונתו לבל ילך לבדו, ולכן כבר ביום רביעי ללוותי לר' משה כ"שומר". לפיכך, ידעתי את תנועותיו ועל כך שהוא אמור להיעדר משיחתו של המשגיח בגין בואה של אימו לארץ הקודש. מה רבה היתה תדהמתי: בשעה שבע, ראיתי את ר' משה על מקומו הקבוע בהיכל הישיבה, יושב ומאזין בשקיקה לשיחה!

מיד לאחר ערבית, יצרתי איתו קשר, אמרתי לו שאני 'שומר' שלו, ותוך כדי כך שאלתי אותו "מה אתה עושה פה?" הוא חיך ואמר: אמרתי להקב"ה, ריבונו של עולם, אני רוצה לקיים שתי מצוות, גם לכבד את אימי, כמו שכתבת בתורתך, וגם להיות נוכח בעת שיחתו של המשגיח שמרווה את נשמתני בטל חיים. אדון העולמים, איך לסדר את שניהם ביחד, זה כבר העסק שלך.

אחר הצהריים המשך ר' משה לספר לתומו, התקשרתי לשדה התעופה כדי לברר את שעת הנחיתה הסופית, ולהפתעתי הרבה התבררתי כי שעת הנחיתה המיועדת הוקדמה בשעתיים לשעה חמש. אימי, כך סיפר, הסבירה שהטייס טען שבטיסה הזאת התרחש דבר שלא צוה במהלך שבע עשרה השנים שהוא משמש כטייס בקו תל אביב-ניו יורק.

באמצעות מערכת הכריזה הוא הודיע, כי עקב שינוי מוזר ביותר ברוחות, נושבת רוח אדירה שדוחפת את המטוס ללא הרף לכיוון ארץ ישראל, ולפיכך הנסיעה תתקצר בשעתיים תמימות!

ר' משה חיך והוסיף: "לא סיפרתי לאמא שאני אשם בזה... כי היא לא תבין, היא לא שמעה את המשגיח..."

"אני נדהמתי לגמרי, ממשיך ה'שומר' משה, הרי זה נס גלוי!!! הוא הביט בי באומרו, מה אתה מופתע, הרי הבא להיטהר מסייעים בידו. אתה חושב שכל כך קשה לקב"ה לדחוף את המטוס?... אצל ר' משה הסיפור הזה לא עשה כל רושם. הוא חי את חייו באמונה תמימה לחושית, וכעבור זמן הוא אף שכח מכל הסיפור הזה מפני שבשבילו זה לא היה 'סיפור' הוא ראה זאת כמוסכמה ברורה מאלה, שהקב"ה אשר יצר את העולם, נפח רוח חיים בבני האדם המהלכים בו, הוא הממליך מלכים והמשפיל גאים, מעניק סיעתא דשמיא ליהודים המשתוקקים לקיים את דבריו.

שהרי כל העולם כולו לא נועד אלא לקיים את לומדי התורה ועמליה. אז להשיב רוח בכנפיו של מטוס המרחף מעל האוקיינוס, זה באמת לא דבר גדול. בוודאי לא כאשר בזכות הטיסה המהירה, יהודי זכה להתמיד בקביעותו הרוחנית.

ויהי רצון ששם שמים יהיה שגור בפינו תמיד. (האמנתי ואבדתי)

פנינים

"ולא זכר שר המשקים את יוסף, וישכחהו" (מ, כג)

יש כאן לכאורה כפל מילים. שהרי אם לא זכר - ממילא שכח. אלא, כתב רבינו אברהם בן הרמב"ם ז"ל, הלא חז"ל אמרו שיוסף נענש על שפנה לא שר המשקים בבקשת עזרה, כי לרום דרגתו ומעלתו היה עליו לבטוח בה' לבדו ולשווע אליו, ולא לבטוח באדם. ולפיכך נענש בהמשך שהייתו בבור הכלא. וזהו שנאמר כאן, שלא ניתלה את הזנחת שר המשקים בהתרשלותו ובחולשת זיכרון. אלא 'וישכחהו', היתה בו שכחה מכוונת ממרום! וסיים: "וזה הוא הפירוש האמיתי!" (מעייני השבוע)

שבת שלום ומבורך

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

העבודה שלך - לעבד בשקטה

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ פנון (ז, א)

"בקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף, צדיקים מבקשים לישב בשלוה, ואמר הקדוש ברוך הוא: לא דין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שִׁמְבֹקְשִׁים לישב בשלוה בעולם הזה" (רש"י).

באור הענין נראה על פי באורו של ה"חידושי הרי"ם" על דברי התנא באבות (ב, ה): "ואל תאמר ללשונך אשנה שמא לא תפנה". הפשט הפשוט הוא שלא תאמר "אחר כך", שמא ה"אחר כך" הזה בכלל לא יהיה.

אך ה"חידושי הרי"ם" אומר פשט נפלא אחר: עומד יהודי ואומר: רבוננו של עולם! תאמין לי, אני ממש רוצה להתפלל כמו שצריך, ללמוד כמו שצריך, אבל ברגע קשה לי, יש לי קצת בלגן. תסדר לי את הענינים ואני מבטיח לך שיהיה בסדר... אומר התנא: אל תאמר כך, שמא מה שהקב"ה רוצה ממך הוא לראות אותך עובד אותו כשאינך פנוי! לעבד אותו כשאתה פנוי זו לא חכמה גדולה. יש לו מספיק כאלו שעובדים אותו בראש פנוי. הוא רוצה לראות אותך עם קש"י התקציב שלך, עם צער גדול הבנים, עם דאגות הבריאות, ויחד עם זה עובד אותו.

בקש יעקב לישב בשלוה. אמר לו הקב"ה: לא שלחתי אותך לעולם הזה בכדי לעבד אותי בשלוה. זו לא ה"עבודה" שלך. העבודה שלך היא לעבד אותי כשקשה!

זהו יסוד חשוב מאד לחיים: הקב"ה אינו צריך שניעבד אותו איך שאנחנו מחליטים ונח לנו. הקב"ה רוצה שניעבד אותו בצורה שהוא יחליט עבורנו *

%מספר ששנה אחת במוצאי יום כפור, פנה רבי לוי יצחק מברדיטשוב לאחד מחסידיו ואמר לו: "בא ואגלה את אזניך, על מה התאמצת בתפלותיך ביום הקדוש". הלה היה מפתע ושאל: "נו, על מה נסבו תפלותי?"

נענה הצדיק ואמר: "בתפלת מעריב פנית לקב"ה ואמרתי: רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שהוצאות הבית מסתכמות אצלי בסוף אלה רב לשה. סכום זה אתה ברב טובך ורחמיך מוציא לי בעסקים שונים במשך השנה כלה. לסיכך, אם טוב בעיניך, אני מבקש שתזמין לי את האלה רב לבת אחת בתחלת השנה, כך שאהיה פטור מסרדות הפרנסה, ואוכל להתמסר ביישוב הדעת לתורה ולתפלה".

"ברם" - המשיך רבי לוי יצחק ואמר, "בבקרו של יום הכפורים, בתפלת שחרית, נמלכת בדעתך, שלמעשה גם אם תרויח את כל הסכום בבת אחת, קום חשש שמא תתפתה להשקיעו בעסק מסים, כדי שהמעות לא תהיינה מנחות בטלות. בשל כך העתרת, שבתחלת השנה תרויח חמש מאות רבל, וכעבר מחצית השנה תרויח עוד חמש מאות רבל.

"אבל כשהגיעה תפלת נעילה גברו חששותיך, שמא תעשה עסקים צדדיים בחמש מאות רבל, ושוב תסרד ולא תוכל לעסוק ביישוב הדעת בתורה ובתפלה, לכן בקשתי שירחמו עליך מן השמים, ויתנו לך בכל שלשה ימים, מאתיים וחמשים רבל".

"אך עליך לדעת" - סיים הצדיק ואמר - "בשמים לא קבלו את תפלותיך, ואמרו שרוצים שדוקא מתוך הסרדות, תתגבר ותעסק בעבודת השי"ת, ועבודה זו יש לה חשיבות מיוחדת בעיני ה' יתברך".

(רבי שלמה לונשטיין שליט"א - מתוך האור יוסף הצדיק)

שליחות יוסף אל אחיו - לעורר את מדת הרחמים

ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני (ל, יא)

הפסוק הזה מעלה מספר תמיהות:

א. מדוע יעקב שולח את בניו לרעות את הצאן בשכם? הרי היה זה לאחר ששמעו ולוי הרגו את אנשי העיר ובעקבות כך רצו יושבי הארץ להשמיד את בית יעקב. אם כן זו סכנת נפשות להכניס לשם! כשם שבמינוי לא שולחים ילד לתוך עזה, כך אין להכניס למקום שפנה, ובדאי לא במטרה לרעות שם את הצאן!

ב. כיצד יעקב שולח את יוסף לראות את שלום אחיו, הרי הוא יודע היטב שהם שונאים אותו ואף לא טורחים להסתיר זאת. כפי שפרש רש"י על הפסוק (בראשית ל, ד) "ולא יכלו דברו לשלם - מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דברו אחת בפה ואחת בלב". אם לעשו הוא שלח מלאכים של ממש, יש ביכולתו לשלח מלאך, או על כל פנים עבדים, אל בניו שבשכם בכדי לראות בשלומם. מדוע הוא מכניס את יוסף לסכנה?

ג. כאשר יוסף בא לשכם ואינו מוצא את אחיו, הוא שואל את המלאך גבריאל שנגלה אליו בדמות איש היכן אחיו, והמלאך משיב לו (ז, י): "נסעו מזה" - הסיעו עצמן מן האחווה, "כי שמעתי אמרים בלכה דתינה" - "לבקש לך נכלי דתות שימיתוך בהם" (רש"י). מדוע הוא ממשיך ללכת לכוון אחיו, גם לאחר שהוא שומע מהמלאך על תכניותיהם? עליו לתפס את הרגלים ולחזור אל בית אביו במהירות האפשרית! ברצונו לומר מהלך מיוחד מאד, המשלב מדבריהם של ה"שם משמואל" ושל הנצי"ב שאף הוא כותב חלק מהדברים ברמז. *

בנביא (מלכים א, ב) מספר, שבאשר רצה שלמה המלך להרג את אחיו אדוניו לאחר שמרד בו, הוא לא עשה זאת בעצמו, אלא שלח את בניו הכהן, ראש הסנהדרין, להרגו.

לכאורה, מדוע הוא בקש זאת מבניהו, האם לא היה די בשוטר מן השורה שיעשה את המלאכה?

בספר "משפחות זהב" מובא על כך יסוד עצום מבעל ה"שם משמואל": כאשר נוהגים עם אדם במדת הדין, יש צורך בשמירה יתרה שזה לא יעשה מתוך נקמה וסנאה, שאם לא כן גורם הדבר להמשכת מדת הדין בעולם. שלמה המלך ידע שאם ירג את אדוניו בעצמו, הוא עלול למשוך את מדת הדין עליו ועל כל ישראל, לסיכך בחר בבניהו, שהיה צדיק וחסיד, ויעשה זאת לשם שמים בלבד.

כאשר יעקב אבינו ראה שהשבטים מתנהגים עם יוסף במדת הדין, הוא חשש שהדבר יביא לכך שהקב"ה יתנהג גם עמו במדת הדין. ברגע שהנהיגה תורה כך, הוא יתבע על כך שלא כבד את הוריו במשך עשרים ושתים השנים בהן היה אצל לבן. אמנם אמת שהיה אנוס, שהרי ברח מעשו שבקש להרגו, אך כאשר הנהיגה היא במדת הדין לא מתקבלים תרוצים. שהרי בסופו של דבר הוא לא כבד אותם בכל התקופה הזו, ובנוסף הוא יתבע גם על כך שנשא שתי אחיות. הוא ידע שילדיו נמצאים בסכנה, כיון שכשם שהוא לא כבד את אביו כך אף הם לא יכבדו אותו, והם יתבעו על כך במלוא חמרת הדין.

יעקב חשב כיצד אפשר להמתיק את מדת הדין שלא תהיה על המשפחה, ואז החליט לשלח את יוסף אל אחיו על אף שהם שונאים אותו, במטרה שהוא יראה להם שהוא מוכן למסור את נפשו בכדי לראות בשלומם. מה שיגרם להתעוררות של מדת הרחמים על כל

המשפחה, ובהמשך יביא גם לפיוס בין יוסף לאחיו כשיוסף שומע מהמלאך שאחיו הלכו לחפש דרכים כיצד להמיתו, הוא אינו נרתע וממשיך ללכת אליהם, כיון שכל מטרת שליחותו היתה ללכת במסירות נפש אל אחיו, על אף תכניותיהם לגביו.

היה זה נסיון אדיר שהראה על גדלותו של יוסף. הוא יודע היטב שאחיו שונאים אותו ומבקשים להמיתו, ובכל אופן כאשר אביו שולח אותו לשליחות המסכנת לראות שלומם הוא אינו מהסס לרגע ואומר "הנני", אבא צוה - אני עושה.

*

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מביא ספור מדהים שספר נצול שואה; כאשר הגיעו הגרמנים לעירה שלהם, הם נכנסו אליה עם כלבים אימתניים ונשק שלוף, והודיעו שעל כל היהודים להתניב בתוך שעתיים בכפר המרכזי עם מזוזה אחת בידיהם.

כאשר הגיעו אל הכפר נערכה סלקציה, בה הפרדו האבות והבחורים מהנשים הילדים והזקנים, וכל קבוצה הובלה אל קרון נפרד ברכבת בקר שבבר המתינה על הפסים. פחד נורא שלט באויר, שכן מטרת הסלקציה לא היתה ברורה, ובחלל נשאו בכיותיהם וצעקותיהם של האמהות והילדים מחמת הפרדה הפנייה.

באותו רגע הבחינה אמו שהמזוזה נותרה בידה ובה מצוי גם זוג התפלין של בעלה.

היא פנתה לבנה הגדול שהיה בן שתיים עשרה, ואמרה לו: "אבא צריך את התפלין, לך לרכבת השניה והבא לו אותם"

כל ילד היה מסרב לקבל עליו את השליחות, משום שבחוף מסתובבים הנאצים הארוזים עם נשק שלוף וכלבי טרף הנובחים בצעם, ומוכנים לשסע את קרבנותיהם לגורים. ובכלל, מנין לו שימצא את אביו בכל הכאוס השורר בקרון השני?

אך הילד הנהן בראשו ואמר: "הנני, אני הולך להביא לאבא את התפלין". הוא לקח את התפלין בידו ורץ אל הקרון השני. הגרמנים ראו אותו אך הקצ"ה סמא את עיניהם והם לא נגעו בו לרעה. הוא הגיע אל אביו המפתע והושיט לו את התפלין, אך כשבקש לחזר אל אמו, נסגרו דלתות הקרון והוא נותר עם אביו.

ההמשך היה שאמו וכל אחיו נשלחו לתאי הגזים, ואלו הוא ואביו שרדו את השואה. מה הציל אותם? מצות כבוד אב שעשה בצווי אמו כאשר הביא לאביו את התפלין ללא כל שאלות. "למען יאריכו ימיך" - זכות המצוה עמדה לו והצילה אותו מהתפת.

זו היתה גם גדלותו של יוסף. הוא ידע שאחיו שונאים אותו, אך למרות זאת החליט להתחזק בכבוד אב במסירות נפש, מפני שיידע שזהו הפגם של אביו, ועל ידי כך חפץ לעורר סנגוריה על בית אביו.

מסבה זו, כאשר שמע יעקב שיוסף נטרף על ידי חיה רעה, הוא מאן להתנחם, שהלא כל שליחותו של יוסף היתה כדי לעורר את מדת הרחמים, ומדוע לא הועיל לו הדבר?

אלא שהאמת היתה שמדת הרחמים אכן היתה בתמונה, והיא שגלגלה שיוסף ירד למצרים בכדי להכין את התשתית לגלות מצרים. כמו שאמר יוסף לאחיו כאשר התגלה אליהם: "כי למחיה שלחני אליהם לפניכם" (למנו מה, ה).

באותה צורה שהאדם נוהג עם סביבתו נוהגים משמים עמו. יעקב ידע שמדת הדין השוררת בביתו מחמת שנאת האחים ליוסף עלולה להביא צרות, על כן שלח את יוסף אל אחיו בכדי להרבות אהוה ושלום במסירות נפש. יעקב לא שלח לשם כך מלאכים או עבדים, כי רק פעולה של עשית שלום במסירות נפש יכולה להספיק את מדת הדין למדת הרחמים.

כך אנו מוצאים גם בנר חנה. מקום הדלקתו הוא בצד שמאל של הפתח, שבו אין מזוזה - כנגד פושעי ישראל הריקנים ממצוות. גבה החנכיה הוא למטה מעשרה ספחים - לרמוז שהחנכיה נמצאת במקום ארצי ונמוך ודוקא בו היא מאירה. בנוסף נתן להדליק אותה גם בשמן טמא, לרמוז שמצוה זו מאירה לכל ישראל בכל דרגה בה הם מצויים.

(רבי גואל אלקריך שליט"א - דורש טוב בראשית)

מיד בתחלה אומרים ליצר "לא!!"

וימאו ויאמר אל אשת אדניו... ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת והטאתי לאלקים (כט, ה-ט)

לכאורה, צריך היה לכתב תחלה: "ויאמר אל אשת אדניו, הן אדני לא ידע אתי מה בביתי... ואיך אעשה הרעה" - יוסף מסביר בדבריו עד כמה רע המעשה, שהיא מבקשת לעשות, וממילא "וימאן".

אך התורה אומרת "וימאן" תחלה, ורק אחר כך "ויאמר...". יש ללמד מכאן מוסר - כאשר היצר הרע תוקף, צריך מיד למאן, ולומר לו "לא!!" אין לבוא מולו בנמוקים בזמן שהוא מתקיף, כי אם מנסים לשכנע אותו בנמוקים, הוא מביא הררי נמוקים משלו, וטוען "יש מקלוי", או כאן זה "שעת הדחק", או "יש על מי לסמוך", או "בעירנו נהגו כך" או "יש לישוב מנהג זה"...

לכן, הדרך הנכונה היא לומר ליצר הרע "לא!!", בלי להתנחם אתו בשעת הנסיון. רק לאחר זמן אפשר להציג את הנמוקים וההוכחות.

כך עשה יוסף הצדיק: ראשית כל - "וימאן", ורק אחר כך "ויאמר".

ההבדלים בין שני השוים

חטאו משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים (מ, א)

במשלה של היום יש שר בטחון, שר חוץ, שר פנים, שר המדע והטכנולוגיה וכיוצא בזה. בממשלה של פרעה השוים היו הממנים על ספוק צרכיו הגשמיים: שר המשקים, שר האופים, שר בית הסהר. אלו היו השוים הגדולים של מצרים.

שני שרים החשובים אלו, שר המשקים ושר האופים, חטאו למלך. מה היה החטא? רש"י אומר: זה נמצא זבוב בפוס שהגיש לפרעה, וזה נמצא צרוה אבן קטנה, במאפה שהגיש למלך.

ראיתי באחד מהראשונים הסדמונים שכונת, ששר המשקים ושר האופים לא עבדו בעצמם בהכנת האכל ובהגשתו למלך. הם ישבו במשרדים הממוגים שלהם ומשם נהלו את הענינים... את המלצר הזוטר שהכניס את הכוס עם הזבוב - תלו מיד, גם את חברו הזוטר שהכניס את הלחם עם האבן - תלו מיד. אבל פרעה לא הסתפק בזה. הוא חפש את האחראים למעלה, שלא נהלו את עניניו בכבוד הראש ובמקצועיות הדרושה, ורק אותם לכלא.

כמה זמן הם היו שם?

הכתוב אומר: "ויהיו ימים במשמר". רש"י מפרש: שנים עשר חדש. "ויחלמו חלום שניהם", רש"י מביא בשם המדרש שכל אחד חלם את חלומו ואת פתרון חברו. בפקר רואה אותם יוסף "והנם זעפים". הוא פונה אליהם ושואל: "מדוע פניכם רעים היום?"

נשאלת השאלה, איך הוא מעז לשאל שני שרים רמי דרג שאלה כזאת? התשובה: בבית הסהר אין שרים, כלם שוים! לכלם תלבשת אחידה: בגדי אסירים. כלם עומדים למפקד, ואוכלים את אותו האכל בכלי פלסטיק ובסכו"ם חד פעמי...

בשלמא זה ששר המשקים זועף - מובן. הוא חלם את פתרון חלומו של שר האופים, שנדון לתליה, וחשש שגם אותו יתלו. אבל מדוע שר האופים זועף? הרי הוא חלם את פתרון חלומו של שר המשקים, שישב לתפקידו ולמעמדו, ואם כך מסתבר שגם אותו יחזיר, ולמה לו להיות עצבני?

ה"אור החיים" הקדוש אומר, שמעלו הגיד לו שאותו יתלו.

אולם יש פרוש נוסף: שר האופים היה טפוס שלילי, אדם רע, רוגז וזועף. קאב לו לראות שלשני טוב... כשראה את פתרון חלומו של שר המשקים, שהוא יוצא לחפש ושב לתפקידו - קאב לו! הוא זעף על כך ששר המשקים יוצא לחפש למרות שבהחלט, מצד ההסתברות, גם הוא יצא לחפש...

סוג כזה של טפוסים, שלא טוב להם בנשמה גם אם יש להם את כל הטוב שבעולם, כל עוד שגם לאחר יש - לא ראויים להמשיך בתפקידם עלי אדמות. יוסף אכן פתר לו שיתלה על עץ.

(רבי מאיר צימרוט שליט"א)

אַלְדָּנוֹת

לְשִׁמּוֹן עֶבֶת

פְּרָשַׁת וַיִּפֹּאֵר - חֲנֻכָּה

בס"ד, אלווין קס"ז

אותו להדליק נרות חנכה בבית המדרש, ועושיין ממנו קצת צחוק וזורקים עליו חפצים ובגדים ישנים. ואמר שהענין בזה הוא שמכיון שנצרך לאיש הזה ישועה וע"כ 'אז מען ווארפט פון אונטען ווארפט מען פון אויבן ישועות' [כשזורקים מלמטה - זורקים ישועות מלמעלה] ('שיח צדיקים' עמוד שח בשם ספר 'שיח יצחק').

מנהגי ישראל

באחת השנים בימי החנכה נשאל הרה"ק רבי נפתלי צבי מבאבוב זיע"א אם למנע את הילדים מלהרעיש וכדו' בעת הדלקת נרות חנכה בבית המדרש כמנהגם מאז ומקדם, אחר שממילא אין לה אדם שיבוא לצאת בהדלקה זו. והשיב על כך בשלילה, כי כן המנהג מדור דור. והוסיף ואמר: דבר טוב הוא להרגיל את צעירי הצאן לאחוז במנהג ישראל המסור לנו מדור דור מתוך חדות הלבבות וזה ישפיע עליהם לראות את גדל מעלת מנהגי ישראל שנתקבלו מאבותינו ורבותינו הקדושים ('זכרנו לחיים' עמוד יט).

טעמא דמלתא

בספר 'הליכות חיים' (חנוכה עמוד יז) האריך מאד בטעמי מנהג זה, וכתב שמנהג זה היה נהוג גם אצל הרה"ק רבי צבי הירש מרודניק זיע"א והרה"ק בעל ה'עצי חיים' מסיגעט זיע"א. וכך דבר בקדשו הרה"ק ה'שפע חיים' מצאנז זיע"א בנר א' של חנכה תשכ"א: כשהדור היה עדין שקוע אחר רדיפת הכבוד והנצחון וכל הדורש לעצמו דורש, אם היו מצויים להדליק נר חנכה על פתח הבית, היתה אש המחלקת מתלקחת בראש כל חוצות רח"ל, כי על מי שהיה מדליק רק נר איש וביתו יצעקו עליו המהדרין: הראיתם איש קל זה שאינו מדליק נר לכל אחד ואחד, וכן המהדרין מן המהדרין יצעקו על המהדרין. ובכך בקנאתם אל ה' יבואו ויחריבו את ביתו ובקול תרועה

בדבר המנהג לזרק מגבות על המדליק

בצאנז, ויזניץ וסיגוט נהגו לזרק מגבות על המדליק. וכן היה אצל הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א, אך אמר שלא יזרקו יותר מדאי, שלא יכבו את הנרות (נטעי גבריאל' חנוכה פרק מ הערה כט).

טעמים כמוסים

איתא בספר 'אור הגנוז' (עמוד קכט, בשם קונטרס דברי תורה טשערנאביל): מנהג ישראל כשהשמש מדליק נרות חנכה בבית הכנסת זורקים עליו מגבות ('האנטיכער'). פעם אמר הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מצעשינוב זיע"א על איזה עיר שרצו לבטל מנהג זה: מי יודע מה יהיה מהעיר הזו. ובאמת נהיה רח"ל וכו'. שלכל אחד יש מנהגים ויש לזה טעמים מסימים וטעמים כמוסים ויש ע' פנים לתורה.

לדאג על קיום המנהג

בכל מקום בואו הקפיד הרה"ק רבי איציק'ל מפשעוורסק זיע"א שיעשו שחוק מהמדליק נרות חנכה בבית המדרש בין מנחה למערב, בזריקת אלנטיות ובגדים וכל הבא ליד, כמנהגן של ישראל. כי בעת שדר בעיר שינאווא אחרי נשואיו שאל לו רבו הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מציעשנוב זיע"א: אם בעירו שינאווא עדין עושיין שחוק ממדליק נרות חנכה כנהוג. והשיב, שכבר אין עושיין כן שם. וחזר ושאל הגה"ק, ולמה אינך דואג על זה שיקימו מנהגן של ישראל לזרק על מדליק הנרות. ומאז דאג ע"ז שיתקיים מנהג ותיקין זה ('רועה אבן ישראל' עמוד רב, מפי הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זיע"א).

מלמטה ומלמעלה

מנהגו של הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זיע"א שמי שנצרך לאיזה ישועה היה מכבד

רצויין, ולהכי נמי איפסקי הלכתא דאין אדם יוצא בנרות של בית הכנסת, כי מאחר שהמדליק מתפאר במעשיו לעיני כל אין מצוה זו חשובה לפני המקום וצריך לחזור ולהדליק. ועוד אמר בעדן רעוא דרעוין פרשת חיי שרה תשל"ז: ובזה נראה לי טעם המנהג שראיתי בהרבה מקומות שהנערים היו מרעישים בקולות וזורקים בלאי בגדים על השמש כשהדליק נר חנכה בבית המדרש, וכן עשו בסיגוט, ומו"ח זצל"ה עמד מן הצד וחיך. ונראה על פי מה ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זיע"א ששמע מפה קדש זקה"ק בעל ה'דברי חיים' זיע"א בנוגע לאמירת מזמור 'לדוד ה' אורי' בימי אלול: איני נוהג לעשות דבר שלא הזכר בשו"ע או בכתבי האריז"ל, עכד"ק, וזה היה כלל גדול בדרך חסידות צאנז, והמליצו על זה מאמר התנא (אבות פ"ב מ"א) וכל מעשיך בספר נכתבים, הינו, שכל מעשיך יהא להם מקור כתוב בספר. והתנא אלקי הגר"א בחבורו על השו"ע טרח למצא בכל דבר מקור מקומו בש"ס. והנה ענין הדלקת נר חנכה בבית המדרש לא מצינו בש"ס, וכפי הנראה מדברי הפוסקים הנהג אחר כך, משום דהאידינא מדליקין בפנים וליכא פרסומי נסא, ולכן מדליקין גם בבית הכנסת ברב עם. והנערים לפי תמם שאינם יודעים זאת, כראותם שאחד מחדש מדעתו מנהג חדש שלא הזכר בש"ס עומדים עליו להפריעו בתחבולות שונות שלא ינהיג חדשות.

ונתן עוד טעם למנהג, שמתכוננים לבקש בזה שאין רצוננו שהשמש ידליק את הנרות, אלא רצוננו לראות את הפהן גדול עומד בבית המקדש ומיטיב ומדליק את נרות המנורה הטוהרה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום - חנוכה, להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

אויב יזעקו, רשע שכמותך לא די שאינה מקים מצות נר חנכה עוד הנה עושה ברכות לבטלה בכל יום, לכן כשרצה אז יהודי לקים מצות ה' לפי דעתו ומנהגו נאלץ להתחבאות ולהסתיר מעשיו, שלא יראהו חברו וירים עליו קול זעקה אם אינו עושה המצוה כשיטתו וכרצונו.

ובזה נראה לתת טעם על המנהג שראיתי בבית כ"ק אאמו"ר זיע"א ועוד צדיקים, שבעת שהשמש היה מדליק נרות חנכה בבית המדרש, היו הילדים זורקים עליו מטפחות והיתה רוח חכמים נוחה מזה המנהג. ומעודי תמהתי על מקור מנהג זה, אולם לפי דברינו נראה שרוצים להראות אף היה בזמן היונים, שכאשר אחד עשה מצוה קם עליו חברו ולא הניחו לעשותה רק אם יעשה כשיטתו ויקבל דעתו. אולם לאחר שהקב"ה היה בעזרם להצילם מן הרשעים וקבלו עליהם לעזוב דרך רשע של רדיפת הנצחון איש מרעהו ולעקר את דרך השקר של קבלו דעתי וכל כוננתם נתהפכה רק לעשות רצון הבורא ית"ש ולסור באמת למשמעתם של מתתיהו ובניו חכמי הדור, אז יכלו לתקן שיידליקו כלם על פתח ביתם מבחוץ.

ובשוה"ט ליל ש"ק פרשת וישב חנכה תשמ"ג אמר עוד: נראה לי לתת טעם למנהגן של ישראל במדינות פולין ואונגריין אשר כלם ממקור קדוש יהלכון, שבשעה שהשמש מדליק הנרות בבית המדרש היו הנערים זורקים עליו שלג ומטפחות, ומנהג זה ראיתי בכל המקומות שהייתי שם, ואף אצל מו"ח בזיוור העצי חיים זצ"ל היו נוהגין כן, לרמוז בזה שבשעה שמדליק את הנרות כמנהג המהדרין בפרהסיא לעיני כל מיחזי הדבר כהתנשאות יתרה וכאלו ראוי הוא לאותה איצטלא, ולזה זרקין עליו הנערים מטפחות, להראות לו כי מעשיו אינן

שו"ת קתר

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִסְּנֹת - נושא פרסים
אלו שתי מלים רצופות בפרשתנו, שתיהן כתובות באותן אותיות, אך בנקוד שונה?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת האזינו:

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
 פרשת האזינו:
 משפחת חסיד מבני ברק.

ש. איזו אות בפרשה זו נכתבת כמילה שלמה? האות ה - במשמעות 'האם...?' נכתבת כמילה בפני עצמה בדברים לב, ו.

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
1913919@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מביט 'בני אמונים'

פרשת וישב תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 462

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ברומו של עולם

העולם הזה הוא עולם של הסתר. איננו מכירים בערכם האמתי של דברים; דברים קטנים נראים לנו כמשמעותיים וחשובים, ומאידך למרבה הפלא דברים נשגבים בעלי ערך נתפסים בעינינו כבלתי חשובים.

תנ"ל למדונו זאת בצורה נוקבת, גורשים (ברכות ו ב) את הפסוק בתהלים (יב ט): "כרם זלזול לבני אדם, פה: 'כרם' - אלו הם 'דברים העומדים ברומו של עולם', ולמרות זאת הם: 'זלזול לבני אדם' - 'בני אדם מזלזלים בהם'. רש"י על אתר מביא דגמה לכך: 'כגון תפלה'.

תפלה היא החבור הישיר בין אדם לקונו, היא זאת שפועלת ומחוללת לאין שעור, ובכל זאת אין בני האדם מכירים בערכה, ויש להם נטייה טבעית לזלזל בה.

אוסף ואמר פי הגדרת 'דברים' [דבורים] העומדים ברומו של עולם, מתאימה במיוחד למצות עניית אמן שהיא חלק מרכזי בתפלה. שכן פידוע מכל אמן נברא מלאך המצטרף ועומד בין משרתי מעלה, שעליהם אנו אומרים בתפלת יוצר: 'ואשר משרתי... עומדים ברום עולם', ובכל זאת 'בני אדם מזלזלים בה'!

ברור לי כשמש שאלו היו האנשים מכירים בערכה של עניית אמן, מבינים את מעלתה ומודעים לשכר העצום המבטח לעוניה בכנה, לא היו הם מוותרים ולי על אמן אחת!

באמצעות האמן מעמיד האדם צבא עצום של מלאכים שיעמדו לזכותו 'ברום עולם' לצדו. כל מה שנדרש הוא רק לנצל את ההזדמנות שנתנו לנו בכל בוקר בכל בית נכנסת לענות אמן אחר ברכות המתפללים.

שמחתי להודע פי זכיתי בדברי אלו לכון לדברי מן ראש הישיבה, הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, אשר ביום ראשון הקרוב כ"ד בכסלו מציינים אנו חמש שנים להסתלקותו. הוא שעודד ותמך במהפכת 'בני אמונים' מיום הוסדה פותב (בהסכמתו לספר 'פטר מלוכה'): 'דבר גדול הוא לחזק הענין הגדול של עניית אמן אשר הוא מהדברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם מחסר ידיעת האסור וגדל השכר למתחזקים בה'.

פמה נאים הדברים למי שאמרו, שבבחינת 'נאה דורש ונאה מקים', הקפיד מאד על עניית אמן בכלל, ובפרט אחר ברכות השחר.

אם אכן נפנים ונשיב אל לבנו עד פמה האמן היא 'ברומו של עולם', בנדיא נרדף אחר כל אמן כמוצא שגל רב.

בקריאת 'ואשר משרתי עומדים ברום עולם' שבת שלום

278 213 מחולקת"ן

יעקב בקש לישוב בשלוח ונענה

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" (לז א)

רש"י מביא את דרשת חכמים (ב"ר פד ג) כי לשון הפתוב 'וישב יעקב' מבטאת את משאלתו של יעקב שלאחר כל התלאות שעבר יזכה לשבת בשלוח - "בקש יעקב לישוב בשלוח, קפץ עליו רגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוח ואמר הקדוש ברוך הוא: 'לא דים לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישוב בשלוח בעולם הזה'?

מדוע באמת לא התקיימה משאלתו של יעקב, הרי הפתוב אומר (תהלים קמה יט): 'רצון יראיו יעשה'?

רבי אברהם דב מאבריש בעל הפת יען באר כי אכן בקשתו של יעקב התקבלה. שכן שלא כהבנה הפשוטה, יעקב לא בקש לשבת בשלוח במקומו, אלא פון בבקשתו על גלות מצרים שנגזרה עליו; שירידתו לגלות לא תהיה בקשי ובצער כדרך הגולים בעל פרסם, אלא בשלום ובשלוח (ראה שבת פט ב). ואכן את משאלתו זו קבל הקדוש ברוך הוא, בכך שקפץ עליו רגזו של יוסף, כן התגלגלו הדברים עד שהגיע יוסף במצרים למעמד משיגה למלוה, וכך ירד יעקב אביו למצרים בכבוד גדול.

ה'בת יען' ממשיה ומבאר, כי לאור פרושו יש לקרא את המשך דברי רש"י "בניחותא: 'אמר הקדוש ברוך הוא: 'לא דים לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא', 'אלא' עלי להוסיף ולקבל תפלתם 'שמבקשים לישוב בשלוח [גם] בעולם הזה' (בת יען).

יעקב ויוסף התפללו בבית המקדש

"וימצאנו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש" (לז טו)

לאיזו תועלת סבב הקדוש ברוך הוא שיתעה יוסף בדרך לחפש את אחיו?

באר רבי יהונתן איבשיץ:

חכמים אמרו (סנהדרין צה ב) שכאשר יצא יעקב מארץ ישראל לחרן קפצה לו הדרך כדי שיוכל להתפלל במקום המקדש. אף בנוגע ליוסף בנו יש לפרש, כי כאשר עמד יוסף לעזב את ארץ ישראל ולרדת למצרים, התעהו הקדוש ברוך הוא בדרך, כדי שיעבר 'בשדה' - במקום המקדש ויתפלל שם, וכדברי חכמים (ב"ר כב ז): 'אין שדה' - אלא בית המקדש'.

כמו כן, בדומה ליעקב שראה במקום המקדש מלאכים, ככתוב (לעיל כח יב): 'ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו', כך יוסף - כשהגיע למקום המקדש פגש מלאך, וכפי שפרש רש"י כאן: "וימצאנו איש" - זה [המלאך] גבריאל" (תפארת יהונתן).

ראובן קים את חובת ההשתדלות

"וישמע ראובן ויצלחו מידם ויאמרו לא נבנו נפש" (לז כא)

ה'חובות הלכות' (שער הבטחון פרק ד) מורה, כי אף שאנו מאמינים שכל המאורעות שפוקדים אותנו נקבעים בגזרת ה', אדם הנתון בסכנה חייב לפעל כדי להציל ממנה ולא לסמוך על הגס. ואולם לצד זה עליו להאמין כי לא ההשתדלות היא הקובעת, אלא גזרת ה' שמידו הכל, וכפי שכתב הרמב"ן בפרשתנו (לז טו): "הגזרה אמת והחריצות שקר".

ה'כתב סופר' מבאר כי יסוד זה נלמד אף מהנהגותו של ראובן: אף שהאמין בצדקתו של יוסף, לא בטח ראובן על הגס, אלא הבין שמחובתו להשתדל כדי להצילו מיד אחיו. בכך הסביר הפתב סופר את המבאר במדרש (ב"ר פד טו) ששכר על הצלת יוסף זכה ראובן שבחלקו נקבעה עיר המקלט הראשונה - 'בצר' (ראה דברים ד מג); שכן אף צווי התורה לקבע בישראל עיר מקלט שאליה יוכל לנוס הרוצח בשוגג משתת על היסוד האמור - אף שלהורג בשגגה אין דין מות, כל יסמוך על הגס, אלא יפעל לנוס אל עיר המקלט כדי למלט את נפשו, ונמצא ששכרו של ראובן שלם לו מדה כנגד מדה.

ליסוד זה אף כון דוד המלך באומרו (תהלים קיח ז): "ה' לי בעזר" - מאמין אני כי עזרתי תלויה אף ורק בידי ה', ואולם מפני חובת ההשתדלות לא אסמוך על הגס, אלא: "ואני אראה בשנאי" - אף אני משתדל ומתבונן כיצד להשמר משנאי ('כתב סופר').

יוסף ברח

מאה ברכות בכל יום

"וישבו לאכל לחם וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאילים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרימה" (לז כה)

רש"י מבאר (ע"פ ב"ר פד ז) שפרש הפתוב את משא הגמלים, כדי להודיע שסבב הקדוש ברוך הוא שיוסף ימכר לאנשי שירה הנושאת בשמים, ולא נפט ועטרון כדרך הישמעאילים, "שלא יוזק מריח רע".

רבי גרשון אשפנזי בעל שו"ת 'עבודת הגרשני' מוסיף ומבאר כי מן שגשגו הגמלים בשמים צמחה ליוסף תועלת נוספת:

באהר הק' (זהר חדש צ ב) מובא כי גלות אדום נגזרה על צאצאי שנים עשר שבטי ישראל, בעטן של שמים עשרה השנים שישב יוסף בבית האסורים ונמנעה ממנו הזכות לברך מאה ברכות מדי יום. ניכר ללמד מן שיעד לכניסתו לבית האסורים הקפיד יוסף לברך מאה ברכות מדי יום. לפי זה נתן לפרש שבכך שגמפר לאנשי שירה הנושאת בשמים, היתה לו אפשרות להשלים באותה עת את מצות 'מאה ברכות' באמצעות ברכות הריח (תפארת הגרשני).

תפלה שמימית לאור גרות החנכה

כדי להעביר את המסר. הוא גם הסביר לו שהסבה שלא הגיע ישירות להוריו היא פיון שלא רצה להבהילם.

שלמה הביט בחברו שנגלה לו בחלום כששתי עיניו שלמות. הוא זכר היטב כיצד בראשית ימי מחלתו עקרו לו את אחת מעיניו עקב המחלה שפגעה בהן, והוא לא יכול היה לכלא את תמיהתו: "להיכן נעלמה ה'רטיה' שפסטה את עינך הפגועה?"

"וכי אינך מבין שהגוף הקיים בעולם הזה הוא רק כסוי לגוף האמיתי?!", השיב אוריה בפליאה, "בעולם הבא האדם נמצא בגופו הרוחני, וגופי הרוחני שהזדקף ביסורים בריא לחלוטין", הסביר.

כעת כבר לא היה לשלמה כל ספק כי אכן מדבר בחלום אמת.

פיון שהיה בהול להעביר את המסר ליעדו, הוא לא הצליח לשוב ולהרדם. הוא נצל את השעות שנותרו עד אור בקר ראשון לקריאת תהלים לטובת נשמתו של חברו. בחמש וחצי בבקר כבר לא יכול היה להתאפק. הוא החל להתקשר לטלפון של הרב מנחם שטיין שוב ושוב, עד שזכה למענה.

שלמה הזדהה, ומיד שאל: "הרב שטיין, האם יש לכם נכד שבזמן האחרון מתקשה בלמודים?"

הרב שטיין ההמום שזה עתה קם משנתו, השיב בחיוב. הוא לא הבין לאן בן שיחו חותר... כאן גולל שלמה באזני הרב שטיין את כל שעבר עליו בימים האחרונים, כיצד התגלה אליו אוריה בחלום שלוש פעמים, בהיר לו את הסגולה הגדולה שיש לתפלה בימי החנכה, בפרט בזמן הדלקת הנרות ובפרט על חנוף הילדים, ובקש ממנו שיבקש מאמו להתפלל בזמן הדלקת נרות החנכה על הצלחתו של בנו יקירו.

הרב שטיין שמע וקבל. זה מכבר הוא הפיר וידע את המובא בספרים הקדושים על גדל מעלת התפלה בימי החנכה, ועתה קבל לך 'אשור' משמים.

בלילו הראשון של חג החנכה, בשעת הדלקת הנרות אל מול פני המנורה, נשאה תפלה נרגשת מפי אם בישראל בעבור נכדה היתום. בימים שלאחר מכן נשאו עוד ועוד תפלות על הילד היקר שיזכה לשוב ולהמשיך לתורה, ואכן הישועה לא אחרה לבוא.

בתחלת חדש טבת שב הילד ללמודיו במלוא החשק, ומכאן ואילך החל לעלות ולהתעלות, לשמחת משפחתו, ולבטח לשמחת אביו הדגול. ישמח האב בגן עדן.

נשמע מפי הגאון רבי מנחם שטיין שליט"א

למרב הצער - ללא הועיל, הילד המשיך לרדת בלמודים. הגיעו הדברים לידי כך שכבר לא היה

לו חשק ללכת לתלמוד תורה. נפר היה שקשה לו, אך ידם קצרה מהושיע.

זמן מה לאחר מכן, באחד מלילות חדש כסלו תשע"ח, התעורר בבהלה ר' שלמה, ידיו הקרוב של אוריה ומי שלוהו במסירות לאורך כל שנות מחלתו. הוא קם ושפשף את עיניו כלא מאמין. כארבע וחצי שנים לאחר פטירתו הטרגית הוא ראה את אוריה ידיו הטוב בחלום ואף שוחח עמו.

שלמה התישב על מטתו ואט אט החל לשחזר את פרטי החלום. המסר שבקש אוריה להעביר לו היה קצר, חד וברור: "שלמה ידידי, דע לך שאני סובל בשמים. אחד מבני מתקשה בלמודים בתקופה האחרונה, והדבר אינו נותן לי מנוחה. ימי החנכה מתקרבים ובאים, על כן אבקשך שתצר קשר עם אמי ותמסר לה כי בשמונת ימי החנכה שערי שמים פתוחים לתפלה, ובפרט על חנוף הילדים, ואני מבקש שבשעת הדלקת הנרות שהיא שעת רצון מיחדת לתפלה, היא תעמד מול הנרות ותבקש במיחד עבור בני זה, שיחזרו לו הטעם בלמוד ושיצליח בתורה."

"חלום מוזר", הרהר החבר לאחר שהתעשת, אולם מיד הרגיע את עצמו: "אחרי הכל זהו רק חלום. הרי כבר חלפו ארבע וחצי שנים מפטירתו של אוריה... גם לא מסתבר שהוא יבחר דוקא בי להעביר את המסר, וכי לא יכול היה להעבירו ישירות להוריו?!"

החבר בחר להתעלם מהחלום, אולם האב המסור לא הרפה... יומים לאחר מכן הוא נגלה בשנית

רבי אוריה שטיין זצ"ל

לאותו חבר.

גם הפעם בטל החבר בלבו את החלום; "כנראה שחשבתי מדי הרבה על החלום הקודם, ועל כן הוא עלה במחוי שוב בלילה זה...", הרגיע את עצמו.

ליל כ"ד בכסלו. פחות מעשרים וארבע שעות לפני הדלקת נר ראשון של חנכה, התעורר שלמה שוב בבהלה משנתו. אוריה הופיע בחלומו בפעם השלישית.

תכן דבריו היה דומה לפעמים הקודמות, אולם הפעם הוא הביע את בקשתו ביתר תקיפות, כשהוא מצין את הקשי שלו לרדת מגן עדן לעולם הזה בפעם השלישית

בחדש ניסן תשע"ג נפטר לבית עולמו האביר הצדיק רבי אוריה שטיין זצ"ל, בנו של מזכה הרבנים, יבלח"א, הרה"ג רבי מנחם שטיין שליט"א, לאחר כשש שנים שבהן נאבק בגבורה עלאית באימה שבמחלות.

רבי אוריה קדש שם שמים בחייו. לאורך כל שנות מחלתו, למרות יסוריו הקשים לא

"שלמה ידידי, דע לך שאני סובל בשמים. אחד מבני מתקשה בלמודים בתקופה האחרונה, והדבר אינו נותן לי מנוחה. ימי החנכה מתקרבים ובאים, על כן אבקשך שתצר קשר עם אמי ותמסר לה כי בשמונת ימי החנכה שערי שמים פתוחים לתפלה, ובפרט על חנוף הילדים,

מש החיוך מפניו. גם לאחר שהתעורר בעינו לא פסקה שמחת חייו. הוא השתמש בכל טפת כח שנותרה בו כדי להרבות אמונה בעולם, ולחזק ללבבות נשברים.

רבי אוריה הותיר אחריו ארבעה יתומים רכים, שלושה בנים ובת. בתחלת זמן חרף תשע"ח, התקשר המחנך של אחד מבניו לאמו ובקש לעדכן בצער כי הבן הלומד בכתתו חווה לאחרונה רידה מתמשכת בלמודיו, והוא מבקש לטכס יחדו עצה כיצד להחזיר לו את החשק ללמודים.

בימים הבאים נכנסו לתמונה גם הסבים הדגולים של הילד. הם נסו בכה ובכה, אך

ברכות שאינן נענות באמן

הלום, משום שהגם שאין לחוש למצוה המתקיימת בשעה שפטורים מן המצוות, עדין יש לומר שיש לחוש לנדך הנאמר בשעה זו.

עניית אמן אחר ברכת שוטה

שוטה וכן מי שהוא חרש-אלם, אין עונים אמן אחר ברכותיהם, שהרי אינם מחיבים במצוות. ואולם מי שהוא רק חרש ואינו אלם, הרי הוא חיב במצוות וחיבים לענות אמן אחר ברכותיו. כמו כן חרש-אלם מלדה שלמדוהו לדבר, עונים אמן אחר ברכותיו.

מקורות ובאורים:

כתב ה'פרי מגדים' (סי' קכד א"א ס"ק יד): "וראה ודאי, אחר חרש ושוטה אין עונין אמן, דלאו בר מצוות כלל, אפלו מדרבנן". וכתב ה'משנה ברורה' על דבריו (שם מז): "שגרא דלשנא הוא, דחרש המדבר ואינו שומע בודאי חיב הוא במצוות". וראה שה'משנה ברורה' הבין שה'פרי מגדים' עוסק בחרש המדבר, שאם אינו מדבר - אינו מברך, ואין מקום לדון לגבי עניית אמן אחריו. ולפי שחרש המדבר הוא בר דעת וחיב במצוות, יש לענות אחריו אמן. ואולם בשו"ת 'שכט הלוי' (ח"י סי' מה) כתב שאפשר לבאר שפגנת הפ"ג היא לחרש שאינו שומע ואינו מדבר, "שממלמל בשפתיו כעין ברכה", שאין לענות אמן על ברכתו. וראה בקנטרס 'הלכות כבוד אב ואם' להגר"י זילברשטיין (עמ' שכד, נדפס בסוף ספר 'אבני זכרון' בני ברק תש"ס) ששוטה שמבין מה שהוא אומר מתר לענות אמן אחר ברכתו. עוד כתב שם שעניית "הא שמה רבה" מתרת אף אחר שוטה מחלט האומר קדיש, לפי שהוא שבח העומד בפני עצמו, ואינו פענית אמן שבאה לאמת ולקיים את דברי המברך. בדין פגועי מוח באפ"ן פזה שהם שוטים לכל דבר, מובא ב'הליכות שלמה' (תפלה), פרק כב הערה (70), שאף שמלמדים אותם לומר קצת ברכות ותפלות, יש להזהר שלא לענות אמן אחר ברכתם כיון שעל כל פנים שוטים הם.

עוד כתב בשו"ת 'שכט הלוי' (שם) שלפי שיש אחרונים הסוברים שחרש-אלם מלדה שלמדוהו לדבר אין לו דין שוטה, אפשר מספק לענות אמן אחר ברכותיו. וראה גם ב'לקט הקמח החדש' (קכד כו) שכתב שחרש-אלם שלמדוהו במוסד מיוחד והוא מניח תפלין ומתפלל, נראה שעונים אמן אחר ברכותיו.

עניית אמן אחר ברכה מתוך שנה

השומע את חברו מברך מתוך שנה לא יענה אחריו אמן.

מקורות ובאורים:

בשו"ת 'לב חיים' לר"ח פלאגי (ח"ג סי' קכו) כתב שמי שברך מתוך שנה ברכת ספירת העמר וספר בהלכה, אינו יוצא בכך ידי חובתו, ומיד כשמתעורר עליו לברך ולספר פדיו, לפי שישן פטור מן המצוות. לאור זאת פסק בשו"ת 'פרי השדה' (ח"ג סי' צא) שהשומע את ברכת הישן אין לו לענות אמן, לפי שאין לברכת ישן דין ברכה כלל. וראה שו"ת 'ציץ אליעזר' (ח"כ סי' כז) שבאר שאין לדמות לכאן את פסק השו"ע (יו"ד רי ב) שיש לחוש לדעת הסוברים שיש להפיר גדר שנאמר מתוך

דין הממהר לדרפו

הרואה אדם העומד לברך ברכה שאין הוא חיב בשמיעתה, והוא נחפו ללכת לדרפו, רשאי ללכת לדרפו ואינו חיב להמתין עד שיסיים המברך את ברכתו, כדי שיוכל לענות אמן אחריו.

מקורות ובאורים:

כן כתב ב'לקט הקמח החדש' (קכד יט) בשם 'אשל אברהם'. בענין זה יש לציין למה שכתב בשו"ת 'חתם סופר' (ח"א א"ח קנט) שיש הסוברים שדברי חכמים (ברכות גג ב): "גדול העונה יותר מן המברך" נאמרו רק על העונה אמן אחר ברכה שאינו מחיב בשמיעתה.

עניית אמן אחר ברכות שבתפלה

על הצבור למהר ולסיים את הברכות הנאמרות בתפלה לפני שמסיימן החזן, כדי לענות אמן אחריו. וכך יש לנהוג אף בברכת המזון הנאמרת בזמון, כדי לענות אמן אחר ברכת המזון. ואולם יש הסוברים שאין חובה לנהוג כן.

מקורות ובאורים:

בשו"ת הרא"ש (כלל ד סי' יט, הובאו דבריו בטור א"ח נט) כותב לגבי ברכות קריאת שמע: "וכשאני מגיע לסוף הברכה, אני ממהר לסיים ברכתי קודם שיסיים החזן ברכתו, ומכונן אני לענות אמן אחר ברכת החזן". הרמ"א הביא הלכה זו הן לגבי ברכות קריאת שמע (נט ז) והן לגבי ברכת המזון (קפג ז). ה'משנה ברורה' (תריט ג) כתב להקפיד על הלכה זו לגבי ברכת שהחזן הנאמרת בכניסת יום הכפורים.

ואולם בבית יוסף' (שם) הוכיח מדברי הרמ"ה שאין חובה למהר ולסיים את הברכה לפני שליח הצבור כדי לענות אמן אחריו. ה'באור הלכה' (שם) כתב שאפשר שדברי הרא"ש נאמרו רק בזמנם שהמנהג היה לצאת ידי חובת ברכת קריאת שמע בשמיעה מפי שליח הצבור, ומדבריו ששמע שדעתו נוטה שכיום שאין יוצאים בברכת החזן, אין חובה למהר ולסיים את הברכה לפני החזן. ב'מקור חיים' (שם ד) לבעל 'החות יאיר' כתב שאף אין רצוי למהר באמירת הברכה כדי לענות אמן אחר החזן, כי על ידי המהירות יחסר הכוונה, וימעט דקדוק קריאת המלות.

רבי שאול בראך מקאשוי היה רגיל להזהיר שרק הש"י יסיים את הברכות שבתפלה בקול ולא שאר המתפללים, כיון שמצוי שיש מתפללים שאוחזים במקום שבו אסור להם להפסיק ולענות אמן, והם עלולים לטעות ולענות אמן שלא כדין (שאול בחיר ה" עמ' קפט).

עניית אמן מישתיקה את המקטרגים

"וישראל אהב את יוסף מפל בניו כי בן זקנים הוא לו" (לו א)

סופי התבות "בן זקנים הוא" הם אמן, רמז לכך ששרשו של יוסף הצדיק הוא בסוד אמן. ויש לומר כי לפיכך זכה יוסף לראות בחלומו את החזיון: "והנה קמה אלמתי וגם נצבה" (לו ז), 'אלמתי' מלשון 'אלם', ללמדנו כי זכות עניית אמן שהיא סוד כחו של יוסף, בכחה להשתיק את המקטרגים. וראה זה פלא, כי בשעה שגולד יוסף היה יעקב אבינו בן צ"א - פגמטררה של אמן.

(מגלה עמקות' וישב לו ז אפן לה)

אמונה מתוך הבנה

המהר"ל (נתיבות עולם) נתיב העבודה פרק יא) מבאר כי לפי שעקרה של עניית אמן היא הצהרת אמונה בדברי המברך, לכן צריכה היא להאמר מתוך פונה והבנה, ואלו דבריו:

"יש לה להבין מלת אמן, וההפרש שיש בין מברך ובין העונה אמן. כי העונה אמן צריך אל זה ההבנה והשכל שהוא מאמין דבר זה. ודבר שהוא בלא הבנה אין נקרא זה אמונה, רק האמונה היא בלב. ולא פן המברך כי אף שראוי שיהיה לו פונת הלב מכל מקום כיון שברך, אם לא פנו יצא גם פן. אבל אם עונה אמן בלא פונה אין זה אמן כלל".

מבחן לטיב האמונה

בהקדמתו לספר 'שמר אמינים' [שחבר רבי אפרים זלמן היילפרין, לימים מקים המרכז הארצי לטירת המשפחה] כותב המשגיח רבי אליהו לופיאן: עניית אמן היא בחינה לאמונתו של האדם. עניית אמן אינה דורשת הקרבה או מאמץ מיוחד. על האדם מוטל רק להקשיב לברכה או לקדיש ולענות אמן כהלכתה, ולפיקו כל אדם ששוכנת בלבו אמונה, יקפיד על עניית אמן.

הפסוק (דברים לב כ): "בנים לא אמן בם", נדרש בספרי (פסקא שכ) בשני אפנים: א. "בנים אתם שאין בכם אמונה". ב. "אל תקרי לא אמן בם" אלא לא אמן בם - שלא היו רוצים לענות אמן אחר הנביאים בשעה שהיו מברכים אותם. לפי האמור יש לפרש ששתי דרשות אלו קשורות אחת לרעותה; המנועות מעניית אמן, על אף שמדבר במצוה שאין בה טרח, מלמדת על האדם שאין בו אמונה ('שמר אמינים' [ניו יורק תש"ג] עמ' 42).

מבחן לאמונת חכמים

רבי אברהם עמרם קוף, הצדיק מחיפה, מוסיף ומחדד:

חכמינו זכרונם לברכה מפליגים מאד בגדל שכוונו של העונה אמן. לפי גדל הפלגת חכמים בקרבתה העצומה של מצוה זו, מן הראוי היה להקדיש שעות ארוכות כדי לזכות ולענות אמן. ואולם למרבה הבושה מתקשים אנו להקדיש לכה גם רגעים בודדים - האין זה מלמד על חסרון משוע באמונת חכמים!?

"מי שמאמין בחז"ל הקדושים, שכל מלה מלה שלהם קדש קדשים, בודאי משקיע את כל הכחות כדי לענות אמן" (האמונה - מה למעשה? עמ' 121).

לכבוד

נשיא ומייסד 'בני אמונים'

הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א

שלום וברכה,

ברוך ה' שזכני להקפיד על אמירת ברכות השחר בחברותא ועל עניית אמן בכלל. כמובן שהתחזקותי, כהתחזקותם של רבים נובעת מלהבת האש שהצתם בעולם כלו.

אני זוכר כי בתחלה נרתעתי מלגשת ולבקש, אפילו ממכר וחבר, שיענה אמן על ברכותי, אך כיום הנני עושה זאת באפן טבעי. נראה שמתחמת גדולתה של המצוה, מכביד היצר על קיימה כראוי.

בקריאת התורה בפרשת ויצא נפל במחי רעיון המרמז על פחה הרב של עניית אמן. על יעקב אבינו אומר הפסוק (בראשית ל מג): "ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים"; "ויפרץ האיש מאד מאד" - ראשי התבות בגימטריה אמן.

ואגב, אפטר להוסיף ולומר שפסוק זה אף מרמז כלפי פעילותכם הנשגבה, כאשר ברוך ה' הצלחתם לפרץ עם הרעיון שלכם מאד מאד!

תזכו בס"ד להמשיך את המהפכה האדירה בקרב כלל בני אמונים בארץ ובעולם כלו, ותתברכו בכל הברכות אמן.

י.פ.

ירושלים

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

ברכות ואמן במשנת בעל ההלוא

האזן רבי חיים משה יהודה שניידר זצ"ל

הגר"מ שניידר ראש ישיבת 'תורת אמת' ב"ה בכסלו תשט"ו

רבי חיים משה יהודה שניידר נולד בשנת תרמ"ה בעיר דז'ווינישוק הסמוכה ללידא לאביו רבי אליהו. בצעירותו נסע לוילנא ללמד בישיבתו של בעל החשק שלמה. בהמשך התקרב לבעל החפץ חיים, וכל ימיו החזיק את עצמו כתלמידו.

לאחר נשואיו הקים בעיר ממל שבגרמניה ישיבה שהתקיימה עד פרץ מלחמת העולם הראשונה. עם תם המלחמה התישב בפונקופרט ופתח בה את ישיבת 'תורת אמת', שפעלה עד למלחמת העולם השנייה. בשנת תרצ"ט הגר לונדון שם יסד מחדש את ישיבתו ועמד בראשה.

נודע במיוחד בתפלתו שהיתה נאמרת ברגש ובהתלהבות. תלמידיו מעידים כי עניית האמן שלו הרקיעה שחקים. לצד השקעה בלי מתפשרת בעמל התורה, השקיע רבות בחנוך תלמידיו לעבודת הלב.

בשנות חייו האחרונות ידע סבל ומכאוב אך המשיך לשאת בעל הרחמי והגשמי של ישיבתו. נפטר בכ"ה בכסלו תשט"ו.

לברך בקול

היה רגיל לחזר באזני תלמידיו הישיבה על דברי הספר חסידים' (רנד) שיש לברך כל ברכה בקול, לפי שהמברך בלחש גוזל מהצבור את מצות עניית אמן. בעקבות זאת אף תקן כי בגשתם לסעד את לבם, יקפידו תלמידיו הישיבה לברך בקול את ברכת 'על נטילת ידים' וברכת 'המוציא', ואף השגיח על קיום תקנה זו, עד שהשרשה בקרב התלמידים (ספר זכרון' לכבוד רמח"י שניידר [בני ברק תשפ"ה] עמ' קכז).

משיגים בתפלה

נהג לשבת באמצעו של היכל הישיבה ולא במזרח כמנהג ראשי הישיבות. הוא תלה את מנהגו זה ברצונו להשיג על התלמידים אף בזמן התפלה, תוף שהוא מפרט: "על אלו המתרשלים הנני משיגים לבל יאחרו לתפלה, על הזרזים שלא יפתחו גמרא בשעת חזרת הש"ץ, ועל התלמידים כלם, הנני משיגים שיענו אמן בקול..." (שם עמ' קלו).

עניית אמן מביאה ברכה

היה אומר: כשאדם מפסיד עניית אמן, הרי הוא מונע בכך את הברכה מלשרות בביתו ('אש קדש' עמ' לד).

פניני הפרשה

וישב

עלון מס'

1168

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. ניידי: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

מלאך גבריאל או שרו של עשיו

יוסף הצדיק מחפש אחר אחיו ואינו מוצא אותם. הוא אינו שואל אף אחד כי מבין שהם אורחים במקום ומהיכן ידעו מי הם והיכן הם רועים. והנה מוצא אותו מלאך, שנאמר "וימצאהו איש תועה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש", ופירש רש"י ש"האיש" הכוונה למלאך גבריאל. ואפילו שלפי פשוטו מבאר האבן עזרא שהיה זה עובר אורח, אבל רש"י לומד זאת מלשון הפסוק (כפי שמבואר בשתי חכמים) שיוסף שואל אותו "הגידה נא לי", ולא שאל "הידעת איפה הם", ומכאן שידע שהוא מלאך שידוע בדיוק היכן הם נמצאים.

והנה יש לשאול מנין לרש"י שמדובר דוקא במלאך גבריאל, אולי זה מלאך אחר שנקרא "איש", כמו שמצינו ששרו של עשיו גם נקרא "איש" (ויאבק איש עמו, ועיין רש"י)?

הדבר מתבאר על פי מעשה שהיה עם האדמו"ר רבי חיים מצאנז זצ"ל שפעם פנה אל אחד מחשובי העדה בבקשה שיתלווה וישובב עמו בעיר לקבץ נדבות בשביל יהודי נצרך שירד מנכסיו, אבל הלה לא נענה וטען שאין שעתו פנויה ואין הוא יכול לבטל מתלמודו עבור זה וכו'...

אמר לו רבי חיים מצאנז תוכחה נמרצת: מדוע אצל יעקב אומר רש"י שזיבאק איש עמו, הכונה לשרו של עשיו, וביוסף אומר רש"י שזיבאק איש הכונה לגבריאל המלאך?

אלא שההסבר לכך פשוט הוא, אצל יעקב מסופר שלאחר שהוא נאבק עם המלאך כל הלילה, ביקש ממנו יעקב טובה קטנה, שיברכהו! והמלאך השיב לו שאין שעתו פנויה ישלחני כי עלה השחר וצריך אני לומר שירה, אני עסוק באמירת שירה בלימוד תורה... מתשובה זו ברור אפוא שמלאך זה הוא שרו של עשיו, כי כשמבקשים טובה ואז בדיוק צריכים לומר שירה, וללמוד תורה... זה שרו של עשיו! אבל אצל יוסף נאמר וישאלהו האיש לאמר מה תבקש?, הוא ראה איש תועה בשדה ושאלו במה אוכל לעזור לך? הרי ברור שהיה זה המלאך גבריאל, שבוודאי היה אומר שירה לא פחות משרו של עשיו, ואף על פי כן מצא אפשרות להקדיש מזמנו לאדם הנצרך לחסדו!

מפל מלמדי השכלתי	עצה טובה
<p>מה לומדים מן – סביבון</p> <p>הסביבון מסתובב למטה רק על ידי הסבוב למעלה. ואי אפשר לאדם להחליט לאיזה צד יפל הסביבון. וגם אם יסובב את הסביבון בכל כוחו, לא יועיל לו דבר, ורק דבר אחד "ירויה", שיצטרף הסביבון להסתובב עוד סבובים רבים, בכדי להגיע אל מקומו הנגזר עליו.</p> <p>כך היא הנהגת העולם, שכל מה שמסתובב כאן למטה – מסובב על ידי שוכן מעלה. ואין ביד האדם לשנות אפילו במלא נימה ממה שנגזר עליו, וכל הרבוי בהשתדלות רק יגרם לו שישתובב עוד סבובים רבים עדי בואו אל המנוחה ואל הנחלה.</p> <p>(תרה"ג ר' אלימלך בידרמן שליט"א).</p>	<p>הרגל את עצמך להראות לאנשים עד כמה אתה מעריך אותם. נסה לשלב בדברייך אמירות כמו: "מצא חן בעיני מה שאמרת", "אני שמח שהגעת" או "עשית את זה בצורה יוצאת מן הכלל"... עם זאת, היזהר מחנופה! ודא שאתה מבטא הערכה כנה, שלא על מנת לזכות ברווחים... (רבי נח וינברג זצ"ל בספר "מ"ח קנייני תורה" דרך ל').</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"יש לנו להצטער גם על פטירת אדם זקן, ולא יאמר אדם הלא כך היא דרכו של עולם ומה יש לו לאדם כזה לחיות עוד הלא כבר הגיע לזקנה וחיייו עליו למשא, כי ההספד אינו עליו כי אם עלינו שחסרנו צדיק שהיה מגן על הדור. וזהו שאמרו: ביום שנפטר אברהם אבינו ע"ה, עמדו כל גדולי הדור ואמרו אוי לו לדור שאבד מנהיגו וכו', ר"ל אוי לו לדור דייקא ולא להנפטר עצמו, כי אברהם אבינו ע"ה כבר היה זקן ושבע ימים וצדיק גדול, אך ההספד הוא רק לדור שחסר מגן שלהם". (מגיד חדשות" ח"י דרוש י"ז)

ויקחהו וישליכו אותו הבורה וגו' וישבו לאכל לחם – נראה לבאר הטעם שישבו לאכל לחם אחרי שהשליכו אותו לבור ע"פ מ"ש בעל הטורים (וכ"ה ברשב"ם שם) פר' קדושים (פי"ט פס' כ"ו) עה"פ "לא תאכלו על הדם לא תנחשו" וז"ל "לא תאכלו על הדם" וסמך ליה "לא תנחשו" שלא ינחשו באכילה כדרך שעושים הרוצחים שאוכלים לחם על ההרוג שלא ינקמו גואלי ההרוג. ע"כ. וה"נ י"ל דהשליכוהו לבור שיש בו נחשים ועקרבים (כדאמרי' בשבת דף כ"ב ע"א) ע"מ להורגו, ולכן אכלו עליו לחם כדי שלא ינקמו מהם גואלי ההרוג. וכן יש לבאר עפ"ז מ"ש במלכים (ט' ל"ג-ל"ד) "ויאמר יהוא שמטוה (לאיזבל) וישמטוה וגו' וירמסנה ויבא ויאכל וישת וגו', שמה שאכל אחרי הריגתה הוא כדי שלא ינקמו ממנו גואלי ההרוגה. (הרה"ג ר' רחביה חרוק שליט"א).

ויבא הביתה לעשות מלאכתו – בגמרא מסכת שבת (דף מ"ט ע"ב) איתא: רב ושמואל, חד אמר: מלאכתו ממש, וחד אמר לעשות צרכיו עמה, אלא שנראתה לו דמות דיוקנו של אביו וחזר בו. ע"ש. ואפשר לרמוז "ויבא" אותיות "אביו" למפרע, לרמוז להאמור שאביו נראה לו. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

ידיעה

וכן לגבי מה שהגאון רבי יהושע בעז בעל שלטי הגבורים לימד היתר על פאה נכרית, בשו"ת בית נאמן ח"ב (חאה"ע סי' כ' אות ו') כותב מרן ש"אין להוכיח מזה שכך מנהג הספרדים, "כי הרב ז"ל חי באיטליא בתקופת הרנסנס, שכמה מגדרי הצניעות נתרופפו אז, ואין ראייה משם לשאר ארצות המזרח". ומשער שם שיסוד הפרצה של פאה נכרית התחיל באיטליא (והרב שלטי הגבורים טרח למצוא להם סמך) ומשם התפשט בעולם כלו.

ידיעת תולדות חכמי ישראל ופרטי חייהם, מועילה פעמים רבות להבנת משנתם ולא פעם מיישבת תמיהות גדולות.

לפעמים ידיעה על כך שחכם פלוני התמודד בדורו עם קראים או חכם פלמוני התמודד עם משכילים, עשויה להסביר כל מיני פסקים שלו (ראה בהקדמת ארים נסי גיטין עמ' 14).

לפעמים ידיעה פשוטה על תולדות הפוסקים עלולה להפוך עולמות. הנה כמה דוגמאות שמביא מרן בהקדמת "ארים נסי" גיטין (עמ' 89):

יש שלשה חכמים המכונים רשב"א: רבי שמעון בן אלעזר (תנא), רבנו שמשון בן אברהם משאנץ (מחבר הפירוש לסדר זרעים וטהרות, והוא רשב"א הנזכר בתוספות), ורבנו שלמה בן אדרת (הרשב"א הספרדי). מחוסר ידיעה בזה הדפיסו המדפיסים בשערי תשובה א"ח (סי' א' סק"ב) "דהרשב"א ס"ל בברכות דכולי ביתא כד' אמות דמיא", והוא ט"ס וצ"ל דרשב"א ס"ל בברכות (דף כ"ד ע"ב), והוא רשב"א התנא.

כן יש שלשה חכמים המכונים הראב"ד: ר' אברהם אבן דאוד הלוי מח"ס הקבלה, רבנו אברהם בן דוד בעל ההשגות, וחוטנו רבנו אברהם אב"ד בעל האשכול. ומפני דמיון ראשי התיבות: הראב"ד - הר"א אב"ד, נפלו טעויות בספרים ומחליפים חתן בחותן.

עוד הוא מציג שם ידיעה פשוטה שספר "משמרת הבית" חיברו הרשב"א עצמו להגן על ספרו "תורת הבית" מקושיות הרא"ה. ודלא כמי שכתב שלפעמים הרב משמרת הבית לא הבין כוונת הרשב"א...

ישנן הוראות והקפדות מסוימות שבהכרת הרקע של התקופה מקבלות משמעות שונה לחלוטין. הנה דוגמא: ידועים דברי הרב פנים מאירות (הו"ד בספר הליכות עולם ח"ג עמוד ס"א) שכתב בתוקף רב נגד לבישת בגדי לבן בשבת, וז"ל: ובזמננו בעוה"ר תחתונים למעלה ורבו זחוחי לב הרוצים לדמות עצמם לגדולים שהיו מפורסמים לחסידים וקדושי עליון ולבשו בגדי לבן, והעושה כן יצא שכרו בהפסדו וכו'. ע"ש. ויש שרצו ללמוד מדבריו שאין ללבוש בגדי לבן בשבת מחשש יוהרא.

מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א (באו"ת כסלו תשס"ח במכתבי תורה) מעיר שאין ללמוד מכך לאסור בגדי לבן בשבת שכן "קרוב לודאי שדברים אלו לפי זמנם ומקומם נכתבו, שהיו בזמנו כל מיני כתות שכתאים ופרנקיסטים הנתלים בספרי הקבלה, וגם בתנועת החסידות שהתחילה אז להוציא פרח ולהציץ ציץ רבו המתנגדים והחושדים, וביניהם הגאון בעל מרכבת המשנה בהקדמתו (עיין סיפורי חסידים לרש"י זוין, תורה, סימן תקל"ו) והיעב"ץ והנוב"י והגר"א ועוד. אבל בזמננו הרוצה להתחסד וללבוש לבן בשבת הרשות בידו, ואין כמעט מה להתייחר בזה, ובפרט אם אינו יודע ללמוד, אדרבא יקבל בושה מזה" (ובעיקר לבישת בגדי לבן בשבת, עיין עוד באו"ת טבת תשמ"ה מ"ש מרן בזה).

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

שפה אחת ודברים אחרים

השיבו הגר"א: הנה שנינו במשנה (בסנהדרין כ"ט ע"א): "כיצד בודקים את העדים? היו מכניסים אותם ומשיירים את הגדול שבהם וכו', ואחר כך מכניסים את השני ובודקים אותו, אם נמצאו דבריהם מכוונים...". לכאורה מלת **נמצאו** מיותרת, אלא כאן לימדנו רבנו הקדוש פרק בתורת-הנפש. כלל גדול הוא, שאין שני בני אדם מדברים בסגנון אחד, וכששני אנשים מספרים עובדה אחת, מוכרח שכל אחד יספר הדבר בלשון אחרת. ולכן בבדיקת העדים העיקר הוא שתוכן הסיפור שווה ומכוון אצל שניהם יחד, אך אם דברי שניהם מכוונים גם בתוכן וגם בסגנון, יש מקום ברור לחשוד כי בדו הדברים מלבם ותכנון עדותם איש עם רעהו בעצה אחת. וזהו דקדוק לשון המשנה – "אם נמצאו דבריהם מכוונים", כלומר, אם אנו ממצים את עומק עדותם ומוצאים כי דבריהם מכוונים ותוכן אחד לשניהם, נוכל לסמוך על עדותם. במעשה שלפנינו, שמעתי בהקשבה מיוחדת את עדות שני העדים, ונוכחתי כי לא רק תוכן אחד לעדותם אלא גם שפה אחת לשניהם. ומכך הסקתי כי שינוי מראש את עדותם בינם לבין עצמם והמה בדאים. וכדי לאשר את השערת, התחלתי לצעוק "עדי שקר הם", ורמאים אלה רעדה אחזתם, ומיהרו להודות על האמת.

מעשה מופלא זה הובא על ידי מרן הגר"מ מאזוז שליט"א בספרו "מגדולי ישראל" ח"א (במאמר על הגר"א). ושם סיים: "אחר החיפוש מתברר, שמקור דברי הגר"א בירושלמי סנהדרין (פ"ג ה"ה ופ"ד ה"א) והביאו הרא"ש פרק זה בורר סימן ל"ב: רבא (נ"א רב הונא) כד הוה חמי סהדי מכוונא הוה חקר, כד הוה חמי סהדי הכי והכי הוה מכוין. ונפסק בטוש"ע ח"מ סי' כ"ח ס"י: אם העדים אומרים עדותן מכוונת בלשון אחת ממש, יש לחוש שמשקרים ובעצה אחת כיוונו לשונם וצריך לחקור ולדרוש אותם. ע"כ. חידושו של הגר"א היה בזה, שכיוון את השעה בדיוק לצווח "עדי שקר הם" עד שחשבו העדים שדבריו כמפי נבואה ונשברו והודו, וגדולה מזו: בגילוי המקור לדברי הירושלמי בייתור מלה אחת במשנה".

לאחד מנכבדי העיר שקלוב היתה בת יחידה נאה וחסודה, והשיאה לבחור תלמיד חכם. כשנתיים לאחר החתונה, הבחין בה השכן, שהיה בחור רווק, וחמד אותה בלב. אך מאחר וכבר נישאה לאחר, חיבל תחבולות היאך יוכל לקחתה לו לאשה. מה עשה אותו בן בליעל? הלך ושכר שני עדי שקר, אשר באו והעידו בבית דינו של הגאון רבי יהושע צייטלס זצ"ל (השר מאושיצה), כי ראו בעיניהם כי אשה זו חטאה תחת אישה.

בעדותם של אלו, נכחה האשה אשר צווחה במר לבה כי לא היו דברים מעולם, והכחישה את עדותם בכל תוקף. גם אביה שהיה שם צעק מנהמת לבו כי עדי שקר הם. חקר הגאון רבי יהושע את העדים שתי וערב, והנה שניהם העידו בשפה אחת ודברים אחדים, ולא נמצאה כל סתירה בעדותם. מאידך, ניכרים היו דברי אמת בפי האשה, ורבי יהושע חש כי הדין מרומה. מכיון שקשה היתה עליו ההכרעה, החליט לנסוע אתם אל הגאון מוילנא יחד עם העדים והבעל והאשה, כדי שיחוו דעתו בדין אם האשה מותרת לבעלה.

כשהגיע רבי יהושע לפני הגר"א, שח לו להגר"א כל המעשה שבא לפניו. שמע הגאון וענה: "לא נביא אנכי ולא בן נביא, ולא אוכל לחוות דעתי כל זמן שלא שמעתי בעצמי את דברי העדים".

באו העדים לפני הגר"א, והוא האזין להם ברב קשב זה שלא בפני זה. שני העדים חזרו מלה במלה על עדותם, כפי שהעידו כבר לפני רבי יהושע. והנה אך סיים העד השני את עדותו, קם הגר"א על רגליו, וצעק: "עדי שקר אתם, עדי שקר! הודו ששקרתם!".

השתוממו כל הנוכחים במעמד, וגם העדים נפלה עליהם אימתה ופחד, ומתוך רעדה הודו כי אמנם מכרו נשמתם בעד בצע כסף והוציאו דבת-שוא על בת ישראל כשרה חפה מפשע. כשעזבו העדים את המקום, פנה רבי יהושע אל הגר"א ושאל: "למדני רבי ומורי, איך הכיר לדעת כי עדי שקר הם?".

ראשון בקודש

הראשון שנתן מעשר

אברהם אבינו ע"ה שנתן מעשר משלל המלחמה למלכי-צדק מלך שלם שהיה כהן לאל עליון (בראשית יד, יח-כ).

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

שאלה: ראיתי מסדרי קידושין שבין ברכת האירוסין לנתינת הטבעת אומרים לחתן לומר לעדים "אתם עדי". והנה נודע שדעת רוב הפוסקים ומרן שברכת האירוסין היא ברכת המצוות, ואם כן לכאורה עדיף שהחתן יאמר כן לפני הברכה כדי למעט בהפסק כמה שיותר. וכן לגבי מה ששואלים את העדים אם הטבעת שוה פרוטה, אולי עדיף לעשות זאת לפני הברכה, שהרי אפשר שיגידו שאינה שוה פרוטה והוא ברכה לבטלה? תשובה: אין צורך לא בזה ולא בזה. זה מענין הקידושין ועדיף מגביל לתורי. אי אפשר לשאול אם שוה פרוטה לפני הברכה. וגם לומר "אתם עדי" רק בשעת מסירת הקידושין.

שאלה: האם נכון להקפיד לשתות רביעית מכוס שבע ברכות כמו בקידוש? תשובה: נכון. וכן דעת הרב חיים קנייבסקי.

שאלה: בזמן המולד בלוח שנה, האם עדיף לכתוב חלקים או שניות (כגון במקום 10 חלקים – 33 שניות ו- 1/3 שניה)? תשובה: לכתוב חלקים, אין מקום לכתוב שניות ושלישיות.

שאלה: האם אפשר לגדל בבית בעלי חיים עבור עיסוק הילדים? תשובה: טהורים, כן.

שאלה: אדם שמתפלל תפלת ערבית לפני השקיעה, האם מונה מאה ברכות מתפלת ערבית או מהלילה? תשובה: מערב עד ערב.

שאלה: האם עדיף שמלמד בת"ת ימנע מלאכול עם תלמידיו כדי שתהיה יראתו עליהם, או שאדרבא עדיף שיאכל עמם כדי שיראה להם דוגמא אישית כיצד אוכלים וכיו"ב? תשובה: עדיף לאכול עמם בנחת ובכבוד ולא בהלעטה.

שאלה: האם מותר להעביר לקופאית תשלום מידו לידה? תשובה: אין איסור אלא אם כן הדבר מביאו לידי הרהור (בית יוסף אה"ע סוף סימן כ"א).

שאלה: האם מותר להדליק נרות חנוכה בשמן המפיץ ריח טוב? תשובה: כן. ואין זה בכלל שאסור להשתמש בהם, וכמו שאמרו בגמ' (יומא דף ל"ט סע"ב) שאין כלה צריכה להתבשם בירושלים מפני ריח הקמורת. רק שלא יכוונו לכך כמ"ש התוס' שם. ואכמ"ל.

שאלה: אני בחור ישיבה בעל תשובה, ולצערי הרב בבית הורי לא מדליקים נרות חנוכה. האם אני צריך לנסוע בכל יום הביתה להדליק ולשוב לישיבה? תשובה: תכוין לצאת ידי חובה בהדלקת בית המדרש.

שאלה: האם אדם שמדליק חנוכה בחלון, צריך להניחה בצד ימין שבחלון? תשובה: הרי אין שם מזוזה, ואם כן עדיף בצד ימין.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט
להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת וישב"

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 ניתן לקבל את העלון במייל.

הערייות, וממילא גם לא היה מביא דיבה לאביו. ודבר פלא הוא זה, למה אכן לא מסר יעקב אבינו ליוסף הצדיק גם שמות הק' הנ"ל מספר יצירה. מזה גם, שהגה"ק בעל ה"מגלה עמוקות" זי"ע כתב בפירושו שאכן לימד יעקב את יוסף 'ספר יצירה', וזה לשונו: "גם לפי הסוד שאמרתי שלמד יעקב עם יוסף ספר יצירה, כמבואר במלת 'בן זקנים' הוא לו' שלמד זקינו אברהם עמו, שהיבר אברהם ספר יצירה ולימד יעקב את יוסף. וצריך עיון בזה. והנה ב"בעל הטורים" כתב כי "בן זקנים הוא לו" הם סופי תיבות 'אמוץ', שמסר יעקב ליוסף סתרי תורה שנאמר בהם (משלי ח, ל) 'זאהיה אצלו אמוץ. וכן 'זקנים' בגימטריא 'רו', שמסר לו רוי תורה, וכן 'זקנים' נטריקון זרעים, קדשים, נשים, ישועות-נזיקין, מועד. ומדייק מזה ה"חתם סופר" זי"ע שיוסף עדיין לא למד סדר מהרות ולכן לא נרמז כאן סדר מהרות. ולפי דבריו יש לומר שאף על פי שלימד יעקב את יוסף כל מה שקיבל משם ועבר ואף סתרי תורה מסר לו, מכל מקום היאך לברוא ע"י שמות מספר יצירה מרם לימדו כמו שטרם לימדו סדר מהרות.

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו (ל, ג)

מוכא בשם האר"י הק' זי"ע (ספר הליקוטיו וישב, ס' הכוונות) שהתנא הקדוש רבי עקיבא היתה בו נשמת יעקב אבינו ע"ה. ובשם "עקיבא" יש את אותיות "יעקב". ובהרבה דברים היה לזה מה שהיה לזה: דכמו שיעקב היה רואה צאן, כן היה רבי עקיבא הרועה של כלבא שבוע. וכן מה שכתוב "ויאהב יעקב את רחל", כך גם רחל אשתו של רבי עקיבא גרמה לו לעסוק בתורה ולהגיע למדרגותיו הנפלאה. וכן כמו שליעקב היה שני נשים כן היו לרבי עקיבא שני נשים, רחל בת כלבא שבוע כנגד רחל, ואשת מורנוסרופוס כנגד לאה. ולפי זה אף יובן היטב מה שדרשו חז"ל במדרש (בראשית רבה ע, מו) "ועיני לאה רכות" שלא ככתה שלא תפול בגורלו של עשו, כי דבריהם אינם לבטלה כלל ח"ו, כי אכן עמדה ליפול בידי מורנוסרופוס שהיה משורשו של עשו.

ובספר "שארית נתן" להגאון רבי נתן לוברט זצ"ל מוכא, שזה נרמז כאן, "וישראל אהב את יוסף כי בן זקנים לו", לפי שבסופו עתיד הוא להיות בכחינת בנו הלא הוא התנא הקדוש עקיבא בן יוסף.

ויראו אותו מרחוק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אותו להמיתו וכו'

הרה"ק רבי יצחק מוורקי זי"ע אמר: כאשר אחד מדבר עם השני, אזי יכולים לראות כי השנאה ביניהם מיותרת ובטעות יסודה, ורק הולכי רכיל הפרידו ביניהם, ממילא מתפייסים ונעשים אוהבים. אבל כאשר מתרחק אחד מהאחר, ואינם מדברים זה עם זה, אף אחד אינו שואל את השני מדוע עשית ככה, אינו שומע תירוצו של הבור, אזי השנאה מתגברת והולכת.

זהו הפירוש "ויראו אותו מרחוק", לפי שלא נתקרבו לדבר עמו ולברר את סיבת שנאתם, על ידי זה הגיע אחר כך השנאה עד אשר "ויתנכלו אותו להמיתו"...

וישמע ראובן ויצלחו מידם ויאמר לא נכנו נפש ויאמר אלהם ראובן אל תשכחו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו. ויקהוהו וישליכו אותו הבור והבור ריק אין בו מים (לז, כא – כד)

מפרש רש"י ממשמע שנאמר והבור ריק, אינו יודע שאין בו מים, מה ת"ל אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו (כ"ד ושבת כב, א). תמהים כולם, א"כ מה היתה הצלתו של ראובן, להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים. הרי שנינו ביבמות (קכא, א) מי שנפל לגוב אריות אין מעידין עליו שמת אבל אם נפל לחפירה מלאה נחשים ועקרבים מעידין עליו שמת. רואים שמי שנפל לחפירה מלאה נחשים נחשב כודאי מת.

אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצעון והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם (לו, ב)

מוכא במדרש רבה (פפ"ד ז. ומוכא ברש"י כאן) שיוסף הביא לאביו דיבה רעה על אחיו שראה שהם אוכלים אבר מן החי, ומולזלים בבני השפחות לקרותם עבדים, והשודים על העריות, כדברי ר' שמעון: שתולין הן עיניהן בבנות הארץ. והדברים תמוהים היאך יתכן לומר על קדושי עליון שבטי י-ה דברים כאלו אשר לא יעשו, ואם אמנם לא עשו כן, היתכן שיוסף הצדיק יוציא מפה קדוש דברים שאינם נכונים?

בספר "אוצר פלאות התורה" מובאים דבריו המופלאים שביאר וכתב על כך השל"ה הק' זי"ע (פרשת וישב אות נז):

...על פי מה שנמצא בקובץ ישן, שכידוע, אברהם אבינו היבר את ספר יצירה (בו יש את כל סודות הבריאה וכוחות היצירה ע"י צירופי שמות המלאכים). ומסרו ליצחק, ויצחק מסרו ליעקב, ויעקב מסרו לבני לאה שהיו יותר מיוחסים, כי אין מוסרין סתרי תורה אלא לצנעין ומיוחסים שבדור, ולכן לא מסר את ספר יצירה לבני השפחות. ובראו השבטים בקר וצאן ע"י ספר יצירה, והרי בעלי חיים שנבראו ולא נולדו לאב ואם מותרים באכילה בלא שחיטה, (כפי שמצינו במסכת סנהדרין סה ע"ב, דרב חנינא ורב אושעיא היו יושבים כל ערב שבת ועסקו בספר יצירה, ובראו עיגלא תילתא ואכלו אותו). ויוסף לא ידע שבהמות אלו נבראו ע"י ספר יצירה ולכן חשב שאוכלים בשר מן החי, ומיפר לאביו שהם אוכלים אבר מן החי. וכן אפשר שעל ידי צירוף אותיות שמות הקדושים מספר יצירה בראו השבטים 'נקבה', והיו מטיילין עמה, ויוסף לא ידע שהאשה הנבראת ע"י ספר יצירה, וחשב שהיא נקבה אשה שנולדה מואב ואם, לכן הביא דבריו לאביו שהם השודים על עריות.

וכשעסקו השבטים בצירוף אותיות אלו, ורצו להתחבר עמהם בני השפחות, אמרו השבטים "אתם בני השפחות", וכוונתם היתה לשם שמים, כי אין מוסרין סתרי תורה כאלה אלא למיוחסין שבכל דור ודור כנ"ל, ויוסף לא הבין כוונתם, וסבר שהם מולזלים בכבוד אחיהם לקרותם עבדים, ובא והגיד לאביו.

הרי לך כי השבטים היו צדיקים, וגם יוסף הצדיק היה צדיק יסוד עולם, עם כל זאת קראו הפסוק "מביא דיבה רעה", משום שיוסף היה לו לדרוש ולחקור ולשאל את פי השבטים מה כוונתם בדברים האלה, עד כאן דברי השל"ה הק'.

הנה"ק ה"חתם סופר" זי"ע (ד"ה ויבא יוסף) הביא את דברי השל"ה הנ"ל ותמה עליו, שמה שכתב שבראו עגלא תלתא בספר יצירה ואכלוהו חי, אפשר כן היה, אבל מה שכתב שבראו נקבה בספר יצירה ונשתעשעו עמה "לא אאמין על שבטי י-ה שעסקו בשמות הקדושים על מנת להשתעשע עם נקבה, הלילה הלילה".

ומן הראוי לציין כאן דבר פלא, שמדברי השל"ה הנ"ל מבואר שאע"פ שמסר יעקב אבינו ליוסף כל מה שלמד משם ועבר כמו שכתב רש"י על הפסוק "כי בן זקנים הוא לו", מכל מקום לא מסר לו שמות הק' הנ"ל מספר יצירה, ומסרם רק להשבטים שהיו מכני לאה, שאילו היה יוסף יודע סודות אלו מספר יצירה כודאי היה מכין ומבחין שהשבטים בראו את הבהמה והאשה ע"י שמות הק', ולא היו חושדם על אבן מן החי ועל

בספר "גדיל תורה" מובא הסבר מענין שהסביר הרח"ק בעל ה"בית ישראל" מגור זי"ע ע"פ סיפור שהיה:

מעשה שאירע אודות אחד הצדיקים מרוסיה, שנתקף באמצע הלילה תשוקה חזקה לעלות לארץ הקודש. ההליט לצאת בעיצומו של הלילה, ושלה לקרוא לעגלון, שיכין את העגלה לנסיעה. באותה תקופה הוצרכו לנסוע בעגלה עד לעיר הנמל אודיסה ומשם היו מפליגים באונייה.

כששמע העגלון את בקשת המשמש לצאת לדרך באמצע הלילה, כשהדרכים מלאות שלג וערפל, שלחו מביתו כנעם. לקול צעקותיו התעוררה אשתו וכששמעה שגירש את המשמש, זעקה: "כיצד מייאנת להיענות לבקשת הרבי, הרי עלול הדבר לפגוע בנו – אינך יודע עם מי יש לך עסק!" עד שהשתכנע לצאת לדרך.

הם נסעו כהשיכה עבותה. העגלון הישן למחצה נסע כשיכור ובמעוות נכנס לסימטא בה דר הפריץ. הפוסים דהרו לתוך החצר, פגעו בבית הפריץ ושברו את השמשות. לקול הנפץ התעורר הפריץ ויצא בועם ובידו רובה דרוך על מנת לירות בעגלון. העגלון המבוהל הראה באצבעו על הרבי שישב מאחוריו מכורבל במעילו, כלומר – הוא האשם בדבר, הוא כיון אותי לנסוע מכאן.

מן השמים עזרו, יד הפריץ שותקה, והכין שאיש קדוש לפניו, הוא ביקש סליחת הרבי, הרבי שילם לו את הנזק, והעסק הסתיים בכי טוב.

לאחר מכן שאל הרבי את העגלון, אם אתה נוסע כשיכור וגורם נזקים, מדוע אתה מצביע עלי? ענה העגלון בחכמה: "אני הייתי אמור לישון כעת במימתי, כלל לא הפצתי לצאת לדרך בעיצומו של ליל סגריר. אולם הוזהרונני שהנך צדיק גדול, ואוי לנפשי אם לא אשמע לבקשתך, לכן הסכמתי. אך כשארע מה שארע בבית הפריץ, אמרתי בלבי, במקום שיהרגוני, עדיף שאצביע עליך. אם הנך צדיק וקדוש כפי שאומרים עליך, מן השמים יצלוך. ואם הנך מעמיד פנים, אכן מגיע לך כדור בראש..."

כמו כן – הסביר ה"בית ישראל" מגור זי"ע – השבטים דנו את יוסף למיתה, במענה שהוא משתר עליהם, ומוציא דיבתם רעה, והם עלולים להידחות בגינו. אך ראובן סבר שיתכן שיוסף צדיק יסוד עולם ודרגתו גבוהה משל כולם. על כן הציע להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים. אז יראו מה האמת, אם הוא אכן צדיק יסוד עולם, הוא ודאי יציל מהם, ואם לא, "מגיע לו..."

וישמע ראובן ויצילהו מידם (לז. כא)

בגמרא (סנהדרין ו:ו) רבי מאיר אומר: לא נאמר "ובצע ברך ניאץ ה'" (תהילים י' ג'), אלא כנגד יהודה, שנאמר "ויאמר יהודה אל אחיו מה 'בצע' כי נהרוג את אחינו", וכל המוכרך (משבח) את יהודה הרי זה מנאץ.

ומסביר רש"י שם: שהיה לו לומר נהזירנו לאביו אחרי שהיו דבריו נשמעין לאחיו.

ואילו על ראובן נאמר (מכות י') מפני מה זכה ראובן להימנות בהצלה, שפתח הכתוב בו בערי מקלט תחילה (דברים ד. מד) "את בצר במדבר בארץ המישר לראובני", מפני שהוא פתח בהצלה תחילה, שנאמר "וישמע ראובן ויצילהו מידם".

ולכאורה צריכים להכין, הרי עצתו של ראובן היתה להשליכו הבורה, והבור היה מלא נחשים ועקרבים. ואילו יהודה יעצם למכרו, שלא היתה כרוכה בזה סנהת נפשות, ולמה מהללים פעולת ראובן ומגנים עצת יהודה, הרי זה היתה צריק להיות הפוך?

אלא הסביר לכן נתן הפניני' רב הגאון רבי יוסף שלמה בהנמן זי"ע פעם בעת נושאו דברים לטובת מוסדותיו המפורסמים שהקים:

"תיקה בחור יהודי יהודי בן 17 ושים אותו במצרים – הוא כסננה רוחנית עצומה, מה יעשה הכן ולא יחטא..."

לכן מגנים חז"ל את עצת יהודה "לכו ונמכרנו" שיש בה אמנם הצלה גשמית מנחשים – אך סננה רוחנית עצומה, וכל המשבח דבר זה הרי זה מנאץ!

אבל בהצלת ראובן כתוב בפסוק הבא "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו" – עיקר כוונתו להחזירו לבית מדרשו של אבא – זו הצלה אמיתית!

ועל פי זה ביאר את המדרש (ילקוט ראובני פר' ויצא) "ההודאים נתנו ריח" – זה ראובן שהציל את יוסף. "ועל פתחינו כל מגדים" – זה נר חנוכה.

ולכאורה שואלים כולם מה הקשר בין הדברים? אך לפי דברינו מובן היטב, מעשה ראובן היה עיקרו הצלה רוחנית, ומתיתהו ובניו שנלחמו ביוונים והקב"ה עשה להם נס – היתה זו גם הצלה רוחנית!...

ויכירה ויאמר כתונת בני היה רעה אכלתהו טרף טורף יוסף (לז. לב)

בספר הישר מובא דבר נפלא מאד, שאחר שהביאו השבטים ליעקב את

כתונת הפסים של יוסף טבולה בדם, ואמר יעקב "כתונת בני היה רעה אכלתהו", ציוה יעקב לבניו ללכת לשדה עם קשתותם והרבותם, שאולי ימצאו את החיה רעה שאכלה את בנו. ואכן יצאו בניו לשדה ותפסו זאב והביאו לפני יעקב אבינו ששוחה עם הזאב שיהיה נרגשת... וזה לשונו של ספר הישר:

"וידי אחרי כן, ויקם יעקב מהארץ ודמעותיו נוזלות על פניו. ויאמר אל בניו, קומו וקחו הרבותיכם וגם קשתותיכם וצאו השדה ובקשו אולי תמצאו גויית בני, והבאתם אותה אליי וקברתייה. ואתם בקשו נא בעד החיות וצודו אותם, ואשר תמצאו לקראתכם בראשונה ותפשתם אותה והבאתם אותה אליי. אולי יראה ה' בעיני היום הזה והכין לכם אשר טרף את בני, והבאתם אליי ואנקום נקמת בני. ויעשו בניו כאשר ציוה אביהם, וישכימו בבוקר ויקחו איש חרבו וקשתו בידו ויצאו השדה לצוד החיות. ויעקב עודנו צועק ובוכה הולך ובא בבית ומכה כף אל כף ויאמר, יוסף בני יוסף בני.

ובני יעקב הלכו המדברה אל החיות לתפשם והנה לקראתם זאב אחד, ויתפשהו ויביאהו אל אביהם. ויאמרו אליו זאת מצאנו בראשונה ונביא אותו אליך כאשר צויתנו, ואת גויית בנך לא מצאנו. ויקח יעקב את החיה מיד בניו ויצעק עוד בקול גדול ובככי, וכידו החיה. ויאמר במר לב ונפש אל החיה: **מדוע אכלת את יוסף בני ואיך לא יראת מאלוקי הארץ ומצרתי על יוסף בני. ותאכל את בני חנם על לא חמם ותשימני עליו, ולכן האלוקים יבקש את נדרף!**

ויפתח ה' את פי החיה, בעבור נחם את יעקב בדבריה. ותען את יעקב ותדבר אליו בדברים האלה: **הי האלוקים אשר בראנו בארץ וחי נפשך אדוני, לא ראיתי את בנך ולא טרפתייהו. אך מארץ רחוקה באתי לבקש את בני גם אני, כי כאשר קרה לך עם בנך קרה לי עם בני גם אני. כי זה עשרה ימים אשר באתי בארץ הזאת מבקש את בני אשר הלך מאת, היום שנים עשר יום ולא ידעתי אנה הוא ואם מת ואם חי הוא. ואבוא היום בשדה לבקש את בני וימצאו אותי בניך ויתפשוני, ויוסיפו לי יגון על יגוני, ויביאו אותי אליך היום ואדבר אליך את כל דברי. ועתה בן אדם, הנני בידך ועשית לי כטוב בעיניך היום. אך חי האלוקים אשר בראנו בארץ, לא ראיתי את בנך ולא טרפתייהו ולא בא אל פי בשר אדם כל ימי חי.**

ויהי כשמוע יעקב את דברי החיה ויתמה מאד, וישלה מידו את החיה ותלך לדרכה. ויעקב עודנו צועק ובוכה על יוסף יום יום, ויתאבל יעקב על יוסף ימים רבים. את מאלוקי הארץ ומצרתי על יוסף בני. ותאכל את בני חנם על לא חמם ותשימני עליו, ולכן האלוקים יבקש את נדרף."

ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאולה ויבך אותו אביו (לז. לה)

רש"י מסביר: "אבל שאולה" – כפשוטו לשון קבר הוא, באבלי אקבר ולא אתנחם כל ימי. פירוש, שהאבלות תתארך עד רדתו בקבר.

אבל הגה"ק בעל ה"חתם סופר" זי"ע נתן עוד הסבר יפה לכך: הנה איתא בפירושו "דעת זקנים מבעלי התוספות" (פרק מ"ז. ה) בשם המדרש: דבשעה שענה יעקב לפרעה (פרשת ויגש פרק מו. ה-ט) "ימי שני מגורי וכו' מעט ורעים היו ימי שני חיי", אמר לו הקב"ה: אני מלטמך מעשיו ומלבך, והחזרתי לך את דינה, וגם את יוסף, ואתה מתרעם על הייך שהם "מעט ורעים", הייך שמזין התיבות שיש מן "ויאמר פרעה אל יעקב וכו' עד בימי מגוריהם", כך יחסרו משנותיך, שלא תחיה כחיי יצחק אביך, והם שלוש שנים ושלש תיבות, וכמזין זה נחסרו מחיו. שהרי יצחק חי מאה ושמונים שנה ויעקב לא חי אלא מאה ארבעים ושבע, עכ"ל.

ודבר זה מפרש החתם סופר זי"ע ניצנץ במאמר יעקב אבינו ע"ה "כי ארד אל בני" – כאשר ארד למצרים כסיבת בני יוסף, יגרם לי על ידי כך "אבל" בגימטריא שלושים ושלוש, דהיינו שלושים ושלוש שנים יחסרו ממני, ואקדים ללכת "שאוילה", ונמצא שלא היו דברי יעקב אבינו אלה לבטלה!...

המהרש"א – מהדורא בתרא (יבמות צו), מביא פירוש נפלא לדברי רש"י הנ"ל, על פי מה שכתב רש"י בתחילת הפרשה (פסוק ג') "כי בן זקונים הוא לו" – בר הכים הוא ליה שכל מה שלמדו יעקב משם ועבר מסר לו. אם כן, עכשיו כשהאמין שיוסף מת, נצטער יעקב כמו שנצטער דוד והתפלל (יבמות צו.ו): יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. ופירש רש"י שם: שהיו שפתי נעות בקבר כאילו אני חי.

ואמר יעקב, עכשיו שנטרף יוסף מן העולם לא יהיה מי שיאמר דבר תורה משמי וארד אל בני לשאול כאבל, שאמרו לו לדבר.

וזה כוונת רש"י "אבל שאולה" – באבלי אקבר, כאבל שאמרו לו לדבר, כך לא תהיינה שפתי מדרות בקבר. (ובזה גם מתיישב, שעל בנימין לא אמר "אבל שאולה" אלא "ביגון שאולה" (מב. לה)

וזה שאמר יעקב (ויחי מו. ל) כשנפגש לאחר שנים עם יוסף: "אמותה הפעם אחרי ראותי פניך", לפי דברי רש"י הנ"ל, שאם השפתיים נעות בקבר – כאלו הוא חי, ממילא עכשיו שעודך חי יהיה אפוא מי שיאמר שמועה משמי ואמותה הפעם הזאת, אבל אחר כך בקבר יהיה כאילו אני חי!...

אוצר - הלכות

ימי החנוכה - תשפ"ג

על פי פסקי מרנא "השבט-הלוי" זצוקללה"ה

שנאמרים בביהמ"ד "שבט הלוי" אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית

ע"י הרב אלטר אליהו מרמורשטיין שליט"א

ראש כולל ישועות יעקב ומח"ס המינים המהודרים

ערב חנוכה

- א. בתפילת המנחה בערב חנוכה אין אומרים תחנון (רמ"א סי' תרפ"ג).
- ב. אבל רח"ל (על הוריו תוך י"ב חודש, או תוך שלשים על שאר קרובים) בנר ראשון לא ידליק בבית הכנסת (משנ"ב תרע"א ס"ק מ"ד). ובשאר הימים יכול להדליק.
- ג. מי שהדליק בבית הכנסת בנר הראשון ואח"כ מדליק בביתו חוזר ומברך את שלושת הברכות של היום הראשון. א. להדליק נר חנוכה. ב. שעשה ניסים. ג. שהחיינו (מבית לוי).
- ד. מי שהדליק בביתו נרות חנוכה ביום הראשון ובירך ג' ברכות ובא לבית הכנסת ומדליק שוב, יברך שוב ג' ברכות (שו"ת זרע אמת ח"א סי' צ"ו).² וכך הורה מרנא השבט הלוי זצ"ל (שמעתי מהגאון רבי יו"ט זגנר שליט"א).

שמן של שביעית

- א. פירות שביעית אסור להפסידם, שנאמר "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה" (ויקרא פ' כ"ה פ' ו') ודרשו חז"ל "לאכלה" ולא להפסד (פסחים נ"ב).
- ב. שמן זית או כל שמן הקדוש בקדושת שביעית רבו האוסרים להדליק בו נרות חנוכה.³

הערות והוספות

- המשנ"ב תרע"א סקמ"ה כתב דיאמר שהחיינו רק אם מדליק להוציא את אשתו ובני ביתו. וכתב בשו"ת זרע אמת (ח"א סי' צ"ו) [שהוא מקור דברי המשנ"ב] מפני שברכת שהחיינו נתקנה על הזמן של חנוכה וכיון שבירך שוב אינו יכול לברך. וכן הביא בשע"ת ס"ק י"א. **אמנם המנהג** אינו כן אלא שחוזר תמיד ומברך שהחיינו, כיון שהדלקה בבית הכנסת אינה אלא משום מנהג אינו נחשב כמי שבירך על הדלקה (מבית לוי, אגרות משה ח"א ס' ק"צ).
- וכן הוא דעת החזו"א. ודעת הגריש"א דלא יברך. בכף החיים מובא בשם הבן איש חי שאין לברך 'שהחיינו' שוב בבית הכנסת אם כל הציבור הדליקו בבית. וכן פסק הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל בספר חוט שני חנוכה שבאופן כזה אין לברך פעם נוספת שהחיינו (מ"ב דרשו). **יש עצה** לנוהגים כהפוסקים הנ"ל שאחד לא ידליק עדיין נ"ח ויבוא לבית הכנסת ויברכו ג' ברכות וידלקו ואח"כ יברך בביתו.
- האוסרים: שו"ת אמרי יושר ס' ק', רדב"ז בפאת השלחן פ"ה ה"ט, דרך אמונה בשם החזו"א פ"ח ה"ח. המתירים: מנחת שלמה ח"ב סי' מ"ב, ובאור לציון פ"ב ה"ז, השבט הלוי ח"א קפ"ד דמעיקר הדין מותר אך למעשה לא רצה לחלוק על המחמירים. ועיין בשו"ת משנת יוסף ח"א סי' כ"ו בארוכה לאסור.

ברכת מזל טוב

קדם מעלת ידידנו הדגול איש תבונות, העומד לימיננו בכל עת, לילה ויום לא ישובות בעצה ובמעש, לזכות אלפי בני ישראל בדבר ה'

ה"ה הרב החסיד רבי בן ציון ברינער שליט"א

לרגל שמחת לבו בהכנס בנו בכורו החתן חיים צבי נ"ו לנועם עול תורה ומצות בשעטומ"צ

ברכתנו שלוחה מעומקא דליבא
שיזכה לרוות רוב נחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח
ויעלה במעלות התורה והחסידות לתפארת בית ישראל

מאחלים

בידידות נאמנה
הרב אלטר אליהו מרמורשטיין
וחברי המערכת

יוצא לאור ע"י מכון "אוצר הלכות"

להארות והערות ניתן להתקשר בשעות הערב 053-3144016 או במייל 3144016@gmail.com
ניתן לתרום לזיכוי הרבים בעמדות נדרים פלוס "כולל - והערב נא" (לציון עבור אוצר הלכות)
לכל עניני הגיליון ניתן להתקשר לקו אוצר הלכות 0733473421

אכילה ומלאכה קודם הדלקת הנרות

- א. חצי שעה קודם זמן הדלקת הנרות אסור לאכול סעודה [דהיינו פת או מיני מזונות יותר מכביצה] (סי' תל"א פמ"ג א"א סק"ד) אבל עד כביצה מותר. שיעור כביצה הוא להחזו"א 100 גרם. להגר"ח נאה 57 גרם. ופירות מותר (משנ"ב סק"ו).
- ב. שאר מלאכות - כגון: תספורת, רחיצה, וכיו"ב שעלול להימשך בהן, אסור לעשותן חצי שעה קודם זמן הדלקת הנרות (תרע"ב שעה"צ סקי"ד).
- ג. בהגיע זמן הדלקת הנרות אסור אפילו ללמוד וכ"ש אכילה ושאר דברים (משנ"ב תרע"ב סק"י), ואף לאכול פירות אסור (ביה"ל סי' תל"א ד"ה ולא יאכל).
- ד. לטבול במקווה טהרה קודם הדלקת נ"ח מותר, וכך מנהג חסידים ואנשי מעשה.⁴
- ה. שינת עראי קודם הדלקת נר חנוכה אסורה⁵ (עין משנ"ב תרצ"ב ס"ק ט"ו).
- ו. אם התחיל ללמוד קודם הזמן והגיע זמן הדלקת הנרות צריך להפסיק⁶ (סי' תרע"ב מג"א סק"ה משנ"ב ס"ק י' ושעה"צ סקט"ו). [הממתין לאשתו מותר לו ללמוד עד שתבוא אשתו] (סי' אורחות רבינו ח"ג ע' ט"ז).
- ז. הנמצא בבית המדרש קודם הדלקת הנרות, לדוגמא שממתין לתפילת ערבית ואח"כ מדליק, מותר לו ללמוד, ודווקא שלא בדרך פלפול (משנ"ב סי' תל"א סק"ז).
- ח. הנמצא בדרך ובדעתו לחזור לעירו ולהדליק בביתו ורוצה לאכול קודם ההדלקה מותר (שו"ת שבה"ל חי"א קס"ג) ועיין בהערה⁷.
- ט. אשה שממתנה לבעלה שיבוא להדליק מותרת לאכול (שבה"ל-חנוכה).

חשיבות המצווה

- א. כתב הרמב"ם (פ"ד הי"ב) "מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד, וצריך האדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הנסים שעשה לנו" עכ"ל. ואמרו חכמים (שבת כ"ג): "הזהיר בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים". ומפרש רש"י "משום דכתיב כי נר מצוה ותורה אור, על ידי נר מצוה דשבת וחנוכה בא אור דתורה" עכ"ל.
- ב. זכות מצות הדלקת הנרות מסוגלת שהמדליק בעצמו יהיה ת"ח, וקא משמע לן בגמרא דאפילו הוא בעצמו כבר תלמיד חכם או שאינו יכול להיות תלמיד חכם, אף על פי כן יזכה שבניו יהיו תלמידי חכמים (פרי חדש, ב"ח תרע"א).

הכנה למצווה

- א. יש נוהגים ליטול ידיהם קודם שמברכים על הדלקת נר חנוכה כמו בכל דבר שמברך עליו, אבל מעיקר הדין אין חיוב (קב הישר פ' צ"ו בשם מהרי"ל). ואם יודע שידיו אינם נקיות ודאי שצריך ליטול ידיו.

הערות והוספות

- ⁴ יש בזה כמה טעמים, עיין שו"ת תפארת צבי לרבי צדוק הכהן זצ"ל סי' כ"ז אות ט"ז. ועיין בשו"ת שבט הלוי דלרחוץ במקוה קודם התפילה בדרך עראי בלי לשבת במים חמים יש ללמד זכות דמותר, היות ועיקר בואו למקוה לעשות המצוה בטהרת הגוף והנפש (שו"ת שבה"ל ח"ט סי"א).
- ⁵ אלו הנוהגים להדליק בתוך ביתם ע"פ הרמ"א תרע"א ס' ז' והפרסום הוא רק לבני הבית: האם מועיל להעמיד שומר קודם הדלקת נ"ח? - כתב לי המרא דאתרא הגאון רבי י. זיכרמן שליט"א ששמע ממו"ר בעל חוט שני הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל שמותר.
- ⁶ ז"ל השער הציון תרע"ב סקי"ד "ובאמת יש להחמיר בעוד חצי שעה קודם, אלא הוא מיירי בבני אדם שמתפללים ערבית בזמנה, ואם כן חצי שעה קודם בלאו הכי אסור משום קריאת שמע [מחצית השקל]. ולפי דעת הפרי חדש והגר"א דיש להדליק אחר שקיעה, ממילא צריך להחמיר חצי שעה מקודם לכל הדברים הנ"ל, ואפילו אם כבר התפלל מנחה. אכן לענין לימוד נראה דאין להחמיר, דיש לסמוך על הפוסקים הסוברין דזמנה של הדלקה הוא עם סוף שקיעה" עכ"ל. ובשער הציון סימן תרע"ב סקט"ו כ' ז"ל "שצריכין לחוש לתרוץ הראשון דאין שהות אלא חצי שעה להדליק, ובדליקא שהות והוא מידי דרבנן גם כן צריך להפסיק, ומכל שכן כאן דיש פרסומי ניסא גם כן [ב"ח].
- ⁷ ומ"מ יכינו לו הנרות בביתו כדי שמיד שיגיע לביתו יזכירו לו הנרות שלא הדליקם. ועיי"ש ממשמעות בשו"ת שם שמהני שימנה שומר להזכיר להדליק.

- ד. יתקבצו כל בני הבית להיות נוכחים בשעת הדלקת הנרות, וישמעו הברכות ויראו הדלקת הנרות כדי לפרסם הנס (תרע"ב משנ"ב סק"ו).⁸
- ג. נוהגים ללבוש בגדים חשובים לכבוד ההדלקה (מבית לוי). מרנא השב"ל לבש בגד עליון של שבת (הליכות שבט הלוי).

הדלקת הנרות

- א. ידליק הנר שבו מדליק את הנרות קודם הברכות כדי שיהא מוכן להדלקה תיכף אחר הברכה (נט"ג פ' כ"ג).
- ב. וידליק ביד ימין (שו"ע סי' ר"ו ס' ד'). ובמשנ"ב (סקי"ח) כתב דהטעם משום חשיבות.
- ג. איטר נוהג אחר ימין ושמאל דידיה ולא בתר דעלמא, כן משמע מחי' רע"א וכ"מ במ"א סימן קפ"ג (משנ"ב סי' ר"ו סקי"ח). ובפמ"ג א"א סק"ו מסתפק בדבר. בס' ארחות חיים נוקט דימין דעלמא, דהטעם שצריך ימין משום חשיבותא. וכן כ' בכף החיים סק"ל לדברי המקובלים ידליק בימין דעלמא, וכן עמא דבר.⁹
- ד. קודם הברכה יתן עיניו לראות אם יש שמן כשיעור, והפתילות מתוקנות כראוי, כי אולי ע"י איזה מקרה נשפך שמן מן הנר, לכך יראה תחלה ואח"כ יברך וידליק (בן איש חי ש"ר פ' וישב הל' חנוכה ס' ח'. כף החיים סי' תרע"ה סקט"ו).
- ה. אם בירך ולאחר הברכה רואה שאין שמן, אם היה השמן לפניו יתן שמן וידליק (כף החיים סי' תרע"ו סקי"א). וד"ה אם בירך הברכות ונשפך השמן קודם ההדלקה, אם השמן היה לפניו אין צריך לברך שנית (שמעתי ממו"ר הגאון הגדול רבי י.מ. שטרן שליט"א).
- ו. יכוון בברכותיו ובהדלקתו להוציא את כל המחויבים בהדלקה, וגם הם יכוונו לצאת בברכתו (שו"ע סי' ר"ג ס"ג). כתב הרמ"א דהמברך יכוון לאמן שאומרים (סי' קס"ז ס' ב'). וכתב המשנ"ב שם בשם ד"מ והגר"א דעניית אמן ג"כ מכלל הברכה היא, ואף על גב דהוא בירך כבר בעצמו מ"מ ע"י שעונים אמן הברכה חשובה יותר, ולכך נכון לכתחילה לכוון לצאת בעניית האמן.¹⁰
- ז. בשעת ההדלקה לא יסלק ידו מהנר עד שנדלק רוב הפתילה (ביאור הלכה סי' תרע"ג ד"ה הדלקה ב' מהר"י ברונא). וכן נהג מרנא השבט הלוי זצוק"ל (הליכות שבט הלוי).

אמידת הנרות הללו

- א. לאחר הדלקת הנר הראשון יתחיל לומר הנרות הללו... ומי שנוהג לומר הנרות הללו לאחר שהדליק כל הנרות שפיר דמי (משנ"ב תרע"ו סק"ח). ומרנא השבט הלוי זצ"ל נהג לומר לאחר הדלקת הנר הראשון (ה' שבה"ל). אם טעה והתחיל לומר הנרות הללו קודם שהדליק אין צריך להזדרז ולברך (שו"ת אמרי יעקב ח"א סי' ע"ה).
- ב. הנוסח: "הנרות הללו קודש"¹¹, ולא יאמר "קודש הם", דא"כ יהיו שלושים ושבע תיבות¹² (סי' תרע"ו א"ר, שעה"צ סקי"ג). מרנא השבט הלוי זצ"ל היה אומר "הנרות הללו אנו מדליקין... על ידי כהניך הקדושים, הנרות

הערות והוספות

- ⁸ ועוד דאי לאו הכי יכנסו לספק ברכת הרואה כדאיתא בסי' תרע"ו ס' ג' - הערת הגאון רבי מאיר סירוטה שליט"א. ואם לא היה ישמעו הברכות מאיש אחר המדליק.
- ⁹ בקונטרס איטר יד להגרו"ק זצ"ל (דין נ"ו) לא כ' על הדלקה באיטר שתהיה שונה מכל אדם. ולגבי מקום הדלקת הנרות כשאין מזוזה שהיא בימין כ' שהולכים אחרי ימין של כל העולם, והביא ראיה מהמג"א סי' תרנ"א סקכ"א.
- ¹⁰ כתב בס' קב הישר פ' צ"ו ויכוון היטב בברכות של הדלקת הנרות לאמרם מתוך שמחה, באשר המצווה היא חביבה בשעתה לזמן פעם אחת בשנה. ולכבוד המלאכים קדישין הבאים להבית בשביל מצוה זו, עיי"ש באורך לעורר הלב בגודל המצוה.
- ¹¹ בנוסח הנרות הללו קודם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד הגמ' שבת כ"ב וכי נר קדושה ישבה אלא שלא יהיה שלא יהי מצות בזויות עליו. מבאר בגמרא שהאיסור שלא יהי מצות בזויות עליו ולא משום שהנרות קודש? ביאר בשו"ת דבר יוסף (סי' נ"ה) להגאון רבי יוסף דוב פישר זצ"ל איתא בסי' רע"ו ס"ד נכרי שהדליק בשבת נר והיה כבר נר דלוק מותר לישראל להנות ממנו אף שיש תוספת אורה ע"כ. א"כ בנרות חנוכה כשיש שמש אין איסור הנאה מהנרות, וע"ז הגמ' אומרת וכי קדושה יש בה, ועל הכי מסיק בגמ' מטעם ביזוי מצוה אם מקרב עצמו לנר אולם כשאין עוד נר נוסף שמש היו שייך קדושה יש בה דומיא דמקדש עכת"ד ועיין שם באריכות עוד תירוצים.
- ¹² במשנ"ב שם סק"ח כ' בשם מהרש"ל שיש בנוסח הנרות ל"ו תיבות נגד הנרות של חנוכה מלבד אלו שני תיבות הנרות הללו, כלומר הנרות הללו הם ל"ו. וכן הוא הנוסח במסכת סופרים פ"כ ה"ד, ומנהג ויז'ניץ טשערנאביל וצאנז' ועוד לומר "קודש הם", ועיין

הללו וכל מצות שמונת ימי חנוכה קודש הם", ונוסח זה היה אומר לעצמו ולא העיר לאחרים (שמעתי מהרב אברהם יהודה גולדשטיין שליט"א).
ג. השומע ברכה מחבירו אחר שהדליק את הנר הראשון קודם אמירת הנרות הללו לא יענה אמון, אבל דבר שבקדושה כגון ברכו רשאי לענות כדי שלא יפרוש מן הציבור (הגר"ש הכהן גרוס שליט"א)¹³.

האיסור להשתמש לאור הנרות

- א. אסור להשתמש לאורם של נרות חנוכה אפילו תשמיש עראי. אם כבה התאורה והמקום חשוך, מותר לילך לאור נר חנוכה ואינו מחוייב לעצום את עיניו, שלא נקרא תשמיש (שע"ת סק"ג, שעה"צ סי' תרע"ג סקי"א). ואם נר השמש דולק פשוט דמוטר דהרי לכך מדלִיקים השמש כדי שלא יבוא להשתמש מהנרות.
- ב. נוהגים לקנות לנר השמש נר שעווה, ומדבקים אותו במנורה (מנהגי מהרי"ל).
- ג. כתב בבית יוסף (סי' תרע"ג) שמשום הכי נהגו לעשות השמש גדול יותר [מהנרות] האחרות שאם בא להשתמש שישתמש בנר של חול עכ"ל. וכ"כ המרדכי (סי' רס"ט), וכן נהג מרנא השבט הלוי זצ"ל.¹⁴

זמן הדלקת נר חנוכה

- א. איתא בגמרא שבת (כ"א): מצות נר חנוכה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק. ויש בזה כמה שיטות בפוסקים א. דעת הטור והשו"ע בצאת הכוכבים. ב. יש אומרים שזמנו כשנתכסה השמש מעינינו והוא בשקיעת החמה. וכן מנהג תלמידי הגר"א. וכן מנהג בירושלים להדליק עם השקיעה.¹⁵
- ב. לדעת השו"ע שיש להדליק בצאת הכוכבים, מפני שבאותה שעה הוא זמן תפילת ערבית יש להתפלל ערבית תחילה ומיד לאחריה יש להדליק¹⁶. וכן נהג מרנא "השבט הלוי" זצ"ל להדליק אחר תפילת ערבית.
- ג. כתב המשנה ברורה (תרע"ב סק"א) "ודע דאפילו הנוהגין תמיד להדליק אחר תפילת ערבית מן הנכון שיכינו עכ"פ השמן בתוך הנרות קודם תפילת ערבית כדי שיהיה מוכן תיכף אחר תפילת ערבית להדליק דאם יעשה הכל אחר תפילת ערבית בודאי יש לחוש שיעבור עיקר זמן הדלקתו והוא חצי שעה מדינא דגמרא".¹⁷
- ד. וכן יעשה אף מי שנוהג להדליק עם שקיעת החמה והתאחר ולא הדליק עד צאת הכוכבים, אם דעתו להתפלל ערבית באותה שעה יתפלל ערבית ואח"כ ידליק (תרע"ב מ"ב סק"א).
- ה. ואף אלו שנהגו להדליק בתוך ביתם ע"פ הרמ"א (תרע"א ז') כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ז פ"ד) שצריך להזדרז להדליק נרות, כעין שורש תקנתם הז"ל.
- ו. בעל הבית החוזר לביתו בשעה מאוחרת, ידליק כשיבוא לביתו ולא יאמר לשליח להדליק עבורו בזמן הדלקת נרות, משום דמצוה בו יותר מבשלוהו (שו"ת שבט הלוי ח"ד סוף ס' ס"ו). ואמנם כל זה דווקא בתנאי שיחזור לביתו בזמן שאפשר עדיין להדליק.

הערות והוספות

- ליקוטי מהרי"ח במנין התיבות, אבל הנוסח בהרבה סידורים יש יותר מל"ו תיבות לכך רבים אין מקפידים ע"ז (שלמי תודה-חנוכה). ונהרא נהרא ופשטיה.
- ¹³ וביאר דבר"ח ובשו"ת מהרי"ל סי' קמ"ה כתבו דאומרים הנרות הללו תיכף אחר הברכות לפני הדלקת הנרות ואפילו נר אחד, אלמא דאמירת הנרות הללו הוא חלק מהמצוה, ולפי"ז לכאורה לא יענה אמון, אבל דבר שבקדושה [כגון ברכו] אינו מחוייב לענות אבל יכול לענות שלא לפרוש מן הציבור (מתוך מכתב הגאון רבי שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א).
- ¹⁴ ובבן איש חי שנה ראשונה פרשת וישב - הלכות חנוכה ס' י"ג כ' "וטוב שזה נר הנוסף שקורין "שמש" יעשהו משונה מנרות חנוכה כדי שיהא ניכר שאין זה בכלל נ"ח, וכן אני נוהג".
- ¹⁵ **דעת החזו"א להדליק כעשרים דקות אחר השקיעה**, וביאר **מרנא החזו"א למרנא הקהילות יעקב משום דשוגא בטיהרא מאי אהני**, ועיין שם עוד בס' הליכות והנהגות בעל הקהילות יעקב (עמ' ל"ו). מתאמרי משמיה של **הגאון רבי יחזקאל ברטל זצ"ל** שביאר שזהו תחילת השקיעה השניה לחשבון צאת הכוכבים לשי' החזו"א.
- ¹⁶ שני טעמים לדבר א. מצות עשה ד"קריאת שמע" שהיא מה"ת קודמת לנר חנוכה שהוא דרבנן. ב. מצות "קריאת שמע" ותפילה שהיא תדירה קודמת לנר חנוכה שאינו תדיר. ועין קצ"ש קל"ט י'. וכ"כ חיי אדם כ' קנ"ד ס' י"ח. וע' שו"ת ח"ד סי' ס"ו.
- ¹⁷ **מרנא השבט הלוי** הכין את הפתילות מבעוד יום (הליכות שבה"ל). ושמעתי מנכדו **הגאון רבי עקיבא שליט"א** דומ"צ העדה החרדית בירושלים שפעם אחת חזר מן צ"ל מחו"ל וביקש ממנו מן צ"ל להכין לו המנורה כדי שיוכל להדליק מיד אחר תפילת ערבית.

ו. אם האשה חוזרת מאוחר לביתה, ימותין לה בעלה בהדלקתו אף אם הוא מדליק בחוץ (מבית לוי).

שיעור זמן בעירת הנרות

- א. צריך לתת שמן בנרות בכדי שידלקו כחצי שעה לאחר צאת הכוכבים. ואף המדליק קודם צאת הכוכבים יתן שמן בכדי שידלק עד חצי שעה אחר צאת הכוכבים (תרע"ב ס"ב ומ"ב סק"א).
- ב. המדליק בנר שעווה צריך להקפיד שהנר ידלק חצי שעה. וכתב המג"א דבנרות שעווה יש הידור מצוה כשהן ארוכות, וכתב המשנ"ב (תרע"ב ו') ד"מכל מקום אין לעשותם גדולות יותר מדי".¹⁸
- ג. המדליק בתוך ביתו, והמדליק אחר זמן הדלקת נרות הנוכה, ג"כ צריך לתת שמן שידלק לפחות חצי שעה (תרע"ב מ"ב ה').
- ד. אבל אם נותן בה שמן הרבה שידליק יותר אין בו שום מצוה (משנ"ב ס' תרע"ב סק"ו). ומ"מ גם לאחר שדלק שיעור זמן הדלקה - חצי שעה, נהגו שלא לכבות הנרות. (מבית לוי).¹⁹
- ה. אם נותן שמן יותר מהשיעור ודעתו להשתמש בשמן אחר, כגון לנר שבת, טוב שיתנה שאינו מקצה השמן אלא לשיעור הדלקה. משום שיש מן הפוסקים שס"ל שאם נתן הרבה שמן בסתם הקצה הכל למצוותה (משנ"ב תרע"ב סק"ז תרע"ז סק"ח).

איסור עשיית מלאכה בזמן הדלקת נרות הנזכה

- א. נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד הנרות דולקות והיינו כחצי שעה (סי' תרע"א ס"א). והטעם כדי להכיר שאסור להשתמש לאורה (משנ"ב סק"ד).
- ב. ונהגו להימנע ממלאכת תפירה וכדומה, אבל מלאכת המטבח כאפיה ובישול מותרת. ואמר מרנא השבט הלוי זצ"ל דכל מלאכה שיש בה עמול יש להימנע ממנה, ובעבודות מטבח לא נהגו איסור (מבית לוי).²⁰

הדלקת נרות הנזכה בערב שבת

- א. מדליקים נר הנזכה ואחר כך נרות שבת, אף שמדליק בעוד היום גדול - פירוש לאחר פלג המנחה (תרע"ט סי' א'). בין איש המדליק נרות, ובין אישה שמדליקה נרות הנזכה (תרע"ט).²¹
- ב. ילדים המדליקים בנרות שיזמן בעירתם חצי שעה, צריך שלכל הפחות נר אחד ידלק חצי שעה אחר צאת הכוכבים, ובלאו הכי הוי ברכה לבטלה (משנ"ב תרע"ט ס"ק ב', פמ"ג א"א סק"ב ביה"ל תרע"ב ד"ה ובלבד).

הערות והוספות

¹⁸ עיין בס' מור וקציעה כל שמוסיף הרי זה משובח ומצוה היא בידו. דודי הגאון רבי א.א. רובינשטיין זצ"ל בשו"ת מגדנות אליהו ח"ד סי' ק"ט דן בטו"ט האם יש הידור בגדול יותר ובריבוי כמות השמן עיי"ש. והראו לי דיוק בתוס' בשבת מד: ד"ה שבנר בתו"ד ז"ל ומשום חביבותא דנס אינו מצפה שיכבה אלא מקצה לגמרי למצוה עכ"ל ועיין ב"ח בשם צידה לדרך. והערני הרה"ג ר' עמרם איזנשטיין שליט"א דבס' מור וקציעה (ליעב"ץ) סי' תער"ב עמ' קצ"ה בעניין דומיא נר חנוכה דמקדש ז"ל וכ"ש למאן דיליף לנ"ח ממנורה ומדמי להו להדדי לשיעורא נמי, א"כ כי היכי דבמנורה מצוה שתהא דולקת מערב עד בוקר, ה"ה בנר חנוכה, מצוה מיהא איכא, והוי מידי דחזי לה בוודאי. כך נלע"ד עכ"ל. ועיין הערה הבאה.

¹⁹ יכול לכבות לאחר השיעור משנ"ב תער"ב סק"ז. ועיין באריכות דעת השבט הלוי ח"א סי' קפ"ט וכתב ז"ל "דודאי שייך פרסום הנס כל הלילה אלא דעיקר הפרסום הוא בתחילתו, והפקיעו היכולת להדליק מדינא דגמרא, אבל אם הדליק בתחילת הלילה רק הוסיף בשמן כדי שידלקו גם אחר"כ אינו נקרא בזה עבר זמן המצווה דסו"ס כל הלילה זמן פרסום הנס ואם הקצה ליותר מחצי שעה הקצה למצותו נקרא, ואף שיכול לכבות אחר השיעור שאינו מחויב להמשיך בפרסום הנס אבל אם ממשיך הוסיף במצוה..." עכ"ל. ועיין ח"ה סי' פ"ב שאינו מחויב להמשיך בפרסום הנס אבל ממשיך במצוה.

²⁰ עיין ב"ח סי' תר"ע שהוא כמו ראש חודש. ולענין ראש חודש יש כמה מנהגים בין הנשים. לענין כינוס וגיהוץ דעת מו"ר הגאון הגדול רבי י.מ. שטרן שליט"א להחמיר. וכתב בשו"ת תשב"ץ חלק ג' סימן רמ"ד וזו תורתם של נשים היא נשאל מהם מהו מנהגם ואין לנו אלא מה שנהגו עכ"ל.

²¹ הנוסע לרבו לשבת חנוכה ואשתו בביתו ראוי שהאיש ידליק קודם שמדליקים בביתו ויכוון שלא לצאת בהדלקתה, אמנם מדינא פוטרת את בעלה כל שמדלקת בביתו משלו (משנ"ב תרע"ז סק"ט).

ג. כבו הנרות או אפילו אחד מהם ועדיין לא נכנסה שבת, לדעת המחבר אין צריך לחזור להדליק, ולהרמ"א אם המדליק לא קיבל שבת עדיין יחזור וידליקם בלא ברכה. וכתב המשנ"ב דראוי להחמיר לחזור ולהדליקו בכל עניין אם עדיין לא קיבל שבת.

ד. ואם קיבל בעצמו שבת וכבה, ויש זמן להדליק מפני שלא נכנסה השבת יבקש מחבירו שידליק (תרע"ג משנ"ב ס"ק כ"ז).

ה. אישה המתגוררת לבדה ומדליקה נרות חנוכה, תדליק נרות חנוכה ואח"כ תדליק נרות שבת. ואם הדליקה נרות שבת, כיון שהמנהג שמסתמא מקבלת שבת בהדלקתה, א"כ לא תדליק שוב של חנוכה אלא תאמר לאחר להדליק, והוא יברך "אשר קידשנו במצותיו וצונו להדליק נר חנוכה" בשבילה, אבל ברכת שעשה נסים וכן שהחיינו ביום א' יכולה בעצמה לברך (משנ"ב ס"י תרע"ט סק"א).

ו. אם כשתמתין האשה עד לאחר הדלקת כל הנרות של חנוכה יגיע זמן כניסת השבת, תדליק האשה נרות שבת מיד לאחר הדלקת הנר הראשון של חנוכה (בן איש חי פ' וישב נטעי גבריאל פ' מ"ד).

ז. זמן הדלקת נרות שבת כבכל שבת. ואלו הנוהגים לקבל שבת ארבעים דקות קודם השקיעה - יש שנהגו להדליק נר חנוכה קודם זמן הדלקת הנרות שרגילים בכל שבת (מועדים וזמנים ח"ב ס' קנ"ב בשם וותיקי ירושלים שכך נהגו)²². ודעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל לאחר מעט ולהדליק בערב שבת חנוכה 35 דקות קודם השקיעה (פניני חנוכה ע' קנ"ב). בלוח ארץ ישראל כתוב שהמנהג בירושלים להדליק 25 דקות קודם שקיעת החמה. וכך נהג הגרש"ז אויערבאך זצ"ל.

ח. מרנא השבט הלוי זצ"ל הדליק נר חנוכה לפני הדלקת נרות שבת, ובשעת הדלקה אמר 'הנרות הללו' אך לא זימרו שאר זמירות, ומיד הדליקו נרות שב"ק (הליכות שבה"ל).

ט. בערב שבת צריך לתת שמן בכוסיות או להדליק נרות גדולים עד שידלקו חצי שעה אחר צאת הכוכבים (תרע"ט משנ"ב סק"ב).

י. תפילת מנחה בערב שבת - יש נוהגים להתפלל מנחה בערב שבת ואח"כ הולכים לביתם להדליק נרות חנוכה (תרע"ט פמ"ג א"א סק"י, שערי תשובה ב' בשם מהר"ש אבוהב, משנ"ב ב' ועיין שעה"צ ס"ק ז'-ח'). ויש נוהגים להדליק נרות חנוכה ואח"כ מתפללים תפילת מנחה (סידור השל"ה, סדרי טהרה (בהגהותיו שיורי לקט).

יא. ומרנא השבט הלוי זצ"ל התפלל מנחה גדולה אחר הטבילה במקוה, והש"ץ לא אמר הודו לה' כבכל ער"ש, וכן לא התעטף בטלית. אך בביהמ"ד היה מניין גם לתפילת מנחה אחר זמן הדלקת הנרות כבכל ער"ש, ורבינו זצ"ל היה מוגיע לתפילה זו ואמר עם הציבור 'הודו' (הליכות שבט הלוי).

יב. אין להתפלל ביחידות בשביל להדליק נ"ח לאחר תפילת מנחה (א"ר תרע"ט, כף החיים תרע"ט סקע"ט. הגריש"א זצ"ל).

יג. בערב שבת אומרים רק הנרות הללו (שו"ת מנחת אלעזר ח"ב ס' כ"ט). ויש שנהגו לומר בעת סעודת ליל שבת (לקט יושר עמוד שמ"ד). וכן נהג מרנא השבט הלוי זצ"ל לומר הנרות הללו, ואח"כ ערך שולחנו בליל שבת בד"ת ושרו שירות ותשבחות. ומזמרים מעוז צור, ומזמור שיר חנוכה הבית. ורבינו היה מזמר ברגש רב עם הקהל שירת מרן החתם סופר זיע"א המיוסד על מזמור שיר חנוכה הבית (הליכות שבה"ל).

זהירות בהעמדת המנורה בערב שבת

- א. יזהר שלא יעמיד המנורה סמוך לפתח במקום שצריכים לפתוח ולסגור הדלת משום חשש מכבה (תר"פ א'). כמו"כ יזהרו שלא ידליקו במקום נמוך שלא יבואו התינוקות ויהפכו המנורה.
- ב. לא ידליק²³ במקום שבני אדם עוברים כל הזמן באופן שקשה ליהרר שלא יכבו הנרות. (סי' תר"פ ס"א)

הערות והוספות

²² עיין אגרות משה או"ח ח"ד ס' ס"ב ד"ה ואף, מועדים וזמנים ח"ח עמ' ל"ז בשם הגרי"ז מבריסק זצ"ל.

²³ "וכן בימות החול צריך להזהר בזה שלא להעמיד הנרות נגד המקום ששולט שם הרוח, אלא דבשבת צריך שמירה יתירה בזה" (משנ"ב סק"א). מקור דברי המשנ"ב הוא פר"ח דכתב דכבתה אין זקוק לה דוקא בדיעבד. עכ"ד וכן משום איסור כיבוי בשבת - עיין סי' רע"ז.

ג. המדליק מנורה על כסא או שולחן וכדומה וכעת צריך למקום הזה, או במקום פתח ביתו ואינו יכול לסגור הדלת, אסור בשבת לטלטל הכסא או השולחן עם המנורה אפילו לאחר שכבו הנרות, משום שהכסא²⁴ נעשה בסיס למנורה ולשלהבת. אבל יכול לטלטל בגופו (ברגלו או בשאר אבריו) את הכסא כמבואר בסי' שי"א ס' ה'.

ד. מנורה העומדת על גבי מגש המיוחד ומתאים למנורה והדליקו עליה בערב שבת, אסור לטלטל המגש והמנורה אפילו אם הניח שם דבר היתר, דלא נעשה על ידי זה בסיס לדבר איסור והיתר (מבית לוי, שש"כ פ"כ ס"ד).

מוצאי שבת קודש

א. ישתדל שלא להתאחר ולהתעכב, כדי שלא ידליק נרות חנוכה זמן רב אחר צאת השבת.

ב. הנוהגים בצאת השבת כל השנה לפי שיטת ר"ת לא ידליקו קודם זמן זה (מבית לוי).

ג. בבית הכנסת מדליקים לאחר מעריב קודם הבדלה של ביהכנ"ס (תרפ"א).

ד. לדעת המחבר והרמ"א גם בבית מדליקים קודם ואח"כ מבדילים (תרפ"א ב'). אולם הט"ז (סק"א) והרבה אחרונים ס"ל דהבדלה קודמת דהיא תדירה. וכתב המשנ"ב (סק"ג) שאיך שיעשה אם לפי השו"ע או לפי הט"ז יעשה טוב. ודעת הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל להלכה כדעת הט"ז (ס' מאור ושמש פ' מקץ ד"ה וישא בשם החוזה מלובלין זיע"א).

ה. מרנא השבט הלוי זצ"ל הבדיל בביהמ"ד כבכל מוצש"ק ומיד אחר ההבדלה הלך לביתו, והדליק נרות חנוכה. ו. אם שכח לומר בתפילת ערבית 'אתה חוננתנו' יאמר קודם הדלקת הנרות ברוך המבדיל בין קודש לחול (משנ"ב תרפ"א סק"ב, ועיין סי' רצ"ט ס"ו).

אמידת הלל

א. כל שמונת ימי החנוכה אומרים הלל שלם, והטעם איתא בבית יוסף (סי' תרפ"ג) וז"ל "וכתוב בשבלי הלקט (סי' קע"ד) שהטעם משום דחלוק בנרותיו, כל יום חלוק משלפניו, הרי הוא כחג שחלוק בקרבנותיו. ועוד טעם אחר לפי שהנס נתחדש בכל יום".

ב. מצות קריאת הלל מעומד, לפי שההלל עדות שבחו של מקום ונפלאותיו ונסים שעשה לנו, ומצות עדות בעמידה (שו"ע סי' תכ"ב ס' ז' משנ"ב סקי"ח).

ג. בדיעבד אם קרא מיושב אפילו בימים שגומרין בהן את ההלל יצא (משנ"ב תכ"ב סק"ח). כתב הערוך השולחן (ס' תכ"ב ס' י"ג) פשוט הוא שמי שאינו בבריאותו כראוי יכול לישב אף על פי שבשמונה עשרה טורה ועומד מ"מ בהלל לית לן בה.

ד. אחר הברכה על ההלל צריך מיד להתחיל ואסור להפסיק.

ה. יצא לבית הכסא יברך אשר יצר אחר ההלל (משנ"ב ס' ס"ו סק"ג).

ו. תקנת הז"ל לקרוא את כל ההלל, ואם קראו בדילוג כמו בראש חודש או חיסר אפילו אות אחת לא יצא (משנ"ב ס' תפ"ח סק"ב). וה"שבט הלוי" כ' דיחזור לומר הלל השלם בלא ברכה תחילה וסוף (שו"ת ח"ז ס' ס"ב).

ז. ואם חיסר פסוק אחד או תיבה אחת צריך להתחיל אח"כ מאותו פסוק ולגמור עד סוף ההלל דאם יאמרנו במקום שנוכר הו"ל קריאה למפרע ולא יצא.

הערות והוספות

²⁴ ואינו דומה לשולחן שאוכלים עליו ויש עליו ככר לחם ושאר דברים, ויש גם כן פמוטות של נרות שבת, דמותר לטלטל השולחן מדין טלטול מן הצד כמבואר בסי' רע"ז במג"א סק"ח, דהשולחן עשוי לכמה שימושים מלבד הנרות והוי בסיס להיתר ואיסור, וחז"ל התירו בזה טלטול מן הצד, משא"כ שולחן או כסא שעיקרו למנורה לא יעזור הנחת הככר לעשותו בסיס להיתר ולאיסור. עיין שו"ת שבט הלוי ח"ח ס' נ"ב, ועיין בשו"ת אמרי יעקב ח"ב ס' כ"א שביאר בארוכה דבר זה. ועיין עוד שמירת שבת כהלכתה פ"כ ס"ו עיי"ש. ונטעי גבריאל פמ"ד י"ז עיי"ש.

ה. ועל כן צריך לזיזת מאד בימים שגומרין ההלל שלא יקרא התיבות בטעות שמשנתה הענין על ידי זה (שער הציון סי' תפ"ח סק"ב).
 ט. לכתחילה יש להסמיך את אמירת ההלל לתפילת שחרית, אך במקום הצורך יכול לאמרו מאוחר יותר (שבט הלוי-חנוכה תשובה בכת"י).

מאכל הסופגניה

- א. האוכל סופגניה מברך עליה בורא מיני מזונות²⁵, ולאחריו מעין שלש.
- ב. האוכלה בתוך הסעודה, אם באה לשובע²⁶ אין צריך לברך עליה לפני האכילה וכן לאחריו.
- ג. האוכלה בתוך הסעודה לתענוג ולקינוח,²⁷ הרצוי שיחשוב בברכת המוציא לפטור הסופגניה²⁸ או שיברך על דבר אחר שברכתו מזונות [נילוש וממולא במי פירות דק וקשה] ונאכל לתענוג כגון ביסלי ופטור הסופגניה. ולדעת השו"ע הרב (קס"ח סקט"ו) יכול לברך על הסופגניה בורא מיני מזונות²⁹.

הערות והוספות

- 25 ד' הט"ז סי' קס"ח ס"ק כ' דע"י טיגון בסוף בשמן נעשה פת הבאה בכיסנין כמו נילוש בשמן. עיין ביאור הלכה ד"ה וכל זה.
 26 עיין הליכות שלמה שהביא בשם הגרש"א זצ"ל "דלא מיבעיא בסופגניות גדולות כאלו הנמכרות בשוק שמשיעו טובא, אלא אף העשויות בבית והם קטנות מאלו וגם רכות יותר גם הם משביעות עכ"פ קצת, ולכן נראה שבאכילתם יש קצת כונה לשם שביעה וא"צ לברך" - הליכות שלמה פ' י"ז י'
 27 עיסה שבלילתה עבה (קמח ומים) וסופה ביסול או טיגון מברך בורא מיני מזונות והוא ד' רבינו יונה והרמב"ם, ודעת רבינו תם דכל עיסה שתחילתה עבה אפילו אם בסוף בישלה או טיגנה מברך המוציא, הרמ"א כתב ונהגו להקל. וכתב המחבר וירא שמים יוצא ידי שניהם. ועיין ביאור הלכה ד"ה וירא שמים וכו' שכתב ב' עצות א. שיאכל לשובע. ב. שיכוון לפטור בברכת המוציא.
 28 ביאור הלכה ד"ה וירא שמים בשם הלכה ברורה.
 29 שמעתי מהגאון רבי מאיר סירוטה שליט"א שהיות והשו"ע הרב (הגר"ז) כתב ונהגו להקל כדעה ראשונה לאחר ירא שמים יוצא ידי שניהם הכרעתו לנהוג כדעה ראשונה.

ואלו יעמדו על הברכה שנדבו מהונם לזכות רבבות אלפי בני אלהשתתף בהוצאות הגליון

<p>ברכת מזל טוב למגיד שיעור להרה"ג רבי מ.מ. הרש"ר שליט"א לרגל סיום מסכת פסחים מאחלים שומעי לקחו משתתפי השיעור</p>	<p>לשובת נשמת הגה"ק רבי חיים ב"ר רבי שלמה זצוק"ל בעל "באר מים חיים" נלב"ע כ"ז כסלו תקע"ג ולרגל אירוסו הבת תחי' במז"ט נדבת הרה"ח ר' שמאי טירר שליט"א - חיפה</p>	<p>לעילוי נשמת מרת אסתר בת ר' צבי ע"ה נלב"ע כ"ד כסלו</p>	<p>לעילוי נשמת אוהב תורה ולומדיה, וד"ת שגורים בפיו בכל עת הר"ר אברהם ז"ל בן ילחט"א הרב דוד אריה הלוי שליט"א רוזנשטיין נלב"ע ט"ו טבת תשפ"ב</p>	<p>נודב לזיכוי הרבים ע"י הרה"ח המפואר ר' דוד הרציג שליט"א לרגל תת ה' שמחה באהלו באירוסו בתו תחי' במז"ט יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויהי יפה והבית יהיה בנין עדי עד דורות ישרים ומבורכים</p>
<p>לעילוי נשמות הרבנית הצ' אסתר לאה בת הגה"ח ע"ה כהנא מספינקא נלב"ע ו' כסלו תש"פ הרבנית הצ' ליבה הלברשטאם בת הגה"ח הלל מרדכי אליעזר ע"ה נלב"ע ו' כסלו תשפ"א נדבת נכדה הרה"צ ר' נחמן פאלאק שליט"א</p>	<p>לעילוי נשמת הרב יעקב בצלאל הסה נלב"ע ו' כסלו תשפ"א נדבת בנו ידידנו הרב יחיאל יהודה שליט"א</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ק רבי חיים ב"ר רבי שלמה זצוק"ל בעל "באר מים חיים" נלב"ע כ"ז כסלו תקע"ג נדבת הרה"ח המפואר ר' חיים מאיר טירר שליט"א</p>	<p>לשובת נשמת הרה"ק רבי חיים ב"ר רבי שלמה זצוק"ל בעל "באר מים חיים" נלב"ע כ"ז כסלו תקע"ג נדבת הרה"ח המפואר ר' חיים מאיר טירר שליט"א</p>	<p>ברכת מזל טוב לידידנו הדגול איש חי ורב פעלים הרב יואל הלוי ואזנר שליט"א מקים ובונה בית מדרשו "שבט הלו" לרגל שמחת הבר מצוה לבנו החתן יחיאל אריה ליב נרו יאיר ויזרח יה"ר שיעלה מעלה מעלה בתורה ויראת שמים לתפארת המשפחה הרוממה</p>
<p>נודב לזיכוי הרבים ע"י הרב אלימלך רוטנברג שליט"א לרגל הולדת בנו במז"ט יה"ר שיכזו אביו ואמו להכניסו בכריתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו לגדלו לתורה לחופה ומע"ט איכ"ר</p>	<p>לעילוי נשמת החסיד המפורסם רבי יהודה לייב (לייבל) ב"ר הר"ר אברהם חיים פרידמן זצ"ל נלב"ע א' טבת תשכ"ח נדבת נכדו ידידנו הרה"ח ר' דוד פרידמן שליט"א בני ברק</p>	<p>נודב לזיכוי הרבים ע"י ידידנו הר"ר מרדכי לב שליט"א להצלחה וסייעתא דשמיא בכל הענינים</p>	<p>לעילוי נשמת מרת בתיה ציפורה בת ר' אהרן מנדל ע"ה כהן נלב"ע ח' טבת תשפ"ב</p>	<p>נודב לזיכוי הרבים ע"י הר"ר ישראל קרוינר שליט"א לברכה והצלחה נודב לזיכוי הרבים ע"י הרה"ח ר' שמואל בנימין וידר שליט"א לברכה והצלחה</p>
<p>לעילוי נשמת הרה"ח הר"ר נחמן שבת ב"ר הרה"ג הר"ר יעקב יצחק זצ"ל גלינסקי נלב"ע כ"ו תמוז נ"ט הונצח ע"י החפכ"ש הי"ו</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ק רבי אברהם יצחק ב"ר הרב אהרן דוד זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן נלב"ע ז"ך כסלו תשנ"ז</p>	<p>לעילוי נשמת הגה"ק רבי מרדכי חיים ב"ר הגה"ק יהודה לייב סלונים זצ"ל ב' מאמר מרדכי נלב"ע י"ב טבת תשי"ד</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ג משה אלכסדר זושא ב"ר דוב זצ"ל קינטסליכר נלב"ע י"ג שבט תשפ"א</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' רפאל יצחק ב"ר צבי ז"ל קפל נלב"ע ט"ו טבת תשע"ט נדבת בנו ידידנו הר"ר ליבוש קפל שליט"א ביתר עילית</p>

לתגובות הערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:17

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:18

ר"ת: 17:51

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 580 16.12.2022 - כב' כמליו תשפ"ג

וְהָאֱלֹהִים שֹׁמֵר לְמִן צְדִיקָתָם וּבֹאֵן בְּנֵי

פְּרִישֵׁת - וְיֵשֵׁב

שלא להלבין פני חברו!

הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמור (לחכה) ופירש רש"י: לא רצתה להלבין פניו לומר מנוך אני מעוברת, אלא לאיש אשר אלה לו. אמרה: אם יודה מעצמו יודה, ואם לאו, ישרפוני ואל אלבין פניו. מכאן אמרו (סוטה י, ב"מ נט.) נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

הקשה הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשיעורו ("הערות" ב"מ נט.): הרי אמרו חז"ל בגמרא (ברכות יט:) שמי שרואה את חברו לבוש בבגדים שיש בהם כלאים, מצוה לפשוט ממנו את בגדיו ואפילו בשוק. במקרה זה אין ספק שאותו אדם שפושטים בגדיו ממנו, יתבייש ביותר, ואעפ"כ מצוה לעשות זאת.

הרי מוכח מכאן שמותר להלבין פני חברו כדי להפרישו מאיסור. וא"כ קשה, מדוע הייתה תמר מוכנה ליפול לכבשן האש ולא להלבין פני יהודה, ואשר ממנה לומדים כד לדורות. והרי גם שם היה עליה להלבין פני יהודה כדי להפרישו מאיסור רציחה שלה ושל עובריה, שהרי אף בן נח מוזהר על העוברין?!

ותירץ חתנו של הגרי"ש, הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א (בספרו חשוקי חמד - ברכות) שיתכן כי ישנו הבדל בין בושה רוחנית לבין בושת הגוף, שהרי רואים אנו במציאות שישנם אנשים המוכנים לאבד עצמם לדעת רח"ל, כאשר נתפסים הם בקלקלתם. לפיכך הפושט בגדי שטענו בשוק, אף כי הבושה אמנם גדולה, אבל אינה אלא בושת הגוף. לעומת זאת כבוד גדול ינחל ירא-שמים המקיים הלכה זו שפושט בגדי שטענו אשר לו ואפילו בשוק.

ואולם אם יהודה היה נתפס בקלקלתו ע"י אמירתה של תמר, הייתה זו בושה רוחנית שהיא קשה מנשוא. ועל זה נאמר "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

ידוע מה שמספרים חז"ל (בגמרא כתבות סז:) על מר עוקבא ואשתו שלא רצו לבייש עני שיראה שהם נותנים לו צדקה ועל כן ברחו מפניו ונכנסו לתוך תנור כדי להסתתר מהעני, וניכו רגליו של מר עוקבא מחום התנור.

ושואלת הגמרא: מדוע הוצרכו לסכן עצמם עד כדי כך ולהכנס בתנור האש? ומתרצת הגמרא משום האימרה: "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים" כפי שנלמד דבר זה מתמר שהייתה מוכנה להשרף היא ועובריה ובלבד שלא לבייש את יהודה ברבים.

והקשה על כך הריטב"א (בשיטמ"ק): הרי לא דומה כלל המקרה שהיה אצל תמר למעשה שאירע עם מר עוקבא, שהרי אצל תמר מדובר במלבין פני חברו ברבים, ומוזה למדו חז"ל שעדיף להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין.

אך אצל מר עוקבא לא היה הלבנה ברבים שהרי מלבדו ומלבד אשתו, לא היה כל אדם נוכפי שביאר המאירי, שלכן נקראת נתינתו של מר עוקבא "מתן בסתר", אף שאשתו הייתה עמו, משום שאשתו כגופו, ומדוע מסרו עצמם לשריפה?!

ותירץ הריטב"א: "מכל מקום למדנו ממנו כי הלבנת פנים דבר קשה מאוד". וביאור דבריו, שבאמת לא היתה סכנת שריפה בתנור אלא רק יסורי כוויות, ומן הדין גם זה לא היו צריכים לעשות כי לא היה ברבים, ואם בכ"ז עשו לפנים משורת הדין, מוכח מזה עד כמה קשה הלבנת פנים. (איש לרעהו)

שברי בקבוק המעוררים לתשובה – הרב אהרון כהן שליט"א (מתוך 'דרשו')

מסופר על גבאי צדקה שהגיע לאיטליה כדי להתרים כסף לטובת מוסדות תורה בירושלים ת"ז, מקום מושבו היה אצל אחד הגבירים הגדולים, הגבאי היה מופתע מהעושר בארמונו של הגביר, מנורות קריסטל השתלשלו מהתקרה, על רצפת השיש היו פרושים שטיחים מפוארים, השולחן היה ערוך בכלים מפוארים וכך הלאה והלאה.

לפתע הוא שם לב לדבר מוזר מאד, חנוכיית זהב ענקית היתה במזנון וסמוך לה היו מונחים שברי בקבוק, תמה הגבאי מה הקשר בין שברי הזכוכית לארמון שכזה, הגביר שראה את הגבאי משתומם, שאלו: "בטח הנך מתפלא מה עושות כאן הזכוכיות הישנות?!", אכן כן, ענה לו הגבאי, השיב לו הגביר: "אני חייב לשברים אלו את כל עולמי... הם יקרים לי יותר מכל הזהב והכסף שהינך רואה בביתי".

תוך כדי שהוא מסביר לגבאי את פשר הדברים החל לגולל את סיפורו: נולדתי בהולנד, למדתי שם בישיבה, חשבתי שאשאר שם כל ימי חיי, אך כשהגעתי לגיל מצוות, בר מצוה, הגיע אלי מכתב מסבי שגר באיטליה, וביקש ממני שאני הנכד הבכור, יבוא לעזור לו בחנותו תקופה קצרה, היות והוא אינו חש בטוב, הורי הסכימו ואף עודדו אותי לנסוע, כך מצאתי את עצמי עוזב את עולם התורה ועובר לחיי מסחר, עזרתי לסבי בחנות מבוקר ועד ערב, אבל לצערי מצבו של סבי החמיר ולאחר זמן מה הוא נפטר.

הייתי כבר שקוע בעולם המסחר, ההצלחה האירה לי פנים, נהנתי מכל רגע שהרווחתי במו ידי, עסקי פרחו מיום ליום, פתחתי סניפים רבים, הודעתי להורי שאני נשאר באיטליה היות והייתי עסוק בלנהל את העסק מבוקר עד לילה, הצעד הראשון של הידרדרותי היה כאשר הייתי מאד טרוד בעבודה ונאלצתי לוותר על תפילת ערבית. לא חלף זמן רב ודילגתי על שחרית בתירוץ שזה רק היום, כמובן שעבירה גוררת עבירה וגם מנחה כבר לא התפללתי, ההידרדרות היתה במדרון תלול מאד, עד כדי שלא נשאר בי שמץ של יהדות, לאחר זמן התחתנתי, נולדו לי ילדים, שגם הם לא היה להם שום זיק של יהדות בעקבות זה שלא חינכתי אותם בדרך של אבי וסבי.

והנה יום אחד כשהלכתי ברחוב, ראיתי קבוצה של יהודים משחקים, לפתע שמעתי זעקה נוראה, התקרבתי למקום וראיתי ילד ממורר בבכי ומסביבו ילדים שמנסים להרגיעו, ניגשת אל הילד ושאלתי אותו, מה קרה לך? ענה לי הילד תוך כדי שענינו אדומות מבכי ובקול בוכיה אמר לי: "אני בצרה צרורה! מה אגיד לאבא!?"

מה קרה, אולי אני יכול לעזור לך? שאל הגביר, אולם הילד שהיה בסערת רגשות לא הצליח להוציא מילה מפיו, חבריו הסבירו לי שהילד הגיע ממשפחה עניה, אביו חסך במשך תקופה ממושכת פרוטה לפרוטה עבור בקבוק שמן זית כדי שיוכל להדליק את נרות חנוכה בהידור, והיום אחרי הצהרים הוא שלח את בנו לקנות לו את השמן, כשהוא מזהיר את בנו שלא יתעבב בדרך ויבוא ישר הביתה כדי שהבקבוק חס וחלילה לא יישבר, אמנם הוא קנה את הבקבוק, אך כשראה את חבריו שכח מאזהרותיו של אביו ותוך דקות הבקבוק נשבר לרסיסים.

לבי נתמלא צער ורחמים על הילד, אמרתי לילד שיתלווה אלי לחנות ושם קניתי לו בקבוק שמן זית שהיה גדול בהרבה יותר מהקודם, האושר חזר לילד וכל הילדים השתתפו בשמחתו, המשיך הגביר לספר לגבאי: בדרכי הביתה באותו ערב המשיכו להדהד באוזני המילים "מה אגיד לאבא? מה אגיד לאבא? חלף בי הבזק של הדהוד, חשבת על עצמי, באמת, מה אגיד לאבא? מה אגיד לאבא שבשמים שהפקיד בידי נשמה יקרה וציוה עלי לשמור עליה, מה אומר לאבא אחרי פטירתך? הרי הפניתי עורף ליהדות! איזה תירוץ אומר לאבא שבשמים ביום הדין? בו במקום חזרתי למקום שהילדים שהו בו, אספתי את שברי הבקבוק מהרחוב, אספתי אותם ולקחתי את זה לביתי, עוד באותו הלילה, לתדהמתם של אשתי וילדיי הדלקתי את נר החנוכה, מה שלא עשיתי כבר שנים רבות. בכל לילה שעבר הדלקתי נר נוסף, התבוננתי בנרות המרצדים, ובליבי הרבה תקווה, נזכרתי בהורי, בביתי ובילדותי. בחנוכה התחילה הדרך חזרה שלי לשורשי היהדות ולקיום המצוות, עכשיו אתה מבין מדוע כה יקרים בעיני שברי זכוכית אלו? סיים הגביר את דבריו בהתרגשות רבה.

כשמבינים מדוע רוב הזוכים בלוטו הפסידו כל רכושם נפתרת תעלומה גדולה בהלכות חנוכה (עלון 'דרך הבעש"ט')

כולם רוצים להדר במצוות נר חנוכה, ומדליקים כמה נרות בכל יום, אך צריך להבין זאת שהרי הנס הגידול של חנוכה נמשך שמונה ימים זכר לכך שפך שמן דלק והספיק לשמונה ימים. לכאורה היה טוב יותר שנדליק בכל יום 'שמונה נרות', מה שידגיש את הנס במשך כל ימי החג ולא רק ביום האחרון? בתורה מסופר, איך יוסף מנחם את אחיו ואומר "וְעַתָּה לֹא אֶתֶם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֲנֵה, פִּי הָאֱלֹקִים, וַיְשִׁימֵנִי לְאֵב לְפָרְעָה, וּלְאֲדֹן לְכָל בֵּיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם". יוסף מסביר לאחיו את מעמדו הרם במצרים, שהוא 'אב' 'אדון' ו'מושל'. שואל ר' שלמה קלוגר זצ"ל, מדוע יוסף אינו מקצר בדיבורו ואומר להם רק את מעלתו הגדולה והמסכמת, שהוא "מושל בכל ארץ מצרים", מעלה הכוללת בתוכה גם את המעלות הקודמות?

ומבאר כאן הרב שלמה קלוגר זצ"ל ביאור אדיר! ישנו הבדל גדול בין דרכי הקדושה לדרכי הטומאה. הקדושה שונה בדרכי ההצלחה שלה מדרכי הטומאה. כשהטומאה מצליחה, היא מצליחה בפעם אחת עד הסוף. ולעומתה, ההצלחה של הקדושה ושל עם ישראל היא קמעה קמעה, צעד אחר צעד, שלבים שלבים. לא הכל בפעם אחת. אצל הגויים נאמר בפסוק (איוב יב כג): "מִשְׁגִּיא לַגּוֹיִם וַיֵּאבְדוּם", כלומר, ה' נותן להם במכה אחת הצלחה, ומהמכה הזו שהצליחו בפעם אחת, הם גם נר' פלים בפעם אחת. אבל גאולתם של ישראל היא קמעה קמעה, כמו 'עלות השחר' שאט אט מאיר היום, ולכן הקדושה יש לה קיום.

אנחנו מכירים את המצב הזה, שאדם לפתע פתאום זוכה בפיס, לחשבוננו נכנסים בבת אחת עשרה מיליון דולר. אם נבדוק, נראה שלא נשאר לו מהכסף כלום... הוא עשה את כל הטעויות, הפסיד הכל, ואפילו נשאר עם חובות... כי אדם שנכנס להצלחה בפעם אחת, אינו יכול לעמוד בזה! סיבת הדבר היא, כי העלייה הפתאומית יצרה אצלו גאווה עצומה, עד שהוא אינו יכול להכיל את ההצלחה הזו, וזה גורם לו לנפילה שאין כדוגמתה. זה מנתק אותו מה'. ולכן אנו רואים שכאשר הקב"ה רוצה בהצלחתו של האדם, הוא נותן לו בדווקא הצלחה קטנה, ואט אט מרים אותו שלב אחר שלב עד שהאדם מעכל וקולט מה שקורה אתו, ולא נופל בגאווה וזוכה שההצלחה תישמר בידו.

זה מה שרמזו יוסף לאחיו, אל תחשבו שאני הצלחתי בפעם אחת, אלא קודם כל "וַיְשִׁימֵנִי לְאֵב לַפְּרָעָה". לאחר מכן היה שלב נוסף "וּלְאֲדוֹן לְכָל בֵּיתוֹ". ורק אחר כך, קיבלתי דרגה שלישית "וּמִשַּׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם", וזהו הסימון האמיתי עבורכם שהצלחתי באה לי מהקדושה.

נאים הדברים גם לימים אלו, ימי החנוכה, נרות החנוכה מסמלות את הניצחון היהודי על כח הטומאה בעולם, אם היינו מדליקים כבר מהיום הראשון שמונה נרות, נמצא, שאנו רוצים להגיע תיכף ומיד אל השיא! ואין זו דרך הקדושה. לכך תיקנו לנו חכמינו: אתה רוצה לראות איך נרות מאירים? אתה רוצה לדעת איך בן תורה מצליח? ביום הראשון נר אחד – הצלחה קטנה. ביום השני שני נרות – הצלחה קטנה נוספת. וכן על זה הדרך...

דעו לכם, יש בחורים שכאשר הם מגיעים לישיבה, שרמעים עליהם "הוא גאון!" "איך הוא קולט!" "איך הוא זוכר!" "הכול הוא יודע!"... אותם גאונים שהצליחו כבר על היום הראשון, הם גם נפלו על היום הראשון, לא החז' זיקו מעמד. אבל אותם אלה שצעדו לאט לאט, והתקד' מו מנקודה לנקודה הם אלה שהצליחו. חנוכה = חינוך ה'. איך זוכים להצלחה בעבודת ה'? צעד ועוד צעד – לא בפעם אחת. שבת שלום, וחנוכה שמח!

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מוץ, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל

בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה,

יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל,

חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל,

רחמים בן מורוור ז"ל, ציפורה בת מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה

ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשויילי בן

רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה

רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה

ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת

ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר

בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 712 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

וישב
חנוכה

עלון מס' 601 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל - כ"ד כסלו י"ח כסלו תשפ"ג

וישב - תוכן ענייני הפרשה

- ישיבת יעקב אבינו בארץ מגורי אביו - ארץ כנען.
- יוסף אהוב לאביו, מלמדו תורה, ומקבל ממנו כתונת פסים.
- חלומות יוסף, קנאת אחיו בן, הליכתו לבקש אחוות אחיו.
- השלכת יוסף לבור, מכירת יוסף, צערו של יעקב אבינו.
- מעשה יהודה ותמר, הולדת פרץ וזרח (לח).
- יוסף במצרים נהיה עבד בבית פוטיפר, ועומד בנסיון (ט).
- יוסף מושלך לבית הסוהר, ומוצא חן בעיני שר בית הסוהר.
- יוסף פותר את חלומות שר המשקים ושר האופים, ודבריו מתקיימים - שר האופים נתלה, ושר המשקים חוזר למשרתו ושוכח להיטיב עם יוסף.

מעלת ימי החנוכה

במחזור ויטרי על חנוכה כתב שחנוכה הוא מלשון חן וחינה, היינו שהקב"ה מתנהג עמנו לפנינו משורת הדין. וימי חנוכה מסוגלים מאוד לבני, חיי ומזוני בריווה ובנקל. ובמיוחד ב'זאת חנוכה' (נר שמיני) שהגאון מוילנא כותב על זה שהוא כנגד יום הכיפורים.

והמהר"ל מפראג כתב שַׁיִמִּים אלו הם זמן של נס, והנס נהפך לטבע, ואין מנכין לאדם אם נעשה לו נס בימים אלו, ואפשר לבקוע בזמן זה רקיעים ולפתוח שערי שמים.

ופעם אמר ה'חזון איש' למישהו שהתאונן בפניו על מצבו הדחוק בענייני פרנסה והוא זקוק לנס גדול כדי שיצליח לפרוע את חובותיו, אמר לו ה'חזון איש' שביום 'זאת חנוכה' אפשר לפעול הרבה דברים ולזכות לניסים בכל העניינים, ובזמן הזה אין טבע כלל וכל העניינים פועלים למעלה מדרך הטבע. והכי הרבה אפשר לפעול בענייני פרנסה וזרע של קימא. רבי אליהו לופיאן אומר שצורת התפילה צריכה להיות שמאמין באמונה שלמה שיש בכח תפילתו להכריע את הדין לטובה. ועל העת רצון המיוחד בחנוכה כותב רבי חיים פלאגי שבזמן הדלקת נרות חנוכה נעשה עת רצון ומידת הדין מתבטלת ומתעוררת מידת רחמים וחסדים גדולים כמו בשעת תקיעת שופר. [לבית התורני]

התשובה מתקבלת

ימי חנוכה הם המשך לימים הנוראים. מי שלא שב בעשרת ימי תשובה, תשובתו מתקבלת עד יום שמיני של חנוכה, 'זאת חנוכה'. רמז לזה בנבואת ישעיהו (כו, ט): 'בִּזְאת יִכְפַּר עֲוֹן יַעֲקֹב, הֵינּוּ בְיוֹם 'זאת חנוכה', שבו קוראים את פרשת 'זאת חנוכה המזבח'.

שבע ושמונה

המספר שבע מייצג את הטבע, כשבעת ימי בראשית, ואילו שמונה הוא למעלה מן הטבע ולמעלה מן הסדר. ביום השמיני מאיר מה שלמעלה מן השבע בתוך השבע, וממשיך את הארת הנס אל תוך הטבע. [שם משמאל]

בספרי הקבלה דרשו, כי ארץ מצרים נקראת עֲרֹת הארץ, כלומר, ארץ טמאה מלאה בגילולי עבודת זרה, שטופת זימה ועבירות חמורות ביותר, והיא ארץ של עבדים שכל כולה הפקר, כדברי חז"ל (מסכת גיטין יג): עבדא בהפקירא נחא ליה, זילא ליה, שכיחא ליה, פריצה ליה.

ויש לשאול, באם ארץ מצרים היא ארץ כה טמאה ומלאה חטאים, הרי שבוודאי קשה לעמוד מול זרם עֲרֹת הארץ שלה ומול החטאים העצומים שהיא מלאה בהם, ואם כן, כיצד יתכן הדבר כי הקב"ה הכניס את יוסף הצדיק לכה ניסיון לרדת לארץ מצרים, ולא עוד, אלא להימכר כעבד למצרים כאשר הוא נמצא במקום כזה לבד ללא תורה, ואף ללא הורים שישמרו עליו מפני עֲרֹת הארץ. והרי בהימצאו בכזה מקום גרוע הפחד הוא נורא ואיום, משום שהוא עלול להתדרדר ברוחניות ולהתבולל בין הגויים המצרים. ואם כן מדוע הקב"ה הביא עליו כזה ניסיון קשה.

ונראה לבאר את העניין אומר הרב פינטו, כי היא הנותנת. שדוקא משום כך הקדימה התורה הקדמה גדולה כאשר יוסף נמכר לעבד לפוטיפר שר הטבחים, ושם נאמר כמה פסוקים בשבחו של יוסף הצדיק, וכה נאמר עליו (בראשית לט, ב-ג, ה): 'וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרַיִם. וַיְרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מְצַלִּיחַ בְּיָדוֹ. וַיִּבְרַךְ ה' אֶת בֵּית הַמִּצְרַיִם בְּגַלְל יוֹסֵף וַיְהִי בְרֶפֶת ה' בְּכָל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ...'

וכבר ידועים דברי חז"ל (מסכת מכות י): כי בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו. וזהו מה שאומר הכתוב, מאחר ויוסף הצדיק הלך בדרך השם יתברך, ולא סטה מדרך התורה והמצוות ימין ושמאל ואף לא כקוצו של יו"ד, ותמיד שם ה' היה שגור על פיו, והוא התעלה בקדושה וטהרה לעילא ולעילא, לכן מאידך זכה יוסף הצדיק ע"ה כי גם בהיותו בארץ מצרים נתקיים בו 'וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף... כִּי ה' אִתּוֹ'. כלומר, גם במצרים במקום עֲרֹת הארץ הקב"ה ופמליתו שמרו על יוסף הצדיק כדי שישאר כל העת בצדקתו, ותמיד יהיה 'איש מְצַלִּיחַ' לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות.

זאת היתה גדולתו של יוסף הצדיק, כי גם בהגיעו לארץ מצרים הוא שמר על עצמו לבל יתדרדר מבחינה רוחנית. וקשה, מִנֵּיִן נטל את הכוחות לכך להיות שמור גם בארץ מצרים, הוי אומר, עזרתו בכך היתה כי כאשר ירד מארץ כנען לארץ מצרים, הוא נטל עמו למצרים צידה לדרך ממה שנתן לו אביו יעקב מהתורה שלמדו יחדיו בארץ כנען. וזה עזר לו להיות בבחינת 'וַיִּמְאָן', ולנוס מפניה כמו מאש ולעמוד בניסיון הגדול.

כאשר באים על האדם ניסיונות שונים בימי חייו, אסור לו להתייאש וליפול ברוחו, אלא עליו לידע כי הקב"ה הוא זה שמביא עליו את הניסיונות הללו כדי לראות ולבחון אותו אם הוא אכן שלם ברוחו ושלם בתורתו ובצדקתו. ועליו גם לדעת כי גם כאשר הקב"ה מביא עליו ניסיונות, אזי מאידך גיסא הקב"ה גם שומר עליו כדי שיוכל לעמוד בניסיונות.

הרי בכל בוקר בתפילת השחרית ב'ברוך שאמר' כתוב שהקב"ה: "גֹּזֵר וּמְקַיֵּם", והוא גם מרחם על הבריות. ואפשר לבאר שזהו גם הקשר של נס חנוכה שניסו היוונים לטמא את השמנים ולעצור את העבודה בבית המקדש, על מנת להרחיק אותנו מהקב"ה מבחינה רוחנית, עד שהשם יתברך חולל נסים למכבים, וחזרה העבודה בבית המקדש.

מערכת "ברינה יקצור" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וחנוכה שמח

“וְעֵשִׂיתָ נָא עִמָּדֵי חֶסֶד” (מ, יד) - סיפור

בספר “האמנתי ואספרה” מובא הסיפור הבא: יהודי מבני ברק התגורר בדירה ישנה. במהלך השנים הוא החליט לשפץ את הדירה שלו, וכדי לממן השיפוץ, בנה יחידת דיור בקומת קרקע, בתקוה שמדמי השכירות יוכל להחזיר חובות.

זו הייתה יחידה גדולה, יפה ונחמדה, והוא קיווה להשכיר אותה ב-3,000 ₪ לחודש, בהם יחזיר את המשכנתא שלקח על שיפוץ והרחבת דירתו. למחרת הפרסום, בשעה רבע לשבע בבוקר, הוא מקבל טלפון מאשה זקנה. היא מבררת פרטים על היחידה, וכשהיא שומעת שמדובר ביחידה חדשה לגמרי ובריהוט חדש, היא מבקשת לשכור אותה מיד, מבלי לראות אותה אפילו. הוא סרב להשכיר לאשה שמעולם לא ראה, והאלמונית הבטיחה לו שתוך שעה היא תגיע. היהודי הזדרז לשלוח את ילדיו למוסדות הלימוד שלהם, ובדיוק בשעה שמונה נקשה על דלת הבית אשה תל-אביבית זקנה. היא ספרה שאינה אוהבת את אזור מגוריה, והיא מרגישה שלאף אחד לא אכפת ממנה. היא ערירית וגרה לבדה, ורוצה מאד לגור בבני ברק. היא לא נראתה כמי שמתאימה למגורים בבני ברק כלל וכלל, והיהודי אמר: “אמנם דרך הטלפון אמרתי שאני מסכים להשכיר, אך דעי שבבני ברק מתלבשים בצניעות”. “אין בעיה” - אמרה האשה - “אני כבר אשה מבוגרת, בת 80, לא אכפת לי להקפיד על צניעות”. גם חילול שבת לא בא בחשבון כאן” - אמר לה. “אני ממילא לא נוסעת בשבת” - השיבה לו - “אין לי רכב”. לא נשאר לו דבר לומר לה, והם חתמו חוזה. תוך זמן קצר התברר כי אותה אשה ערירית ובודדה מצאה לה כאן כר נרחב לחברה...

עד מהרה היא ניגשה לכל השכנים, יצרה אתם קשרים והחלה לפטפט עם. תחילה באו השכנים בטענות אל השכן: “מה הבאת לנו לפה?”... אך הוא שכנע אותם שאדרבה, עליהם לשמוח במצוה שהזדמנה להם, ולקרב את אותה אשה בודדה. “יש אנשים שמשיקיעים בלולב” - אמר להם - “זה הלולב שלנו. כל אחד יעשה עבודה מה שביכולתו לעשות”. והשכנים - יהודים טובים של בני ברק. כשהילדים הולכים למכולת, הם נוקשים על דלתה ומקבלים ממנה רשימת קניות עבודה. בחגים היא עולה להתארח בבתי השכנים, ובכל פעם שאחת השכנות אופה עוגה, היא אינה שוכחת לשלוח אליה חתיכה מדיפת ניחוחות...

חלפו מספר חודשים שבהם התנהלה הכל כשורה, והנה החלו חריקות ראשונות... מועד התשלום החודשי עבר, והשכנה לא הכניסה את הצ'ק כהרגלה. בעל הבית המתין כמה ימים, ולאחר מכן ניגש לברר מה קורה עם התשלום. הזקנה התנצלה - היא מחכה לכסף מביטוח לאומי, וזקוקה לכל הכסף שבבנק עבור תרופות. הוא המתין עוד מספר ימים וניגש לברר אם דמי הביטוח הלאומי נכנסו. “כן” - אמרה הזקנה בלי בושה, “אבל התרופות היו יותר מדי יקרות, ולא נשאר לי כסף”. היהודי חזר הביתה במבוכה גדולה ושיתף את אשתו בבעיה: האשה אינה עומדת בתשלומים, אבל איך אפשר לזרוק מהדירה אשה ערירית? איך אפשר להשאיר ברחוב אשה שאין לה כסף? “אבל לקחנו משכנתא” - טוענת האשה, ובצדק - “איך נשלם 3,000 ₪ בכל חודש? אנחנו מוכרחים את ההכנסה הזו!” טענה צודקת, ובכל זאת הוא החליט שבינתיים ישאירו אותה, וינסו איכשהו להסתדר. אותם צדיקים לא רק השאירו אותה, אלא המשיכו לדאוג לה! הם המשיכו לקנות עבורה במכולת ולהזמין אותה לחגים, ובעיקר - לשמע את פטפוטיה ודיבוריה הרגילים,

ממש כפי שהיה קודם. הניסיון נמשך חודש ועוד חודש. היהודי משלם מכספו משכנתא בלי החזר - ובלבד שלא לזרוק החוצה אשה שאין לה כסף. כך - במשך חמש שנים!!! כל אותה עת הזכיר לעצמו את הסיפור שסיפר ה'חפץ חיים', שפעם ראה שזורקים מביתה אשה לשלג בגלל אי יכולת לשלם, ובמשך 30 שנה המתין לראות מה יהיה עונשו של אותו אדם שזרק, עד אשר ראה בסופו המר. “אני לא זורק לרחוב אשה” - אמר היהודי הצדיק - “זה המזל שלי, כנראה משמים לא רוצים שהכסף ייכנס”.

כעבור חמש שנים נפטרה אותה זקנה. השכנים ערכו לה הלוויה, וכאשר נכנסו לביתה - מצאו במגירה הוראה על צוואה שהותירה אצל עורך דין. בצוואתה כתבה האשה: “ברשותי דירה בת שניים וחצי חדרים בתל אביב, על שפת הים. שכניי בתל אביב התייחסו אליי תמיד כאילו אני אוויר, ולא היה אכפת להם ממני כלל. החלטתי לעבור לבני ברק, ואכן - השכנים היו נפלאים והתייחסו אליי היטב.

במשך הזמן התגנבה ללבי מחשבה - אולי כל התייחסותם הנחמדה נובעת מכך שאני נותנת להם כסף כל חודש? החלטתי שלא אשלם כלום, ואראה כיצד הם ממשיכים להתייחס אלי... והנה גיליתי שהם המשיכו לכבד אותי, להזמין אותי ולהתייחס אלי כל כך יפה, על אף שלא קבלו ממני פרוטה. לכן החלטתי להוריש את הבית שלי בת”א לזוג היקר שדאג לי כל כך... דירה על שפת הים בת”א בשווי הון עתק עברה לרשותם בן לילה! אמר בעל הבית: כמה פעמים בחמש השנים האחרונות עמדתי להישבר... כמה פעמים עמדתי לצעוק על אותה אשה: ‘תפסת טרמפ’ על האדם הלא נכון. אני מוכרח את הכסף, אני בקושי מצליח לעמוד בתשלומים... כמה פעמים רציתי לבקש ממנה שעם כל הכבוד - כעת תמצא לה מקום אחר... והנה, לו הייתי צועק - אולי הייתי מקבל כמה אלפים, אך מפסיד דירה בת”א... כשיהודי מוכן ללכת בדרכי הקב”ה במסירות נפש, גם בתנאים של “לְכַתְּךָ אַחֲרַי בְּמַדְבָּר”, אומר לו הקב”ה: גם אני אתן לך ברכה גדולה, מעל למה שאתה מסוגל לדמיין! [יש באמרתך]

ברכת “שהחיינו” במסירות נפש - סיפור

כשהדליק האדמו”ר מבלוז'וב, רבי ישראל שפירא זצ”ל, נר חנוכה בצריפו שבמחנה ההשמדה “ברגן בלזן”, לאחר סיום הברכות פנה אליו יהודי שפרק עול תורה ומצוות, ושאלו: “רבי, ידוע אתה כאיש חכם ופיקח. מבין אני את רצונך להדליק נר חנוכה, וכן את החיוב לברך את שתי הברכות הראשונות - “להדליק נר חנוכה” ו”שעשה נסים”. אך כיצד יכול הרבי לברך את ברכת “שהחיינו”, שעה שאלפי יהודים מתייסרים מסבל, ואילו אחרים מומתים בכל מיני מיתות שונות ומשונות? היש אפשרות לברך כעת “שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה”...?

“הצדק עמך, יהודי יקר”, השיבו הרבי מבלוז'וב, “אכן גם בליבי עלתה אותה מחשבה בעת שבירכתי את ברכת “שהחיינו”, ושאלתי את עצמי, מה טעם לברכה זו בשעה נוראה וקשה שכזו? יגעתו במוחי לחפש הסבר להצדיק את נוסח הברכה. ואכן”, המשיך הרבי, “בשעה שבירכתי, הבחנתי כי מאחוריי עומד קהל גדול של אסירים יהודיים, שעל פניהם ניכר כי מוכנים הם להיאבק על יהדותם, ועל זה ברכתי “שהחיינו”, על כך שיהודים מוכנים למסור נפשם על יהדותם גם בתנאים קשים שכאלה! [חיים שיש בהם]

מבית-דינם של החשמונאים... - סיפור

באחד מימי החנוכה נסע ה"בני יששכר" אל רבו, החוזה מלובלין זצ"ל. בדרך הרהר לעצמו: מדוע תמיד בהגיע ימי חנוכה, מרגיש אני בתוכי קדושה נפלאה, הרי לא יתכן שמזרע החשמונאים אני, שהרי אינני כהן! מנין לי, אם כן, אותה הרגשה מיוחדת ונפלאה בחנוכה...?

החליט ה"בני יששכר" כי כאשר יגיע ללובלין, אל רבו "החוזה" הק', ישאלו לפרש הרגשה זו.

ויהי אך נכנס לחדרו של "החוזה", בטרם הספיק לפתוח פיו, הקדימו ה"חוזה" ואמר לו: דע לך, בני, כי מקור מחצבתך משבט יששכר, ואותה הרגשה של תוספת קדושה יתירה בחנוכה נובעת מכך ששימשת בתקופת הנס בבית דינם של החשמונאים.

מטעם זה קרא האדמו"ר רבי צבי אלימלך לספרו על חגים ומועדים "בני יששכר". [חיים שיש בהם]

חנוכה אז והיום

לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים (גמרא שבת נ"א: - ב'שיח שרפי קודש' לרבי מקאצק (ח"ה אות ו') מביא שהחידושי הר"ם זצ"ל תמה מדוע קבעום ועשאוים ימים טובים לשנה הבאה, ולא קבעום מיד ליום טוב? וביאר: ישנם נסים שהם רק לשעה, וישנם לדורות, כמו נס יציאת מצרים המתעורר בכל שנה בפסח, וכל מועד וחג. ובזמן שנעשה להם הנס לא ידעו אם נס זה הוא רק לשעה או לדורות. בשנה אחרת, כשהרגישו הארת הנס בתאריך זה, ידעו שזה לדורות, וקבעום ועשאוים ימים טובים. וכן גם בפורים בשנה השניה, כשהרגישו אז הארת הנס, קבעו לדורות, שנאמר 'לְקַבְּלֵם אֶת אֲנֶרֶת הַפְּרִים הַזֹּאת הַשְּׁנִית' (אסתר ט, כט) מפרש רש"י: 'השנית' - לשנה השניה, חזרו ושלחו ספרים שיעשו פורים (והוא מירושלמי מגילה פ"א ה').

וכן מפרש החיד"א (לב דוד' פכ"ט), כי בימים אלו הגדיל ה' להשפיע ישועה ורחמים, ועשה לנו נסים, וגם בזמן הזה מתחדשת השפעת הרחמים, שביום אשר העדיף מטובו, יגברו רחמיו לבני ישראל, ונתגלו אורים גדולים עליונים למעלה, והשפיע חסדי חסדים וְיָאוּר לָהֶם, לפיהן ישיב ישועת ישראל ועשה להם נסים ונפלאות, מדי שנה בשנה זה האור חוזר וניאור בימים ההם בזמן הזה.

בזה מפרשים תלמידי הבעל שם טוב זצ"ל את נוסח הברכה 'שעשה נסים... בימים ההם' - בהם קרה הנס, "בזמן הזה" - כל שנה בזמן זה שוב מאיר אור הנס.

כך פירש הקדושת לוי' ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה' (תפילת 'על הנסים') - התשועה הגדולה שהייתה אז - מורגשת ומתעוררת שוב ביום הזה.

וזה לשונו: "כשאנו אומרים 'בימים ההם בזמן הזה', אכן הכוונה לזמן הזה ממש. בימים האלה מתעוררים מחדש אותם ניסים שנעשו לאבותינו בימי החנוכה".

דמי חנוכה

בפרשתנו, שנקראת על-פי רוב בימי חנוכה, אפשר למצוא רמז למנהג נתינת דמי חנוכה. בפרשה מדובר הרבה על נתינת מעות: הכסף בעד השבר, הכסף שהחזיר יוסף לשבטים, הכסף משנה' שלקחו השבטים עימם בבואם שוב אל יוסף, והמשאות שנתן יוסף לאחיו. [לקוטי לוי יצחק]

"והבור רק אין בו מים" (לז, כד)

וברש"י: אבל נחשים ועקרבים יש בו.

בכוחו של אדם בעל בחירה להזיק יותר מחיות רעות - האור החיים כתב: לאדם בעל בחירה יש כח להרוג אדם שלא נגזרה עליו מיתה, אבל חיות רעות אין להם בחירה וכח לפגוע באדם אם לא נגזר עליו משמים. וכל זמן שיוסף נמצא ביד האחים ורוצים להכותו נפש, יש חשש שיצליחו להכותו ולהורגו גם אם אינו מחויב מיתה בידי שמים.

אבל כשזרקו את יוסף לתוך בור מלא נחשים ועקרבים, אין להם שום כח להורגו אם אינו מחויב מיתה. ולכן כאשר ראובן אמר לאחים לזרוק את יוסף לבור במקום להורגו בידיים, זה מעשה הצלה לגבי יוסף, שאם אינו חייב מיתה בידי שמים - הנחשים והעקרבים לא יזיקוהו.

אבל בספר רבי יוסף זונדל מסלנט (עמ' ק"ב) מביא בשם הגר"א ורבי חיים מוולאז'ין: גם אדם בעל בחירה אינו יכול להזיק לחברו, אם לא נגזר משמים שיקבל עונש זה.

ואמר רבי חיים מוולאז'ין, שמעתי מהגר"א ואמרתי כן בנערותי. טעות מה שמורגל בפי העולם שבעל בחירה יכול לעשות לאדם בלתי גזירת הבורא! רק שבכל דבר נגזר על האדם באיזה אופן ינגף. אבל בבעל בחירה לא נגזר איזה בעל בחירה יעשה לו לטוב ולמוטב. אבל אם לא נגזר עליו משמים אין בעל בחירה יכול לעשות לו מאומה".

והנה בעיקר הדבר מבואר, דלכולי עלמא אין חיה רעה מזיקה את האדם אם לא נגזר עליו מיתה בידי שמים. ולכאורה יש לעיין בזה מדברי הגמרא (בברכות ל"ג. וביבמות קכ"א). שמי שנפל לחפירה מלאה נחשים ועקרבים מעידן עליו שמת, שכשנפל עליהם ודחקם הזיקוהו. וע"כ אפשר להעיד שמת אף שלא ראינו אותו מת. וקשה, הלא חיות רעות אינן מזיקות אדם אם לא נתחייב מיתה בידי שמים, ואיזו הוכחה זו שאם נפל לבור מלא נחשים ועקרבים - בוודאי מת ואשתו מותרת להינשא? ונראה לומר שכל כלל זה שחיה רעה אינה מזיקה אדם אם לא נתחייב מיתה בידי שמים, נאמר דווקא כשאדם אינו מתגרה בחיה, שבזה אנו אומרים שהחיה מצד עצמה אינה באה להזיק האדם. אך כשאדם מתגרה בחיה, החיה מזיקה אותו גם אם מצד עצמו הוא לא מחויב במיתה בידי שמים.

והיסוד בזה הוא, שבכלל של "ומוראָם וְחַתְּכֶם יְהִי עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ", לא נאמר שאין כח לחיות רעות להזיק אדם, שכמו שחיה מזיקה חיה, כך היא גם יכולה להזיק אדם, אלא נאמר שהחיה אינה באה להזיק אדם כי יש לה ממנו פחד ומורא. וא"כ כל זה כשהאדם לא עשה לה מאומה, אבל כשהוא מתגרה בה, עם כל הפחד והמורא היא משיבה לו כגמולו בראשו ומזיקה אותו.

ואם כן כשאדם נופל לתוך בור מלא נחשים ועקרבים, הדוחק שיוצר בבור כשנופל עליהם נחשב שמתגרה בהם, והוא גורם שיזיקו אותו. ולכן היזק נחשים ועקרבים נחשב כהזיק בטוח, עד כדי כך שמי שנפל שם בדרך הטבע נוקטים שהוא בוודאי מת שם, ואפשר להעיד על אשתו שמת ומותרת להינשא. ולכן אומר ה'אור החיים' כשראובן מציל את יוסף מידי בעלי בחירה ומוסרו לחיות רעות - הדבר נחשב לגביו כמעשה הצלה. [שלמים מציון]

הסופגניה בהלכה

מנהג קדום לאכול ספגניות מטוגנות בשמן - זכר לנס השמן (רבנו מימון בן יוסף אבי הרמב"ם בקובץ שריד ופליט ירושלים, תש"ה). ומרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל הוסיף טעם, כיון שבחנוכת בית חשמונאי גנזו אבני המזבח שטימאו היוונים (גמרא עבודה זרה נ"ב:), ולכן נהגו במאכלים שברכתם דווקא "מזונות" כדי להזכיר בברכת "על המחיה" שמזכירים בה "ועל מזבחך", מה שאין מזכירים בברכת המזון, ועל כן, יש לאכלם מחוץ לסעודה (הליכות שלמה, אורחות הלכה).

גלגולו של שיר חנוכה – סיפור מרגש

חנוכה תשכ"ד, מושב קוממיות. ליבא (חביבה) גסנר הוזמנה על-ידי אחייניתיה להצגת חנוכה, שהגישו תלמידות 'בית יעקב' במושב. באולם התאספו הורים וקרובי משפחה, רובם ניצולי שואה.

במהלך ההצגה עלתה לבימה תלמידה צעירה, כבת שמונה, ושרה שיר חנוכה ביידיש. השיר נפתח במילים (בתרגום לעברית): "בערו, נרות נשמה / בערו ברוגע כבתנומה".

ליבא הצטמררה. השיר היה מוכר עד כאב. הוא החזיר אותה באחת להוריה היקרים, לחברתה דינה ול'סטפן' שלימד אותה את השיר.

היא חזרה במחשבותיה עשרים שנה לאחור, לחנוכה תש"ד (1943), בבית הוריה יוסף ורבקה גוטמן, בעיירה טורנא שבהונגריה. בני המשפחה התכנסו להדלקת נרות חנוכה.

ופתאום הבחינו בזוג עיניים מביטות עליהם מהחלון. האיש נראה אסיר נוצרי. מעיניו זלגו דמעות. הוא אמר 'שלום' בפולנית, ואבי המשפחה הזמינו להיכנס פנימה.

להפתעת הנוכחים עבר האורח ליידיש: "שמי סטפן רומק. הוריי נפטרו בעודי בן 12. יהודי טוב, ידיד נאמן של אבי, לקחני לביתו וגידלני באהבה ובמסירות. כשהחלו הרדיפות ביקשתי לגמול טובה למיטיבי ולעווד יהודים, והעברתי אותם לצרפת. נתפסתי, ונשלחתי לעבודות כפייה בהונגריה".

האיש הוסיף: "אינני מתחרט על מעשיי. בזכותי ניצלו בני-אדם. אני מאמין שאלוקי ישראל יעזור גם לי בזכות מה שעשית".

ואז הסביר את פשר עמידתו ליד החלון: "הערב קיבלנו חופשה קצרה לרגל החג הנוצרי. כשעברתי ליד ביתכם וראיתי את החנוכיה מאירה, עצרתי. אנא המשיכו לחגוג את חגכם היפה, שמעורר בליבי זיכרונות נפלאים על ימים טובים שהיו ואינם".

בני הבית הקשיבו בהתרגשות לדבריו, שניכר היה כי יצאו מן הלב. הילדים היו נבוכים מעט. סטפן הבחין בכך וניסה להפשיר את האווירה. הוא ביקש קופסת נעליים וגזר אותה למעין קלפים. בהם ביצע תרגילי קסם משעשעים. בתוך כמה דקות נהפך לידיד הילדים.

הוא אף לימד אותם שיר ביידיש על חנוכה. הילדים קלטו מהר את השיר ושרו אותו שוב ושוב עם סטפן.

האב הודה לסטפן והזמינו בחום לשוב ולבקר בבית. כשיצא סטפן, הבחינו הילדים שעיני הוריהם לחות מדמעות.

כעבור כמה ימים נודע כי האסירים הנוצרים נלקחו למקום אחר. עימם נעלמו עקבותיו של סטפן רומק, חסיד אומות העולם.

ליבא שקעה במחשבות על מה שהתרחש בחנוכה בשנה שלאחריה. המשפחה שולחה לאושוויץ. הוריה של ליבא כבר עלו על קידוש השם, אם כי הדבר טרם נודע לה אז. היא הייתה במחנה העבודה.

כמה ימים לפני חנוכה נפצעה ברגלה. הממונים אישרו לה להחלים מהפציעה במחנה הצוענים. היו שם עוד חברות יהודיות. במיטה שלידה שכבה דינה, נערה יהודיה מפולין. היא הייתה שקועה לחלוטין בסבלה. בדממה שכבה וחיכתה למוות הגואל.

ליבא שרה שירים באוזניה, השמיעה דברי עידוד, ואף סיפרה לה בדיחות. ואולם דינה נותרה אדישה וחסרת תגובה.

הערב ירד. ליבא זכרה כי זה הלילה הראשון של חנוכה. היא ביקשה להתנדב בחלוקת תה במחלקה, וכך קיבלה גישה למטבח, ושם השיגה תפוח אדמה.

מהמרפאה לקחה מעט שמן ופיסות צמר גפן. עשתה חור בתפוח האדמה ויצקה פנימה את השמן. מצמר הגפן עשתה פתילה.

היא הדליקה נר ראשון והחלה לפזם את 'מעוז צור'. מפעם לפעם העיפה מבט לעבר דינה, אך זו הוסיפה לשכב בלי נוע. ואז נזכרה ליבא בשיר החנוכה שלמדה מסטפן רומק. היא עצמה את עיניה והחלה לשיר את השיר.

לתדהמתה, שמעה פתאום קול חלוש מצטרף לשירתה. היא פקחה את עיניה וראתה את דינה מביטה לעברה ושרה עימה, מילה במילה.

"מנין את מכירה את השיר הזה?" שאלה דינה, וליבא סיפרה לה על סטפן רומק שביקר בביתה.

דינה פרצה בבכי נסער. "סטפן הוא ארוסי", לחשה. היא התיישבה על המיטה וגילתה לליבא כי האסיר ה'נוצרי' כביכול הוא יהודי ירא שמיים, שאימץ שם של גוי כדי להציל יהודים. דינה לא האמינה שארוסה עדיין חי, והנה ליבא הביאה לה דרישת שלום טריה ממנו.

מאותו רגע התחולל נס חנוכה אמיתי. דינה חזרה לחיים, מצבה השתפר והיא שבה לאיתנה. כעבור זמן שוחררו אסירי המחנות. דינה נפרדה בהתרגשות מליבא, ואמרה שהיא יוצאת לחפש את ארוסה.

הילדה באולם בקוממיות סיימה לשיר. הנוכחים מחאו כפיים. רק ליבא ישבה ובכתה. המורה שראתה את בכייה סברה כי התרגשה משירת הילדה, והציעה לה לפגוש את הוריה.

ליבא ניגשה אל ההורים וכל גופה החל לרעוד. כעבור שנייה נפלה על צווארה של חברתה האהובה דינה, כש'סטפן רומק' עומד לידן ומביט במחזה כאינו מאמין.

[על-פי 'קהילת קודש טורנא וסביבותיה'; 'משפחה']

בברכת התורה

בריינה דיון

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה
נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דויד (רוג'ה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון
מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה
חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זרחה בת אטונוג'ימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הגר: גולן בן דינה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מוזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מאוצרות הפרשה

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לז, א)

ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה: לא דיין לצדיקים מה שמותקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה (רש"י). ויל"ע שהרי היו צדיקים שזכו לשני שולחנות, כגון רבנו הקדוש, שזכה לתורה וגדולה במקום אחד, וכן משה רבנו ורבי אשי ושאל המלך. מדוע, אפוא, אומר רש"י: "לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא"? עונה על כך הקהלת משה: יעקב ועשו היו רבים ביניהם, עוד במעי אמם, על נחלת שני העולמות. לבסוף מצאו פתרון – יעקב בחר בעולם הבא, ועשו בחר בעולם הזה. אמנם העולם הזה שייך לעשו, אך אם יבוא הקב"ה לצדיק, ויעניק לו עולם הזה, חייב הצדיק לקבל. לעומת זאת, אין זה ראוי שהצדיק יבוא מיזמתו ויבקש מה, שהרי אין זה החלק שלו. לפי זה מובנים דברי רש"י: אכן תתכן מציאות שצדיקים יזכו לשני שולחנות ויהנו גם מחיי העולם הזה, כדוגמת רבנו הקדוש, רב אשי ושאל המלך, אולם הם לא ביקשו זאת מצדם אלא הקב"ה העניק להם את אותו שפע גשמי. לא כן יעקב שבקש – מצדו – מהקב"ה שיזכה לישב בשלוה בעולם הזה, ועל כך ענה הקב"ה – חלקך מתוקן לעולם הבא. (לאור הנר)

וילכו אחיו לראות את צאן אביהם בשכם (לז, יב)

רש"י מבאר מדוע נקוד על המילה 'את', משום שבאמת לא הלכו כדי לרעות את הצאן, אלא לרעות את עצמן היינו הלכו לדאוג למחיה עבור עצמם ולא עבור צאנם. ולכאורה יש להבין מה באה התורה להשמיע לנו שלא הלכו לשכם כדי לרעות את הצאן אלא שהלכו לרעות עצמם? מתרץ רבי חיים קניבסקי זצ"ל: התורה הודיעה זאת להשמיע לנו שאילו היו הולכים רק לדבר מצוה לא היו יכולים לבוא לידי דברים כאלו, "דמצוה בעידנא דעסיק בה מנגא ומצלא מיעה"ר", כמו"ש בסוטה כ"א, וכיון שהשבטים היו עסוקים במצוות כיבוד אב בזה ששמרו על צאן אביהם, המצווה היתה אמורה להגן עליהם שלא יבואו לידי חטא מכירת אחיהם, לכן מנקדת התורה על המילה 'את', כדי לרמז לנו שמכיון שמתחילה הייתה כוונתם לרעות את עצמן, א"כ אינם עסוקים במצווה ולכן נכשלו בזה. (מדשן ביתך)

ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עליו ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים (לז, טז)

מדוע הפשיטו האחים מיוסף את כתנתו בטרם השליכוהו אל הבור? דבר נחמד, כתב על כך הגאון רבי בנימין רבינוביץ, אב"ד וילקומיר (אביו של האדר"ת): דרשו חז"ל (שבת כ"ב): "והבור ריק אין בו מים – מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו", ואם כן היתה כוונתם שהנחשים והעקרבים ימיתוהו. אך הלא מצאנו שדוד המלך ניצל ממותה על ידי שלמד תורה (שבת ל) וכן רבה בר נחמני (ב"מ פו) ועוד, ומשום כך הפשיטוהו את כתנתו והשליכוהו ערום כדי שלא יוכל ללמוד תורה מפני שילבו רואה את הערוה, וכך לא יוכל ללמוד ולהינצל. ועדיין, אם היה מים הרי יכול היה לשבת במים או לעכרם ברגליו, כדי

שלא יהיה ליבו רואה את הערוה, לכך אמר "והבור ריק אין בו מים", וכך לא יוכל בשום אופן ללמוד תורה. (עיני בנימין, הובא ב"ושלל לא יחסר")
ויאמר יהודה הוציאוהו ותשרף (לה, כד) אומר רש"י כיון שהיתה בתו של שם ושם כהן היה, דינה של בת כהן בשריפה. יש להקשות הא איתא בנדרים ל"ב: שבגלל ששם הקדים לברך את אברהם לפני הקב"ה הוא נענש, שהכהונה ניטלה מזרעו, וא"כ היא לא בת כהן? וי"ל שהכהונה ניטלה מזרעו של שם וניתנה לאברהם אבל לא ממנו עצמו והוא עצמו כהן. והטעם שבת כהן בשריפה משום שאת אביה היא מחללת, וכאן האבא (שם) עדיין כהן.

ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה (לט, ו) וברש"י: כיון שראה עצמו מושל, התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו. רבנו הרוג'זיבער זצ"ל כותב ביאור חדש למה יוסף סלסל בשערו, ע"פ הא דאיתא בשבת קל"ט. דיוסף היה נזיר דכתיב ולקדקד נזיר אחיו. והנה ברמב"ם בהלכות בית הבחירה פ"א הי"ז דישאל פרוע ראש אסור ליכנס לעזרה עד שיעשה ראשו מחלפת. והיינו לסלסל בשערו וכמבואר בירושלמי פ"א ה"ט שעי"ז ניתן לו חן. וזהו פשר לשון סלסול השייך לנזיר בניזר דף ב. דף ג. ודף ד: על פי זה, מכיון שהיה יוסף בפלטרין של פוטיפר ושם זה בזיון המלכות להלך פרוע ראש, לכן היה מסלסל בשערו.

ורבינו ביאר בזה דבר נפלא נוסף. במדרש ילקוט יואל א'. דבר ה' אשר היה אל יואל בן פתואל [בן שמואל], רבנו אמרין למה נקרא שמו פתואל שהיה מסלסל בשערו כבתולה הזאת. בניזר דף ס"ו. איתא ששמואל היה נזיר. ובקידושין דף ע"ח: איתא שהיה נמצא שמואל במשכן כל הזמן. ואיך היה מותר ליכנס כשהוא מגודל שער ראשו. אלא היה מסלסל בשערו שלא יהיה בזיון המקדש, ועי"ז הותר לו.

חטאו משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם מלך מצרים (מא, א)
מדוע כאשר הוזכר שר המשקים נאמר: "משקה מלך מצרים", ואילו לגבי שר האופים לא הוזכר שהיה אופה מלך מצרים?

מבאר המלבי"ם: חז"ל אמרו כי חטאו של שר המשקים היה שנמצא זבוב במשקה שהגיש לפרעה, ואילו חטאו של שר האופים היה שנמצא צרור בלחם. אם נתבונן בחטאם נראה כי חטאו של האופה הוא פשיעה גדולה, ואפילו אם היה מגיש זאת לפני שר קטן, גם אז היה נחשב הדבר לפשע אם נמצא בלחם עפר וצרורות. לעומת זאת, חטאו של שר המשקים הוא בגדר 'אונס' שהרי נפילת זבוב למשקה היא דבר שכמעט אי אפשר למונעו. אלא שכל חומרת חטאו היתה מחמת שהוא 'משקה מלך מצרים', בעוד שאם היה משקה אצל אחר לא היה נחשב לחטא כלל. לכן הדגישה התורה: "חטאו משקה מלך מצרים" – שכל חטאו היה רק בהיותו אצל מלך מצרים, לעומת זאת, "והאופה" חטאו היה פשיעה ממש, אפילו אם לא היה אופה אצל מלך מצרים. (טללי אורות)

לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרוע (מא, יט)

הטעם שהוסיף פרעה דבר זה, י"ל, אומר הכתב סופר, שכידוע איתא בגמ' שאין אדם חולם אלא מהרהורי ליבו, וא"כ טען פרעה חלום זה הוא לא מהרהור, דהא לא ראיתי כהנה בכל מצרים.

לא תשנא - בלבבך

יִרְאוּ אֶחָיו כִּי אָתוּ אָהָב אֲבִיהֶם מִכָּל אֶחָיו וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ וְלֹא יִכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֹם (ל"ז, ד')

לכאורה עלינו להבין: לשם מה נחוץ היה להוסיף כי שנאתם של האחים ליוסף הביאה לידי כך שלא יכלו לדבר עמו לשלום? כלום אין די בציון העובדה ששנאוהו?

התשובה תובן על פי המעשה הבא: היה זה בהזדמנות, כאשר נשא הגאון רבי ישראל סלנטר מדברותיו באחד מבתי הכנסיות בוילנא. גבאי בית הכנסת, שהיה כפי הנראה אדם הרגיש במיוחד לכבודו – סבר משום מה כי דברי התוכחה הנוקבים מופנים כלפיו באופן אישי, ומשום כך, נפגע עד עמקי נשמתו, ואף התפרץ בדברי נאצה וגידופים כלפי הגאון בעיצומה של הדרשה.

רבי ישראל מצייד – לא הגיב ולא השיב מאומה, אלא המשיך בדרשה כאילו לא אירע דבר, אולם דעתו של הגבאי לא נחה עד שסיים את מלוא סאת גידופיו, ועזב את בית הכנסת בטריקת דלת.

לפליאתם של הנוכחים, דוקא כעת, כאשר ההפרעה הסתיימה – מיהר רבי ישראל לעזוב את מקומו שאצל הבימה, ולצאת לרדוף אחרי הגבאי הזועם. משהשיגו – שלף ממחטה מכיסו, ניגב את אגלי הזיעה ממצחו של הלה, ואמר לו בחיבה ובאהבה: "ניחא שכבודו כועס עלי... אולם הלא כבודו מזיע כל כך, וכאשר הינו יוצא כך אל הרוח – הוא מסכן את בריאותו!..."

כמובן, רבי ישראל לא הסתפק בכך... הוא החל מרעיף דברי פיוס על ראשו של הגבאי, שכעת היה נרגש מאד בראותו את דאגתו הכנה של הגאון לבריאותו, תוך שהוא מסביר לו כי מעולם לא הכירו ובודאי לא העלה בדעתו לכוון את דברי הכיבושין אליו... למותר לציין, כי עד מהרה התפייס הגבאי, ואף התנצל על התפרצותו, ודבק ברבי ישראל באהבה רבה מאותו היום ואילך.

ממעשה זה למדים אנו כי הדרך היחידה בה ניתן להתמודד עם כעס ושנאה – הינה על ידי שיחה ישירה על אודות הגורם שהוביל לכעס מלכתחילה, וזאת לאחר שהלב נפתח לשמוע את הדברים וליישב את ההדורים. ולאידך גיסא: כל עוד השנאה נותרת כבושה בלב, והדברים אינם עולים על השולחן לדיון ענייני – אין סיכוי שהשנאה תתפוגג, ואדרבה: היא תתעצם ותתגבר, בדיק כפי שכעסו של הגבאי התגבר והלך כל עוד לא השיב לו רבי ישראל על טענותיו. זו אף הסיבה לכך שהתורה הקדושה מצוה עלינו (ויקרא י"ט, י"ז): "לֹא תִשְׁנֵא אֶת אָחִיךָ בְּלִבְּךָ, הַיֹּכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֶטְא". כל עוד השנאה תישאר כבושה בלב – היא תתגבר ותלך, ועל כן, אם מרגיש אדם שנאה כלפי חברו – אל לו להותירה בלב פנימה! עליו לגלותה כלפי חוץ, לשוחח עם החבר, ואז – יש סיכוי לכך שהשנאה תתפוגג ואת מקומה תתפוס האהבה.

ומכאן נמצא תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל שהיה אומר כך:

אילו האחים הקדושים היו משוחחים עם יוסף על אודות הסיבות שגרמו להם לשנוא אותו מלכתחילה, סביר להניח שהם היו מצליחים ליישר את ההדורים ולהשיב את אחוות האחים למקומה. אולם זאת לימדה אותנו התורה, כי שנאתם של האחים היתה כה גדולה – עד שהם לא היו מסוגלים לדבר עם יוסף לשלום, ומשכך – לא היה לשנאה כל סיכוי להתפוגג, והיא התעצמה והלכה עד שהובילה למכירתו של יוסף!

(מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

בעל החנות מסרב לקבל את הבקבוקים הריקים

שאלה: כהיום כל אחד שקונה בקבוק שתיה בחנות, משלם תוספת של שלושים אגו' על הבקבוק, וזה נקרא פקדון, כי בעל החנות צריך להחזיר לו, כאשר מחזיר את הבקבוק הריק. על פי החוק, בעל החנות חייב לקבל בחזרה את הבקבוקים הריקים ללא הגבלת זמן, עד חמישים בקבוקים מכל לקוח ביום אחד, ואם אינו רוצה לקבלם, אם הלוקח יתלונן נגדו, הוא ישלם קנס של 1,800 ₪ ללוקח. אני אספתי כמה עשרות בקבוקים ריקים במשך הזמן, והגעתי לחנות כדי לקבל את דמי הפקדון, פניתי כמה פעמים לבעל החנות, וכל פעם הם סירבו לקבל את הבקבוקים. פעם אחת אמרו לי שהם מקבלים רק בין 5 ל-7 בערב, ואז כשהגעתי בשעה 6.00 אמרו לי שהיום לא מקבלים, ניסתי עוד כמה פעמים בימים אחרים, וכל פעם היה להם תירוצים. נשאלת השאלה, האם יש צד להתיר לתבוע את הצרכניה, שאינם רוצים לקבל את הבקבוקים? **תשובה:** בעל החנות אינו נוהג כשורה, כי קיבל דמי פקדון על הבקבוקים, ונמצא שיש בידו כספי הלקוחות שלקח כפקדון, ואינו רוצה להשיבם להם, ואף שבאמת הפקדון לא נשאר אצלו אלא הוא רק הצינור, והכסף הולך לחברה הממונה על כך, שמכריחים אותו לגבות את הכסף ולהעבירם להם. מכל מקום סוף כל סוף הוא קיבל את הכסף, ומבחינת הלקוחות הכסף הגיע אליו. ואף שזה טירחא גדולה בעבורו, להחזיק בחנות מקום איכסון לבקבוקים ריקים, שאין לו שום רווח מכך, בכל זאת אי אפשר להחזיק חנות רק בשביל רווחים, כמו שכל אדם נהנה בעולם הזה, יודע שיש חובות שהוא חייב לעשות, גם בלי רווחים. וכך גם בענייננו כיון שבחר להתפרנס מחנות, וקיבל על כך אישור מהשלטונות אינו יכול לעשות רק מה שטוב לו, אלא צריך לעמוד גם בחיובים שאין לו מכך רווחים. ולכן יש להזמין את בעל החנות לבי"ד ולהתרות בו שאם יעמוד בסירובו לקבל את הבקבוקים, ילכו להתלונן עליו, ואם עדיין יעמוד בסירובו, מותר להתלונן נגדו ושיקבל את הקנס, כי הקנס הזה הוא תועלת הלקוחות, כדי שהלקוחות יקבלו את השירות המגיע להם, ובעל החנות לא יעשה רק מה שלבו חפץ, אלא יעמוד גם בהתחייבותו. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

יֵאָדָּם לֵאלֹהֵי הַכּוֹחַ אֲרִיגְךָ מֵאֵין. הַפְּקִיד שֶׁל רִיגְךָ מֵאֵין הַפְּקִיד שֶׁלֵּךְ שֶׁלֵּךְ מֵאֵין?
 (המא"ץ אהב אביהר. כלשהו היו דאבר אלהם רמזון הם שמואל בפיאקו רמאל. הם פגמו אה פאלא איה שם איה כר. הא"ש:
 סויהא אלרגי שנה האבר ש"י. פאזא: אל נורא. כלפאיש האך הויה אמר אזא אל: אזא זה הפגנז! אין הויה יבס שנה הפגנז?)

תשובה לחידה פר"ש: יחזק את העם אשר אתו. יחזק הוא אחד מהסימנים הנעשים בליל הסדר. תשובה לחידה: מכתב.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת מימון להולדת הבן משפחות אלוני – פרסיק להולדת הבן הנכד
גני הדר-עמישב: משפחות דינר לנשואי הבן הנכד משפחת וייס להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת איזנשטט לנשואי הבת
 משפחת ינאר לאירוסיה הבת משפחת פכטהלט לנשואי הבן משפחת רוזנברג לאירוסיה הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
 מינהל שירותי קהילה

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

וישב

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. נעילוי נשמח ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

סיפר רבי אליהו אליעזר דסלר ז"ל, שבנודו דרך ארצות הצפון, ראה עדה זאבים רעבים, שמצאו נבלת חיה קטנה מושלכת על דרכם. קפצו כולם עליה, אבל לא יכלו לאכול את הטרף, משום שכל אחד קפץ על גבי חברו, מבלי לוותר על נתח בשר. נשכו זה את זה עד אשר היו פצועים ושסועים. וכך נפלו מוטלים חסרי אונים על השלג, וחלקם הפכו אף המה לנבלות. רק הגיבורים שבהם, נותרו לאכול את הנבלה. כעבור רגע, והנה גם אלה נלחמו זה בזה עד שנבר אחד, חטף את הנבילה, ונס כל עוד רוח חיים באפו. המנצח נס רחוק, וכל הדרך אשר רץ עליה התמלאה מדם פצעיו אשר פצעוהו חבריו. שאר הזאבים היו פצועים קשה והרוגים, דמם אבד וכחם סר מעליהם, ומה הועילו במלחמתם...! מסכם הרב דסלר את המראה, ואומר: אלו המה התוצאות המרות של חוסר ויתור... (כצאת השמש בנבורת)

נוהג היה רבי אריה לוי זצ"ל להתפלל כותיקין עם הנץ החמה, בבית הכנסת הסמוך לביתו. בין המתפללים, היה יהודי נכבד ותקיף בדעתו, אשר היתה לו קפיא גדולה על מתפלל אחר. רבי אריה היה נוהג לחלק את העליות לתורה, והנה פעם אחת קרה, שבדיוק בעת שאותו יהודי תקיף כעס על אותו מתפלל, קרא לו רבי אריה לעלות לתורה. אך יצא הדבר מפי רבי אריה, ניגש: אותו תקיף בחמת זעם ושפך על רבי אריה את כל זעמו. תפס בטליתו וזרקו מעליו, רשע! מי שמך לאיש מחלק עליות כאן? והמשיך להוציא את כעסו שהיה לו על שונאו, כלפי רבי אריה הטוב והרחמן. וכל זאת על "חטאו" שחילק עליה לשונאו... רבי אריה התאזר בנבורת ארי, וקיבל בזיונו באהבה. ובכדי למנוע מחלוקת שתבוא מצד אלו שירצו, להגן על כבודו, ויתר על מקום תפילתו בבית כנסת זה, והרחיק לכת כל בוקר באשמורת, לבית הכנסת "זהרי חמה" הרחוק יותר מביתו. לאחר ימים לא רבים חלה אותו תקיף, ואושפו בביתו. כבש רבי אריה את מידותיו והלך לבקר כידיו ותיקן. הלה הופתע מעוצם טוהר מידותיו של רבי אריה, ופנה אליו בבקשה שימחול לו על אותה התקרית. (כצאת השמש בנבורת)

מסופר על רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל שהיה ידוע כגאון בתורה במידות ובחסד. שעלה פעם לאוטובוס והיה שם רק מקום אחד ריק, ליד יהודי שאינו בריא בנפשו, שתפס מקום וחצי, והודיע לרבי אברהם שיש כאן רק חצי מקום, ואמר לו רבי אברהם מיד, זה בסדר לי מספיק רבע מקום. ואותו אדם התחיל לפטפט כל מיני פטפוטי סרק, ורבי אברהם שומע ומחמיא לדרביו. אחר כך נגשו כמה אנשים ואמרו לרבי אברהם, שאין זה "כבוד התורה", וחפצים שיחליף עמם מקום, ולא הסכים רבי אברהם בשום אופן. וכאשר ראה רבי אברהם שהלה מגזים בפטפוטיו אמר לו שהוא מאד עייף והוא הולך לישון, ואם יש לו משהו מאד מאד חשוב, שיעידנו. ובסיום הנסיעה חיבקו רבי אברהם, ואמר לו בנעימות "כל כך נהנית לישב לידך!" עוד מסופר על רבי אברהם גניחובסקי, שפעם יהודי אחד היה צריך לפגוש את רבי אברהם זצ"ל בשבת קודש, וכאשר עמד על מפתן ביתו של רבי אברהם, צלצל בשגגה בפעמון, וחשש רבי אברהם שיתבייש כאשר יפתח לו את הדלת מיד, על כן לא פתח לו את הדלת, רק לאחר כעשר דקות שדפק שוב, ואז פתח לו רבי אברהם עם פיגמה [אף על פי שלא היה מנהגו ללבוש פיגמה בצעירים כלל] באומרו לו, שהיום היה עייף במיוחד, ושקע בשינה עמוקה, ועל כן מתנצל אם קרה שלא פתח מיד, ובוזה הצילו מן הבושה. (אגן הסהר)

רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל נשאל: ילד קטן שמתחיל ללכת לתלמוד תורה, מה צריך לשים לב במיוחד? והשיב: מידת הויתור. מידה זו תעזור לו לכל החיים. בזמן שהקטנים משחקים ומקבלים ממתקים – לחנך אותם למידת הויתור, זה ישמור על הרבה דברים. מידת הויתור לא רק שלא מפסידים אלא גם מרויחים. רואים בזמננו עד כמה גדול הצורך בזה. לא רגילים לוותר. (דרכי החיים)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויקחהו וישלכו אותו הבהר והבור רק אין בו מים: פירש רש"י (על פי דברי ממשמע שנאמר והבור ריק איני יודע שאין בו מים, אלא בא ללמדנו מים אין בו אבל נח ועקרבים יש בו. ביאר הגאון מוילנא, מים כידוע מרמזים לתורה וכמאמר הכתוב "הוי כל צמא לכו למים" ודרשו חז"ל (בבא קמא פד.) אימים אלא תורה, ונחשים ועקרבים רומזים לכל המדות ההרעות. רמזו לנו חז"ל כי כשהאדם ריק בלי מים – בלי תורה, הרי הוא מלא "נחשים ועקרבים", ויהיה מלא במדות רעות, כיון שרק על ידי לימוד תורה שמכשרה את האדם להיות בעל מדות טובות אפשר להגיע לכך, וכלי תורה יצר לב האדם רע מנעוריו ומושך אותו למדות רעות. כיוצא בזה עורך החפץ חיים בספרו "שמירת הלשון", שישנם אנשים הסבורים שאף אם יפרשו מלימוד התורה ולא ישלחו את בנייהם ללימוד תורה, לפחות יהיו שומרי מצוות ויהודים כשרים, אך האמת היא שיהודי בלי תורה הוא כמו דג בלי מים, שלמרות שבתחילה עדיין ישנה לחלחית שמחיה אותה, אך אחר זמן מתייבש ומת, וכך האדם בלי תורה, אמנם בתחילה שומר על מה שיוצא, אך לאט לאט מתחיל לחלל ולהרפות בכל דיני התורה, וסופו שעוזב את התורה והמצוות רחמנא ליצלן. (אהובי תורתך)

והנה ארחת ושמעאלים בָּאָה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט. כתב רש"י – למה פרסם הכתוב את משאן, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, וזהו נודמנו בשמים שלא יזוק מריח רע. יש לתמוה, הרי יוסף היה באותה שעה בצרה גדולה מאד, נמכר לעבד אצל ערביים, ונפרד מבית אביו, באי ידיעה אם יחזור באיזו תקופה, וכי בשעה קשה זו יש הברל אם יריח ריח רע, או ריח טוב? מבאר רבי מרדכי פורגמנסקי זצ"ל בספר "גדולת מרדכי" משל למה הדבר דומה, לחולה מסוכן שעבר ניתוח קשה, ובני משפחתו מצפים וממתנים בכליון עינים שיתעורר החולה מעלפנו. וכשאף ניכר לפתע שפקח את עיניו, מתמלאים שמחה בלא גבול. ואעפ"י שעדיין לא נראה שנתרפה. עכ"ז סימן הוא שעומד לקום. כן אצל יוסף, אף שודאי לא נחלץ מצרתו. אולם היתה לו בזה תקוה גדולה, בראותו כי עדיין השגחת ה' עליו למנוע ממנו ריח רע, ודבר זה יתן לו כח להחזיק ולהתמיד כבטחון שתבוא הישועה. כן הוא אצל האדם הנמצא בשעת צרה, עליו להביט ולהתבונן ביד ה' אף בדברים הפעוטים – כי זהו הסימן שהקב"ה עמו. ועל ידי כך, יתחזק ויתמיד בבטחון שתבוא ישועתו. (אוצרות התורה)

ויהי אחר הדברים האלה חטאו משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים: בספר "אור רש"י" מובא הענין הבא: פעם מצא רבי שמחה זיסל, [הסבא מקלם] זצ"ל, קיסם, עץ קטן בתוך פרוסת לחם. הדבר הזכיר לו מיד את אשר אירע לשר האופים, אשר הושלך לבית האסורים, ולבסוף נתלה על עון דומה. והנה בניגוד למה שעשו לשר האופים, הרי שלאופה אשר אפה את הלחם, שבו מצא הסבא את הקיסם, לא נעשה דבר. הקשה רבי שמחה זיסל, מהי הסיבה להברל הגדול שבין שתי התוצאות? הרי בין שני המעשים אין כל הברל לכאורה: אלא ששר האופים נתפס בגלל עץ שנמצא במאכל המלך. לפיכך, אחת דתו להמית. מאידך, מעשה כזה אצל איש פשוט כמעט שאין בו עוול. מכאן הגיע רבי שמחה זיסל למסקנה: כמה צריך איפוא האדם לפחוד מ'קסמי העץ' הנמצאים בתוך קרבנותיו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, והם העוולות והחטאים הבאים לפני ה' יחד עם עבודתו ומעשיו הטובים של כל איש ישראל. וגם אם קטנים הם החטאים, מכל מקום הואיל ולפני המלך עשה זאת עונשו חמור ביותר. לגבי שר האופים יש מקום להניח שהדבר קרה לו בשגגה שבודאי היתה קרובה לאונס, שהרי ידע לפני מי הוא עובד, ובודאי נזהר מאד. אך אף על פי כן, לעובד לפני המלך, אין מספיק תירוץ זה, שכן היה עליו להזהר מאד מאד. (מורשת אבות)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

כשאדם נותן פתח ליצר הרע הוא יכול לעשות עבירה, ולחשוב שהוא עושה מצוה, ומסופר על בחור שהתעורר יום אחד באמצע לילה ותאוותו התגברה עליו, הרגיש חשק עצום לאכול מאכל שמאוד אהב, כך בשלוש בלילה קם נטל את ידי, והחזיק בידו את אותו מאכל, והתכונן כבר לאכול, אך לפתע נעצר, מה אני בעל תאוה? הרי למדתי להתגבר על התאוה והיצר הרע! החזיר את המאכל למקומו. אך אז חשב לעצמו עכשיו, אני מרגיש גאווה שניצחתי את היצר הרע, אני לא אתן ליצר הרע לנצח אותי, הוציא את המאכל, ובידך ואכל. (גאות רשא)

"ענין של טעם"

הטעם שהעונה אמן יותר גדול מהמברך: כתב רבינו בחיי(בפרשת בשלח על הפסוק "ויאמינו בה"), כי המברך ברכה נדמה לשרט עדות, שטר שנאמר בו שהקב"ה הוא מקור הברכות, ושכל המתברכים יתברכו מברכתו, אך הוא שטר שלא נתקיים, ויכול אדם להכחישו ולהוסיף או לגרוע, והעונה אמן הוא מקיים השטר, ועל ידו נגמר כוח עדות הראשון, והוא העיקר כמו עד שני שמתווסף לראשון, שהעדות נגמרת בו. לכן, גדול העונה אמן יותר מהמברך כי הוא הותם את הברכה, ועל ידו נשלם השבח לבורא יתברך.

"מפי כתבם"

כח הדמיון מתעתע ומפליא זה שבתוך האדם - הוא אחד ממכשיריו הכבדים של ה"יצר", והרבה ביארו בזה גדולי המוסר מבית מדרשה של היהדות, התובעת מן האדם להבחין בין חיים מציאותיים לבין חיי דמיון. והדברים ארוכים ועמוקים. בכדי להמחיש את מהות חוסר סיפוקו של האדם ומקור אי שלווה נפשו, אשר היא כיום בעיה בוערת, המציתה תבערות רבות בחיינו. והגריד זאת רבינו סעדיה גאון במלים דלהלן: "כל הנפשות אשר ידעתים אינן נחות בעולם הזה ולא בוטחות, אף אם הגיעו אל הגדול שבמלכות ואל עליונה שבמקלותם. ואין זה בטבעה, כי אם בעבור ידיעתה כי יש מדור אחר יותר נכבד מכל טובות העולם והיא נכספת לו ועיניה צופיות אליו, ולולא זאת היתה נחה ושוקטה" (אמונות ודעות). מכאן אי השקט הנפשי וחוסר המנוחה. כל זה נובע מרגשי השתוקקות להתעלות נפשית, אשר פורצת החוצה בכל מיני צורות ובשום פנים אין להחניקה. הנפש הישראלית צופה לעולם מלא אור, אשר משם לוקחה ושם בית חייה הטבעי. במצב זה על כל אחד להאזין ל"בית קול" היוצאת בכל יום ויום מהר חורב ומכרות ואומרת: "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נוזף", (אבות פ"ו). במצב זה בוקעת ועולה בחלל עולמנו קריאת ה' בפי הנביא: "הוי כל צמא לכו למים! למה תשקלו כסף בלא לחם ויגיעכם בלא לשבעה, שמעו שמוע אלי ותתענג בדשן נפשכם!" אחים אהובים זרע קודש, בני ק"ל ח: הבה נלמד ונעסוק בתורה! נקבע עתים ללימודה, ניגע ונעמול בה, נלמד תורה ממש, כמאמרה, בטהרתה ובשלימותה, כפי שניתנה לנו מורשה מפי הגבורה. (רבי צבי מרקוביץ זצ"ל-בנתיבות האמונה)

"מקום לשאלה"

שאלה: הדין בנרות חנוכה שידלקו חצי שעה, איך יתכן שידליק פחות מחצי שעה ויצא ידי חובת הדלקה?

תשובה: אם נתן שמן שיוכל לדלוק חצי שעה מבחינת כמות השמן מקום ההדלקה וסוג הפתילה, ונכבה לאחר ההדלקה, מעיקר הדין אינו צריך לחזור ולהדליק "כיון שהדלקה עושה מצוה" ונראה אחרונים כתבו שראוי להחמיר, לחזור ולהדליק. (שו"ע א"ח סי' תרע"ג סי' ובמש"ב שם)

התפל צפור על פח הארץ ומוקש אין לה היעלה פח מן האדמה ולכוד לא ילפוד: מסופר על האדמו"ר רבי יהושע מבעלז ז"ע שפעם נכנס אל חדרו יהודי אחד שניכר על פניו עצב עמוק, כשפצה האיש את פיו, וסח את אשר מעיק על ליבו, התבררה הסיבה ליגונו, וכך סיפר האיש בקול רוטט מבכי: בני יחידי אשר אהבתי התחבר לאנשים ריקים ופוחזים והושפע מדרכיהם הנלוזות, הוא יצא לתרבות רעה התדרדר מדחי אל דחי, ועתה מתכוון לשאת אישה נוכריה כה כעסתי כששמעתי זאת עד אשר גירשתי אותו מעל פניי, והוצאתי אותו מביתי, אך לאחר מעשה חשבתי לעצמי, האם היה מן הראוי לעשות זאת, או שמא היה עלי לנקוט דרך אחרת, אכן, נענה הצדיק, לא היה זה נכון להרחיקו מהבית, שנה את התנהגותך כלפיו, ומעתה התחל לקרב את הברך אליך, השב אותו הביתה, והשתדל להביא אותו אלי, "שב האיש אל עירו ופנה לחפש את בנו, כשמצאו לא האמין למראה עיניו, אותו בן שעזב את ביתו גאה והדור, היה עתה מסכן ואומלל, בגדיו הקרועים השתלשלו ברישול מעל גופו, ומקום מגורים לא היה לו, עשה האב כדברי הרבי, ופנה אל בנו ואמר לו, "בוא הביתה!" הברך הסכים, ובבואו הביתה, זכה ליחס נפלא, אביו האכילו והשקוהו במיטב המאכלים והמשקאות, ואף רכש בעבורו בגדים חדשים ונאים, כל אותה העת לא שוחח האב עם בנו מאומה על אודות נישואיו לאותה נוכריה, והברך התענג על שהותו בבית אביו והתאושה מהעוני והמחסור שהיו מנת חלקו בעת האחרונה, באחד הימים פנה האב אל בנו ואמר לו, מתעתד אני לנסוע לאדמו"ר מבעלז, התחפז להצטרף אלי, הברך שהכיר טובה לאביו על כל מה שעשה עבורו, החליט לגרום לו קורת רוח והצטרף לנסיעה, במהלך הנסיעה, שוחחו השניים, על נושאים רבים, ובין היתר דיברו על אודות נישואיו של הברך, בזה הרגע לבשו פני הברך ארשת של נחישות, והוא אמר חד משמעית, בעיניי זה לא אשנה את דעתי, ואיש בעולם לא יצליח להשפיע עלי לשנות דעתי, וגם הרבי שלך לא יצליח בכך, ומה בדבר בני משפחתה של אותה נוכריה? שאל האב את בנו, כיצד לא תחשוש? "הו אבא, השיב הברך בביטול, "מדוע תחשוב כך אנשים הגונים הם" בהגיעם לבעלז, נכנסו שניהם אצל הרבי, והרבי פתח בשיחה נלבבת עם אותו הברך, עד שחש כי הברך רוחש לו אמון רב, ולאחר מכן הגיש לו הרבי, טלית קטן מצויצת כהלכתה, לבנה כשלג, ואמר לו, לבש אותה מתחת לבגדיך, אמור אתה להימצא בקרב הנוכרים, וזהו מקום סכנה, והטלית הזו תהא לך לשמירה, הברך שרחש אמון לרב ושמה כי הרבי כלל אינו מנסה להשפיע עליו לבל יינשא לנוכריה, הסכים ללבוש את הטלית קטן, זמן קצר לאחר ששבו האב ובנו מנסיעתם לבעלז, הגיע מועד נישואיו של הברך בהילולא והיננא, כדרכם של הנוכרים, על פי עצת הרבי מבעלז השתתף בטקס גם האב היהודי, הוא ישב מן הצד ליד שולחן קטן שהוכן במיוחד עבורו, ועקב בעיניו אחר הנוכרים המתהוללים, בראש השולחן ישב בנו החתן, והשתכר והתהולל כחבריו הגויים, כטוב ליבו בין חש הברך בחוסר רב, והסיר את בגדו העליון למרות זאת יקר היין בקרבו, והציף אותו בחוס, ניסה איפוא להשתחרר מעוד מלבוש, ועוד מלבוש, עד אשר ניגלה לעיני כל הקהל, בגד מזור, טלית קטן בצבע לבן, מיד קרא אחד הנוכחים בתדהמה, הביטו הן זהו בגד של יהודים, החתן לובש בגד של יהודים, החתן הוא יהודי, כשראו זאת שאר הנוכרים בחמת זעם התנפלו עליו, ואמרו לו, מדוע אמרת שאתה גוי, כיצד העזת, הם הרעימו בקולותיהם והפליאו בו מכותיהם, מכות קשות ומכאיבות ספג החתן, ולבסוף גורש מהחתונה, ונאלץ לנוס על נפשו כל עוד רוחו בו, אותו חתן יהודי נוכח לדעת כי אכן בני משפחתה אינם אלא אנשי רשע, שונאי יהודים החבילה נתפרדה והברך נעשה לבעל תשובה וחזר ליצור מחצבתו והכל בזכות מצוות יציצית. (ואין למו כמשול)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות ברכה של תורה

אין חכם כבעל הניסיון (ר' יצחק עראמה).

הלשון קלה בפעולתה, וחמורה בתוצאותיה. (מהר"ל)

שורש התפילה, שמחת הלב בהשם יתברך. (רבי יהודה החסיד)

פְּנֵינֵי קִדְּוֶה

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

יוסף הצדיק לא ניזוק מהנחשים והעקרבים - מאחר שהיה שלם בקדושתו

ויקחוהו ושליכו אותו הבורה והבור ריק אין בו מים (בראשית לו, ז).

בגמרא (שבת כב, א): "דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום, מאי דכתיב 'והבור ריק אין בו מים', ממשמע שנאמר 'והבור ריק' איני יודע שאין בו מים, אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים', מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו".

לעיל מיניה איתא: "דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום, נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי" (דלא שלטא בה עינא למעלה מעשרים אמה, וליכא פרסומי ניסא). ובספרי הדרוש האריכו לבאר סמיכות שני מאמרים אלו.

ונראה בהקדם דברי כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, שעיקר מלחמת היוונים היתה לפגום בקדושתם של בני א-ל ח, שלא יהיו מקודשים בקדושת יוסף הצדיק, והנס היה שמזימתם לא צלחה, ובני-ישראל נשארו בקדושתם.

ומאחר שעיקר הקדושה תלויה בהסתכלות העינים ("איה הקדשה [הקדושה] הוא בעינים", בראשית לח, כא), לכן מצינו דגש מיוחד בחנוכה על ענין הראייה ("ואין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותם בלבד". "הרואה נר חנוכה מברך", שבת כג, א). למעלה מעשרים אמה פסולה - דלא שלטא בה עינא", כדי להורות שהראייה היא הפתח לקדושת יוסף הצדיק.

והנה, שבטי י-ה היו מסופקים בענין קדושתו של יוסף הצדיק, כי דעתם היתה שאם יש בו פגמים בעיני קדושה - יש להמיתו.

לכן רצו להעמידו בכור המבחן ע"י השלכתו לתוך בור מלא נחשים ועקרבים, ועל ידי זה יידעו את האמת, כי אם הוא אכן מושלם בקדושתו, לא יוכלו הנחשים והעקרבים להזיק לו, כמו שמצינו בדניאל בגוב אריות (זוה"ק ח"א קצא, א), וכמו שדרשו חז"ל (שבת קנא, ב) על הפסוק (בראשית ט, ב) "ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ", ואם אינו מושלם בקדושתו, יוכלו הנחשים והעקרבים להזיק לו.

והתוצאה היתה, שהנחשים והעקרבים לא הזיקוהו, ומזה היה הוכחה על שלימות קדושתו כי רבה היא.

בזה יבואר לנכון סמיכות שני המאמרים: "נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה", משום דלא שלטא בה עינא.

וביאור ענין זה הוא עם המאמר השני: "ממשמע שנאמר 'והבור ריק' איני יודע שאין בו מים, אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים', מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו", שמזה נוכל להשיג גודל קדושת יוסף הצדיק, עד כדי שהנחשים והעקרבים יראו ופחדו ממנו ולא הזיקוהו, ומאחר שהיוונים רצו לפגום בקדושה זו, ונעשה הנס ולא עלה הדבר בידם, לכן קבעו חז"ל ענין "שלטא בה עינא" בנרות חנוכה, כדי לרמז על קדושת העינים המסייעת לשלימות קדושה זו.

(סעודה ג' תשלט)

דרכי התגברותו של יוסף על הנסיון של אשת פוטיפר

ויהי כהיום הזה ויבוא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית. ותתפשטה בבגדו לאמר שכבה עמי ועווב בגדו בידה וינס ויצא החוצה (בראשית לט, י-יא).

דרשו חז"ל (סוטה לו, ב): "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון", ומתוך כך זכה להתגבר על הנסיון.

נראה לבאר הענין עפ"י אמרתו של הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע אודות "טומאת ארץ העמים", שמאחר שהגויים הרבו לחטוא שם, נתמלא האויר בזוהמא, ולכן היא מטמאת.

לפי זה נימא, שבוודאי יוסף מצד עצמו היה קדוש וטהור, ולא עלה בדעתו לעבור עבירה רח"ל, אולם, בביתו של פוטיפר היתה זוהמא גדולה מאד, עקב חטאיהם של בני-הבית, וזוהמא זו השפיעה על יוסף לרעה.

במצב כזה יוכל האדם למצוא שתי עצות: א. לנוס ולברוח החוצה, ולהתרחק מהזוהמא הגדולה. ב. למשמש בחוטי הציצית שיש בהם קדושה רבה, ובכוחם להעלותו עד כסא הכבוד ("תכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד", סוטה יז, א), ומתוך כך, לשמרו ולהגן עליו מהעבירה החמורה של "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" (במדבר טו, לט).

והכי נמי כאשר בא יוסף הצדיק לידי נסיון החל למשמש בחוטי הציצית, ומתוך כך זכה לעלות ולהתעלות עד כסא הכבוד, ושם מצא את דמות דיוקנו של יעקב (ע"י זוה"ק ח"א צז, א: "יעקב אבינו הוא כסא הכבוד"), ובכך זכה להיות שמור מן החטא.

אולם, אשת פוטיפר ראתה זאת, ולכן "ותתפשהו בבגדו" בבגד הציצית שלו, כדי לטמאה בזוהמתה ולפגום בקדושתה, ועל ידי זה לא יוכלו הציציות לשמרו מן החטא, וכאשר ראה יוסף זאת, הוכרח להשתמש עם העצה האחרת של "וינס ויצא החוצה", כדי לברוח מן הזוהמא.

(סעודה ג' תשמח)

התגברות יוסף על הנסיון - ע"י המשכת קדושת אוירא דאר"י במצרים

ויהי כהיום הזה ויבוא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית (בראשית לט, י).

דרשו חז"ל (סוטה לו, ב): "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון". ועוד דרשו (ב"ר פז, ז): "ואין איש - בדק את עצמו ולא מצא עצמו איש".

כלל הוא בדינו, ש"אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו" (ע"ז ג, א), והיינו, שהקב"ה אינו מנסה את האדם בנסיון שלא יוכל לעמוד בו.

יוסף הצדיק התנסה בנסיון קשה, והוא היה גם במקום קשה - מלא זוהמא ורפש, והוא בדק את עצמו ואת מצבו "ולא ראה עצמו איש", כי הרגיש שאין לו את הכוחות להיות "איש" ובעל-הבית על עצמו להתגבר על הנסיון, והתפלא איך הביאו הקב"ה לידי נסיון כזה שלא יוכל לעמוד בו!?

והוסיף יוסף לחשוב מחשבות, בשלמא אם הייתי באר"י, הייתי מקבל סיוע מאוירא דאר"י, ואז היה בכוחי להתגבר על הנסיון, אבל כאן במצרים, איך יהיה בכוחי להתגבר?! והנה, אצל יעקב אבינו מצינו כמה פעמים את הענין של המשכת קדושת אר"י וביהמ"ק שלא במקומה ע"י עסק התורה הקדושה, ולכן הראה לו הקב"ה את דמות דיוקנו של אביו, כדי לרמז לו העבודה של המשכת קדושת אר"י בחו"ל, וממילא יוכל גם הוא להמשיך קדושת אר"י במצרים, ומתוך כך יהיה לו סיוע להתגבר על הנסיון.

(סעודה ג' תשל)

לעילוי נשמת אמם
מרת אסתר נחמה ב"ר פנחס ע"ה
נלב"ע י"ט תשמ"ז
הונצח על ידי משפחת וינד

ברכת הערכה ותהילה לידידינו היקר והחשוב, מלא מדע וחכמה, איש האשכולות, ה"ה הרה"ח ר' אברהם יוסף ב"ר א"ר בר"ד פריסטר שליט"א
על הפקה מיוחדת בהצלחה של הדינר הגדול "חיינו" למען אברכי הכולל בנוף הגליל
ברכתנו צרופה, שתזכה להמשיך בכל מפעליך הכבירים, מתוך רוב נחת עושר ואושר, וכל טוב סלה
המברכים בשם מאות אנ"ש תושבי נוף הגליל: משה חיים מנהיים אריה גוטמן אלי טרובי

שיר ורננים בחנוכה - גם על הניסים הטבעיים התמידיים

תכון בית תפילתי ושם תודה נזבח... אז אגמור בשיר מזמור חנוכה הבית.

יתבאר עפ"י דברי הרמב"ם (הל' חנוכה פ"ד ה"ב): "מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד, וצריך אדם להזהר בה, כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל-הודיה לו על הניסים שעשה לנו".

היינו, שבדרך כלל האדם רגיל להודות רק על ניסים ודברים שאינם בשיגרה, ולא על דברים טבעיים ושגרתיים, אמנם, בחנוכה נפקחים עינים עורות להתבונן בכל הניסים התדירים שבכל רגע ורגע ובכל נשימה ונשימה (ועל כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבוא, ב"ר יד, ט), ואז הוא זמן של הודאה הן על הניסים שאינם בשיגרה והן על הניסים המוטבעים בתוך השיגרה (ועל ניסך שבכל יום עמנו ועל נפלאותך וטובותך שבכל עת ערב ובוקר וצהריים).

וטעמא דמילתא, כי אור החנוכה הוא מעין אור הגאולה העתידה, שאז יפתחו העיניים להתבונן איך כל רגע ורגע מהיי האדם הוא "נס" מאתו יתברך, ואז יגיעו למסקנא שאין שום הבדל בין "טבע" ל"נס" כי גם הטבע הוא "נס".

זהו פשר נוסח הזמיר: "תכון בית תפילתי", כשיבנה בית המקדש השלישי במהרה בימינו, "ושם תודה נזבח", נזבח קרבן תודה להש"ת כהודאה על שזכינו לצאת מן הגלות, "אז אגמור בשיר מזמור חנוכה המזבח", אז אקיים את הפסוק הנזב בגמר הקאפיטל "מזמור שיר חנוכה" וכו' - ה' אלקי לעולם אודך, ואודה להש"ת על השגחתו התמידית "לעולם" בכל מצב, ולא דווקא על הדברים הניסיים שהיו מזמן לזמן.

(נר ח' דחנוכה השנה)

נס חנוכה - ע"י התעוררות י"ג מדות של רחמים

ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים.

בני-ישראל שבאותו דור היו במצב ירוד ושפל ביותר, כאשר רבים מהם התערבו בגויים ונטמעו ביניהם רח"ל, ובכדי להמשיך עליהם ניסים היו צריכים לעורר את הי"ג מדות של רחמים, שבאמצעותם ניתן לזכות להנהגה הנעלית של "וחנותי את אשר אחון" - אע"פ שאינו הגון, 'ורחמתי את אשר ארחם' - אע"פ שאינו הגון' (ברכות ז, א).

מסירות נפשם של מתניהו ובניו עמדה להם לישראל לזכות להמשכת הנהגת הרחמים מצד י"ג מדות אלו, ומכוחם זכו לניסים הגדולים של הנצחון והנרות.

לכאורה לפי זה היו צריכים לקבוע יו"ט י"ג ימים - כנגד י"ג המדות שעל ידן נמשכו הניסים!?

ויש לומר בזה, דהנה חלוקת הי"ג מדות היא באופן דלהלן: א. ה"ה. ב. א-ל". ג. רחום. ד. חנוך. ה. ארך אפים. ו. רב חסד. ז. ואמת. ח. נוצר חסד. ט. לאלפים. י. נושא עון. יא. ופשע. יב. וחסאה. יג. ונקה.

שמונת המדות הראשונות הן מדות של חסדים ורחמים בכללות, ואילו חמשת המדות האחרונות קשורות למחילה סליחה וכפרה, כי "לאלפים" פירושו תורה (מלשון הכתוב [איוב לג, לג] "ואאלף כחמה", ע"י פירוש המפרש על התרגום יונתן שמות ז, ז), והוא מקושר למדות שלמטה הימנו, דהיינו, שע"י התוה"ק זוכים בני-ישראל למדות "נושא עון ופשע וחסאה ונקה".

והנה, אמרו רז"ל (שמו"ר כד, ג; מובא ב"חידים" פרק עג): "כל מי שנעשה לו נס ואומר שירה מוחלין לו על כל עוונותיו", ולפי זה נמצא שכשבני-ישראל אומרים שירה, הם זוכים ממילא לחמשת המדות האחרונות של הי"ג מדות של רחמים.

מעתה יובן לנכון, שחכמים שבאותו דור קבעו שמונת ימי החנוכה כנגד שמונת המדות הראשונות מ"ג מדות של רחמים, וקבעו ימי שיר ורננים כנגד חמשת המדות הנוותרות העוסקות במחילה סליחה וכפרה (הנמשכות ע"י השירה).

הוא המכוון בנוסח הזמיר: "ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים", הנס נעשה ע"י המשכת י"ג מדות של רחמים הרמוזים ב"שושנים" (מה שושנה אית בה תליסר עלין אף כנסת ישראל אית בה תליסר דרחמי, "זוה"ק ח"א א, א), ועל ידי זה "בני בינה" הבינו שאין צריך לקבוע י"ג ימי חג, אלא "ימי שמונה קבעו" כנגד שמונת המדות הראשונות, וחמשת המדות הנוותרות - הקשורות למחילה וסליחה - יומשכו ע"י "שיר ורננים".

(נר ה' תשמח)

לוי - כנגד יון

להרה"ק ה"בני יששכר" זי"ע היה חסיד אחד שהיה נוסע לעתים תכופות אל הרה"ק ר' אייזיק מקאליב זי"ע, פעם לפני הדלקת נרות חנוכה שאלו ה"בני יששכר" אם הוא יכול לומר לו איזה תורה ששמע מפי רבו הרה"ק מקאליב זי"ע, והלה אמר: "תורה איני זוכר, אבל אני זוכר עובדא".

וסיפר בשם רבו, שפעם היה יהודי כפרי בור ועם הארץ ששכר מלמד עבור בנו, תולדותיו כיוצא בו, עם-הארץ כמותו, והמלמד ניסה בכל מיני דרכים ללמוד עם הילד תורה, אך הלה לא הבין מאומה. בלית ברירה החליט ללמדו קרוא וכתוב, אולם, גם מלאכה זו לא צלחה בידו. והנה, שמו של אותו ילד היה לוי, והמלמד אמר לו: "הנה, יש לך שם קל לכתובה, בוא ואלמדך, כותבים קו ארוך (ו), ואח"כ קו בינוני (ו), ואח"כ קו קצר (ו), ויוצא לוי".

הילד אכן שרטט את הקווים כהוראת המלמד, אלא שבמקום לכתוב מימין לשמאל, טעה וכתב משמאל לימין, ובמקום "לוי" יצא "יון". ע"כ המעשה.

ה"בני יששכר" הנהה מאד מהסיפור, ובאותו שנה, בכל לילה לאחר ההדלקה, אמר תורה הבנוי על סיפור זה, שבו רואים את כי הקדושה של "לוי" והקליפה של "יוון" הן בבחינת "זה לעומת זה עשה האלקים".

(סעודה ב' פ"ר מקץ תשמ"א)

זה א-לי ואנוהו - בהדלקת נר חנוכה

הרה"ק מצאנו זי"ע היה מפורסם במדת הצדקה שלו, והיה בעל-חוב גדול מחמת ה"צדקות" שלו שהיו מרובים לאין שיעור. לצורך הלוואות אלו היה ממשכן את מנורת הכסף שלו למשך השנה.

באחד השנים בהגיע חנוכה, לא היה לו להרה"ק מצאנו זי"ע כסף לפרעון החוב, כדי לפדות את המנורה הממושכנת, ובניו אמרו לו: "נו, לא יהיה ברירה אלא להדליק במנורה פשוטה שאינה של כסף", אולם, הרה"ק מצאנו זי"ע לא היה נוחא ליה בזה, ואמר: "בטוח אני שעוד הלילה אזכה להדליק במנורה של כסף".

היום פנה, והמנורה איננה.

אולם, לאחר שעה קצרה הגיעה האשה העשירה "תמר"ל" מורשא לצאנו עם מנורת כסף, ושאלה, אם הרבי כבר הדליק את הנרות, וענו לה בשלילה. אז נכנסה תיכף אל הקודש להביא להרה"ק מצאנו זי"ע את המנורה המפוארת, ולשמחתו לא היה גבול, שב"ה גם השנה יוכל לקיים "זה א-לי ואנוהו" בהדלקת נרות חנוכה.

(קידושא רבה פ"ר מקץ תשס"ו)

הכנת היוונים - ע"י שהמשיכו עליהם מדת "בושת" מסטרא דקדושה

הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע אמר פעם בשעת הדלקת הנרות: "ערכתני נר למשיחי, אין יעצב אויבינו אלבשי בושת" (תהלים קלב, יח). סתם ולא פירש.

והקשה כ"ק מרן מהר"ם מבילגורייא זי"ע: "אויבינו אלבשי בושת?! אתמהה?! הרי "בושת" היא מדה מסטרא דקדושה, ואיך אפשר להמשיך מדה זו על האויבים והשונאים!?

ונראה, בהקדם דברי ה"קדושת לוי" (לפירוט) על הפסוק (אסתר ה, ט) "ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב", דלכאורה המדה של "שמח וטוב לב" היא מסטרא דקדושה, ואיך ניתן לכתוב מדה זו על המן הרשע!?! וביאר בקדשו, "דהנה ישראל עם קדושו החיות שלהם מהבורא ב"ה הוא מסטרא דקדושה, והרשעים והאומות החיות שלהם מסטרא אחרא, וכשהצדיקים רוצים לשבר הרשעים אזי מפרידים אותם מסטרא שלהם להביאם לסטרא דקדושה, והנה על ידי זה משברים אותם, כי מסטרא שלהם נפרדים ולסטרא דקדושה בוודאי לא יגיעו, ועל ידי זה משברים אותם".

"והנה אסתר כשעשתה הסעודה ובקשה את המן על הסעודה... בוודאי עשתה הסעודה שלה מסטרא דקדושה", ועל ידי זה המשיכה על המן את המדה של "שמח וטוב לב" מצד הקדושה, ובכך הפרידה אותו מצד הקליפה, ולצד הקדושה לא יבוא, "ועל ידי זה לא יהיה לו חיות כלל". ע"כ.

בדרך זו יש לפרש גם כאן, כי הנה מדת היוונים היא מדת עזות דקליפה, כמו שמצינו (שמו"ר ז, טא), שהיוונים נקראים "צפיר העיזים", והעוזה היא עוזה שבמהומת דקות (בפיצה כה, ב), והחשמונאים בקדושתם המשיכו עליהם מדת "בושת" שהיא מצד הקדושה, היפך מ"עזות דקליפה", ועל ידי זה הכניעו אותם, כי בכך הפרידו אותם מהסטרא אחרא, ולסטרא דקדושה אינם יכולים לבוא, ועל ידי נפסק חיותם לגמרי.

(קידושא רבה תשמ"א)

מדר זה נרמז ע"י ירדש הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריע"ך שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד הנפלא הנפטרס בכלת נשבת, אש קודש לבעליזא ר' אלכסנדר בר אברהם צבי ויל פריע"ך

תורתנו והוקרתנו נענוה לידידנו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה

הרה"ח ר' מאיר דוב פרנקל שליט"א - י"ם לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח אברהם אלימלך נ"ו במז"ט ובשעת"מ

הרה"ח ר' משה חיים ב"ר יעקב זאב ז"ל הונצח על ידי משפחת רוזן

הרה"ח ר' מרדכי הרשקוביץ שליט"א - ב"יש לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח חיים נ"ו במז"ט ובשעת"מ

לעילוי נשמת הרה"ח ר' אברהם יהודה העיסקן הדגול הרה"ח ר' אברהם יהודה ב"ר ישעיהו עקיבא ז"ל פינגר

הרה"ח ר' אברהם לייב שטיינר שליט"א - אשדוד לרגל שמחת נישואי בתו במז"ט ובשעת"מ

הרה"ח ר' אהרן אויש שליט"א - י"ם לרגל שמחת לידת בתו במז"ט ובשעת"מ

הרה"ח ר' אהרן הרשטיק שליט"א - אשדוד לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח יקותיאל זלמן נ"ו במז"ט ובשעת"מ

לעילוי נשמת אמם מרת חנה ב"ר יוסף מרדכי ע"ה הונצח על ידי משפחת אויש

ביקשתו והזרתו כבר כמה וכמה פעמים, שלא דובר בשעת התפילה וסריאת התורה כי זהו עון פלילי ועון זה מעכב את האוהל" (שטיינערג תורה)

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי ישראל מהוסיאטין זצוק"ל בן הרבי הקדוש רבי מרדכי שרגא האדמו"ר הזקן מהוסיאטין זצוק"ל נסתלק כ"ט כסלו (תש"ט)

אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל בגיל תשע, רץ מרחק של עשר דקות כל יום, כדי להגיד לרבי הקדוש בוקר טוב ולקבל את ברכתו.

*

האדון "גולחובסקי" היה מלא התפעלות והערצה לרבי הקדוש מהוסיאטין, עד שהיה שולח בכל יום את מרכבתו ההדורה לרבי, בעת צאתו לשאוף אויר צח ביערות ושדות שבפאתי העיירה.

פעם חגג גולחובסקי חגיגה מיוחדת, והוזמנו רבים משרי המלוכה ומושלי העיירות לאירוע, וחשקה נפשו של גולחובסקי, שגם הרבי יכבדו הפעם ויבוא לאירוע הגדול. כמובן שלא היה אפשרי לדחות בקשתו לגמרי, אך הוסבר לו, שלא יהיה זה לכבוד הרבי, אם יצטרך להופיע באירוע שיושבבים שם שרים ושרות יחדיו, ועל כן הוחלט שהרבי יקרו ביקור מיוחד באחד מימי החגיגה במעון הקיץ שלו.

ביום המיועד הגיעה מרכבתו לקחת את הרבי אל המקום המיועד. הרבי נתקבל ברוב פאר ויקר, לא היה קץ לאשרו ושמתחו של גולחובסקי על הביקור דברי הברכה שהרבי בירכו. ויחל להוציא ולהראות לרבי את כל בית גנזיו. כאשר גמר להראות את כל גנזיו, פנה אל הרבי ואמר, עתה אצוה להביא לכאן חפץ נדיר ועתיק במיוחד שעדיין לא הראתיו לאף אחד מאוהבי ומכירי, כי לגדול חשיבותו ויקר ערכו שמור הוא בארגז ברזל מיוחד. ושלח את אחד מאנשיו הנאמנים, לפתוח את הארגז ולהביא את החפץ.

כשהשליח ניסה לפתוח הדלת, נדהם עד מאד, המנועל לא נע ולא זע! גולחובסקי אשר ידע כי זהו המפתח היחיד, לא האמין למשמע אזניו, ושלח שליחים אחרים לפתוח את הארגז, אך גם הם חזרו ריקם. וגם כשהאדון ניסה בעצמו לפתוח את הארגז בכל סוגי התחכמויות, לא הצליח בשום אופן. והתנצל מאד בפני הרבי, שדבר כזה עוד לא קרה לו מעולם.

מקורביו היהודים של גולחובסקי, בראותם את גדול צערו, שאלוהו לטיבו של החפץ יקר ערך זה, וסיפר להם, שמדובר ב"צלב" זהב עתיק ונדיר ביפוי, שהוא החפץ היקר ביותר שיש לו, ומה מאוד צר לו, שבדיק כשרצה להראותה לרבי, נתקעה הדלת מבלי יכולת לפותחה... והי לאות ופלא, איך ששמרו מן השמים על אותו צדיק, שלא יצטרך לחזות באותו חפץ טמא ומשוקץ.

איזה מימרא לא נמצאת בכל מסכת נדרים

מהיכן הכיר רב יוסף שהיין נמזג על ידי תלמידו רבא

מי מאיתנו לא רוצה שהתורה הקדושה תתקיים בו, ויזכור את כל מה שלמד, בדף היומי שלנו (נדרים נה). נקבל את הרעעעעעעעעעעעעע - המרשם המדוייק לזה. נגיד ווארט מהרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל, ולי אישית זה נתן חיזוק גדול על זה שאני מתאמץ כל יום להגיד פתיחה לפני השיעור, ותאמינו לי מאזיני קול הלשון, שזה לא קל יש ימים שזה כרוך במאמץ אדיר.

ועכשיו לווארט, הגמרא מספרת על רבי יוסף שהיה לא עליכם סגי נהור, והכיר על ידי היין המזוג שהוגש לו, שזה נמזג על ידי תלמידו רבא, הדין מִיִּזְגָא דְמִי לְמִיזְגָא דְרַבָּא בְרִיהּ דְרַבִּי יוֹסֵף בְּרַבִּי חֲמָא. שואל הרבי בעל האמרי אמת מגור, מאיפוא ידע שזה התלמיד שלו, הרי יכול להיות שגם אדם אחר נוהג למזוג כמו רבא, הרי מהו מיזוג, לערבב את המים ואת היין כפי הכמות המדוייקת.

עונה הרבי הקדוש האמרי אמת, הכוונה על פי מה שמובא בספרים הקדושים, שייך רומז לאגדות, ומים להלכות, רבי יוסף ידע את אופן הלימוד של רבא, שהיה מוזג הלכה באגדה.

(מתוך הפתיחה לשיעור במחזור הקודם נדרים דף נה, ד' אב תשע"ה)

המכולת של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל

השבוע בדף היומי (נדרים נה). נלמד בסייעתא דשמיא, "תורה ניתנה לו במתנה". נספר סיפור שיתן לנו יְעֻזְרָאֵל - המון חשקת התורה [המילה יְעֻזְרָאֵל יש לה כמה משמעויות באידיש...]. בודאי שמעתם בזמנו על ראש ישיבת מיר הגאון רבי נחום פרצוביץ זצוק"ל, רבי נחום היה דמות מדורות שעברו. יום אחד הראש ישיבה נכנס לשיבת מיר, למדו אז בזמנו מסכת נדרים, הוא מתקדם לאט לאט לכיוון המזרח.

צְנוּיִי קֶלְטֶעֶךְ בְּחוּרִים - שתי בחורים מבוגרים, פיטפטו - דיברו נייעס באותו זמן. כשהם הבחינו שהראש ישיבה הולך לחלוף על פניהם, הָאָבֶן זִי זִיד אָהֲנֶנְעוּיִבֶן צו שְׂאָקֶלֶן - הם התחילו להתנדנד כאילו הם לומדים, כי הרי לא נעים שהראש ישיבה יראה שהם מדברים שיחת חולין, וכשהוא הגיע ממש ליד המקום שהם ישבו, הם התחילו לשיר לעצמם, תנו רבנו, איי איי, תנו רבנו.

הראש ישיבה כידוע היה גאון אדיר וידע טוב טוב מסכת נדרים, הוא ניגש אליהם לאוזן ואמר להם, איי איי, אבל בכל מסכת נדרים אין ולו פעם אחת המילה תנו רבנו! הבחורים נהיו חיוורים, הם לא ידעו מה לעשות, נתפסו.

באו לספר את הסיפור למרן שר התורה רבינו רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל. מרן שר התורה הנהנה מהסיפור, הוא עצם את העינים כאילו הוא מעביר את כל מסכת נדרים מול

העינים, בסוף אמר ככה, אכן אין את המילה "תנו רבנו" במסכת נדרים, אבל עם אות אחת קודם כן נמצא, יש לשון ד'תנו רבנו פעם אחת, בדף כז. מאן תנא להא "דתנו רבנו" נדר מחמשה בני אדם כאחד וכו'! ממש "תורה ניתנה לו במתנה".

הסיפור עם מרן שר התורה עשה גלים, והלכו לספר את זה למרן הרב שטיינמן זצוק"ל. אמר רבינו הרב שטיינמן, מה אתם בכלל מתפעלים, זה המכולת של שר התורה, האם יש מישהו שמתפעל מבעל מכולת שמכיר את כל התכולה שלו בחנות, איפוא מונח כל מוצר, ומה המחיר, כל בעל מכולת ידע את זה בעל פה, למה, כי הוא חי את זה. מרן רבי חיים קנייבסקי, הגמרא המדרש זה המכולת שלו, ולכן תורה ניתנה לו במתנה.

(מתוך הפתיחה לשיעור נדרים דף כח, כ"ח חשוון תשפ"ג)

מרן החכם צבי לא הכיר את פני האנשים במשפט

השבוע בדף היומי (נדרים נה). נלמד בסייעתא דשמיא, "וכיון שִׁנְחָלוּ אֵל עוֹלָה לַגְדוּלָה". מרן הגאון הגדול בעל להורות נתן, שיום יום עם ישראל מתעמק בספריו, גדול מרבן שמו, הצדיק רבי נתן געשטטנער זצוק"ל, סיפר סיפור נפלא:

מורינו החכם צבי התגורר באמשטארדם, ובאותם הימים לא עליכם השתוללו ש"צ ימח שמו ותלמידיו באמשטארדם, ומרן החכם צבי לחם נגדם בעז ותעצומות. אבל כשגברו ידם, לא היה לו ברירה, הוא הוכרח להימלט מאמשטארדם, הוא הגיע סמוך לעיר לבוב בחוסר כל, עם טפלי דתליא ביה - עם כל ילדיו.

נגיד אחד ריחם עליו, הכניס אותו הביתה ימים רבים, האכיל אותו, נתן לו לשנות, והטיב עמו, ואחרי זה בהשתדלות של אותו נגיד גדול, התקבל כהרב של לבוב, וראו בחוש שְׂמִי שִׁנְחָלוּ אֵל עוֹלָה לַגְדוּלָה בכל מקום שהוא נמצא.

אחרי תקופה בא הנגיד לפניו לדין תורה, אך מרן החכם צבי לא הראה לו שום סימן כבוד כמו שמתאים למי שכל כך הטיב עמו, ולמי שעל ידו הוא זוכה לשבת על כסא הרבנות. רק אחרי שהוציא את הפסק דין הוא אמר לְרַעְבֵּעֶצֶן - לרבנית, תראי איזה אורח גדול נמצא אצלינו, והזמין אותו בכבוד גדול.

הנגיד הגביר הזה תמה מאד, אי מלכא אנא למה לא כיבדת אותי עד עכשיו, אם אני כזה אדם חשוב, למה בדין תורה לא כיבדת אותי. ענה לו מרן החכם צבי, תדע לך, שבזמן שהבעלי דינים באים לפני לדין תורה, אני לא מכיר אותם כלל, אני רק שומע את הטענות שלהם, ועל כן רק אחר שפסקתי את הדין הכרתי בך שאתה הוא הגביר הגדול שהיטבת עמי.

(מתוך הפתיחה לשיעור במחזור הקודם נדרים דף נו, ה' אב תשע"ה)

הגמרא
המדרש
זה
המכולת
שלו

בורא עולם האיר לי ווארט כמה דקות לפני תחילת השיעור בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, הפסוק בפרשת השבוע פרשת תולדות ויתן לך האלקים מטל השמים (בראשית כז, כח), אומר רש"י ד"ה ויתן לך – יתן ויחזור ויתן. חשבתי בדרש ואולי הוא גם קרוב לפשט, בתורה הקדושה יש פרד"ס, פ"שט רמז דרש ס"ח, ויתן לך האלקים, אנחנו אומרים בבוקר בתפילה, אשר בחר בנו מכל העמים "נתן" לנו את תורתו, ורואים מזה שהמילה "נתנה" קשורה לתורה הקדושה. והו ויתן לך האלקים, יתן, בורא עולם מזכה בן אדם שיבין א' שטיקעלע גמרא, שיבין ברייתא, שיבין רש"י, והבן אדם ממשיך לעשות שטייגן, הוא פורח וגודל, ויחזור ויתן, בורא עולם מזכה אותו ויתן גמרא רש"י תוספות, שיבין מפרשים, שיוכל להתקדם הלאה והלאה בסולם, פשט רמז דרש סח. חשבתי אסמכתא לדברים ברש"י ד"ה מטל השמים, אומר רש"י, אם ראוי לך יתן לך, ואם לאו לא יתן לך. מורי ורבותי, מי יותר ראוי מהיהודי הזה שלומד את התורה הקדושה, הרי הוא מעמיד את העולם בלימוד התורה, אז בורא שבזכות לימוד וגייעת התורה יזכה ליתן ויחזור ויתן. נסיים עם הלשון של האור החיים הקדוש: "עוד ירצה על זה הדרך, לא מלבד מידת הרחמים, אלא גם מידת הדין תסכים על נתינה זו, והוא אומר ויתן לך האלקים, פירוש, גם מידת אלקים." הרי יש פה שאלה עצומה, האלקים זה מידת הדין, ואילו ויתן לך זה רחמים, אז איך מסתדר מידת הדין ומידת הרחמים, ומבאר האור החיים הקדוש, שהכוונה שאפילו מידת הדין תסכים לנתינת הברכה. מידת הרחמים עליו התגלגל, שנוכה לרחמים וחסדים גלויים כלשון הנתינה, הטוב הנראה והנגלה, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור נדרים דף כח, כ"ח חשון תשפ"ג)

אין עושיין נפשות לצדיקים דבריהן הן זכרונם (ירושלמי שקלים ב ה)

הוא היה חד בדרא בהארת פנים, הוא הציל אלפים מנשירה, הוא החדיר אהבת תורה לאלפים, והוא נחטף מאיתנו. אני מדבר על רבה של קהילת מתמידים, בעל "בן מלך", הגאון רבי לייב מינצברג זצ"ל. זכיתי לקרובה יתירה אצל רבי לייב, ער האט נישט פארפעלט ביי מיר קיין שמקה – הוא לא החסיר אצלי בשום שמחה, ותמיד כשנפגשנו, מרן רבי לייב מילא אותי בתורה ובשמחה.

הבוקר, ידידי ורעי מליקווד, הבעל קורא המיתולוגי, הבדחן, המגיד שיעור, יש לו בלי עין הרע שלל תוארים, הרב ישראל אהרן קלצקין, שלח לי ווארט מרבו, ופשוט התחלתי לרקוד! כמה חבל שאין בדורות אחרונים הרבה שדבקים בשיטה של ימין מקרבת, של מרן רבי לייב, חבל על דאבדון.

וכך הוא סיפר מה שהוא שמע מהרבי הקדוש מרן הבית ישראל מגור זצוק"ל, שכל יהודי באשר הוא, דארף מען איהם זאגן א' גוט נוארןט – צריך להגיד לו מילה טובה. אנחנו לא יודעים כמה יכולים להציל בן אדם במילה טובה אחת, להרים בן אדם. אמר הרבי הבית ישראל, מילה טובה זה דבר חשוב ונחוץ לכל אדם באשר הוא, מהאדם שלכאורה קיצונית הוא הכי פשוט, ועד רבי הכי חשוב.

כבר סיפרתי בעבר, כשהייתי בחור בישיבה קטנה, הייתי כנראה בגיל 14-15, היה לי תור בקופת חולים. כשנכנסתי לקופת חולים, פגשתי את ראש תורה ויהדות לעם, הרב לודמיר זצ"ל. הוא ניגש אלי ואמר לי, יש לי שאלה מאד קשה! לא הכרתי את היהודי הזה, יהודי שיכול להיות סבא שלי, יש לו שאלה קשה, וואס וויל ער זאגן? – מה הוא רוצה לומר? הוא שואל אותי, "מה ליראי אלקים בבית הרופא?" אתם שומעים, כמה מילים יש פה, "מה ליראי אלקים בבית הרופא". דבר ראשון הוא החליט שאני – בחור בן 14-15 – "ירא אלקים", הוא לא ראה אותי מעולם, והוא לא שמע אותי מעולם. תתארו לעצמכם כמה המילים האלו יכולים לעצב ולרומם – "וארוממן", לבחור בן 14-15.

כשאנחנו מדברים על הגאון רבי לייב, ראויים הדברים למי שאמרם. החיוך לא מש מפניו, הוא היה עמוד הענוה ועמוד הסבלנות, זה לא יאומן, למרות כל הקשיים שהוא עבר בחייו, על אף הכל היה צהלתו על פניו תמיד תמיד.

זכתה קהילת מתמידים לממשיך, הגאון רבי ברוך מרדכי מינצברג שליט"א, וסימנך "ברוך מרדכי היהודי". היינו רבות בשנים שכנים, לפני כשנה היינו ביחד בשבת קודש, בליל שבת היינו ביחד בטיש בשומרי אמונים, ר' ברוך מרדכי ישב בטיש כאחד האדם! הענוה, ההארת פנים, הגאונות של רבי ברוך מרדכי, גורם שבלי עין הרע קהילת מתמידים פורחת ומשגשגת, ומוציאים כל שנה עוד ספר של בן מלך, וחי בהם, מ'לעבט מיט א' געשפמאק, מ'לעקנט מיט א' געשפמאק, מ'דאווענט מיט א' געשפמאק, מקדשי שם שמים.

(מתוך הפתיחה לשיעור נדרים דף כז, כ"ז חשון תשפ"ג)

רבינו בעל הבן מלך בבדיקת ד' מינים מתוך שמחה של מצוה

מקולמוסם של הקוראים

בדברי תורה וחיוזק על כל נושא] במאמר הראשון על פרשת לך כשמבאר בארוכה הענין הזה של להעלות הארציות לשמים, מביא מימרא זו על הפסוק השמים שמים לד' וכו' בשם הרה"ק מקאצק זצ"ל. [אבל כמובן שאין זה סתירה, ומע"ת יכול לחדש דבר זה מעצמו] יישר כח גדול הרבה הצלחה וסייעתא דשמיא יוסף מרדכי ווייס ארה"ב

לכבוד הרב שליט"א אין בפי מילים להדות על המתיקות הנפלאה מידי שבוע על הדברים המתוקים [לא מבין למה זה נקרא מתיקות "הדף היומי" הרי זה מתוק לכל דבר]. ברצוני להעיר על מה שכתב בגליון של פרשת לך לך, מה שחידש ביום שמחת תורה על הפסוק השמים שמים לד' וכו'. ראיתי דבר זה מובא בספר "חכמת אליעזר" מהאדמו"ר מסערט וויזניץ זצ"ל [שדרך אגב הספר הוא נפלא ביותר מלא מאמרים ארוכים מלאים

מאצרות הפרשה

ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר וגו' (לד, כד-כו). הבת עין מבאר, ש'שלש חדשים' קאי על השלשה חדשים מראש השנה עד חנוכה שאז עיקר גמר החתימה, דאז בא המקורג לפני השי"ת וטוען, **זנתה תמר כלתך**, היינו שכנסת ישראל שדמתה לתמר, זנתה וסרה ממך, ומעצמה היא דבוקה תמיד בתאותה בלי שום גורם לזה.

ויאמר יהודה הוא הבורא ברוך הוא, **הוציא אוה ותשרף**, עבור זה שבלא שום גרמא ומניעה היא הרה דבוקה לתאות לבה הרע. **היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר**, ששקר ענה השטן בזה, כי האמת הוא שרק **לאיש אשר אלה לו אנכי הרה**, פירוש, שאנחנו דבוקים רק בבורא עולמים, ומה שאנחנו עושים לפעמים נגד רצון הבורא, הוא רק מחמת רוב טודת הזמן וטרדת הפרנסה.

ותאמר עוד לבורא עולמים ב"ה, ראייה אמיתית לזה, **הכר נא למי החותמת**, מרמז על השמן של נרות חנוכה שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, **והפתילים** מרמז על הפתילות של נר חנוכה, **והמטה** מרמז על הכלי של נר חנוכה, כי תיבת המטה עם הכולל גימטריא כל'. ומהמצות נר חנוכה שאנו מקיימים כמצות רצונך, היא ראייה מפורשת שאנחנו חשוקים ודבוקים רק בך.

ויאמר יהודה הוא הבורא ב"ה, **צדקה ממני**, כביכול אני חייב בזה, כי אני רואה שהאמת הוא שהמה דבקים רק בי, ומה שהמה עושים לפרקים נגד רצוני ח"ו הוא רק מחמת **כי על כן לא נתתיה לשלה בני**, של"ה מרמז על משיח צדקנו כמאמר הכתוב (בראשית מט, ז') עד כי יבוא שילה, היינו מחמת שזה זמן רב שלא נתתי ומסרתי אותם לרועה נאמן, הוא משיח צדקנו שיבוא במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

גיליון מס' 12 • פרשת וישב • תשפ"ג

קרובה ישועתך לבוא

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרב ר' דני מרדכי מקוזמיר ז"ע סיפורים ותולדותיו, ותולדות תלמידיו אחריו

סיפור השבוע

סיפר הרב יעקל מפראמפאל סיפור ששמע מיהודי אחד שגר בקראקא. אותו יהודי היה לו אב זקן, גביר גדול שחלה במחלה קשה מאוד רח"ל. הם הלכו לבדיקות וטיפולים אצל רופאים מומחים מאוד בתחום, עד שהרימו הרופאים ידיים והתייאשו ממצבו הקשה של האבא. אותו יהודי נ"ל עמד להשיא את ביתו בשעה טובה, וכבר קבע תאריך לחתונה בקרוב. ולא ידע האם לדחות ולאחר את החתונה, משום שהרופאים כולם אמרו שאין להם שום תרופה להביא לאביו שיוכל לרפאו, ולפי דעתם הוא יוכל לחיות עוד לכל היותר כמה ימים בודדים.

נסע היהודי לכ"ק האדמו"ר ר' מרדכי מקוזמיר זצ"ל, שהיה נמצא אז בדאמבראווע להתייעץ איתו האם לדחות את החתונה. כשהגיע לאדמו"ר זצ"ל, אותו יהודי לא ביקש רפואה שלמה לאביו כי כבר התייאש ממה שאמרו הרופאים, רק שאל את עצת האדמו"ר מה לעשות עם החתונה. השיב לו האדמו"ר זצ"ל שלא ידחה את החתונה בשום פנים ואופן, ושלאביו תהיה בעז"ה רפואה שלמה ויחזור לבריאותו. עוד אמר לו האדמו"ר שלא יצא אביו של אותו יהודי לחופה מפני עין הרע. אותו יהודי נ"ל השתומם מעט מהדברים שאמר לו האדמו"ר זצ"ל, כי לפי דעתו בזמן שהוא נסע מביתו לאדמו"ר כבר שבק אביו חיים. נטל היהודי את ברכת הפרידה מהאדמו"ר ונסע חזרה לביתו. כשהגיע לביתו ראה למרבה הפלא שלא רק שלא חלה הדרדרות במצבו של אביו אלא שמצבו נהיה טוב בהרבה והשתפר מיום ליום. החתונה התקיימה בעיתו ובזמנו ובהשתתפות אביו שהחלים, רק לחופה לא יצא אביו כפי שציווה עליו האדמו"ר ר' מרדכי מקוזמיר זצ"ל מפני חשש של עין הרע.

סיפור נוסף שסיפר הרב יעקל מפראמפאל, על יהודי אחד שהיה לו ילד שחלה מאוד רח"ל, אותו ילד היו לו הרבה מים בתוך הגוף, וכבר טיפלו בו הרופאים והוציאו את המים מהגוף של הילד, אבל המים באו בחזרה. וכבר באו המים וכיסו את עיני הילד ולא יכל לראות כלום. לאחר כמה טיפולים שהוציאו את המים והמים חזרו התייאשו הרופאים והרימו ידיים, בטענה שאין להם עוד שום תרופה וטיפול להביא לילד. נסע אבי הילד לאדמו"ר ר' מרדכי מקוזמיר זצ"ל לדאמבראווע, ונתן לו פתק בבכי ובקשה לרפואת בנו. ענה לו האדמו"ר זצ"ל, ושאל אותו: מה הבעיה אם יש לילד מים? זה אומר שאין רפואה ח"ו? סעו לביתכם והשיי"ת ישלח בקרוב רפואה שלמה לילד. נסע היהודי חזרה לביתו, וכשבא לעיר רצו לקראתו בני העיר בשמחה וסיפרו לו כי בדיק באותו זמן ששהה אצל האדמו"ר זצ"ל בדאמבראווע, פתאום התחילו לצאת הרבה מאוד מים מהגוף של הילד, ואח"כ הבריא הילד לגמרי.

אמרות טהורות

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען"

הענין והאמת מזה דאינא (ברכות כו:) תפלות אבות תיקנום, היינו שהאבות הקדושים תקנו ופעלו בתפלתם, שיהא בכח כל אחד ואחד מישראל עד סוף כל הדורות לדבק את עצמו בהשם יתברך ושיתקבל תפלתו, תפלה היא בחינת דביקות, ועיקר התפלה היא בחינת יעקב שהוא הכולל מכל האבות, ויעקב מדתו מידת אמת, בחינת שפלות כידוע, וזה שיעקב תיקן תפלת ערבית שהוא 'רשות' שבגימטריה כמנין השם הז' מאנא בכח השולט בשבת, כי שבת גם כן מדת יעקב מדת אמת, א"ם ת'שיב מ'שבת ררשי תיבות 'אמת', היינו שעל ידי אמת ובחינת שפלות ישמע השם יתברך תפלתנו ויקבל שוועתינו, וזה מ"ש מפני מה הראשונים מתפללים ונענים מפני שהתפללו בשם, 'בשם' נוטר' (ראשי תיבות) ב'לא ש'פתי מ'רמה, היינו בבחינת אמת מידת יעקב, נמצא כי העיקר הוא תפילת יעקב. וזהו תשית לראשו עטרת פז, 'תשית' נוטריקון ת'פארת י'שראל ש'ומע ת'פלות, 'ולראשו' אותיות 'לראש' ו', בחינת יעקב שהוא רישא דו', 'עטרת' עם האותיות בגימטריה כמנין 'אברהם יצחק יעקב' במ"ג ובמ"ק עה"כ, 'פז' מרמז על תפלת ברוך שאמר והיה העולם שיש בו פ"ז תיבות, והוא תפילת יצירה, מידת יעקב בחינת אמת ושפלות

צריקים במיתתם קרויים חיים

מגורים

רק מי שחווה על בשרו סאגה של שיפוץ והרחבת דירה, יכול להבין את מצבי באותה עת.

הייתי שם כולי, בעל כורחי, מטפל בתלונות של שכנים, בתקלות של קבלן, בשיבושים בתוכנית, במשכנתא שלא מאושרת, וריצות, וחתימות ושוב סחור סחור, לא רואה את האור, משתוקק כבר להיות אחרי, אך הכל תקוע.

בתקופה שכזו פגש אותי חבר כשהצעה מבטיחה ומשכנעת בפיו, בוא והצטרף אלינו לקבוצה הנוסעת לחונן פני הצדיק מקוזמיר ביום היארציט, ומובטח כי תראה ישועות.

וכי יכולתי לסרב? הצטרפתי, סגרנו כרטיסים, למטוס, ואני בציון בפנים.

סכר הדמעות נפרץ, הקשיים נפרקים ואני יוצא מעודד.

חוזר ארצה ופתאום הכל מחליק, המשכנתא מאושרת, השכנים שוחרי שלום, הקבלן אדיב, תקופה קצרה ואנחנו חוגגים חנוכת הבית.

תפילה אחת ששינתה את פני המפה, זי"ע!

נפלאות ערותיך

ביום חמישי האחרון של רבינו בבואו לביתו אחרי המקווה, אמר למשמשו שעדיין לא בירך שהחיינו על דובדבנים, כמובן שהמשמש רץ מיד להביא דובדבנים והאדמו"ר זצ"ל בירך שהחיינו וטעם מהפרי, וישב על כסאו שקוע במחשבותיו הקדושים, ופתאום נשמע קול גניחה מגרונו ונתעלה על כסאו בישיבה, ומיד רצו להביא את הרופאים הגדולים ביתר אבל כשבאו כבר ראו שיצאה נשמתו הקדושה והטהורה במיתת נשיקה ממש.

פניי פרשת השבוע

← מאת המחנך ר' בעריש גוטשטיין →

תורת ההתמודדות

בפסוק "וישראל אהב את יוסף כי בן זקונים הוא לו". מבאר רש"י על זה שלושה פירושים על המילים "כי זקונים א", מי שנולד להורים לעת זקנתם. ב, נוטריקון של "זיו אקונין" של יוסף דומה לאביו יעקב. ג, מה שתרגם באונקלוס: בר חכים הוא ליה - "כל מה שלמד משם ועבר מסר לו", מהפירוש השלישי אנו לומדים שמחוץ שיעקב למד בביתו מאביו יצחק ומביתו של אברהם אבינו כל התורה כולה, שיעקב אבינו למד עוד מה למסור בדוקא לבנו הזקונים יוסף הצדיק מה שקיבל משיבת שם ועבר ולפלא מה עוד למד משם ועבר מה שלא למד מאביו יצחק או מסבו אברהם אבינו? ועוד יש להבין שאלת הכלי יקר מה ראה יעקב אבינו להעביר חלקו בתורה משם ועבר רק ליוסף ולא לשאר האחים? גם עלינו להבין מדוע נתן יעקב ליוסף בהכתנת פסים שמבואר בספורנו כאן שיעקב אבינו מראה בזה לכולם שמעביר לו ההנהגה להיות מנהיג, ובאופן כללי עלינו להבין מהי התורה מהי הדרך שקיבל ולמד יעקב משם ועבר ומסר הדברים שלמד רק ליוסף? מההסבר שפירוש רש"י על "עם לבן גרתי" בשם הז"ל "ותרייג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו" עכ"ל מהדברים האלה אנו לומדים על חלק ודרך בתורה שלמד בבית מדרשו של שם ועבר היה תורה מיוחדת והיא "תורת ההתמודדות" איך לשרוד עם חברה שונה מבית אביך? איך להתמודד עם אנשים עוינים? כיצד לנהל ולעמוד על השרשים שלך כאשר הסביבה עלולה להתנכל לדרכך? ובעיקר איך להתמודד לא ללמוד ממעשיהם המקולקלים של אחרים? אלא יסוד גדול למד יעקב אבינו מבית מדרשו של שם ועבר מנסיונם העשיר אשר הם רכשו בדור המבול ובדור ההפלגה, כיצד לחיות בזמנים ובדור קשה ומאתגר כל כך, ומכיון שיעקב אבינו ראה ברוח קדושו, שיוסף הצדיק יצטרך להתמודד בעתיד במקומות שונים בעולם ובחברה שונה לחלוטין לכן לימדו את תורת ההתמודדות שלמד בבית מדרשו של שם ועבר, ואכן, האחים לא הבינו מה ראה יעקב אבינו להעביר חלקו בתורה משם ועבר רק ליוסף ולא להם? אלא משום שללא ספק רק הודות ההדרכה האישיות המאוד מעשית שזכה יוסף לקבל מיעקב אביו, זכה והצליח להתמיד בצידקותו, ובזה יובן הייטב השני הפירושים ברש"י שזיו איקונין שלו היה ממש דומה לאביו, עומק הדבר שראה באביו מודל לחיקוי איך יש לנהוג במצבים קשים אלו, וזה החלק שמר עליו גם כשעמד בנסיונות קשים ומרים שכל שנותיו ומעשיו של יוסף מאופיינים בהתגברות על ניסיונות, במסעות אישים קשים, מסע שהחל מהליכה לשכם בשליחות אביו, הליכה שהתבררה לאחור כפרידה ארוכת שנים, הוא נזרק לתוככי הבור, ומשם נמכר לעבד, ממכירה למכירה כחפץ המועבר ליד ליד, עד שנמכר לפוטיפר סריס פרעה, וגם לא בא אל המנוחה ואל הנחלה, אלא בניסיון קשה יום יומי עם אשת פוטיפר, מנותק למעלה מעשר שנים ממולדתו ומבית אביו, ומנין שאב יוסף כוחות הנפש להתמודד ולא להתמוטט? מה היה הנשק הרוחני במלחמתו? אלא כמו שאיתא בגמרא סוטה דף ל"ו: שבאותה שעה דיוקנו של אביו נראתה לו בחלון, שנזכר במורשת שאביו הנחיל לו, הכוח להתמודד, והכל מכוח ודמות האב הזקן שחדרה לליבו, בתפילות "שם שמים היה שגור בפיו" עם כוח התפילה אפשר לעבור ולחיות בארמון המלוכה אבל לא התנכר למוצאו ואמונתו, והיא שעמדה לאבותינו ולנו, כמו שאיתא בספר קדושת לוי פרשת וישב שמבואר שם שיש ב' סוגי מלחמות, האחד מלחמה פשוטה לסכסך אומה באומה, והשני שהקב"ה שולח מלחמה כדי שיתחזק לב ישראל לבטוח אל ה' כשיראו כי אזלת יד ח"ו וישענו על אלוקים לבדו, והכל בעמדה נחרצת ללא פשרות, זאת היא תורת ההתמודדות שלמד יעקב אבינו מבית מדרשו של שם ועבר לדורות הבאים עדביאת משיח צדקנו אמן במהרה בימינו אמן

קייילץ

בקיילץ חי ופעל אדמו"ר שלישי ממשפחת גולדמן ר' דוד גולדמן (האדמו"ר מחמילניק) מלבד ייחוס האבות שהיה לו היה לו לר' דוד ייחוס עצמי שהיה למדן מופלג ובעל מידות טובות.

בצעירותו היה סוחר ובעל אחוזה, וחסידי ווארקה נתנו את עינם בו והכירו בקדושתו והתחילו להתייחס אליו כאיש צדיק וקדוש ובשעת צרה וצער היו נותנים לו פתקאות ופדיונות, והיו לומדים ממנו דרכי עבודת השם,

בשנת תרפ"ד בט"ז במר חשוון הלך לעולמו. ובנו הרב מבוסק מילא את מקומו ושנים אחדות לפני מלחמת העולם השנייה נכדו שמחה בונים גולדמן נבחר ליושב ראש ועד הקהילה היהודית בקייילץ.

איריש ווארט

אין ספר רינת דודים (ערשינען ממש יעצט לרגל שמחה אצל נכד הנגיד ר' אליש ענגלענדער), ווערט ציטירט א שמועס צווישן ר' יעקילע ז"ל און להבחל"ח כ"ק אדמו"ר ממאכניווקע שליט"א. וז"ל:

כ"ק אדמו"ר מפשעווארסק ז"ל: ידוע שהטריסקער מגיד ז"ל היה ממעט מאוד באכילתו, ואומרים שגם בליל שב"ק כשנטל ידיו לסעודת שב"ק היה אוכל מהמוציא ממש כל שהוא, ונשאלתי מאחד שהאיך היה יכול לברך ברהמ"ז, וחשבתי לתרץ דכתי' ואכלתם לחמכם לשובע ופירש"י אוכל קימעא ומתברך במעיו, והחת"ס כתב על דברי רש"י אלו שגם על כל שהוא יצטרכו לברך ברהמ"ז מיון שנתברך במעיו ונעשה שבע, וממילא יש לומר שגם הכל שהוא שאכל הטריסקער מגיד היה בבחי' אוכל קימעא ומתברך במעיו ופיר היה יכול לברך ברהמ"ז. עכ"ל.

איך קען מוסיף זיין וואס כ'געהערט פון כ"ק אדמו"ר מראכמיסטריווקע ארץ ישראל שליט"א, ער האט פארציילט די זעלבע זאך אויף הרה"ק ר' מרדכי"לע מראחמיסטריווקע (קען זיין אויף הרה"ק ר' מרדכי מקאזמיר בן המגן אברהם - כ'האב שוין זייער לאנג צוריק געהערט פון עם (ביידע זענען געווען באוואוסט אלץ געגעסען גאר ווייניג)), און ער האט זיך אויסגעדריקט אזוי: מען האט צוריק צאם געשטעלט די חלה נאכ'ן המוציא האט מען נישט דערקענט אז עס פעלט עפעס. און ער האט ממשיך געווען: אז ער האט געשטעלט א מושב בית דין און געפרעגט וועגען ברכת המזון, און זיי האבען גע'פסקט' [מערק אן: פסק 'הלכה' - זאמלער] דעם אויבענדערמאנטען ענין, אז אזוי ווי ביי עם איז כדי שביעה איז ער מחויב צו בענטשען.

חכמים הזהרו בדבריהם, אז מען רעדט פון צדיקים און מען וויל אפפרעגען די מעשה ווייל ס'איז קעגען א נדנוד הלכה, זאל מען קודם קענען גרינטליך אדורך און אדורך די הלכה און נאך דעם אפפרעגען

תמונת השבוע

בית הכנסת קילצה בתקופת בין המלחמות

את הבקבוקים מביאים לאחת מנקודות האיסוף: ירושלים-ת"ג 21 מאחורי השער ביתר עלית-בר"ם 9/5 מאחורי הדלת

בקבוקות איתיות!

מחייבים לכתוב רשומה למעלה

אתם שותפים בספר תורה

כל נחמתי שיתר נבזקים ק"ח בישור איתיות בספר תורה

לרפואת הילד
חיים אריה ירמיהו בן אסתר
בתוך שאר חולי ישראל

להצלחת
ישראל אהרן בן גולדה
ומשפחתו בכל הענינים

ניתן לשלוח תגובות,
רעיונות והערות
למערכת באימייל:
s0733678281@gmail.com

אצל שלושה צדיקים

יאיר וינשטוק

וכי ידוע לנו שגב מעלתו של יהודי פשוט מהדור הקודם? והרי הדברים קל וחומר, אם יהודי "פשוט" מלפני מאה שנה היה מלא כולו יראת שמים וקביעת עיתים לתורה ושיעור, ואהבת תורה ללא שיעור, מה כבר היה יהודי של צורה? מאלו הנקראים חסידים ואנשי מעשה. ואודות יהודי כזה, שגם לפני מאה שנים נחשב לאדם מורם מעם יחד עם היותו חסיד מן השורה, נסוב סיפורנו. היה זה בעת עריכת השולחן אצל האדמו"ר הרה"ק בעל "דברי שמואל" מסלאנימא. הרבי ישב במקומו ולא הרחק הימנו עמד תלמידו שהגיע במיוחד מארץ ישראל, ומי שהיה לימים אדמו"ר בעל הברכת אברהם מסלונים. והוא, הרבי בעל "ברכת אברהם" שעדיין היה בשנותיו הצעירות, עמד שם בדחילו ורחימו, מאזין ומצפה לכל הגה היוצא מפיו של רבו. לפתע נכנס לבית המדרש אותו יהודי של צורה שנקרא שמו ר' יעקב. והכל קראוהו "ר' יענקל". יהודי בא בימים. תיכף בהיכנסו אמר הרבי הדברי שמואל בהתעוררות "קוקט אן", תסתכלו על היהודי הזה שנכנס כעת. תסתכלו על העיניים הקדושות שלו שראו כאלו "הייליגע צדיקים", כאלו צדיקים קדושים. ומיד סובבו הכל את ראשיהם והביטו לעברו של ר' יענקל הנ"ל שהרגיש אי נעימות מתשומת הלב שניתנה לו, ומיהר לשבת ליד השולחן כאחד החסידים. כאשר הסתיימה עריכת השולחן הטהור ניגש בעל הברכת אברהם אל ר' יענקל ואמר לו, "שמעתי מהרבי שראית הייליגע צדיקים. אני רוצה לשמוע ממך את מי ראית, ומה ראית". נענה ואמר לו האיש. "הייתי אצל שלושה קדושי עליון, אצל הריז'ינער. הלא הוא הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין, אצל הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשרקאס, בנו של המגיד הרה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל, ואצל הרה"ק בעל "צמח צדק" מליובאביטש". ומה היה שם, שאל הברכת אברהם, בוודאי ראית שם דברים גדולים. אורו עיניו של ר' יעקב ואמר, בוודאי, אצל כל אחד מהשלושה היה מעשה, ואספר אותם לפי סדר התרחשותם.

*

תחילה הייתי אצל הריז'ינער בשבת קודש. וזכיתי עם העיניים שלי לראות את הנהגתו הקדושה של הרבי הקדוש בליל שבת. בית המדרש שלו היה מלא חסידים שישבו והמתינו לרבי שיכנס לקדש על היין, ועדיין לא ניתן האות כי הדבר קרב ובא. לפתע נכנסו משמשיו של הרבי ובידיהם כלי הקודש, בקבוק היין, הגביע והתחתית והספל לנטילת ידיים עם הקערה. באותו רגע נפלו אימה ופחד נוראים על כל החסידים הנוכחים. מה אומר לכם, פחד מות ממש. וזה עוד היה לפני שהרבי בכלל נכנס. ואחר כך הגיע הרבי, כולו אומר קדושה, כולו אומר הדרת מלכות. והוא קידש על היין, ונטל את ידיו לסעודת ליל שבת, והכל התנהל כסדר הרגיל. ואחר כך ישב הרוז'ינאי בסעודה באימה וביראה, ולא דיבר מילה אחת. רק תנועה אחת מיוחדת הייתה לו באותו ליל שבת כאשר אני הייתי נוכח, והוא חזר שוב ושוב על אותה נעימה קדושה שנזדמרה מפיו: "ותיגלה, ותראה, מלכותו עלינו" - - - ומשך את המילים בדבקות עצומה עד לאין שיעור ופניו בוערות כלפידים. בקרב הנוכחים בבית המדרש נעשתה התעוררות עצומה שאי אפשר לתאר. כל הציבור פרץ בבכי של התרגשות ותשובה.

"הלוואי, הלוואי ואני אזכה עוד פעם אחת לכזאת התעוררות כמו שהייתה לי אז.
הלוואי ואזכה עוד פעם אחת לאותו גן עדן שהיה לי אז", סיים ר' יענקל את סיפורו
הראשון.

*

"והייתי כאמור אצל הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מליובאביטש, בעל ה"צמח צדק".
- ומה היה שם?

עיניו של ר' יענקל נעצמו למחצה. נראה היה כאילו נעקר מכאן מבית המדרש
הסלונימאי והתעופף בן שניה לעיירה ליובאביטש אל ההתוועדות של הרבי הצמח
צדק...

*

ישב בעל הצמח צדק בקרב קהל חסידיו, שקוע כולו בשרעפים, ופתאום פנה אליהם
בשאלה נדירה:

"מה אתם רוצים לשמוע היום, מאמר חסידות או סיפור. ("א מאמר אדער א
מעשה")?"

הציבור ענה בהתלהבות "רוצים לשמוע סיפור, א מעשה".
"עמדתי מאחורי הכסא של הרבי הצמח צדק" – הוסיף המספר ר' יענקל. וכאשר
היה הרבי הברכת אברהם מספר את המעשה, היה מחקה את התנועה שהיהודי
עשה, כהדגמה איך נעמד מאחורי הכסא של הרבי, כדי להיטיב ולשמוע את הסיפור
ולא לאבד אף מילה.

והרבי הצמח צדק התחיל לספר:

מעשה ביהודי עשיר ובעל אחוזות הנקרא בלשון אידיש "א רענדאר". אחוזה אחת
מהם השכיר ליהודי, נאמר ששמו הוא ר' אברהם יצחק.
ואותו ר' אברהם יצחק היה עני גדול ובקושי הצליח להאכיל את עולליו לחם. יען כי
רק הכנסות זעומות נפלו בחלקו מאותה אחוזה מוכרת.
סדר החכירה באותם ימים היה כי התשלום הוא שנתי. במלאת שנה מן החכירה על
החוכר לשלם למחכיר.

והנה השנה מסתיימת ופורחת לה, ושנת חכירה חדשה באה ואילו ר' אברהם יצחק
לא מראה את קצה אפו בתוך אחוזתו של המחכיר אשר גם לו נעשה "ויקרא שמו
בישראל" ונקרא לו ר' שמואל אייזיק.

הלך ר' שמואל אייזיק שהיה איש חסיד, אל רבו, ותינה צרתו לפניו. "רבי, החכרתי
אחוזתי לר' אברהם יצחק והלה אינו משלם. מה לעשות בחוכר?"
אמר לו הרבי, "אתה הרי יהודי, יהודי צריך לוותר. כנראה אין ידו משגת, תוותר לו".
ויתר ר' שמואל אייזיק ולא אמר אף מילה לחוכר ר' אברהם יצחק.

המתין עוד שנה, וחשב כי לאחר שנתיים בודאי יבוא החוכר לפרוע את חובותיו.
אבל החוכר כמנהגו נוהג. מה בשנה ראשונה לא שילם, אף בשנה שניה לא.
בא ר' שמואל אייזיק והתייצב שוב לפני הרבי. "רבי, כבר שנתיים שלמות מוחזקת
אחוזתי בידי, ועדין לא ראיתי ממנו אפילו פרוטה אחת. רבי, אני צריך לחיות
ממשהו. איני יכול לתת מתנות חינם".

אבל הרבי חוזר שוב פעם על דבריו, אתה הרי יהודי, אתה צריך לוותר לו.
האריך ר' שמואל אייזיק אפו והמתין שנה שלמה נוספת.
שלוש שנים לא קיבל מהחוכר שום דבר.

לאחר ארבע שנים פקעה סבלנותו. הוא ידע כי אם ילך אל הרבי, לא ישמע ממנו
מענה אחר אלא רק זה, "אתה יהודי ויהודי צריך לוותר".

"עד כמה השיעור לוותר?" שאל ר' שמואל אייזיק את עצמו וכעסו גאה. "אפילו
להתנצל הוא אינו מגיע, החוכר. מצא פרה חולבת טובה בדמותי וירא מנוחה כי טוב
ואת האחוזה כי נעמה, ויט שכמו לקבל כסף חינם".

בחרון אפו הסתער ר' שמואל לביתו של החוכר ר' אברהם יצחק ופניו אדומות מרוב
כעס. "האם אתה חושב שתוכל לגור באחוזתי לנצח בלי לשלם פרוטה" שאג בקולי
קולות. "ארבע שנים תמימות חיכיתי לך ולא קיבלתי ממך אף פרוטה. החוצה מיד".

ר' אברהם יצחק ובני משפחתו היו מבוהלים ונבוכים וניסו לשכך את חמתו של המחכיר, ולדבר על לבו שיאריך אפו עוד תקופה קצרה והם כבר ילוו כסף וישלמו לו, אך הוא לא אבה שמוע והורה לעבר פתח הבית. "עליכם לעזוב את אחוזתי בתוך כמה שעות".

והם נזרקו אל הרחוב.

ר' אברהם יצחק החוכר לא היה גזלן חלילה, אלא שלא השיגה ידו. מה יעשה וביש גדא הוא ובקושי דרכו אורחים על מפתן האחוזה שלו. עני ואביון היה כל ארבעת השנים שגר באחוזה. פרנסה גדולה לא היתה לו ממנה, אלא רק למצוץ ממנה כדי 'חיונה' למשפחתו הרעבה, וקורת גג מעל ראשם. כעת נותרו בעירום ובחוסר כל. ללא פרנסה וללא בית.

ר' אברהם יצחק ובני משפחתו התגלגלו ברחובות. הם נעשו עניים ואביונים עוד יותר משהיו, ולא היה להם אפילו פת כזית לשבור את רעבונם.

מרב עוגמת נפש וצער חלה ר' אברהם יצחק ונפטר.

לאחר כמה שנים הגיעה גם שעתו של ר' שמואל אייזיק העשיר למות. הוא עלה לבית-דין של מעלה ומעשיו החלו להישקל במאזנים. באו כל מעשיו הטובים, המצוות שקיים והתורה שלמד והעידו בו.

רצה בית-דין של מעלה לפסוק את דינו ללכת לגן עדן.

פתאום הגיע מלאך חבלה שחור כפחם והקים קול צעקה. "היתכן? והרי אני נבראתי ממעשה שעשה. הוא זרק את ר' אברהם יצחק החוכר אל הרחוב, למרות שידע כי אין לו מה לשלם לו אפילו פרוטה אחת. יהודי נפטר בגללו מהעולם מרב צער ועגמת נפש".

באו המלאכים הטובים והמליצו עליו: "ראו אותנו, אנחנו נבראנו מארבע שנים

שהמתין לחוכר בסבלנות ולא גבה ממנו פרוטה בשכרו! נכון שהוא זרק אותנו

לבסוף, אבל זה היה רק אחרי ארבע שנים שהחוכר לא שילם לו. ארבע שנים עמד

בניסיון והעניק לו מגורים ופרנסה ללא תמורה. וכי אין זה נחשב?"

החלו חברי בית דין של מעלה שוקלים וטרים בעניינו של ר' שמואל אייזיק ולא יכלו לבוא לעמק השווה. היו צדדי זכות והיו צדדי חובה.

החליטו בשמים לשאול עצה ופסק הלכה בעניין זה מפי שלושה צדיקים שחיים בעולם הזה".

ופתאום פנה הרבי הצמח צדק אל קהל החסידים "מה אתם אומרים? זכאי?"

הקהל הבין עתה את כוונתו העמוקה של הרבי, מדוע בחר לספר להם סיפור במקום לומר מאמר חסידות, והרגיש שכעת הוא חורץ את דינו של המחכיר

כל הנוכחים צעקו בהתלהבות "זכאי, זכאי".

ופניו של הרבי הצמח צדק צהלו.

זהו הסיפור השני, הפטיר ר' יענקל בפנים מהורהרות. זעקות ה"זכאי" של הקהל

בליובאביטש עדיין צלצלו באוזניו.

*

"ומהו הסיפור השלישי?"

"הנה הוא".

ר' זלמן לייב היה יערן, בעל יערות מן הגדולים במדינה. כל סוחרי העצים נזקקו לו וליערות הענקיים שלו. יחד עם עשירותו הגדולה היה גם יהודי חסיד ועובד ה'. הוא

היה מחסידי הרבי הקדוש רבי יעקב ישראל מטשרקאס. ידו פתוחה הייתה לכל ענין שבצדקה ואהב תמיד ליהנות את הרבי בכל הזדמנות מידו הרחבה.

יום אחד פנה אליו הרבי:

"מה לעשות לך שאתה כל כך הרבה מיטיב אתי. אני רוצה להחזיר לך טובה".

"רבי יש לי הכל" ענה ר' זלמן לייב. "זכיתי לשני שולחנות. גם כסף גם ילדים טובים.

יש לי פרנסה ברווח וברוך ה' שיודע ספר אני".

התהרהר הרבי ונעץ מבט עלום בפניו של החסיד העשיר שמזלו משחק לו.

"אם כך" הפטיר בכובד ראש, "אני אתן לך קמע, אותו תתלה על צווארך. אני מבקש ממך שתענווד אותו תמיד על צווארך, אל תוריד אותו ממך אלא בשעת רחצה, ואל תפתח אותו לראות מה כתוב בו".

הבטיח החסיד, עם שלא הבין כלום מדברי הרבי. הרבי כתב לו את הקמע ור' זלמן לייב תלאו על צווארו. ומנהגו של ר' זלמן לייב היה כי בכל יום ששי אינו מנהל עסקים כלל. בחצות היום היה הולך למקווה, ומאז ואילך היה מקדיש עצמו קודש לה' ולשבת. מנהגו זה היה ידוע לכל. בחזקת חוק בל יעבור! אבל לכל כלל יש יוצא מן הכלל.

יום ששי אחד, לאחר שחזר מיודענו העשיר מן המקווה, הגיע לביתו אחד הפריצים הגדולים במדינה, שהיה בעליו של כל האזור ויערותיו של ר' זלמן לייב היו בתחמומו. הפריץ היה מרבה לעסוק אתו בסחורה. גם היום הגיע הפריץ. "אני חייב את זלמן דחוף".

"אבא לא עושה עסקים ביום ששי" ענו הבנים. "תקראו לו הכי מהר שאפשר".

הבנים היססו אבל פחדו מהפריץ העריץ. ר' זלמן לייב הובהל מחדרו, והפריץ הסתער עליו ובקשה חריגה בפיו: "אני חייב לקנות ממך כמות גדולה של עצים באופן דחוף ביותר".

"תחזור אלי ביום ראשון" ענה היערן. "מה ראשון? היום! אני חייב להשיג את העצים מיד".

"אני מצטער מאד, אבל אני נאלץ להשיב את פניך ריקם. ביום ששי אינני מתעסק עם שום דבר חולין וסחורה. לא מוכר ולא קונה. זה אצלי כלל בחיים שאינני מוותר עליו בשום אופן".

אבל הפריץ כדרכם של פריצים, אינו מסוגל להתמודד עם תשובה שלילית. הוא כפה את דעתו על הסוחר עד שנכנע מפניו.

"אם זה כל כך בוער לך, לא אוכל לסרב לך. אלך אתך אל היער ואבחר עבורך את מיטב העצים. עם זאת - כיון שמעולם לא ניהלתי מסחר ביום ששי - לא אשנה גם הפעם ממנהגי, ואני מוכן לתת לך את העצים בחינם. אני לא רוצה שתשלם לי עליהם. קח מה שאתה רוצה אבל בחינם".

הפריץ לא עצר לשמע התנאי והם יצאו אל היער. כשעמדו בין העצים הגבוהים, בעוד היערן מבקש לבחור עבורו את מיטב הסחורה, נשמע קול חריקה חשוד. לפני שהספיקו להבין מה קורה, קרס לפתע פתאום עץ גדול, נפל על סוחר היערות היהודי והרגו במקום, מול עיניו של הפריץ. בני המשפחה ההמומים ישבו עליו 'שבעה'.

במהלך ימי ה'שבעה' סיפרו הבנים על הקמע שהרבי נתן לו. אותו קמע שהיה תמיד ענוד על צווארו, ורק באותו יום שישי לאחר שטבל במקווה שכח ללבוש אותו שנית.

הקמע הובא מחדרו של המנוח ונפתח במעמד הקהל בפעם הראשונה מאז כתבו הרבי ("אני הייתי שם וראיתי את הקמע ואת הכתוב בו" - העיד ר' יענקל) בקמע המסתורי היה כתוב כהאי לישנא:

"משביע אני אתכם כל עצי היער, שלא להזיק את מחזיק כתב זה" - - -

(תודה וברכה להרה"צ בנש"ק ר' מאיר ברזובסקי שליט"א, בן כקש"ת מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א, על הסיפור הנדיר שסיפר בשם זקיניו בעל הברכת אברהם זיע"א)

לקיי
שעון חרף!

הדלקת נרות: 16:19
יציאת השבת: 17:10
רבינו תם: 17:41

ע"פ אופק תל אביב
כג' בכסלו תתשפ"ג

טוב לחסות בה'

חנוכיה של אורות

וישב התשפ"ג. חג החנוכה

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל.

זיווג הגון: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אלס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן ג'יה. פרח בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי חכה בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת גליה בת בת-סיני וכל בנות ישראל השוככות עימה

"מצות נר חנוכה – מצוה חביבה היא עד מאוד", מפליג רבנו הרמב"ם בלשונו הטהורה (הל' חנוכה ה,יב), "וצריך אדם להיזהר בה כדי להודיע הנס, ולהוסיף בשבת האל והודיה לו על הניסים שעשה לנו". שמונה ימים יקרים וקדושים הנועדו לפרסם את הניסים שעשה לנו ה' ולשבחו על כל טובותיו. ובכוח ההודאה וההלל בימים אלו, כותב רבי חיים פלאגי זצ"ל (רפואה וחיים עא) נעשה בשעת הדלקת נרות החנוכה עת רצון במרומים ומידת הדין מתבטלת ומתעוררת מידת הרחמים. והוסיף הקדוש, בעל ה'בני יששכר' (מאמר ד אות סה) כי הגם שבדרך כלל שערי גן עדן סגורים בעת הלילה, אך בשעת הדלקת נרות חנוכה תרעין פתיחין (השערים פתוחים) אף לעת ערב. מבהיל ונורא! ממשיך רבי חיים פלאגי וכותב בשם הזוהר הקדוש כי בשעת הדלקת נרות חנוכה מתעוררים רחמים גדולים בעולם, כהתעוררות מידת הרחמים בזמן תקיעת שופר המהפך את הדין לרחמים. הגמרא מספרת (ע"ז יח) כי פעם אחת הוכנסה אחות אשתו של רבי מאיר בעל הנס אל בית האסורים והיתה בסכנה. הלך רבי מאיר אל שומר בית האסורים וביקש ממנו באופן אישי לשחררה. השומר העריך מאד את רבי מאיר בעל הנס, אך חשש שמא יתפסוהו ויענשו על ידי המלכות בחומרה. אמר לו רבי מאיר כי אין לו מה לחשוש וכי אם ייתפס, יאמר: "אלקא דמאיר ענני", ומיד ינצל. שואל רבנו המהרש"א: "כיצד יתכן שרבי מאיר ייחד את שמו של הקב"ה על עצמו, והרי קבעו חז"ל (בר"ד צד) כי 'אין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם'?

מתרץ המהרש"א תירוץ אדיר: "כשאמר רבי מאיר לשומר לומר 'אלקא דמאיר ענני', הוא לא התכוון לעצמו, לר' מאיר. אלא אמר לשומר: "אם תיתפס תזכיר את האלוקים שהאיר לנו ניסים גלויים בחנוכה – שהוא יציל אותך!". כלומר, הסגולה רבת השנים של 'אלקא דמאיר ענני', היא שאפילו רק על ידי הזכרת הנס של חנוכה – זוכים לניסים וישועות. אז קל וחומר, בתוך ימי החנוכה עצמם שהארת הניסים וקדושתם בשמונת הימים גדולים וחזקים למנצלים אותם. 'אלקא דמאיר', האלוקים שמאיר באורו הגדול בחג החנוכה, 'ענני', הוא יענה לי בעת צרתי!. כתב הצדיק הקדוש בעל ה'ייטב לב' זצ"ל: "שורש מצות הדלקת נר חנוכה הוא כדי לעורר ניסים ונפלאות עם עתה... וזהו עיקר תשמישן, להיוושע בהם גם היום".

החידושי הרי"ם זצ"ל הצהיר: "לכן תיקנו אף לרואה נר חנוכה (ואין לו אפשרות להדליק או שידליקו עליו) – שיברך שעשה ניסים לאבותינו, כי הארת הניסים מתעוררת על ידי הנרות". בבית מדרש מרכזי בבני ברק, נעמד בשנים האחרונות אחד מזקני המשגיחים ואמר מעומקי ליבו: "הלב נחמץ ממש. הנה מגיעים שמונת ימי החנוכה המרוממים והגדולים, ולמרבה הצער רבים מאיתנו מחמיצים כל שנה מחדש את ההשפעות והסגולות הגדולות שבימים אלו, כיוון שאין מנצלים כראוי זמן זה, כמה חבל", נאנח בצער. מאות בני התורה שנכחו במקום היו בטוחים כי הרב מתכוון על כך שאין מתפללים או לומדים כראוי בימים אלו, אך הרב עצם את עינו ואמר את המשפט הבא: "אנו מפסידים את עיקר ימים הללו והוא – להודות ולהלל לבורא יתברך!", זעק הרב וחזר שוב, "להודות ולהלל – זו העבודה הקדושה של הימים הללו, ובהודאה לה' בימים אלו זוכים להגיע לניצול והשגת מעלת הימים הגדולים הללו".

– המשך בעמוד 3 –

הוצאת מים מקופסאת שימורים כאמור, מלאכת 'בורר' אסורה בשבת אלא אם כן מתקיימים שלושת התנאים: (1) יברור בידו ולא ע"י כלי מיוחד (כגון מסננת). (2) יברור את האוכל מן הפסולת, ולא להיפך. (3) יברור על מנת לאכול לאתרו (כלומר, מיד, ולא לאחר זמן).

אם כן, מה הדין בקופסאות שימורים של זיתים, מלפפונים או טונה לדוג': האם מותר לשפוך מהם את המים, בכדי שישאר בתוכם רק המאכל, או שיש בזה איסור משום בורר? לכאורה, היינו צריכים לאסור את שפיכת המים מהקופסא ע"י הטיית הקופסא, משום שבכך בורר "פסולת מתוך אוכל", שהרי הוא מוציא את המים שהם הפסולת, בעוד הזיתים, הדג או המלפפונים, הם האוכל. אולם, באמת כתבו גדולי הפוסקים, כי ברירה זו הינה 'אוכל מתוך פסולת'

סגולות לשמנת ימי החנוכה

(1) הגרא"מ מבריסק הביא בשם רבי חיים פלאגי זצ"ל כי אשה המכינה את הפתילות והנרות של חנוכה לבעל – זוכה לראות נחת מילדיה, כהבטחת חז"ל: 'כל הזהיר בנר – זוכה לבנים ת"ח".
(2) כותב "האח נפשנו" זצ"ל: "סגולה להנצל מכל אויבים וליסטים ומקטרגים

סגולת חנוכה

בשנה זו, לשמור כל לילה את פתילות נרות החנוכה, ובסיום הלילה האחרון ייקח את כל הפתילות של כל השמונה ימים, וישרפם עם שאר השמן שנשאר".
(3) מובא בשם רבינו מימון, אביו של הרמב"ם על מעלת מנהג הסופגניות: "אין להקל במנהג אלספינג, והם הצפיחיות בדבש, והוא מנהג הקדמונים. וכשהם קלויים בשמן הרבה, תהיה לו ברכת פרנסה כל השנה, שנאמר: 'מאשר שמנה לחמו והוא ייתן מעדני מלך', ומנהג הספינג' אין לבזותו, וכל הזריז בו, תבוא עליו ברכה ויקרעו שטרי חובותיו'.

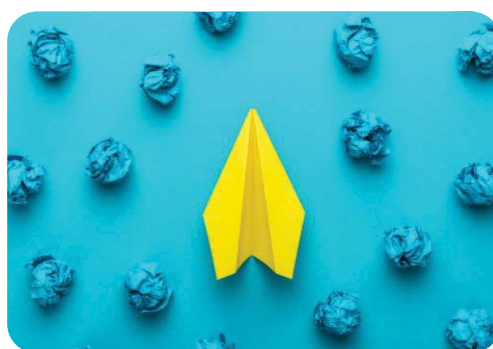
המתחן הרב פנחס ברייער

מלכה, מחנך ומונה הרכיב פאריז מפאריז 25 nje

מופנם או מוחצן?

תינוק לומד הכול דרך חיקוי; הוא מחקה את הוריו, את אחיו; כך הוא לומד לאכול, לדבר, לזחול, להתלבש וכו'. אחד מהדברים הראשונים הנרכשים הוא התנהלות חברתית, שהיא דבר התלוי בסביבה בעיקר. לכן, בד"כ הורים שקטים יגדלו ילדים מופנמים. הילדים חיים באווירה שלא צריך תמיד לדבר, ומותר גם לשתוק. בהרגל הזה הם מגיעים לגן, ובהמשך לחיידר ולישיבה. לעומת זאת, יש ילד שחי בבית שבו יש כל הזמן דיבורים. הוא רואה את אביו נעצר לדבר עם כל מכר שפוגש בדרכו חזרה מבית – המדרש הביתה. ילד שגדל בבית כזה לומד לדבר, ליצור קשר וכו', ואת זה הוא יביא איתו לחיידר ולישיבה. כך שזה לאו דווקא עניין גנטי אלא גם סביבתי נרכש. לפעמים אופי מופנם מדי הוא תוצאה

ילד בעל נטייה למופנמות אינו מחפש את הקשר איתנו, הוא יראה כאילו הוא מסתדר לבד, אך אנו מיוזמתנו צריכים ליצור קשר כזה. למרות, שבאופן טבעי איננו נמשכים לפנק אותו ולגשת אליו עקב התנהגותו הסגורה. אנו נוטים להניח לו, ולהתמקד בילדים האחרים המבקשים קשר. כהורים, אנו צריכים לפעול להיפך בדיוק; ילד שהוא נעים ונוח, שיודע להסתדר לבד, ילד שקט שלא מושך תשומת לב – דווקא אליו צריכים לגשת יותר, כי דווקא הוא זקוק יותר לקשר, למגע פיזי. זה מה שמוציא אותו מעצמו החוצה. הוא לומד דרך זה ליצור תקשורת רגשית עם העולם החיצוני. אם נניח לו – הוא יגדל ויתרגל לתקשר רק עם עצמו כל הזמן, ולהיות מופנם מידי.

לכן אם זיהינו מופנמות יתר, נקדיש זמן לקשר. נשתף את הילד במה שעובר עלינו, נספר לו על חוויות שחווינו, ובעיקר, ניקח את הזמן. אחד הדברים המלחיצים ביותר אדם מופנם הוא שמתיישים איתו אחד על אחד, מביטים לו בעיניים ואומרים: מוישי, ספר לי מה עובר עליך? זה מלחיץ אותם ברמות. הילד ייסגר עוד יותר, הוא ירגיש בחקירה, הוא לא יודע איך ומה מספרים... לכן ניקח זמן. ניצור עם הילד קשר רך, לא מחייב ולא מלחיץ, ובעיקר, נשתף אותו בחיים שלנו. נדבר איתו על רגשות; מה הרגשנו, האם שמחנו או התאכזבנו, דבר שיביא לו להיפתח.

מחוויה לא נעימה בתחילת הדרך. חשוב שנבין, תינוק נולד מוחצן; הוא אינו מתבייש לבקש אוכל גם בשתיים בלילה. הוא מרגיש נעים לדרוש התייחסות ותשומת לב, גם לאחר שעות בידיים. התינוק או הילד הקטן זקוקים למגע, זקוקים למבט, מחפשים את העיניים של האימא. אם נניח פעוט על השטיח עם משחק, נשים לב שבכל פרק זמן קצר הוא מרים את הראש מהמשחק ומביט בהורה שנמצא ליד.

ה' thank you..!

ה'תשע"ז תשע"ח

– המשך מעמוד 1 –

”אדם צריך לעמוד לפני ה' בשמונה ימים אלו”, המשיך המשגיח, ”ולהודות לו על כל מה שעושה איתנו, ועל כל מה שעתיד לעשות. לשמוח על כל הטוב ולהגיד על כך תודה. אני מייעץ לכל אחד שרוצה לזכות באמת לכל הברכות וההשפעות של החג הקדוש הזה – לכתוב על דף לפני חג החנוכה או בתוכו, את הטובות המיוחדות שעשו לנו עונג ואושר בתקופה האחרונה, ובימי החנוכה להוציא את הדף ולהודות על כך עד שנגיע לשמחה אמיתית ואהבת ה'.

כמה חבל שאנשים עושים את כל המנהגים והדברים שמסביב כאכילת סופגניות ומסיבות משפחתיות, וזה בשבילם כל החנוכה. לאדם שלא יודע איך עושים זאת, אני מציע – לשבת מול הנרות עם בני משפחתו וקרוביו ולהתחיל להעלות שיחה על החסדים והטובות שעשה איתם ה' יתברך בשנה החולפת. זו המטרה העיקרית של הדלקת הנרות.”

סיפר מזכה הרבים, הרב שניר גואטה שליט”א: ”לפני כשלוש שנים נולד לי בן בריא ושלם, בחסדי ה'. לאחר שלושה חודשים מהלידה, אירע דבר משונה ויוצא דופן. הילד אוכל במשך כ-9 ימים בלי להוציא פסולת מהגוף!.

ביום – יומיים הראשונים חשבנו שזה עצירות, אך לאחר שעברו 9 ימים התחלנו לחשוש. הלכנו לרופא משפחה שניסה להרגיע אותנו שזה יכול להיות, שהרי מדובר בתינוק שגופו לא התרגל לאכול. חזרנו למעקב בית לעוד שבוע, שבהם הילד לא עשה פעם בטיטול. 16 יום שהילד לא מוציא צרכים גדולים כלל! רצנו מיד לבית חולים 'ברזילאי' באשקלון ושם הרופאים

לא האמינו לסיפור שלנו. הילד אושפז במשך שלושה ימים, ערכו את כל הבדיקות האפשריות, אך... לא מצאו כלום! הרופאים התקשו להאמין לנו מפני שהתינוק היה נראה שמח ומחוייך, כשהבטן שלו רכה, והוא אינו נראה סובל. היה זה ממש כמו ה'מין' שהיה נבלע להם באיברים (להם אברים – הנבלע באיברים). הרופא הבכיר החליט לעשות לו בדיקת דם. תבינו, בדיקת דם לתינוק בן 3 חודשים וחצי. בקושי הצליחו למצוא לו וריד. סיימו את הבדיקה אך הכל יצא חיובי ולרופאים אין תשובה. חזרנו לבית לעוד 9 ימים נוספים, אך...

כלום! 9 ימים ולא יוצא לילד כלום. הוא אוכל כמו תינוק רגיל, אך כלום לא יוצא מהגוף! חברים, זה מפחיד ולא מובן, לא מוצאים כלום בבדיקות! כמעט חודש ללא צרכים גדולים. הלכנו שוב לרופא משפחה, שאמר כי כעת הוא יתן לתינוק לשתות שמן תינוקות – ותוך 10 דקות בטוח שהוא יוציא את כל מה שאכל בחודש האחרון. רבותיי, עברו עוד יומיים וכלום! עשו לו במיון צילום בזמן שהוא אוכל, מפני שחשבו שמא האוכל לא נכנס לו לבטן. הבדיקות מסתיימות ורואים שהכל נראה בסדר, האוכל נכנס למקום ומתעכל כראוי. ניגשה אליי אחות ואמרה לי משפט שלא אשכח: ”תקשיבו לי טוב, אני 40 שנה בתחום ומעולם לא ראיתי דבר כזה כמו המקרה שלכם. אסור לי לומר לכם את המשפט הבא, אבל אין לי ברירה – תדעו לכם, שבמקרה הזה אף אחד פה לא יכול לעזור לכם. זה מקרה נדיר!”

היה זה היה ביום שישי, חזרנו לבית, ובאמצע סעודת שבת אני פונה לאשתי ואומר לה: ”תקשיבי, יש פה משהו לא הגיוני. מה בורא עולם רוצה לומר לנו? מה אנחנו צריכים לעשות? אולי אמרת משהו על הילד לפני שהכל התחיל, לפה שלנו יש כח”. היא מסתכלת עליי בתמיה, ואז נזכרת: ”תשמע, כחודשיים אחר שהילד נולד, נסענו לכמה ימים להורים שלך באילת ולכן היינו צריכים מזוודה שלימה בטיטולים, ואז ב”ה הילד היה מחליף קרוב ל-10 טיטולים ביום”.

הייתי מיואשת מההחלפות ואמרת: ”רבונו של עולם, כמה טיטולים הילד הזה עושה ביום, אין לי כבר כח להחליף לו. זו הגזמה כבר?” עצרתני אותה ואמרת לי: ”אם ככה, קומי בבקשה עם הילד ותבקשי סליחה מה' שאמרת ככה, ותודי לו על כל הפעמים שעשה טיטולים כרגיל”. אשתי הצדיקה לקחה את התינוק על הידיים והתחילה לדבר עם ה' בצד בשפה שלה.

רבותיי, תשמעו טוב. לא חלפו 10 דקות, והתחלנו לשמוע 'ברקים ורעמים' מהטיטול. היינו בהלם. הילד החל למלא טיטול על גדותיו. פסולת שלימה יצאה מגופו, טיטול אחד טיטול... 5 טיטולים ברצף ללא הפסק! אשתי רעדה ובכתה מאושר. ”שניר, הוא עושה, הוא עושה!” ביום ראשון סיפרה לי אשתי בדמעות שהיא רקדה עם הגננות שהילד לראשונה עשה טיטול בגן. אמרת לי בהתפעלות: ”האם אי פעם חשבת שכשהילד יעשה צרכים, את תרקדי ותודי לה'?!”. אנחנו מתנהגים בחיי היום יום כאילו הכל טבעי שעושים צרכים, שאוכלים ושותים, שרואים ושומעים, אבל אם היינו מבינים שהכל זה ניסים, לא היינו מפקינים להודות. לא צריך לחכות חלילה ליצרות ובעיות כדי להודות. הבה ונודה כעת!

”ואילו פיננו מלא שירה כים, ולשוננו רינה כהמון גליו... אין אנחנו מספיקין להודות לך ה' אלוקנו.” יהודי על שם ההודאה לה' על טובותיו וחסדיו, וזוהי עיקר מטרת הבריאה שהאדם יודה לה' שברא אותו ויכיר שהכל ממנו יתברך, וכי אין דבר רע יורד מלמעלה, אלא הכל רחמיו וחסדיו, וע”י ההודאה מתעוררים רחמיו!

שכר נרות החנוכה

הרב בנימין שניידמן שליט"א

התנאים הקדושים, אשר היה בכוחם להחיות מתים, הבטיחו בגמרא (שבת כג) ואמרו: "הרגיל בנר (שבת וחנוכה) – הווינ ליה (יהיו לו) בנים תלמידי חכמים". אם יקפיד אדם בהדלקתם יזכה לנחת תורנית מבניו.

שואל 'רבנו יצחק סגי נהור', בנו של

הראב"ד זצ"ל (קובץ המועדים, מכון ירושלים):

"אם כך הבטיחו חז"ל, מדוע אין לכולנו בנים תלמידי חכמים, והרי כל יהודי אשר מקפיד על קיום התורה והמצוות, מדליק נרות שבת וחנוכה?".

תשובה נפלאה לכך עונה הגאון בעל

שו"ת 'שבות יעקב' ואומר: "ואי לא

דמסתפינא (אם לא שהייתי מפקח) הייתי אומר:

הרגיל בנר, כוונתו, כדי שבני ביתו

יכולים ללמוד כלילת אצל הנר, הווינ

ליה (יהיו לו) בנים תלמידי חכמים".

כוונת הרב, שאדם הרגיל להדליק

נרות בביתו ועוסק בתורה מול הנרות,

ובכך מאפשר גם לבני ביתו ללמוד

תורה לאור הנר (עם השמש).

יסוד גדול יוצא מכאן – כשהאב נותן

דוגמה אישית של חשקת התורה

והתמדתה. האב מראה לילדיו כי

הוא מפזר ממוץ לצורך קניית נרות

חנוכה ושבת בכדי שיהא כלילת אור

שיוכלו לעסוק בתורה – זוכה הוא

שבניו רואים שהתורה הקדושה

חשובה לו מכל, ובכך הם עצמם

רוצים לגדול להיות תלמידי חכמים.

אף מדברי 'המאירי' מובא כך,

ש'הרגיל בנר חנוכה', כוונתו שעושה

זאת בהתלהבות, ומראה בכך לבני

ביתו מה חשוב באמת בחיים, והילדים

קולטים זאת והולכים בדרכו.

סיפר הרב שמואל ברוך גנוט: "היה זה

לפני שנתיים. אברך כולל מתמיד

התרגש מאד. רבבות יהודים סיימו

באותם ימים את הש"ס במסגרת 'הדף

היומי, וגרם להתעוררות רבה אצל רבים להתחיל אף הם להצטרף ל'דף היומי'.

אותו אברך רצה אף הוא להצטרף

ללמוד דף גמרא ליום, אך הדבר היה

מורכב מאד. יש לו סדרי לימוד קבועים

בכולל מבוקר ועד ערב: בהלכה, במוסר

ובגמרא, וכיצד יכניס דף גמרא כל יום?!

הוא כמעט התייאש, אך החליט שגם הוא

רוצה לסיים ש"ס, ולכן החליט לבסוף

שאת כל דפי ה'דף היומי' של השבוע,

הוא ילמד בשבת. ואכן, כך עשה.

אחר סעודות השבת החורפיות, הוא

התיישב עם הגמרא וניצל כל רגע פנוי

עד מוצ"ש, והשתדל להספיק את כל

שבועת דפי השבוע.

בהתחלה, במסכתות ברכות ושבת הוא

הצליח להדביק את הקצב, ואף היו לו

'זרבות' של דפים. היו אלו מסכתות

שלמד פעמים רבות והיה לו קל ללומדם.

אך אז הגיעה מסכת עירובין 'הלא קלה'.

הוא הגיע למסכת הזו בתקופת הלחץ של

חגי תשרי, כשהוא חייב לשבת ביישוב

הדעת ולחשבן כל פרט בה.

אך שוב הוא לא וויתר, הוא ישב שעות

בכל שבת, כשהוא נעזר בספרי ציורים

וטבלאות של 'מאורות הדף היומי',

השתמש בחומרי עזר שונים, אך הוא לא

אמר נואש.

דף הצטרף לדף ולבסוף הודיע בחגיגות

למשפחתו: "מגיע לי מזל טוב! בשבת

הקרובה נעשה 'סיום' על עירובין!".

ביום שישי רכש האברך ממתקים ל'סיום'. כליל שבת, בסיום הסעודה, סיים את המסכת ברוב תרועה בין בני ביתו והוציא את הממתקים שהחביא ב'ארון חשמל' לכבוד ה'סיום'.

ואז, הפתיעה אותו רעייתו והוציאה עוגה

ענקית ומפוארת "לכבוד הסיום" ועוד

ערימת ממתקים משלה.

ההפתעה לא הסתיימה, וגם הבן

מהישיבה קטנה הלך לחדרו ושלף מארון

הבגדים שקית מלאה בממתקים שקנה

בעצמו. ורגע, גם הבת מהסמינר הלכה

לחדרה והביאה תופינים וממתקים

שהכינה וקנתה לכבוד שמחת אביה.

"וואוואו, מה קרה הפעם שכולם נרתמו

למסיבת סיום המסכת?", אמר האברך

בהפתעה.

וכולם ענו פה אחד: "הפעם הזו, במסכת

עירובין, ראינו שכל כך השקעת. כל כך

התאמצת. אז הבנו שהשמחה שלך

גדולה יותר מתמיד!".

"ראיתי איך אתה יושב בשעות מאוחרות

כליל שבת", אמר בנו, "לפעמים נרדמת

מרום עייפות. ואז שוב פעם התעוררת

והתחלת לקרוא את הגמרא בקול גדול,

כדי שלא תירדם שוב. אז החלטתי

לקחת את הכסף שקיבלתי מדמי כיס

ומכל מיני מבחנים על בקיאות, וקניתי

משהו, כדי להשתתף בעצמי ב'סיום'

ולשמוח איתך".

"הרגיל בנר", שמרגיל עצמו לשבת

ללמוד בבית לעיני האשה והילדים,

ובכך הילדים מבינים כמה חשוב לימוד

התורה בשביל אבא, זוכה – "הווינ לו

בנים תלמידי חכמים", זוכה לבנים

גדולי תורה המנצלים את הזמן בתורה

הקדושה, ולא מסתובבים חלילה

ברחובות ומחפשים אחר בורות

נשברים. כי הכל מתחיל ומסתיים

בדוגמא האישית הנחקקת בלבבות!.

רפואה עלימה

העלון מוקדש לרפואה עלימה של כל חולי עמו ישראל ברחמים!

לתגובות: 052-7151858

רחוב מעה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שרה חיה רפאלה בת רחל, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויילט, נוסרת בת יוכבד. לזיווג הגון: בן בן נאוה. לעילוי נשמת: גלילי הכהן בן כוכבה.

האם מותר להדליק נר חנוכה מנרות המפיצים ריח טוב או שמא נחשב באיסור להשתמש לאור הנר?

...ט"ו יא טאזש טזחז לוטש

{ אז נדברו }

פרשת וישב תשפ"ג | לסדר: "ויהי ד' את יוסף" | גליון מס': 585

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

**בימים אלו לנו לקראת
הוצאת מהדורה מחודשת
ומורחבת של הספר
'ואהבת'
להשתתפות בהוצאות
ההדפסה ניתן להתקשר
לפלא': 0527683095 (ניתן
להקדיש לע"ג, להצלחה)**

**ניתן לקבל את הגיליון בנק
באמצעות שיחת טלפון:**

079-5319191

**נודה להשתתפותכם
בהוצאות הגדולות!!:**

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

**ע"ש: שב שמעתא
(ע"ר)**

**ניתן לקבל קבלה מוכרת
להחזר מס (ס' 46)**

**באשראי: "נדרים פלוס"
בטלפון: 0799-654321**

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

איך מתרגשים בהלל...?? אני לא מצליח להוריד דמעה..

חנוכה בפתח... וכולנו מתכוננים למצוה החביבה עד מאד... מצוות הדלקת נרות חנוכה... אבל אסור לשכוח שבחנוכה יש עוד מצוה עיקרית לא פחות שנקראת: **קריאת ההלל!!!**

באופן טבעי אנחנו פחות מתרגשים מההלל של חנוכה כי הוא מוכר לנו מכל החגים... פחות מבטא לנו את חנוכה. **אז זהו שלא!!!** הלל זה כן משהו שמבטא את חנוכה בפרט... אם תחפש את הלכות הלל ברמב"ם תמצא אותם בהלכות חנוכה!!! חנוכה הוא חג שבכל מהותו הוא הלל והודאה... ולכן זה כן הזמן וההזדמנות להשקיע בייתר שאת בקריאת הלל. ואדרבה... אם אתה שואל אותי דווקא בגלל שאנחנו פוגשים את ההלל במשך השנה... זו סיבה לתפוס חיזוק דווקא במה שנפגוש ביום שאחרי. (נקוט האי כלל בידך: כשמגיע חג וזה גורם לך להתעוררות עד כמה שאתה יכול לתרגם את ההתעוררות לימי השגרה שלאחמ"כ עדיף... לדוגמא: אם יש לך אפשרות להתעורר בכוונה או ב"על הניסים" או ב"מזמור שיר חנוכה" ונניח שאי אפשר לקיים שניהם... אז מבחינה מסוימת יש יתרון למזמור שיר... כי את המזמור שיר אתה תפגוש כל השנה בפסוד"ז ואילו על הניסים ישאר בחנוכה... עצה טובה קמ"ל) עכ"פ משהו עורר את תשומת לבי שבינינו... אם נהיה כנים בשורה התחתונה אנחנו לא מסתדרים עם ההלל. אנחנו לא יודעים איך "לאכול" אותו... וזה מגיע לידי ביטוי לטוב ולמוטב...

אז ככה: יש את אלו שמחפשים לתקתק את ההלל... כל המניינים המהירים האלו שתוך ארבע דקות "אנחנו כבר אחרי"... בקיצור: יש האלו שרק מתחיל ההלל... הם רוצים להיות רגועים שאנחנו אחרי זה... (ואגב: כבר הזכרתי בעבר שיש גם עוייבדים גדולים שרק מגיעים להלל מתחילים להיאנח... ואצלם זה נובע מהמקום הפוך... מרוב שהם התרגלו לסטנדרט גבוה שהם אומרים את ההלל בהתלהבות ובהיות באיטיות ובכוונה... ולא תמיד בן אדם אוחד בהרגש הזה... ממילא הם מתקשים לרדת מהעץ הזה ואז ההלל נהפך אצלם לאיזשהו עול כבד שהם מחכים לסמן עליו וי... בקיצור: מי שצריך להבין הבין על מה אני מדבר...) אבל יש את הסוג השני... אלו ששרים את כל ההלל ואולי אפילו עם כלי נגינה. היום כבר יש כאלו שאפילו עושים את זה במעגל... (אגב: אין באמת בעיה בשירה וריקודים ואפילו תזמורת... רק צריך לבדוק טוב טוב עד כמה זה עדיין מתחום בתחום של תפילה ועבודה שבלב... או שזה כבר נהיה אטרקציה ופעילות חנוכה... כי חבל... אם ככה אפשר לקבל תקציבים ממחלקת תרבות בעירייה...) תכל'ס... המכנה המשותף בין כולם שאנחנו לא לגמרי מבינים "מה עושים" על ההלל הזה... ואז כל אחד בורח למקום אחר... זה מחפש לגמור כמה שיותר מהר... וזה הופך את זה לפעילות חברתית או בוקר שירה... (כמובן בלי להכליל)

אז מה זה באמת ההלל?? מה הנושא של ההלל??

אז לא תאמינו!!! קריאת ההלל זה משהו שאנחנו דווקא אמורים מאד להתחבר לזה!!! הלל במילים אחרות: זה **להתהלל!!!** אם נקרא לזה בשפה עממית: **להשוויץ!!!** אתה יודע מה זה להשוויץ??? כל מי שמרגיש אהוב ומקובל... יש לו נטיה להשוויץ בזה... להתהלל בזה!!! (האישה שהיא רדופה לבית אביה **להגיד שבח** שנמצאה שלימה בבית חמיה) אם זה בחור שמקובל בחברה... אז כל היום הוא חולם כמה חברים יגיעו לחתונה שלי... ובאותה מידה זה יכול להיות שאם הוא מגיע מבית אמיד... אז הוא רוצה שיהיה חתונה מפוארת... שהוא יוכל להשוויץ ולהתהלל... אוה... איזה ג'נטלמנים אנחנו... (לא משנה ששבויעים לפני החתונה כל החתנים מוותרים על התענוג הזה)

אז זהו!!! שלהשוויץ בדרך כלל זה לא דבר חיובי... כי במילים אחרות זה גאוונה! רדיפת כבוד! אבל!!! כשיהודי משוויץ בקשר שלו עם ה'... כשיהודי מתהלל בה' ואומר: כן!!! יש לי קשר עם ה' ולכן יש פה פינוקים... יש פה עוצמות... כן... אני אהוב על ה' ולכן הוא שולח לי כל הזמן פעקאלע... כאן זה מותר!! ולא רק מותר!! זה עבודת ה' לכל דבר!!! **להשתבח** בתהלתך!!! **התהלל** בשם קדשו!! בשרו מיום אל יום ישועתו!!! **וזה הסיפור של ההלל!!!** בהלל אני כביכול משוויץ ומתהלל בשם ה'... אני בן של ה'... יש לי איתו קשרים צפופים... וטראה מה קבלתי ממני... הנה... אתה רואה את הצ'ק הזה?? אבא שבשמים חתום עליו!!! הוא נתן לי את זה... אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני... יש לי ערוץ ישיר עם ה'... יש לי את המספר האישי שלו... טראה איך ה' פינק אותי... זה עני קרא וה' שמע... כל מה שביקשתי ממנו הוא נתן לי... יהודי עומד מול כל המתנות הטובות שה' נתן לו ומתהלל:

שים לב: את אותם משפטים בדיוק... את אותו מפגן בדיוק... אם אתה לוקח את זה לפולחן אישי... טראה איזה עשיר וחכם ונבון אני זה נטו גאוונה!! נטו רדיפת כבוד... נטו אחשוורוש הדובי שעסוק "בהראותו את עושר כבוד מלכותו..." אבל ברגע שזה מגיע מזוית של עבודת ה'!!! ברקע של תפילה ועבודה שבלב!!! מתוך נקודת הנחה שאני פה בשביל לכבד את ה'!! אני בכל מהותי **כלי שדרוה ה' מתגלה בעולם!!!** אז הנה... בואו תראו איך ה' אוהב אותי... תראו איך ה' רומם אותי... תראו כמה טוב לי בחיים- מה!! כזו התהללות והתפארות שלא רק שהיא מותרת אלא היא קריאת ההלל!!! היא אשר קדשנו במצוותיו וצונו לקרא את ההלל...

למיעשה זה הפירוש המילולי של הפסוק שאנחנו אומרים בסוף ההפטרה של תשעה באב... "אל יתהלל חכם בחכמתו, ואל יתהלל גבור בגבורתו, ואל יתהלל עשיר בעשרו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי..." האם שמת לב מה כתוב בפסוק הזה?? כתוב כאן שאם אתה חכם אל תתגאה בחכמה שלך... אם אתה עשיר אל תתגאה בעשרך... אבל!!! אם אתה מבין שכל זה הגיע לנו מה'... אז כן יתהלל המתהלל!!! במה?? במה אני אתהלל?? בזה שהשכל וידוע אותי?? לא!!! אתה יכול להתהלל בחכמה--- **שה' נתן לי**... מתהלל בעשירות--- שה' נתן לי... שים לב מה קורה פה: בסופו של דבר אני כן מתהלל בחכמה ובעשירות ובגבורה... אבל ברגע שהנושא הוא שזה הגיע מה'... החכמה והעושר והגבורה הופכים להיות כן אמצעי של גילוי כבוד שמים... אני כן מתהלל בגבורות ובעושר שה' נתן לי... וזה בדיוק הנושא של ההלל שלנו!!! אני מתהלל בכל הדברים הטובים שיש לי --- מאבא שבשמים...

ההמשך בדף 6 בגיליון זה...

לפניך שני נערים... יוסף ו-שכם כמי אתה בוחר להיות??

אנחנו פוגשים בימים אלו שני נערים!! בפרשה הקודמת פגשנו נער... וגם בפרשה הזו... בפרשה הקודמת הייתה לנו פגישה לא כ"כ סימפטית עם הנער שנקרא **שכם בן חמור!!** ואילו בפרשה הזו יש לנו פגישה אצילית ומרוממת עם הנער שנקרא **יוסף!!**

מה ההבדל ביניהם??

לשכם בן חמור יש דחפים יצריים... הוא לא חושב פעמיים... ברגע שמתחשק לו משהו... הוא פועל מיד לפי תשוקת לבו... לרגע אחד דווקא נראה שכיף לו... הוא עושה מה שבא לו... כיף לו... ולא זו בלבד... החוצפן הזה אפילו מצליח לשכנע עיר שלימה ללכת לפי החללי שלו... וכולם משתפים פעולה... תקשיב... הלוואי עלי! ככה להשיג בקלי קלות את כל הדחפים... אבל הסוף היה שתוך שלושה ימים הוא נמחקו מהמפה... שכם בן חמור והחמור בעצמו וכל העיר איתו ביחד... הוא וכל התשוקות שלו ירדו היישר לקברות התאוה...

והנה!! בפרשת השבוע אנחנו פוגשים את יוסף!! יוסף זה ההיפך במאה שמונים מעלות! גם ליוסף יש תשוקות... גם ליוסף יש דחפים לא פחות משכם!! כן... שלא תחשוב לרגע... אבל יוסף הוא כנראה צ"ל... הוא אחד כזה שמתגבר... מתאפק!! שומר על עצמו... לא זורם עם עצמו... לא מאפשר לעצמו לזרום עם הטבעים שלו! והוא נלחם עם היצרים שלו...

ובטח אתה חושב שעברו יומיים שלוש... והנה... הגיע יום ההתגלות... לא!! זה לא קרה ביום אחד ולא בשנתיים... ארך לזה זמן... אבל מבית האסורים-- יצא למלך!!

ואת מי יוסף יורש? את אותו שכם בן חמור הזה!!! הוא מתחתן עם אסנת בתה של דינה משכם... יעקב אבינו נותן לו "והנה אני נתתי לך שכם אחד על אחיך..." יוסף מקבל את שכם בדין!! בטח!! מי שהיה מסוגל לשלוט בעצמו... הוא הוא זה שיריש ויקבל את אחוזתו של אותו שכם בן חמור שרגע אחד לא שלט ביצרי...

ללמדך בחור צעיר: גם אם אתה רואה את חבר שלך מהועד נהנה מהחיים... עושה מה שמתחשק לו... מחזיק איהו מכשיר שהוא רוצה ונהנה מהחיים... הההלו... קח בחשבון שגם אם הוא בחר להיות שכם בן חמור... אבל אתה תהיה יוסף!!

כן... יוסף ושכם זה משהו שהולך ביחד!! כן... שניהם נערים... שניהם היו בשיא רתיחת הדמים... אבל עדיין!! מצא את ההבדלים... שכם בן חמור חגג... בא לי... מתחשק לי... ותוך שלושה ימים נאבד זכרו מן העולם... ואילו יוסף... זכה לו ולדורו ולדורי דורותיו להיות צדיק יסוד עולם... כך יברך ישראל שישמך אלוקים כאפרים וכמנשה... כל הטוב שבעולם נמסר בידיים של יוסף... לא לחינם יוסף קיבל את שכם!! לא לחינם התורה בכיכול ממשיכה לקרא למקום הזה שכם... למה שכם שווה את זה שהתורה מנציחה עיר בישראל על שמו? כן!! כי היות ויוסף עתיד לקבל את שכם והליקבר בשכם... התורה רוצה שתמיד נזכור את ההקבלה בין שני הנערים!! מה היה סופו של החוגג... ומה היה סופו של הצדיק הזה ששלט בעצמו...

כבר הוזכר כאן כמה וכמה פעמים... שבדורנו צדיק זה כינוי לבחור כזה שלא מבין מהחיים שלו... תמים כזה... הוא לא עושה עבירות כי הוא גם לא יודע שאפשר... הוא אחד כזה ששומר על העיניים כ... כי אמרו לו שצריך וזהו... ואין מישהו הגדיר לי... הוא כזה צצצדיק שאפילו אם הוא היה חילוני הוא מסתמא היה חוזר בתשובה כזה...

אז זהו שיוסף הוא הצדיק המיתולוגי!! הצדיק הראשון בהיסטוריה היה יוסף הצדיק!! ויוסף דווקא היה אחד שמאוד מאד מבין עניין... אה... גם מסלסל בשערו... מבין טוב טוב בחזות חיצונית... הוא גם מבין מספר אחד בכלכלה... גם יש לו קסם אישי וטקטיקה של יחסי אנוש... הוא מסוגל להסתדר עם כל סוגי האנשים... גם בבית האסורים... גם אצל פוטיפר... איפה שהוא נמצא הוא יודע איך להתנהל עם כל אחד... הוא היחיד שהתורה מעידה עליו שהוא היה מצליח!! הבחור המוצלח ביותר בהיסטוריה!! והוא!! הוא יוסף הצדיק!!

יוסף מחייב את הרשעים... ובדור שלנו ניתן להוסיף: יוסף מחייב את הישיבישירש העדכניים והמוצלחים (עכ"פ הושבים שהם מוצלחים...) אני מכיר בחור שיש לו דווקא יראת שמים אבל הוא מפחד לשמור על העיניים... הוא מפחד להיראות צדיק... כי הרי צדיק זה סוג של פאנאט שלא מבין מהחיים שלו... מתי תבין שיוסף הצדיק לא חשוד לרגע על פאנטיות! ואם יוסף הצדיק שמר על העיניים זה רק בגלל שהוא היה סופר מוצלח!! והוא היה מספיק חכם שלא ליפול איפה שאחרים נפלו... לא ליפול איפה ששכם החמור הזה נפל...

יוסף שומר על עצמו רק בגלל שהוא מוצלח!! מוצלח אמיתי זה אחד שמחליט משהו והולך עם זה עד הסוף!! זה אחד שיודע מה טוב לו ולא נותן לשום פיתוי לסכל את התכניות שלו... אני אתן לך דוגמא: אני בחחחיים לא אדרוך בקניון!! אתה יודע למה?? לא בגלל שזה אסור ולא מתאים ולא בן תיירה... עזוב את זה... הרבה לפני כן... סליחה אדוני... לי יש ארנק... בארנק שלי יש כסף!! הכסף הזה של מי הוא? שלי!! נכון?? אם זה כסף שלי... מי אמור להחליט מה עושים עם הכסף הזה?? אני!! נכון?? עכשיו ככה: אם אני אכנס לקניון... הרי עמלו שם טובי המוחות שיוצעים איך להוציא ממני כסף שלא תכננתי להוציא... (זה הרי ברור... צריך להיות מפקד שבביל לא להבין שזה כל החפצא וההגדרה של קניון) וכפי שסיכמנו זה הרי כסף שלי!! אדוני: אני מחליט על הכסף שלי ואף אחד אחר לא... ולכן אפילו הייתי חילוני לא הייתי דורך שם!! מה... אני פראייער של מישהו?? (אתה מאוד רוצה...?? תנסה לכיסי אותי... תכניס את היד לכיסי שלי ותנסה לגנוב לי כסף מהארנק... נו... הבנת... פה יכול להיות שתצליח עלי... אבל אתה רוצה שאני במו ידי אפתח את הארנק ואוציא כסף... למה?? כי קצת סינוורת אותי ובהז תגרום לי להוציא כסף... לא!! לא אדוני! תחפש פראייערים אחרים)

ואני שואל אותך: השיקול הזה... זה שיקול של צצצדיק?? מה הקשר צדיק... זה שיקול של בן אדם חזק עם ראש על הכתפיים שיודע בדיוק מה שהוא רוצה (לקנות... ובעיקר מה הוא לא רוצה לקנות) והוא לא מוכן שיכתיבו לו את החיים!! אה... אתה לא כזה?? אתה לא אדם כן חלש וכן מוכתב לחלונות ראוה?? אין בעיה... אני האחרון שאלעג לך ואדרוך על החולשות שלך... אבל הההלו... אל תהפוך אותי לפאנאט ומצומצם... אתה פה התינוק!! אתה השנוי... אתה פה החלש!! על אותו משקל: היוסף של דורנו ששומר על העיניים הוא בחור בגבבר שיודע בדיוק מה שהוא רוצה והוא אסרטיבי שיודע להדוף כל מיני דחפים זרים שלא ישנו לו את התכניות... ואילו חבר שלו הנמושה שמחשק אותה עדכני ולכן הוא מרשה לעצמו חופשיות... אל תהיה תמים... תבין שהבחור העדכני הזה הוא בחור שמצפצף על עצמו... הוא היה ממתמ להיות אישיות חזקה כמו הצול"ח הזה ששומר על העיניים... אבל אין לו את זה... הוא חלש... הוא מצידו היה מאוד רוצה להיות חזק ועקבי עם עצמו... אבל הוא לא מצליח!! ממילא לפחות אתה... אל תיפול בטעות הפאטאלית הזו... בחורים יקרים: קצת אינטלגנציה לא תזיק לכם!! מותר לטעות פה ושם... אבל לא טעויות כאלה גסות!! על מה אנחנו מדברים פה?? על בחור ששולט על עצמו מול בחור שלא שולט על עצמו... מה יש פה להבין?? מי הסמרטוט ומי המלך?? יוסף הצדיק של דורנו זה הבחור הזה ששומר על העיניים!! ושהקנאים לא ימותו... אלא יודו בזה בפה מלא... ויאמצו את העוצמה הזו לעצמם...

הודעה משמחת:

ניתן לרכוש את הספרים מבית 'אז נדברו', (אהבתי, 'וימאן',

'המסולאים בפז')

במוקדי המכירה שבארה"ב:

מונסי: 'מרכז הספרים'

ובביהכ"נ הגדול של ווינגין

ויליאמסבורג: בית הספר

בורו פארק: אייכלערס, ברמן.

ליקווד: יודאיקה סקווירא

להזמנות מרוכזות ניתן להתקשר להפצה ראשית בארה"ב:

7188718652

ניתן לקנות את הקונטרס על חנוכה

נר הנוכה מצוה להניחו על-

'ביתו מבחוי'

בפלא': 0527683095 - 0548446691

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

אופקים: שמירא: 0534112035

אחיסמד: שרגל: 0527171721

אלעד: 03-9073067

אשדוד: 0504120311

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב, מ'ש צוויבל.

תפרח: 0556705003

בני ברק: קבוץ גלויות 9- 0556728458

חזון איש 34 (פינת דסלר, דרייפוס, אפשר גם חוברות ישנות של חנוכה) 0527117271

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב.

רמות ד': רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 29 0527682281

הר נוף: 0533148861

תל ציון: קליין 0527150166

ביתר עילית ב': אזור רמי לוי 0548450998

קרית ספר: קצות החושן 14 052-7174781

חפץ חיים: 14 089742750

פינצוי בראשית- ברכפלד: 0527137444

גריץ פארק: 0527644795

צפון: רכסיס: הורדים 4א' קריעלר 0548415410

כרמיאל: 0527136165 משפחת שטיימן.

עפולה: 0527686876

מה בחוברת??

- א. למה הקשר בין פילים לחנוכה?? למה היוונים אוהבים פילים??
- ב. למי שכבר למד את כל הסוגיה של חנוכה וגם נגמרו לו כל הוורטים של חנוכה... איפה יש כר נרחב של נושאים הקשורים לחנוכה??
- ג. שהיו מחבבים את הצרות!! איך אפשר לחבב צרות? וכי מישוהו מחפצ צרות??
- ד. שער הכוונות!!! מה אני אמור לכיין בשעת הדלקת נרות חנוכה??
- ה. במוצ"ש אנחנו אומרים 22 פעמים "אל תירא עבדי יעקב..." למה צריך כ"כ הרבה פעמים להרגיע את יעקב??
- ו. למה בדורות האחרונים עושים עסק כ"כ גדול מחנוכה (בו בזמן שבגמ' חנוכה מוזכר רק שמונה פעמים ובוז"ק אולי שלוש פעמים...)?
- ז. האם אני, הבחור הצעיר!! האם גם אני יכול להיות בעל מופת ולעשות מופתים למעלה מדרך הטבע?? התשובה היא: כן!!
- ח. האם מראה חיצוני לא אומר כלום... או... או... או לא אומר הכל??

מה הבדל בין נצחון ה"אין"

לנצחון "האם..."

בשבוע שעבר נכתב מאמר בפתח הגיליון... והנושא היה שלמעשה מבחינה היסטורית בחנוכה רק התחילו המלחמות... כלומר: בניגוד למה שמקובל לומר שבחנוכה ניצחו... הרי למעשה אז רק התחילו "ועל המלחמות",

והגיעו הרבה תגובות ובצדק!!! שסו"ס מקובלנו מחז"ל בפירוש שחנו בכ"ה... ומפורש ברמב"ם ובשו"ע: "וצר להם לישראל מאוד מפניהם ולהצום לחץ גדול עד שריחם... והושיעם מידם והצילם. וגברו בני חשמונאי והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל" בקיצור: כתוב בפירוש שבחנוכה הגיעה הישועה אז אין אפשר להעמיד את ספרי היסטוריה כמשקל נגד חז"ל מפורש??

אמת אמת!!! הטענה צודקת! ולכן חשוב לי להבהיר שני פרטים (ולו בשביל והייתם נקיים) **דבר ראשון: פשוט וברור ש-לו יצויר שיש חילוקי דעות בין חז"ל ליוסיפון או ליוסף בן מתתיהו או שאר ספרי היסטוריה... מיותר לציין שאלף כתיבי יד היסטוריה ישקעו בנהר ואות אחת במסכת שבת דף כא: לא תמחק... זה דבר ראשון... דבר שני: גם מה שכתבתי שבחנוכה רק התחילו המלחמות... פרט אחד חשוב שכחתי להוסיף... שבכל המלחמות האלו היה נצחון מזהיר ומבהיל לטובת החשמונאים ואת זה מאוד חשוב להדגיש...**

עכשיו ככה: עקרונות... מצידו הייתי חוזר בי וגונז את המאמר הזה ואומר: טעיתי ונגמר הסיפור!!! אבל בררתי קצת את הנושא... ומה שיצא זה שלא ידוע שיש בנושא הזה חילוקי דעות בין מה שמקובל בהיסטוריה לבין מה שמקובלנו מחז"ל... (אדרבה מי שמעיין במגילת תענית... חוץ משמונת ימי חנוכה יש לפחות שמונה ימים טובים נוספים במגילת תענית בתאריכים אחרים לגמרי על כל מיני ימים נוספים שהיה לחשמונאים מול מלכות יוון... כ"ה באב "תבנא לדינא" שהיוונים היו דנים דיני נכרים... וכשגברו בתל תשמונאי וכו'... בי"ז באלול התבטלה הגזירה שתהיה בתולה נישאת להגמון תחילה... בכ"ב באלול חזרו להרוג את הרשעים... בג' כסליו הסירו את הצלמים ששמו היוונים בעזרה... ז' כסליו, יום שמת הורדוס, ועשאוהו יום טוב... כ"ב בשבט גזירת גסקלס מלך יוון שגזר בזמן שמעון הצדיק ונתבטלו גזרותיו בכ"ב בשבט מת אנטיוכוס, י"ג באדר יום נקנור מאפרכין של מלכי יוונים שנצוהו... משמע להדיא שהנצחון של החשמונאים, מדובר היה בתהליך ממושך שחלק ממנו אמנם הוכרע בחנוכה אבל חלק נכבד ממנו גם המשיך לאחר חנוכה... (ושוב: זה שהיה מלחמתם גם לאחר חנוכה זה לא סתירה שהמלחמות האלו הסתיימו בנס ופלא ש"עמדת להם בעת צרתם מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים...")

עכשיו!!! למה אני בכל זאת ממשיך לעמוד על שלי ולא לחזור בי מהמאמר המדובר??? כי אדרבה... דווקא בעקבות התגובות... הוצרתי לברר את הנושא עוד יותר... ואז התגלה חידוש עצום ונפלא... שיתכן והיה שווה לכתוב את הטעות הזו ולו בשביל להגיע ל"מרגלית" היקרה הזו...

אז אנא... אם היה לך סבלנות לקרא עד עכשיו... כדאי לך לקרא הלאה.

ובכן: הסיפור הוא ככה: בשבוע שעבר יצאתי נבוך... מצד אחד מצד העובדות!!! זה נראה שאין הבדל בין העובדות שמקובלנו מחז"ל לבין מה שמקובל בהיסטוריה... דא עקא!!! **אין** לקרא את העובדות... כאן יש הבדל תהומי בין ההסתכלות של חז"ל להיבט ההיסטורי היבש...
 חז"ל קוראים את המפה כאילו זהו... נגמרו... בחנוכה-חנו בכ"ה... נגמרו המלחמות... שקט... ואילו בספרי היסטוריה זה נראה שרק עכשיו התחילו המלחמות... **אין זה יכול להיות???**

אז מתברר שההסבר הוא פשוט מאד מאד:

במשך 180 שנה שלטה מלכות יוון והם גזרו גזירות על ישראל שלא יקיימו את התורה... או ע"ז (בראשית הדרך) ואח"כ שבת חודש ומילה... ואז פרצו פרצות וגזרו על הבית היהודי וכו' וכו'... במשך כל ה-180 שנה אלו **לא הייתה שום מלחמה!!!** כי יש חוקים מאד ברורים: אם אתה רוצה לחיות- אל תשמור שבת... ואם אתה שומר שבת, תדע שזו עבירת חוק שעונשה מוות!!! נו... זה נקרא מלחמה?? זה לא נקרא מלחמה!!! אם אתה רוצה... תקרא לזה גלות יוון... תקרא לזה מציאות עגומה... אבל מלחמה?? מה הקשר... תבין: יהודי שמר שבת והרגו אותו... למה הרגו אותו? כי... כי הוא מת במלחמה?? מה הקשר מלחמה... הרגו אותו כי הוא עבר על החוק של המדינה!!! (וכי כל אחד שעובר על החוק במדינת ישראל ומכניסים אותו לכלא... זה אומר שהוא שבו מלחמה...?? אפילו הערבים יודעים לקרא לזה הכיבוש הציוני... אבל לא קוראים לזה מלחמה...) רק מה??

יהודי!! היהודי הוא זה שנלחם!!! אצל היהודי הייתה פה מלחמה עיקשית!! היהודי נלחם על היהדות שלו... היהודי הוא זה שכל הזמן היה חי בפלונטר... אני רוצה לשמור שבת בכל מחיר... אם אני אצליח להסתיר את זה מה טוב... ואם לא אצליח... אשלם על זה בחיי... מבחינתו של היהודי הייתה פה מלחמה חד סטרית... היהודי נלחם על היהדות שלו... עד כאן היהודי החסיד והפרוש... אבל באותה מידה גם היהודי המתנדנד והחצי מתיוון... גם הוא היה חי במלחמה פנימית מתמדת... רגע... לשמור שבת או לא לשמור שבת?? להתאמץ למען היהדות שלי ולסכן את החיים... או להתיוון ואז כולם יקבלו אותי בזרועות פתוחות?? האם לזרוק את הסמארטפון ולהרגיש מסכן או לא? ליהודי הייתה מלחמה יומיומית!!! מלחמה עם עצמו!!! כל זה אצל היהודי בינו לבין עצמו... אבל תחשוב רגע מבחינה מדינית... צבאית... היסטורית... יש פה מלחמה?? איפה מלחמה... מלכות יוון שולטת בעוז... פה ושם יש כמה מפירי חוק כמו חנה ושבעת בניה שהרגו אותם כי הם עברו על החוק... בקיצור: רק ליהודי הייתה מלחמה... בינו לבין עצמו... האם למסור נפש על היהדות או לא...

אלא שאז!!!! לפתע הופיע מתתיהו כה"ג חשמונאי

ובניו... והם החליטו לעשות סוף למלחמה הפנימית הזו! מהיום נגמרו המאבקים הפנימיים!!! מהיום אנחנו יהודים בגאווה ובגאון!!! מהיום אנו שומרים שבת, **נקודה!** אנחנו לא מוסרים את בנותנו להגמון, **נקודה!** מהיום אנחנו חוזרים לעבוד בבית המקדש בטהרה... נקודה!!! אה... אבל מלכות יוון לא תתן לנו? אה... אם ככה אין ברירה... יוצאים למלחמה נגד יוון!!!

ומכ"ה בכסליו התחילו להישמע צחצוחי חרבות... יוצאים למלחמה נגד יוון... עכשיו!!! תכנס שניה לראש של היסטוריון שעומד וסוקר את ההיסטוריה... עד היום היה פה שקט... מלכות יוון שולטת בכיפה ומכ"ה בכסליו ואילך התחיל מרד... התחילה הסלמה... התחילו מלחמות... והוא צודק!! במבט מהצד כעת רק התחילו המלחמות... אבל אצל היהודי הראש עובד בדיוק הפוך... אצל היהודי באותו

יום **נגמרה המלחמה!!!** עד היום נלחמתי ביני לבין עצמי על היהדות שלי... פעם הצלחתי ופעם לא... וזהו!! מהיום הנושא הוכרע... אני שומר שבת **נקודה!** שבת וחודש ומילה זה כבר לא נושא לדיון... זה לא נושא למאבק... **זו עובדה!!!**

תחשוב: עד היום כל שבת מחדש הייתי במאבק פנימי... האם למסור נפש על שבת ולנצח או להיכנע... האם להישאר פרוש ולעבור על החוק... או יאלה... להיות מתיוון ולפטור את כל הבעיות... הייתי במאבק יומיומי על כל בקבוק לתינוק האם כתוב עליו אין לנו חלק או יש לנו חלק באלוקי ישראל... אבל עכשיו... זהו!!! מבחינת היהודי המלחמה נגמרה... מהיום היהדות שלי זו עובדה מוגמרת!!! החזית הרוחנית שלי הוכרעה... מהיום ברור לי שאני יהודי שמקפיד קלה כבחמורה... רק מה?? כעת החזית עברה למלחמה טכנית של חרב וחנית מול הפילים של מלכות יוון... הבנת??? הבנת את ההבדל התהומי בין יהודי קורא את המפה... לבין איך שהראיה ההיסטוריונית קוראת את המפה?? אצל יהודי המלחמה **נגמרה** בחנוכה... ומבחינה הסטורית המלחמה רק **התחילה** בחנוכה...

זה לא סתירה!!! כל השאלה על מה נלחמים!!! אם נלחמים על היהדות... המלחמה הסתיימה בחנוכה... אבל-

אם נלחמים נגד היוונים... המלחמה רק התחילה בחנוכה!!!

זה מה שכתוב ברמב"ם: "...גברה בית חשמונאי ונצחום והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד החורבן השני... כתוב כאן שבחנוכה עם ישראל העמידו להם מלך!! ש... שמה?? מה המלך הזה עשה?? המלך הזה חילק פרסים ושוקולדים באבות ובנים?? לא!!! רוצה לשמוע מה המלך הזה עשה?? בבקשה!!! **"מעשה באדם אחד שרכב על סוס בשבת בימי יוונים והביאו לבית דין וסקלוהו, לא מפני שראוי לכך אלא מפני שהשעה צריכה לכך..."**

אתה מבין? יהודי בסה"כ רכב על סוס בשבת... בסה"כ עבר על שבות דשבת... וכבר סקלו אותו!! למה?? מה קרה? על מה יצא הקצף??

מה התשובה?? ההיפך הגמור!!! כעת רק **נגמר הקצף!!!** יהודה המכבי העביר מהיום מסר מרגיע לכל היהודים החלשים והחצי מתיוונים... זהו!!! הסתיימו המאבקים הפנימיים האם לשמור שבת או לא...

עד היום היוונים אמרו שמי שישמור שבת ימות!!! וכל הזמן היית קרוע בינך לבין עצמך... האם **כן** לשמור שבת ולסכן את החיים... או לא לשמור שבת ואז לא יקרה לי כלום... אז זהו שמהיום זהו... בא שבת בא מנוחה... מהיום הקערה התהפכה על פיה!!! אם עד היום מי שתפסו אותו שומר שבת הרגו אותו!! אז מהיום מי שיתפסו אותו מטלטל מוקצה בשבת אנחנו נהרוג אותו!!! מהיום אתה כבר לא צריך להיאבק האם לשמור שבת... אדרבה... אתה מוכרח לשמור שבת... אחרת יהרגו אותך...

אוהו... איזה שלוות נפש... זהו!! מהיום אין לי יותר מלחמות האם לשמור שבת... אדרבה... מהיום מכריחים אותי לשמור שבת... **הנה לך חנוכה!!!** בחנוכה הושגה שליטה רוחנית!!! היהדות שלנו זו עובדה!!! זה לא משהו שנתן בהתלבטות ומאבק יומיומי. בחנוכה הסתיימה המלחמה היהודית!

אנחנו יהודים גאים ואנחנו הולכים עם זה עד הסוף עד הסוף עד הסוף...

אה... אבל איך??? איך אתה יכול ללכת עם היהדות שלך עד הסוף... הרי קליפת היוונים יתפסו אותך וכו'... אה... אתה שואל **איך???**

טוב... אז צריך לצאת למלחמה נגד היוונים!!! ובחנוכה התחילה מלחמה נגד היוונים... מתוך התמודדות **איך! איך!** מסתדרים עם זה... אבל זה כבר נושא מישני... לפני שאני יודע **איך**... דבר ראשון אני יודע **האם**...

אתה שואל אותי האם אני יהודי?? אני יהודי!! אני שומר תורה ומצוות!! הבית שלי יהיה נקי מכל הלכלוך של הרחוב... איך?? התייצבו וראו את ישועת ה'... מי זוכה לישועת ה'?? מי שמוכן להחליט האם גם לפני איך!!

אתה רואה שהמייל עושה לך לא טוב בבית... אתה כל הזמן מתלבט האם ללכת לפתוח שוב את המקרר האם הגיע איזה מייל?? הראש שלך כל הזמן נמצא במייל... ואתה כל הזמן בודק האם גם האתר הזה פתוח? אתה מרגיש גלות...?? מרגיש שזה הורס לך את החיים...??

אין בעיה!!! כעת חנוכה... חנוכה מסוגל לחגוג בו נצחונות של **האם!!!**

אני מוציא את המייל/מחשב/אינטרנט מהבית... מוציא ויהי מה!!!

עכשיו **איך???** איך אני מסתדר בלי זה?? אה... תעמוד מול הנרות ותכוין בברכת שעשה ניסים לאבותינו... כמו שה' עשה להם נס **איך!!!** איך להתפטר מהיוונים... ככה ה' יעשה לטובה אות ויראה לך **איך!!!** איך אפשר להסתדר בצרכי פרנסה גם בלי זה... אבל כעת לכה"פ נושעת מכבלי **האם!!!** תראה... אתה כבר חצי שעה יושב מול הנרות בחיק המשפחה ולא רץ לראות האם!!! האם הגיע משהו... נו... זה לא שווה סודות הברשות ולשיר פתחת למוסרי... אז נכון! זה עדיין לא פורים... בא נקווה שעד פורים אתה כבר תצלח את ניסיון ה- **איך** להסתדר בלי זה...

האם להמשיך לישון... **האם** להמשיך לבזבז את הזמן... **האם** להמשיך לגרור את עצמי... **האם** להמשיך להחליט משהו ולצפצף על עצמי... ברגע שנצחת את ה"**אם**" הנה לך נס של חנוכה!!! חנו בכ"ה!!

חנו מהמאבקים הפנימיים... החליטו בגאון והניפו את הדגל של מכבי...

מכאן ואילך **איך???** ! ? ! את השאלה **איך** תשאיר לרבש"י... תן לו להפתיע אותך איך!!! איך הוא ימסור גבורים ביד חלשים וטמאים ביד טהורים... חנוכה זה זמן לחתונות!! לחתוך כל מיני ראשים של הגמונים למיניהם!! לחתוך בכל מיני גרירות רגלים!! לחתוך ולהחליט בגמירות דעת על שינוי חיובי... להחליט שמה שהיה לא יהיה יותר... אני רוצה להיות דבוק בה'...

אני ריאל... אני יודע שזה יהיה קשה... אני יודע שנכוננו לי עוד מלחמות רבות איך להסתדר... אבל תמיד אזכור!! מלחמת האיך היא הרבה יותר נעימה ממלחמת האם... הרבה יותר קל לחשוב איך!!! איך נלחמים ביוונים... מאשר המחשבה המייאשת האם שוב להיכנע להם... הרבה יותר קל לקנות פקס ולרכוש אפשרויות איך להסתדר בלי אינטרנט... מלהיות סמרטוט וכל חצי דקה לשאול את עצמי... נו... האם שוב להיגרר לציוץ הבא או לא... תאמין לי שאיך!!! איך להסתדר בלי... כמה שזה קשה... זה הרבה יותר קל מהשאלה הנצחית האם!! האם שוב פעם להיות סמרטוט... והאם אני שפוי... ועד מתי אהיה כך... תסכים איתי... חנוכה שמח!!!

שיש לי מלחמה יומיומית איך!!! איך להסתדר בלי זה... אבל רשמתי לעצמי נצחון... במה?? ב-האם!! **האם** לפרוץ?? **האם** להגיב? **האם** שוב להיכנס לקבוצה למרות שלפני דקה וחצי ראיתי שאין עדכון?? האם ללכת לישון בשעה ארבע אחרי ששרפתי את כל הערב בארבע שעות האחרונות?? כל ה-**האם** הזה... את זה ניצחתי!! יום אחד דפקתי אדירה על השלחן!! סטופ!! לקחתי דגל מכבי ואמרתי או שאני זורק את המכשיר מגשר המיתרים... או שאני זורק את עצמי משם... נגמר!!! השאלה **האם** אני מכבי או מתייון... השאלה הזו הוכרעה: אני יהודי!!! אני חשמונאי!!! רק מה??

כעת... יש לי מאבק חדש... למאבק הזה קוראים **איך!!!** איך מסתדרים בלי אינטרנט... בסיידר... זו כבר מלחמה נקודתית... איך מנצחים את יוון... יתכן שמי שמי שיראה אותי עכשיו ירחם עלי... אה... איך הוא יסתדר בלי זה... אבל תבינו... שזה המלחמה הקטנה... כשישבת מול המכשיר וכל חמש דקות היו לי מאבקי רוח ונפש האם אני יהודי או לא... אז גם רחמתם עלי?? אז!!! אז הייתי המסכן הגדול!!! וכעת אני בגאולה!!

חנו בכ"ה... חנוכה זה החג הגאולה... ממה?? מהמלחמה הפנימית!!!

זה היום שבו המכבי התורן דופק דפיקה אדירה על השלחן וזועק כמו דוב שכול: **אני ככה לא ממשיר!!! נקודה!!! סוף!!!** אני מהיום מתחיל לקום בבוקר... יתהפך העולם!!! ברגע שזה נורא נורא ברור לי שמה שהיה לא יהיה... הרגע הזה הוא רגע של נצחון... רגע של חנו בכ"ה... זהו... המערכה הוכרעה... אני כבר לא יותר לא צריך להילחם עם עצמי...

עד היום כל בוקר... הייתי מתעורר בשעה שבע בבוקר ואז הייתה מתחילה מלחמת עולם פנימית... האם לקום או לא... אני מת מעייפות... כן לא... לא כן... וזהו!!! הגיע אותו יום שקמתי בשעה 12.00 והייתי כ"כ מזועזע מעצמי... שזהו!!! החלטתי סופית שמה שהיה לא יהיה!! אני קם!!! (אל תשאל איזה סנקציות עשיתי לעצמי... החלטתי שאם אני קם מאוחר אני מתפלל שחירי בבית מדרש עם תפילין ליד החברותא... ומילה זה מילה... הבטחתי גם לאיזה בריון שירביץ לי ועל כל בוקס יקבל שקל) מאוונות יום התמלאתי בשלווה... זהו... נגמרו המלחמות הפנימיות... נגמרו המאבקים שקרעו אותי כל בוקר... **האם** לקום או האם לקום... אני קם!! אז עובדה... נו... כעת אפשר לעשות פורים חרפניה?? שהפסקתי לחרופ??

לא!!! פורים עושים רק כשנחו בהם היהודים מאויביהם... ואני כעת עדיין לא נח... למה?? כי נכון שסיימתי עם הניסיון של **האם!!!** אבל כעת התחיל ניסיון חדש... ניסיון שנקרא **איך!!!** איך אני מסתדר עם העייפות... (ס"ס אני קם בשעה שבע לפנות בוקר... זה אמור להיות כרוך באיזושהי התאקלמות) איך אני מתגבר על הפיהוקים האדירים האלו שמזכירים את הדג של יונה...

כן... זה מה שקרה בחנוכה!! בחנוכה עם ישראל נושעו ממלחמת **האם!!!**

האם בתו של יוחנן כהן גדול תלך ללמוד אקדמיה אצל ההגמון...??

האם לשמור שבת ולסכן את החיים או לא?? **האם** למול את הילדים או להשאיר אותם חשופים לתכנים ערלים??

האם לקבוע עיתים לתורה או להיכנע לעצלות של יוון?? אז זהו!!! בחנוכה הוחלט לעשות סוף ל-האם!!!

היהודי כבר לא צריך להילחם עם עצמו... רק מה?? כמוכן שזה כרוך ביציאה למלחמה נגד יוון... בסיידר... נו... עם יוון ירחם המרחם... ה' ילחם לנו... מסרת גבורים ביד חלשים...

פה מתגלה היבט מאד מעניין שכמדומני שמוכר לנו מהיומיום... אתן לך כמה דוגמאות: יש לי חבר שסבל מהשמנת יתר... הוא נורא נורא רצה לעשות דיאטה ואף פעם לא הצליח... הוא תמיד התחיל ואז הבורקס חייך אליו והוא נשבר... וכן הלאה... עד שיום אחד הוא הלך לרופא והרופא הודיע לו: אתה מוכרח לעשות דיאטה... אחרת תוך כמה שנים אתה מתחת הבלטות... **חבר שלי חזר מאושר!!!** הוא אמר לי: אני מרגיש שלוה קסומה... ולמה?? כי מהיום הוכרעה המלחמה!! עד היום כשהתחלתי דיאטה... נכנסתי לקרב מתמיד... כן לטעום את העוגה או לא... כן לפתוח את המקרר או לא... די... התייעפתי מהמאבקים הבלתי פוסקים האלו שתמיד נגמרו בכשלון... אבל ברגע שהרופא דיבר כ"כ חריף... זהו!!! מהיום המלחמה הוכרעה!! הדיאטה היא עובדה!!

שאלתי אותו: אז מה... אז אתה רוצה להגיד לי שכבר לא קשה לך?? הוא צחק ואמר: ברור שקשה לי!!! אבל זה קושי מסוג אחר!!

עד היום הקושי שלי היה כן לאכול לא לאכול... כן לא... לא כן... כן לא... אבל עכשיו המלחמה היא כבר לא שם... כי ברור שלא זהו!! כעת המלחמה היא בעיקר איך אני מסתדר... מה אני כן יכול לאכול... אז בסיידר... התחלתי להשקיע בסלטים... מחפש כל מיני תמרים ואגוזים שמתור לי לאכול... אבל זה כבר "כסף קטן" המלחמה הבלתי נסבלת זה מול המקרר!!! ברגע שהמקרר נוצח!! כעת המלחמה שלי זה מה לאכול...

מישהו מבין על מה אני מדבר???

הייתי מגדיר את זה ככה: יש שתי סוגי מלחמות!!! **יש האם!!** ויש **איך!!**

יש אדם שהמלחמה שלו זה **האם... האם... האם** כן או **האם** לא... כן לא... לא כן...

ויש אחד שהמלחמה שלו זה **איך!!!** כלומר: ברור לי שלא (או כן)!!! כעת מה שנותר לי זה לבדוק **איך...** איך אני מסתדר עם זה... לדוגמא: מי שיש לו מכשיר מוגן עם אפשרויות לא ראויות... הוא כל הזמן חי במאבק מתיש **האם** להיכנס לאתר הזה או לא... **האם** לפרוץ את המכשיר או לא... **האם** להתחבר לעוד איזה קבוצת וואצפ או לא? **האם** אני יהודי או לא? המלחמה של **האם** היא מלחמה יומיומית... מלחמה בלתי פוסקת וצר להם לישראל מאד מאד מאד מפניהם ולחץ לחץ גדול!!!

עד שריחם!!! עד שה' ריחם עליו ונתן בלבו לרחם על עצמו... ויום אחד הוא החליט החלטה נחושה... אני מתנתק!!! מתנתק ויהי מה!!!

זהו!!! שלוה התפשטה בכל גופו... גאולתי מהמלחמה הנוראית הזו...

עכשיו: רגע רגע... מה אתה חושב?? שזהו?? פורים?? פותחים שמפניות?? לא לא!! אל תמחר לעשות פורים... מוקדם מידי לעשות פורים... ולמה?? כי... כי כעת מתחילה מלחמה חדשה... **איך!!!!** איך אני מסתדר בלי אינטרנט!! הוא נגאל ממלחמת האם!!! אבל הוא נכנס למלחמת האיך! ס"ס מי שעד היום היה מחובר לאינטרנט די קשה לו להתרגל בלי זה... אבל חבר שלי מאושר!!! כי נכון

ועל הנחמנות!!! הסיפורים הקצת פחות נחמדים מיום שאחרי היוונים...

אתה זוכר לפני שבוע שסיפרנו על גקי רוני ודני מקסריה... כל אחד והסיפור האישי שלו... תכל'ס... מדובר בשלושה בחורים צעירים בני 13 שמצאו את עצמם מתיוונים בגיל כ"כ צעיר... כמה שכואב הלב לראות בחורים בגיל כ"כ צעיר וכבר מורעלים בחושך של יוון... אבל זו גם הייתה הנחמנה!!! שברוך ה' הם לא הספיקו יותר מידי להיכנס עמוק... וכבר בתיכון של כיתה ט' התחילו להגיע השמועות שיהודה המכבי מתחיל לכבוש!!! בהתחלה זו הייתה בדיחת הבדיחות... כולם היו בטוחים שזו מתיחה... אפילו סטצ'ים עשו על זה... אבל חלפו כמה ימים ושבעות ופתאום התברר שזה רציני!!! ואז התחילה המהומה בקיסריה!!!

קיסריה זה עיר יוונית גזענית... מתגוררים כאן רבבות יהודים מתיוונים שהצטברו במשך ה-180 שנות מלכות יוון... וכעת שיהודה המכבי מתחיל להתקרב!!! נהיה לחץ... כי... כי הגיעו שמועות שבכל מקום שהוא מגיע... הוא מפיל חללים... ויש "דיבור רציני" שצבא יוון עלול להיכנע לפניו... אז מילא היוונים לפחות ידיעים לאן הם הולכים... אבל היהודים המתיוונים שנשמעו עמוק... לאן פניהם מועדות???

כאן התחילה סערת רוחות... דבר ראשון: יש ברחוב מתח עצום לקראת עדות על התקרבות חילו של יהודה המכבי!!! שלמרבה האבסורד בניגוד לכל מלחמה רגילה... בדרך כלל במלחמה שגריתית משקיפים המון משאבים בתפאורה החיצונית ובקולות וברעש כדי ליצור גורם הרתעה... (מה שנקרא: אל ירך לבכם מצחצוח רבנות, ואל תיראו מפני הגפת תריסין ושפעת קלסין... מקול הקרנות, וסקול הצוחה...) אבל כאן במלחמת החשמונאים אין רעש!! אין רשם חיצוני!! מגיעים ציבור קטן ממוקד ונחוש עם כהן משוח מלחמה ומזכירים לנו איך היינו אמורים להיראות... והם פתאום יכולים להופיע... כך שיש מתח מאד גדול ברחוב היווני... אבל במישור המתיווני יש פחות מתח... ויותר סערת רוחות ובלבל גדול... מה עושים??

אז ככה: יש כאלו שפתאום הניצוץ היהודי שבהם התעורר... ולגמרי התעורר... נס פך השמן כנראה האיר עד הניצוץ האלוקי האחרון שבליבות נדחי ישראל... ומתיוונים משוברים שכבר שנים נמצאים כאן ועזבו לזיק של יהדות פתאום מדברים בשפה שלא היכירו... אנתנו ירצלים לשוב הבייתה... לשבור לצור מחצבתנו... הם פתאום מספרים לנכדים שלהם ש... כן... יש בית המקדש וה המקום הטבעי של יהודי... ואתה יודע וכדי היקר... אבא שבשמים מאד מאד מתגעגע אלי... אתה יודע כמה שנים הוא לא ראה אותי?? אתה יודע כמה שנים לא דרכת בבית המקדש?? סבא מוחה כמה דמעות סוררות ואומר לנכדו: אתה יודע למה עזבתי את בית ה'? כי חשבתי שה' לא אוהב אותי... הכניסו לי בראש שאין לי חלק באלוקי ישראל... אבל לא!! אבא שבשמים מתגעגע אלי... וגם אליו... אתה גם בן שלו... זו מנגינה מסוג אחד!!! אבל כמובן שיש גם מנגינות קצת פחות ערבות... יש מתיוונים שנורא נורא נלחצו מהתקרבות חילו של יהודה המכבי... מדובר בקבוצה של בניס סוררים... מתיוונים טריים שהכירו היטב את יהודה המכבי וגם הוא הכיר אותם היטב... כן... חיללנו שבת מול העיניים שלנו!!! עשינו תספורת קומי מול הפנים שלו... צחקנו עליו מול הפרצוף... אמרנו לו: אנתנו מתיוונים ו"תעשה משהו"... וכעת כשהוא מתקרב לכאן הוא... הוא יסגור איתנו חשבונות... בטח הוא יתנקם בנו...

אבל הרגיעו אותם... דווקא זה לא מטריד!! סו"ס יהודה המכבי נאמן לתורה ואם אסור לנקום הוא לא ינקום... אבל הוא כן ידרוש ממכם לחזור בתשובה... הוא כן ידרוש מאיתנו לקבל על עצמנו תרי"ג מצוות... זה לא פשוט!! יש פה אנשים שכבר לפני עשרים שנה שנו ופירשו!!! עשרים שנה שהם אכזלים שפנים של יוון... ולעשות בבת אחת שנינו זה לא פשוט... יש כאלו שהפנימו שאין בירה... הייבים לחזור הבייתה... יש כאלו שכאמור התעורר בהם הניצוץ והם מתרגשים לחזור הבייתה... ויש את קבוצת הסוררים שאין על מה לדבר!! אנתנו לא חוזרים!!! כן... מרים בת בילגה כבר הודיעה חגיגות... התחתתי לפני כמה שנים עם הסדריו ממלכי יוון... ואני לא מתכננת לשוב הבייתה... (בלאו הכי אני אסורה מלאכול בתרומה וקדשים מאז שנשאתי לאתו ערל...) ותכל'ס... יום אחד זה הגיע!!! יהודה המכבי וחילו הגיעו לשערי קיסריה... ופתחו במלחמה...

הם מאד נזהרו... סו"ס יש פה הרבה יהודים... אמנם מתיוונים וחוטאים... אבל ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא... (כל תינוק יוני שנמצא כאן חי צריך להחיות אותו כי מספיק שיש אחו אפילו קטן שהוא יהודי... ובפיקוח נפש אין הולכים אחר הרוב) וכאן התחיל המשא ומתן להגיע להסכמות בלי אש!!! יהודה המכבי בראש ובראשונה ביקש שיוציאו אליו את כל היהודים המתיוונים... כן... שובו בניס שובבים ארפה משובותיכם... כן... זה לא פשוט!!! עקרונית יהודי שמחלל שבת במזיד ובפרהסיא חייב סקילה וכ"ש כשמדובר במתיוון שחילל שבתות הרבה... אבל בנסיבות הקיימות יש התשובות וחנינה ומי ששכעת מוכן לקבל על עצמו עול תורה ומצוות מכאן ואילך מקבלים אותו באהבה ואין מזכירין לו עוונות ראשונים... קבוצה גדולה של מאות אנשים בשלל גילאים... יצאו ליהודה המכבי וחילו... הם קיבלו אותנו באהבה... הבינו ללבנו... נתנו לו אכילה שתיה ולינה... ואנתנו מצדינו הרמנו ידיים כמו שבויים והכרזנו: הללו עבדי ה' ולא עבדי יוון!! אנתנו מקבלים על עצמנו תרי"ג מצוות התורה...

אבל הגרעין הקשה נשאר שם בפנים!! הקבוצה הסוררת של המתיוונים נותרה שם בפנים והם לא מסכימים... הם הודיעו באופן מוצהר ליהודה המכבי: אנתנו לא מוכנים לשוב בתשובה!! אנתנו נשארים יוונים נקודת!! יהודה לא יותר והודיע ליוונים: אני דורש שיוציאו לי את היהודים המתיוונים בין כן ובין כך... אם ירצו לשוב בתשובה נקבל אותם באהבה ואם לא נהרוג אותם כדן יהודי שמחלל שבת ועובד ע"ז במזיד...

ואז נהיה כאוס שלם!!! הייוונים שבתו מצידם להוציא את היהודים המתיוונים ליהודה המכבי... העיקר שירד מעלינו... אבל המתיוונים היו מזועזעים מהניכור... מה זה צריך להיות?? אנתנו שנים ע"ג שנים נאמנים למלכות יוון... סגדנו לתרבות יוון... והנה... אתם פתאום מתנערים מאיתנו ומסגרים אותנו ביד החרדים האלו... כתוצאה מהטיעון הזה היוונים בהתחלה ניסו כן לגונן וכן לשמור עליהם... (נכשו: אתה מבין לכו... שתוך כדי המשא ומתן יש פה בינינו מתיוונים שהם לא לגמרי "סגורים על עצמם" והם עוקבים בדיקות אחת התפתחות... זה שהם הסכימו לקבל על עצמם עול מצוות זה מחוסר בריה... אבל אם יתברר שהעקשנים שנשארו שם בפנים העיר היוונית ניצחו ושאר מתיוונים... אז... אז אולי גם אנתנו נתנה על הראשונות) אבל יהודה המכבי... לא יותר!!! ואז הגיע השלב של האולטימטום... אם עד יום פלוני אתם לא מוציאים לנו את החוטאים היהודים אנתנו יוצאים לקרב על העיר ושורפים אותה באש... היוונים נבהלו מאד... והוציאו את כל המתיוונים החוטאים החוצה!!! זה היה יום קשה מאד!! לעמוד מול יהודים שננעלו בפניהם שערי תשובה והם עומדים במרס... יהודה המכבי דיבר איתם תחנונים... בואו תקבלו על עצמכם נועם עול תורה ומצוות... קבלו עליכם ומכאן ואילך יערב לכם... אבל לא!! הם התעקשו ולא הסכימו ועד הסוף לא הסכימו... ואז הגיע הרגע המר והנמהר ויהודה המכבי וחילו העמידו עליהם בית דין והוציאו אותם לסקילה... (השמות תועדו והועדו... נפ"מ לקידושי אשה יבום במידת הצורך) באותו יום יהודה המכבי וחילו לא אכלו כלום כדן "לא תאכלו על הדם..." (מכאן לסנהדרין שהרגו את הנפש שאינם טועמים כל אותו היום כלום)... אבל ימים יגידו!!! ולמפרע התברר שהדין הזה שנהגו באותם רשעים מתיוונים היה מעשה חשוב ונחוץ מאין כמותו!!! ההוצאה להורג הזו נתנה לכל המתיוונים להבין שחם עידן!! ואין מנוס!! אין ליהודי לאן לברוח... אלא לשוב בתשובה שלימה... ימים יגידו והיום הקשה הזה נהפך ליום טוב במגילת תענית... בעשרין ותרין ביה תבו לקטלא משמדאי... מפני שהיו גוים שרויים בארץ ישראל ולא יכלו ישראל לשלח יד ברשעים שבהם עד שייצאו משם וכיון שייצאו משם המתינו להם שלשה ימים אם יעשו תשובה כשראו שאין עושין תשובה נמנו עליהם והרגום, יום שהרגום עשאוהו יום טוב... כל אחד ממי שכן שב בתשובה קיבל תמיכה וליווי ואפילו מיסון ממלכות בית חשמונאי לעשרות החטאות (אם לא מאות) שכל אחד מהשבים בתשובה והוצרכו להקריב... ועל הנחמנות!!!

אליך בחור בן עליה: כמה עצות טובות

להנחה:

תדע לך בחור יקר: הנוכה הוא זמן שמסוגל להתחלה של שינויים מבורכים... אם זה הנוכה המובהב שהייתה אז... וגם יש נבואה מיוחדת בזכריה שבדיוק בחודש כסליו שולחים לזכריה הנביא שאלה: האם לצום בתשעה באב בשנה הקרובה? מה הקשר בחודש כסליו לשאול על תשעה באב?? אלא חודש כסליו זה הזמן לפרוץ!!! להעזי לחשוב על שינוי תפיסה... (במשך שבועים שנה צמים בתשעה באב והנה בחודש כסליו פתאום מתעוררים לחשוב שהגיע עת לשנות גישה...) כך גם רואים אצל נחמיה שבחודש כסליו הוא מעזי לגשת לדרייווש ולבקש ממנו להתחיל לבנות את חומות ירושלים... ואחרון חביב בית חשמונאי שבחנוכה קיבלו החלטה נועזת לצאת במלחמה לאחר 180 שנות גלות יוון... בקיצור: הנוכה זה זמן מסוגל לעשות ספירת מלאי פנימית ולהתחיל לבצע בפועל כל מיני משאלות לב שעד עכשיו היו תקועות במגירה!!!

כבר נכתב כאן פעם שהנוכה זה מלשון חינוך!!! כדורות הראשונים לא עשו הרבה עסק מחנוכה (בזוה"ק הנוכה מוזכר פעמים בודדות ממש) וככל שנקפו הדורות התחילו לעשות עסק מחנוכה... עד שבדור האחרון התחילו לעשות עסק מחנוכה כמעט לא פחות מימים הנוראים... (אני רק קצת מגיז... לא הרבה)?? ולמה?? כי זה חג של חינוך!!! ובחינוך ככל שנוקפים השנים ומתקרב גיל בר מצוה כך צריך יותר ויותר להתכונן... ואנתנו נמצאים רגע לפני הבר מצוה... ולכן הנוכה נהפך להיות זמן מאד דומיננטי!! ובאמת מה פה החינוך???

אז בקצרה ממש: לעתיד לבא יתגלה הארת אור הגנוז!!! מה זה אור גנוז?? הכוונה היא שיש פה נקודת אור שהיא מוגשת לפניך התומה וסגורה... והיה: אם תרצה... זכותך לפתוח אותה ולזכות להארת אור הגנוז... ובאותה מידה אם אתה לא רוצה... זכותך להשאיר סגור ולא עשיו עסק... עכ"פ הזוה"ק אומר שלקראת הגאולה הארת אור הגנוז תתחיל להתגלות אט אט... כל פעם עוד נקודת אור נוספת... והנוכה מייצג את הארת אור הגנוז... עד כאן מילים גבוהות

תכל'ס: כלפי מה הדברים אמורים?? אז הנה... החורף מלא בכל מיני הארות גנוזות מהסוג הזה...

דבר ראשון: הנוכה!! מי שרוצה להיזמד לספר... זכותו להתנער ולהגיד "מאי חנוכה תנו רבנן..." וכך לסיים את הסיפור... (אם אתה רוצה... אני יכול גם לארגן לך השתתפות בפרוטה בהדלקה ואז תוכל לחסוך גם את הטרירחה הקטנה הזו... והכל בסדר... אתה גלאט!!!) ובאותה מידה יכול כן לפתוח את הנקודת אור הזו ולהתרום לגבהים ע"י האור המתגלה בחנוכה... הלאה... בעוד כמה שבועות מגיע שובב"ם... מה זה שובב"ם?? עוד סוג של אור גנוז!! שובב"ם מגיע בתוך קופסא סגורה... מי שרוצה... יכול להחליט... עזוב... אין לנו עסק בנסתרות... בא נסיים את זה פה... זכותך!!! אבל באותה מידה אתה יכול לפתוח את שובב"ם ולקבל אור עצום... עוד כמה דוגמאות: בדורות האחרונים ה' הוריד לעולם כל מיני השגות חדשות... כגון: ספרי מוסר או ספרי חסידות... שגיהם "חדשים מקרוב באו..." אם אתה רוצה אתה יכול להתנער משניהם גם יחד... ובאותה מידה להחליט שאני כן הולך על זה... הכל עניין שלך!! הנה לך מאפיין של הארת אור הגנוז... ה' פותח לכל אחד מאיתנו כל מיני נקודות אור שאתה יכול לקפוץ עליהם או שלא... וכמובן שעד כאן דוגמאות מהמישור הכללי... אבל ביהוד במישור הפרטני... לכל אחד ה' שולח איזה נקודת אור... כל אחד וההתעוררות הפנימית שלו בעבודת ה' או בשליחות הפרטנית שלו... ואפשר לקפוץ על זה ולהשתמש עם זה כמקצפה ובאותה מידה להשאיר את זה סגור... הנה לך נקודה למחשבה מול הנרות המרצדים... איזה אור גנוז ה' מזמין לי ומצפה ממני שאני אקפוץ על זה... שאני אסתער על הנקודת אור הזו ומשם ירוץ עבדך כמו איל... יערב לו ידידותך מנופת צוף וכל טעם...

המשך מעמוד 1 -- עכשיו!!! כעת בא נעצור רגע ונעשה סדר...

אני מצדי דווקא מרוצה מהורט הזה... למה?? כי תמיד התחשק לי להתגאות ולהשוויץ ולנקר כולם את העיניים שיראו כמה אני אשיינע יד... כמה אני עשיר וגבויר וחכם... אבל לא היה לי נעים... כי... כי ס"ס להיות בעל גאווה בצורה כ"כ בוטה זה לא נראה טוב... אבל הנה... הגיע פה "אז נדברו" ונתן לי אישור להיות בעל גאווה... והוא טען: אם פה ושם אתה מכניס את האיבישטער לסיפור... ואתה אומר שאיכשהו זה ממנו... יש לך אישור לצאת ככה במפגן רב רושם... ובינינו... זו הבעיה הכי קטנה... הרי כל מי שהאף שלו בשמים... בדרך כלל גם "דוממות קל בגרונו". שכמובן הכל משמים... הכל בסייעתא דשמיא... בטוח... למה לא... (יעידו על כך כל מסיבות ההודאה של הבהירות... שכמובן שהכל שבח והודאה רק לרבש"ע על הסייעתא דשמיא... ומתחת לשלחן נריב למי מגיע הקרדיט...) **אז זהו שלא!!!**

בא לא ניתן למחטף הזה לקרות!!! נסיגי את הדברים: שאנחנו מדברים על אדם שמתהלל בשם ה' ומשתבח בתהילתך!!! זה כמובן חייב להיות כנה ואמית... **ובדיוק בגלל זה** קריאת ההלל זה משהו שנעשה בתפילה עם טלית ותפילין בהתייחדות של אדם עם קונו ובדרך כלל זה לא נעשה במפגן חברתי... המקום להתהללות בשם ה' זה בראש ובראשונה בפסוקי דזמרה!! שם אנחנו אומרים "התהללו בשם קדשו"!!! שם תעמוד ב'עבודה שלב' בינך לבין עצמך... ותבין שכן... כל מה שיש לי מגיע מה'... בקיצור: ההתהללות וההשתבחות והגאווה הזו... היא עבודה שלב!!!

שב בינך לבין עצמך ותרשה לעצמך קצת להתהלל... לא מול אחרים... אלא בינך לבין הרבש"ע... היגדתי היום ל-ה' אלוקיך... תסמן לעצמך כל מיני מעלות מיוחדות שה' חנן אותך... אם זה כישורים... אם זה עושר ונכסים... ואם זה ילדים טובים... או חיים בריאים וחלקים... ותשתבח בזה בינך לבין הרבש"ע... או לחילופין במעגל הסגור בבית מול רות התנוכה!

אבל רגע... אם ככה, עם מי אני מדבר פה בהלל? למי אני אומר את זה? אני מבין שאני לא עושה את זה מול החבר שלי... אז... **אז מול מי כן??**

אז זהו!!! שכאן כאן צריך להיכנס לשפראך שנקרא הלל!!! הלל והודאה זה סוג של שפראך... זה שיה מסוג מסוים... רק בתור דוגמא: זה כמו שיבא בן אדם שאין לו חוש מוזיקלי בגרושו... וישמע אנשים שרים ויתחיל לשאול שאלות: מה זה בכלל שירים? לאן חותרים כששרים? עם מי בדיוק מדברים כששרים?? למי מעבירים את המסר הזה?? בקיצור: יש לו שאלות טובות... נו... מה אני אמור לענות לו?? אדוני... עזוב עזוב... לפי השאלות שלך זה נראה שאתה אפילו לא התחלת לקלוט את השפראך... שירה זה לא איזה דו שיה מוגדר!! שמישהו מדבר עם מישהו ואומר לו משהו... שירה זה ביטוי מסוים שנשמע בחלל העולם... סוג של אמירה... בקיצור: לך תסביר לו מה זה מוזיקה... **באיזה מקום על אותו משקל זה השפראך של הלל והודאה...** הלל והודאה זה לא בהכרח איזה דו שיה רשמי... או הגשת פקס לרבש"ע... תודה רבה... היה מאד מיוחד...

לא!!! זה סוג של שפראך... זה שפראך ש... שאני נמצא כאן בעמדת מתהלל ומשתבח בה'... עצם המפגן הזה שאני עומד כאן על במה של של משתבח בה'... זה השפראך של ההלל!!!

אם תשים לב: מידי בוקר בתחילת פסוד"ק... אנחנו אומרים: **הודו לה' קראו בשמו. הודיעו בעמים, שירו לו זמרו לו... התהללו... דרשו ה' בקרב פנינו... זכרו** נפלאותיו... הבו לה' משפחות עמים, הבו לה' כבוד שמו... רבש"ע: עם מי אתה בדיוק מדבר? אתה באמת מתכוין לצאת כאן בהצהרה לתקשורת של ה"משפחות עמים"? עם מי?? עם העובד זר של הישיבה?? מה אתה רוצה... הוא עכשיו במטבח בכלל... ואתה בביהמ"ד...

נו... מה התשובה?? **זה שפראך של הלל!!!** כשאני אומר בלשון רבים: הודו ה' קראו בשמו... זה לא בהכרח שהרמתי טלפון למשפחות העמים ואמרתי להם הבו לה'... אליבא דאמת אני מדבר בעיקר ביני לבין בוראי... אני רק מבטא את זה בשפראך של שירה והלל!! אני מעמיד את עצמי בעמדה יצוגית של במה וכביכול קורא לכולם להטות שכסם אחד לעבדו בלבב שלם... אני פונה לכל האיים הרחוקים וקורא להם את קריאת חיי: שמעו שמעו... אני בן של ה'... תראו איך ה' ענה לי ותפנו גם אתם אליו ותושעו... האם מישהו שומע אותי או לא?? זה לא הנושא... אני פה בעיקר הנושא! אני פה זה שמעמיד את עצמי בעמדת מתהלל בשם ה'!! זה משפטים שבעיקר צריכים להישמע בחלל העולם על ידי! ולהיות מוכן להעמיד את עצמי במקום של קורא בשם ה'!! זה השפראך של ההלל!! (כמובן כמובן... ברגע שאני אעשה את זה במקום מאד פנימי... יום אחד זה גם יגיע אליהם... יום אחד אני באמת אגרום "שהואתויל כל לעבדו" אבל כעת... בשלב זה אני עדיין עושה את זה ביני לבין עצמי בפסוקי דזמרה ובהלל... כן... ברגע שאברהם איבנו השכים קום וביטא את זה בתפילת שחרית... עד הצהריים הוא כבר עשה את זה בפועל בקריאה בשם ה' והאהיב שם שמים על הבריות...)

--- נחזור לעניינינו... אחרי שלמדתי להתהלל בשם ה'!!! להשתבח בתהילתו ביני לבין עצמי בתפילה ובהלל!!! כעת!!! כעת מותר לדעת שיש כזה דבר להתהלל ולהשתבח ולהתפאר בישועת ה'... "כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותך..." מי שמשיכיל וידוע שהחכמה והעושר שלו מגיע רק מה'... הוא יכול להתהלל ולומר: כן!! ה' נתן לי חכמה! ה' נתן לי עושר! זה ממנו יתברך! וזה מה שדוד המלך מזכיר הרבה פעמים בתהילים: ואתה ה' מגן בעדי **בבדי** ומרים ראשי! כלומר: ה', אתה הכבוד שלי! זכור בשלי מגיע ממך... יש פרק שלם בתהילים (כ"א): תאוות לבו נתת לו... תשית לראשו עטרת פז... גדול כבודו בישועתך!!!

דוד המלך מעיד על עצמו: יש לי כבוד גדול! אבל זה בישועתך!!!
אדם שרויף אחרי הכבוד זה דבר שלילי... אבל ברגע שגדול **בבדו** --- בישועתך... זה נהפך להיות חלק בלתי נפרד מספר תהילים... חלק בלתי נפרד מ"כל הנברא בשמי ולכבודי בראתך..." אני רוצה שתבין: המן שמרכיב את מרדכי על סוס ומכריז ככה יעשה... לכאורה המפגן הזה כל כולו כבוד וגאווה ופולחן למרדכי... אבל לא!!! ברגע שהסיפור פה הוא ישועת ה'... אז המפגן הזה של הכבוד שנעשה למרדכי נהפך להיות מעמד של כבוד שמים שמובא בהז"ל שכל מי שהיה שם זכה לרוה"ק...!!!

עכשיו: תכל"ס... בא נחזור לעצמנו... איך אפשר לדעת האם אני אווז שם או לא?? הרי מקודם סיכמנו שלא כל אחד ש'דופק' הופעה מוחצנת ומידי פעם דוחף את הרבש"ע... זה לא הופך אותו למתהלל בשם ה'... נו... אז מתי כן?? נניח שאני עשיר או חכם... ואני באמת מודה לה' שהכל ממנו... איך אני יכול לדעת שאני כן מתהלל בשם ה' וזה לא פלחן אישי?

אז ככה: מאד קשה לענות על זה!!! כי בשביל זה צריך ללמוד המון מוסר... ולהיות עם מודעות עצמית מאד מאד גבוהה (ולא משוחדת) בשביל לזהות עד כמה באמת כבוד שמים הוא הסיפור פה... ואילו כמה אני עושה לעצמי פלחן ושימוש אישי... (אגב: עקרונות זה לא כ"כ נורא שכן אדם רוצה קצת צומי שיעשו לו פסס... איזה עשיר וחכם אתה... זה לא הבעיה... הבעיה העיקרית זה להפוך את זה לעבודת ה'... שהוא מתהלל בשם ה' בו בזמן שזה לא באמת ככה... אתה רוצה צומי...? שיהיה לך לבריאות... אבל מכאן ועד להכניס את עבודת ה' לסיפור... פה

עדיף להסתייג... אבל מה כן?? **יש מישהו אחד שמותר לו!!!** מותר לו להתהלל בשם ה' בלי לחשוב מידי הרבה!!! **תנחש מי??**
מי שחיה לישועת ה'!!! מי שהמתין לישועת ה' ונאחז בשארית כוחותיו בהישענות על ה' שה' יושע אותו... כשה' ענה אותו... לו מותר לעמוד בכיכר העיר ולהכריז רבות: זוכרים אותי בעפר... זוכרים אותי מוטל באשפתות... אז זהו!!! שזה ממנו יתברך!!! כאן יש עובדות!! העובדות אומרות שמישהו טוב קרה פה... השאלה למי נותנים את הקרדיט?? כאן צריך וחובת כל היצורים הלוודות ולהלל! ה' מי כמוך מציל עני...

אז אתה אחד ש"כל רואי ילעגו לי פיטרו בשפה יניעו ראש, גול אל ה' יפלטוהו יצילוהו כי הפץ בו..." זה אותו יחם שבטח בה' וכולם אמרו לו תהיה ריאל... עזוב... נו... אותו אחד שהייתה לי דמעות לחם יומם באמור אלי כל היום איה אלוקיך... כאן יש מנגנון של הבטחה!!! שתדע לך!!! ברגעים הקשים שאתה מחזיק חזק חזק בכל הכח בה'... כעת תבטיח לה' ובעיקר בעיקר לעצמך: "לא אמות כי אחיה--- ואז--- אספר מעשי קה... כשה' יראה לי את הישועה על אפס וחמתם של כל אלו שייאשו אותי... אז או אני אעמוד מעל כל במה ואני אספר ש-כן!! ה' היה שם!! שמע אותי!! והנה הישועה... פה זה מותר ואפילו חובה!!" ואמר ביום ההוא הנה אלוקיני זה קייניו לו וישיענו, זה ה' קייניו לו נגילה ונשמחה בישועתו..." ואני בחסדך בטחתי- אשירה לה' כי גמל עלי.

ואני יכול להעיד בתור אחד מאלפי היהודים כאלו שיכולים להעיד שה' שומע תפילות... הייתי בחור שנזרק משיבה לשיבה... לקוי למידה... ראש קשה, ועם בעיות קשב וריכוז קשות... ועם תפילות ורק תפילות ה' הרים אותי כעת והציב אותנו במקום אחר לגמרי... למען אספרה כל תהלתך!!! ואני כל פעם מחדש שואל את עצמי בחשתי: אולי במשפטים האלו אני מנסה לעשות לעצמי פולחן אישי?? אני כביכול אומר שאני שווה משהו ואולי

רק על הדרך אני מכניס את הרבש"ע? **אז יש פה אמת מידה ברורה:** נגיד שאני שווה משהו... וכי מישהו מפריע לך להיות גם...?? אני מודיע לך חגיגתי: שהדבר היחיד שעשיתי זה רק לדבר עם ה'!!! (בפרט שחלק גדול מהמשקעים האישיים שהיו לי קיימים אצלי עד היום... אני רק רואה תוס' ארוך מיד... נהיה לי איזה מחנק בגרון והראש שלי נסגר... אני עד היום לא מסוגל להקשיב בשיעורים, תקוע לי בראש שאני לא מסוגל להבין) מישהו מפריע לך לדבר עם בורא עולם ולספר לו את כל התסכולים שלך?? מה... יש תור מידי ארוך?? מה... לקחתי לך את התור?? ה' פה!!! אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקים בכל קראנו אליו... מילא אם הייתי מארגן לעצמי איזה בלעדיות אצל בורא עולם והייתי מרמה אותך שמהיום כל התפילות מתקבלות דווקא דרכי... הייתה פה שחצנות... אז זהו שלא!!! ה' שומע אותך בדיוק כמוני... (ומסתמא הרבה יותר כי היום אני הרבה פחות נשבר לב) אז קדימה... רוץ על זה ותראה ישועות (ואני גם לא גובה כסף על ה"סגולה" החדשה הזו... איך אני??)

אז הנה יהודים יקרים: כן!!! להשתבח בתהלתך!! התהללו בשם ה'!! רוצו לדבר עם ה'... רוצו לשפוך את הלב אצלו... ואל תשכח להבטיח לעצמך שאם ה' יושע אותך אתה תעמוד מעל כל במה ותתהלל בזה!! אני אומר לכם: זה עובד!!! אל תאמינו לי... תנסו בעצמכם!! ואני לא היחיד... יש עוד אלפים כמוני... רק ל"במקרה" יש עלוין! ובשביל מה יש לי במה כזו אם לא בשביל "אספרה שמך לאחי בתוך קהל האהלך... ידא ה' הללוהו!!! למה?? כי לא בזה ולא שייק ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשוועו אליו שמע... הללו ה' דרשי... הנה לך הלל!!! להביא את העלון לכל יהודי באשר הוא: תדע לך... ה' שומע תפילות!!! אם אתה כעת קורא את העלון שלי... זה תפילות... שום דבר פה לא שלי... ואגב: סתם ככה... להתהלל ולהשתבח בשם ה' זו תחושה נפלאה...

יכול להיות לשני אנשים דידה!! כן!! מעמד! שטעלעל! יש להם את אותו מעמד בדיוק... רק אחד התפלל על זה וקיבל את זה מידי של ה'... והשני סתם מוצלח כזה שהחיים האירו לו פנים והשיג שטעלעל...

זה שתי עולמות!!! מי שביקש והתפלל וקיבל את זה מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה של ה'... **יש פה מטען רגשי!!!** זה לא סתם... זה משהו אישי שקבלתי מה'!!! יש לזה חן מיוחד... יש לזה טעם אחר לגמרי... ואילו מי שלקח את זה ככה "בכוחות עצמו"...

אז זה מיד מתקדם ל-"יש לו מנה רוצה מאתיים" והדוגמא הפשוטה ביותר: הנה... הדמי חנוכה שמקבלים מהרבי... אני לא מבין: הרי קי"ל "יש לו מנה רוצה מאתיים..." אם ככה: מי שקיבל חצי שקל מהרבי... אמור לרצות שקל... אז למה בדמי חנוכה של האדמו"ר זה תמיד נשאר חצי שקל (אא"כ אני לא מעודק)? כנראה... כנראה שכשמקבלים מהרבי זה... זה משהו אחר!! זה לא עוד איזה חצי שקל ש... קדימה... בא נתקדם לשקל... אני שומר אצלי את החצי שקל הזה וטוב לי איתו!!! על אותו משקל: מי שהתפלל וקיבל מה'... הוא לא כ"כ ממחר ל"רוצה מאתיים"... כי יש פה מטען רגשי... ואני אספר לך: זיכני ה' גם להתפלל על שידוך וגם להתפלל על ילדים... ואתה יודע מה יש לי היום?? היום אני גם נשוי!! וגם יש לי שני ילדים!! אתה יודע שאין הרבה אנשים שידועים להגיד את זה? אתה יודע שיש אנשים שקוראים שורות אלו והם לא לגמרי מבינים האם התכוונתי להשתבח או אולי להתמסכן? אבל אני קבלתי את זה מה'!!! עכשיו: שלא תבין: בשביל לקבל שידוך וילדים מה' לא צריך בהכרח לחכות לזה... אבל כן להתפלל... ואז לקבל מה'... וכשמקבלים מה' זה משהו אחר... זה דמי חנוכה מה'... יש פה מטען רגשי של מתנה מה'... להשתבח בתהלתך!!!

זה ההלל שלנו!!! להתהלל... כן... אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני... כן... איך אומרים בשפת דורנו? **אלוקים שלי!!** כן... זה אלוקים שלי... הוא מקשיב לי... הוא עונה לי... הנה תראה... הוא נתן לי... זה ממנו!!!

רק דבר אחד אני מוכרח להסתייג מראש: לכל מי שהשתכנע כעת לפנות לה'... צר לי לאכזבו!!! אבל אצל בורא עולם זה לא עובד עם לחיצות כפתור... **רבש"ע זה לא קבר!!!** שנוסעים... לוחצים פעם אחת... או שני וחמישי ושני ואז אן אן זה מתחיל לעבוד... רבש"ע זה אלוקים חיים... אצל בורא עולם זה עובד עם תהליך של יציאת קשר... ה' רוצה שתדבר איתו... תשוחח איתו... תשפוך את הלב אצלו... שיתפתח ביניכם קשר פנימי... ואי לך ובהתאם לזאת: מי שאין לו זמן להשקיע בקשר עם ה' אז שבאמת ילך לחפש לו איזה קבר או איזה סגולה טובה שיוחצים זה עובד וכמובן אל תשכח לפרסם... ואם ככה: אז גם אני מתהלל ומשתבח לומר שלא שכחתי לפרסם!!! יהודים: יש בורא עולם!!! טעמו ורואו...

השמחה בעונת הימא

השמחה

דבר

כזה

בתולדות

השמחה

לא היה

מעולם

-

פרטים

בקרוב!

בריתות

1. הילדה חוזרת בשמחה מהגן: אמא, הגננת אמרה שאני אהיה אמא של חנוכה? - ומה עושה אמא של חנוכה? תמהה האמא. - כל יום היא צריכה לשבת חצי שעה בשקט ולא לעשות כלום.....

2. עדכון מילוני חשוב: עד היום משמעות המילה "לבנט" הייתה לרמות את הבוחרים שלך. מהיום המשמעות שלה לרמות אותם ואז לתבוע אם הם יגידו דברים נגדך גם אם זה אמת.....

3. נחשפה גזרתו הראשונה של אבי מעוז: בחנוכה ישירו בבתי הספר: "מעוז צור ישועתי....."

4. למה יש **נועם אחד** בכנסת ולא מיני בר.....

5. מסכן לפיד. את בנט ממשיכים לזכור בגלל "כיפת בנט", אותו מי יזכור? אני מקווה שבנט לא יתבע אותי על מה שהשמצתי את גודל הכיפה שלו.....

התודה והברכה:

לידידי אפי כץ.

לחוברת 'מבחר העלונים'

המשטר - בריאה

6. אצלינו אוכלים סופגניות "טועמיה" שמונה ימים לפני חנוכה.....
7. אני מנסה לעבור לתזונה בריאה, ואז קלמנטינה משפריצה לי לתוך העין. סופגניה בחיים לא הייתה עושה לי דבר כזה.....
8. אחד מבשר בשמחה לגבאי שבחנוכה ביום ראשון ר"ח טבת הוא יהיה סנדק. הגבאי מגיב בכעס: לא יכולת למצוא זמן יותר מתאים להיות סנדק?.....
9. למה לא קוראים לשמש של החנוכה "גבאי" כמו שקוראים לשמש שדואג לכולם בבית הכנסת?.....
10. אחד מהתחביבים שלי זה להכנס למסעדה, ואני שואל: אם הם כשרים לחנוכה" ואז מה שקורא זה הכי מצחיק, המארח רץ למלצר שרץ מהר לאחראי משמרת, שרץ במהירות לבעלים שרץ לחבר הדתי שלו שמגיע אליי ונקרע מצחוק.....
11. עוד מהסכמים הקואליציוני: שם דורשת: מימון להילולות, ולסעודה שלישית או רביעית בכל הבתי כנסיות, + תקציב נסיעות למקווה, יהדות התורה: הממשלה תחיל איסור מוחלט כל על חלה שאינה חלת ויזניץ.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

גם אק נמאס אקרא את האלון אצל החבר?

ניתן לקבל את הגיליון במייל

ולהצטרף לאלפי המנויים

a0503210@gmail.com

הפטרה
"כה אמר"

פרשת וישב

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כג' סלו התשפ"ג

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:23	17:14	17:46
16:19	17:10	17:41
16:18	17:10	17:40
16:23	17:14	17:45

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

כשם שהתינוק כי אם לא יבכה לא יקבל את מזונו, כשם כשכואב לו הוא צועק ובוכה כך הקב"ה מצפה מאיתנו שנהיה כגמול עלי אימו. אם נצעק, אם נבכה אליו, ונכיר כי רק הוא יכול למלא את כל צרכינו - בקשותינו יענו והוא ידאג לנו לכול טוב !!

כל דבר שהאדם עושה נותנים לו רוח ממרום.

שמירה לאחר מיתה.
רבי שמשון רפאל הירש עזב מלכהן בעיר רבתי עם "פרנקפורט" ועבר לכהן בעירה קטנה לשאלת הציבור מה ראה לכהן בעירה קטנה זו ולעזוב את העיר הגדולה אמר שם יש לי בעלי בתים שלא אמצא במקום אחר ונתן דוגמה על אחד מבעלי הבתים שלו שצווה לחמם את המים שירחצו אותו לאחר פטירתו מדפי הקבלות שנתן לצדקה ואכן הסיפוק הניירות לחמם דוד שלם.

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה
מעשה ביהודי שעבר ליד בית כנסת, ושמע שכעת אוחזים באמירת קדושה. הוא רץ לתוך בית הכנסת כדי לקדש את ה'. **בדרכו פנימה** הוא דרך על רגלו של אחד המתפללים, והפיל את השני, ודחף את השלישי, וקרע את הכפתור מבגדו של הרביעי. **בסוף נעמד וקרא** בהתרגשות: "קדוש, קדוש... שטויות והבלים, האים כך מקדשים את ה'? אי אפשר לעשות קידוש ה' על השבון הזולת!" ויהי עשוי איש שדה" – "איש בטל" (רש"י שם), כלומניק, איש שאין לו מטרה.

אדם נלא מטרה הוא לא אדם. המידה הזאת של חוסר האכפתיות של חוסר הערנות של העדר נכונות והקרבה – אילו המידות שעשו את עשיו לרשע. איש בטל.

הנפש נמשלת לעירוני שנשא בת מלך, שכל מעדני עולם שיביא לה, אינם נחשבים בעיניה.

התורה מספרת על יוסף הצדיק ויעזוב בגדו בידה וינס החוצה נמצינו למדים מפסוק זה שיש צורך לעשות פעולה חפוזה ובלתי שגרתית עושים זאת אך לאחר מכן צריך לחזור מיד לשגרה הרגילה בישוב הדעת וללא כל חיפזון משום כך לא נאמר בפסוק "ויצא וינס החוצה" אלא "וינס ויצא החוצה" דהינו שבתחילה נימלט יוסף מבית פוטיפר אך מיד עם צאתו החוצה שב להלך כרגיל וכאחד האדם

בקים המצוות וברחוק מהעברות חייבים להיות לא רק סוד מרע אלא גם ובעיקר עשה טוב.

העצבות באה מגאווה, כי מדמה האדם בנפשו שמגיע לו יותר ממה שיש לו, וכיון שאין לו הרי הוא נצוב. מי שאין בו גאווה יודע שמח שיש לו גם זה לא מגיע לו!
(רבי פנחס מקורץ ז"ל)

יש ללמד את הנער אמונה פשוטה מה, שיהיו הדברים ברורים שתח"ח הלומד תורה ערכו גדול מאלף פרופסורים.

כח ההרגל האויב הכי גדול ביותר של האדם, הנשק החזק ביותר של היצר הרע- הינו "ההרגל" אנו איננו מרגישים בו, איננו שמים לב אליו, אולם הוא מכרסם כל חלקה טובה ומביא אותנו נועד לפי שאול **בטבע האדם**, הוא מתרגל לכול דבר.

האדם יכול להתרגל למצבים הקשים ביותר, וכך גם לעברות חמורות ביותר... אפילו עברה נוראה שאדם **לא העלה בדתו** מעולם שיכשל בה, עלולה להיות לו לשגרה עגומה-אם יתרגל לעבור עליה. וכבר למדונו רבותינו כי "כיוון שעבר אדם עברה וישנה בה- נעשית לו כהיתר", כלומר: שאין הוא מרגיש כלל שעושה דבר אסור, **אלא מרגיש** כאילו עוסק בדבר היתר ממש...

חשבון נפש
והיה... והגיעו שעתך ללכת כי תיבול ותיפול **כעלה שלכת** ולהמשיך לא תוכל עוד הלאה ותקרא לעמוד לפני בית דין של מעלה, שם לא ישאלוך אם צברת הון רב או אם נפלת כגיבור בקרב, או אם צדיק או רשע היית **שאלה אחת** ישאלוך- אם לפני מותך - **חיית חיים של תורה?** החוזה מלובלין

פקודת פלחשפה
זהו סיפור על ג'וחא, שהי בארץ בה שלט מלך מאוד קפריזי. יום אחד, **קם המלך על צד שמאל**. הוא הוציא כרוז בו כתוב: דורש אני לדעת מה הוא המאכל הכי טעים בעולם. מי שיענה לי את התשובה הטובה ביותר, יצא נשכר מאוד. אבל, מי שיתן תשובה שלא תישא הן בעיני, **יושלך לכלא**. מולם פחדו מאוד, ולא ידעו מה לעשות. קרא המלך לזבולון, וביקש את תשובתו. זבולון ענה: 'המאכל הטעים ביותר הוא שעועית לבנה, עם אורז!' 'השליכו אותו לכלא' קרא המלך. אחרי כן הגיע תורו של סלומון, שאמר שהמאכל הכי טעים הוא קציצות של פראסה (כרישה). 'לכלא' רעם המלך בקולו. אחריו בא מנחם. הוא אמר שהמאכל הכי טעים זה צלי של תרנגולת, וגם הוא נזרק ישירות לכלא. אחריהם באו עוד רבים אחרים שנקבו בשמות מאכלים שונים ומשונים: קישואים, בורקס, חצילים, ביצים מינידוס- כולם הושלכו אחר כבוד לבית הכלא. לבסוף, **הגיע תורו של ג'וחא**. הוא מת מפחד, ורץ בבהלה אל אביו ואמר לו: 'אבא, אני צריך ללכת אל המלך ולענות לו על התשובה מה המאכל הכי טעים בעולם. אם לא אענה לו נכון, הוא ישליך אותי לכלא. תגיד לי, איזו תשובה אענה לו?' האב, מוכר פחמים, חשב קצת ואז אמר לג'וחא: 'תגיד לו, שהמאכל הכי טעים, הוא **הרעב**. אם אתה שבע, שום מאכל לא ירצה אותך. אבל אם אתה רעב, אז גם פת לחם יבשה תטעם לך מאוד.' רץ ג'וחא אל המלך, ומסר לו את תשובתו של אביו. הפלא ופלא, התשובה נשאה הן בעיני המלך, והוא הרעיף מתנות לרוב על ראשו של ג'וחא ושל אביו החכם.

אדם לא מת מרעב הוא מת מיכבוד" החוכמה היא איך להעניק את החסד והצדקה **הדרך חשונה**. לא פחות מהנתינה עצמה. (העורך).

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצר"י

ישנם אנשים שאינם יכולים לעבוד את ה' יתברך, אלא כשהם עניים ואביונים, ואילו משהם מתעשרים מיד שוכחים הם- "וישמען ישרון ויבעטו" מאידך ישנם אנשים שאינם עובדים את ה' יתברך אלא רק מתוך עושר והרחבה, ואילו בעוני הרי "עניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו" אצל יוסף מעידה עליו התורה,

כי "ויהי ה' את יוסף" – שהיה דבוק בה' יתברך, גם כאשר "ויהי איש מצליח" וגם כאשר "ויהי בבית אדוניו המצר"י – כשהיה בשפל המדרגה. הוא עמד בשני הניסיונות, בניסיון העוני ובניסיון העושר... (דעת זקנים)

היצר יודע, כי כל החלטה שנדחת ל"מחר" – לא תבוא לעולם לידי מימוש... לפיכך, הוא מוכן לשכנע את האדם לכל המצוות שבעולם כמו היצר הטוב ממש, ובלבד שלא יעשה עכשיו מאומה... על מחר- הוא מוכן להסכים לכל...

אחד מגדולי התורה והיראה רצה לתת מכתב המלצה למוסד מסוים שרבונו הרב שר צ"ל לא הסכים לשיטות של אותו מוסד. רבנו קם ונסע לביתו של אותו גדול. כשהגיע רבנו לשם, ישבה גם הרבנית בשולחן, רבנו דיבר על דה ועל הא וכשראה שהרבנית עדיין יושבת ואינה עוזבת את השולחן ברח רבנו את אותו גדול בברכת שלום ועזב את הבית. אותו גדול לא הבין בדיוק מה רצה רבנו בביקורו ולאחר שחקר אצל הסוככים בבית רבנו נודע לו סבת הדבר. מיד נסע איתו גדול לביתו של הרב, וביקש סליחתו שלא ידע שדעת רבנו אינו נוחה ומיד מסלק את ידיו מהעניין. אבל שאל את רבנו מדוע הראש ישיבה לא דיבר מזה העניין בביתו. הרי כל מטרת הנסיעה הייתה כשכיל זה. אמר לו רבנו אבל מה העשה הרי הרבנית גם ישיבה שם. העיר לרבנו נו הרי הראש ישיבה היה יכול לדבר גם בנוכחת אמר רבנו וואס רעדט איהר מה אתם שחים. איהו שלום בית ואיהו דרך ארץ הוא לומר בפני הרבנית שאני לא אתכם בדעה אחת

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל השלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו" (בראשית לו, כב).

לכאורה המילה "הזה" מיותרת בפסוק והיא די לומר "השליכו אתו אל הבור", אלא ביאר זאת המפרשים (יעוי' בחזקוני ובביאור התורה לבעלי התוספות), בהמשך כתוב שהאחים השליכו את יוסף לבור, וישלכו אתו הבור והבור רק אין בו מים (שם, כד), ודרשו רבותינו (שבת כב ע"א, הגיגה ג ע"א) מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

ואם כן תמוה, מה הייתה העלתו של ראובן, להוציא את יוסף מידי אחיו ולהשליכו לבור מלא בנחשים ועקרבים? הרי קימיל להלכה שאם ראו אדם שנפל לתוך בור של נחשים ועקרבים, אפילו לא ראו שמת הרי הם מעידים עליו שמת ומתירים את אשתו להינשא לאחר, דאגב איצטא מזקי ליה, דהיינו, אגב הדוחק שדוחק אותם מחמת נפילתו, ודאי יעקעוהו וימיתוהו בארס שלהם, אע"פ שלא נשלחו לכך. ואם כן מה התועלת בהעלתו של ראובן להשליך את יוסף לבור מלא בנחשים ועקרבים?

אלא ראובן אמר לאחיו "השליכו אתו אל הבור הזה" – לבור הזה בדווקא, לפי שקודם לכן חיפש וסרק ראובן את כל הבורות ומצא בור שאין בו מים וגם אין בו נחשים ועקרבים, וביקש מאחיו שישליכוהו אליו, כדי להצילו, אך האחים לא שמעו לו, וישלכו אתו הבור, השליכו אותו לבור אחר שאמנם מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

ולכן כששב ראובן וראה שאין יוסף בבור שהורה להשליכו, וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור, מיד קרע את בגדיו והתאבל, ויקרע את בגדיו, כיון שרעה באמת להצילו מיד אחיו והבין שהשליכוהו לבור אחר המלא נחשים ועקרבים.

יהי רצון שנוכח לשאוב קדושה מימי החנוכה העומדים בפתחנו, ונראה בישועת ישראל השלימה בקרוב, אמן.

את כל המורק אל בית ישראל

שואל שמעון: "אלברט, אתה סומך על הבנק?"

אלברט: "כן בטח! אני מפקיד שם את הצ'קים שלי ואת הכסף...!" שמעון: "איך אתה סומך עליהם, הרי את העט בדלפק הם קושרים מהפחד?"

לפתח את מדת ההתבה.

אם אדם יתרגל להטיב, להיזהר לא לפגוע בדומם ובצומח – לעולם לא יגיע לפגוע בזולתו, ודאי לא יגיע למעשים חמורים שאנו מוצאים היום ברחוב. תפקידיני לפתח בעצמנו מדה זו!

התורה מצווה אותנו מצוות רבות הנובעות ממדה זו: לא להרים ברזל על אבן, לא לחתוך עץ מאכל, לא לחרוש בשור ובחמור יחידיו, לא לחסום שור בדישו. כי אם אדם יחשוב כל היום איך לא לפגוע בבע"ח, בעצים ובאבנים –

תמיד הוא יכבד את הזולת וגם יכבד את הקב"ה לעד.

השמחה עצבות נועלת שערי שמים תפילה פותחת שערי שמים והשמחה בכוחה לשבר חומות

הנותן כשגל כצמר.

כבר בארו העולם הנותן שלג כצמר שהקב"ה נותן השלג כפי הצמר שיש לאדם ודבר שלא יכול לעמוד בו אינו

נותן רבי **משה קורדובירו** זצ"ל באר ולכן נאמר בחז"ל כשבא השטן ואמר לשרה **כמעט ונשחת** בנך פרח נשמתה ומשמע שאו לא היה "כמעט" הינו אם היה אמת נשחת יצחק לא הייתה פורחת נשמתה

כי הקב"ה המעניש נותן גם כח לקיים עצמו אבל מכון שלא היה אמת ולא היה עונש ממילה לא ניתן לה כח כיום ולכן פרח נשמתה

אחר הפעולה נמשך הלב

אדם מטבעו פחד מבני אדם ולא מהקדוש ברוך הוא. הלואי והיה פחד מאלוקים כמו שהוא פחד מבני אדם.

זוהי עבודה שיש לעבוד אותה בשלבים. בתחילה על אדם לחשוב כאילו ה'חזון איש' או ה'בבא סאלי' מסתכלים עליו, וכן לברך את הברכות. ואפילו אם אינו שלם עם זה, אך לאט **החיצוניות תתעורר**

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלום בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יוחאנאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אבירגיל, ישראל בן שמחה סגב, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייה, שלמה בן דונה, מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה

כי זוכר כל הנשכחות.

רבי משה ל"ב מסאסוב זצ"ל הסביר שהקב"ה זוכר רק כל מה שהאדם שוכח גם במצוות וגם בעברות בשעה שאדם עושה מצווה ושוכח אותה מפני שאינו מחזיק טובה לעצמו ואינו מתפאר בה

אותה שעה הקדוש ברוך הוא זוכר אותה אבל אם האדם אינו שוכח את המצווה שעשה והוא מתפאר בה ומחזיק טובה לעצמו הרי מצווה כזאת שהיא עטופה ומתעטפת בגאוה אין הקדוש ברוך הוא רוצה לזכרה

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה

hamaor.net@gmail.com

הסיבה לכך שהמשיח

לא בא כי כשאנו באים אל ה' ומבקשים ממנו משיח אנחנו מבקשים עם זאת בית חדש ושאר צעצועים וסוכריות כל העולם הזה הינו סוכריה אחת גדולה ואנו מאוד אוהבים את הסוכרייה הזאת.

כח הוותרות שיש

לאדם בממונו גורמת אריכות ימים ושנים.

פקה הגיע לחווה בטקסס וביקש לערוך חיפושים. החקלאי

אומר לו "בסדר, רק אל תיכנס לשרה ההוא" ומצביע לעבר אחד השדות. אומר הפקח "אני נציג הממשלה. יש לי צו ביד! זה אומר שאני אכנס לאן שארצה, מתי שארצה ועם מי שארצה, ברור? יש שאלות?" החקלאי מלמל בקול חלוש "ברור" וחזר לעבודותיו. כעבור דקות ספורות שמע החקלאי זעקות אימה מהשדה וראה את הפקח נס על נפשו מפני השור הגדול שהסתער לכיוונו. והשור מצמצם פערים מהר מאוד. סיכויי ההישרדות של הפקח קטנים והולכים. החקלאי זרק את כליו ארצה, רץ לעבר גדר השדה וצעק לפקח בקול רם "הצו! תראה לו את הצו!"

על הפני יהושע

מסופר שמחמת דבוקתו בתורה לא הרגיש בנעשה סביבו ותעיד עובדה הבאה ביום חורף היה קור חזק לא בא התלמידים לשיעור ישב הפנ"י מעוטר בטלית ובתפילין מהתפילה ולמד בחצות היום שזרחה מעט השמש והוחם מעט הקור באו תלמידיו לביהכנ"ס ומצאוהו מעוטר ויושב כפוף על הספר בעומק העיון "זוקנו מודבק בקרח אל השולחן" וישאל אותם למה לא באו וספרו לו מהקור הנורא בראותו שזקנו נידבק בקרח אמר "שמע מינה שהקור גדול – ולא הרגיש בזה עד עתה."